

Glasgow
University Library

6324.

WITHDRAWN

Glasgow University Library

19. APR. 74

~~19. JAN. 71~~ ◇

~~16. JUN. 71~~ ◇

~~23. JUN. 72~~ ◇

~~19. APR. 74~~ ◇
◇

~~20. JUN. 74~~ ◇

ARISTOTELIS
DE ANIMALIBUS HISTORIA

TEXTUM RECOGNOVIT

LEONARDUS DITTMAYER

MCMVII
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

C 327

WITHDRAWN

GLASGOW
UNIVERSITY

MEMORIAE
GUILIELMI CHRIST
SACRUM

Praefatio.

I. De libris subditiciis.

Aristotelis historiae animalium auctoritate codicum decem libri assignantur. Quorum decimus spurius existimatur iam a Gaza, qui eum non verterit, sed in praefatione versionis (ed. Lugdun. 1552. p. 5) ita scripserit: „Sunt etiam exemplaria, tum graeca, tum vero latina, quae habeant fragmentum quoddam historiis additum: sed id causas quasdam materiales, agentesque generationis humanae exponit, non historiam complectitur. Itaque non inter historiae libros hoc ego ponendum duxi: sed si collocandum uspiam est, libris de generatione, meo quidem iudicio coniungendum est.“ Ea ipsa re, quod libri decimi auctor feminam semen genitale praebere putat (velut 634^b 29, 636^a 11, ^b 15, 26, 637^a 26, 36), at Aristoteles id pernegat (velut ζγα 727^a 27 φανερόν ὅτι τὸ θῆλυ οὐ συμβάλλεται σπέρμα εἰς τὴν γένεσιν), hunc librum a Stagirita alienum esse satis demonstratur. De tali opinionum diversitate apud Nemesium de nat. hom. § 114 (p. 247 Matth.) haec scripta videmus: Ἀριστοτέλης μὲν οὖν καὶ Δημόκριτος οὐδὲν βούλονται συντελεῖν τὸ τῆς γυναικὸς σπέρμα πρὸς γένεσιν τέκνων. τὸ γὰρ προῖέμενον ἐκ τῶν γυναικῶν, ἰδρῶτα τοῦ μορίου μᾶλλον ἢ γονὴν εἶναι βούλονται. Γαληνὸς δὲ, καταγινώσκων Ἀριστοτέλους, λέγει σπερμαίνειν μὲν τὰς γυναῖκας καὶ τὴν μίξιν ἀμφοτέρων τῶν σπερμάτων ποιεῖν τὸ κύημα κτλ. Quod igitur Scaliger (Aristotelis Historia de animalibus. Tolosae 1619 p. 1209) hanc Aristotelis et Galeni discrepantiam obiter tangens

dicit: „Magis etiam debemus admirari eius obstrigillatorem hac praesertim in parte, Galenum, hoc (i. e. opinionem auctoris libri X. feminam semen genitale eicere dicentis) non animadvertisse, cum eum hanc ob causam insectaretur“: Galenus animadvertisset utique, si hunc librum Aristotelicum agnovisset. Hunc librum autem eundem esse, quem Diog. Laert. in indice librorum Aristot. verbis ὑπὲρ τοῦ μὴ γεννᾶν ἄ significat, iam Camus (Hist. des Animaux d'Aristote. 1783. vol. I. p. XXVIII) censuit. Is index vero cum ex Alexandrinis catalogis haustus sit, liber X. tertio saltem a. Chr. n. saeculo conscriptus est, ab aliquo iatrosophista scilicet, qui et ex Aristotelis de gen. an. libro (cf. 638^a 10) pauca ad verbum ascivit et ex Aristotelis Problematibus, quae hodie non exstant, nonnulla deprompsisse (cf. 637^b 33, 638^a 18) et libros Hippocraticos (velut 634^b 39 cum Hippocr. de nat. mul. § 40 comparat Poschenrieder, Die naturwissenschaftl. Schriften des A. in ihrem Verhältnis zu den Büchern der hippokrat. Sammlung, Bamberg 1887, p. 33) in usum suum convertisse videtur. Quae cum ita sint, vix operae pretium est opinionem Leonardi Spengeli afferre, qui quidem in commentatione de Ar. libro X. H. A. Heidelbergae a. 1842 edita p. 8 affirmat — sed neque hic neque postea demonstravit — hunc librum e versione Latina, quam Guillemus de Moerbeka circa annum 1272 fecerit, a Graeculo homine saeculo XIV. aut XV. in sermonem Graecum reductum esse. Nam corruptelae, quibus hic liber scatet, non graeculo cuiquam interpreti, sed librariis codicum, qui eum exhibent, quorum solus D^a ante saeculum XV. scriptus esse videtur, tribuendae et corrigendae sunt, verba vero 634^a 21 αἱ ὑστέραι θεσπελάς σηματοῦνσι δεόμεναι, quae Spengel aut a graeca lingua aut ab Aristotelis dictione omnino aliena esse iudicat, ab Atticorum sermone non abhorrent. Ne hanc quidem Spengeli opinionem dicentis „infeliciter operam perdas, si quae falsa aut manca videantur, corrigere vel supplere studeas; saepe enim laterem aut Aethiopem lavas“ penitus probare possum. Nam Schnei-

deri potissimum et Pikkoli cura plerique librariorum errores sublati sunt, ut raro incertus haereas.

De libro nono multa disserere supersedeo, quia Auberti et Wimmeri vestigia premens ipse iam anno 1887. (Die Unechtheit des IX. Buches der Ar. Tiergeschichte. Blätter f. d. bayer. Gymnasialschulwesen vol. XXIII p. 16 seq.) eum spurium esse multis argumentis demonstravi. Deinde H. Joachim dissertatione de Theophrasti libris *περὶ ζώων* Bonnae a. 1892 scripta nos docuit philosophum quendam peripateticum ineunte saeculo tertio hunc librum ita compilasse, ut plurima exciperet ex Theophrasti libro *περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἡθους*, adderet pauca ex eiusdem libro *περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων*, alia ex aliis hausta interponeret et conglutinares Theophrasteis.

Septimus quoque liber suppositicius est. Nam ut talia, quae Aristotele indigna sint, non continet, ita eum a genuinorum librorum argumento prorsus dissentire neque omnino a philosopho, sed a medico vel iatrosophista scribi potuisse apparet. Quem spurium esse primi Aubert et Wimmer demonstrare conati sunt, post eos H. Kühlewein (Philol. a. 1884 vol. 42 p. 127) huius libri auctorem e libris Hippocraticis, fortasse iis tantum, qui Polybo tribuuntur, multa excerpisse ostendit, et Poschenrieder l. l. id firmavit idemque Aristotelem ipsum illa scripta consuluisse monuit. Huius libri dictio non semper cum Aristotelica congruit. Nonnulla vocabula apud philosophum non invenias velut ἀπόδεσις, ἀσάομαι, ἄστοχος, ἀνλός (trachea, quae Aristoteli λάρυγξ), ἀφυλακτέω, γείνασθαι (pro τεκεῖν), εὐέκφορος, εὐχέρεια, ὀμφαλοτομία, παρανευρίζεσθαι, συναποβιάζεσθαι, συναποκρίνεσθαι, σφυράς (Ar. dixisset ξηρὰ περίττωσις), τελέγονος τελέομηνος, νίδοϋς; et horum complura, id quod iam Scaliger et Schneider viderunt, in libris Hippocrati vulgo adscriptis occurrunt velut εὔρους, θρομβώδης, ὕδρωψ, τὸ ὕστερον (partus secundinus, alibi χόριον). Hoc magni momenti non esse concedo. At ex dictione hic illic male fluente et ex eo, quod praepositio *περὶ* cum acc. coniuncta et verba *ποιεῖσθαι*,

χοῦσθαι, ἔχειν nimis saepe usurpantur, auctorem non ita facundum esse conicias. Genuinos historiae anim. libros raro consuluit; quod quam neglegenter fecerit, hoc sit documento. ζιε 544^b 22 τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις ἐπισημαίνει (sc. ἡ ἡλικία) κατὰ τε τὴν τῆς φωνῆς μεταβολὴν καὶ τῶν αἰδοίων οὐ μόνον μεγέθει, ἀλλὰ καὶ εἶδει, καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν ὡσαύτως, μάλιστα δὲ τῇ τριχώσει τῆς ἥβης: at in libro VII. 581^a 27 καὶ μαστῶν ἑπαρσις γίνεσθαι καὶ αἰδοίων, οὐ μεγέθει μόνον, ἀλλὰ καὶ εἶδει, quo loco post αἰδοίων vocabulum μεταβολὴ male omissum esse nemo non videt. At saepissime libros de generatione an. exscripsit. Quod infeliciter ei successisse duobus certe locis apparet.

ζγδ 767^a 24 πολλοῖς καὶ
πολλαῖς συμβαίνει μετ' ἀλλή-
λων μὲν μὴ γεννᾶν, δια-
ζευχθεῖσι δὲ γεννᾶν.

ζη 585^b 8 συμβαίνει δὲ
πολλοῖς καὶ πολλαῖς γυναιξὶ
καὶ ἀνδράσι μετ' ἀλλήλων μὲν
συνεξευγμένοις μὴ δύνασθαι
τεκνοποιεῖσθαι, διαζευχθεῖσι
δέ.

In altero loco vocabula γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι et συνεξευγμένοις perverse addita esse facile intellegas. Compara etiam

ζγα 722^a 7 ἔτι τοῖς ἄνωθεν
γονεῦσιν ἰοίκασιν, ἀφ' ὧν οὐ-
δὲν ἀπῆλθεν· ἀποδιδόασιν γὰρ
διὰ πολλῶν γενεῶν αἱ ὁμοιό-
τητες, οἷον καὶ ἐν "Ηλιδι ἡ
τῷ Αἰθίοπι συγγενομένη· οὐ
γὰρ ἡ θυγάτηρ ἐγένετο, ἀλλ'
ὁ ἐκ ταύτης Αἰθίοψ.

ζη 586^a 2 ἀποδίδωσι δὲ καὶ
διὰ πλείονων γενῶν, οἷον ἐν
"Ηλιδι ἡ τῷ Αἰθίοπι μοι-
χευθεῖσα· ἡ μὲν γὰρ θυγά-
τηρ ἐγένετο οὐκ Αἰθίοψ, τὸ
δ' ἐκ ταύτης.

In libro igitur de gener. invenitur subiectum (αἱ ὁμοιότητες), quod in libro VII. deest. Quam male in hoc eodem negatio posita sit, manifestum est.

Octavi denique libri extrema capita, certe a c. 21, suspecta et maiorem eorum partem ab Aristotele abiudicandam esse iidem Aubert et Wimmer (vol. II p. 203) censent. Recte sentire mihi videntur et ipse, quae Theo-

phrasto tribuenda sint, infra suo loco notavi. Sed de hoc libro accuratiore inquisitione opus esse non nego.

II. De codicibus.

Codices, quibus historia animalium nobis tradita est, in duas familias dividuntur, quarum melior constat e codicibus A^aC^a eorumque exemplis, deterior e codicibus P D^aE^a m Ambros. aliis. Illam familiam nonnumquam etiam iis locis, quibus incorruptam lectionem non servavit, ad archetypum proxime accedere apparet 493^b 15, ubi genuinae scripturae *Λιγύων* A^aC^a substituunt *αιγύων*, at P D^a *λιγνύων*, vel 551^a 5, quo loco pro vera lectione *ἐν αὐτοῖς* A^aC^a habent *ἐν αὐτοῖς*, at P D^a *ἐαυτοῖς*, vel 505^a 32, ubi de piscibus A^aC^a tradunt: τὸ δὲ στόμα οἱ μὲν ἀνερωγός, ὥσπερ ἔνια τῶν ζωοτόκων καὶ τετραπόδων scl. ἔχουσιν. Quam mutilatam lectionem ut poliret, recensor deterioris familiae οἱ μὲν omisit, idque falso; nam contrarium hic intercidisse satis elucet ex consimili loco ζμυ 662^a 31 ἔχουσι δὲ καὶ τῶν ἰχθύων οἱ δηκτικοὶ καὶ σαρκοφάγοι τοιοῦτον στόμα (scl. ἀνερωγός), οἱ δὲ μὴ σαρκοφάγοι μύουρον· τοιοῦτον γὰρ αὐτοῖς χρήσιμον, ἐκείνο δ' ἄχρηστον. Sed recensio meliore familia sola stare non potest, quia hac saepius, velut 505^a 11, 568^a 15, 627^b 33, 628^b 1 propter similiter cadens genuina verba omissa, 534^a 29 vero mirum in modum transposita sunt. At deterior familia, quamquam interdum supervacaneis omnis generis additamentis aucta, saepissime librariorum arbitrio depravata est, non solum illas lacunas explet, sed etiam non raro sinceram lectionem servavit velut 499^b 22, 512^a 30, 515^a 35, 540^b 26, 588^b 31. Quae cum ita sint, huius familiae ope, etsi post Camum magis magisque reiecta ac repressa est, carere non possumus.

De singulis codicibus sufficiant haec:

Codex C^a = Laurentianus 87. 4 (M apud Camum, Med sive M apud Schneiderum) papyraceus in 4. maiori, foliis scriptis 222 constat et fol. 70—144 novem priores

historiae an. libros continet. Ex secundo autem libro duo fiunt in codice, quorum prior desinit in verbis *σαρκὸς τὴν φύσιν* (= Bk 504^b 12), alter incipit a verbis: *τῶν δ' ἐνύδρων ζώων*. Septimus vero liber, qui desinit *προϊούσης δὴ τῆς ἡλικίας* est ultimus in codice. Hunc codicem, saeculo XIV. manu Ioanicii exaratum (cf. Bandini catalog. bibl. Laurent. codd. Graec. III p. 384), Bandinius primus a Camo rogatus comparandum curavit. Postea Bekker eum excussit. Horum lectiones cum saepe dissentiant, ipse totum hist. an. textum anno 1901 Florentiae contuli.¹⁾ Hunc codicem optimum esse omnium cognoscimus 522^b 31, ubi C^a recte *κύησιν*, at A^a *κύστιν*, PD^a *κτῆσιν*, vel 540^b 30, ubi C^a recte *οἱ γίννονται θόρον πλήρεις*, at A^a *οἱ γι θόρον τε πλ.*, PD^a *οἱ γίννονται καὶ θόρον πλ.*, vel 619^a 3, ubi C^a *πείνῃ* pro *πεινῇ*, at A^a *πίνει*, PD^a E^a *πονεῖ*. Sed tales loci, quibus huius codicis praestantia primo obtutu perspicitur, non ita multi sunt. Non raro vestigia alterius manus detegas, qua cum alia suppleta, tum syllabae finales litteris minutis supra versum scriptae sunt.

Ex eodem fonte quo C^a etiam cod. Vatic. Palat. 260 fluxit, sed eius librarius interdum archetypum codicis P in usum suum convertit. Is codex, bombyc., in 4, saec. XIV, f. 254—301 libros tres priores cum aliquot lacunis et libri quarti prima tantum verba usque ad 523^b 9 continet (cf. catalogum Stevensoni sen. 1885). Nonnullas eius paginas Romae a. 1904 contuli. Brandis, *Die Aristotelischen Handschriften der Vatikanischen Bibliothek*, a. 1831, p. 72, de eo parum doctus est.

Codex A^a = Marcianus 208 sive Venetus, paucis locis a Camo consultus, totus a Bekkero comparatus; de quo Zanetti in catalogo bibl. Marcianae (a. 1740 p. 110): „in 4, chartaceus, foliorum 294, saeculi circiter X^a. Nihil nisi novem priores hist. an. libros eodem ordine continet,

1) Vide programma gymnasii novi Würzburgensis a. 1902: *Untersuchungen über einige Handschriften und lateinische Übersetzungen der Aristotelischen Tiergeschichte* p. 37.

quo praeter Laurentianum 87. 1 reliqui omnes, i. e. 1—6, 8, 9, 7. Liber septimus in ultimo folio v. finitur verbis τοῦ νότου ἄρχονται. Προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας. Tum reliquam paginam manus recentior fragmento quodam Galeni explevit. Tituli librorum in A^a pr desunt, at post unumquemque librum et, pariter atque in C^a, post 12. caput libri secundi (504^b 12) spatium vacuum unius versus est. Hunc codicem XII. demum saeculo exaratum esse Morellius, bibliothecae Marcianae custos, in epistola ad Camum a. 1791 scripta affirmat.¹⁾ Postquam ipse a. 1902 totum codicem excussi, Morellio assentior et a Constantino Horna, collega amico Vindobonensi, palaeographiae peritissimo, edoctus codicem saeculum XII. excedere nego. Materia ipsa codicis, charta scilicet, potius in saeculum XIII. deducimur. Haec res utcunque se habet, codicem A^a vetustiorē esse codice C^a nec posse derivari ex C^a, codice simillimo, apparet, id quod praeterea cum multis aliis locis cognoscitur tum p. 516^b 17, 520^a 9, 541^b 20, 550^b 29, 569^b 19, 26, 617^b 4, ubi A^a verba a codice C^a omissa servavit. Sed ne id quidem fieri potest, ut C^a originem duxerit e codice A^a, id quod Morellius l. l. suspicatur („Florentinum ex codice Marciano, saeculo XV, ductum fuisse, haud levis mihi suspicio est“); C^a enim multis lacunis vacat, quibus A^a mutilatus est, velut 517^b 20, 527^b 18, 534^b 15, 535^b 2, 550^b 22, 568^a 22, 614^b 24, 623^b 7, 627^a 33, praesertim 565^b 20—567^b 26. Uterque codex, A^a et C^a, ex uno eodemque codice exscriptus est, sed A^a, ut iam vidimus, paululo neglegentius; cf. etiam p. 626^b 30, ubi pro vera lectione κάλλιον C^a exhibet καὶ λειόν, A^a tantum λειόν, vel 630^a 35, ubi pro voce λιπαρὰ C^a praebet αἰ παρὰ, A^a αἰ περὶ. In hoc codice quattuor certe manuum recentiorum vestigia invenias: prima vocabula quaedam ab A^a pr mutila relictā explevit; altera, id quod Bekker saepissime non notavit aut omnino non vidit, non raro aut scriptura pristina erasa lectiones fa-

1) Camus, Notices et extraits des manuscrits, tom. V p. 435.

miliae deterioris et eas quidem ex archetypo modo codicis P modo D^a depromptas in continentem textum scripsit aut scripturam pristinam lineola vel punctis suppositis delevit novamque lectionem supra verum addidit. Tertia et quarta manus argumenta inania margini ascripsit.

Ex hoc codice A^a exscripti sunt Laurentianus 87. 27, codices Marciani Q = cod. 200, F^a = cod. 207, G^a = cod. 212, omnes saeculi XV, quam rem paucis demonstravi in opusculo „Untersuchungen etc.“ p. 10—12.

Codex Rhenani, ita vocatus, quia olim Beatus Rhenanus eum possedit, quem Schneider a Brunckio sibi commodatum saepe citat, nobis nullius momenti est, quod a codice A^a pr descriptus (cf 504^b 12, 511^a 29, 513^b 19, 514^a 5, 517^b 15, 518^a 26, 532^a 1, 542^a 16 al. cum notis Schneideri et Auberti-Wimmeri) nihil novi nisi hic illic aliorum codicum lectiones aut futes coniecturas habet. Is codex, papyr., s. XV/XVI, fol. 239, nunc Parisiensis S. 212, partim a Manuele Gregoropulo scriptus, etiam libros de part. an. continet.

Deterioris familiae codicum antiquissimus vulgo putabatur P = Vaticanus 1339 (V apud Camum et Schneiderum), membran., in quarto maiori; is 460 foliis plusquam 17 Aristotelis scripta zoologica et physica, a folio 310—460 novem libros priores *περὶ ζῴων ιστορίας* continet.¹⁾ Foggini, custos bibl. Vaticanae (apud Camum I p. XXXXI), prior hunc codicem rogatu Cami contulit, deinde Bekker accuratius comparavit. Ipse a. 1904 librum primum contuli et sescentos alios locos recognovi. Foggini eum s. XII. exaratum esse iudicat, at Biehl (Ar. parva nat. p. VI) eum saeculo XII/XIII, H. Rabe (Ar. de anima liber B p. 8) s. XIV/XV, C. Horna, qui a me rogatus bis eum inspexit, s. XV. assignat eumque Florentiae scriptum esse conicit. Idem, quod Horna, de aetate Mercati et Stornajolo bibliothecarii censent, qui ut omnem dubitationem tollerent precibus meis obsecuti hunc codicem

1) Brandis, l. l. p. 64.

accurate examinaverunt. Is codex quo magis gloriola vetustatis privatus est, eo minus mireris eum omnis generis scatere vitiis et saepe non solum singula verba, sed propter similiter cadens versus omittere. Ex his scripturis et lacunis ut videmus, etiamsi codicum aetatis nullam habeamus rationem, codicem D^a a codice P descriptum non esse, ita multis locis velut 494^b 27, 28; 495^b 11, 13; 497^a 9, 22, ^b 9, 32; 508^b 11, 13; 527^a 10 codicem P ne ab illo quidem libro, unde D^a descriptus est, derivari posse intellegimus. Quorum archetypi erant cognati, sed diversi. Quam longe P saepe a genuina lectione recedat, paucis locis illustretur: 487^b 21 A^aC^a ἰλυσπαστικά, D^a εἰλητικά, P δυτικά; 538^a 15 A^a βάλαγρος, C^a βάλλαγρος, D^a βαρῆνος, P κάρινος; 550^a 4 A^a πολυπόδια, C^a πολυπόδων, D^a πολύποια, P πολύπεια; 552^b 9 A^aC^a Μηδία, D^a εὐδία, P εὐδρία, ibid. ^b 18 A^aC^a κιμμέριον, D^a κιμμερικόν, P καὶ μέχρη καί; 599^a 9 A^aC^a φωλεῖ δὲ τῶν, D^a φωλιδωτῶν, P φωλιδωτά. Is quoque codex ab altera manu, quae, ut alia omittam, 516^a 28 lectionem melioris familiae, 601^b 5 lectionem codicis E^a affert, saepe tentatus est.

At optimus huius familiae codex est D^a = Vaticanus 262, bombyc., in quarto maiori, ut P nitide scriptus, qui 196 foliis nihil nisi decem libros περὶ τὰ ζῶα ἱστορίας continet. Brandis l. l. p. 71 eum satis vetustum dicit, Foggini (apud Camum I p. XXXXI) summum saeculi XIII. esse censet. C. Horna, qui hunc quoque codicem in meum usum identidem inspexit, eum saeculo XIV. scriptum esse putat idque iure. Nam ipse, postquam prior Bekker eum excussit, dignum existimavi, quem totum a. 1904 compararem. Eum ab archetypo codicis P non pendere supra cognovimus; etenim, ut nova afferam argumenta, iam in prioribus libris saepe verba peculiariter posita habet (490^a 11; 496^a 35; 497^a 12, 22; 498^a 26; 499^a 28, 31; 506^b 32) et miris auctus est additamentis (492^a 15; 503^b 13; 613^a 3; 614^b 26). In ultimis vero libris, i. e. in secunda parte libri VIII, in libris IX et VII, non

solum ea verba, quae P omittit (velut 598^b 16, 18, 23; 600^a 28; 604^a 27; 606^a 11) servat, sed etiam ea, quae praeter P etiam A^aC^a omittunt (velut 584^b 14; 585^a 18, ^b 5; 587^b 10, 28; 588^a 6; 611^a 23; 612^b 29, 35; 613^a 24; 614^b 9; 615^a 21; 616^a 7, ^b 6, 16; 618^a 13, 15, 16; 619^b 34; 620^b 4; 621^a 22; 622^b 23; 624^b 6, 16; 628^a 11, ^b 14; 629^a 33; 630^b 10; 632^b 5). Ibidem igitur recensio hoc codice D^a nititur nec non aliis locis (velut 583^a 22, ^b 16; 584^a 5, 17, 21; 585^a 23, ^b 12, 36; 586^a 21, ^b 8, 9, 19, 23, 31; 587^b 32; 598^b 16; 599^a 21; 600^b 12; 604^a 22; 609^b 9; 611^b 32; 612^a 25, ^b 33; 613^a 1, 4, 13, 20, ^b 33; 615^b 8; 616^a 27, ^b 22, 31; 618^a 7; 619^a 33, ^b 11; 620^a 13, 17, 30, 35, ^b 18, 32; 621^a 11, 13, 29, ^b 7; 622^a 17, 20, 21; 623^a 17, 34, ^b 2; 625^a 12, ^b 23, 31; 631^b 12, 17, 28; 632^a 18, ^b 10; 633^a 15) egregias scripturas exhibet, quae non facile coniectura oriri potuerint. Quae cum ita sint, codicis D^a librarium in libris posterioribus exscribendis alterum quoque archetypum eumque praestantissimum adhibuisse existimandum est. Accedit, quod codicum vetustiorum solus D^a librum X. continet. Is quoque codex alteram manum passus est.

Codex E^a = Vaticanus 506, chart., non vetustus, ut ait Brandis p. 72, foliis 255 praeter alia a folio 122 libros *περὶ ζωῶν ἱστορίας* ita habet, ut usque ad initium libri tertii (f. 148r) manus deterior, inde melior distinguere possit. Ex hoc codice Bekker cap. 1—3 libri VI, octavum librum a capite 3 et nonum librum comparavit. Is codex nullius fere utilitatis nobis est. Nam etsi a codice P ipso descriptus non est, id quod multis locis elucet, quibus E^a verba a codice P omissa tenet, tamen ab eodem libro derivatus unde P, huic similis est ut ovo ovum et, quae nova affert, deteriora sunt lectionibus codicis P: cf. 604^b 24 C^a *ζυγνίς*, A^a *ζίγνης*, D^a *ζιγνύς*, P *διγνύς*, E^a *δειμνύς* et similiter 593^a 16; 598^a 11; 599^a 8, ^b 1; 601^a 10; 609^b 4; 627^a 32; 630^b 33. Vel alia! Cum 605^b 17 vocabulum *τερηδόνας* in communi fonte male scriptum fuerit, P lacunam admittit, E^a sine ea vocabulum omittit, similiter

606^a 5; 623^a 13, 15. Etiam 559^a 25, ^b 17; 593^b 11, 17 scriptorem codicis E^a libenter corrigere videas. Itaque codicem P accuratius scriptum esse facile tibi persuadeas. Hic quoque codex altera manu correctus est, velut 627^a 30; 630^b 6. Eius lectiones raro afferam.

Codex m = Parisiensis 1921, R sive Regius apud Camum et Schneiderum, in folio minori, bombyc., decem libros continens, quem Camus, qui eum contulit, saeculo XIV. ortum esse recte iudicat. Is cum ab archetypo codicis P descriptus esse videatur eiusque notae marginales et correctiones nobis aliunde cognitae sint, pretii etiam minoris est quam E^a. Idem dici potest de

Codice Ambrosiano I. 56 gr. (A apud Camum et Schneiderum) in 4. minori, 170 foliorum, chart., quem Branca, qui eum a Camo rogatus excussit, saeculo XV. assignavit. In eo inest X. quoque liber, sed ab altera manu posterioribus temporibus scriptus.

Laurentianus 87. 1 „chart., in folio, saeculi XV. nitidissimus. Constat foliis scriptis 132“. De hoc codice breviter egi in opusculo „Untersuchungen“ p. 8 et 9. Non continet libros decem, id quod apud Bandinium (III 379) scriptum videmus, sed novem, quos quidem librarius e codice D^a exscripsit, sed ita transposuit, ut eos apud Gazam collocatos invenerat. Huius interpretis auctoritate motus etiam quaedam emendasse videtur. At lectiones in margine et super versum positae e codice P haustae sunt.

Praeterea historiam an. continent codex n = Urbinas 39, fol., chart., foliorum 132, s. XVI. et XV.¹⁾, codex Vaticanus 905, chart., in 4, foliorum 160, s. XV. vel XVI., qui priores quinque libros, ut Brandis p. 71 recte notat, exhibet²⁾; quorum utrumque ex archetypo codicis P derivatum esse permultis locis a. 1904 examinatis intellexi;

1) cf. Brandis p. 71 vel Cosimum Stornajolo: codices Urbinates graeci bibl. Vatic. a. 1895. Liber X. deest.

2) Falso igitur Camus I. XXXXI vel potius Foggini, eius auctor, huic codici quattuor tantum libros assignat.

deinde codex quidam Mosquensis, qui liber Schneidero I, XXVII e numero egregiorum minime esse videtur. Codices vero Ottoboniani 147, s. XVII, et 316 (non 315, ut ait Brandis p. 83) s. XVI, tantum lectiones varias suppeditant¹⁾ pariter atque Barberinus I 132. Tum H. Tschierschky etiam in codice 13 bibliothecae Riccardianae inesse IX libros hist. an. amice certiore me fecit. Falsissima enim sunt, quae in Lamii catalogo (Liburni 1756) p. 42 leguntur: non libri de part. an., sed hist. an., de gener. an., de long. et brev. vitae, de iuvent. et sen., de spir. hoc codice continentur. Is codicis Laurentiani 87. 1 frater geminus habendus est; namque ut e codice D^a descriptus adhibito codice P correctus est, ita et ipse versione Gazae hic illic emendatus est velut 489^a 23 *λόγ*, ubi litera o puncto subscripto deletur, et libros aequae atque in illa versione ordinatos exhibet. Nec silentio praetereundus est codex gr., numero 1 signatus, qui in bibliotheca archiepiscopali Utinensi asservatur. Is liber, chartaceus, saeculo XV, ut videtur, satis nitide scriptus, 296 foliis praeter decem hist. an. libros etiam libros de part., de gen., de incessu, de mot. animalium continet. Nic. Pojani, illius bibliothecae antistes, a me rogatus lectiones decem capitum primi libri proprias benigne mihi misit. Unde cognovi eum ab archetypo codicis D^a descriptum esse. Codex denique Parisiensis 1156 (add.), membr., s. IX/XI fol. 13—15 particulam sexti libri continet. Ab Emm. Millero emptus a. 1897 demum bibliothecae Par. insertus est. Hunc codicem Sancy amicus Parisinus in usum meum examinavit. Folium 13 verba (*χον*)δρώδη ἔχει (Bk 567^a 10) usque ad ὑποχωροῦσαν τίπτειν 569^a 1), folium 14 textum usque ad verba οἱ πολλοὶ θέρους (570^b 28) exhibet. Litterae adeo minutae sunt, ut, nisi oculos arte adiuves, distingui non possint, praesertim cum membrana pessime conservata sit. E folio 14

1) cf. Feron et Battaglini: codices ms. graeci bibl. Vat. a. 1893.

nihil erui potest. Spes, quas in hoc codice antiquissimo posueram, in irritum ceciderunt. Nam eius lectiones propriae nullius prorsus momenti sunt, ceterae plerumque cum codicibus A^aC^a congruunt.

Etiam ex Aristophanis historiae animalium epitome, quam Spiridon Lambros a. 1885 edidit, aliquid fructus capi potest.

III. De versionibus Latinis.

Saeculo XIII. Guilelmus de Moerbeka, ordinis fratrum Praedicatorum, historiam animalium e Graeco in Latinum vertit (= tr). Jourdain² (recherches critiques sur l'âge et l'origine des traductions latines d'Aristote. 1843) p. 71 et 75 in medio relinquit, num Guilelmus revera huius versionis auctor sit, id quod Schneider, quamquam disertum cuiusquam scriptoris testimonium afferre nequit, pro certo tamen affirmare non dubitat. Veri similis certe fit haec opinio locis ab utroque allatis, maxime eo, quem Schneider citat e Zachariae itineralio litterario p. 90. Is e codice plut. VII no. 4 bibliothecae Caesenatis, qui saec. XIII. scriptus Ar. hist. an. etc. continet (de quo nunc conferas etiam Raimundum Zazzeri: Sui codici . . . della bibl. Malatestiana ricerche ed osservazioni. Cesena 1887), extrema verba exscribit: Cuius graeca (ipse emendat a graeco) translatio completa est anno gratiae MCCLX decimo Kalendis Ianuarii Thebis. Hunc titulum non, id quod Zach. vult, ad Michaelis Scoti, sed ad Guilelmi versionem e graeco factam pertinere suo iure dicit Schneider. Cuius opinionem confirmo novo loco, quem mihi Hugo Tschierschky amicus e codice bibl. Leop. Med. Fes. 168 saec. XIV. exscripsit. Is codex continet 1. pag. 1 versionem historiae an. Guilelmo vulgo attributam. Decimus liber des. „sed partem ipsius accepit aliquis locus, hanc autem dereliquit quidque multiplex“. 2. p. 43b Ar. de progressu an. librum. 3. p. 47 Ar. de partibus an. libros IV cum prooemio, cuius initium hoc est. „Inquit Willelmus

interpres: Iste liber, qui inscribitur de partibus animalium, immediate sequitur librum metheorologicorum, ut dicit Alexander. Aristoteles enim scientiam de animalibus praeordinavit tractatibus de aliis complexionatis et commixtis. Liber vero qui inscribitur hystorie animalium non est numerandus inter libros naturalis methodi sicut nec liber de anathomiiis animalium pro eo quod non sit eiusdem modi. Et sic remanet iste primus. Post istum vero qui in quatuor libris continetur, sequitur de progressu animalium liber unus. Post quem de anima libri tres“ etc. Post quarti vero libri finem ibidem legitur: „His autem determinatis deinceps est ea quae circa generationem ipsorum pertransire. Explicit completa anno MCCLX decimo Kalendis januarii. Thebis. De partibus animalium liber explicit.“ — Chronica Slavica, Aventinus — errore captus is Henricum pro Guilelmo dicit — alii scriptores Guilelmi ἀρχήν in a. 1271 aut 1273 ponunt. Non multo post annum 1281 mortuus esse videtur. Idem Jourdain postquam docuit in bibliotheca Parisiensi duo huius versionis exemplaria exstare (fonds de S. Victor. 333 et fonds de Sorbonne 931) ex hoc codice a. 1330 scripto exiguum dedit specimen. — Huius versionis lectiones Camus e codice Parisiensi (bibl. S. Victor. 500 = 333 apud Jourd.) et Schneider e codice Lipsiensi (bibl. Paulin. nunc Albert. nr. 1428 aut 1430.¹) nonnumquam in medium proferunt. E cod. Leop. Med. Fes. 168, libro admodum vitioso, idem Tschierschky, quo est litterarum studio, mihi totam versionem benigne exscripsit. Inde intellexi Guilelmum archetypos et codicis C^a et codicis D^a vel potius unum codicem lectionibus alterius in margine aut supra versum auctum ut A^a ante oculos habentem modo hanc modo illam scripturam ad libidinem suam vertisse. Sed etiam nonnumquam velut 550^b29, 580^b23, 583^b27 is, qua est incuria, eos

1) Utrum horum codicum adhibuerit, nunquam dicit; de uno semper loquitur. Uterque, ut mihi O. Immisch amice scribit, membr. est, saeculi XIV.

locos, qui in codice C^a propter similiter cadens desunt, et ipse omittit neque alterius codicis subsidium curat.

516^a22 (Sch III 142) vero, ubi C^a μάκρὰ exhibet, et ipse „longa vel parva“ dubitans vertit, alias aperta codicis C^a vitia, velut 549^b33 οἰδυνάνθης pro οἰνάνθης reddere non dubitat. Quattuor certe locis (492^a15 A^aC^aP ἀνόνυμον, D^a ἄνω πτέρυξ, tr „innominata ala“. — 524^b16 D^a θόλον, P θολόν, A^aC^a θορόν, tr „tholum vel thorum suum [suum] nigrum“. — 592^b8 A^aC^a πολυειδέστερος, PD^a σποδοειδέστερος, tr „multiformior vel magis cinereus“. — 632^b20 PD^a αὐχένα, A^aC^a ἰσχία, tr „collum et vertebra“) interpretes duarum familiarum scripturas coniunxit. Loci denique, quibus solus genuinam lectionem servavit, admodum pauci sunt, velut 506^a19 ἐμύς, ceteri μῦς; 586^a3 ἐν Ἡλιδι, C^aA^a pr ἔνια διὰ, ceteri ἐν Σικελίᾳ; 627^a21 γόνον, ceteri κηρία, quas scripturas omnes ipse restituere potuit. Ceterum priusquam haec translatio e codicibus, quos supra dixi, deinde e codice Urbinate CCV saec. XVI ex., Vaticano 2095, Oxoniensibus Balliol. CCL saec. XIII; Merton. CCLXX saec. XIV; CCLXXI saec. XIV typis mandata est, iudicium de ea suspendatur; sed Schneiderum eius virtutem aliquanto pluris aestimasse quam par est iam vidit Pikkolos p. X. Hic illic Schneider valde erravit velut 486^a11 „skelos. i. (non et) tota tybia“, ubi littera i ut saepius significat id est, ut Guilelmum hoc loco idem legisse existimandum sit, quod nostri praebent codices; vel 487^b23 verba „pro pennis habent pellem“ certe ad interpretandam vocem δερμόπετρα, quam Guilelmus Latinis tantum litteris transscripsit, primo in margine erant et postea male in textum irrepserunt. Ceterum in codice Laurentiano legitur: pedem (pedes?) sunt quemadmodum. Ne 492^a17 quidem Guilelmus ἀνειλιγμένον scriptum addidit, sed „revoluta“ respondet substantivo οἱ στρόμβοι.

Ante Guilelmum Michael Scotus¹⁾ temporibus im-

1) Dante, *Infern.* XX 115 . . . Michele Scotto fu, che veramente Delle magiche frode seppe il giuoco.

peratoris Friderici II. circiter inter a. 1217 et 1230 (Jourdain² p. 133 et 164) historiam animalium ex Arabico in sermonem Latinum vertit. Hanc versionem Camus e codice membr. bibliothecae regiae Parisiensis 6788 cognovit et nonnulla ex ea in apparatu critico editionis suae in medium protulit.¹⁾ Jourdain² quoque p. 328 sq. parvum specimen ex eiusdem bibliothecae codice 6789 dedit. Cuius translationis utilitatem ad constituendum textum Graecum exiguum esse quamquam apparet, aliquas tamen partes typis propagari haud supervacaneum sit, primum ut eius indoles magis perspicui possit, deinde ut errores quidam veteres radicitus evellantur. Etenim Schneider (II p. 108 et 109) dubitat, an praeter hanc Scoti translationem Albertus Magnus in commentariis de Ar. hist. an. scriptis etiam altera Scoti versione ab ea diversa usus sit. Et profecto Jourdain² p. 340, 347 nos certiores facit Albertum etiam Avicennae canones eiusque epitomen ex Ar. hist. an. excerptam saepe in usum suum vocasse, id quod cognoscere licet etiam e locis quibusdam a Camo allatis (cf. not. et extr. des man. VI p. 441, 452). At Jourdain² p. 349 non vidit in libro X. Albertum versionem e Graeco factam ante oculos habuisse, quamvis facile e terminis Graecis ibi adhibitis cognoscere posset. Deinde Schneider (IV p. XXIX) dicit Scoti versionem editam exstare; eius titulum esse: Avicenna de animalibus per magistrum Michaellem Scotum de arabico in latinum translatus. Se hunc librum anni et typographi indicio carentem foliorum 54 in bibliotheca regia

1) Plura invenias in Notices et Extraits des manuscrits VI p. 387—458. Scoti translatio inest etiam in codicibus Vindobonnensibus 97, 2379, 2412, 2341 (mutil.); Laurentianis XIII 9 et 10, quorum in priore extrema leguntur: „hic liber scriptus est sub anno Domini 1266 die Iovis 24. Sept. in Tolleto“; Oxoniensibus Balliol. 252 (mutil.), Merton. 278 („a magistro Michaelle Scoto apud Tholetum translatus“); Chisianis E VIII, 251, a. 1245 scripto, Angelico 242 „secundum extractionem magistri Mic. Scoti alphagiri“; Lipsiensi 1429, saec. XV. med.

Dresdensi „inspexisse“. At idem Jourdain p. 129 demonstrat hoc opus esse abbreviationes Avicennae sive Avicennae ex Ar. hist. an. epitomen Venetiis 1509 typis expressam. Ex illis Alberti commentariis autem, qui saepius, Romae 1478, Mantuae 1479, Venetiis 1495 et 1519, Lugduni 1651, typis excusi sunt, Schneider multos locos excerpserit, qui quidem ad legendum periucundi sunt, sed ad artem criticam exercendam nihil fere valent.

Temporibus Nicolai V. papae (1447—1455) Georgius Trapezuntius historiam an. in sermonem Latinum vertit.¹⁾ Cuius maius specimen e codicibus Laurentiano 84. 9 (cf. Bandinium codd. Lat. III 245) et codice Monacensi 116 depromptum in opusculo „Untersuchungen etc“ p. 15 — 35 primus dedi eamque translationem cum versione Theodori Gazae, quae paucis annis post²⁾ in lucem prodit, comparavi. Ex qua inquisitione haec efficiuntur: Neque Trapezuntii neque Gazae versione nova codicum familia nobis traditur; Trapezuntius maxime codicem A^a secutus est, sed semel atque iterum, velut ad explendas lacunas, codicem D^a adhibuit³⁾; multa neglegenter, nonnulla falso transtulit. At Gaza, id quod ipse in praefatione versionis identidem indicat (cf. „exemplaria graeca mendosa admodum habemus . . . in his emendandis elaborare interpres sine dubio debet“ vel „sunt etiam exemplaria, tum graeca, tum vero latina, quae habeant fragmentum“ etc.) pluribus codicibus ita utitur, ut codicem D^a ceteris praeferre soleat, sed nonnumquam codicem A^a vel librum eius simillimum usurpet atque etiam lectiones utriusque familiae interdum coniungat.

1) Archetypum (Urb. nr. 182) a. 1904 Romae examinavi.

2) Cf. etiam Legrand, bibliographie Hellénique, tome premier, p. XXXVIII: „Il l'avait exécutée par ordre de Nicolas V, puis revue et corrigée.“

3) In margine codicis Urbinatis 182 Trapezuntius (Bk. 503^a1) scripsit „Hic enim quemadmodum nonnulli piscium“: aliquid deficit. sed tres grecos habui libros et in omnibus ita scriptum inveni.

Cum autem Gaza elegantiae dictionis inserviat idemque ad verba philosophi explananda a longis ambagibus non abhorreat, quaedam ipse correxerit, fortasse hic illic Plinium adsciverit, cautione opus est, si ex eius interpretatione textum Graecum eruere volumus.

IV. De editionibus.

Editionum eae tantum paucis hic nominentur, quae infra citabuntur. Plura de eis apud Camum et Aubertum-Wimmerum invenias.

1. Aristotelis opera omnia. Venetiis. Aldus. 1495—1498. Historia an. inest in volumine II. Haec editio princeps vulgatae recensionis fons est. De ea Aubert-Wimmer I 22 recte disseruerunt. Codex, quo redactor Aldinae maxime usus est, deteriori familiae adscribendus et codici D^a simillimus est; hunc contaminavit scripturis melioris familiae, scilicet codicis A^a vel codicis huic simillimi. Codicem D^a ipsum redactor non ante oculos habuit. Etenim in fine huius secundi voluminis a. 1497 in folio editi liber X. seorsim impressus est cum hac admonitione: „En Tibi, lector carissime, fragmenta ea, quae Gaza in prooemio de animalibus in nonnullis codicibus tum Graecis, tum Latinis inveniri ait: quae suo fortasse loco impressa legeres, si suo tempore in manus nostras venissent. Nunc vero hoc loco adiecta malimus, quam Te iisdem qualibuscunque fraudari.“ Lectiones Aldinae propriae raro speciem genuini praebent, plerumque scripturae deterioris familiae etiam magis depravatae sunt.

2. Aristotelis opera omnia. Basileae, ex officina Bebelii et Insingrinii. 1531. Hanc editionem curavit Simon Grynaeus.

3. Aristotelis opera omnia. Venetiis. Aldi filii. 1551—1553. Historiam an. continet tomus III. Haec editio correctae est a Camotio, qui nonnunquam codicem A^a inspexisse videtur.

4. Aristotelis de animalium historia libri X. Franco-furdi apud Wecheli heredes 1587. Hanc editionem optime curavit Fridericus Sylburg.

5. Aristotelis opera omnia. Lugduni, Bubon et Leimar, 1590. Huic editioni praefuit Isaac Casaubonus.

6. Aristotelis historia de animalibus graece et latine, Iul. Caes. Scaligero interprete, cum animadversionibus Maussaci. Tolosae. 1619 (i. e. 61 annis post Scaligeri mortem).

Quamvis ampla et verbosa haec editio sit, tamen genuinae textus formae parum ea consultum est. Perversa enim subtilitate Scaliger nonnumquam vel maximas ineptias explicare et defendere conatur, maxime vero eum iuvat versionem Gazae carpere, quem sua ipse versione superare studet. Cum autem Maussacus nihil haberet nisi versionem et commentarium Scaligeri, eis textum graecum editionis Casauboni iunxit „a qua editione, ut ait Maussacus, ne vel latum unguem discessit (haecce editio), nisi ubi interpretis verba coegerunt nos invitos aliquando quaedam in textu aut immutare aut interpolare aut invertere aut expungere“.

7. Histoire des Animaux d'Aristote avec la traduction françoise, par Camus. Paris 1783. (= Cs.)

Camus cum non solum superiores editiones, codices PC^a in Ambr., vetustas translationes Scoti, Guilelmi, Gazae, Canisianum (= exemplar editionis Iuntinae a. 1527 cum lectionibus a Bernardo Canisiano plerumque e codd. A^aC^a haustis) diligenter examinaret, sed etiam in opere recte interpretando maximam curam poneret, omnibus, qui ante eum historiam an. ediderunt, longe praestitit.

8. Aristotelis de animalibus historiae libri X. Graece et latine. Textum recensuit Io. Gottlob Schneider. Lipsiae 1811. (= Sch.)

Is adscitis codice Rhenano, vetustis translationibus, antiquae et recentioris aetatis scriptoribus et textum graecum aliquanto emendavit et, cum ingenii sagacitatem scientiae rerum coniungeret, de singulis historiae an.

locis melius interpretandis eximie meruit. Etenim plus quam XXX annos in hoc opere absolvendo consumpsit! Superiorem autem, quae vocatur, artem criticam parum exercuit. Magis sane eius editio placeret, si materiam accuratius disposuisset, interpretationem rerum et verborum segregasset, non adnotationibus curas posteriores, his auctuarium curarum posteriorum addere coactus esset.

9. Aristoteles ex recensione Immanuelis Bekkeri. edidit Academia Regia Borussica. Berolini. Vol. I. 1831. (= Bk.)

Codicibus A^aC^aPD^a, ex parte E^a, ad librum X. codicibus QF^aG^a — at non semper satis accurate — collatis firmiora recensitionis fundamenta is iecit. Laudem et meritum etiam auxisset, si minus tacitus de forma, aetate, praestantia codicum electorum nos certiores fecisset.

10. Aristotelis opera omnia. Graece et latine. Volumen tertium. Parisiis editore A. F. Didot. 1854. (= Di.)

Hanc editionem curavit Bussemaker, qui ubique fere Bekkerum secutus est, sed hic illic scripturas melioris familiae praetulit, raro coniecturis textum sanare studuit.

11. Aristote, histoire des animaux, par Pikkolos. Paris, Firmin Didot frères, Fils et Cie. 1863. (= Pk.)

Is quoque imprimis ad Bekkerum se applicuit, sed etiam Schneideri vestigiis insistens, quo erat ingenii acumine, nonnullos locos coniectura emendavit.

12. Aristoteles Tierkunde. Kritisch berichtigter Text, mit deutscher Übersetzung, sachl. u. sprachl. Erklärung u. vollst. Index von H. Aubert und Fr. Wimmer. Leipzig, W. Engelmann. 1868. (= A-W.)

Cum duo viri doctissimi, quorum unus zoologus, alter philologus erat, vires ad hos libros emendandos et interpretandos consociarent, fieri non potuit, quin opus praestantissimum perficerent. Nam et singulos locos feliciter restituerunt et maiorum partium auctoritatem ac fidem acute exanimaverunt, summa vero laude digni sunt, quod multos locos primi recte interpretati sunt, multa nomina

animalium primi aut recte definiverunt aut certe rectam veri inveniendi rationem ingressi sunt. At criticis eorum adnotationibus non omnino fides haberi potest, et ad nomen alicuius animalis definiendum pariter atque postea fecit O. Keller, omnia veterum testimonia adhibere, non locis Aristotelicis, quippe qui huic fini plerumque non sufficiant, contenti esse debuerunt.

Symbolas criticas ad hist. an. ipse his dedi: Blätter f. d. bayer. Gymnasialschulw. XXVII. Jahrgang p. 222.

Festschrift, W. v. Christ zum 60. Geburtstag dargebracht p. 114. München. 1891. Beck.

Restat, ut addam me codicum A^aC^a omnes lectiones varias adnotasse, at ceterorum eas omisisse, quae quin aperta menda sint, dubium esse non potest, ne nimiam cumulem farraginem.

Iisdem denique causis motus, quibus Christ in edendis metaphysicis (vide eius praefat. p. XIV), omnibus locis, idque saepe contra codicum auctoritatem, quam in his rebus orthographicis minimam esse satis constat, formas *γίγνομαι, γινώσκω, οὐδείς, μηδείς* pro formis *γίνομαι, γινώσκω, οὐθείς, μηθείς* restitui et particularum *δέ, τέ, οὐδέ* similium vocalem finalem ante insequentem vocalem elisi. Aristotelem enim, etsi fortasse eum semper praeas verborum formas anteposuisse accurate demonstrari non potest, in eodem libro atque etiam in eodem capite in his rebus tam mire variasse, quam apud Bekkerum aliosque editores passim videmus, nemo dicere audeat. Ceterum cf. de his scripturis Meisterhansi² grammaticam inscriptionum Atticarum p. 141, 216.

In hoc principis zoologorum opere edendo, quamvis et sterilem traditionis tenacitatem et turbulentam coniectandi aviditatem pariter evitare studerem, saepe me peccasse non ignoro. Sed laborantem errare quam desiderantem vituperare praestat. Hoc quoque apparet fieri nullo modo posse, ut ex his libris, quibus materia undique collecta alterum opus potius praeparatum, quam

opus omnibus numeris absolutum ipsum effectum est.
omnes loci duri, manci, inter se pugnantes tollantur.

Reliquum est, ut primum Academiae regiae Monacensi, cuius munificentia adiutus tertium in Italiam iter facere potui, tum antistitibus bibliothecarum Marcianae et Laurentianae, maxime vero praefecto Vaticanæ, hoc quoque loco gratias agam quam plurimas.

Würzburgi, mense Aprili a. MDCCCVII.

L. Dittmeyer.

ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΑ ΖΩΙΑ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Α.

Τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων τὰ μὲν ἐστὶν ἀσύνθετα, ὅσα 486^a
 διαιρεῖται εἰς ὁμοιομερῆ, οἷον σάρκες εἰς σάρκας, τὰ δὲ σύν- 6
 θετα, ὅσα εἰς ἀνομοιομερῆ, οἷον ἡ χεὶρ οὐκ εἰς χεῖρας διαι-
 ρεῖται οὐδὲ τὸ πρόσωπον εἰς πρόσωπα. τῶν δὲ τοιούτων
 ἔνια οὐ μόνον μέρη ἀλλὰ καὶ μέλη καλεῖται. τοιαῦτα δ'
 ἐστὶν ὅσα τῶν μερῶν ὅλα ὄντα ἕτερα μέρη ἔχει ἐν αὐτοῖς, 10
 οἷον κεφαλὴ καὶ σκέλος καὶ χεὶρ καὶ ὄλος ὁ βραχίον καὶ
 ὁ θώραξ· ταῦτα γὰρ αὐτὰ τ' ἐστὶ μέρη ὅλα, καὶ ἐστὶν αὐτῶν
 ἕτερα μόρια. πάντα δὲ τὰ ἀνομοιομερῆ σύγκειται ἐκ τῶν
 ὁμοιομερῶν, οἷον χεὶρ ἐκ σαρκὸς καὶ νεύρων καὶ ὀστέων. ἔχει
 δὲ τῶν ζώων ἔνια μὲν πάντα τὰ μόρια ταῦτ' ἀλλήλοις, 15
 ἔνια δ' ἕτερα. ταῦτ' αὖ δὲ τὰ μὲν εἶδει τῶν μορίων ἐστὶν,
 οἷον ἀνθρώπου ὀφθαλμὸς καὶ ὀφθαλμὸς ἀνθρώπου ῥινὴ καὶ ὀφθαλμῷ,
 καὶ σαρκὶ σὰρξ καὶ ὀστέῳ ὀστοῦν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ἵππου καὶ τῶν ἄλλων ζώων, ὅσα τῷ εἶδει ταῦτ' ἀλλήλοις
 εἰσὶν· ὁμοίως γὰρ ὥσπερ τὸ ὅλον ἔχει πρὸς τὸ ὅλον, καὶ 20
 τῶν μορίων ἔχει ἕκαστον πρὸς ἕκαστον. τὰ δὲ ταῦτ' αὖ μὲν
 ἐστὶν, διαφέρει δὲ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν, ὥσων τὸ γένος
 ἐστὶ ταῦτόν. λέγω δὲ γένος οἷον ὄρνιθα καὶ ἰχθύιν· τούτων

Tit. τῶν περὶ τὰ ζῶα ἱστοριῶν βιβλίον α D^a, περὶ ζώων ἱστο-
 ρίας α PreC^a, τῶν περὶ ζώων ἱστορίας βιβλίον πρῶτον A^arc
 6. σύνθετα οἷον ὅσα A^aprC^a || 7 ἡ et 8 τὸ om PD^a || 8 πρόσω-
 πον A^a | 9 δ' om A^apr || 10 αὐτοῖς ἴδια οἷον PD^a tr || 12 ὁ
 om PD^a || 15 τὰ αὐτὰ A^aC^a | 16 τὰ αὐτὰ μὲν εἶδει A^aprC^a εἶδη
 D^aA^arc tr || 18 καὶ post τρόπον om A^arc || 19 ζώων om D^a tr ||
 23 λέγεται δὲ γένος οἷον ὄρνιθος καὶ ἰχθύος P. „Dico autem
 idem genus“ tr. Verba λέγω — 25 ὀρνίθων in suspicionem voc-
 cat B. S. Hilaire.

γὰρ ἑκάτερον ἔχει διαφορὰν κατὰ τὸ γένος, καὶ ἔστιν εἶδη
 25 πλείω ἰχθύων καὶ ὀρνίθων. διαφέρει δὲ σχεδὸν τὰ πλείστα
 486^b τῶν μορίων ἐν αὐτοῖς παρὰ τὰς τῶν παθημάτων ἐναντιώσεις,
 οἷον χρώματος καὶ σχήματος, τῷ τὰ μὲν μᾶλλον ταῦτά πε-
 πονθέναι τὰ δ' ἦττον, ἔτι δὲ πλήθει καὶ ὀλιγότητι καὶ με-
 γέθει καὶ σμικρότητι καὶ ὅλως ὑπεροχῇ καὶ ἐλλείψει. τὰ
 μὲν γὰρ ἔστι μαλακόσαρκα αὐτῶν τὰ δὲ σκληρόσαρκα, καὶ
 10 τὰ μὲν μακρὸν ἔχει τὸ ῥύγχος τὰ δὲ βραχύ, καὶ τὰ μὲν
 πολύπτερα τὰ δ' ὀλιγόπτερά ἔστιν. οὐ μὴν ἄλλ' ἔνια γε
 καὶ ἐν τούτοις ἕτερα ἑτέροις μόρια ὑπάρχει, οἷον τὰ μὲν
 ἔχει πληκτρα τὰ δ' οὐ, καὶ τὰ μὲν λόφον ἔχει τὰ δ' οὐκ
 ἔχει. ἀλλ' ὥς εἰπεῖν τὰ πλείστα καὶ ἐξ ὧν μερῶν ὁ πᾶς
 15 ὄγκος συνέστηκεν, ἢ ταῦτά ἐστιν ἢ διαφέρει τοῖς τ' ἐναν-
 τίοις καὶ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν· τὸ γὰρ μᾶλλον καὶ
 ἦττον ὑπεροχὴν ἢ τις καὶ ἔλλειψιν θείη. ἔνια δὲ τῶν ζώων
 οὔτε εἶδει τὰ μόρια ταῦτά ἔχει οὔτε καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλ-
 λειψιν, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν, οἷον πέπονθεν ὁ στοῦν πρὸς
 20 ἄκανθαν καὶ ὄνυξ πρὸς δελφίν καὶ χεῖρ πρὸς χηλὴν καὶ
 πρὸς πτερόν λεπίς· ὃ γὰρ ἐν ὀρνίθι πτερόν, τοῦτο ἐν τῷ
 ἰχθύϊ ἐστὶ λεπίς. κατὰ μὲν οὖν τὰ μόρια ἃ ἔχουσιν ἕκαστα
 τῶν ζώων, τοῦτόν τε τὸν τρόπον ἕτερά ἐστι καὶ ταῦτά, καὶ
 ἔτι τῇ θέσει τῶν μερῶν· πολλὰ γὰρ τῶν ζώων ἔχει μὲν ταῦτά
 25 μέρη, ἀλλὰ κείμενα οὐχ ὡσαύτως, οἷον μαστοὺς τὰ μὲν ἐν
 487^a τῷ στήθει τὰ δὲ πρὸς τοῖς μηροῖς. ἔστι δὲ τῶν ὁμοιομερῶν

24 κατὰ] καὶ πρὸς A^a, om D^a tr A-W || τοῦ γένους P pr ||
 κατὰ τὸ γένος καὶ πρὸς τὸ γένος AldSch || κατὰ τὸ γένος del Pk ||
 5 αὐτοῖς A^aD^aA-W. αὐτοῖς eet. codd. et edd || παθημάτων] ποι-
 στήτων C^a re || 6 ταῦτά A-W, ταῦτα D^atr, τὰ αὐτά P, αὐτά A^aC^a ||
 9 αὐτῶν om PD^a || ὁστρακόδεσμα PD^a || 10 ῥύγχος ὡς περ αἱ γέ-
 ρανται τὰ A^a || 12 οἷον] ὧν PD^a || 13 οὐκ ἔχει] οὐ PD^a || 15 συν-
 ἵσταται A^a || τ' om A^aPD^a || 16 καὶ om PD^a || 16 et 17 ὑπερ-
 βολὴν A^a || 18. 23. 24 τὰ αὐτά A^aC^a || 21 ὀρνίθι ἐστὶ πτερόν
 C^aPD^a tr || ἐν τῷ ἰχθύϊ codd. om || 22 κατὰ μὲν οὖν τὰ μόρια
 A^a pr C^a tr, τὰ μὲν οὖν μ. PD^aA-W. Hanc lectionem qui prae-
 ferat, deleat sequens τῶν μερῶν || ἃ] ὅσα PD^a tr || καθ' ἃ μὲν
 οὖν μ. ἔχουσιν Pk || 24 τῇ om A^a pr C^a || 1 πρὸς] ἐν PD^a.

τὰ μὲν μαλακὰ καὶ ὑγρά, τὰ δὲ ξηρὰ καὶ στερεά, ὑγρά μὲν, ἢ ὅλως ἢ ἕως ἂν ἦ ἐν τῇ φύσει, οἶον αἶμα, ἰχώρ, πιμελή, στέαρ, μυελός, γονή, χολή, γάλα ἐν τοῖς ἔχουσι, σάρξ τε καὶ τὰ τούτοις ἀνάλογον, ἔτι ἄλλον τρόπον τὰ περιττώματα, οἶον 5 φλέγμα, καὶ τὰ ὑποστήματα τῆς κοιλίας καὶ κύστεως· ξηρὰ δὲ καὶ στερεὰ οἶον νεῦρον, δέρμα, φλέψ, θρίξ, ὄστουν, χόνδρος, ὄνυξ, κέρας (ὁμώνυμον γὰρ τὸ μέρος, ὅταν τῷ σχήματι καὶ τὸ ὅλον λέγεται κέρας), ἔτι ὅσα ἀνάλογον τούτοις.

10

Αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ζώων εἰσὶ κατὰ τε τοὺς βίους καὶ τὰς πράξεις καὶ τὰ ἥθη καὶ τὰ μόρια, περὶ ὧν τύπῳ μὲν εἴπωμεν πρῶτον, ὕστερον δὲ περὶ ἕκαστον γένος ἐπιστήσαντες ἔροῦμεν. εἰσὶ δὲ διαφοραὶ κατὰ μὲν τοὺς βίους καὶ τὰ ἥθη καὶ τὰς πράξεις αἱ τοιαύδε, ἦ τὰ μὲν ἔνυδρα αὐτῶν 11 ἔστι τὰ δὲ χερσαῖα, ἔνυδρα δὲ διχῶς, τὰ μὲν ὅτι τὸν βίον καὶ τὴν τροφήν ποιεῖται ἐν τῷ ὑγρῷ καὶ δέχεται τὸ ὑγρὸν καὶ ἀφίησι, τούτου δὲ στερισκόμενα οὐ δύναται ξῆν, οἶον πολλοῖς συμβαίνει τῶν ἰχθύων· τὰ δὲ τὴν μὲν τροφήν ποι-εῖται καὶ τὴν διατριβὴν ἐν τῷ ὑγρῷ, οὐ μέντοι δέχεται τὸ 20 ὕδωρ ἀλλὰ τὸν ἀέρα, καὶ γεννᾷ ἔξω. πολλὰ δ' ἔστι τοιαῦτα καὶ πεζά, ὥσπερ ἔνυδρις καὶ λάταξ καὶ κροκόδειλος, καὶ πτηνά, οἶον αἰθυῖα καὶ κολυμβίς, καὶ ἄποδα, οἶον ὕδρος.

2 στερεὰ οἶον ὑγρά μὲν ἂ ὅλως μένει ἕως PD^a; sic, omisso οἶον, etiam tr || 5 ἀνάλογον PC^a, ἀνάλογα A^aD^a || 7 et 32 οἶον om PD^a || 8 τὸ μέρος A^aC^aPk, πρὸς τὸ γένος D^a et γρ A^aP,

πρὸς τὸ μέρος PprA-W; ὅταν καὶ τῷ σχήματι καὶ τῷ ὅλῳ λ. P. cum A^aC^a consentire videtur tr, quia in eius verbis „aequivocum enim, cum totum pars et figura dicatur cornu“ vocabulum pars loco suo motum est, cf. ζμβ 647^b 18, 655^b 6, 21. γὰρ τὸ μέρος, ὅταν τῷ σχήματι [ὅμοιον ἦ,] καὶ τῷ ὅλῳ λέγεται κέρας Sch, sed in cur. poster. τὸ ὅλον praefert || 9 post σχήματι add. καμπύλον Pk. Verba ὁμώνυμον—κέρας om Scotus, tamquam e glossemate orta tolli vult Debure S. Fauxbin, id quod probant Cs B. S. Hilaire || ἀνάλογα A^aD^a || 13 ἐπιμεν D^aPpr, ἐκάστου γένους Sch || 14 μὲν om PD^aA^a re || καὶ τὰ ἥθη post 15 πράξεις A^a, del Prantl, Burekhardt || 19 πολλοὺς A^aC^a.

25 *ἔνεια δὲ τὴν μὲν τροφὴν ἐν τῷ ὑγρῷ ποιεῖται καὶ οὐ δύνα-*
ται ζῆν ἐκτός, οὐ μέντοι δέχεται οὔτε τὸν ἀέρα οὔτε τὸ
ὑγρόν, οἷον ἀκαλήφη καὶ τὰ ὄστρεα. τῶν δ' ἐνύδρων τὰ
μὲν ἐστὶ θαλάττια, τὰ δὲ ποτάμια, τὰ δὲ λιμναῖα, τὰ δὲ
τελματιαῖα, οἷον βάτραχος καὶ κορδύλος. τῶν δὲ χερσαίων
 30 *καὶ ἐκπνεῖν, οἷον ἄνθρωπος καὶ πάντα ὅσα πνεύμονα ἔχει*
τῶν χερσαίων· τὰ δὲ τὸν ἀέρα μὲν οὐ δέχεται, ζῆ δὲ καὶ
τὴν τροφὴν ἔχει ἐν τῇ γῇ, οἷον σφήξ καὶ μέλιττα καὶ τὰ
ἄλλα ἔντομα. καλῶ δ' ἔντομα ὅσα ἔχει κατὰ τὸ σῶμα ἐν-
τομάς, ἢ ἐν τοῖς ὑπτίοις ἢ ἐν τοῦτοις τε καὶ τοῖς πρανεσίν.
 487^b *καὶ τῶν μὲν χερσαίων πολλά, ὥσπερ εἴρηται, ἐκ τοῦ ὑγροῦ*
τὴν τροφὴν πορίζεται, τῶν δ' ἐνύδρων καὶ δεχομένων τὴν
θάλατταν οὐδὲν ἐκ τῆς γῆς. ἔνεια δὲ τῶν ζώων τὸ μὲν πρῶ-
τον ζῆ ἐν τῷ ὑγρῷ, ἔπειτα μεταβάλλει εἰς ἄλλην μορφήν
 5 *καὶ ζῆ ἔξω, οἷον ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς ἀσκαρίδων· [γίγνε-*
ται γὰρ ἐξ αὐτῶν ὁ οἶστρος.] ἔτι τὰ μὲν ἐστὶ μόνιμα τῶν
ζώων, τὰ δὲ μεταβλητικά. ἔστι δὲ τὰ μόνιμα ἐν τῷ ὑγρῷ·
τῶν δὲ χερσαίων οὐδὲν μόνιμον. ἐν δὲ τῷ ὑγρῷ πολλὰ τῷ
προσπεφυκέναι ζῆ, οἷον γένη ὀστρέων πολλά. δοκεῖ δὲ καὶ
 10 *ὁ σπόγγος ἔχειν τινὰ αἰσθησίν· σημεῖον δ' ὅτι χαλεπώτερον*
ἀποσπᾶται, ἂν μὴ γένηται λαθραίως ἢ κίνησις, ὥς φασιν.
τὰ δὲ καὶ προσφύεται καὶ ἀπολύεται, οἷον ἐστὶ γένος τι τῆς

26 ἀκαλήφαι tr, sed Fesul. „cocodrillus“ || 27 τὰ δὲ ποτάμια
 post 28 τελματιαῖα A^a || 28 κορδύλης A^a. „cordilus“ tr. Addunt, fort
 recte, Camot Sylburg Sch καὶ τῶν θαλαττίων τὰ μὲν πελάγια,
 τὰ δὲ αἰγιαλώδη, τὰ δὲ πετραῖα. Ea codd prius infra (488^b 6)
 ponunt || 32 σφήξ A^a pr P pr Ald || 34 πρᾶνεσι man re corr fort
 e πάχεσι A^a || b5 ἐπὶ om D^a || ἐν om A^a | ἀσκαρίδων conieci
 ut antea Karsch. ἀσπίδων A^a pr C^a tr „aspidibus. vivunt enim
 ex his.“ om igitur ὁ οἶστρος.), ἐμπίδων P D^a A^a re Bk. „ambrites“
 (in marg. „ambrides, arabides“ apud Jourdain) Scotus, „ambi-
 dor“ vel „ambydon“ Albert. Verbum γίγνεται cum antecedenti-
 bus copulat Sch. deinde lac statuit ut PkDi. γίγνεται—οἶστρος
 del A-W; si tenere velis, pro ὁ οἶστρος scribas ἢ ἐμπίς cf. 551^b
 21, 27 || 6 τῶν ζώων et 12 ἔστι om P D^a.

καλουμένης ἀκαλήφης· τούτων γάρ τινες νύκτωρ ἀπολυόμεναι
 νέμονται. πολλὰ δ' ἀπολελυμένα μὲν ἔστιν ἀκίνητα δέ, οἷον
 ὄστρεα καὶ τὰ καλούμενα ὀλοθύρια. τὰ δὲ νευστικά, οἷον 15
 ἰχθύες καὶ τὰ μαλάκια καὶ τὰ μαλακόστρακα, οἷον κάραβοι.
 τὰ δὲ πορευτικά, οἷον τὸ τῶν καρκίνων γένος· τοῦτο γὰρ
 ἔνυδρον ὃν τὴν φύσιν πορευτικόν ἔστιν. τῶν δὲ χειρσαίων
 ἔστι τὰ μὲν πτηνὰ, ὥσπερ ὄρνιθες καὶ μέλιτται, καὶ ταῦτ'
 ἄλλον τρόπον ἀλλήλων, τὰ δὲ πεζά. καὶ τῶν πεζῶν τὰ μὲν 20
 πορευτικά, τὰ δ' ἐρπυστικά, τὰ δ' ἰλυσπαστικά. πτηνὸν δὲ
 μόνον οὐδέν ἔστιν, ὥσπερ νευστικὸν μόνον ἰχθύς· καὶ γὰρ
 τὰ δερμόπτερα πεξεύει, καὶ νυκτερίδι πόδες εἰσὶ, καὶ τῇ φώκῃ
 κεκολωβωμένοι πόδες. καὶ τῶν ὀρνίθων εἰσὶ τινες κακόποδες,
 οἱ διὰ τοῦτο καλοῦνται ἄποδες· ἔστι δ' εὐπτερον τοῦτο τὸ 25
 ὀρνίθιον. σχεδὸν δὲ καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ εὐπτερα μὲν κακό-
 ποδα δ' ἔστιν, οἷον χελιδὼν καὶ δρεπανίς· ὁμοιότροπά τε γὰρ
 καὶ ὁμοιόπτερα πάντα ταῦτα, καὶ τὰς ὅψεις ἐγγὺς ἀλλήλων.
 Φαίνεται δ' ὁ μὲν ἄπους πᾶσαν ὥραν, ἡ δὲ δρεπανίς ὅταν
 ὕσῃ τοῦ θέρους· τότε γὰρ ὁράται καὶ ἀλίσκεται, ὅλως δὲ 30
 καὶ σπάνιόν ἔστι τοῦτο τὸ ὄρνεον. πορευτικά δὲ καὶ νευ-
 στικά πολλὰ τῶν ζώων ἔστιν.

Εἰσὶ δὲ καὶ αἱ τοιαίδε διαφοραὶ κατὰ τοὺς βίους καὶ
 τὰς πράξεις. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔστιν ἀγELAία τὰ δὲ μονα-
 δικά, καὶ πεζὰ καὶ πτηνὰ καὶ πλωτά, τὰ δ' ἐπαμφοτερίζει. 488^a
 καὶ τῶν ἀγelaίων [καὶ τῶν μοναδικῶν] τὰ μὲν πολιτικά τὰ 2

13 ἀποδυνόμεναι P || 15 ὄστρεά τε καὶ C^a || supra νευστικά A^a
 manu rec πλωτά || 16 ἰχθύδια et 18 τῇ φύσει PD^a || 19 ὄρνις καὶ
 μέλιτται A^a C^a tr || 20 τρόπον ἀλλήλων A^a C^a tr. τρ. διαφέρει ἀ. PD^a
 A^a re Ald Gaza || 21 ἐρπυστικά A^a pr C^a P re || στυτικά P, εἰλητικά
 D^a. Cf. Eustath. Od. p. 177. Heitz v. Schr. 309 || 22 καὶ
 γὰρ καὶ τὰ PD^a || 23 νυκτερίδι C^a corr. νυκτερίδες δίποδες P
 καὶ] ὡς καὶ PD^a „quemadmodum“ tr || 26 αὐτῷ fort correctura
 ortum ex αὐτῶν C^a || 28 ταῦτα πάντα A^a || 29 φαίνεται — 31 ὄρ-
 νεον seclud A-W || 30 γὰρ καὶ ὁ. καὶ PD^a || ∴ ὁ ἄλλως P ||
 34 αὐτῶν om PD^a || 488^a 1 μονωτικά PA^a C^a || καὶ πεζὰ post
 πτ. C^a, post πλ. PD^a || 2 καὶ τῶν μ. iure del Sch.

δὲ σποραδικὰ ἐστὶν ἀγελαῖα μὲν οὖν οἶον ἐν τοῖς πτηνοῖς
 τὸ τῶν περιστερῶν γένος καὶ γέρανος καὶ κύκνος (γαμφώ-
 5 νυχον δ' οὐδὲν ἀγελαῖον), καὶ τῶν πλωτῶν πολλὰ γένη τῶν
 ἰχθύων, οἶον οὓς καλοῦσι δρομάδας, θύννοι, πηλαμύδες,
 ἀμύαι· ὁ δ' ἄνθρωπος ἐπαμφοτερίζει. πολιτικά δ' ἐστὶν ὧν
 ἐν τι καὶ κοινὸν γίγνεται πάντων τὸ ἔργον, ὅπερ οὐ πάντα
 ποιεῖ τὰ ἀγελαῖα. ἔστι δὲ τοιοῦτον ἄνθρωπος, μέλιττα,
 10 σφήξ, μύρμηξ, γέρανος. καὶ τούτων τὰ μὲν ὑφ' ἡγεμόνα
 ἐστὶ τὰ δ' ἄναρχα, οἶον γέρανος μὲν καὶ τὸ τῶν μελιττῶν
 γένος ὑφ' ἡγεμόνα, μύρμηκες δὲ καὶ μυρία ἄλλα ἄναρχα.
 καὶ τὰ μὲν ἐπιδημητικά καὶ τῶν ἀγελαίων καὶ τῶν μοναδι-
 κῶν, τὰ δὲ ἐκτοπιστικά. καὶ τὰ μὲν σαρκοφάγα, τὰ δὲ
 15 καρποφάγα, τὰ δὲ παμφάγα, τὰ δὲ ἰδιότροφα, οἶον τὸ τῶν
 μελιττῶν γένος καὶ τὸ τῶν ἀραχνῶν· τὸ μὲν γὰρ μέλιτι
 καὶ τισὶν ἄλλοις ὀλίγοις τῶν γλυκέων χρῆται τροφῇ, οἱ δ'
 ἀράχναι ἀπὸ τῆς τῶν μυιῶν θήρας ζῶσιν, τὰ δὲ ἰχθύσι
 χρῶνται τροφῇ. καὶ τὰ μὲν θηρευτικά, τὰ δὲ θησαυριστικά
 20 τῆς τροφῆς ἐστὶ, τὰ δ' οὐ. καὶ τὰ μὲν οἰκητικά τὰ δ'
 ἄοικα, οἰκητικά μὲν οἶον ἀσπάλαξ, μῦς, μύρμηξ, μέλιττα,
 ἄοικα δὲ πολλὰ τῶν ἐντόμων καὶ τῶν τετραπόδων. ἔτι τοῖς
 τόποις τὰ μὲν τρωγλοδυτικά, οἶον σαύρα, ὄφεις, τὰ δ' ὑ-
 πέρογεια, οἶον ἵππος, κύων. [καὶ τὰ μὲν τροματώδη τὰ δ'
 25 ἄτρητα]. καὶ τὰ μὲν νυκτερόβια, οἶον γλαυξ, νυκτερίς, τὰ
 δ' ἐν τῷ φωτὶ ζῇ. ἔτι δ' ἡμέρα καὶ ἄγρια, καὶ τὰ μὲν αἰεῖ, οἶον
 γίννος καὶ ὄρεὺς αἰεῖ ἡμέρα, τὰ δ' ἄγρια, ὥσπερ πάρδαλις

3 σποραδικὰ] πορευτικά P || ἐστὶ δὲ ἀγελαῖα μὲν οἶον PD^a
 tr || 5 τῶν alterum] καὶ τῶν A^a C^a, om PD^a || 7 ἄμια PD^a || 10 σφίγξ
 A^a pr || 10 et 12 ἡγεμόνας PD^a || 11 γέρανοι PD^a tr || 12 καὶ
 μυρία ἄλλα seclud A-W || 13 καὶ alterum om PD^a tr || 14 τὰ
 δὲ καρπ. post παμφ. A^a || 16 τὸ A^a C^a, τὰ PD^a tr || 17 ὀλίγοις ante
 ἄλλοις P, om D^a tr A-W || 21 ἀσπάλαγξ A^a || μύρμηξ μύα
 μέλιττα PD^a || 23 σαύρα A^a || σαῦραι ὄφεις τὰ δ' ὑπέρογεια PD^a ||
 24 καὶ τὰ—ἄτρητα secludi, quod haec distinctio superiore con-
 tinetur et adiectiva ipsa offendunt || 26 καὶ τὰ] ἔστι δὲ ἡμέρα
 καὶ ἄγρια τὰ PD^a || 27 γίννος conieci, ἄνθρωπος codd et edd
 omnes || δ'] δ' αἰεῖ PD^a.

καὶ λύκος· τὰ δὲ καὶ ἡμεροῦσθαι δύναται ταχύ, οἷον ἐλέ-
 φας. ἔτι ἄλλον τρόπον· πάντα γὰρ ὅσα ἡμερὰ ἐστι γένη,
 καὶ ἄγριά ἐστιν, οἷον ἵπποι, βόες, ὕες, ἄνθρωποι, πρόβατα, 30
 αἰγες, κύνες. καὶ τὰ μὲν ψοφητικά, τὰ δὲ ἄφωνα, τὰ δὲ
 φωνήεντα, καὶ τούτων τὰ μὲν διάλεκτον ἔχει τὰ δὲ ἀγράμ-
 ματα, καὶ τὰ μὲν κωτίλα τὰ δὲ σιγηλά, τὰ δ' ὠδικὰ τὰ δ'
 ἄνωδα· πάντων δὲ κοινὸν τὸ περὶ τὰς ὀχέας μάλιστα ἄδειν 488^b
 καὶ λαλεῖν. καὶ τὰ μὲν ἄγροικα, ὥσπερ φάττα, τὰ δ' ὄρεια, 2
 ὥσπερ ἔποψ, τὰ δὲ συνανθρωπίζει, οἷον περιστερὰ. καὶ τὰ
 μὲν ἀφροδισιαστικά, οἷον τὸ τῶν περδίκων καὶ ἀλεκτρούνων
 γένος, τὰ δὲ ἀγνευτικά, οἷον τὸ τῶν κορακοειδῶν ὀρνίθων 5
 γένος· ταῦτα γὰρ σπανίως ποιεῖται τὴν ὀχείαν. καὶ τῶν
 θαλαττίων τὰ μὲν πελάγια, τὰ δ' αἰγιαλώδη, τὰ δὲ πετραῖα.
 ἔτι τὰ μὲν ἀμυντικά τὰ δὲ φυλακτικά· ἔστι δ' ἀμυντικά
 μὲν ὅσα ἢ ἐπιτίθεται ἢ ἀδικούμενα ἀμύνεται, φυλακτικά
 δ' ὅσα πρὸς τὸ μὴ παθεῖν τι ἔχει ἐν αὐτοῖς ἀλεωρήν. 10

Διαφέρουσι δὲ καὶ ταῖς τοιαῖσδε διαφοραῖς κατὰ τὸ
 ἦθος. τὰ μὲν γὰρ ἐστι πρᾶα καὶ δύσθυμα καὶ οὐκ ἐν-
 στατικά, οἷον βοῦς, τὰ δὲ θυμώδη καὶ ἐνστατικά καὶ ἀμα-
 θῆ, οἷον ὕς ἄγριος, τὰ δὲ φρόνιμα καὶ δειλὰ, οἷον ἔλαφος, 15
 [δασύπους], τὰ δ' ἀνελεύθερα καὶ ἐπίβουλα, οἷον οἱ ὄφεις,
 τὰ δ' ἐλεύθερα καὶ ἀνδρεῖα καὶ εὐγενῆ, οἷον λέων, τὰ δὲ
 γενναῖα καὶ ἄγρια καὶ ἐπίβουλα, οἷον λύκος· εὐγενὲς μὲν

30 ἵπποι post ὕες et βόες post 31 κύνες PD^a || ἄνθρω-
 ποι om edd praeter Ald et Cam; ἄνθρωποι et βόες om tr quae
 „et“ pro βόες. Pro ἄνθρωποι coni Pk ὄνοι. Ad hunc locum
 cf ζμα 643^b5, πι 895^b24, ad inusitatum verborum ordinem 507^b21
 et ζμγ 674^a2 || 33 σιγηλά] σιγηλά τὰ δὲ λάλα A^a || b4 ἀφροδιτι-
 αστικά A^a pr || 5 ἀγνευτικά A^a pr, ἀγονευτικά D^a tr („non mul-
 tum spermatica“) || 6 σπανίως] πάντα C^a || τὴν ὁ. ποιεῖται A^a ||
 καὶ — 7 πετραῖα hic om Cam Sylb Sch || 10 τι om PD^a || ἔχει
 τινὰ ἐν ἑαυτοῖς PD^a || ἀλεωρὰν PDiA-W || 11 καὶ om A^aC^a ||
 12 et 22 πρᾶέα PD^a || 16 δασύπους seclusi. ἔλαφος λαγῶς
 δασύπους A^a, ἔλ. καὶ δασ. Sch. || οἷον ὄφεις PD^a tr || 17 ἐλευ-
 θέρια SchBk „liberalia — liberalia“ tr.

γάρ ἐστι τὸ ἐξ ἀγαθοῦ γένους, γενναῖον δὲ τὸ μὴ ἐξιστάμενον
 20 ἐκ τῆς αὐτοῦ φύσεως. καὶ τὰ μὲν πανοῦργα καὶ κακοῦργα,
 οἶον ἀλώπηξ, τὰ δὲ θυμικὰ καὶ φιλητικὰ καὶ θωπευτικά,
 οἶον κύων, τὰ δὲ πρᾶα καὶ τιθασσευτικά, οἶον ἑλέφας, τὰ
 δ' αἰσχυνητῆλὰ καὶ φυλακτικά, οἶον χῆν, τὰ δὲ φθονερά
 καὶ φιλόκαλα, οἶον ταῶς. βουλευτικὸν δὲ μόνον ἄνθρωπός
 25 ἐστι τῶν ζώων. καὶ μνήμης μὲν καὶ διδαχῆς πολλὰ κοινω-
 νεῖ, ἀναμιμνήσκεσθαι δ' οὐδὲν ἄλλο δύναται πλὴν ἄνθρω-
 πος. περὶ ἕκαστον δὲ τῶν γενῶν τὰ τε περὶ τὰ ἦθη καὶ
 τοὺς βίους ὕστερον λεχθήσεται δι' ἀκριβείας μᾶλλον.

2 Πάντων δ' ἐστὶ τῶν ζώων κοινὰ μόρια, ἣ δέχεται τὴν
 30 τροφήν καὶ εἰς ἣ δέχεται· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰντὰ καὶ ἕτερα
 κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους, ἣ κατ' εἶδος ἣ κατ' ὑπερ-
 οχὴν ἣ κατ' ἀναλογίαν ἣ τῇ θέσει διαφέροντα. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἄλλα κοινὰ μόρια ἔχει τὰ πλεῖστα τῶν ζώων πρὸς
 τούτοις, ἣ ἀφίησι τὸ περιττώμα τῆς τροφῆς [καὶ ἣ λαμβά-
 489^a νει] οὐ γὰρ πᾶσιν ὑπάρχει τοῦτο. καλεῖται δ' ἣ μὲν λαμ-
 βάνει, στόμα, εἰς ὃ δὲ δέχεται, κοιλία· τὸ δὲ λοιπὸν πολυ-
 ὠνυμόν ἐστιν. τοῦ δὲ περιττώματος ὄντος διττοῦ, ὅσα μὲν
 ἔχει δεκτικὰ μόρια τοῦ ὑγροῦ περιττώματος, ἔχει καὶ τῆς
 5 ξηρᾶς τροφῆς, ὅσα δὲ ταύτης, ἐκείνης οὐ πάντα. διὸ ὅσα
 μὲν κύστιν ἔχει, καὶ κοιλίαν ἔχει, ὅσα δὲ κοιλίαν ἔχει, οὐ
 πάντα κύστιν ἔχει. ὀνομάζεται γὰρ τὸ μὲν τῆς ὑγρᾶς
 περιττώσεως δεκτικὸν μόριον κύστις, κοιλία δὲ τὸ τῆς ξηρᾶς.

20 ἐαυτοῦ PD^a || 21 θυμοτικά PI^a || 26 πλὴν ὁ ἄνθ. PD^a ||
 27 ἑκάστον Sylb Sch || 28 δι'] μετὰ PD^a tr || 29 ἣ conieci, ὦ
 codd || 30 ἃ conieci, ὃ codd || 31 τρόπους καὶ κατ' εἶδος καὶ
 κατ' 1)^a || 33 πρὸς] προσεχῇ Pk || πρὸς τούτοις om tr, nescio
 an recte || 34 καὶ ἣ λαμβ., ex sequente versu huc delata, Bk
 Di retinent, cet edd Gazam et Iuntinam sequentes om, non
 temere || 489^a 1 ἣ] ὃ Ald Cs ὦ Casaub Sch || 2 δὲ prius om
 A^a pr || πολυώνυμον in suspic voc A-W || 4 δεικτικά A^a pr ||
 5 τροφῆς] περιττώσεως Sch, male; cf 590^a 30, ζγα 719^b 34, ζγδ
 773^a 25 || ἐκείνον Ald Cs || διὸ] δὲ A^a C^a || 6 μὲν om A^a C^a ||
 8 δεικτικὸν A^a pr.

τῶν δὲ λοιπῶν πολλοῖς ὑπάρχει ταῦτά τε τὰ μόρια καὶ ἔτι ¶
 ἢ τὸ σπέρμα ἀφιασιν· καὶ τούτων ἐν οἷς μὲν ὑπάρχει γένε- 10
 σις ζώων τὸ μὲν εἰς αὐτὸ ἀφιέν, τὸ δ' εἰς ἕτερον. κα-
 λεῖται δὲ τὸ μὲν εἰς αὐτὸ ἀφιέν θῆλυ, τὸ δ' εἰς τοῦτο
 ἄρρεν. ἐν ἐνίοις δ' οὐκ ἔστι τὸ ἄρρεν καὶ θῆλυ· ἢ καὶ
 τῶν μορίων τῶν πρὸς τὴν δημιουργίαν ταύτην διαφέρει τὸ
 εἶδος· τὰ μὲν γὰρ ἔχει ὑστέραν τὰ δὲ τὸ ἀνάλογον. ὅσα
 μὲν οὖν ἀναγκαιότατα μόρια τοῖς ζώοις τὰ μὲν πᾶσιν ἔχειν 15
 συμβέβηκε τὰ δὲ τοῖς πλείστοις, ταῦτ' ἐστίν.

Πᾶσι δὲ τοῖς ζώοις αἰσθησις μία ὑπάρχει κοινὴ μόνη
 ἢ ἀφή, ὥστε καὶ ἐν ᾧ αὕτη μορίῳ γίνεσθαι πέφυκεν, ἀν-
 ὠνυμόν ἐστιν· τοῖς μὲν γὰρ ταῦτὸ τοῖς δὲ τὸ ἀνάλογόν
 ἐστιν. ἔχει δὲ καὶ ὑγρότητα πᾶν ζῷον, ἧς στερισκόμενον 4
 ἢ φύσει ἢ βίᾳ φθείρεται. ἔτι ἐν ᾧ γίνεταί, τοῦτο ἄλλο. 21
 ἔστι δὲ ταῦτα τοῖς μὲν αἷμα καὶ φλέψ, τοῖς δὲ τὰ ἀνάλο-
 γον τούτοις· ἔστι δ' ἀτελεῖ ταῦτα, οἷον τὸ μὲν ἴς τὸ δ' ἰχώρ.
 ἢ μὲν οὖν ἀφή ἐν ὁμοιομερεῖ ἐγγίγνεται μέρει, οἷον ἐν
 σαρκὶ ἢ τοιούτῳ τινί, καὶ ὅλως ἐν τοῖς αἱματικοῖς, ὅσα ἔχει 25
 αἷμα· τοῖς δ' ἐν τῷ ἀνάλογον, πᾶσι δ' ἐν τοῖς ὁμοιομερέ-
 σιν. αἱ δὲ ποιητικαὶ δυνάμεις ἐν τοῖς ἀνομοιομερέσιν, οἷον
 ἢ τῆς τροφῆς ἐργασία ἐν στόματι καὶ ἢ τῆς κινήσεως τῆς
 κατὰ τόπον ἐν ποσὶν ἢ πτέρυξιν ἢ τοῖς ἀνάλογον.

Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μὲν ἔναιμα τυγχάνει ὄντα, οἷον

9 λοιπῶν sel ζώων || 10 ἀφίησιν PD^a || ἐν οἷς] ἐνίοις P
 D^a tr || ἐν in ras A^a || μὲν post ὑπάρχει P, om D^a tr || 12 τοῦτο]
 ἕτερον PD^a || 13 ἐν om PD^a || καὶ τὸ θῆλυ PD^a || ἢ] ἢ A^a pr
 C^a, om PD^a tr Gaza CsSch || 16 ταῦτά PD^a || 17 ὑπάρχει καὶ
 κοινὴ C^a, κοινῇ A^a pr || 18 ἐν ᾧ αὕτη μορίῳ PA^aC^a, ἐν ᾧ μορίῳ
 αὕτη D^a, αὕτη om tr. ἐν ᾧ μορίῳ ἀπτικά γίν. Pk || 21 ἔτι] ὅτι
 A^a re || 22 ταῦτα A-W, τοῦτο codd. || καὶ Gaza, τοῖς δὲ codd
 tr || αἷμα καὶ] αἱματικοῖς Pk || ταῦτα τὸ μὲν αἷμα τὸ δὲ φλέψ
 A-W || τὰ conieci, τὸ codd || 23 τούτοις conieci, τούτῳ Pk, τού-
 των codd, om tr || οἷον] ὣν Pk || ἴς Gaza, ἰδς codd tr || 24 γίνε-
 ται PD^a tr || 26 δ' al om PD^a || post ὅμοι. add αἰσθησιν ταύτην
 εἶναι δηλον AldSch || 28 ἐν τῷ στόματι PD^a.

ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ πάνθ' ὅσα ἢ ἄποδά ἐστι τέλεα
 ὄντα ἢ δίποδα ἢ τετράποδα, τὰ δ' ἄναιμα, οἷον μέλιττα
 καὶ σφήξ καὶ τῶν θαλαττίων σηπία καὶ κάραβος καὶ πάνθ'
 5 ὅσα πλείους πόδας ἔχει τεττάρων. καὶ τὰ μὲν ζωτόκα
 35 τὰ δ' ὠτόκα τὰ δὲ σκωληκοτόκα, ζωτόκα μὲν οἷον ἄνθρω-
 489^b πος καὶ ἵππος καὶ φώκη καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἔχει τρίχας, καὶ
 τῶν ἐνύδρων τὰ κητώδη, οἷον δελφίς, καὶ τὰ καλούμενα σε-
 λάχη. τούτων δὲ τὰ μὲν αὐλὸν ἔχει, βράγχια δ' οὐκ ἔχει,
 οἷον δελφίς καὶ φάλαινα (ἔχει δ' ὁ μὲν δελφίς τὸν αὐλὸν
 5 διὰ τοῦ νώτου, ἡ δὲ φάλαινα ἐν τῷ μετώπῳ), τὰ δ' ἀκά-
 λυπτα βράγχια, οἷον τὰ σελάχη, γαλεοί τε καὶ βάτοι. κα-
 λεῖται δ' ὧδὸν μὲν τῶν κυημάτων τῶν τελείων, ἐξ οὗ γίνε-
 ται τὸ γιγνόμενον ζῷον, ἐκ μορίου τὴν ἀρχήν, τὸ δ' ἄλλο
 τροφή τῷ γιγνομένῳ ἐστίν· σκώληξ δ' ἐστίν ἐξ οὗ ὅλου
 10 ὅλου γίνεταί τὸ ζῷον, διασθρομμένου καὶ ἀνῆκτομένου
 τοῦ κυήματος. τὰ μὲν οὖν ἐν αὐτοῖς ὠτοκεῖ τῶν ζωο-
 τόκων οἷον τὰ σελάχη, τὰ δὲ ζωτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον ἄν-
 θρωπος καὶ ἵππος· εἰς δὲ τὸ φανερόν τῶν μὲν τελεωθέν-
 τος τοῦ κυήματος ζῷον ἐξέρχεται, τῶν δ' ὧδόν, τῶν δὲ σκώ-
 ληξ. τῶν δ' ὧδων τὰ μὲν ὀστρακόδεσμα ἐστὶ καὶ δίχροα,
 15 οἷον τὰ τῶν ὀρνίθων, τὰ δὲ μαλακόδεσμα καὶ μονόχροα,
 οἷον τὰ τῶν σελαχῶν. καὶ τῶν σκωλήκων οἱ μὲν εὐθύς
 κινητικοὶ οἱ δ' ἀκίνητοι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς
 περὶ γενέσεως δι' ἀκριβείας ἵστερον λεκτέον.

Ἔτι δὲ τῶν ζώων τὰ μὲν ἔχει πόδας τὰ δ' ἄποδα, καὶ
 20 τῶν ἐχόντων τὰ μὲν δύο πόδας ἔχει, οἷον ἄνθρωπος καὶ ὄρνις
 μόνα, τὰ δὲ τέτταρας, οἷον σαύρα καὶ κύων, τὰ δὲ πλείους, οἷον

33 σφίγξ A^a || 34 πλείω PD^a | πόδας ἔχει τῶν τεττάρων P
 D^m, ἔχει τεττάρων πόδας A^a b 4 et 5 φάλαινα A^c || διὰ
 τοῦ νώτου | sed πρὸ τοῦ ἐγκεφάλου cf ἄν 476^b 29 et ζμδ 697^a 25 ||
 6 βράγχια PA^a et sic omnibus locis γαλεοί A^a 9 ὅλον om
 A^a pr οὗ ἄλλον γίνεται ζ. Ald, οὗ ὅλου ὅλου ἄλλο γ. ζ. Sch
 versionem Scoti et Gazae sequens || 15 οἷα PD^a 16 οἷα D^a
 18 ἐροῦμεν PD^a || 21 σαύρα A^a.

σκολόπενδρα καὶ μέλιττα· πάντα δ' ἄρτιους ἔχει πόδας.
 τῶν δὲ νευστικῶν ὅσα ἄποδα, τὰ μὲν πτερύγια ἔχει, ὥσπερ
 ἰχθύς, καὶ τούτων οἱ μὲν τέτταρα πτερύγια, δύο μὲν ἔνω ²⁵
 ἐν τοῖς πρᾶνέσι, δύο δὲ κάτω ἐν τοῖς ὑπτίοις, οἷον χρύσο-
 φρος καὶ λάβραξ, τὰ δὲ δύο μόνον, ὅσα προμήκη καὶ λεία,
 οἷον ἐγγέλυσ καὶ γόγγρος· τὰ δ' ὅλως οὐκ ἔχει, οἷον σμύ-
 ραινα καὶ ὅσα ἄλλα χρῆται τῇ θαλάττῃ ὥσπερ οἱ ὄφεις τῇ
 γῇ, <οἱ> καὶ ἐν τῷ ὕγρῳ ὁμοίως νέουσιν. τῶν δὲ σελα- ³⁰
 χῶν ἔνια μὲν οὐκ ἔχει πτερύγια, οἷον τὰ πλατέα καὶ κερκο-
 φόρα, ὥσπερ βάτος καὶ τρυγών, ἀλλ' αὐτοῖς νεῖ τοῖς πλά-
 τεσιν· βάτραχος δ' ἔχει καὶ ὅσα τὸ πλάτος μὴ ἔχει ἀπο-
 λελεπτυσμένον. ὅσα δὲ δοκεῖ πόδας ἔχειν, καθάπερ τὰ μα-
 λάκια, τούτοις νεῖ καὶ τοῖς πτερυγίοις, καὶ θάττον ἐπὶ κύ- ³⁵
 τος, οἷον σηπία καὶ τευθὶς [καὶ πολύπους]· βαδίζει δὲ τού- ^{490^a}
 των οὐδέτερον, ὥσπερ πολύπους. τὰ δὲ σκληρόδεσμα,
 οἷον κάραβος, τοῖς οὐραίοις νεῖ, τάχιστα δ' ἐπὶ τὴν κέρκον
 τοῖς ἐν ἐκείνῃ πτερυγίοις· καὶ ὁ κορδύλος τοῖς ποσὶ καὶ
 τῷ οὐραῷ· ἔχει δ' ὅμοιον γλάνει τὸ οὐραῖον, ὥς μικρὸν ⁵
 εἰκάσαι μεγάλῳ. τῶν δὲ πτηνῶν τὰ μὲν πτερωτά ἐστίν,
 οἷον ἀετὸς καὶ ἰέραξ, τὰ δὲ πτιλωτά, οἷον μέλιττα καὶ μη-
 λολόνθη, τὰ δὲ δερμόπτερα, οἷον ἀλώπηξ καὶ νυκτερίς.
 πτερωτά μὲν οὖν ἐστίν ὅσα ἔναιμα, καὶ δερμόπτερα ὡσαύ-
 τως· πτιλωτά δ' ὅσα ἄναιμα, οἷον τὰ ἔντομα. ἔστι δὲ τὰ ¹⁰

23 πόδας, ὅσαπερ ἔχει πόδας. τῶν PD^a, ut ζπ 704^a 14; ego malim τοὺς πόδας 26 κάτωθεν PD^a | χρυσοφρος A^a pr || 28 ἐγγέλυσ PA^a | ὅλως] ὡς ἄλλος A^a pr || 29 καὶ ὅσα ἄλλα] ἀλλὰ PD^a CsA-W, cf ζπ 707^b 31 || θαλάττῃ καὶ ὥσπερ A^a Ald, ὥσπερ καὶ Sch | οἱ ὄφεις] ὄφεις PD^a | 30 οἱ post γῇ inser Pk, cf ζμδ 696^a 8 || 30 ναίουσι A^a Ald | 31 πτέρυγας PD^a | 32 πλατέσι codd || 34 τὰ] καὶ τὰ PD^a A^a re „quemadmodum malakia“ tr || 35 τούτοις] καὶ τούτοις μὲν PmCs „et his“ tr | κῆτος A^a (supra versum τοῖς τοιοῦτοις τὸ man re), τοῖς τοιοῦτοις D^a, τοῖς τοιοῦτοις τὸ κῆτος P, ἐπὶ τὸ κῆτος Sch „super kytos“ tr || 490^a 1 καὶ πολύπους del Scal A-W 2 ἐκάτερον A^a C^a „neutrum“ tr 3 super κάραβος A^a re οἶμαι ὁ ἀστακὸς τάχιστα τὰ δ' A^a C^a tr | 5 γλάνει PA^a C^a, γλάνι D^a.

10 μὲν πτερωτὰ καὶ δερμόπτερα δίποδα <ἢ τετράποδα> πάντα
 ἢ ἄποδα· λέγονται γὰρ εἶναι τινες ὄφεις τοιοῦτοι περὶ Αἰ-
 θιοπίαν. τὸ μὲν οὖν πτερωτὸν γένος τῶν ζώων ὄρνις κα-
 λεῖται, τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἀνώνυμα ἐνὶ ὀνόματι. τῶν δὲ
 πτηνῶν μὲν ἀναίμων δὲ τὰ μὲν κολεόπτερά ἐστιν (ἔχει γὰρ
 15 ἐν ἐλύτρῳ τὰ πτερά, οἷον αἱ μυηλόλονθαι καὶ οἱ κάνθαροι),
 τὰ δ' ἀνέλυτρα, καὶ τούτων τὰ μὲν δίπτερα τὰ δὲ τετρά-
 πτερα, τετράπτερα μὲν ὅσα μέγεθος ἔχει ἢ ὅσα ὀπισθόκεντρά
 ἐστὶ, δίπτερα δ' ὅσα ἢ μέγεθος μὴ ἔχει ἢ ἐμπροσθόκεντρά
 ἐστὶν. τῶν δὲ κολεοπτέρων οὐδὲν ἔχει κέντρον. τὰ δὲ δί-
 20 πτερα ἐμπροσθεν ἔχει τὰ κέντρα, οἷον μυῖα καὶ μύωψ καὶ
 οἷστρος καὶ ἐμπῖς. πάντα δὲ τὰ ἄναιμα ἐλάττω τὰ μεγέθη
 ἐστὶ τῶν ἐναίμων ζώων· πλὴν ὀλίγα ἐν τῇ θαλάττῃ μέλ-
 ονα ἄναιμά ἐστιν, οἷον τῶν μαλακίων ἔνια. μέγιστα δὲ γί-
 γνεται ταῦτα τὰ γένη αὐτῶν ἐν τοῖς ἀλεινοτέροις, καὶ ἐν
 25 τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τοῖς γλυκίσιν ὕδα-
 σιν. κινεῖται δὲ τὰ κινούμενα πάντα τέτταρσι σημείοις ἢ
 πλείοσι, τὰ μὲν ἄναιμα τέτταρσι μόνον, οἷον ἄνθρωπος μὲν
 χερσὶ δυοὶ καὶ ποσὶ δυοῖν, ὄρνις δὲ πτέρυξι δυοὶ καὶ
 ποσὶ δυοῖ, τὰ δὲ τετράποδα καὶ ἰχθύες τὰ μὲν τέτταρσι
 30 ποσίν, οἱ δὲ τέτταρσι πτερυγίοις. ὅσα δὲ δύο ἔχει πτε-
 ρύγια ἢ ὅλως μὴ, οἷον ὄφεις, τέτταρσι σημείοις οὐδὲν
 ἦττον· αἱ γὰρ καμπαὶ τέτταρες, ἢ δύο σὺν τοῖς πτερυ-
 γίοις. ὅσα δ' ἄναιμα ὄντα πλείους πόδας ἔχει, εἴτε πτηνὰ
 εἴτε πεζὰ, σημείοις κινεῖται πλείοσιν, οἷον τὸ καλούμενον

10 ἢ τετρ. inserui respiciens ζμδ 697^b8, ζπ 714^b13. Horum verbor ultimam syllabam retin AⁿC^a tr exhibentes δίποδα δ' ἅπαντα 11 τοιοῦτοί τινες ὄφεις DⁿDi 13 ἐν] ἐν ἐν AⁿC^a 18 δίπτερα — 19 ἐστὶν om Dⁿ 20 τὸ κέντρον P Dⁿ 21 τῷ με- γέθει P Dⁿ „magnitudinibus“ tr 22 θαλάσσι, P Aⁿ 23 μέλιστα P Dⁿ 24 ἀλεινοτάτοις (P Dⁿ tr CⁿSch Bk 26 πάντα τὰ κιν- ούμενα AⁿCⁿSch τέτταρσι P Dⁿ 27 μὲν γὰρ ἄναιμα AⁿC^a | τέτταρσι codd 28 ὄρνις] καὶ ὄρνις AⁿC^a 29, 30, 31 τέσσαρσι Dⁿ, τέτταρσι P, τέτταρσι AⁿC^a 32 καμπαὶ Aⁿ τέτταρσι Dⁿ, τέτταρσιν P σὺν om Ald, unde A-W suspicantur ἢ δύο, δύο δὲ τοῖς π.

ζῶον ἐφήμερον τέτταρσι καὶ ποσὶ καὶ πτεροῖς· τούτῳ γὰρ 490^b
οὐ μόνον κατὰ τὸν βίον συμβαίνει τὸ ἴδιον, ὅθεν καὶ τὴν
ἐπωνυμίαν ἔχει, ἀλλ' ὅτι καὶ πτηνόν ἐστι τετράπουν ὄν.
πάντα δὲ κινεῖται ὁμοίως, τὰ τετράποδα καὶ πολύποδα·
κατὰ διάμετρον γὰρ κινεῖται. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ζῶα δύο 5
τοὺς ἡγεμόνας ἔχει πόδας, ὁ δὲ καρκίνος μόνος τῶν ζῶων
τέτταρας.

Γένη δὲ μέγιστα τῶν ζῶων, εἰς ἃ διήρηται τὰλλα ζῶα, 6
τάδ' ἐστίν, ἔν μὲν ὀρνίθων, ἔν δ' ἰχθύων, ἄλλο δὲ κῆτος.
ταῦτα μὲν οὖν πάντα ἔναιμά ἐστιν. ἄλλο δὲ γένος ἐστὶ τὸ 10
τῶν ὀστρακοδέρμων, ὃ καλεῖται ὄστρεον· ἄλλο τὸ τῶν μαλα-
κοστράκων, ἀνώνυμον ἐνὶ ὀνόματι, οἷον κάραβοι καὶ γένη
τινὰ καρκίνων καὶ ἄστακῶν· ἄλλο τὸ τῶν μαλακίων, οἷον
τευθίδες τε καὶ τεῦθοι καὶ σηπλῆι· ἕτερον τὸ τῶν ἐντόμων.
ταῦτα δὲ πάντα μὲν ἐστὶν ἄναιμα, ὅσα δὲ πόδας ἔχει, πολὺ- 15
ποδα· τῶν δ' ἐντόμων ἔνια καὶ πτηνά ἐστιν. τῶν δὲ λοι-
πῶν ζῶων οὐκ ἐστὶ τὰ γένη μεγάλα· οὐ γὰρ περιέχει πολλὰ
εἶδη ἔν εἶδος, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶν ἀπλοῦν αὐτὸ οὐκ ἔχον
διαφορὰν [τὸ εἶδος], οἷον ἄνθρωπος, τὰ δ' ἔχει μὲν, ἀλλ'
ἀνώνυμα τὰ εἶδη. ἐστὶ γὰρ τὰ τετράποδα καὶ μὴ πτερωτὰ 20
ἔναιμα μὲν πάντα, ἀλλὰ τὰ μὲν ζωοτόκα τὰ δ' ὠοτόκα αὐ-
τῶν. ὅσα μὲν οὖν ζωοτόκα, πάντα τρίχας ἔχει, ὅσα δ' ὠο-
τόκα, φολίδας· ἐστὶ δ' ἡ φολὶς ὁμοιον χώρᾳ λεπίδος.

b 1 τέταρσι P, τέτρασι A^aC^a || καὶ om PD^a tr || τούτῳ
Vat Pal 260 Laurent 87, 1 D^a rc m Gaza Casaub Cs, edd se-
quentes, τοῦτο A^aC^aPD^a pr, ταῦτα Ald || 2 σημαίνει A^aC^a „ac-
cidit“ tr || 3 καὶ ὅτι PD^a tr || 6 καρκίνος PA^a et sic plerum-
que || 8 δ' ἐστὶ μέγιστα D^a tr || τὰλλα ζῶα] exspectes solum
τὰ ζ. || ζῶα ἀφ' ὧν τάδ' PD^a tr || 9 κῆτους PD^a „cete“ tr ||
13 τινὰ om PD^a tr || 14 ἕτερον] καὶ ἕτερον PD^a || 17 οὐκ ἐστὶ
A^a, οὐκ ἐτι C^a, οὐκ ἐτι ἐστὶ PD^a || 19 διαφορὰς PD^a tr || τὸ εἶδος
seclusi || 20 ἐστὶ γὰρ] ἐτι A^aC^a || μὴ] οὐ PD^a || καὶ μὴ πτερωτὰ
secl A-W sine causa; cf ^a34 τὸ ἐφήμερον κτλ. || 22 πάντα] οὐ
πάντα PD^aA^a rc. negat om tr || 23 φολίδα A^aC^a, φολίδας ἔχει
PD^a „folida habent“ tr.

ἄπουν δὲ φύσει ἐστὶν ἔναιμιον πεζὸν τὸ τῶν ὄφεων γένος·
 ἐστὶ δὲ τοῦτο φοιλιδωτόν. ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι ὥτοκοῦσιν
 25 ὄφεις, ἡ δ' ἔχιδνα μόνον ζωοτοκεῖ. τὰ μὲν γὰρ ζωοτο-
 κοῦντα οὐ πάντα τρίχας ἔχει· καὶ γὰρ τῶν ἰχθύων τινὲς
 ζωοτοκοῦσιν· ὅσα μέντοι ἔχει τρίχας, ἅπαντα ζωοτοκεῖ.
 τριχῶν γὰρ τι εἶδος θετέον καὶ τὰς ἀκανθώδεις τρίχας, οἷας
 οἱ χερσαῖοι ἔχουσιν ἐχῖνοι καὶ οἱ ὕστριχες· τριχὸς γὰρ χρεῖαν
 30 παρέχουσιν, ἀλλ' οὐ ποδῶν, ὥσπερ αἱ τῶν θαλαττίων.
 τοῦ δὲ γένους τοῦ τῶν τετραπόδων ζώων καὶ ζωοτόκων
 εἶδη μὲν ἐστὶ πολλά, ἀνώνυμα δέ· ἀλλὰ καθ' ἕκαστον αὐ-
 τῶν ὥς εἰπεῖν, ὥσπερ ἄνθρωπος, εἴρηται λέων, ἔλαφος, ἵπ-
 πος, κύων καὶ τᾶλλα τοῦτον τὸν τρόπον, ἐπεὶ ἐστὶν ἓν τι
 491^a γένος μόνον ἐπὶ τοῖς λοφούροις καλουμένοις, οἷον ἵππῳ
 καὶ ὄνῳ καὶ ὄρεϊ καὶ γίνῳ [καὶ ἱνῳ] καὶ ταῖς ἐν Συρίᾳ
 καλουμέναις ἡμιόνοις, αἱ καλοῦνται ἡμίονοι δι' ὁμοιότητα,
 οὐκ οὔσαι ἀπλῶς τὸ αὐτὸ εἶδος· καὶ γὰρ ὀχεύονται καὶ
 5 γεννῶνται ἐξ ἀλλήλων. διὸ καὶ χωρὶς λαμβάνοντας ἀνάγκη
 θεωρεῖν ἑκάστου τὴν φύσιν αὐτῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον εἴρηται νῦν ὥς τύπῳ,
 γεύματος χάριν περὶ ὧν καὶ ὅσα θεωρητέον — δι' ἀκριβείας
 δ' ὕστερον ἐροῦμεν — ἵνα πρῶτον τὰς ὑπαρχούσας διαφορὰς
 10 καὶ τὰ συμβεβηκότα πᾶσι λαμβάνωμεν. μετὰ δὲ τοῦτο τὰς
 αἰτίας τούτων πειρατέον εὐρεῖν. οὕτω γὰρ κατὰ φύσιν
 ἐστὶ ποιεῖσθαι τὴν μέθοδον, ὑπαρχούσης τῆς ἱστορίας τῆς

29 οἷ γε χ. P, οἷ τε χ. D^a tr || 30 οἱ A^a C^a, ἐπὶ Pk || 32 πολ-
 λά et δέ om A^a pr C^a tr || ἄλλα δὲ καθ' A^a pr C^a tr Ald || αὐ-
 τῶν om PD^a A^a re || 33 καὶ λέων καὶ ἵππος καὶ ἔλαφος καὶ κύ-
 ων D^a, καὶ λ. καὶ ἵππος ἔλαφος κύων P || 491^a 1 μόνον con-
 ieci, καὶ codd. ἔπεστι δ' ἓν τι ὄνομα ἐπὶ τοῖς λ. A-W bene,
 sed iusto audacius. καὶν pro καὶ Pk, quod non intellego. || su-
 per τοῖς λοφούροις A^a re τοῖς ἔχουσι χαίτην. — λοφούροις post
 καλουμένοις PD^a || 2 γινῶ A^a pr C^a || ἱνῶ A^a pr C^a, ἱνω PD^a,
 secl A-W || 5 γεννῶνται] γεννώσιν αὐταὶ Pk || καὶ om A^a C^a ||
 λαμβάνοντα D^a tr || 7 ἐν ante τύπῳ add solus A^a || 10 λάβω-
 μεν PD^a.

περὶ ἕκαστον· περὶ ὧν τε γὰρ καὶ ἐξ ὧν εἶναι δεῖ τὴν ἀπόδειξιν, ἐκ τούτων γίνεται φανερόν. ληπτέον δὲ πρῶτον τὰ μέρη τῶν ζώων ἐξ ὧν συνέστηκεν. κατὰ γὰρ ταῦ- 15
τα μάλιστα καὶ πρῶτα διαφέρει καὶ τὰ ὅλα, ἢ τῷ τὰ μὲν ἔχειν τὰ δὲ μὴ ἔχειν ἢ τῇ θέσει καὶ τῇ τάξει, ἢ καὶ κατὰ τὰς εἰρημένους πρότερον διαφοράς, εἶδει καὶ ὑπεροχῇ καὶ ἀναλογίᾳ καὶ τῶν παθημάτων ἐναντιότητι. πρῶτον δὲ τὰ τοῦ ἀνθρώπου μέρη ληπτέον· ὥσπερ γὰρ τὰ νομίσματα 20
πρὸς τὸ αὐτοῖς ἕκαστοι γνωριμώτατον δοκιμάζουσιν, οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις· ὁ δ' ἄνθρωπος τῶν ζώων γνωριμώτατον ἡμῖν ἐξ ἀνάγκης ἐστίν. τῇ μὲν οὖν αἰσθῆσει οὐκ ἄδηλα τὰ μόρια· ὅμως δ' ἔνεκεν τοῦ μὴ παραλιπεῖν τε τὸ ἐφεξῆς καὶ τοῦ λόγον ἔχειν μετὰ τῆς αἰσθήσεως, λεκτέον τὰ 25
μέρη πρῶτον μὲν τὰ ὀργανικά, εἶτα τὰ ὁμοιομερῆ.

Μέγιστα μὲν οὖν ἐστὶ τάδε τῶν μερῶν εἰς ἃ διαιρεῖται 7
τὸ σῶμα τὸ σύνολον, κεφαλὴ, αὐχὴν, θώραξ, βραχίονες δύο, σκέλη δύο, [τὸ ἀπ' αὐχένος μέχρι αἰδοίων κύτος, ὃ καλεῖται θώραξ]. κεφαλῆς μὲν οὖν μέρη τὸ μὲν τριχωτὸν κρα- 30
νίον καλεῖται. τούτου δὲ μέρη τὸ μὲν πρόσθιον βρέγμα, ὕστερογενές (τελευταῖον γὰρ τῶν ἐν τῷ σώματι πηγνύται ὀστέων), τὸ δ' ὀπίσθιον ἰνίον, μέσον δ' ἰνίου καὶ βρέγματος κορυφή. ὑπὸ μὲν οὖν τὸ βρέγμα ὁ ἐγκέφαλός ἐστιν, τὸ δ' ἰνίον κενόν. ἔστι δὲ τὸ κρανίον ἅπαν ἄραιον ὀστοῦν, 491^b
στρογγύλον, ἀσάκρῳ δέρματι περιεχόμενον. ἔχει δὲ ῥαφὰς τῶν μὲν γυναικῶν μίαν κύκλῳ, τῶν δ' ἀνδρῶν τρεῖς εἰς ἓν συναπτούσας ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ· ἥδη δ' ὠμμένη ἐστὶ κε-

14 γίνεσθαι A^aC^a || δὲ PA^aC^a tr, δὲ D^a? || πρῶτον μὲν τὰ PD^a || 17 καὶ ante κατὰ om PD^a tr || 19 τὰ παθήματα A^a pr || 21 ἕκαστον PD^aA^a || 24 ἔνεκα PD^a || τοῦ μῆτε παραλιπεῖν τὸ ἐ. Pk || 26 μὲν om PA^aC^a || 27 μελῶν A^aC^a || 28 βραχίονες — 30 θώραξ om C^a pr || θώραξ seclud Di. αὐχὴν, τὸ ἀπ' αὐχένος . . . θώραξ, βραχίονες δύο, σκέλη δύο A-W || 29 τὸ — 30 θώραξ secl Pk || τὸ δ' ἀπ' αὐχ. μ. αἰ. κύτος καλεῖται θ. Gaza aut legit aut finxit || 31 ἐμπρόσθιον PD^a || b 1 ἐστίν. τὸ δὲ A^aC^a || 4 ἢ δ' ἠνωμένη A^a, ἢ δ' ὠμμένη C^a.

- 5 φαλή ἀνδρὸς οὐδεμίαν ἔχουσα ῥαφήν. τοῦ δὲ κρανίου κόρυ-
φή καλεῖται τὸ μέσον λίσσωμα τῶν τριχῶν. τοῦτο δ' ἐνί-
οις διπλοῦν ἐστίν· γίνονται γὰρ τινες δικόρυφοι, οὐ τῷ
ὁστῷ ἀλλὰ τῇ τῶν τριχῶν λισσώσει.
- 8 Τὸ δ' ὑπὸ τὸ κρανίον ὀνομάζεται πρόσωπον ἐπὶ μόνου
10 τῶν ἄλλων ζώων ἀνθρώπων· ἰχθύος γὰρ καὶ βοῦς οὐ λέγε-
ται πρόσωπον· προσώπου δὲ τὸ μὲν ὑπὸ τὸ βρέγμα μεταξὺ
τῶν ὀμμάτων μέτωπον. τοῦτο δ' οἷς μὲν μέγα, βραδύτεροι,
οἷς δὲ μικρόν, εὐκίνητοι· καὶ οἷς μὲν πλατύ, ἐκστατικοί, οἷς
9 δὲ περιφερές, εὐηθικοί. ὑπὸ δὲ τῷ μετώπῳ ὀφρύες δι-
15 φρεῖς· ὧν αἱ μὲν εὐθεῖαι μαλακοῦ ἥθους σημεῖον, αἱ δὲ
πρὸς τὴν ῥίνα τὴν καμπυλότητ' ἔχουσαι στρυφνοῦ, αἱ δὲ
πρὸς τοὺς κροτάφους μωκοῦ καὶ εἴρωνος, [αἱ δὲ κατεσπασ-
μέναι φθόνου]. ὑφ' αἷς ὀφθαλμοί. οἷτοι κατὰ φύσιν δύο.
τούτων μέρη ἑκατέρου βλέφαρον τὸ ἄνω καὶ κάτω. τούτου
20 τρίχες αἱ ἔσχαται βλεφαρίδες. τὸ δ' ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ,
τὸ μὲν ὑγρόν, ᾧ βλέπει, κόρη, τὸ δὲ περὶ τοῦτο μέλαν, τὸ
δ' ἐκτὸς τούτου λευκόν. κοινὸν δὲ τῆς βλεφαρίδος μέρος
τῆς ἄνω καὶ κάτω κανθοὶ δύο, ὁ μὲν πρὸς τῇ ῥινί, ὁ δὲ
πρὸς τοῖς κροτάφοις· οἱ ἂν μὲν ὦσι μακροί, κακοηθείας
25 σημεῖον, ἂν δ' οἴονεῖ κτένας κρεῶδες ἔχωσι τὸ πρὸς τῷ

6 ἀλίσσωμα P, καὶ λύσωμα Ald, καὶ probat Karsch || τῶν om C^a || 8 τῶν om A^a || ἀλίσσώσει P, λυσώσει Ald || 12 πρό-
σωπον A^a pr || 14 εὐηθικοί coniecti; ferri potest εὐκολοι quo-
que. εὐχοί A^a, εὐχοί C^a, θυμικοί PD^a A^a re tr „iracundum“
Plin εὐεικτοί Di, εὐήκοοι A-W respicientes q 811^b 31 || 17 μώ-
κου A^a C^a || αἱ δὲ κατ. φθ.] Sic Ald edd omnes. At codd
haec verba post 34 δέρματος ponunt, αἱ δὲ mutatis in αἱ δ'
ὀφρεες αἱ. A-W del || 18 αἷς οἱ ὀφθαλμοί. δύο κατὰ φύσιν
οἷτοι. τούτου ἑκατέρου μέρη PD^a || 21 τῷ μὲν ὑγρῷ A^a || ᾧ ὁ
PD^a || 23 ὁ μὲν A^a C^a, ὁ om PD^a Ald | ὁ| δύο PD^a tr Ald ||
24 κακοήθους A^a || 25 ἔαν PD^a | οἴονεῖ κτένας A-W, οἶον οἱ
κτίνες codd | κρεῶδες | κρεῶδης A-W || τὸ| οἱ PD^a. Ex Al-
berto affert Sch „quando vero locus ille fuerit multae carnis,
sicut accidit oculis milti“ vertens οἶον ἰκτίνες, quod recipit Di.
ἰκτίνος Pk. οἶον καὶ ἰκτίνες Canis. „velut creptem“ (pecti-
nem? κτένα κρεῶδη) tr.

μυκτῆρι, πονηρίας. τὰ μὲν οὖν ἄλλα γένη πάντα τῶν ζώων 26
 πλὴν τῶν ὀστρακοδέρμων καὶ εἴ τι ἄλλο ἀτελές, ἔχει ὀφθαλ-
 μούς· τὰ δὲ ζωοτόκα πάντα πλὴν ἀσπάλακος. τοῦτον δὲ
 τρόπον μὲν τιν' ἔχειν ἂν θείη τις, ὅλως δ' οὐκ ἔχειν.
 ὅλως μὲν γὰρ οὐθ' ὄρα οὐτ' ἔχει εἰς τὸ φανερόν δήλους 30
 ὀφθαλμούς· ἀφαιρεθέντος δὲ τοῦ δέρματος ἔχει τὴν τε χώ-
 ραν τῶν ὀμμάτων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ μέλανα κατὰ τὸν
 τόπον καὶ τὴν χῶραν τὴν φύσει τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπάρχου-
 σαν ἐν τῷ ἐκτός, ὥς ἐν τῇ γενέσει πηρουμένων καὶ ἐπι-
 φνουμένου τοῦ δέρματος. ὀφθαλμοῦ δὲ τὸ μὲν λευκὸν ὅμοι- 10
 ον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ πᾶσιν, τὸ δὲ καλούμενον μέλαν δια- 492^a
 φέρει· τοῖς μὲν γὰρ ἐστὶ μέλαν, τοῖς δὲ σφόδρα γλαυκόν,
 τοῖς δὲ χαροπόν, ἐνίοις δ' αἰγωπόν· τοῦτο ἥθους βελτίστου
 σημεῖον καὶ πρὸς ὀξύτητα ὄψεως κράτιστον. μόνον δ' ἢ
 μάλιστα τῶν ζώων ἄνθρωπος πολύχρους τὰ ὅμματά ἐστιν· 5
 τῶν δ' ἄλλων ἐν εἶδος· ἵπποι δὲ γίνονται γλαυκοὶ ἔνιοι.
 τῶν δ' ὀφθαλμῶν οἱ μὲν μεγάλοι, οἱ δὲ μικροί, οἱ δὲ μέ-
 σοι· οἱ μέσοι βέλτιστοι. καὶ ἢ ἐκτός σφόδρα ἢ ἐντός ἢ
 μέσως· τούτων οἱ ἐντός μάλιστα ὀξυωπέστατοι ἐπὶ παντός
 ζώου, τὸ δὲ μέσον ἥθους βελτίστου σημεῖον. καὶ ἢ σκαρ- 10
 δαμυκτικοὶ ἢ ἀτενεῖς ἢ μέσοι· βελτίστου δ' ἥθους οἱ μέσοι,
 ἐκείνων δ' ὁ μὲν ἀναιδής ὁ δ' ἀβέβαιος.

Ἔτι δὲ κεφαλῆς μόριον, δι' οὗ ἀκούει, ἄπνουν, τὸ οὗς· 11
 Ἀλκμαίων γὰρ οὐκ ἀληθῆ λέγει, φάμενος ἀναπνεῖν τὰς
 αἰγὰς κατὰ τὰ ὦτα. ὥτός δὲ μέρος τὸ μὲν ἀνώνυμον, τὸ 15
 δὲ λοβός. ὅλον δ' ἐκ χόνδρου καὶ σαρκὸς σύγκειται. εἴσω

27 καὶ] καὶ PD^a || 29 οὐκ ἔχει A^a || 31 δὲ] γὰρ A^a C^a ||
 32 κατὰ] καὶ PD^a || 34 τηρουμένων D^a, πληρουμένων A^a C^a ||
 ἐπιφερομένου PD^a tr || 492 a 3 τοῦτο] ὁ PD^a || βέλτιστον A^a
 pr || 4 δ' ἢ μᾶλλον A^a, ἢ μᾶλλον C^a „maxime“ tr μᾶλλον τῶν
 ἄλλων ζώων? || 6 ἐτερόγλαυκοὶ Sch || 7 οἱ δὲ μέσοι. οἱ μέσοι] οἱ μέσοι
 δὲ PD^a tr || 9 οἱ δ' ἐντός A^a C^a || 11 βελτίστου δ' ἥθους οἱ μέ-
 σοι om A^a pr C^a. βελτίστου ἥθους σημεῖον οἱ μέσοι A^a re ||
 12 οἱ μὲν ἀναιδεῖς οἱ δ' ἀβέβαιοι P tr || 13 ἔτι Bk, ἔστι codd ||
 15 ἀνώνυμον] ἄνω πτέρυξ D^a „innominata ala“ tr.

δὲ τὴν μὲν φύσιν ἔχει οἷον οἱ στρόμβοι, τὸ δ' ἔσχατον
 ὁστοῦν ὅμοιον τῷ ὠτὶ, εἰς δ' ὥσπερ ἀγγεῖον ἔσχατον ἀφ-
 ιννεῖται ὁ ψόφος. τοῦτο δ' εἰς μὲν τὸν ἐγκέφαλον οὐκ
 20 ἔχει πόρον, εἰς δὲ τὸν τοῦ στόματος οὐρανόν· καὶ ἐκ τοῦ
 ἐγκεφάλου φλέψ τείνει εἰς αὐτό. [περαίνουσι δὲ καὶ οἱ
 ὀφθαλμοὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ κεῖται ἐπὶ φλεβίου ἐκάτε-
 ρος.] ἀκίνητον δὲ τὸ οὗς ἄνθρωπος ἔχει μόνος τῶν ἐχόν-
 των τοῦτο τὸ μόριον. τῶν γὰρ ἐχόντων ἀκοὴν τὰ μὲν ἔχει
 25 ὦτα, τὰ δ' οὐκ ἔχει, ἀλλὰ τὸν πόρον φανερόν, οἷον ὅσα
 περρωτὰ ἢ φοριδωτὰ. ὅσα δὲ ζωοτοκεῖ, ἔξω φώκης τε καὶ
 δελφῖνος καὶ τῶν ἄλλων ὅσα οὕτω κητώδη, πάντα ἔχει ὦτα.
 [ζωοτοκεῖ γὰρ καὶ τὰ σελάχη· ἀλλὰ μόνον ἄνθρωπος οὐ κι-
 νεῖ. ἡ μὲν οὖν φώκη πόρους ἔχει φανεροὺς ἢ ἀκούει· ὁ
 30 δὲ δελφίς ἀκούει μὲν, οὐκ ἔχει δ' ὦτα. τὰ δ' ἄλλα κινεῖ
 πάντα.] κεῖται δὲ τὰ ὦτα ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιφερείας τοῖς
 ὀφθαλμοῖς, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐνίοις τῶν τετραπόδων ἄνωθεν. ὧτων
 δὲ τὰ μὲν ψιλὰ, τὰ δὲ δασέα, τὰ δὲ μέσα· βέλτιστα δὲ τὰ μέσα
 πρὸς ἀκοήν, ἡθος δ' οὐδὲν σημαίνει. καὶ ἡ μεγάλη ἢ μικρὰ ἢ
 492^b μέσα. <καὶ> ἡ ἐπανεστηκότα σφόδρα ἢ οὐδὲν ἢ μέσον· τὰ

21 αὐτό | ἐκάτερον PD^a || περαίνουσι — 22 ἐκάτερος del
 A-W || 22 ὑπὸ A^aC^a „super“ tr | 23 μόνον PD^a || 26 τε om
 PD^a || 27 οὕτω] οὕτω τε A^aC^a. Utrumque voc vix genuinum; οὕ-
 τως P. οὕτω γε κ. Di, γε κ. Ald Cs Sch 28 ζωοτοκεῖ — 31 πάν-
 τα seclusi, quia his verbis nihil nisi paraphrasis superiorum
 verborum contineri videtur. ἔχει τὰ ὦτα A^a. post ὦτα A^a
 ἀκοὴν ἔχει καὶ πόρους (omissis ζωοτοκεῖ — φώκη), PD^aC^a tr
 ἀκοὴν ἔχοντα καὶ πόρους φανερούς. ζωοτοκεῖ κτλ. || 29 φανε-
 ρούς ἔχει A^a || οἷς A^aC^a || Schneiderum potissimum sequen-
 tes ded Pk τῶν ἄλλων ὡσαύτως τὰ μὴ κητώδη (ζωοτοκεῖ γὰρ
 καὶ τὰ σελάχη) πάντα ἔχει ὦτα. ἀλλὰ μόνον ἄνθρωπος οὐ κι-
 νεῖ, τὰ δ' ἄλλα κινεῖ πάντα. ἡ μὲν οὖν φώκη πόρους ἔχει φανε-
 ρούς ἢ ἀκούει· ὁ δὲ δελφίς ἀκούει μὲν, οὐκ ἔχει δ' ὦτα οὐ-
 δὲ πόρους φανερούς, A-W τῶν ἄλλων ὅσα σελαχώδη, πάντα
 ἔχει ὦτα· ζωοτοκεῖ γὰρ καὶ τὰ σελάχη· ἡ μὲν οὖν φώκη πόρους
 ἔχει φανερούς ἢ ἀκούει, ὁ δὲ δελφίς ἀκούει μὲν οὐκ ἔχει δ'
 ὦτα οὐτε πόρους φανερούς. ἀλλὰ μόνον ἄνθρωπος οὐς οὐ κινεῖ
 τὰ δ' ἄλλα κινεῖ πάντα || 30 κεῖται C^a, κινεῖται A^a || 492^b 1 καὶ
 inser Pk e Gaza. καὶ ἐπ. A-W.

δὲ μέσα βελτίστου ἡθους σημειῶν, τὰ δὲ μεγάλα καὶ ἐπαν-
εστηκότα μωρολογίας καὶ ἀδολεσχίας. τὸ δὲ μεταξὺ ὀφθαλ-
μοῦ καὶ ὠτὸς καὶ κορυφῆς καλεῖται κρόταφος.

Ἔτι προσώπου μέρος τὸ μὲν ὃν τῷ πνεύματι πόρος 5
ῥίς· καὶ γὰρ ἀναπνεῖ καὶ ἐκπνεῖ ταύτῃ, καὶ ὁ πταρμὸς διὰ
ταύτης γίνεταί, πνεύματος ἀθρόου ἕξοδος, σημειῶν οἰωνι-
στικὸν καὶ ἱερὸν μόνον τῶν πνευμάτων. ἅμα δ' ἡ ἀνά-
πνευσις καὶ ἐκπνευσις γίνεταί εἰς τὸ στήθος, καὶ ἀδύνα-
τον χωρὶς τοῖς μυκτῆρσιν ἀναπνεῦσαι ἢ ἐκπνεῦσαι, διὰ τὸ 10
ἐκ τοῦ στήθους εἶναι τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν κατὰ τὸν
γαργαρεῶνα, καὶ μὴ ἐκ τῆς κεφαλῆς τινὶ μέρει· ἐνδέχεται
δὲ καὶ μὴ χρῶμενον ταύτῃ ζῆν. ἡ δ' ὁσφρησις γίνεταί
διὰ τούτου τοῦ μέρους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ αἰσθησις ὁσμῆς.
εὐκίνητος δ' ὁ μυκτῆρ, καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ οὖς ἀκίνητον κατ' 15
ιδίαν. μέρος δ' αὐτοῦ τὸ μὲν διάφραγμα χόνδρος, τὸ δ'
ὀχέτευμα κενόν· ἔστι γὰρ ὁ μυκτῆρ διχότομος. τοῖς δ' ἐλέ-
φασιν ὁ μυκτῆρ γίνεταί μακρὸς καὶ ἰσχυρὸς, καὶ χρῆται
αὐτῷ ὥσπερ χειρὶ· προσάγεται τε γὰρ καὶ λαμβάνει τούτῳ
καὶ εἰς τὸ στόμα προσφέρεται τὴν τροφήν, καὶ τὴν ὑγρὰν 20
καὶ τὴν ξηράν, μόνον τῶν ζώων.

Ἔτι σιαγόνες δύο· τούτων τὸ πρόσθιον γένειον, τὸ δ'
ὀπίσθιον γένυς. κινεῖ δὲ πάντα τὰ ζῶα τὴν κάτωθεν σι-
αγόνα, πλὴν τοῦ ποταμίου κροκοδείλου· οὗτος δὲ τὴν ἄνω

b 3 „stultiloqui et nugatoris“ tr || τὰ PD^a || 5 ὃν om P
D^a || 6 ἐκπνεῖ] εἰσπνεῖ D^a. „respiratur et inspiratur hoc“ tr.
Ad ἀναπνεῖ καὶ ἐ. supple τὰ ζῶα vel ὁ ἄνθρωπος sicut ^a13
δι' οὐ ἀκούει; quare non est necessarium mutare ἀναπνοὴ καὶ
ἐκπνοὴ || 7 τούτου D^a, τοῦτο P (voluerunt τούτου sci πόρου ||
8 ἅμα δ' ἡ] ἀλλὰ δὴ A^a pr C^a || καὶ ἡ ἐκπνευσις D^a, καὶ ἡ ἐμ-
πνευσις P || 11 τοῦ om A^a || 13 δὲ] γὰρ PD^a tr || ἡ δ'] καὶ
P, καὶ ἡ D^a || 17 γὰρ] δὲ C^a tr || verba τοῖς δ' ἐλέφασιν (ἐλέ-
φασιν C^a) — 21 τῶν ζώων in suspic voc B S Hilaire, temere,
etsi addi potuerunt ex ζμβ658^b 33 || 19 τε om PD^a || 21 τὴν
om A^aC^a || 23 κινεῖται A^aC^a || κάτω D^a || σιαγόνα] γένυν A^aC^a ||
24 ποταμίου A^a.

- 25 μόνον· μετὰ δὲ τὴν ῥίνα χεῖλη δύο, σὰρξ εὐκίνητος. τὸ δ' ἐντὸς σιαγόνων καὶ χειλῶν στόμα. τούτου μέρη τὸ μὲν ὑπερῶα τὸ δὲ φάρυγξ. τὸ δ' αἰσθητικὸν χυμοῦ γλῶττα· ἢ δ' αἰσθησις τῷ ἄκρῳ· ἐὰν δέ <τι> ἐπὶ τὸ πλατὺ ἐπιτεθῇ, ἦττον. αἰσθάνεται δὲ καὶ ὢν ἢ ἄλλη σὰρξ πάντων, οἷον
30 σκληροῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καθ' ὅτι οὖν μέρος, ὥσπερ καὶ χυμοῦ. αὕτη δ' ἢ πλατεῖα ἢ στενὴ ἢ μέση· ἢ μέση δὲ βελτίστη καὶ σαφεστάτη. καὶ ἢ λελυμένη ἢ καταδεδεμένη, ὥσπερ τοῖς ψελλοῖς καὶ τοῖς τραυλοῖς. ἔστι δ' ἢ γλῶττα σὰρξ μανὴ καὶ σομφή. ταύτης τι μέρος ἐπιγλωττίς.
493^a [καὶ τὸ μὲν διφυὲς τοῦ στόματος παρίσθμιον, τὸ δὲ πολυφυὲς οὐλον· σάρκινά δὲ ταῦτα. ἐντὸς δ' ὀδόντες ὀστέϊνοι. εἶσω δ' ἄλλο μόριον σταφυλοφόρον, κίων ἐπὶ φλεβός· ὅς ἐὰν ἐξυγρυνθεὶς φλεγμῆνῃ, σταφυλὴ καλεῖται καὶ πνίγει.]
12 Αὐχὴν δὲ τὸ μεταξὺ προσώπου καὶ θώρακος. καὶ τούτου τὸ μὲν πρόσθιον λάρυγξ, [τὸ δ' ὀπίσθιον, στόμαχος.] τούτου δὲ τὸ μὲν χονδρῶδες καὶ πρόσθιον, δι' οὗ ἡ φωνὴ καὶ ἡ ἀναπνοή, ἀρτηρία· τὸ δὲ σαρκῶδες στόμαχος, ἐντὸς πρὸ τῆς ῥάχεως. τὸ δ' ὀπίσθιον αὐχένος μέρος ἐπωμῖς.
10 ταῦτα μὲν οὖν τὰ μόρια μέχρι τοῦ θώρακος.

Θώρακος δὲ μέρη τὰ μὲν πρόσθια τὰ δ' ὀπίσθια. πρῶτον μὲν μετὰ τὸν αὐχένα ἐν τοῖς πρόσθιοις στῆθος διφυὲς μαστοῖς. τούτων ἡ θηλὴ διφυής, δι' ἧς τοῖς θήλεσι τὸ

25 τὸ δ' ἐντὸς σ. κ. χ. στόμα tr SchPk. στόμα post ἐντὸς ponunt codd, om D^a || 28 τῷ ἐν τῷ D^a A^a re || τι inser P^k, qui ἐὰν δέ τι τῷ πλατεῖ ἐπιτεθῇ || 29 ἄλλη om P D^a || 30 ὥσπερ καὶ χυμοῦ del A-W || 31 μέση ante δὲ om P D^a tr || 32 καὶ] καὶ ἢ A^a, καὶ ἢ C^a || καὶ ἢ] ἢ A^a re || 33 ἔστι om P D^a || 34 σομφός P D^a τι om P D^a tr οἶμαι τὸ φάνωμα τῶν ὀδόντων λέγει, ἢ τὰ χεῖλη, ὅ καὶ κρεῖττον A^a re super versum verba καὶ — 493^a 4 πνίγει iure del A-W || 493^a 2 ἔσω P D^a || 3 ἐπίφλεβος A^a C^a || φλεγμῆνῃ D^a Hippocr de morb II § 10 (VII p 18 L), φλεγμαίνῃ P, φλεγμάνῃ A^a C^a || 6 post πρόσθιον add μέρος P D^a tr || verba τὸ δ' ὁ. στόμ. seclusi || 7 καὶ πρόσθιον om tr Sch || 8 ἢ om A^a C^a || ἐντὸς] ἐν τοῖς A^a pr || 9 μόριον P D^a || 13 μαστοῖ P D^a.

γάλα διηθεῖται· ὁ δὲ μαστὸς μανός. ἐγγίγνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄρρεσι γάλα· ἀλλὰ πυκνή ἢ σὰρξ τοῖς ἄρρεσι, ταῖς δὲ 15 γυναιξὶ σομφή καὶ πόρων μεστή.

Μετὰ δὲ τὸν θώρακα ἐν τοῖς προσθίοις γαστήρ, καὶ 13 ταύτης ῥίζα ὀμφαλός. ὑπόρριζον δὲ τὸ μὲν διφυῆς λαγών, τὸ δὲ μονοφυῆς τὸ μὲν ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν ἥτρον (τούτου δὲ τὸ ἔσχατον ἐπίσιον), τὸ δ' ὑπὲρ τὸν ὀμφαλὸν ὑπο- 20 χόνδριον, τὸ δὲ κοινὸν ὑποχονδρίου καὶ λαγόνος χολάς. τῶν δ' ὕπισθεν διάζωμα μὲν ἢ ὀσφύς, ὅθεν καὶ τοῦνομ' ἔχει (δοκεῖ γὰρ εἶναι ἰσοφυές), τοῦ δὲ διεξοδικοῦ τὸ μὲν οἶον ἐφέδρανον γλουτός, τὸ δ' ἐν ᾧ στρέφεται ὁ μῆρός, κοτυληδών. τοῦ δὲ θήλεος ἴδιον μέρος ὑστέρα, καὶ τοῦ 25 ἄρρενος αἰδοῖον, ἔξωθεν ἐπὶ τέλει τοῦ θώρακος, διμερές, τὸ μὲν ἄκρον σαρκῶδες καὶ ἀεὶ ὥς εἰπεῖν ἴσον, ὃ καλεῖται βάλανος, τὸ δὲ περὶ αὐτὴν ἀνώνυμον δέρμα, ὃ ἐὰν διακοπῇ, οὐ συμφύεται, οὐδὲ γνάθος οὐδὲ βλεφαρίς. κοινὸν δὲ τούτου καὶ τῆς βαλάνου ἀκροποσθία. τὸ δὲ λοιπὸν μέρος 30 χονδρῶδες, εὐανξές, καὶ ἐξέρχεται καὶ εἰσέρχεται ἐναντίας ἢ τοῖς λοφούροις. τοῦ δ' αἰδοῖου ὑποκάτω ὄρχεις δύο. τὸ δὲ πέριξ δέρμα, ὃ καλεῖται ὄσχεος. οἱ δ' ὄρχεις οὔτε ταῦτ' οὐτ' αἰδοῖον οὐτ' ὄσχεος· ὃν τρόπον δ' ἔχουσιν, ὅστε- 493^b ρον δι' ἀκριβείας λεχθήσεται <καὶ> καθόλου περὶ πάντων τῶν τοιούτων μορίων. τὸ δὲ τῆς γυναικὸς αἰδοῖον ἐξ ἐν- 14 αντιᾶς τῷ τῶν ἄρρένων· κοῖλον γὰρ τὸ ὑπὸ τὴν ἥβην καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ τοῦ ἄρρενος ἐξεσθηκός. καὶ οὐρήθρα ξξω

14 ἐν om PD^a; fortasse in ἐν latet ἐνίστε ' 15 τοῖς ἄρρε-
σι] τούτοις PD^a | 20 ἐπίσιον A^aC^a. ἐπέσιον? | 21 κοῖλον P
D^a, κοινὸν κοῖλον Gaza A-W | 23 ἰσοφυές] τις ὀσφύς A^aC^a tr,
τις ἰσοφύς Sylb || 24 ἐφ' ἔδραν ὃν A^aC^a, ἐφέδρα D^a, ἐφ' ἔδρα P ||
25 ἴδιον om D^a || 26 ἐπιτελεῖ A^a pr C^a, ἐπὶ τῷ τέλει PD^aA^a re ||
27 ἀεὶ A-W, ἀεὶ λεῖον A^aC^a tr, ἄνισον (omisso mox ἴσον) PD^a||
καὶ ἴσον Sch, μιστὸν ὡς εἰπεῖν Coraes 29 οὐδὲ pr.] οὐ C^a ||
30 ἀκροποσθία A^a pr C^a || 31 εὐανξές PD^a | 33 ὃ om D^a tr ||
ὄσχεα PD^a „oscheus“ tr b 2 καὶ inserui | 3 τῶν om A^a pr 4 καὶ
μήτρα ἐξέχουσα τῶν ὑστερῶν, δίοδος τῷ σπ. τοῦ ἄρρενος· ἢ δ'
οὐρήθρα, τοῦ ὕγρου Pk.

5 τῶν ὑστερῶν, δίοδος τῷ σπέρματι τοῦ ἄρρενος, τοῦ δ' ὑγροῦ περιτιώματος ἀμφοῖν ἕξοδος.

Κοινὸν δὲ μέρος ἀνύχενος καὶ στήθους σφαγῇ, πλευρᾶς δὲ καὶ βραχίονος καὶ ὤμου μασχάλη, μηροῦ δὲ καὶ ἥτρου βουβών. μηροῦ δὲ καὶ γλουτοῦ τὸ ἐντὸς περینهον, μηροῦ
10 δὲ καὶ γλουτοῦ τὸ ἔξω ὑπογλουτῖς.

Θώρακος δὲ περὶ μὲν τῶν ἔμπροσθεν εἴρηται, τοῦ δὲ
15 στήθους τὸ ὀπισθεν νῶτος. νώτου δὲ μέρη ὠμοπλάται δύο καὶ ῥάχις, ὑποκάτωθεν δὲ κατὰ τὴν γαστέρα τοῦ θώρακος ὀσφύς. κοινὸν δὲ τοῦ ἄνω καὶ κάτω πλευραί, ἐκατέρωθεν
15 ὀκτώ· περὶ γὰρ Λιγύων τῶν καλουμένων ἐπταπλεύρων οὐδενός πω ἀξιοπίστον ἀκηκόαμεν.

Ἔχει δ' ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, καὶ τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπίσθια, καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά. τὰ μὲν οὖν δεξιὰ καὶ ἀριστερά ὅμοια σχεδὸν ἐν τοῖς μέρεσι
20 καὶ ταῦτά πάντα, πλὴν ἀσθενέστερα τὰ ἀριστερά· τὰ δ' ὀπίσθια τοῖς προσθίοις ἀνόμοια, καὶ τὰ κάτω τοῖς ἄνω, πλὴν ὧδε ὅμοια· τὰ κάτω τοῦ ἥτρου οἷον τὸ πρόσωπον εὐσαρκίᾳ καὶ ἀσαρκίᾳ καὶ τὰ σκέλη πρὸς τοὺς βραχίονας ἀντίκειται· καὶ οἷς βραχεῖς οἱ ἀγκῶνες, καὶ οἱ μηροὶ ὥς
25 ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ οἷς οἱ πόδες μικροί, καὶ αἱ χεῖρες.

Κώλων δὲ τὸ μὲν διφυῆς βραχίων· βραχίονος δ' ὤμος, ἀγκῶν, ὠλέκρανον, πῆχυς, χεῖρ· χειρὸς δὲ θέναρ. δάκτυλοι πέντε· δακτύλου δὲ τὸ μὲν καμπτικὸν κόνδυλος, τὸ δ'

5 σπέρματι τῷ τοῦ PD^a 9 περینهος PD^a edd 12 νῶτος | νῶτον PI^a μέρος A^a 13 ὑποκάτω PI^a || κατ' ἀντιπέραν τοῦ θώρ. PK 14 ἐκατέρωσε PD^aC^a 15 αἰγύων A^aC^a tr. λιγνύων PD^aA^a γρ. οὐθενὸς τῶν ἀξιοπίστων PD^a In membro 11 θώρακος — 16 ἀκηκόαμεν insanabilia insunt vitia; offendunt verba τοῦ θώρακος, pars ὀσφύς iam "22 memorata est, costae etiam in pectore adverso sunt etc || 18 πρόσθια καὶ ὀπίσθια PI^aBk A-W 19 ἐν om D^aC^a tr 20 ταῦτα D^a, τὰ αὐτά A^aC^a 22 ὅμοια ὧδε A^a πλὴν ὅμοια τὰ κάτω τοῦ ἥτρου ὧδε· τὸ πρ. A-W sine causa mutant. Immo ante οἷον supple τοιαῦτά ἐστιν 25 ὅσοις PI^a tr || 26 κώλων conl. κώλου codd 27 ἀγκῶνος A^a pr C^a | ὠλέκρανον A^a pr C^a || θέναρ A^a pr C^a.

ἑκαμπτον φάλαγξ. δάκτυλος δ' ὁ μὲν μέγας μονοκόνδυλος, οἱ δ' ἄλλοι δικόνδυλοι. ἡ δὲ κάμψις καὶ τῷ βραχίονι καὶ 30 τῷ δακτύλῳ εἴσω πᾶσιν· κάμπτεται δ' ὁ βραχίων κατὰ τὸ ὠλέκρανον. χειρὸς δὲ τὸ μὲν ἐντὸς θέναρ, σαρκῶδες καὶ διηρημένον ἄρθροις, τοῖς μὲν μακροβίοις ἐνὶ ἡ δυσὶ δι' ὅλου, τοῖς δὲ βραχυβίοις δυσὶ καὶ οὐ δι' ὅλου. ἄρθρον δὲ 494^a χειρὸς καὶ βραχίονος καρπός. τὸ δὲ ἔξω τῆς χειρὸς νευρῶδες καὶ ἀνώνυμον.

Κώλων δὲ διμερὲς ἄλλο σκέλος. σκέλους δὲ τὸ μὲν ἀμφικέφαλον μηρός, τὸ δὲ πλανησιέδρον μύλη, τὸ δὲ δι- 5 ὅστεον κνήμη, καὶ ταύτης τὸ μὲν πρόσθιον ἀντικνήμιον, τὸ δ' ὀπίσθιον γαστροκνημία, σάρξ νευρῶδης καὶ φλεβῶδης, τοῖς μὲν ἀνεσπασμένη ἄνω πρὸς τὴν ἰγνύν, ὅσοι μεγάλα τὰ ἰσχία ἔχουσι, τοῖς δ' ἐναντίως κατεσπασμένη· τὸ δ' ἔσχατον ἀντικνημίου σφυρόν, διφυρὲς ἐν ἑκατέρῳ τῷ σκέλει. τὸ 10 δὲ πολυώστεον τοῦ σκέλους πούς. τούτου δὲ τὸ μὲν ὀπίσθιον μέρος πτέρνα, τὸ δ' ἐμπρόσθιον τοῦ ποδὸς τὸ μὲν ἐσχισμένον δάκτυλοι πέντε, τὸ δὲ σαρκῶδες κάτωθεν στῆθος, τὸ δ' ἄνωθεν ἐν τοῖς πρᾶνέσι νευρῶδες καὶ ἀνώνυμον. δακτύλου δὲ τὸ μὲν ὄνυξ, τὸ δὲ καμπή· πάντων δ' ὁ ὄνυξ 15 ἐπ' ἄκρῳ· μονόκαμπτοι δὲ πάντες οἱ κάτω δάκτυλοι. τοῦ δὲ ποδὸς ὅσοις τὸ ἐντὸς παχὺ καὶ μὴ κοῖλον, ἀλλὰ βαίνουσιν ὅλῳ, πανοῦργοι. κοινὸν δὲ μηροῦ καὶ κνήμης γόνυ, καμπή.

Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη κοινὰ καὶ ἄρρενος καὶ θήλεος.

31 ἴσως PD^a, ἐντὸς A^a ὁ om A^aC^a || 32 ὠλέκρανον A^aC^a ||
θαίναρ A^a | 33 διηρημένον PD^a tr ἄρθρῳ PD^a tr || 494^a
1 οὐ om A^a pr | ἄρθρα A^a „distinctio“ i. e. ἄρθρον tr quoque |
4 κώλων coniecī, κώλου codd || 5 μικρός, γρ. μηρός A^a δι-
ὅστρεον A^a pr | 7 καὶ Scalig. ἡ codd. ἡ φλεβῶδης del Camot ||
8 ἰγνύν PD^a 9 ἐναντίοις PD^a tr | 13 δακτύλοις PD^a tr || κά-
τω A^a || 16 μόνω καμπτοὶ D^a, μόνω καμπτοὶ P. μόνῳ· καμπτοὶ
Cs. cf Sonnenburg p 16 || 17 ὅσοις μὲν τὸ A^a pr C^a tr || 18 κοι-
νοῦ A^a || 19 καμπή om D^a, A-W. καὶ praeponunt Scalig Sch Pk
„genu poplesque“ Gaza || 19 θήλεος καὶ ἄρρενος A^aC^a.

20 ἡ δὲ θέσις τῶν μερῶν πρὸς τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ πρόσθιον
 καὶ ὀπίσθιον καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ὡς ἔχει, φανερὰ μὲν
 ἂν εἶναι δόξειε τὰ ἔξωθεν κατὰ τὴν αἰσθησιν, οὐ μὴν ἀλλὰ
 διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν λεκτέον δι' ἣνπερ καὶ τὰ πρότερον
 εἰρήκαμεν, ἵνα περαίνηται τὸ ἐφεξῆς, καὶ καταριθμουμένων
 25 ὅπως ἦττον λανθάνη τὰ μὴ τὸν αὐτὸν ἔχοντα τρόπον ἐπὶ
 τε τῶν ἄλλων ζώων καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. μάλιστα δ'
 ἔχει διωρισμένα πρὸς τοὺς κατὰ φύσιν τόπους τὰ ἄνω καὶ
 κάτω ἄνθρωπος τῶν ἄλλων ζώων· τὰ τε γὰρ ἄνω καὶ κάτω
 πρὸς τὰ τοῦ παντὸς ἄνω καὶ κάτω τέτακται. τὸν αὐτὸν
 30 τρόπον καὶ τὰ πρόσθια καὶ τὰ ὀπίσθια καὶ τὰ δεξιὰ καὶ
 τὰ ἀριστερὰ κατὰ φύσιν ἔχει. τῶν δ' ἄλλων ζώων τὰ μὲν
 οὐκ ἔχει, τὰ δ' ἔχει μὲν συγκεχυμένα δ' ἔχει μᾶλλον. ἡ
 μὲν οὖν κεφαλὴ πᾶσιν ἄνω πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῶν· ὁ δ'
 ἄνθρωπος μόνος, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς τὸ τοῦ ὅλου τελειω-
 494^b θείς ἔχει τοῦτο τὸ μόριον. μετὰ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐστὶν ὁ
 αὐχὴν, εἴτα στῆθος καὶ νῶτον, τὸ μὲν ἐκ τοῦ πρόσθεν τὸ
 δ' ἐκ τοῦ ὀπίσθεν. καὶ ἐχόμενα τούτων γαστήρ καὶ ὄσφυς
 καὶ αἰδοῖον καὶ ἰσχίον, εἴτα μηρὸς καὶ κνήμη, τελευταῖον
 5 δὲ πόδες. εἰς τὸ πρόσθεν δὲ καὶ τὰ σκέλη τὴν κάμψιν
 ἔχει, ἐφ' ὃ καὶ ἡ πορεία, καὶ τῶν ποδῶν τὸ κινητικώτερον
 μέρος καὶ ἡ κάμψις· ἡ δὲ πτέρνα ἐκ τοῦ ὀπίσθεν· τῶν δὲ
 σφυρῶν ἐκάτερον κατὰ τὸ οὗς. ἐκ δὲ τῶν πλαγίων τῶν
 δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν οἱ βραχίονες, τὴν κάμψιν ἔχον-
 10 τες εἰς τὸ ἐντός, ὥστε τὰ κυρτὰ τῶν σκελῶν καὶ τῶν βρα-
 χιόνων πρὸς ἀλλήλα εἶναι ἐπ' ἀνθρώπου μάλιστα. τὰς δ'
 αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητήρια, ὀφθαλμοὺς καὶ μυκτῆρα καὶ

22 μὴν] μὲν A^a ἄλλὰ καὶ διὰ PD^a 24 „ut ab hoc ter-
 mino oriatur“ tr^a καὶ om PD^a A^a re 26 τῶν om PD^a 27 ἄνω
 τε καὶ PD^a || 30 τὰ ante ὀπίσθ. om A^a C^a || 32 ἔχει ante μᾶλλον
 om PD^a || 33 ἄνω πρὸς om A^a pr C^a || αὐτῶν C^a tr || b 1 ἔχει
 καὶ τοῦτο PD^a A^a re || ὁ om PD^a 2 νῶτος A^a C^a 4 ἰσχία PD^a
 tr || 6 ἐφ' — 7 ὀπίσθεν om C^a 8 κατὰ | ἡ PD^a et γρ. A^a „se-
 cundum aurem“ tr Pro verbis dubiis κατὰ τὸ οὗς coni ἐκα-
 τέρωθεν A-W | 9 τῶν post καὶ om PD^a 12 μυκτῆρας C^a PD^a tr.

γλῶτταν, ἐπὶ ταῦτό καὶ εἰς τὸ πρόσθιον ἔχει τὴν δ' ἀκοήν
καὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτῆς, τὰ ὅτα, ἐκ τοῦ πλαγίου μὲν,
ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ περιφερείας τοῖς ὄμμασιν· τὰ δ' ὄμματα 15
ἐλάχιστον κατὰ μέγεθος διέστηκεν ἀνθρώπῳ τῶν ζώων.
ἔχει δ' ἀκριβεστάτην ἀνθρώπος τῶν αἰσθήσεων τὴν ἀφήν,
δευτέραν δὲ τὴν γεῦσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις λείπεται πολλῶν.

Τὰ μὲν οὖν μόρια τὰ πρὸς τὴν ἔξω ἐπιφάνειαν τοῦτον 16
τέτακται τὸν τρόπον, καὶ καθάπερ ἐλέχθη, διωνόμασται τε 20
μάλιστα καὶ γνώριμα διὰ τὴν συνήθειάν ἐστιν· τὰ δ' ἐντὸς
τοῦναντίον. ἄγνωστα γάρ ἐστι μάλιστα τὰ τῶν ἀνθρώπων,
ὥστε δεῖ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων ζώων ἀνάγοντας σκοπεῖν, οἷς
ἔχει παραπλησίαν τὴν φύσιν. πρῶτον μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς
κεῖται τὴν θέσιν ἐν τῷ πρόσθεν ἔχων ὁ ἐγκέφαλος. ὁμοίως 25
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις, ὅσα ἔχει τοῦτο τὸ μόριον· ἔχει δ'
ἅπαντα ὅσα ἔχει αἶμα, καὶ ἔτι τὰ μαλάκια· κατὰ μέγεθος δ'
ἑαυτοῦ ἔχει ἀνθρώπος πλεῖστον ἐγκέφαλον καὶ ὑγρότατον.
ὑμένες δ' αὐτὸν δύο περιέχουσιν, ὁ μὲν περὶ τὸ ὀστοῦν
ἰσχυρότερος, ὁ δὲ περὶ αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον ἥττων ἐκείνου. 30
διφυῆς δ' ἐν πᾶσιν ἐστιν ὁ ἐγκέφαλος. καὶ ἐπὶ τούτου ἡ
καλουμένη παρεγκεφαλὶς ἔσχατον, ἑτέραν ἔχουσα τὴν μορφήν
καὶ κατὰ τὴν ἀφήν καὶ κατὰ τὴν ὄψιν. τὸ δ' ὀπισθεν τῆς
κεφαλῆς κενὸν καὶ κοῖλον πᾶσιν, ὡς ἐκάστοις ὑπάρχει με-
γέθους (μέτρα). ἔνια μὲν γὰρ μεγάλην ἔχει τὴν κεφαλὴν, 495^a
τὸ δ' ὑποκείμενον τοῦ προσώπου μόριον ἔλαττον, ὅσα στρογ-
γυλοπρόσωπα· τὰ δὲ τὴν μὲν κεφαλὴν μικράν, τὰς δὲ σια-
γόνας μακράς, οἷον τὸ τῶν λοφούρων γένος πᾶν. ἀναιμος

14 αὐτῶν PD^a tr. αὐτῆς καὶ τὰ ὅτα C^a, αὐτῆς καὶ ταῦτα
A^a. καὶ τὰ ὅτα om tr | τοῦ om A^a C^a | 15 δὲ om D^a A^a pr ||
16 ἐλάχιστα κατὰ τὸ μέγεθος A^a | ἀνθρώπος PD^a || 18 δεύ-
τερον C^a tr | τὴν om A^a pr C^a 22 τὰ om A^a C^a || 23 ἄλλων
μόρια ζώων PD^a tr ἀνάγοντα PD^a tr || 25 ὁ om PD^a | 27 su-
pra μέγεθος solus C^a ἑαυτοῦ. ante ἔχει add ὁμοίως A^a C^a tr P ||
32 ἐσχάτη Sch || ἔσχατον δὲ ἑτέραν A^a || 495^a 1 μέτρα ap-
posui. At μεγέθους genetivum modalem existimat Bonitz in
indice p 149^b 45. Ante Bk legebatur μέγεθος.

5 δ' ὁ ἐγκέφαλος ἅπασι, καὶ οὐδεμίαν ἔχων ἐν αὐτῷ φλέβα,
καὶ θιγγανόμενος κατὰ φύσιν ψυχρός. ἔχει δ' ἐν τῷ μέσῳ
ὁ τῶν πλείστων [πᾶς] κοῖλόν τι μικρόν. ἡ δὲ περὶ αὐτὸν
μῆνιγξ φλεβώδης· ἔστι δ' ἡ μῆνιγξ ὑμὴν δερματικὸς ὁ περι-
έχων τὸν ἐγκέφαλον. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐγκεφάλου λεπτότατον
10 ὅστουν καὶ ἀσθενέστατον τῆς κεφαλῆς ἐστίν, ὃ καλεῖται
βρέγμα. φέρουσι δ' ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τρεῖς πόροι εἰς τὸν
ἐγκέφαλον, ὁ μὲν μέγιστος καὶ ὁ μέσος εἰς τὴν παρεγκεφα-
λίδα, ὁ δ' ἐλάχιστος εἰς αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον· ἐλάχιστος δ'
ἐστὶν ὁ πρὸς τῷ μυκτῆρι μάλιστα. οἱ μὲν οὖν μέγιστοι
15 παράλληλοί εἰσι καὶ οὐ συμπίπτουσιν, οἱ δὲ μέσοι συμπί-
πτουσι (δῆλον δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ἰχθύων)· καὶ γὰρ
ἐγγύτερον οὗτοι τοῦ ἐγκεφάλου ἢ οἱ μεγάλοι· οἱ δ' ἐλάχιστοι
πλεῖστόν τ' ἀπήρτηνται ἀλλήλων καὶ οὐ συμπίπτουσιν. ἐντὸς
δὲ τοῦ αὐχένος ὃ τ' οἰσοφάγος καλούμενός ἐστιν, ἔχων <στό-
20 μαχον> τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ τοῦ μήκους καὶ τῆς στενότητος,
καὶ ἡ ἀρτηρία. πρότερον δὲ τῇ θέσει ἡ ἀρτηρία κεῖται τοῦ
οἰσοφάγου ἐν πᾶσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν· ἔχει δὲ ταύτην πάντα
ὅσαπερ πνεύμονα ἔχει. ἔστι δ' ἡ μὲν ἀρτηρία χονδρώδης
τὴν φύσιν καὶ ὀλίγαιμος, πολλοῖς λεπτοῖς φλεβίοις περιεχο-
25 μένη, κεῖται δ' ἐπὶ μὲν τὰ ἄνω πρὸς τὸ στόμα κατὰ τὴν
ἐκ τῶν μυκτῆρων σύντηξιν εἰς τὸ στόμα, ἣ καὶ ὅταν πί-
νοντες ἀνασπᾶσώσι τι τοῦ ποιοῦ, χωρεῖ ἐκ τοῦ στόματος διὰ
τῶν μυκτῆρων ἔξω. μεταξὺ δ' ἔχει τῶν τρήσεων τὴν ἐπι-

6 ψυχρός om A^a pr 7 πᾶς om Sch 8 μῆνιγξ A^a || φλ. ἐστίν·
ἔστι δ' ὁ μ. ὑμὴν δερμ. A^a. ὑμὴν δερμ. ἡ μ. ὁ π. PD^a; verba
ὁ περ. τὸν ἐγκ. del A-W || 9 ὑπὲρ δὲ τὸν ἐγκέφαλον PD^a 13 τὸν
αὐτὸν A^a 15 παρ' ἀλλήλους PD^a || 16 γὰρ ἐγγύτερον] ἐγγύτε-
ροι PD^a || 19 καλούμενος οἰσοφάγος PD^a; post haec vocabula
καὶ ἰσθμὸς add Sch στόμαχον inserui respiciens 524^b9, 594^a
21; nam Ar. putare videtur in hac voce latere στόμαχος et μή-
κος 23 ante πνεύμονα add καὶ PD^a || 24 ὀλιγαίμος A^aC^a ||
πολλοῖς om PD^a 25 τὸ ἄνω C^a, τῇ ἄνω A^a, sed η corr
„ad superiora“ tr 26 ἐκ om PD^a tr, ἐκεί Pk εἰς τὸ στόμα
del Pk 27 τι om PD^a τοῦ alt om A^aC^a.

γλωττίδα καλουμένην, ἐπιπτύσσεσθαι δυναμένην ἐπὶ τὸ τῆς
 ἄρτηριδος τρῆμα τὸ εἰς τὸ στόμα τεῖνον. ταύτῃ δὲ τὸ πέρασ 30
 συνήρτηται τῆς γλώττης. ἐπὶ δὲ θάτερα καθήκει εἰς τὸ
 μεταξὺ τοῦ πνεύμονος, εἴτ' ἀπὸ τούτου σχίζεται εἰς ἐκάτερον
 τῶν μερῶν τοῦ πνεύμονος. θέλει γὰρ εἶναι διμερῆς ὁ πνεύ-
 μων ἐν ἅπασι τοῖς ἔχουσιν αὐτόν· ἄλλ' ἐν μὲν τοῖς ζωοτό-
 κοις οὐχ ὁμοίως ἢ διάστασις φανερά, ἥκιστα δ' ἐν ἀνθρώπῳ.
 ἔστι δ' οὐ πολυσχιδῆς ὁ τοῦ ἀνθρώπου, ὥσπερ ἐνίων ζωο- 495^b
 τόκων, οὐδὲ λεῖος, ἀλλ' ἔχει ἀνωμαλίαν. ἐν δὲ τοῖς ὠοτό-
 κοις, οἷον ὄρνισι καὶ τῶν τετραπόδων ὅσα ὠοτόκα, πολὺν τὸ
 μέρος ἐκάτερον ἀπ' ἀλλήλων ἔσχισται, ὥστε δοκεῖν δύο ἔχειν
 πνεύμονας· καὶ ἀπὸ μιᾶς δύο ἐστὶ μόρια τῆς ἄρτηριδος, εἰς 5
 ἐκάτερον τὸ μέρος τείνοντα τοῦ πνεύμονος. συνήρτηται δὲ
 καὶ τῇ μεγάλῃ φλεβὶ καὶ τῇ ἁορτῇ καλουμένην. φυσωμένης
 δὲ τῆς ἄρτηριδος διαδίδωσιν εἰς τὰ κοῖλα τοῦ πνεύμονος τὸ
 πνεῦμα. ταῦτα δὲ διαφύσεις ἔχει χονδρώδεις εἰς ὅξυν συν-
 ηκούσας· ἐκ δὲ τῶν διαφύσεων τρήματα διὰ παντός ἐστι 10
 τοῦ πνεύμονος, αἷ ἐκ μειζόνων εἰς ἐλάττω διαδιδόμενα.
 συνήρτηται δὲ καὶ ἡ καρδίᾳ τῇ ἄρτηριδι πιμελώδεσι καὶ χον-
 δρώδεσι καὶ ἰνώδεσι δεσμοῖς· ἡ δὲ συνήρτηται, κοῖλόν ἐστιν.
 φυσωμένης δὲ τῆς ἄρτηριδος ἐν ἐνίοις μὲν οὐ κατάδηλον
 ποιεῖ, ἐν δὲ τοῖς μελίοσι τῶν ζώων δῆλον ὅτι εἰσέρχεται τὸ 15
 πνεῦμα εἰς αὐτήν. ἡ μὲν οὖν ἄρτηρία τοῦτον ἔχει τὸν
 τρόπον, καὶ δέχεται μόνον τὸ πνεῦμα καὶ ἀφίησιν, ἄλλο δ'
 οὐδὲν οὔτε ξηρὸν οὔθ' ὑγρόν, ἢ πόνον παρέχει, ἕως ἂν
 ἐκβήξῃ τὸ κατελθόν. ὁ δὲ στόμαχος ἡρτῆται μὲν ἄνωθεν

29 ἐπὶ τὸ τρ. τῆς ἄρτ. τὸ PD^aC^a || 32 πλεύμονος D^a ||
 33 πλεύμονος D^a et corr P || πλ—PD^a hic et posthac. Lec-
 tionem melioris familiae ubique praetuli || b 1 οὐ οὐδὲ P ||
 πολυσχεδῆς PD^aC^a | ζωοτοκούντων C^a || 2 ἀνωμαλίας PD^a. ἔστι
 —ἀνωμαλίαν del A-W || ζωοτόκοις A^a pr, sed ζ prima manus
 deleuit || 3 ζωοτόκα A^aC^a, sed in C^a ζω supra ὠοτόκα | 7 hic et
 infra 14 exspectes φυσωμένη δ' ἡ ἄρτηρία | 8 post κοῖλα add
 μέρη PD^aA^a rc || 9 διηκούσας A^aC^a | 11 αἷ | ἡ P, om D^a tr ||
 18 ὡς C^a || 19 ἐκβήξῃ A^a pr C^a „executiati“ tr.

- 20 ἀπὸ τοῦ στόματος, ἐχόμενος τῆς ἀρτηρίας, συνεχῆς ὢν πρὸς
 τε τὴν ῥάχιν καὶ τὴν ἀρτηρίαν ὑμενώδεσι δεσμοῖς, τελευτᾷ
 δὲ διὰ τοῦ διαζώματος εἰς τὴν κοιλίαν, σαρκωειδῆς ὢν τὴν
 φύσιν, καὶ τάσιν ἔχων καὶ ἐπὶ μῆκος καὶ ἐπὶ πλάτος. ἡ δὲ
 κοιλία ἢ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοία τῇ κυνείᾳ ἐστίν· οὐ πολλῶ
 25 γὰρ τοῦ ἐντέρου μείζων, ἀλλ' εἰκνυῖα οἶονεὶ ἐντέρῳ τινὶ
 εὖρος ἔχοντι· εἴτα ἔντερον ἀπλοῦν, εἰλιγμένον, ἐπιεικῶς
 πλατύ. ἡ δὲ κάτω κοιλία ὁμοία τῇ ὑείᾳ· πλατεῖά τε γὰρ
 ἐστι, καὶ τὸ ἀπὸ ταύτης πρὸς τὴν ἔδραν παχὺ καὶ βραχύ.
 τὸ δ' ἐπίπλοον ἀπὸ μέσης τῆς κοιλίας ἡρτηται, ἐστι δὲ τὴν
 30 φύσιν ὑμὴν πιμελώδης, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μονο-
 κοιλίοις καὶ ἀμφώδουσιν. ὑπὲρ δὲ τῶν ἐντέρων τὸ μεσεν-
 τερion ἐστίν· ὑμενώδες δ' ἐστὶ καὶ τοῦτο καὶ πλατύ, καὶ
 πῖον γίννεται. ἐξήρτηται δ' ἐκ τῆς μεγάλης φλεβὸς καὶ
 τῆς ἀορτῆς, καὶ δι' αὐτοῦ φλέβες πολλαὶ καὶ πυκναί, κατα-
 496^a τείνουσai πρὸς τὴν τῶν ἐντέρων θέσιν, ἀνωθεν ἀρξάμεναι
 μέχρι κάτω. τὰ μὲν οὖν περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὴν ἀρτη-
 ρίαν οὕτως ἔχει, καὶ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν.
- 17 Ἡ δὲ καρδιά ἔχει μὲν τρεῖς κοιλίας, κεῖται δ' ἀνωτέρῳ
 5 τοῦ πνεύμονος κατὰ τὴν στήθιν τῆς ἀρτηρίας, ἔχει δ' ὑμένα
 πιμελώδη καὶ παχύν, ἣ προσπέφυκε τῇ φλεβὶ τῇ μεγάλῃ
 καὶ τῇ ἀορτῇ. κεῖται δ' ἐπὶ τῇ ἀορτῇ κατὰ τὰ ὀξέα. κεῖται

20 ἐρχόμενος A^a pr 22 ζώματος C^a Aristoph h a epit II
 16, στόματος A^a pr || σαρκωειδῆς P, σαρκώδης C^a nescio an
 recte || 25 ἐντέρῳ τινὶ | ἐ. ἐν C^a, ἔντερον PD^a A^a re tr 26 ἔχον
 PD^a A^a re tr || ἀπλοῦν | πλατὺ A^a post εἰλιγμένον add εἴτα ἔν-
 τερον εὖρος ἔχον PD^a, 29 ἐπίπλοον C^a, ἐπιπλον A^a || 31 ὑπὲρ |
 μεταξὺ mavult Sch., ὑπέρσῃμα Pk 32 ἐστίν om PD^a ||
 δ' ἐστὶ καὶ | om PD^a | 33 ἐξήρτηται PD^a || 34 φλέβες
 πολλαὶ δι' αὐτοῦ PD^a 496^a 1 καὶ κατατείνουσai A^a,
 κατατείνουσι D^a tr Aristoph h a epit II 20 | φύσιν PD^a
 Aristoph l c 3 οὕτως ἔχει καὶ τὴν ἀρτηρίαν PD^a || κοιλίην
 A^a || 7 ἐπὶ et sequens κεῖται—κατὰ om PD^a A^a re, sed D^a καὶ pro
 κατὰ, P καὶ κατὰ pro κατὰ || κεῖται δ' ἐπὶ τῇ ἀορτῇ κατὰ τὰ
 ὀξέα om (s. κεῖται δὲ ἐπὶ τῇ ἀορτῇ καὶ τὰ ὀξέα κατὰ τὸ στή-
 θος ὁμοίως ἀπάντων A-W „apud ipsam aortam“ tr.

δὲ τὰ ὀξέα κατὰ τὸ στήθος ὁμοίως ἀπάντων τῶν ζώων, ὅσα
 ἔχει στήθος. πᾶσι δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἔχουσι καὶ τοῖς μὴ
 ἔχουσι τοῦτο τὸ μόνον εἰς τὸ πρόσθεν ἔχει ἡ καρδία τὸ 10
 ὀξύ· λάθοι δ' ἂν πολλάκις διὰ τὸ μεταπίπτειν διαιρουμένων.
 τὸ δὲ κυρτὸν αὐτῆς ἐστὶν ἄνω. ἔχει δὲ τὸ ὀξύ σαρκῶδες
 ἐπὶ πολὺ καὶ πυκνόν, καὶ ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς νεῦρα ἔνε-
 στιν. κεῖται δὲ τὴν θέσιν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κατὰ μέσον
 τὸ στήθος, ὅσα ἔχει στήθος, τοῖς δ' ἀνθρώποις ἐν τοῖς ἀρι- 15
 στεροῖς μᾶλλον, μικρὸν τῆς διαιρέσεως τῶν μαστῶν ἐγκλί-
 νουσα εἰς τὸν ἀριστερὸν μαστὸν ἐν τῷ ἄνω μέρει τοῦ στή-
 θους. καὶ οὔτε μεγάλη, τὸ θ' ὅλον αὐτῆς εἶδος οὐ πρό-
 μηκές ἐστὶν ἀλλὰ στρογγυλότερον· πλὴν τὸ ἄκρον εἰς ὀξύ
 συνῆκται. [ἔχει δὲ κοιλίας τρεῖς, ὥσπερ εἴρηται, μεγίστην 20
 μὲν τὴν ἐν τοῖς δεξιούσις, ἐλαχίστην δὲ τὴν ἐν τοῖς ἀριστε-
 ροῖς, μέσην δὲ μεγέθει τὴν ἀνὰ μέσον· καὶ εἰσὶν εἰς τὸν
 πνεύμονα τετραμέναι πᾶσαι. ἀμφοτέρως δ' ἔχει τὰς δύο
 μικράς, καὶ εἰς τὸν πνεύμονα τετραμένους πάσας. κατὰ δὲ ἄνδρα
 δὲ κατὰ μίαν τῶν κοιλιῶν κάτωθεν ἐκ τῆς προσφύσεως. 25
 κατὰ μὲν τὴν μεγίστην κοιλίαν ἐξήρηται τῇ μεγάλῃ φλεβί,
 πρὸς ἣν καὶ τὸ μεσεντέριόν ἐστι, κατὰ δὲ τὴν μέσην τῇ
 ἀορτῇ.] φέρουσι δὲ καὶ εἰς τὸν πνεύμονα πόροι ἀπὸ τῆς
 καρδίας, καὶ σπλίζονται τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἡ ἀορτήρια,
 κατὰ πάντα τὸν πνεύμονα παρακολουθοῦντες τοῖς ἀπὸ τῆς 30

11 διαιρούμενον PD^a 13 αὐτοῖς et 15 τοῦ στήθους PD^a ||
 18 καὶ οὔτε — 20 συνῆκται del A-W || 19 εἰς ἄκρον A^aC^a 20 ἔχει
 — 28 ἀορτῇ seclusi ut male inserta ex libro III. 513^a30sq ||
 21 τὴν om A^a || 22 μεγέθει δὲ C^a || ἀνὰ] ἐν τοῖς ἀνὰ PD^a ||
 καὶ — 23 ἀμφοτέρως om A^aC^a tr 23 ἔχει ante δὲ A^aC^a, om PD^a ||
 24 καὶ om P ἀπάσας PD^a || 25 κάτωθεν δ' ἐκ τῆς PD^a || κατ.
 ἐγγὺς τῆς Pk || 26 μὲν δὲ τὴν Pk || μεγάλη] μεγίστη PD^a ;
 verba post 22 μέσον — 26 κοιλίαν A-W, in interpungendo Ca-
 mum sequentes, sic corr μέσον. ἀπάσας δ' ἔχει, καὶ τὰς δύο μι-
 κράς, εἰς τὸν πνεύμονα τετραμένους, κατὰ δὲ ἄνδρα κατὰ μίαν
 τῶν κοιλιῶν. κάτωθεν δ' ἐκ τῆς προσφύσεως κατὰ μὲν τὴν
 μεγίστην κοιλίαν. Bekkeri sane lectio nullo modo ferri potest.
 Deinde πρὸς ἣν καὶ τὸ μεσεντέριόν ἐστι del A-W.

30 ἀρτηρίας. ἐπάνω δ' εἰσὶν οἱ ἀπὸ τῆς καρδίας· πόρος δ'
οὐδεὶς ἐστὶ κοινός, ἀλλὰ διὰ τὴν σύναψιν δέχονται τὸ
πνεῦμα καὶ τῇ καρδίᾳ διαπέμπουσιν· φέρει γὰρ ὁ μὲν εἰς
τὸ δεξιὸν κοῖλον τῶν πόρων, ὁ δ' εἰς τὸ ἀριστερόν. περὶ
δὲ τῆς φλεβὸς τῆς μεγάλης καὶ τῆς ἀρτηρίας κατ' αὐτὰς κοινῇ
35 περὶ ἀμφοτέρων ἐροῦμεν ὕστερον. αἷμα δὲ πλεῖστον μὲν ὁ
496^b πνεύμων ἔχει τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων τοῖς ἔχουσί τε
πνεύμονα καὶ ζωτοκοοῦσιν ἐν αὐτοῖς τε καὶ ἐκτός· ἅπας μὲν
γὰρ ἐστὶ σομφός, παρ' ἐκάστην δὲ τὴν σύριγγα πόροι φέ-
ρουσι τῆς μεγάλης φλεβός. ἀλλ' οἱ νομίζοντες εἶναι κενὸν
5 διηπάτηνται, θεωροῦντες τοὺς ἐξηρημένους ἐκ τῶν διαιρου-
μένων τῶν ζώων, ὧν εὐθὺς ἐξελέλυθε τὸ αἷμα ἀθρόον.
τῶν δ' ἄλλων σπλάγχνων ἡ καρδία μόνον ἔχει αἷμα. καὶ
ὁ μὲν πνεύμων οὐκ ἐν αὐτῷ ἀλλ' ἐν ταῖς φλεβίῳ, ἡ δὲ
καρδία ἐν αὐτῇ· ἐν ἐκάστη γὰρ ἔχει αἷμα τῶν κοιλιῶν,
10 λεπτότατον δ' ἐστὶ τὸ ἐν τῇ μέσῃ. ὑπὸ δὲ τὸν πνεύμονά
ἐστὶ τὸ διάζωμα τὸ τοῦ θώρακος, αἱ καλούμεναι φρένες,
πρὸς μὲν τὰ πλευρὰ καὶ τὰ ὑποχόνδρια καὶ τὴν ῥάχιν συν-
ηρημέναι, ἐν μέσῳ δ' ἔχει τὰ λεπτὰ καὶ ὑμενώδη. ἔχει δὲ
καὶ δι' ἑαυτοῦ φλέβας τεταμένας· εἰσὶ δ' αἱ τοῦ ἀνθρώπου
15 φρένες παχεῖαι ὡς κατὰ λόγον τοῦ σώματος. ὑπὸ δὲ τὸ
διάζωμα ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς κεῖται τὸ ἥπαρ, ἐν δὲ τοῖς ἀρι-
στεροῖς ὁ σπλήν, ὁμοίως ἐν ἅπασι τοῖς ἔχουσι ταῦτα τὰ
μόρια κατὰ φύσιν καὶ μὴ τερατωδῶς· ἥδη γὰρ ὥπται μετηλ-

30 τῆς καρδίας πόροι· οὐδεὶς δ' ἐστὶ κοινός πόρος, ἀλλὰ
PD^a || 32 εἰς] ἐπὶ PD^a 33 τὸν A^a utrobique ἀριστερόν πόρον.
περὶ A^a || 34 κατ' αὐτὰς C^a D^a (verba 33 τὸ ἀρ. — 35 ἀμφοτέρων
prima manu supra versum in C^a suppleta sunt) AldDi, et Pk
praemissis verbis πῶς ἔχουσι h 1 τοῖς τ' ἔχουσί τε A^a C^a ||
3 τὴν om PD^a 5 ἐξαιρουμένους PD^a || ἐκ — 6 ὥρ] ἐξ ὧν δι-
αιρουμ. τῶν ζώων C^a tr 6 τῶν om D^a ἐνθῶς PD^a 7 μό-
νη A^a || 10 δὲ τὸ ἐν D^a || 11 φλέβες A^a pr Ald 13 τὰ] ἅττα
Pk | 14 αὐτοῦ καὶ φλέβας A^a C^a || 15 φλέβες A^a PD^a. φρένες
vertit tr παχεῖαι κατὰ τὸ ἀνάλογον A^a C^a τοῦ ἀνθρωπείου
σώματος. ὑπὲρ PD^a tr || 16 post ἥπαρ exhibet Pk verba v 23
posita στρογγύλον — βοεῖω.

λαχότα τὴν τάξιν ἐν τισι τῶν τετραπόδων. συνήρῃται δὲ
 τῇ κοιλίᾳ κατὰ τὸ ἐπίπλοον. τὴν δ' ὄψιν ἐστὶν ὁ τοῦ ἀν- 20
 θρώπου σπλὴν στενὸς καὶ μακρός, ὅμοιος τῷ ὑέλω. τὸ δ'
 ἥπαρ ὡς μὲν ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις ἔχει χολήν,
 ἐπ' ἐνίοις δ' οὐκ ἔπεται. στρογγύλον δ' ἐστὶ τὸ τοῦ ἀν-
 θρώπου ἥπαρ καὶ ὅμοιον τῷ βοείῳ. συμβαίνει δὲ τοῦτο
 καὶ ἐν τοῖς ἱερείοις, οἷον ἐν μὲν τόπῳ τινὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ 25
 Χαλκιδικῆς οὐκ ἔχει τὰ πρόβατα χολήν, ἐν δὲ Νάξῳ πάντα
 σχεδὸν τὰ τετράποδα τοσαύτην ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τοὺς θύ-
 οντας τῶν ξένων, οἰομένους αὐτῶν ἴδιον εἶναι τὸ σημεῖον,
 ἀλλ' οὐ φύσιν αὐτῶν εἶναι ταύτην. προσπέφυκε δὲ τῇ με-
 γάλῃ φλεβὶ τὸ ἥπαρ, τῇ δ' ἀορτῇ οὐ κοινωνεῖ· διὰ γὰρ τοῦ 30
 ἥπατος διέχει ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης φλεβὸς φλέψ, ἥ αἰ καλού-
 μεναι πύλαι εἰσὶ τοῦ ἥπατος. συνήρῃται δὲ καὶ ὁ σπλὴν
 τῇ μεγάλῃ φλεβὶ μόνον· τείνει γὰρ ἀπ' αὐτῆς φλέψ εἰς τὸν
 σπλῆνα. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ νεφροὶ πρὸς αὐτῇ τῇ ῥάχει κεῖν-
 ται, ὅμοιοι τὴν φύσιν ὄντες τοῖς βοείοις. ἀνώτερος δ' ὁ 35
 δεξιὸς ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς ζώοις τοῖς ἔχουσι νεφρούς· καὶ 497^a
 ἐλάττω δὲ πιμελὴν ἔχει τοῦ ἀριστεροῦ καὶ αὐχμηρότερος ὁ
 δεξιός. ἐν πᾶσι δ' ἔχει ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο. φέ-
 ρουσι δ' εἰς αὐτοὺς πόροι ἔκ τε τῆς μεγάλης φλεβὸς καὶ
 τῆς ἀορτῆς, πλὴν οὐκ εἰς τὸ κοῖλον. ἔχουσι γὰρ οἱ νεφροὶ 5
 ἐν μέσῳ κοῖλον, οἱ μὲν μεῖζον οἱ δ' ἔλαττον, πλὴν οἱ τῆς
 φώκης· οὗτοι δ' ὅμοιοι τοῖς βοείοις ὄντες στερεώτατοι πάν-
 των εἰσίν. οἱ δὲ πόροι οἱ τείνοντες εἰς αὐτοὺς εἰς τὸ σῶμα
 καταναλίσκονται τῶν νεφρῶν· σημεῖον δ' ὅτι οὐ περαίνουσι
 τὸ μὴ ἔχειν αἷμα <τὰ κοῖλα> μηδὲ πηγνυσθαι ἐν αὐτοῖς. 10

20 τῇ κάτω κοιλίᾳ PD^a || ἐπίπλον et 21 ὁμοίως A^a pr C^a ||
 22 ἔχει] οὐκ ἔχει codd || 23 δ' οὐκ ἔπεται] δ' ἔπεται codd.
 negationem transposui. cf ζμγ 673^b 24, δ 676^b 16, 36 || 28 ἴδιον
 om A^a || 30 ἀορτῇ Gaza, ἀορτηρία codd Ald || 31 ἡ om Di || ἥ
 αἰ] αἰ A^a, αἰ C^a | 497^a 3 δεξιὸς ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς ζώοις τοῖς
 ἔχουσι νεφρούς· ἐν A^aC^a || ἀπασιν δ' ἔχει καὶ τοῦτο ὁμοίως τοῖς
 ἄλλοις. φέρουσί τε PD^a || 7 στερεώτεροι PD^a || 10 τῷ A^aC^a tr ||
 τὰ κοῖλα addidi. cf 514^b 30, ζγγ 671^b 14.

[ἔχουσι δὲ κοιλίαν, ὥσπερ εἴρηται, μικράν.] ἐκ δὲ τοῦ κοίλου
 τῶν νεφρῶν φέρουσιν εἰς τὴν κύστιν πόροι δύο νεανικοί,
 καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς ἄορτης ἰσχυροὶ καὶ συνεχεῖς. ἐκ μέσου δὲ
 τῶν νεφρῶν ἑκατέρου φλέψ κοίλη καὶ νευρῶδης ἐξήρτηται,
 15 τείνουσα παρ' αὐτὴν τὴν ῥάχιν διὰ τῶν στενῶν· εἴτα εἰς
 ἑκάτερον τὸ ἰσχίον ἀφανίζονται, καὶ πάλιν δῆλαι γίγνονται
 τεταμέναι πρὸς τὸ ἰσχίον. αὗται δ' αἱ ἀποτομαὶ τῶν φλε-
 βίων εἰς τὴν κύστιν καθήκουσιν. τελευταία γὰρ ἡ κύστις
 κεῖται, τὴν μὲν ἐξάρτησιν ἔχουσα τοῖς ἀπὸ τῶν νεφρῶν τετα-
 20 μένοις πόροις παρὰ τὸν καυλὸν τὸν ἐπὶ τὴν οὐρήθραν τεί-
 νοντα, καὶ σχεδὸν πάντῃ κύκλῳ λεπτοῖς καὶ ἰνώδεσιν ὑμε-
 νίοις ἐστὶ προσειλημμένη, παραπλησίοις οὖσι τρόπον τινὰ τῷ
 διαζώματι τοῦ θώρακος. ἔστι δ' ἡ τοῦ ἀνθρώπου κύστις
 ἐπιεικῶς ἔχουσα μέγεθος. πρὸς δὲ τὸν καυλὸν τὸν τῆς κύ-
 25 στεως συνήρτηται τὸ αἰδοῖον — τὸ μὲν ἐξωτάτω τρημα συν-
 ερρωγὸς (ἔχει) εἰς ἑαυτό. μικρὸν δ' ὑποκάτω τὸ μὲν εἰς
 τοὺς ὄρχεις φέρει τῶν τρημάτων, τὸ δ' εἰς τὴν κύστιν —
 νευρῶδες καὶ χονδρῶδες ὄν. τούτου δ' ἐξήρτηνται οἱ ὄρχεις
 τοῖς ἄρρεσι, περὶ ὧν ἐν τοῖς κοινῇ λεγομένοις διορισθήσεται
 30 πῶς ἔχουσιν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐν τῷ θήλει πάντα
 πέφυκεν· διαφέρει γὰρ οὐδενὶ τῶν ἔσω πλὴν ταῖς ὑστέραις,
 ὧν ἡ μὲν ὄψις θεωρεῖσθαι ἐκ τῆς διαγραφῆς τῆς ἐν ταῖς
 ἀνατομαῖς, ἡ δὲ θέσις ἐστὶν ἐπὶ τοῖς ἐντέροις· ἐπὶ δὲ τῆς
 ὑστέρας ἡ κύστις. λεκτέον δὲ καὶ περὶ ὑστερῶν κοινῇ πασῶν
 35 ἐν τοῖς ἐπομένοις· οὔτε γὰρ ὅμοιοι πᾶσιν οὐθ' ὁμοίως ἔχουσιν.
 497^b Τὰ μὲν οὖν μόρια καὶ τὰ ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ ἀν-
 θρώπου ταῦτα καὶ τοιαῦτα, καὶ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

11 ἔχουσι — μικράν see! A-W || 15 σκελῶν A^aC^a tr, στερεῶν
 σκελῶν P || 17 τεταγμένοι A^aC^a || φλεβῶν P D^a tr || 19 μὲν om
 P D^a || τεταγμένοις A^a(C^a) || 20 αὐλὸν P D^a tr || 25 — 27 sic
 interpunx Di A-W || 26 ἔχει addidi || εἰς| ἐπὶ P D^a || ἑαυτό mu-
 tavi, τὰυτό codd || ὑποκάτω| ὑπίσω vel ὑποπίσω? || μὲν οὖν εἰς
 P D^a || 27 δὲ πρὸς P D^a || 28 νευρῶδες καὶ χ. ὄν post 25 αἰδοῖον
 ponit Sch || 29 κοινοῖς A^aC^a tr || λεγομένοις ἅμα καὶ περὶ τοῦ-
 των ὑστερον διορισθήσεται P D^a || 33 τῇ ὑστέρα A^a.

B.

Τῶν δ' ἄλλων ζώων τὰ μόρια τὰ μὲν κοινὰ πάντων
 ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, τὰ δὲ γενῶν τινων. ταῦτα
 δὲ καὶ ἕτερα ἐστὶν ἀλλήλων τὸν ἤδη πολλάκις εἰρημένον
 τρόπον. σχεδὸν γὰρ ὅσα γ' ἐστὶ γένει ἕτερα τῶν ζώων, καὶ
 τὰ πλεῖστα τῶν μερῶν ἔχει ἕτερα τῷ εἶδει, καὶ τὰ μὲν κατ' 10
 ἀναλογίαν ἀδιάφορα μόνον, τῷ γένει δ' ἕτερα, τὰ δὲ τῷ
 γένει μὲν ταῦτα τῷ εἶδει δ' ἕτερα· πολλὰ δὲ τοῖς μὲν
 ὑπάρχει, τοῖς δ' οὐχ ὑπάρχει. τὰ μὲν οὖν τετράποδα καὶ
 ζωοτόκα κεφαλὴν μὲν ἔχει καὶ αὐχένα καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ
 μόρια ἅπαντα, διαφέρει δὲ τὰς μορφὰς τῶν μορίων ἕκαστον. 15
 καὶ ὁ γε λέων τὸ τοῦ αὐχένος ἔχει ἐν ὁστοῦν, σφονδύλους
 δ' οὐκ ἔχει· τὰ δ' ἐντὸς ἀνοιχθεῖς ὅμοια πάντ' ἔχει κυνί.
 ἔχει δὲ τὰ τετράποδα ζῶα καὶ ζωοτόκα ἀντὶ τῶν βραχιόνων
 σκέλη πρόσθια, πάντα μὲν τὰ τετράποδα, μάλιστα δ' ἀνά-
 λογα ταῖς χερσὶ τὰ πολυσχιδῇ αὐτῶν· χρῆται γὰρ πρὸς πολλὰ 20
 ὡς χερσίν [καὶ τὰ ἀριστερὰ δ' ἥττον ἔχει ἀπολελυμένα
 τῶν ἀνθρώπων.] πλὴν ἐλέφαντος· οὗτος δὲ τά τε περὶ τοὺς
 δακτύλους ἀδιαρθρωτότερα ἔχει τῶν ποδῶν, καὶ τὰ πρόσθια
 σκέλη πολλῷ μείζω. ἐστὶ δὲ πενταδάκτυλον, καὶ πρὸς τοῖς
 ὀπισθίοις σκέλεσι σφυρὰ ἔχει βραχέα. ἔχει δὲ μυκτῆρα τοι- 25
 οῦτον καὶ τηλικοῦτον ὥστε ἀντὶ χειρῶν ἔχειν αὐτόν· πίνει
 γὰρ καὶ ἐσθίει ὀρέγων τούτῳ εἰς τὸ στόμα, καὶ τῷ ἐλεφαν-

b 6 πάντ' PD^a || 7 τὰ αὐτὰ C^a || 8 δὴ D^a, om A^aC^a || 9 γέννη
 A^aPD^a tr || 13 οὐχ ὑπάρχει] οὐ PD^a || 14 ζωοτοκοῦντα A^aC^a ||
 15 ἅπαντα om A^aC^a, nescio an recte || 16 γε] μὲν PD^a || σπον-
 δύλους D^a || 19 παντα μὲν τὰ τετρ.] ἀντὶ δὲ χειρῶν πόδας ni-
 mis audacter A-W; exspectes tantum τὰ πολυσχ. αὐτῶν post
 μάλιστα δὲ ἀνάλογα A^a, ἀνάλογον cett, ἀνὰ λόγον A-W ||
 21 ἀριστερὰ] ὀπίσθια A-W, male, cf ζπ706^a18. Verba καὶ τὰ
 ἀρ. — 22 ἀνθρώπων del Wiegmann observ zool crit 5 Pk; hic
 interrumpunt contextum et adversantur sequentibus 31 μόνον
 — ἄνθρωπος 22 τῶν θηρίων πλὴν τοῦ ἐλέφαντος PD^a ||
 23 ἀδιαρθρώτερα P, ἀδιαρθρότερα A^a, ἀδιάρθρωτα D^a || 26 τη-
 λικοῦτον καὶ τοιοῦτον A^aC^a tr || 27 τοῦτο A^aPD^a.

τιστῇ πᾶν ὁρέγει ἄνω τούτῳ, καὶ δένδρα ἀνασπᾶ, καὶ διὰ τοῦ ὕδατος βαδίζων τούτῳ ἀναφυσᾶ. τῷ δ' ἄκρῳ ἐγκλίνει, 30 οὐ κάμπτεται δέ· χονδρῶδες γὰρ ἔχει. μόνον δὲ καὶ ἀμφιδέξιον γίγνεται τῶν ἄλλων ζώων ἀνθρώπος. τῷ δὲ στήθει τῷ τοῦ ἀνθρώπου πάντα τὰ ζῶα ἀνάλογον ἔχει τοῦτο τὸ μῦριον, ἀλλ' οὐχ ὅμοιον· ὁ μὲν γὰρ πλατὺ τὸ στήθος, τὰ δ' ἄλλα στενόν. μαστοὺς δ' οὐκ ἔχει οὐδὲν ἐν τῷ πρόσθεν 498^a ἀλλ' ἢ ἀνθρώπος· ὁ δ' ἐλέφας ἔχει μὲν μαστοὺς δύο, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ στήθει, ἀλλὰ πρὸς τῷ στήθει.

Τὰς δὲ κάμψεις τῶν κώλων καὶ τῶν ἔμπροσθεν καὶ τῶν ὀπίσθεν ὑπεναντίας ἔχουσι καὶ ἑαυταῖς καὶ ταῖς τοῦ ἀνθρώπου καμπαῖς, πλὴν ἐλέφαντος. τοῖς μὲν γὰρ ζωτόκοις τῶν τετραπόδων κάμπτεται τὰ μὲν πρόσθια εἰς τὸ πρόσθεν τὰ δ' ὀπίσθια εἰς τοῦπισθεν, καὶ ἔχουσι τὰ κοῖλα τῆς περιφερείας πρὸς ἄλληλα ἀντεστραμμένα· ὁ δ' ἐλέφας οὐχ οὕτως ὥσπερ ἑλεγόν τινες, ἀλλὰ συγκαθίζει καὶ κάμπτει 10 τὰ σκέλη, πλὴν οὐ δύναται διὰ τὸ βάρος ἐπ' ἀμφοτέρα ἅμα, ἀλλ' ἀνακλίνεται ἢ ἐπὶ τὰ εὐώνυμα ἢ ἐπὶ τὰ δεξιὰ, καὶ καθεύδει ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, κάμπτει δὲ τὰ ὀπίσθια σκέλη ὥσπερ ἀνθρώπος. τοῖς ῥωτόκοις δέ, ὥσπερ κροκοδείλῳ καὶ σαύρᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ἅπασιν, ἀμφοτέρα τὰ 15 σκέλη καὶ τὰ πρόσθια καὶ τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ πρόσθεν κάμπτεται, μικρὸν εἰς τὸ πλάγιον παρεγκλίνοντα. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πολύποσιν· πλὴν τὰ μεταξὺ τῶν ἐσχά-

28 πᾶν ὁρέγει conieci, ἄν ὁρέγει C^a „si appetat“ tr, ἀν-
ορέγει cett ἄνω ante ἀνορέγει A^a, post τοῦτο (ita enim P D^a)
D^a, ὁρέγει ἄνω Ald A-W | 30 δὲ καὶ | δ' οὐκ Pk, at cf Wieg-
mann observ zool crit 10 et Hs 1134^b 33 φέσει γὰρ ἡ δεξιὰ
κρεῖττων, καίτοι ἐνδέχεται τινες ἀμφιδέξιους γινέσθαι; ζῆδ
684^a 27 || 498^a 1 ἀλλ' ἢ ἀνθρώπος | πλὴν ἀνθρώπου P D^a |
4 καὶ ἑαυταῖς om A^a C^a || 6 τετραπόδων πλὴν ἐλέφαντος κάμπτε-
ται A^a C^a τοῦπισθεν P D^a || 7 τοῦμπροσθεν P D^a κῶλα P D^a |
8 ἐστραμμένα D^a, ἐστρεμμένα P | 9 οὐχ ὥσπερ A^a C^a | οὐχ ἐστὼς
καθεύδει ὥσπερ ἔλ. Pk | 9 λέγουσί D^a tr | 13 ὥσπερ al | οἷον P D^a |
κροκόδειλος A^a || 14 σαύρα A^a, σαύρω P || 15 post πρόσθια
male inser εἰς τοῦπισθεν Wiegmann Pk.

των ἀεὶ ἐπαμφοτερίζει καὶ τὴν κάμψιν ἔχει εἰς τὸ πλάγιον
 μαῖλλον. ὁ δ' ἄνθρωπος ἄμφω τὰς καμπὰς τῶν κώλων ἐπὶ
 ταῦτ' ἔχει καὶ ἐξ ἐναντίας· τοὺς μὲν γὰρ βραχίονας εἰς 20
 τοὔπισθεν κάμπτει, πλὴν μικρὸν βεβλαίσωται ἐπὶ τὰ πλά-
 για τὰ ἐντός, τὰ δὲ σκέλη εἰς τοὔμπροσθεν. εἰς δὲ τὸ ὀπι-
 σθεν τὰ τε πρόσθια καὶ τὰ ὀπίσθια οὐδὲν κάμπτει τῶν
 ζώων. ἐναντίως δὲ τοῖς ἀγκῶσι καὶ τοῖς προσθίοις σκέλεσιν
 ἢ τῶν ὤμων ἔχει καμπὴ πᾶσι, καὶ τῶν ὀπισθεν <τῇ τῶν> 25
 γονάτων <καμπῇ> ἢ τῶν ἰσχίων, ὥστ' ἐπεὶ ὁ ἄνθρωπος τοῖς
 ἄλλοις ἐναντίως κάμπτει, τὰ ταῦτ' ἔχοντ' ἐναντίως. παρα-
 πλησίους δὲ τὰς καμπὰς ἔχει καὶ ὁ ὄρνις τοῖς τετράποσι
 ζώοις· δῖπους γὰρ ὦν τὰ μὲν σκέλη εἰς τὸ ὀπισθεν κάμ-
 πτει, ἀντὶ δὲ βραχιόνων καὶ σκελῶν τῶν ἔμπροσθεν πτέρυ- 30
 γας ἔχει, ὧν ἡ κάμψις ἐστὶν εἰς τὸ πρόσθεν. ἡ δὲ φώκη
 ὥσπερ πεπηρωμένον τετράπουν ἐστίν· εὐθύς γὰρ ἔχει μετὰ
 τὴν ὁμοπλάτην τοὺς πόδας ὁμοίους χερσίν, ὥσπερ καὶ οἱ
 τῆς ἄρκτου· πενταδάκτυλοι γὰρ εἰσι, καὶ ἕκαστος τῶν δακτύ-
 λων καμπὰς ἔχει τρεῖς καὶ ὄνυχα οὐ μέγαν· οἱ δ' ὀπίσθιοι 498^b
 πόδες πενταδάκτυλοι μὲν εἰσι, καὶ τὰς καμπὰς καὶ τοὺς
 ὄνυχας ὁμοίους ἔχουσι τοῖς προσθίοις, τῷ δὲ σχήματι παρα-
 πλήσιοι ταῖς τῶν ἰχθύων οὐραῖς εἰσίν.

Αἱ δὲ κινήσεις τῶν ζώων τῶν μὲν τετραπόδων καὶ 5
 πολυπόδων κατὰ διάμετρόν εἰσι, καὶ ἐστᾶσιν οὕτως· ἡ δ'
 ἀρχὴ ἀπὸ τῶν δεξιῶν πᾶσιν. κατὰ σκέλος δὲ βαδίζουσιν ὁ

18 κάψιν C^a || 20 ταῦτ' A^aC^a, τὸ αὐτὸ PD^a | 21 εἰς τοὔμ-
 πισθεν C^a || ἐβλαίσωται PD^a „curvat ad latera quae intus“ tr
 22 καὶ ἐκτός suspic A-W, τὰ ἐκτός Karsch, ut est in Pm, teste
 Camo || τὸ ὀπισθεν] τὰ ὀ. A^aC^a || 23 τὰ om C^a | κάμπεται P
 D^a „flectit“ tr || 25 καμπτῇ D^a (et C^a, qui saepius ita) || verba
 τῇ τῶν et καμπῇ audacter inserui || 27 ἄλλοις] πολλοῖς PD^a ||
 τὰ ταῦτ' ἔχοντ' conieci; οἱ ταῦτ' ἔχοντες A^aC^a, οἱ τοιαῦτ'
 ἔχ. P, οἱ τὰ τοιαῦτ' ἔχ. D^a || 28 ὁ om PD^a || 29 γὰρ] μὲν γὰρ
 A^a || τὸ] τὰ A^a || 30 δὲ τῶν βραχ. A^a || 32 ἐστὶ τετράπουν PD^a ||
 33 τὴν] τὸν corr A^a | ὁμοίους μὲν χερσίν PD^a tr || b 1 οὐ om
 D^aAld || 3 παραπλήσια A^a.

τε λέων καὶ αἱ κάμηλοι ἀμφοτέραι, αἵ τε Βακτριαναὶ καὶ αἱ Ἀράβιαι. τὸ δὲ κατὰ σκέλος ἐστὶν ὅτε οὐ προβαίνει τῷ
10 ἀριστερῷ τὸ δεξιόν, ἀλλ' ἐπακολουθεῖ.

Ἔχουσι δὲ τὰ τετράποδα ζῶα, ὅσα μὲν ὁ ἄνθρωπος
μόρια ἔχει ἐν τῷ πρόσθεν, κάτω ἐν τοῖς ὑπείοις, τὰ δ' ὀπί-
σθια ἐν τοῖς πρηνέσιν. ἔτι δὲ τὰ πλείστα κέρκον ἔχει· καὶ
γὰρ ἡ φώκη μικρὰν ἔχει, ὁμοίαν τῇ τοῦ ἐλάφου. περὶ δὲ
15 τῶν πιθηκοειδῶν ζώων ὕστερον διορισθήσεται.

Πάντα δ' ὅσα τετράποδα καὶ ζωοτόκα, δασέα ὡς εἰπεῖν
ἐστι, καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος, <ὅς> ὀλιγότριχον καὶ μι-
κρότριχον πλὴν τῆς κεφαλῆς, τὴν δὲ κεφαλὴν δασύτατον
τῶν ζώων. ἔτι δὲ τῶν μὲν ἄλλων ζώων τῶν ἐχόντων τρί-
20 χας τὰ πρηνῇ δασύτερα, τὰ δ' ὑπτία ἢ λεῖα πάμπαν ἢ
ἡττον δασέα· ὁ δ' ἄνθρωπος τὸνναντίον. καὶ βλεφαρίδας ὁ
μὲν ἄνθρωπος ἐπ' ἄμφω ἔχει, καὶ ἐν μασχάλαις ἔχει τρίχας
καὶ ἐπὶ τῆς ἥβης· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν οὔτε τούτων οὐδέ-
τερον οὔτε τὴν κάτω βλεφαρίδα, ἀλλὰ κάτωθεν τοῦ βλεφά-
25 ρου ἐνίοις μαναὶ τρίχες πεφύκασιν. αὐτῶν δὲ τῶν τετρα-
πόδων καὶ τρίχας ἐχόντων τῶν μὲν ἅπαν τὸ σῶμα δασύ,
καθάπερ ὁὗς καὶ ἄρκτου καὶ κυνός· τὰ δὲ δασύτερα τὸν
αὐχένα ὁμοίως πάντῃ, οἷον ὅσα χαίτην ἔχει, ὥσπερ λέων·
τὰ δ' ἐπὶ τῷ πρηνεῖ τοῦ αὐχένος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι
30 τῆς ἀκρωμίας, οἷον ὅσα λοφιδὰν ἔχει, ὥσπερ ἵππος καὶ ὄρεὺς
καὶ τῶν ἀγρίων καὶ κερατοφόρων βόνασος. ἔχει δὲ καὶ ὁ
ἱππέλαφος καλούμενος ἐπὶ τῇ ἀκρωμίᾳ χαίτην καὶ τὸ θηρίον
τὸ πάρδιον ὀνομαζόμενον· ἀπὸ δὲ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὴν
ἀκρωμίαν λεπτὴν ἐκάτερον· ἰδίᾳ δ' ὁ ἱππέλαφος πώγωνα
499^a ἔχει κατὰ τὸν λάρυγγα. ἔστι δ' ἀμφοτέρα κερατοφόρα καὶ

8 βακτρίαι PD^a || 9 ὅτι PD^a A^a || 14 ἐλέφαντος A^a δὲ | γὰρ PD^a || 15 ὕστερον i. e. II c. 8 || 17 ὅς inserui || 19 ἔστι PD^a || 24 κάτωθεν PD^a || ἀλλὰ τὴν κάτωθεν A^a C^a || 27 ὥσπερ PD^a || δασύτερον A^a || 31 βόνασος P, βόννασος C^a re || 32 καλούμενος om PD^a || 33 ἱππαρίδιον P „pardium“ tr || 499^a 1 ἔτι A^a C^a.

διχαλά· ἡ δὲ θήλεια ἱππέλαφος οὐκ ἔχει κέρατα. τὸ δὲ μέγεθος ἐστὶ τούτου τοῦ ζώου ἐλάφῳ προσεμφερές. γίνονται δ' οἱ ἱππέλαφοι ἐν Ἀραχώταις, οὗπερ καὶ οἱ βόες οἱ ἄγριοι. διαφέρουσι δ' οἱ ἄγριοι τῶν ἡμέρων ὅσον περ οἱ ὕες οἱ ἄγριοι πρὸς τοὺς ἡμέρους· μέλανές τε γὰρ εἰσὶ καὶ ἰσχυροὶ τῷ εἶδει καὶ ἐπύγρῳποι, τὰ δὲ κέρατα ἐξυπτιάζοντα ἔχουσι μᾶλλον· τὰ δὲ τῶν ἱππελάφων κέρατα παραπλήσια τοῖς τῆς δορκάδος εἰσίν. ὁ δ' ἐλέφας ἥμιστα δασύς ἐστὶ τῶν τετραπόδων. ἀκολουθοῦσι δὲ κατὰ τὸ σῶμα καὶ αἱ κέρκοι δασύ- 10 τητι καὶ ψιλότητι, ὅσων αἱ κέρκοι μέγεθος ἔχουσιν· ἔνια γὰρ μικρὰν ἔχει πάμπαν.

Αἱ δὲ κάμηλοι ἴδιον ἔχουσι παρὰ τᾶλλα τετράποδα τὸν καλούμενον ὕβρον ἐπὶ τῷ νώτῳ. διαφέρουσι δ' αἱ Βάκτριαι τῶν Ἀραβίων· αἱ μὲν γὰρ δύο ἔχουσιν ὕβρους, αἱ δ' ἓνα 15 μόνον· ἄλλον δ' ἔχουσιν ὕβρον τοιοῦτον οἶον ἄνω ἐν τοῖς κάτω, ἐφ' οὗ, ὅταν κατακλιθῇ εἰς γόνατα, ἐστήρικται τὸ ἄλλο σῶμα. θηλὰς μὲν οὖν ἔχει τέτταρας ἢ κάμηλος ὥσπερ βοῦς, καὶ κέρκον ὁμοίαν ὄνῳ· τὸ δ' αἰδοῖον ὀπισθεν. καὶ γόνυ δ' ἔχει ἐν ἐκάστῳ τῷ σκέλει ἓν, καὶ τὰς καμπὰς οὐ 20 πλείους, ὥσπερ λέγουσί τινες, ἀλλὰ φαίνεται διὰ τὴν ὑπόστασιν τῆς κοιλίας· καὶ ἀστράγαλον ὅμοιον μὲν βοῖ, ἰσχνὸν δὲ καὶ μικρὸν ὡς κατὰ τὸ μέγεθος. ἔστι δὲ διχαλὸν καὶ οὐκ ἄμφωδον, διχαλὸν δ' ὥδε. ἐκ μὲν τοῦ ὀπισθεν μικρὸν ἔσχισται μέχρ' ἑκαστῆς δευτέρας καμπῆς τῶν δακτύλων· τὸ δ' 25

1 κερατοφόρα — 2 θήλεια] ὁ τε βόναςος (βόνναςσος C^a) καὶ ὁ A^aC^a, ut olim scriptum fuisse videatur: ἀμφότερα, ὁ τε βόναςος καὶ ὁ ἱππέλαφος, κερατοφόρα καὶ διχ. ἡ δὲ θήλεια ἱππέλαφος κτλ. || 4 ἀραχώταις PD^a || 6 πρὸς τ. ἡ.] τῶν ἡμέρων D^a || 7 τὰ εἶδη A^aC^a tr || ἐπύγρῳποι C^a || 9 ἐστίν P || 11 ὅσον PD^a || 13 αἱ δὲ κάμηλοι — 30 ἀλγίσωσιν interpolata censent A-W || 14 βακτριᾶι τῶν ἀραβίων A^aC^a || 18 μὲν οὖν A^aC^a tr, δ' PD^a || 19 τὸ δ'] καὶ τὸ PD^a || 20 τῷ om PD^a || 21 ὑπόστασιν Sch, ὑπόστασιν codd || 22 ἰσχίον PD^a „turpe“ tr, unde Sch αἰσχνόν, in cur poster αἰσχίω || 23 καὶ om D^a || δίχην P || 24 μὲν γὰρ τοῦ PD^a || 25 τὰ A^aC^a „anterius“ tr.

ἔμπροσθεν ἔσχισται μακράν, ὅσον ἄχρι τῆς πρώτης καμπῆς τῶν δακτύλων, ἐπ' ἄκρῳ δέ· καὶ ἔστι τι καὶ διὰ μέσου τῶν σχισμάτων, ὥσπερ τοῖς χησίν. ὁ δὲ πούς ἐστὶ κάτωθεν σαρκώδης, ὥσπερ καὶ οἱ τῶν ἄρκτων· διὸ καὶ τὰς εἰς πόλεμον
 38 ἰούσας ὑποδοῦσι καρβατίνας, ὅταν ἀλγήσωσιν.

Πάντα δὲ τὰ τετράποδα ὁστώδη τὰ σκέλη ἔχει καὶ νευρώδη καὶ ἄσαρκα· ὅλως δὲ καὶ τὰλλα ζῶα ἅπαντα, ὅσα ἔχει
 499^b πόδας, ἐκτὸς ἀνθρώπου. ἔτι δ' ἀνίσχια· καὶ γὰρ οἱ ὄρνιθες ἔτι μᾶλλον τοῦτο πεπόνθασιν. ὁ δ' ἄνθρωπος τοῦναντίον· σαρκώδη γὰρ ἔχει σχεδὸν μάλιστα τοῦ σώματος τὰ ἰσχύα καὶ τοὺς μηρούς καὶ τὰς κνήμας· αἱ γὰρ καλούμεναι γαστρο-
 5 κνημίαι ἐν ταῖς κνήμαῖς εἰσὶ σαρκώδεις.

Τῶν δὲ τετραπόδων καὶ ἐναίμων καὶ ζροτόκων τὰ μὲν ἐστὶ πολυσχιδῆ, ὥσπερ οἱ τοῦ ἀνθρώπου πόδες εἰσὶ καὶ αἱ χεῖρες — πολυδάκτυλα γὰρ ἐνιά ἐστίν, οἷον λέων, κύων, πάρδαλις — τὰ δὲ δισχιδῆ, καὶ ἀντὶ τῶν ὀνύχων χηλὰς
 10 ἔχει, ὥσπερ πρόβατον καὶ αἰξ καὶ ἔλαφος καὶ ἵππος ὁ ποτάμιος· τὰ δ' ἀσχιδῆ, οἷον τὰ μώνυχα, ὥσπερ ἵππος καὶ ὄρεύς. τὸ δὲ τῶν ὄντων γένος ἐπαμφοτερίζει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἐν Ἰλλυριοῖς καὶ ἐν Παιονίᾳ καὶ ἄλλοθι μώνυχες ὄντες. τὰ μὲν οὖν διχαλὰ δύο ἔχει σχίσσεις ὅπισθεν· τοῖς δὲ μώνυξι
 15 τοῦτ' ἐστὶ συνεχές. ἔστι δὲ καὶ τὰ μὲν κερατοφόρα τῶν

26 μακράν conieci μικρόν A^aC^a „parum“ tr, μικρά PD^a ||
 27 ἄκρων PD^a „in summitate“ tr; cf. 564^b 30 || δέ conieci, τέτταρα codd. Verba ἐπ' ἄκρων τέτταρα post 28 χησίν ponit Pk. τὸ δ' ἔμπροσθεν ἔχει μικρὰ ὀνύχια τῆς πρώτης καμπῆς τῶν δακτύλων ἐπ' ἄκροτάτῳ audacius A-W, ἐπ' ἄκρῳ δὲ τέτταται vel τέσσαρες! Karsch | καὶ post τι om PD^a tr || 29 καὶ ante οἱ om PD^a | τῶν A^a Ald, ceteri om. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄρκτων Pk || ὑποδοῦναι PD^a || 30 καρβατίνας A^a pr C^a „calceant vilibus operculis“ tr || b 1 ἔστι A^aPD^a „adhuc“ tr || καὶ ἀνίσχια PD^a tr || 5 εἰσὶ in corr A^a || σαρκώδεις ante εἰσὶ PC^a tr, del Pk || 7 οἱ τοῦ ἀνθρώπου πόδες εἰσὶ καὶ χεῖρες C^a, οἱ τοῦ ἀ. πόδες καὶ αἱ χεῖρες P^a tr, οἱ ἀ. χεῖρες καὶ πόδες A^a, αἱ τοῦ ἀ. χεῖρες καὶ οἱ π. D^a || 8 κύων λέων PD^a || 10 et 11 περ om A^aC^a || 13 παιωνίαις et μώνυχοι PD^a || 14 δίχηλα A^aC^a || ὅπισθεν] ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν Camot e Gaza || 15 ἔστι — 16 οὖν om A^a.

ζώων τὰ δ' ἄκερα. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τῶν ἐχόντων κέρατα διχαλὰ κατὰ φύσιν ἐστίν, οἷον βοῦς καὶ ἔλαφος καὶ αἶψ· μώνυχον δὲ καὶ δίκερων οὐδὲν ὥπται. μονόκερατα δὲ καὶ μώνυχα ὀλίγα, οἷον ὁ Ἰνδικὸς ὄνος. μονόκερων δὲ καὶ διχαλὸν ὄρουξ. καὶ ἀστράγαλον δ' ὁ Ἰνδικὸς ὄνος ἔχει τῶν 20 μωνύχων μόνον· ἡ γὰρ ὄς, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον, ἐπαμφοτερίζει, διὸ καὶ οὐ καλλιαστράγαλόν ἐστιν. τῶν δὲ διχαλῶν πολλὰ ἔχει ἀστράγαλον. πολυσχιδὲς δ' οὐδὲν ὥπται τοιοῦτον ἔχον ἀστράγαλον, ὥσπερ οὐδ' ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ μὲν λὺγξ ὁμοίον ἡμιαστραγάλλω, ὁ δὲ λέων, οἷον περ πλάττουσι, λα- 25 βυρινθώδη. πάντα δὲ τὰ ἔχοντα ἀστραγάλους ἐν τοῖς ὀπισθεν ἔχει σκέλεσιν. ἔχει δ' ὀρθὸν τὸν ἀστράγαλον ἐν τῇ καμπῇ, τὸ μὲν προανὲς ἔξω, τὸ δ' ὑπτιον εἰσω, καὶ τὰ μὲν κῶα ἐντὸς ἐστραμμένα πρὸς ἄλληλα, τὰ δὲ χῖα καλούμενα ἔξω, καὶ τὰς κεραίας ἄνω. ἡ μὲν οὖν θέσις τῶν ἀστρα- 30 γάλων τοῖς ἔχουσι πᾶσι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. διχαλὰ δ' ἅμα καὶ χαίτην ἔχοντα καὶ κέρατα δύο κεκαμμένα εἰς αὐτὰ ἐστὶν ἕνια τῶν ζώων, οἷον ὁ βόνασος, ὃς γίνγεται περὶ τὴν 500^a Παιονίαν καὶ τὴν Μαιδικήν. πάντα δ' ὅσα κερατοφόρα, τετράποδά ἐστιν, εἰ μὴ τι κατὰ μεταφορὰν λέγεται ἔχειν κέρας καὶ λόγου χάριν, ὥσπερ τοὺς περὶ Θήβας ὄφεις οἱ Αἰγύπτιοί φασιν, ἔχοντας ἐπανάστασιν ὅσον προφάσεως χάριν. 5 τῶν δ' ἐχόντων κέρας δι' ὅλου μὲν ἔχει στερεὸν μόνον ἔλαφος, τὰ δ' ἄλλα κοῖλα μέχρι τινός, τὸ δ' ἔσχατον στερεόν.

16 ἀκέρτατα C^a || πλεῖστα δὲ τῶν A^a, sed δὲ manu pr supra verum || 17 διχηλὰ an διχαλὰ incert in C^a, sed 20, 22, 31 adiectivum litera α scribitur ut in tr || 18 οὐθὲν ἡμῖν ὥπται PD^a || 19 ὄνος μονόκερως. μονόκερων PD^a || 20 ὄρουξ] οἷον ὄρουξ A^aC^a, μόνον ὄρουξ A-W, nescio an recte || 21 μόνος an μόνον in incerto A^a || ὄς A^a || 22 ἀλλιαστράγαλον D^a, κἀστράγαλον C^a, ἀστράγαλον A^a || 23 τοιοῦτον om PD^a tr || 24 μὲν om A^aC^a || 25 ἡμιαστραγάλλω PD^a || λαβυρινθῶδες PD^a || 26 ἀστράγαλον PD^a || 29 κῶα et χῖα Iunt e Gaza, κῶα et ἰσχία codd || 31 διχαλὸν et 32 ἔχον A^a pr C^a || 500^a 1 βόνασος C^a || τὴν om A^aC^a || 2 Μαιδικήν Sylburg, μηδικήν codd || 6 κέρατα A^aC^aD^a tr || 7 τινὸς μᾶλλον τὸ A^a.

τὸ μὲν οὖν κοῖλον ἐκ τοῦ δέρματος πέφυκε μᾶλλον· περὶ δὲ τοῦτο περιήρμостαι, τὸ στερεόν, ἐκ τῶν ὀστέων, οἷον τὰ
 10 κέρατα τῶν βοῶν. ἀποβάλλει δὲ τὰ κέρατα μόνον ἔλαφος
 κατ' ἔτος, ἀρξάμενος ἀπὸ διαιτοῦς, καὶ πάλιν φύει· τὰ δ'
 ἄλλα συνεχῶς ἔχει, ἐὰν μὴ τι βία πηρωθῇ.

Ἔτι δὲ περὶ τε τοὺς μαστοὺς ὑπεναντίως ἐν τοῖς ἄλλοις
 ζώοις ὑπάρχει πρὸς αὐτά τε καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ
 15 περὶ τὰ ὄργανα τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν ὁχείαν. τὰ μὲν γὰρ
 ἔμπροσθεν ἔχει τοὺς μαστοὺς ἐν τῷ στήθει ἢ πρὸς τῷ στήθει,
 καὶ δύο μαστοὺς καὶ δύο θηλάς, ὥσπερ ἄνθρωπος καὶ ἐλέ-
 φας, καθάπερ εἴρηται πρότερον. καὶ γὰρ ὁ ἐλέφας ἔχει τοὺς
 μαστοὺς δύο περὶ τὰς μασχάλας· ἔχει δ' ἡ θήλεια τοὺς μα-
 20 στοὺς μικροὺς παντελῶς καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ σώματος,
 ὥστ' ἐκ τοῦ πλαγίου μὴ πάνυ ὀρᾶν· ἔχουσι δὲ καὶ οἱ ἄρ-
 ρενες μαστούς, ὥσπερ αἱ θήλειαι, μικροὺς παντελῶς. ἡ δ'
 ἄρκτος τέτταρας. τὰ δὲ δύο μὲν μαστοὺς ἔχει, ἐν τοῖς μη-
 ροῖς δ' ἔχει, καὶ τὰς θηλάς δύο, ὥσπερ πρόβατον· τὰ δὲ
 25 τέτταρας θηλάς, ὥσπερ βοῦς. τὰ δ' οὔτ' ἐν τῷ στήθει ἔχει
 τοὺς μαστοὺς οὔτ' ἐν τοῖς μηροῖς, ἀλλ' ἐν τῇ γαστρὶ, οἷον
 κύων καὶ ὄξ, καὶ πολλοὺς, οὐ πάντας δ' ἴσους. τὰ μὲν
 οὖν ἄλλα πλείους ἔχει, ἡ δὲ πάρδαλις τέτταρας ἐν τῇ γαστρὶ,
 ἡ δὲ λέαινα δύο ἐν τῇ γαστρὶ. ἔχει δὲ καὶ ἡ κάμηλος μα-
 30 στοὺς δύο καὶ θηλάς τέτταρας, ὥσπερ βοῦς. τῶν δὲ μω-
 νύχων τὰ ἄρρενα οὐκ ἔχουσι μαστούς, πλὴν ὅσα εἰκόασι τῇ
 μητρὶ, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἵππων.

Τὰ δ' αἰδοῖα τῶν μὲν ἀρρένων τὰ μὲν ἔξω ἔχει. οἷον
 ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ ἄλλα πολλά, τὰ δ' ἐντός. ὥσπερ

8 περὶ δὲ τοῦτο A^aC^a Sch e Rhen, δ om ceteri codd
 9 ὡτῶν A^a pr, ὡτων C^aA^a rc tr || 10 μόνος A^a || 13 δὲ | τε A^aC^a |
 τε om A^aC^a || 14 αὐτά codd || 18 ἔμπροσθεν εἴρηται I^aD^a || 19 δὲ
 καὶ ἡ PD^a || 24 δ' ἔχει om PD^a || 25 τέτταρας τὰς θηλάς PD^a ||
 26 μηροῖς | μικροῖς A^a pr || 28 αἱ δὲ παρδάλεις A^aC^a tr || 29 ἡ δὲ
 λέαινα δύο ἐν τῇ γαστρὶ om PD^a || 30 καὶ om A^aC^a || ὥσπερ ὁ
 βοῦς A^aC^aPD^a, om Ambr, teste Camo. ἐν τῇ γαστρὶ. ἡ δὲ λέαινα
 δύο ἐν τῇ γαστρὶ add I^aD^a || 31 ὅσοι A^a.

δελφίς· καὶ τῶν ἔξω δ' ἐχόντων τὰ μὲν εἰς τὸ πρόσθεν, 500^b
 ὥσπερ καὶ τὰ εἰρημένα, καὶ τούτων τὰ μὲν ἀπολελυμένα καὶ
 τὸ αἰδοῖον καὶ τοὺς ὄρχεις, ὥσπερ ἄνθρωπος, τὰ δὲ πρὸς
 τῇ γαστρὶ καὶ τοὺς ὄρχεις καὶ τὸ αἰδοῖον, καὶ τὰ μὲν μᾶλ-
 λον τὰ δ' ἦττον ἀπολελυμένα· οὐ γὰρ ὡσαύτως ἀπολέλυται 5
 κᾶπρω καὶ ἵππῳ τοῦτο τὸ μόριον. ἔχει δὲ καὶ ὁ ἐλέφας τὸ
 αἰδοῖον ὅμοιον μὲν ἵππῳ, μικρὸν δὲ καὶ οὐκ ἀνὰ λόγον τοῦ
 σώματος, τοὺς δ' ὄρχεις οὐκ ἔξω φανερούς, ἀλλ' ἐντὸς περὶ
 τοὺς νεφρούς· διὸ καὶ ἐν τῇ ὀρχεῖᾳ ἀπαλλάττεται ταχέως. ἡ
 δὲ θήλεια τὸ αἰδοῖον ἔχει ἐν τῷ τόπῳ οὗ τὰ οὐθᾶτα τῶν 10
 προβάτων ἐστίν· ὅταν δ' ὀργᾶ ὀχεύεσθαι, ἀνασπᾷ ἄνω καὶ
 ἐκτρέπει πρὸς τὸν ἔξω τόπον, ὥστε ῥαδίαν εἶναι τὴν ὀχέαν
 τῷ ἄρρενι· ἀνέρρωγε δ' ἐπιεικῶς ἐπὶ πολὺ τὸ αἰδοῖον. τοῖς
 μὲν οὖν πλείστοις αὐτῶν τὰ αἰδοῖα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον·
 ἔνια δ' ὀπισθοιθητικά ἐστίν, οἷον λὺγξ καὶ λέων καὶ κά- 15
 μηλος καὶ δασύπους. τὰ μὲν οὖν ἄρρενα ὑπεναντίως ἔχει
 ἀλλήλοις, καθάπερ εἴρηται, τὰ δὲ θήλεια πάντα ὀπισθοιθη-
 τικά ἐστίν· καὶ γὰρ ὁ θήλυς ἐλέφας, ἔχων τὰ αἰδοῖα ὑπὸ
 τοῖς μηροῖς, καθάπερ καὶ τᾶλλα. τῶν δ' αἰδοίων διαφορὰ
 πολλή ἐστίν. τὰ μὲν γὰρ ἔχει χονδρῶδες τὸ αἰδοῖον καὶ 20
 σαρκῶδες, ὥσπερ ἄνθρωπος· τὸ μὲν οὖν σαρκῶδες οὐκ ἐμ-
 φυσᾶται, τὸ δὲ χονδρῶδες ἔχει αὐξησιν. τὰ δὲ νευρώδη,
 οἷον καμήλου καὶ ἐλάφου, τὰ δ' ὀστώδη, ὥσπερ ἀλώπεκος

b 1 δ' om PD^a tr || εἰς τὸ πρόσθεν] ἐμπροσθεν PD^a tr ||
 2 καὶ ante τὰ om PD^a tr || 4 καὶ τοὺς ὄρχεις καὶ om A^aC^a tr ||
 6 τὸ om A^aC^a || 7 οὐκ ἀνὰ λ.] οὐ κατὰ λ. D^a, οὐ παρὰ λ. P.
 9 post ταχέως codd tr καὶ τὰ μὲν ἀπολελυμένους ἔχει τοὺς ὄρ-
 χεις, ὥσπερ ἵππος, τὰ δ' οὐκ ἀπολελυμένους, ὥσπερ κᾶπρος.
 Haec verba primus exstinxit Camot, omisso καὶ post b 2 τού-
 των posuit Di || 10 τὰ αἰδοῖα PD^a || ἐν ᾧ τόπῳ τὰ PD^a || 11 ἐστίν
 om A^aC^a || δ' ὀχεύονται A^aC^a, δ' ὥρα ἣ ὀχεύεσθαι fort tr ||
 12 ἔξω] ἐκτὸς PD^a || 18 ἔχων A-W, καίπερ ἔχων volunt Sch Pk,
 etsi verba καὶ γὰρ — 19 τᾶλλα delent. καίπερ ἔχει propon Di,
 ἔχει codd || 19 τοὺς μηρούς PD^a || καὶ om PD^a tr || 22 νευρώδες
 A^a rc || 23 ὀστώδες C^a.

καὶ λύκου καὶ ἱκτιδος καὶ γαλῆς· καὶ γὰρ ἡ γαλῆ ὅστούν
 25 ἔχει τὸ αἰδοῖον.

Πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν ἄνθρωπος τελεωθεὶς τὰ ἄνω ἔχει
 ἐλάττω τῶν κάτωθεν, τὰ δ' ἄλλα ζῶα, ὅσα ἔναιμα, τούναν-
 τίων. λέγομεν δ' ἄνω τὸ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι τοῦ μορίου
 ἢ ἡ τοῦ περιττώματός ἐστιν ἔξοδος, κάτω δὲ τὸ ἀπὸ τούτου
 30 λοιπόν. τοῖς μὲν οὖν ἔχουσι πόδας τὸ ὀπίσθιον ἐστι σκέλος
 τὸ κάτωθεν μέρος πρὸς τὸ μέγεθος, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσιν
 οὐραὶ καὶ κέρατοι καὶ τὰ τοιαῦτα. τελεούμενα μὲν οὖν τοιαῦτ'
 ἐστίν, ἐν δὲ τῇ αὐξήσει διαφέρει· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος
 μεῖζω τὰ ἄνω ἔχει νέος ὢν ἢ τὰ κάτω, αὐξανόμενος δὲ
 501^a μεταβάλλει τούναντίον (διὸ καὶ μόνον οὐ τὴν αὐτὴν κίνησιν
 ποιεῖται τῆς πορείας νέος ὢν καὶ τελεωθεὶς, ἀλλὰ τὸ πρῶτον
 παιδίον ὢν ἔρπει τετραποδίζων), τὰ δ' ἄνὰ λόγον ἀποδίδωσι
 τὴν αὐξήσιν, οἷον κύων. ἔνια δὲ τὸ πρῶτον ἐλάττω τὰ
 5 ἄνω, τὰ δὲ κάτω μεῖζω ἔχει, αὐξανόμενα δὲ τὰ ἄνω γίνεταί
 μεῖζω, ὥσπερ τὰ λόφουρα· τούτων γὰρ οὐδὲν γίνεταί μεῖζον
 ὕστερον τὸ ἀπὸ τῆς ὀπλῆς μέχρι τοῦ ἰσχίου.

Ἔστι δὲ καὶ περὶ τοὺς ὀδόντας πολλὴ διαφορὰ τοῖς
 ἄλλοις ζῴοις καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. ἔχει μὲν
 10 γὰρ πάντα ὀδόντας ὅσα τετράποδα καὶ ἔναιμα καὶ ζωοτόκα,
 ἀλλὰ πρῶτον τὰ μὲν ἐστὶν ἀμφώδοντα τὰ δ' οὐκ ἀμφώδοντα.
 ὅσα μὲν γὰρ ἐστὶ κερατοφόρα, οὐκ ἀμφώδοντα· οὐ γὰρ
 ἔχει τοὺς προσθίους ὀδόντας ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνης. ἔστι δ'
 ἔνια οὐκ ἀμφώδοντα καὶ ἀκέρата, οἷον κάμηλος. καὶ τὰ
 15 μὲν χανλιόδοντας ἔχει, ὥσπερ οἱ ἄρρενες ὄες, τὰ δ' οὐκ
 ἔχει. ἔτι δὲ τὰ μὲν ἐστὶ καρχαρόδοντα αὐτῶν, οἷον λέων
 καὶ πάρδαλις καὶ κύων, τὰ δ' ἀνεπάλλακτα, οἷον ἵππος καὶ

24 ἱκτίδος A^aP || ὅστούν] „osseum“ = ὀστέτινον tr || 27 κάτω
 PD^a || 32 οὐρὰ A^aC^a || τελειούμενα PD^a, τελούμενα A^a pr || 501^a
 2 νέον ὢν A^a(ⁿ) || τελειωθεὶς PD^a, τελεωθέν A^aC^a || ὢν et 3 τε-
 τραποδίζων Sch, ὢν et τετραποδίζων codd || 3 τὰ | τὸ A^a pr C^a ||
 6 ὀλοφούρια PD^a || μεῖζω A^a(ⁿ) || μ. γ. ὕστερον δὲ τὸ A^a || 11 οὐκ
 ἀμφώδοντα A^aC^a tr] οὐ PD^a || 12 ante οὐ add ἐστὶν PD^a || 15 χαν-
 λιώδοντας C^a, χανλιόδοντα P || ὄες A^a.

βοῦς· καρχαρόδοντα γὰρ ἔστιν ὅσα ἐπαλλάττει τοὺς ὀδόντας
τοὺς ὀξεῖς. ἅμα δὲ χαυλιόδοντα καὶ κέρας οὐδὲν ἔχει ζῶον,
οὐδὲ καρχαρόδοντα καὶ τούτων θάτερον. τὰ δὲ πλεῖστα τοὺς 20
προσθίους ἔχει ὀξεῖς, τοὺς δ' ἐντὸς πλατεῖς. ἡ δὲ φώκη
καρχαρόδουν ἔστι πᾶσι τοῖς ὀδοῦσιν, ὥς ἐπαλλάττουσα τῷ
γένει τῶν ἰχθύων· οἱ γὰρ ἰχθύες πάντες σχεδὸν καρχαρό-
δοντές εἰσιν. διστοίχους δ' ὀδόντας οὐδὲν ἔχει τούτων τῶν
γενῶν. [ἔστι δέ τι, εἰ δεῖ πιστεῦσαι Κτησίᾳ· ἐκείνος γὰρ 25
τὸ ἐν Ἰνδοῖς θηρίον, ᾧ ὄνομα εἶναι μαρτιχόραν, τοῦτ' ἔχειν
ἐπ' ἀμφοτέρᾳ φησι τριστοίχους τοὺς ὀδόντας· εἶναι δὲ μέ-
γεθος μὲν ἡλίκον λέοντα καὶ δασὺ ὁμοίως, καὶ πόδας ἔχειν
ὁμοίους, πρόσωπον δὲ καὶ ὦτα ἀνθρωποειδές, τὸ δ' ὄμμα
γλαυκόν, τὸ δὲ χρῶμα κινναβάρινον, τὴν δὲ κέρκον ὁμοίαν 30
τῇ τοῦ σκορπίου τοῦ χειρσαίου, ἐν ᾗ κέντρον ἔχειν, καὶ τὰς
ἀποφυσάδας ἀπακοντίζειν, φθέγγεσθαι δ' ὅμοιον φωνῇ ἅμα
σύριγγος καὶ σάλπιγγος, ταχὺ δὲ θεῖν οὐχ ἥττον τῶν ἐλά-
φων, καὶ εἶναι ἄγριον καὶ ἀνθρωποφάγον.] ἀνθρώπος μὲν 501^b
οὔν βάλλει τοὺς ὀδόντας, βάλλει δὲ καὶ ἄλλα τῶν ζώων,
οἷον ἵππος καὶ ὄρευς καὶ ὄνος. βάλλει δ' ἀνθρώπος τοὺς
προσθίους, τοὺς δὲ γομφίους οὐδὲν βάλλει τῶν ζώων. ὅς
δ' ὅλως οὐδένα βάλλει τῶν ὀδόντων. περὶ δὲ τῶν κυνῶν 2
ἀμφισβητεῖται, καὶ οἱ μὲν ὅλως οὐκ οἴονται βάλλειν οὐδένα 6

19 ἅμα] ὁμον. ἅμα PD^a || χαυλιόδοντα C^a || 20 καρχαρόδοντα
tr, conī A-W. καρχαρόδον (καρχαρόδουν A^a) τὲ καὶ A^aC^a, καρ-
χαρόδουν καὶ PD^a || 22 καρχαρόδων C^a || ὀδ.] ζώοις A^a || 23 καρ-
χαρώδοντες C^a || 25 ἔστι — b 1 ἀνθρ. iure interpolata putant
A-W || 26 μαρτιχώραν P (μαντιχώραν teste Camo), μαντιχώραν
D^a ut Plin. VIII 21, 30. μαρτιχώρας omissio εἶναι tr. De re cf.
Paus. IX 21, 4, O. Keller, Tiere etc p. 139 || 27 τοὺς om A^aC^a |
29 δὴ A^a, δὲ δὴ C^a || καὶ τὰ ὦτα C^a superscripto τὰ ὄμματα, καὶ
τὰ ὄμματα A^a || τὰ δ' ὄμματα C^a pr, fort recte (cf. Aelian IV 21),
τό τε ὄμμα PD^a || 30 δὲ pr om A^a || 31 ἔχει A^aC^a tr || 32 ὑποφυσά-
δας ἀκοντίζειν PD^a „habet, et hinc inde dependentia dicitur in
acutum erigere, sonat autem“ tr || δ' om A^a pr || δὲ φωνῇ ὁμοίᾳ
PD^a || ἅμα om PD^a || b 1 ἔστιν superscripto γρ εἶναι C^a || 5 τῶν
ὀδ.] ὀδόντα PD^a tr.

αὐτούς, οἳ δὲ τοὺς κυνόδοντας μόνον· ὥπται δ' ὅτι βάλλει
καθάπερ καὶ ἄνθρωπος, ἀλλὰ λανθάνει διὰ τὸ μὴ βάλλειν
πρότερον πρὶν ὑποφνῶσιν ἐντὸς ἴσοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
10 τῶν ἄλλων τῶν ἀγρίων εἰκὸς συμβαίνειν, ἐπεὶ λέγονται γε
τοὺς κυνόδοντας μόνον βάλλειν. τοὺς δὲ κύνας διαγιγνώ-
σκουσι τοὺς νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους ἐκ τῶν ὀδόντων·
οἳ μὲν γὰρ νέοι λευκοὺς ἔχουσι καὶ ὀξεῖς τοὺς ὀδόντας, οἳ
3 δὲ πρεσβύτεροι μέλανας καὶ ἀμβλεῖς. ἐναντίως δὲ πρὸς
15 τᾶλλα ζῶα καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων συμβαίνει· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα
ζῶα πρεσβύτερα γιγνόμενα μελαντέρους ἔχει τοὺς ὀδόντας,
ὁ δ' ἵππος λευκοτέρους. ὀρίζουσι δὲ τοὺς τ' ὀξεῖς καὶ τοὺς
πλατεῖς οἳ καλούμενοι κυνόδοντες, ἀμφοτέρων μετέχοντες τῆς
μορφῆς· κάτωθεν μὲν γὰρ πλατεῖς, ἄνωθεν δ' εἰσὶν ὀξεῖς.
20 ἔχουσι δὲ πλείους οἳ ἄρρενες τῶν θηλειῶν ὀδόντας καὶ ἐν
ἀνθρώποις καὶ ἐπὶ προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ ἴων· ἐπὶ δὲ
τῶν ἄλλων οὐ τεθεώρηται πω. ὅσοι δὲ πλείους ἔχουσι,
μακροβιώτεροι ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσιν, οἳ δ' ἐλάττους καὶ
4 ἀραιόδοντες ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ βραχυβιώτεροι. φύονται δ' οἳ
25 τελευταῖοι τοῖς ἀνθρώποις γόμφιοι, οἷς καλοῦσι κραντῆρας,
περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξίν. ἤδη δέ τισι
γυναιξὶ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων οὔσαις ἔφυσαν γόμφιοι ἐν τοῖς
ἐσχάτοις, πόνον παρασχόντες ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἀνδράσιν
ὥσαύτως· τοῦτο δὲ συμβαίνει ὅσοις ἂν μὴ ἐν τῇ ἡλικίᾳ
3 ἀνατεílωσιν οἳ κραντῆρες. ὁ δ' ἐλέφας ὀδόντας μὲν ἔχει
31 τέτταρας ἐφ' ἑκάτερα, οἷς κατεργάζεται τὴν τροφήν (λεαίνει
δ' ὥσπερ κρίμνα), χωρὶς δὲ τούτων ἄλλους δύο τοὺς μεγά-

7 ὥπται βάλλειν μόνον, omissis δ' ὅτι P1^m || 8 καὶ om PD^a
tr || τὸ om C^a || 9 πρὶν] πρὶν ἢ PD^a || ὑποφνῶσιν Rhen || ἴσοι
A^a || δὲ om PD^a || 11 κύνας A^a || 12 ἐκ] καὶ ἐκ A^a C^a || 14 πρεσ-
βύτεροι δὲ A^a C^a || 15 καὶ -- 16 πρεσβύτερα om A^a pr || 17 λευ-
κωτέρους C^a || 19 ἄνωθεν μὲν γὰρ εἰσὶ πλατεῖς, κάτωθεν A^a C^a
et omissio εἰσὶ tr || 21 πρόβατα καὶ αἰγας A^a pr || 24 ἀνόδοντες
PD^a tr (fort ortum ex μαρόδοντες) || 28 παρέχοντες A^a || 32 κρίμνα
Sch P^k, κρίμνα codd || τοῖς om PD^a.

λους. ὁ μὲν οὖν ἄρσεν τούτους ἔχει μεγάλους τε καὶ ἀνα-
σίμους, ἡ δὲ θήλεια μικροὺς καὶ ἐξ ἐναντίας τοῖς ἄρρεσιν· 502^a
κάτω γὰρ οἱ ὀδόντες βλέπουσιν. ἔχει δ' ὁ ἐλέφας εὐθύς
γενόμενος ὀδόντας, τοὺς μέντοι μεγάλους ἀδήλους τὸ πρῶτον.
γλῶτταν δ' ἔχει μικράν τε σφόδρα καὶ ἐντός, ὥστε ἔργον 6
ἐστὶν ἰδεῖν.

Ἔχουσι δὲ τὰ ζῷα καὶ τὰ μεγέθη διαφέροντα τοῦ στό- 7
ματος. τῶν μὲν γὰρ ἐστὶ τὰ στόματα ἀνερωγότα, ὥσπερ 6
κυνὸς καὶ λέοντος καὶ πάντων τῶν καρχαροδόντων, τὰ δὲ
μικρόστομα, ὥσπερ ἄνθρωπος, τὰ δὲ μεταξύ, οἶον τὸ τῶν
ὄων γένος.

[ὁ δ' ἵππος ὁ ποτάμιος ὁ ἐν Αἰγύπτῳ χαίτην μὲν ἔχει
ὥσπερ ἵππος, διχαλὸν δ' ἐστὶν ὥσπερ βοῦς, τὴν δ' ὄψιν 10
σιμός. ἔχει δὲ καὶ ἀστράγαλον ὥσπερ τὰ διχαλά, καὶ χαν-
λιόδοντας ὑποφαινομένους, κέρκον δ' ὕος, φωνὴν δ' ἵππου·
μέγεθος δ' ἐστὶν ἡλίκον ὄνος. τοῦ δὲ δέρματος τὸ πάχος
ὥστε δόρατα ποιῆσθαι ἐξ αὐτοῦ. τὰ δ' ἐντός ἔχει ὅμοια
ἵππῳ καὶ ὄνῳ.] 15

Ἐνταῦθα δὲ τῶν ζῴων ἐπαμφοτερίζει τὴν φύσιν τῷ τ' 8
ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς τετράποσιν, οἶον πλῖθηκοι καὶ κῆβοι καὶ
κυνοκέφαλοι. ἔστι δ' ὁ μὲν κῆβος πλῖθηκος ἔχων οὐράν.
καὶ οἱ κυνοκέφαλοι δὲ τὴν αὐτὴν ἔχουσι μορφὴν τοῖς πιθή-
κοις, πλὴν μείζονές τ' εἰσὶ καὶ ἰσχυρότεροι καὶ τὰ πρόσωπα 20
ἔχοντες κυνοειδέστερα, ἔτι δ' ἀγριώτερά τε τὰ ἦθη καὶ τοὺς
ὀδόντας ἔχουσι κυνοειδεστέρους καὶ ἰσχυροτέρους. οἱ δὲ πλ-
θηκοὶ δασεῖς μὲν εἰσὶ τὰ πρᾶνῃ ὥς ὄντες τετράποδες, καὶ

33 ἀνασήμενος A^aC^a, ἀνωσίμους PD^a tr || 502^a 2 γὰρ] δὲ
tr || βλέπουσιν] ἔχουσιν PD^a || 3 γεννώμενος PD^a || 4 τε om
PD^a || 5 ἐστὶν] εἶναι A^aPD^a || 6 τῶν] τοῖς A^aC^a || 8 τὸ C^a || οἶον]
ὥσπερ D^a || 9 ποτάμιος A^a pr || ὁ δ' ἵππος — 15 ὄνῳ ut interpol
damnant A-W, Schneideri adnotatione moti || 11 χανλιόδοντας
C^a || 13 ἡλίκος D^a, „maior asino“ tr || 19 δὲ om A^a || 21 Verba
ἔτι δ', ἀγριώτερά (ἀγριώτεροί P Rhen Ambr Pk A-W) τε τὰ (τά
τε PD^a, τε om Pk A-W) — 22 ἰσχυροτέρους (ἰσχυρούς A^aC^a) ob
adiectiva repetita nexumque sententiarum suspecta habeo.

τὰ ὕπτια δ' ὡσαύτως ὥς ὄντες ἀνθρωποειδεῖς (τοῦτο γὰρ
 25 ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐναντίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τετραπόδων,
 καθάπερ ἐλέχθη πρότερον)· πλὴν ἢ γε θρίξ παχεῖα, ὥστε
 दासेῖς ἐπ' ἀμφοτέρα σφόδρα εἰσὶν οἱ πίθηκοι. τὸ δὲ πρό-
 σωπον ἔχει πολλὰς ὁμοιότητας τῷ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ γὰρ
 μυνηῆρας καὶ ὦτα παραπλήσια ἔχει, καὶ ὁδόντας ὥσπερ ὁ
 30 ἄνθρωπος, καὶ τοὺς προσθίους καὶ τοὺς γομφίους. ἔτι δὲ
 βλεφαρίδας τῶν ἄλλων τετραπόδων ἐπὶ θάτερα οὐκ ἐχόντων
 οὗτος ἔχει μὲν λεπτὰς δὲ σφόδρα — καὶ μᾶλλον τὰς κάτω
 — καὶ μικρὰς πάμπαν· τὰ γὰρ ἄλλα τετράποδα ταύτας οὐκ
 ἔχει. ἔτι δ' ἐν τῷ στήθει δύο θηλὰς μαστῶν μικρῶν. ἔχει
 35 δὲ καὶ βραχίονας ὥσπερ ἄνθρωπος, πλὴν दासेῖς· καὶ κάμ-
 502^bπτει καὶ τούτους καὶ τὰ σκέλη ὥσπερ ἄνθρωπος, τὰς περι-
 φρεῖας πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρων τῶν κώλων. πρὸς δὲ
 τούτοις χεῖρας καὶ δακτύλους καὶ ὄνυχας ὁμοίους ἀνθρώπῳ,
 πλὴν πάντα ταῦτα ἐπὶ τὸ θηριωδέστερον. ἰδίους δὲ τοῖς
 40 πόδας· εἰσὶ γὰρ οἷον χεῖρες μεγάλαι, καὶ οἱ δάκτυλοι ὥσπερ
 οἱ τῶν χειρῶν, ὁ μέσος μακρότατος, καὶ τὸ κάτω τοῦ ποδὸς
 χειρὶ ὅμοιον, πλὴν ἐπιμηκέστερον τῆς χειρός, ἐπὶ τὰ ἔσχατα
 τεῖνον, καθάπερ θένει· τοῦτο δ' ἐπ' ἄκρου σκληρότερον,
 κακῶς καὶ ἀμυδρῶς μιμούμενον πτέρυνην. κέχρηται δὲ τοῖς
 10 ποσὶν ἐπ' ἄμφω, καὶ ὥς χερσὶ καὶ ὥς ποσὶ, καὶ συγκάμ-
 πτει ὥσπερ χεῖρας. ἔχει δὲ τὸν ἀγκῶνα καὶ τὸν μηρὸν

24 δ' ὡσαύτως om A^aC^a tr || 26 ἐλέχθη τὸ πρότερον A^a || γε] τε A^aC^a „quidem“ tr || ὥστε conieci, καὶ codd. Aut sic corrigendum aut totum colon (καὶ दासेῖς — πίθηκοι· delendum est || 28 τῷ] τὸ C^a || 33 μακρὰς D^a, μακρὰν P || ἄλλα om A^aC^a tr || 34 ἔτι A^aC^a tr, ἔχει PD^a || μικρῶν om D^a, μικρὰς μαστῶν P tr || b 2 ἀμφοτέρας πρὸς ἀλλήλας C^a tr Sch Pk, ἀμφοτέρων π. ἀ. A^a re || 3 ὁμοίως C^a, ὁμοίους τῷ D^a || 6 μακρότερος PD^a „longissimus“ tr || 7 ἐπιμηκέστερον τοῦ Pk, ἐπιμηκτε μᾶλλον Sch cur post p. 300, ἐπὶ μῆκος D^a, ἐπὶ μῆκος τὸ P, ἐπὶ τὸ μῆκος τὸ A^aC^a tr, sed A^a pro altero τὸ lac || 10 ἀπ' A^aC^a || ποσὶ καὶ ὥς χερσὶ PD^a || συγκάπτει C^a || 11 ἀγκῶνα] βραχίονα et subinde βραχίονα] ἀγκῶνα Sch cur post, quem Pk sequi non debuit.

βραχεῖς ὡς πρὸς τὸν βραχίονα καὶ τὴν κνήμην. ὀμφαλὸν δ' ἐξέχοντα μὲν οὐκ ἔχει, σκληρὸν δέ τι κατὰ τὸν τόπον τὸν τοῦ ὀμφαλοῦ. τὰ δ' ἄνω τῶν κάτω πολὺν μείζονα ἔχει, ὥσπερ τὰ τετράποδα· σχεδὸν γὰρ ὡς πέντε πρὸς τρία ἐστί. 15 καὶ διὰ τε ταῦτα καὶ διὰ τὸ τοὺς πόδας ἔχειν ὁμοίους χερσὶ καὶ ὥσπερ ἀνὲν συγκειμένους ἐκ χειρὸς καὶ ποδός — ἐκ μὲν ποδός κατὰ τὸ τῆς πτέρυγος ἔσχατον, ἐκ δὲ χειρὸς τᾶλλα μέρη· καὶ γὰρ οἱ δάκτυλοι ἔχουσι τὸ καλούμενον θέναρ — διατελεῖ τὸν πλείω χρόνον τετράπουν ὃν μᾶλλον ἢ ὀρθῶν· 20 καὶ οὐτ' ἰσχύια ἔχει ὡς τετράπουν ὃν οὔτε κέρκον ὡς δίπουν, πλὴν μικρὰν τὸ ὄλον, ὅσον σημείου χάριν. ἔχει δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον ἢ θήλεια ὅμοιον γυναικί, ὃ δ' ἄρσεν κυνωδέστερον ἢ ὁ ἀνθρώπος. οἱ δὲ κῆβοι, καθάπερ εἴρηται πρότερον, 25 ἔχουσι κέρκον. τὰ δ' ἐντὸς διαιρεθέντα ὅμοια ἔχουσιν ἀν- 25 θρώπων πάντα τὰ τοιαῦτα.

Τὰ μὲν οὖν τῶν εἰς τὸ ἐκτὸς ζωοτοκούντων μόρια τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. τὰ δὲ τετράποδα μὲν ὥτοκα δὲ 10 καὶ ἔναιμα (οὐδὲν δ' ὥτοκεῖ χερσαῖον καὶ ἔναιμον μὴ τετράπουν ὃν ἢ ἄπουν) κεφαλὴν μὲν ἔχει καὶ αὐχένα καὶ 30 νῶτον καὶ τὰ πρηνῆ καὶ τὰ ὕπτια τοῦ σώματος, ἔτι δὲ σκέλη πρόσθια καὶ ὀπίσθια καὶ τὸ ἀνάλογον τῷ στήθει, ὥσπερ τὰ ζῳοτόκα τῶν τετραπόδων, καὶ κέρκον τὰ μὲν πλεῖστα μείζω, ὀλίγα δ' ἐλάττω. πάντα δὲ πολυδάκτυλα καὶ 35 πολυσχιδῆ ἐστί τὰ τοιαῦτα. πρὸς δὲ τούτοις τὰ αἰσθητήρια 35 καὶ γλωτταν πάντα, πλὴν ὃ ἐν Αἰγύπτῳ κροκόδειλος. οὗτος 503^a

12 βραχέα A^aC^a || πρὸς] περ PD^a || 13 τι coniecī, τὸ A^aC^aP, om D^a || 14 τὸν τοῦ ὀμφ. A-W, τοῦτον τοῦ ὀμφ. A^aC^a, τοῦτον om PD^a || τῶν κ. Sylb, τοῦ κ. codd || 15 ὡς] ὥσπερ D^a, om A^aC^a, nescio an recte || πέντε] πάντα C^a pr, sed πέντε eadem manus superscripsit; om A^a || 18 τῆς manus recens in C^a supplevit || δὲ τῆς χ. C^a, sed τῆς rc || 19 καὶ γὰρ οἱ] οἱ γὰρ PD^a || 20 διατελεῖ δὲ τὸν codd δὲ om tr Cs, A-W, δὴ Pk || 20 ὃν om PD^a || 21 ὃν om PD^a || 23 κυνωδέστερον] κυνοειδέστερον fort rectius || 24 ἢ ἀνθρώπων PD^a, ἢ ἀνθρώπος Sch Bk || 27 τῶν post ἐκτὸς A^aC^a || 28 ζωοτόκα A^a pr || 31 τὰ al om PD^a || 35 πολυσχιδῆ A^a || τὰ] καὶ τὰ A^a.

- δὲ παραπλησίως τῶν ἰχθύων τισίν· ὅλως μὲν γὰρ οἱ ἰχθύες
ἀκανθώδη καὶ οὐκ ἀπολελυμένην ἔχουσι τὴν γλῶτταν, ἔνιοι
δὲ πάμπαν λείων καὶ ἀδιάρθρωτον τὸν τόπον μὴ ἐγκλίναντι
5 σφόδρα τὸ χεῖλος. ὧτα δ' οὐκ ἔχουσιν ἀλλὰ τὸν πόρον τῆς
ἀκοῆς μόνον πάντα τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ μαστούς, οὐδ' αἰδοῖον,
οὐδ' ὄρχεις ἔξω φανερούς ἀλλ' ἐντός, οὐδὲ τρίχας, ἀλλὰ
πάντ' ἐστὶ φοιιδωτά. ἔτι δὲ καρχαρόδοντα πάντα. οἱ δὲ
κροκόδειλοι οἱ ποτάμιοι ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς μὲν ὕψ. ὀδόντας
10 δὲ μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας καὶ ὄνυχας ἰσχυροὺς καὶ δέρμα
ἄρρηκτον φοιιδωτόν· βλέπουσι δ' ἐν μὲν τῷ ὕδατι φαύλως,
ἔξω δ' ὀξύτατον. τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ἐν τῇ γῇ τὸ πλεῖ-
στον διατρίβει, τὴν δὲ νύκτα ἐν τῷ ὕδατι· ἀλειυνότερον γάρ
ἐστὶ τῆς αἰθρίας.
- 11 Ὁ δὲ χαμαιλέον ὅλον μὲν τοῦ σώματος ἔχει τὸ σχῆμα
16 σαυροειδές, τὰ δὲ πλευρὰ κάτω καθήκει συνάπτοντα πρὸς
τὸ ὑπογάστριον, καθάπερ τοῖς ἰχθύσι, καὶ ἡ ῥάχις ἐπανέ-
στηκεν ὁμοίως τῇ τῶν ἰχθύων. τὸ δὲ πρόσωπον ὁμοιότατον
τῷ τοῦ χοιροπιθήκου. κέρκον δ' ἔχει μακρὰν σφόδρα. εἰς
20 λεπτόν καθήκουσαν καὶ συνελιττομένην ἐπὶ πολὺ, καθάπερ
ἱμάντα. μετεωρότερος δ' ἐστὶ τῇ ἀπὸ τῆς γῆς ἀποστάσει
τῶν σαύρων, τὰς δὲ καμπὰς τῶν σκελῶν καθάπερ οἱ σαῦροι
ἔχει. τῶν δὲ ποδῶν ἕκαστος αὐτοῦ διχῇ διήρηται εἰς μέρη
θέσιν ὁμοίαν πρὸς αὐτὰ ἔχοντα οἷαντες ὁ μέγας ἡμῶν δά-
25 κτυλος πρὸς τὸ λοιπὸν τῆς χειρὸς ἀντίθεσιν ἔχει. ἐπὶ βραχὺ

503a 2 παραπλησίως PD^a tr || 4 post τόπον Pk inser ὥστε
ἀδελον εἶναι, nimis obsecutus Schneidero, qui violentius inter-
pol τόπον, ὥστε μὴ ἐγκλίναντι (vel potius ἀνακλίναντι· τὸ χεῖλος
μὴ φαίνεσθαι ἀφεστῆκός τοῦτο τὸ μέρος. ὧτα κτλ. || ἐκ-
κλίαν τι D^a, ἐκλίναντι P, unde A-W ἐκκλίναντι elicere non
oportebat; cf ζμρ 660^b 22 ἐκκλίαν || 7 τρίχα D^a tr || 8 ἔτι tr, ἔστι
codd || 9 ποτάμιοι C^a || 10 χαυλιόδοντας C^a || 12 τῇ om A^a C^a || ἡμέ-
ραν τὸ πλ. ἔξω ἐν τῇ γῇ δ. P || 13 διατρίβουσι Ald Cs Sch || 19 τὸ
τοῦ C^a || χοιροπιθήκου || χοίρου ἢ πιθήκου Salmas, κερκοπιθήκου
Harduin, utrumque perversum || μικρὰν A^a C^a tr || 22 σαύρων
A^a C^a D^a || 23 ἔχουσι A^a C^a tr || δίχα C^a D^a || 24 οἷόντερ PD^a.

δὲ καὶ τούτων τῶν μερῶν ἕκαστον διήρηται εἰς τινὰς δακτύ-
 λους, τῶν μὲν ἔμπροσθεν ποδῶν τὰ μὲν πρὸς αὐτὸν τρίχα,
 τὰ δ' ἐκτὸς δίχα, τῶν δ' ὀπισθίων τὰ μὲν πρὸς αὐτὸν δίχα,
 τὰ δ' ἐκτὸς τρίχα. ἔχει δὲ καὶ ὀνύχια ἐπὶ τούτων ὅμοια
 τοῖς τῶν γαμψωνύχων. τραχὺ δ' ἔχει ὅλον τὸ σῶμα, κα- 30
 θάπερ ὁ κροκόδειλος. ὀφθαλμοὺς δ' ἔχει ἐν κοίλῳ τε κει-
 μένους καὶ μεγάλους σφόδρα καὶ τρογγύλους καὶ δέρματι
 ὁμοίῳ τῷ τοῦ λοιποῦ σώματος περιεχομένους. κατὰ μέσους
 δ' αὐτοὺς διαλέλειπται μικρὰ τῇ ὕψει χώρα, δι' ἧς ὁρᾷ
 οὐδέποτε δὲ τῷ δέρματι ἐπικαλύπτει τοῦτο. στρέφει δὲ τὸν 35
 ὀφθαλμὸν κύκλῳ καὶ τὴν ὕψιν ἐπὶ πάντας τοὺς τόπους 503^b
 μεταβάλλει, καὶ οὕτως ὁρᾷ ὃ βούλεται. τῆς δὲ χοριαῖς ἡ
 μεταβολὴ ἐμφυσωμένῳ αὐτῷ γίγνεται· ἔχει δὲ καὶ μέλαι-
 ναν ταύτην, οὐ πόρρω τῆς τῶν κροκοδείλων, καὶ ὠχρὰν
 καθάπερ οἱ σαῦροι, μέλανι ὥσπερ τὰ παρδάλια διαπεποι- 5
 κιλμένην. γίγνεται δὲ καθ' ἅπαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἡ τοιαύτη
 μεταβολή· καὶ γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ συμμεταβάλλουσιν ὁμοίως
 τῷ λοιπῷ σώματι καὶ ἡ κέρκος. ἡ δὲ κίνησις αὐτοῦ νωθῆς
 ἰσχυρῶς ἐστί, καθάπερ ἡ τῶν χελωνῶν. καὶ ἀποθνήσκων τε
 ὠχρὸς γίγνεται, καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ἡ χοριὰ τοιαύτη 10
 ἐστίν. τὰ δὲ περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὴν ἐσθηρίαν ὁμοίως
 ἔχει τοῖς σαύροις κείμενα. σάρκα δ' οὐδαμοῦ ἔχει πλὴν
 πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς διαγόσιν ὀλίγα σαρκία, καὶ περὶ
 ἄκραν τὴν τῆς κέρκου πρόσφυσιν. καὶ αἷμα δ' ἔχει περὶ
 τε τὴν καρδίαν μόνον καὶ τὰ ὅμματα καὶ τὸν ἄνω τῆς καρ- 15
 δίας τόπον, καὶ ὅσα ἀπὸ τούτων φλέβια ἀποτείνει· ἐστί δὲ
 καὶ ἐν τούτοις βραχὺ παντελῶς. κεῖται δὲ καὶ ὁ ἐγκέφαλος

27 μὲν γὰρ πρόσθε C^a, τῶν μὲν πρόσθε A^a pr, προσθίων
 A^a re || αὐτῷ PD^aC^a || 28 αὐτῷ D^aC^a, αὐτὸ, sed o in ras, P ||
 33 τῷ τοῦ λοιποῦ σώματι C^a, τοῦ λοιποῦ σώματος A^a, τῷ λοιπῷ
 σώματι PD^a || b 2 οὕτως C^a || χροῖας PD^a || 3 ἴσχει A^aC^a || μέ-
 λαινα A^a || 6 αὐτῶν A^a || 9 τε] δὲ tr || 12 πλὴν] εἰ μὴ PD^a
 13 διαγόσιν. ἄσαρκα δὲ παντελῶς ἐστί, καὶ ταῖς διαγόσιν ὀλίγα
 κτλ. D^a tr Ald || 14 δ' om A^aC^a || 16 φλεβία A^a.

ἀνώτερον μὲν ὀλίγω τῶν ὀφθαλμῶν, συνεχῆς δὲ τούτοις. περιαιρεθέντος δὲ τοῦ ἔξωθεν δέρματος τῶν ὀφθαλμῶν περι-
 20 ἔχει τι διαλάμπον διὰ τούτων, οἷον κρίκος χαλκοῦς λεπτός. καθ' ἅπαν δ' αὐτοῦ τὸ σῶμα σχεδὸν διατείνουσιν ὑμένες πολλοὶ καὶ ἰσχυροὶ καὶ πολὺ ὑπερβάλλοντες τῶν περὶ τὰ λοιπὰ ὑπαρχόντων. ἐνεργεῖ δὲ καὶ τῷ πνεύματι ἀνατετμη-
 μένος ὅλος ἐπὶ πολὺν χρόνον, βραχείας ἰσχυρῶς ἔτι κινή-
 25 σεως ἐν αὐτῷ περὶ τὴν καρδίαν οὔσης, καὶ συνάγει διαφε-
 ρόντως μὲν τὰ περὶ τὰ πλευρά, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος. σπλήνα δ' οὐδαμοῦ ἔχει φανερόν. φω-
 λεύει δὲ καθάπερ οἱ σαῦροι.

12 Ὅμοίως δ' ἔνια μόρια καὶ οἱ ὄρνιθες τοῖς εἰρημένοις
 30 ἔχουσι ζῳοῖς· καὶ γὰρ κεφαλὴν καὶ αὐχένα πάντ' ἔχει καὶ
 νῶτον καὶ τὰ ὑπτια τοῦ σώματος καὶ τὸ ἀνάλογον τῷ στή-
 θει· σκέλη δὲ δύο καθάπερ ἄνθρωπος μάλιστα τῶν ζῴων·
 πλὴν κάμπτει εἰς τοῦπισθεν ὁμοίως τοῖς τετράποσιν, ὥσπερ
 εἴρηται πρότερον. χεῖρας δ' οὐδὲ πόδας προσθίλους ἔχει,
 35 ἀλλὰ πτέρυγας ἴδιον πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. ἔτι δὲ τὸ ἰσχύον
 504^a ὅμοιον μηρῷ μακρόν καὶ προσπεφυκὸς μέχρι ὑπὸ μέσην τὴν
 γαστέρα, ὥστε δοκεῖν διαιρούμενον μηρὸν εἶναι, τὸν δὲ μηρὸν
 μέχρι τῆς κνήμης ἕτερόν τι μέρος. μεγίστους δὲ τοὺς μη-
 ροὺς ἔχει τὰ γαμφώνυχα τῶν ὀρνίθων, καὶ τὸ στήθος ἰσχυ-
 5 ρότερον τῶν ἄλλων. πολυνύχχοι δ' εἰσὶ πάντες οἱ ὄρνιθες,
 ἔτι δὲ πολυσχιδεῖς τρόπον τινὰ πάντες· τῶν μὲν γὰρ πλεί-
 στων διήρηνται οἱ δάκτυλοι, τὰ δὲ πλωτὰ στεγανόποδά ἐστι,
 διηρθρωμένους δ' ἔχει καὶ χωριστοὺς <τοὺς> δακτύλους.

18 ὀλίγον PA^a tr || 20 διαλάμπον τι αὐτῶν οἷον P¹D^a tr, δι' αὐτοῦ Sch || 21 καθ' || καὶ A^a || ὑμένες πολλοὶ Karsch mutare vult in πλείονες, audacius, etsi natura rei commendatur | 22 ὑπερβάντες A^aC^a || 24 βραχείας δὲ ἰσχυρῶς A^a. χρόνον ἰσχυρῶς, βραχείας ἔτι Sch e tr. ἰσχυρῶς del A-W || 29 „generaliter“ tr 33 τοῦμπροσθεν PD^a || 35 ἔστι C^a || 504^a 1 μακρῷ A^a(C^a) || 2 δὲ om A^a || 3 μέχρι A-W, μεταξὺ codd. Haec verba confunduntur etiam 514^a9 || 4 ἔχει δὲ (αὐτ καὶ) τὰ C^a || 8 τοὺς inserui. χωρὶς τοῦς Sch.

εἰςὶ δ' ὅσοι αὐτῶν μετεωρίζονται πάντες τετραδάκτυλοι· τρεῖς
 μὲν γὰρ εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἓνα δ' εἰς τὸ ὀπισθεν κείμενον 10
 ἔχουσιν οἱ πλεῖστοι ἀντὶ πτέρυγης· ὀλίγοι δέ τινες δύο μὲν
 ἔμπροσθεν δύο δ' ὀπισθεν, οἷον ἡ καλουμένη ἰνγξ. αὕτη
 δ' ἐστὶ μικρῶ μὲν μείζων σπίζης, τὸ δ' εἶδος ποικίλον, ἴδια
 δ' ἔχει τὰ τε περὶ τοὺς δακτύλους καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοίαν
 τοῖς ὄφεσιν· ἔχει γὰρ ἐπὶ μῆκος ἔκτασιν καὶ ἐπὶ τέτταρας 15
 δακτύλους, καὶ πάλιν συστέλλεται εἰς ἑαυτήν. ἔτι δὲ περι-
 στρέφει τὸν τράχηλον εἰς τοῦπίσω τοῦ λοιποῦ σώματος ἡρε-
 μοῦντος, καθάπερ οἱ ὄφεις. ὄνυχας δ' ἔχει μεγάλους μὲν
 ὁμοίως μέντοι πεφυκότας τοῖς τῶν κελεῶν· τῇ δὲ φωνῇ
 τρίζει. στόμα δ' οἱ ὄρνιθες ἔχουσι μὲν ἴδιον δέ· οὔτε γὰρ 20
 χεῖλη οὔτ' ὀδόντας ἔχουσιν, ἀλλὰ ῥύγχος, οὔτ' ὥτα οὔτε
 μυκτῆρας, ἀλλὰ τοὺς πόρους τούτων τῶν αἰσθήσεων, τῶν
 μὲν μυκτῆρων ἐν τῷ ῥύγχει, τῆς δ' ἀκοῆς ἐν τῇ κεφαλῇ.
 ὀφθαλμοὺς δὲ πάντες καθάπερ καὶ τᾶλλα ζῶα δύο, ἄνεν
 βλεφαρίδων. μύουσι δ' οἱ βαρεῖς τῷ κάτω βλεφάρῳ, σκαρ- 25
 δαμύττουσι δ' ἐκ τοῦ κανθοῦ δέρματι ἐπιόντι πάντες, οἱ δὲ
 γλαυκώδεις τῶν ὀρνίθων καὶ τῷ ἄνω βλεφάρῳ. τὸ δ' αὐτὸ
 τοῦτο ποιοῦσι καὶ τὰ φολιδωτά, οἷον οἱ σαῦροι καὶ τᾶλλα
 τὰ ὁμοιογενῇ τούτοις τῶν ζῴων· μύουσι γὰρ τῇ κάτω βλε-
 φαρίδι πάντες, οὐ μέντοι σκαρδαμύττουσί γ' ὥσπερ οἱ ὀρ-
 νιθες. ἔτι δ' οὔτε φολίδας οὔτε τρίχας ἔχουσιν, ἀλλὰ πετερά· 30
 τὰ δὲ πετερά ἔχει καυλὸν ἅπαντα. καὶ οὐρὰν μὲν οὐκ ἔχου-
 σιν, ὀροπύγιον δέ, οἱ μὲν μακροσκελεῖς καὶ στεγανόποδες

9 αὐτῶν ὅσοι PD^a || 10 πρόσθεν PD^a || 11 ἔχουσιν om A^aC^a ,
 πλεῖστοι δ' ἀντὶ A^a || 13 μείζων A^a, μείζω C^a || ἴδια (i. e. ἴδια .
 PD^aA^aC^a tr || 14 τε om PD^a || ὁμοίως PD^a tr || 15 καὶ ante ἐπὶ
 om PD^a tr || 19 ὁμοίους A^aC^a „*similiter*“ tr || μέντοι] δὲ PD^a ||
 κελεῶν] κοιλιῶν Rhen Sch Pk, κοιλιῶν A^a, κολοιῶν C^aPD^a.
 Hoc loco desideres quod ζμγ 695^a23 legitur; ceterum cf 614^b5 |
 20 μὲν et δέ om PD^a tr || 21 ἔχουσιν om P || οὐδ' A^aC^a || οὔτε]
 καὶ D^a re || 22 τούτων om A^aC^a || 24 ἄνεν δὲ βλ. C^a || 25 σκαρδα-
 μύττουσι A^a || 28 οἱ om A^aC^a || 29 τούτων Sch || 31 ἔχει καὶ καυ-
 λὸν A^a, καυλὸν ἔχει PD^a.

βραχύ, οἱ δ' ἐναντίοι μέγα. καὶ οὗτοι μὲν πρὸς τῇ γαστρὶ
 τοὺς πόδας ἔχοντες πέτονται, οἱ δὲ μικρορουπόγιοι ἐκτετα-
 35 μένους. καὶ γλῶτταν ἅπαντες, ταύτην δ' ἀνομοίαν· οἱ μὲν
 504^b γὰρ μακρὰν οἱ δὲ βραχεῖαν. μάλιστα δὲ τῶν ζώων μετὰ
 τὸν ἄνθρωπον γράμματα φθέγγεται ἕνια τῶν ὀρνίθων γένη·
 τοιαῦτα δ' ἐστὶ τὰ πλατύγλωττα αὐτῶν μάλιστα. τὴν δ'
 ἐπιγλωττίδα ἐπὶ τῆς ἀρτηρίας οὐδὲν τῶν ὠτοκοκύντων ἔχει,
 5 ἀλλὰ συνάγει καὶ διοίγει τὸν πόρον ὥστε μηδὲν κατιέναι
 τῶν ἐχόντων βάρος ἐπὶ τὸν πνεύμονα. γένη δ' ἕνια τῶν
 ὀρνίθων ἔχει καὶ πλῆκτρα· γαμψώνυχον δ' αἶμα καὶ πλῆ-
 κτρον ἔχον οὐδέν. ἐστὶ δὲ τὰ μὲν γαμψώνυχα τῶν πτητι-
 κῶν, τὰ δὲ πλῆκτροφόρα τῶν βαρέων. ἔτι δ' ἕνια τῶν ὀρ-
 10 νέων λόφον ἔχουσι, τὰ μὲν αὐτῶν τῶν πετρῶν ἐπανεστη-
 κότα, ὁ δ' ἀλεκτρυὼν μόνος ἴδιον· οὔτε γὰρ σὰρξ ἐστὶν οὔτε
 πόρρω σαρκὸς τὴν φύσιν.

13 Τῶν δ' ἐνύδρων ζώων τὸ τῶν ἰχθύων γένος ἐν ἀπὸ
 τῶν ἄλλων ἀφώρισται, πολλὰς περιέχον ἰδέας. κεφαλὴν μὲν
 15 γὰρ ἔχει καὶ τὰ πρηνῆ καὶ τὰ ὑπτία. ἐν ᾧ τόπῳ ἡ γαστήρ
 καὶ τὰ σπλάγχνα· καὶ ὀπίσθιον οὐραῖον συνεχὲς ἔχει καὶ
 ἄσχιστον· τοῦτο δ' οὐ πᾶσιν ὅμοιον. αἰχένα δ' οὐδεὶς ἔχει
 ἰχθύς, οὐδὲ κῶλον οὐδέν, οὐδ' ὄρχεις ὅλως, οὔτ' ἐντὸς οὔτ'
 ἐκτός, οὐδὲ μαστούς. τοῦτο μὲν οὖν ὅλως οὐδ' ἄλλο οὐδέν
 20 τῶν μὴ ζωοτοκούντων, οὐδὲ τὰ ζωοτοκοῦντα πάντα, ἀλλ'
 ὅσα εὐθὺς ἐν αὐτοῖς ζωοτοκεῖ καὶ μὴ ὠτοκεῖ πρῶτον. καὶ

34 ἔχουσιν ὅτιαν πέτονται A^aC^a „habentes volant“ tr || μικρο-
 ουροπόγιοι C^a, μικροουροπόγιοι A^a, μικροουροπόγιοι D^a, μικρὸν
 ὀροπόγιον P : 35 post γλῶτταν ex tr ἔχουσιν inser Sch, fort
 recte, quia verbum etiam in C^a prima manu super ἅπαντες
 scriptum est || b 1 βραχεῖαν A^aC^a, πλατεῖαν PD^a : 2 γένη om
 A^aC^a : 5 διάγει A^aC^a || καθεῖναι PD^a „descendit“ tr : 10 ἐπ-
 ανεστηκότων Sch fort recte: pro αὐτῶν τῶν πτ. coni Pk αὐτό-
 πτερον : 11 οὔτε γὰρ] ὁ οὔτε PD^a : 12 πόρος A^a pr et fort C^a
 τὴν φέειν om A^a pr : post φέειν C^a ἀριστοτέλους περὶ ζώων
 ἱστορίας γ. Ibidem etiam in A^a initium novi libri : 18 οὐδ'
 οὔτε PD^a : 19 οὐδὲ] οὔτε P : 21 καὶ μὴ] μὴ δὲ C^a

γὰρ ὁ δελφὶς ζωοτοκεῖ, διὸ ἔχει μαστοὺς δύο, οὐκ ἄνω δ'
 ἀλλὰ πλησίον τῶν ἄρθρων. ἔχει δ' οὐχ ὥσπερ τὰ τετρά-
 ποδα ἐπιφανεῖς θηλάς, ἀλλ' οἷον ῥύακας δύο, ἐκατέρωθεν
 ἐκ τῶν πλαγίων ἓνα, ἐξ ὧν τὸ γάλα ῥεῖ· καὶ θηλάζεται ὑπὸ 5
 τῶν τέκνων παρακολουθούντων· καὶ τοῦτο ὥπται ἤδη ὑπό-
 τινων φανερώς. οἱ δ' ἰχθύες, ὥσπερ εἴρηται, οὔτε μαστοὺς
 ἔχουσιν οὔτ' αἰδοῖον πόρον ἐκτὸς οὐδένα φανερόν. ἴδιον
 δ' ἔχουσι τὰ τε τῶν βραγχίων, ἧ τὸ ὕδωρ ἀφιασι δεξάμενοι
 κατὰ τὸ στόμα, καὶ τὰ πτερύγια, οἱ μὲν πλεῖστοι τέτταρα, 30
 οἱ δὲ προμήκεις, οἷον ἔγγελυς, δύο, ὄντα πρὸς τὰ βράγχια.
 ὁμοίως δὲ καὶ κεστρεῖς, οἷον ἐν Σιφαῖς οἱ ἐν τῇ λίμνῃ,
 δύο, καὶ ἡ καλουμένη ταινία ὡσαύτως. ἔνια δὲ τῶν προ-
 μήκων οὐδὲ πτερύγια ἔχει, οἷον σμύραινα, οὐδὲ τὰ βράγχια
 διηρθρωμένα ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἰχθύσιν. αὐτῶν δὲ τῶν 35
 ἐχόντων βράγχια τὰ μὲν ἔχει ἐπικάλυμμα τοῖς βραγχίοις, τὰ 505^a
 δὲ σελάχῃ πάντα ἀκάλυπτα. καὶ τὰ μὲν ἔχοντα καλύμματα
 πάντα ἐκ πλαγίου ἔχει τὰ βράγχια, τῶν δὲ σελαχῶν τὰ μὲν
 πλατέα κάτω ἐν τοῖς ὑπίοις, οἷον νάρκη καὶ βάτος, τὰ δὲ
 προμήκη ἐν τοῖς πλαγίοις, οἷον πάντα τὰ γαλεώδη. ὁ δὲ 5
 βάτραχος ἐκ πλαγίου μὲν ἔχει, καλυπτόμενα δ' οὐκ ἀκαν-
 θώδει καλύμματι ὥσπερ οἱ μὴ σελαχῶδεις, ἀλλὰ δερματώδει.
 ἔτι δὲ τῶν ἐχόντων βράγχια τῶν μὲν ἀπλᾶ ἔστι τὰ βράγχια,
 τῶν δὲ διπλᾶ· τὸ δ' ἔσχατον πρὸς τὸ σῶμα πάντων ἀπλοῦν.
 καὶ πάλιν τὰ μὲν ὀλίγα βράγχια ἔχει, τὰ δὲ πλῆθος βραγ- 10
 χίων· ἴσα δ' ἐφ' ἐκάτερα πάντες. ἔχει δ' ὁ ἐλάχιστα ἔχων

31 οἱ δὲ πρ. δύο, οἷον ἐ. δύο πρὸς A^aC^a, οἱ δὲ προμήκεις
 δύο, οἷον ἐ., ὄντα πρὸς P; cum D^a facit tr || ἐγγέλως D^aC^aBk |
 32 δὲ om PD^a || οἷον] οἱ PA^a re || οἱ] οἷον A^a pr || λήμνη C^a·
 33 ταινία PD^a || προμηκῶν A^aC^a || 34 σμύραιναι A^a || 505^a 1
 βράγχια] τὰ βρ. D^a. In codd A^aC^a βραγχίον accentum semper
 in paenultima syll habet || ἐπικαλύμματα PD^a || 3 μὲν om A^aC^a
 tr || 5 προμήκη διαφόρως ἔχει ἐν A^aC^a; tr consentit cum PD^a
 6 καλυπτόμενα A^a || οὐκ ἄ in rasura A^a re || 7 μὴ om A^aC^aD^a tr
 9 τὸ δ' τῶν δ' A^a pr C^a || ἀπλοῦν πάντων. καὶ τὰ PD^a. πάλιν
 om etiam tr || 11 ἴσα A^a || πάντες — 12 ἐκάτερα om A^a pr C^a.

ἐν ἑφ' ἑκάτερα βράγχιον, διπλοῦν δὲ τοῦτο, οἶον κάπρος·
 οἱ δὲ δύο ἑφ' ἑκάτερα, τὸ μὲν ἀπλοῦν τὸ δὲ διπλοῦν, οἶον
 15 γόγγρος καὶ σκάρος· οἱ δὲ τέτταρα ἑφ' ἑκάτερα ἀπλᾶ, οἶον
 ἔλωψ, συναγρίς, σμύραινα, ἔγγελυς· οἱ δὲ τέτταρα μὲν δι-
 στοιχα δὲ πλὴν τοῦ ἐσχάτου, οἶον κίγλη καὶ πέρκη καὶ γλά-
 νις καὶ κυπρίνος. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ γαλεώδεις διπλᾶ πάντες,
 καὶ πέντ' ἑφ' ἑκάτερα· ὁ δὲ ξιφίας ὀκτὼ διπλᾶ. περὶ μὲν
 20 οὖν πλήθους βραγγίων ἐν τοῖς ἰχθύσι τοῦτον ἔχει τὸν τρό-
 πον. ἔτι δὲ πρὸς τέλλα ζῶα οἱ ἰχθύες διαφέρουσι πρὸς τῇ
 διαφορᾷ τῇ περὶ τὰ βράγχια· οὔτε γὰρ ὥσπερ τῶν πεζῶν
 ὅσα ζωοτόκα ἔχει τρίχας, οὐθ' ὥσπερ ἔνια τῶν ὠοτοκούντων
 τετραπόδων φολίδας, οὐθ' ὥς τὸ τῶν ὀρνέων γένος πτερω-
 25 τόν, ἀλλ' οἱ μὲν πλείστοι αὐτῶν λεπιδωτοὶ εἰσιν, ὀλίγοι δέ
 τινες τραχεῖς, ἐλάχιστον δ' ἐστὶ πλῆθος αὐτῶν τὸ λεῖον.
 τῶν μὲν οὖν σελαχῶν τὰ μὲν τραχεῖα ἐστὶ τὰ δὲ λεῖα, γόγ-
 γρος δὲ καὶ ἔγγελυς καὶ θύννος τῶν λεῖων. καρχαρόδοντες
 δὲ πάντες οἱ ἰχθύες ἔξω τοῦ σκάρου· καὶ πάντες ἔχουσιν
 ὀξεῖς τοὺς ὀδόντας καὶ πολυστοιίχους, καὶ ἔνιοι ἐν τῇ γλώττῃ.
 30 καὶ γλωτταν σκληρὰν καὶ ἀκανθώδη ἔχουσι, καὶ προσπεφυ-
 κυῖαν οὕτως ὥστ' ἐνίοτε μὴ δοκεῖν ἔχειν. τὸ δὲ στόμα οἱ
 μὲν ἀνεργώγος, ὥσπερ ἔνια τῶν ζωοτοκούντων καὶ τετραπό-
 δων . . . τῶν δ' αἰσθητηρίων τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ἔχουσι
 φανερόν οὔτ' αὐτὸ οὔτε τοὺς πόρους, οὔτ' ἀκοῆς οὔτ'
 35 ὀσφρήσεως· ὀφθαλμοὺς δὲ πάντες ἔχουσιν ἄνευ βλεφάρων,
 505^b οὐ σκληρόφθαλμοι ὄντες. ἔναιμον μὲν οὖν ἐστὶν ἅπαν τὸ

13 οἶον ὁ κάπρος C^aPD^a || 16 ἔλωψ A^aC^a, ἔλωψ P || συναγρίς
 PD^a || ἔγγελυς Bk || 17 γλάνις D^a et in ras A^a || 20 οὖν τοῦ Sch
 ἐν om PD^a tr || 21 πρὸς pr] περὶ C^a rc || 24 φολίδα A^aC^a || 25 εἰσι
 λεπιδωτοὶ A^a || 27 γόγγρος δὲ καὶ ἔγγελυς (ἔγγελυς A^a) καὶ θύν-
 νος A^aC^a tr, γόγγροι δὲ καὶ ἔγγελυς καὶ θύννοι P'D^a || 28 ἐκτός
 σκάρου PD^a || 29 ὀδόντας, καὶ πολυστοιίχους ἔνιοι, καὶ ἐν τῇ γλώττῃ
 ex coniectura Scaligeri CsSch; ὀδόντας, καὶ π. δ' ἔνιοι καὶ ἐν
 Pk || 31 οἱ μὲν om PD^a, del SchDi falso; post οἱ μὲν add
 σιμόν, οἱ δὲ Pk, lac indic A-W || 32 ζωοτόκων P'D^a || 33 signum
 lac apposui; desideres οἱ δὲ μύουρον (cf ζμγ 662^a 31) vel aliquid
 simile || b 1 ὄντες. βλέφαρα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ἔναιμον PD^a.

τῶν ἰχθύων γένος, εἰσὶ δ' αὐτῶν οἱ μὲν ὥτοκοι οἱ δὲ ζω-
τόκοι, οἱ μὲν λεπιδωτοὶ πάντες ὥτοκοι, τὰ δὲ σελάχη πάντα
ζωτοκόα πλὴν βατράχου.

[Λοιπὸν δὲ τῶν ἐναίμων ζώων τὸ τῶν ὄφεων γένος. 14
ἔστι δὲ κοινὸν ἀμφοῖν· τὸ μὲν γὰρ πλεῖστον αὐτῶν χερσαῖόν 6
ἔστιν, ὀλίγον δὲ τὸ τῶν ἐνύδρων ἐν τοῖς ποτίμοις ὕδασι
διατελεῖ. εἰσὶ δὲ καὶ θαλάττιοι ὄφεις, παραπλήσιοι τὴν
μορφὴν τοῖς χερσαίοις· τᾶλλα· πλὴν τὴν κεφαλὴν ἔχουσι
γογγροειδестέραν. γένη δὲ πολλὰ τῶν θαλαττίων ὄφεων 10
ἔστι, καὶ χρῶαν ἔχουσι παντοδαπὴν· οὐ γίνονται δ' οὔτοι
ἐν τοῖς σφόδρα βαθέσιν. ἄποδες δ' εἰσὶν οἱ ὄφεις ὥσπερ
τὸ τῶν ἰχθύων γένος. εἰσὶ δὲ καὶ σκολόπενδραι θαλάττιαι,
παραπλήσιοι τὸ εἶδος ταῖς χερσαίαις, τὸ δὲ μέγεθος μικρῶ
ἐλάττους· γίνονται δὲ περὶ τοὺς πετρώδεις τόπους. τὴν δὲ 15
χροιάν εἰσιν ἐρυθρότεραι καὶ πολὺποδες μᾶλλον καὶ λεπτο-
σκελέστεραι τῶν χερσαίων. οὐ γίνονται δ' οὐδ' αὗται,
ὥσπερ οὐδ' οἱ ὄφεις, ἐν τοῖς βαθέσι σφόδρα. ἔστι δ' ἰχθύ-
διόν τι τῶν πετραίων, ὃ καλοῦσιν τινες ἐχενητῖδα, καὶ χρῶν-
ταί τινες αὐτῷ πρὸς δίκας καὶ φίλτρα· ἔστι δὲ ἄβρωτον· 20
τοῦτο δ' ἔνιοι φασιν ἔχειν πόδας οὐκ ἔχον, ἀλλὰ φαίνεται
διὰ τὸ τὰς πτέρυγας ὁμοίως ἔχειν ποσίν.]

Τὰ μὲν οὖν ἔξω μόρια, καὶ πόσα καὶ ποῖα τῶν ἐναί-
μων ζώων, καὶ τίνες ἔχει πρὸς ἀλληλα διαφοράς, εἴρηται.
τὰ δ' ἐντὸς πῶς ἔχει, λεκτέον ἐν τοῖς ἐναίμοις ζώοις πρῶ- 15
τον· τούτῳ γὰρ διαφέρει τὰ μέγιστα γένη πρὸς τὰ λοιπὰ 21
τῶν ἄλλων ζώων, τῷ τὰ μὲν ἔναιμα τὰ δ' ἄναιμα εἶναι.
ἔστι δὲ ταῦτα ἀνθρωπός τε καὶ τὰ ζωτοκόα τῶν τετραπόδων,

3 λεπιδωτοὶ εἰσι πάντες A^aC^a || 4 βατράχου PD^a || 5—22 Haec
verba iure del A-W || 7 ἐν] ὃ ἐν Cam Cs Sch || ποταμίους PD^a
„potabilibus“ tr || 8 καὶ οἱ θαλάττιοι A^aC^a || 9 πλὴν τῆς κεφα-
λῆς· ἔχουσι γὰρ αὐτὴν γ. PSch || 13 θαλάσσιαι A^a || 14 τῷ εἶδει
PD^a || 17 οὐδ' post δ' om A^aC^a || αὗται A^a Cs Sch Pk, αὐταὶ
C^aPD^a || 19 τι πετραῖον PD^a || 23 ποῖα καὶ πόσα PD^a tr
26 τοῦτο PA^a pr || 27 μὲν λοιπὰ ἔναιμα A^aC^a.

ἔτι δὲ καὶ τὰ ῥοτόκα τῶν τετραπόδων καὶ ὄρνις καὶ ἰχθύς
 30 καὶ κῆτος, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνώνυμόν ἐστι διὰ τὸ μὴ εἶναι
 γένος ἄλλ' ἀπλοῦν τὸ εἶδος ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστον, οἷον
 ὄφεις καὶ κροκόδειλος. ὅσα μὲν οὖν ἐστι τετράποδα καὶ ζωο-
 τόκα, στόμαχον μὲν καὶ ἀρτηρίαν πάντ' ἔχει, καὶ κείμενα
 τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἐν τοῖς ἀνθρώποις· ὁμοίως δὲ καὶ
 35 ὅσα ῥοτοκεῖ τῶν τετραπόδων, καὶ ἐν τοῖς ὄρνιθιν· ἀλλὰ τοῖς
 506^a εἶδεσι τῶν μορίων τούτων διαφέρουσιν. ὅλως δὲ πάντα ὅσα
 τὸν ἀέρα δεχόμενα ἀναπνεῖ καὶ ἐκπνεῖ, πάντ' ἔχει πνεύμονα
 καὶ ἀρτηρίαν καὶ στόμαχον, καὶ τὴν θέσιν τοῦ στομάχου καὶ
 τῆς ἀρτηρίας ὁμοίως, ἀλλ' οὐχ ὅμοια, τὸν δὲ πνεύμονα οὐθ'
 5 ὅμοιον οὔτε τῇ θέσει ὁμοίως ἔχοντα. ἔτι δὲ καρδίαν ἅπαντ'
 ἔχει ὅσα αἷμα ἔχει, καὶ τὸ διάζωμα, ὃ καλοῦνται φρένες·
 ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς διὰ λεπτότητα καὶ σμικρότητα οὐ φαί-
 νεται ὁμοίως, [πλὴν ἐν τῇ καρδίᾳ. ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν
 βοῶν· ἔστι γὰρ τι γένος βοῶν, ἀλλ' οὐ πάντες, ὃ ἔχει ἐν
 10 τῇ καρδίᾳ ὅστουν. ἔχει δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων καρδία ὅστουν.]
 πνεύμονα δ' οὐ πάντα, οἷον ἰχθύς οὐκ ἔχει, οἷον δ' εἴ τι ἄλλο
 τῶν ζώων ἔχει βράγχια. καὶ ἡπαρ ἅπαντ' ἔχει ὅσαπερ αἷμα.
 σπλῆνα δὲ τὰ πλεῖστα ἔχει ὅσαπερ καὶ αἷμα. τὰ δὲ πολλὰ
 τῶν μὴ ζωοτόκων ἀλλ' ῥοτόκων μικρὸν ἔχει τὸν σπλῆνα
 15 οὕτως ὥστε λανθάνειν ὀλίγου τὴν αἰσθήσιν, ἐν τε τοῖς ὄρ-

29 ἔτι δὲ καὶ τὰ ῥ. τῶν τετραπόδων om D^a, fort non propter
 ὁμοιοτελ., om Karsch || 31 ἐπὶ] περι C^a pr || ἕκαστα P D^a || ὄφεις
 καὶ κροκόδειλος] haec verba a Scalig et Sch reiecta defendit
 J. B. Meyer p. 155. Num ὄφεις genuina lectio sit, incertus hae-
 reo; suspicor ἔχεις; at κροκόδειλος certe mutandum censeo verbo
 κοροδύλος cf ζιθ 589^a 27 l. v. crocodilus enim continetur genere
 τῶν ῥοτόκων τῶν τετραπόδων || 33 μὲν] μὲν ἔχουσι, omisso mox
 ἔχει, P D^a || 35 ζωοτοκεῖ A^a C^a || ἐν om A^a pr C^a; supplie ὁμοίως
 ἔχει || 506^a 1 διαφέρει A^a || 6 ὅσα αἷμα ἔχει om A^a C^a, secl Sch
 καλεῖται P D^a tr || 7 σμικρότητα A^a C^a || 8 Verba πλὴν — 10 ὅστουν
 del A-W ut deprompta ex ζμγ 666^b 18. καρδία ἴδιόν τι ἐστὶν
 Sch || 10 ἔχει — ὅστουν] haec post 17 γλανκί ponit P || 11 πάντα
 ἔχει οἷον A^a C^a || ἰχθύες (οἱ ἰχθύες D^a) οὐκ ἔχουσιν P D^a || εἰ om
 A^a C^a || 12 ζῶων ὃ ἔχει A^a corr || 14 ζωοτοκούντων D^a || ὠστοκούν-
 των P D^a || 15 τε om C^a, ἐν τε om A^a pr.

νισι τοῖς πλείστοις, οἷον ἐν περιστεραῖς καὶ ἰκτίνῳ καὶ ἰέρακι
καὶ γλαυκί· ὁ δ' αἰγοκέφαλος ὅλως οὐκ ἔχει· καὶ ἐπὶ τῶν
ὀτοτόκων δὲ καὶ τετραπόδων τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχει· μικρὸν
γὰρ πάμπαν ἔχουσι καὶ ταῦτα, οἷον χελώνη, ἐμύς, φρύνη,
σαῦρος, κροκόδειλος, βάτραχος. χολήν δὲ τῶν ζώων τὰ μὲν 20
ἔχει τὰ δ' οὐκ ἔχει ἐπὶ τῷ ἥπατι. τῶν μὲν ζωοτόκων καὶ
τετραπόδων ἔλαφος οὐκ ἔχει οὐδὲ πρόξ, ἔτι δ' ἵππος, ὄρεύς,
ὄνος, φώκη καὶ τῶν ὕδων ἔνιοι. τῶν δ' ἐλάφων αἱ Ἀχαῖναι
καλούμεναι δοκοῦσιν ἔχειν ἐν τῇ κέρκῳ χολήν· ἔστι δ' ὁ
λέγουσι τὸ μὲν χρῶμα ὅμοιον χολῇ, οὐ μέντοι ὅλον ὕγρὸν 25
οὕτως, ἀλλ' ὅμοιον τῷ τοῦ σπληνὸς τὰ ἐντός. [σκόληκας
μέντοι πάντες ἔχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ ζῶντας· ἐγγίγγονται δὲ
ὑποκάτω τοῦ ὑπογλωττίου ἐν τῷ κοίλῳ καὶ περὶ τὸν σφόν-
δυλον, ἥ ἡ κεφαλὴ προσπέφυκε, τὸ μέγεθος οὐκ ἐλάττους
ὄντες τῶν μεγίστων εὐλῶν· ἐγγίγγονται δ' ἀθρόοι καὶ συν- 30
εχεῖς, τὸν ἀριθμὸν δ' εἰσὶ μάλιστα περὶ εἴκοσι.] χολήν μὲν
οὖν οὐκ ἔχουσιν οἱ ἔλαφοι, ὥσπερ εἴρηται· τὸ δ' ἔντερον
αὐτῶν ἐστὶ πικρὸν οὕτως ὥστε μηδὲ τοὺς κύνας ἐθέλειν
ἐσθίειν, ἂν μὴ σφόδρα πίων ἢ ὁ ἔλαφος. ἔχει δὲ καὶ ὁ 506^b
ἐλέφας τὸ ἥπαρ ἄχολον μὲν, τεμνομένου μέντοι περὶ τὸν
τόπον οὗ τοῖς ἔχουσιν ἐπιφύεται ἡ χολή, δεῖ ὕγρότης χολώ-
δης ἢ πλείων ἢ ἐλάττων. τῶν δὲ δεχομένων τὴν θάλατταν
καὶ ἐχόντων πνεύμονα δελφίς οὐκ ἔχει χολήν. οἱ δ' ὄρνιθες 5

16 ἐν om A^aC^a tr || περιστεραῖς PD^a || ἰκτίνῳ ἰέρακι A^a pr
C^a || 17 ὅλως om PD^a || 18 μικρὸν ἔχουσι πάμπαν καὶ ταῦτα C^a ||
19 ἐμύς tr Scalig μύς codd „mus aquatilis“ Gaza || 20 σαῦρα
A^a || 22 ἔτι δέ] ἔπτα δὲ τάδε PD^a || 23 μυῶν P et γε A^a, μυῶν
D^a „porcorum“ tr || οἱ PD^a || ἀχαῖναι PD^a „achainai“ tr
24 καλούμενοι PD^a || ἐν τῇ κ. ἔχειν PD^a tr || 25 λέγω A^a et fortasse
C^a „dicunt“ tr || ὅλον om A^aC^a tr, quare iure damnare videntur
Sch Pk A-W || 26 ἐντός] ἐντός, quod primus Bk exhibet, errore
typothetarum ortum est || σκόληκας — 31. εἴκοσι] Malim haec
absint, cum contextum interrumpant; assentitur B. S. Hilaire ||
27 μὲν A^a pr C^a || ζῶντες Sch || 32 οὖν om A^aC^a || 33 κύνας A^a ||
b 1 καὶ om A^a pr || 2 τεμνομένου C^a || 4 ἢ ante πλείων om PD^a
tr || τὴν et 6 οἱ post καὶ om A^aC^a.

καὶ οἱ ἰχθύες πάντες ἔχουσι, καὶ τὰ ὠτοτόκα καὶ τετράποδα,
καὶ ὥς ἐπίπαν εἰπεῖν ἢ πλείω ἢ ἐλάττω· ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς
τῷ ἥπατι τῶν ἰχθύων, οἷον οἷ τε γαλεώδεις καὶ γλάνις καὶ
ῥίνη καὶ λειόβατος καὶ νάρκη καὶ τῶν μακρῶν ἔγγελυς καὶ
10 βελόνη καὶ ζύγαινα. ἔχει δὲ καὶ ὁ καλλιώνυμος ἐπὶ τῷ
ἥπατι, ὅσπερ ἔχει μεγίστην τῶν ἰχθύων ὥς κατὰ μέγεθος.
οἱ δὲ πρὸς τοῖς ἐντέροις ἔχουσιν, ἀποτεταμένην ἀπὸ τοῦ
ἥπατος πόροις ἐνίοις πάννυ λεπτοῖς. ἡ μὲν οὖν ἁμία παρὰ
τὸ ἔντερον παρατεταμένην ἰσομήκη ἔχει, πολλάκις δὲ καὶ
15 ἐπαναδίπλωμα· οἱ δ' ἄλλοι πρὸς τοῖς ἐντέροις οἱ μὲν πορ-
ρώτερον οἱ δ' ἐγγύτερον, οἷον βάτραχος, ἔλωψ, συναγρίς,
σμήραινα, ξιφίας. πολλάκις δὲ καὶ τὸ αὐτὸ γένος ἐπ' ἁμ-
φότερα φαίνεται ἔχον, οἷον γόγγροι οἱ μὲν πρὸς τῷ ἥπατι,
οἱ δὲ κάτω ἀπηρητημένην. ὁμοίως δ' ἔχει τοῦτο καὶ ἐπὶ
20 τῶν ὀρνίθων· ἔνιοι γὰρ πρὸς τῇ κοιλίᾳ ἔχουσιν, οἱ δὲ
πρὸς τοῖς ἐντέροις τὴν χολήν, οἷον περιστερά, κόραξ, ὄρνυξ,
χειλιδών, στρουθός. ἔνιοι δ' ἅμα πρὸς τῷ ἥπατι ἔχουσι
καὶ πρὸς τῇ κοιλίᾳ, οἷον αἰγοκέφαλος, οἱ δ' ἅμα πρὸς τῷ
ἥπατι καὶ τοῖς ἐντέροις, οἷον ἰέραξ καὶ ἰκτινός. νεφροὺς δὲ
25 καὶ κύστιν τὰ μὲν ζωοτόκα τῶν τετραπόδων πάντ' ἔχει· ὅσα
δ' ὠτοτοκεῖ, τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ἔχει, οἷον οὐτ' ὄρνις οὐτ'
ἰχθύς, τῶν δὲ τετραπόδων μόνη χελώνη ἢ θαλαττία μέγε-
θος κατὰ λόγον τῶν ἄλλων μορίων. ὁμοίους δ' ἔχει τοὺς
νεφροὺς ἢ θαλαττία χελώνη τοῖς βοείοις· ἔστι δ' ὁ τοῦ
30 βοῦς οἷον ἐκ πολλῶν μικρῶν εἰς συγκείμενος. [ἔχει δὲ καὶ
ὁ βόναςος τὰ ἐντὸς ἅπαντα ὅμοια βοῦ.]

6 ἔχουσι χολήν καὶ τὰ ὠ. καὶ τὰ τ. PD^a || 7 ἢ ante πλείω
om PD^a tr || 8 γλάνις D^a || 9 λιοβάτος A^a C^a tr || 13 πόροις λεπτοῖς
πάννυ omisso ἐνίοις PD^a || ἁμία PD^a || 15 μέντοι A^a pr C^a
16 ἔλωψ A^a (C^a), ἔλωψ D^a corr, ἔλωψ P „rana anthus eleps“ tr
17 ξιφίας χειλιδών στρουθός. πολλάκις PD^a Ald tr || 18 γόγγρος
PD^a || 22 ἅμα] ἄνω tr || 24 ἐντέροις τὴν χολήν οἷον A^a C^a || δὲ om
A^a pr || 27 δὲ om A^a pr || μόνον PD^a || 28 ὁμοίως A^a || 30 ἔχει —
31 βοῦ secl A-W || 31 βόναςος A^a C^a, βόναςσος D^a

Τῇ δὲ θέσει, ὅσα ἔχει ταῦτα τὰ μόρια, ὁμοίως κείμενα ἔχει, τὴν τε καρδίαν περὶ τὸ μέσον, πλὴν ἐν ἀνθρώπῳ· 17 οὗτος δ' ἐν τῷ ἀριστερῷ μᾶλλον μέρει, καθάπερ ἐλέχθη 507^a πρότερον. ἔχει δὲ καὶ τὸ ὀξύ ἢ καρδία πάντων εἰς τὸ πρόσθεν· πλὴν ἐπὶ τῶν ἰχθύων οὐκ ἂν δόξειεν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ στῆθος ἔχει τὸ ὀξύ, ἀλλὰ πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα. ἀνῆρτηται δ' αὐλῶ τὸ ἄκρον ἧ συνάπτει τὰ 5 βράγχια ἀλλήλοις τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερά. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι πόροι τεταμένοι ἐξ αὐτῆς εἰς ἕκαστον τῶν βραγχίων, μείζους μὲν τοῖς μεΐζουσιν, ἐλάττους δὲ τοῖς ἐλάττοσιν· ὁ δ' ἐπ' ἄκρας τῆς καρδίας τοῖς μεγάλοις αὐτῶν σφόδρα παχὺς αὐλὸς ἐστὶ καὶ λευκός. στόμαχον δ' ὀλίγοι ἔχουσι τῶν 10 ἰχθύων, οἷον γόγγρος καὶ ἔγχελυς, καὶ οὗτοι μικρόν. καὶ τὸ ἥπαρ [τοῖς ἔχουσι] τοῖς μὲν ἄσχιδές ἔχουσιν ἐστὶν ἐν τοῖς δεξιοῖς ὅλον, τοῖς δ' ἐσχισμένον ἀπ' ἀρχῆς τὸ μεῖζον ἐν τοῖς δεξιοῖς. ἐνίοις γὰρ ἑκάτερον τὸ μόριον ἀπῆρτηται καὶ οὐ συμπέφυκεν ἢ ἀρχή, οἷον τῶν τ' ἰχθύων τοῖς γα- 15 λεώδεσι, καὶ δασυπόδων τι γένος ἐστὶ καὶ ἄλλοθι καὶ περὶ τὴν λίμνην τὴν Βόλβην ἐν τῇ καλουμένῃ Συκίνῃ, οὗς ἂν τις δόξειε δύο ἥπατα ἔχειν διὰ τὸ πόρρω τοὺς πόρους συνάπτειν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ τῶν ὀρνίθων πνεύμονος. καὶ ὁ σπλῆν δ' ἐστὶ πᾶσιν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς κατὰ φύσιν. καὶ 20 οἱ νεφροὶ τοῖς ἔχουσι κείμενοι τὸν αὐτὸν τρόπον. ἤδη δὲ διανοιχθέν τι τῶν τετραπόδων ὥφθη ἔχον τὸν σπλῆνα μὲν ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὸ δ' ἥπαρ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα ὡς τέρατα κρίνεται. τείνει δ' ἢ μὲν ἀρτηρία πᾶσιν

507^a 4 καὶ πρὸς τὸ A^aC^a || 5 αὐλῶ A-W maxime adductus loco de respir. 478^b 8, αὐτῶ PD^a tr, αὐτῶν A^aC^a, αὐτῆς Sch Pk || ἧ] εἰς ὁ PD^a tr || 6 τὰ post καὶ om A^aC^a || καὶ om A^a || 11 ἐγγέλως Bk || 12 τοῖς ἔχουσι del A-W || ἐστὶν ante 13 ὅλον PD^a || 16 γένος ὃ ἐστὶ PD^aA^a re || παρὰ PD^a || 17 βολβὴν A^a, βόρβην P || συκινῇ A^a || 18 δόξη A^a || πόρους] λοβοὺς malim cum Sch || 21 τὸν αὐτὸν τρόπον] Intellege: Renes in eis animalibus, quae has partes habent, omnibus eandem positionem habent; itaque 20 καὶ — 21 τρόπον male del Gaza CsSch A-W || 23 τοῖς pr om A^a.

25 εἰς τὸν πνεύμονα (ὃν δὲ τρόπον, ὕστερον ἐροῦμεν), ὁ δὲ
 στόμαχος εἰς τὴν κοιλίαν διὰ τοῦ διαζώματος ὅσα ἔχει στό-
 μαχον· οἱ γὰρ ἰχθύες, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, οἱ πλεῖστοι
 οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' εὐθύς πρὸς τὸ στόμα συνάπτει ἡ κοιλία,
 διὸ πολλάκις ἐνίοις τῶν μεγάλων διώκουσι τοὺς ἐλάττους
 30 προπίπτει ἡ κοιλία εἰς τὸ στόμα. ἔχει δὲ κοιλίαν πάντα
 μὲν τὰ εἰρημένα, καὶ κειμένην ὁμοίως (κεῖται γὰρ ὑπὸ τὸ
 διάζωμα εὐθύς), καὶ τὸ ἔντερον ἐχόμενον καὶ τελευτῶν
 πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς τροφῆς, [καὶ] τὸν καλούμενον ἀρ-
 χόν. ἀνομίας δ' ἔχουσι τὰς κοιλίας. πρῶτον μὲν γὰρ
 τῶν τετραπόδων καὶ ζωοτόκων ὅσα μὴ ἔστιν ἀμφώδοντα
 35 τῶν κερατοφόρων, τέτταρας ἔχει τοὺς τοιούτους πόρους· ἃ
 δὴ καὶ λέγεται μηρυκάειν. διήκει γὰρ ὁ μὲν στόμαχος ἀπὸ
 τοῦ στόματος ἀρξάμενος ἐπὶ τὰ κάτω παρὰ τὸν πνεύμονα,
 507^b ἀπὸ τοῦ διαζώματος ἐπὶ τὴν κοιλίαν τὴν μεγάλην· αὕτη δ'
 ἔστι τὰ ἔσω τραχεῖα καὶ διειλημμένη· συνήρηται δ' αὕτῃ
 πλησίον τῆς τοῦ στομάχου προσβολῆς ὁ καλούμενος κεκρύ-
 φαλος ἀπὸ τῆς ὕψεως· ἔστι γὰρ τὰ μὲν ἔξωθεν ὅμοιος
 τῇ κοιλίᾳ, τὰ δ' ἐντὸς ὅμοιος τοῖς πλεκτοῖς κεκρυφάλοις·
 μεγέθει δὲ πολὺ ἐλάττων ἐστὶν ὁ κεκρύφαλος τῆς κοιλίας.
 τούτου δ' ἔχεται ὁ ἰχθύνος, τὰ ἐντὸς ὧν τραχὺς καὶ πλακώ-
 δης, τὸ δὲ μέγεθος παραπλήσιος τῷ κεκρυφάλῳ. μετὰ δὲ
 τοῦτον τὸ καλούμενον ἡνυστρόν ἐστι, τῷ μὲν μεγέθει τοῦ
 10 ἰχθίνου μείζον, τὸ δὲ σχῆμα προμηκέστερον· ἔχει δ' ἐντὸς
 πλάκας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ λεῖας. ἀπὸ δὲ τούτου τὸ
 ἔντερον ἥδη. τὰ μὲν οὖν κερατοφόρα καὶ μὴ ἀμφώδοντα
 τοιαύτην ἔχει τὴν κοιλίαν, διαφέρει δὲ πρὸς ἄλληλα τοῖς
 σχήμασι καὶ τοῖς μεγέθεσι τούτων τε καὶ τῷ τὸν στόμαχον
 15 εἰς μέσην ἢ πλαγίαν τείνειν τὴν κοιλίαν. τὰ δ' ἀμφώδον-

27 πρότερον om P tr || 30 προσπίπτει P^a || εἰς] πρὸς A^a
 31 μὲν om P^D || 32 ἔτερον A^a pr || 33 καὶ deleti || 35 πόρους]
 τόπους Sch e ζμγ 674^b13 || 37 τὸ P^D || b 1 εἰς P^D || 3 προσβολῆς
 A^a || 11 τούτων A^aC^a || 14 τοῖς om P^D || τούτων m Ambr
 „horum“ tr, τούτω τε A^aC^a, τούτω P^D.

τα μίαν ἔχει κοιλίαν, οἶον ἄνθρωπος, ὕς, κύων, ἄρκτος, λέων, λύκος. ἔχει δὲ καὶ ὁ θῶς πάντα τὰ ἐντὸς ὅμοια λύκῳ. πάντα μὲν οὖν ἔχει μίαν κοιλίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἐντερον· ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχει μεῖζω τὴν κοιλίαν, ὥσπερ ὕς καὶ ἄρκτος (καὶ ἡ γε τῆς ὕδς ὀλίγας ἔχει λείας πλάκας), 20 τὰ δὲ πολὺ ἐλάττω καὶ οὐ πολλῷ μεῖζω τοῦ ἐντέρου, καθάπερ λέων καὶ κύων καὶ ἄνθρωπος. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τὰ εἶδη διέστηκε πρὸς τὰς τούτων κοιλίας· τὰ μὲν γὰρ ὅτι ὅμοιαν ἔχει τὰ δὲ κυνέ, καὶ τὰ μεῖζω καὶ τὰ ἐλάττω τῶν ζώων ὡσαύτως. διαφορὰ δὲ καὶ ἐν τούτοις κατὰ τὰ μεγέ- 25 θη καὶ τὰ σχήματα καὶ πάχη καὶ λεπτότητας ὑπάρχει τὰς τῆς κοιλίας, καὶ κατὰ τὴν τοῦ στομάχου τῇ θέσει σύντρησιν. διαφέρει δὲ καὶ ἡ τῶν ἐντέρων φύσις ἐκατέροις τῶν εἰρημένων ζώων, τοῖς τε μὴ ἀμφώδουσι καὶ τοῖς ἀμφώδουσι, τῷ μεγέθει καὶ πάχει καὶ ταῖς ἐπαναδιπλώσεσιν. 30 πάντα δὲ μεῖζω τὰ τῶν μὴ ἀμφωδόντων ἐστίν· καὶ γὰρ αὐτὰ πάντα μεῖζω· μικρὰ μὲν γὰρ ὀλίγα, πάμπαν δὲ μικρὸν οὐδὲν ἐστὶ κερατοφόρον. ἔχουσι δ' ἔνια καὶ ἀποφυάδας τῶν ἐντέρων, εὐθυέντερον δ' οὐδὲν ἐστὶ μὴ ἀμφώδουν. ὁ δ' ἐλέφας ἔντερον ἔχει συμφύσεις ἔχον, ὥστε φαί- 35 νεσθῆαι τέτταρας κοιλίας ἔχειν. ἐν τούτῳ καὶ ἡ τροφή ἐγγίγνεται, χωρὶς δ' οὐκ ἔχει ἀγγεῖον. καὶ τὰ σπλάγχνα ἔχει παραπλήσια τοῖς ὑελοῖς, πλήν τὸ μὲν ἥπαρ τετραπλάσιον 508^a τοῦ βοείου καὶ τᾶλλα, τὸν δὲ σπλῆνα ἐλάττω ἢ κατὰ λόγον. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει τὰ περὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὴν τῶν

16 ἄρκτος A^a || 17 ἔχει — λύκῳ] del A-W. Hoc qui probet, ei etiam sequentia verba — 18 ἐντερον delenda sunt || 18 πάντα μὲν οὖν sel τὰ εἰρημένα, quod fort excidit || μίαν om C^a pr, del A-W || 20 post ἔχει add Pk καὶ || 21 μεῖζον A^a || 22 κύων καὶ λέων PD^a tr || δὲ om A^a, del A-W || 26 τὰς om PD^a || 27 τὴν ante σύντρησιν edd ante Bk. κατὰ τὴν τοῦ στ. θέσιν καὶ σ. Pk, κατὰ τοῦ στ. τὴν θέσιν καὶ σ. A-W „positione secundum stomachi coactionem (coaptationem)“ tr || 30 τῷ τε μεγέθει I D^a || 32 γὰρ om A^a tr || 34 δ' ante οὐδὲν om A^a pr || 36 τούτοις Sch e tr (at Fesul „in hoc“) || 37 σπλάγχνα δ' ἔχει PD^a, καὶ τὰ σπλ. δὲ tr | 508^a 2 ἢ om PD^a tr || 3 ἔχει καὶ τὰ A^a.

ἐντέρων φύσιν καὶ τοῖς τετράποσι μὲν τῶν ζώων ὥσπερ
 5 δέ, οἷον χελώνη χερσαία καὶ χελώνη θαλαττία καὶ σαύρα
 καὶ τοῖς κροκοδείλοις ἀμφοῖν καὶ πᾶσιν ὅλως τοῖς τοιού-
 τοις· ἀπλὴν τε γὰρ ἔχουσι καὶ μίαν τὴν κοιλίαν, καὶ τὰ
 μὲν ὁμοίαν τῇ ὑείᾳ, τὰ δὲ τῇ τοῦ κυνός. τὸ δὲ τῶν
 ὄφρων γένος ὁμοίον ἐστὶ καὶ ἔχει παραπλήσια σχεδὸν πάν-
 10 τα τῶν πεζῶν καὶ ὥσπερ τοῖς σαύροις, εἴ τις μῆκος
 ἀποδοὺς αὐτοῖς ἀφέλοι τοὺς πόδας. Φολιδωτόν τε γὰρ
 ἐστὶ, καὶ τὰ πρηνῇ καὶ τὰ ὑπτία παραπλήσια τούτοις ἔχει·
 πλὴν ὄρχεις οὐκ ἔχει, ἀλλ' ὥσπερ ἰχθύς δύο πόρους εἰς ἓν
 συνάπτοντας καὶ τὴν ὑστέραν μακρὰν καὶ δικρόαν. τὰ
 15 δ' ἄλλα τὰ ἐντὸς τὰ αὐτὰ τοῖς σαύροις, πλὴν ἅπαντα
 διὰ τὴν στενότητα καὶ τὸ μῆκος στενὰ καὶ μακρὰ τὰ
 σπλάγχνα, ὥστε καὶ λανθάνειν διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν σχη-
 μάτων· τὴν τε γὰρ ἀρτηρίαν ἔχει σφόδρα μακράν, ἔτι δὲ
 μακρότερον τὸν στόμαχον. ἀρχὴ δὲ τῆς ἀρτηρίας πρὸς αὐ-
 20 τῷ ἐστὶ τῷ στόματι, ὥστε δοκεῖν ὑπὸ ταύτην εἶναι τὴν
 γλῶτταν. προέχειν δὲ δοκεῖ τῆς γλώττης ἡ ἀρτηρία διὰ τὸ
 συσπᾶσθαι τὴν γλῶτταν καὶ μὴ μένειν ὥσπερ τοῖς ἄλλοις.
 ἔστι δ' ἡ γλῶττα λεπτή καὶ μακρὰ καὶ μέλαινα, καὶ ἐξέρχε-
 ται μέχρι πόρου· ἴδιον δὲ παρὰ τὰς τῶν ἄλλων γλώττας
 25 ἔχουσι καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ σαῦροι τὸ δικρόαν αὐτῶν εἶναι
 τὴν γλῶτταν ἄκραν, πολὺ δὲ μάλιστα οἱ ὄφεις· τὰ γὰρ
 ἄκρα αὐτῶν ἐστὶ λεπτὰ ὥσπερ τρίχες. ἔχει δὲ καὶ ἡ φώκη
 ἐσχισμένην τὴν γλῶτταν. τὴν δὲ κοιλίαν ὁ ὄφας ἔχει οἷον
 ἔντερον εὐρυχωρότερον, ὁμοίαν τῇ τοῦ κυνός· εἶτα τὸ ἔντερον
 30 μακρόν καὶ λεπτόν καὶ μέχρι τοῦ τέλους ἔν. ἐπὶ δὲ τοῦ

4 ζώων | ζωοτόκων D^a A^a re || 5 σαύρα A^a || 6 ὅλως A^a C^a,
 ὅλοις tr, ὁμοίως P D^a || 9 παραπλησίαν P, παραπλήσιον D^a corr ||
 11 αὐτοῖς ἀποδοὺς P D^a || τε om C^a || 17 καὶ post ὥστε om P D^a ||
 λανθάνει A^a || ὁμοιότητα P D^a || 21 προσέχειν A^a pr „con-
 iungit“ tr || 23 ἐξέλκεται P D^a tr || 24 γλώσσας C^a, γλώσσας
 A^a || 25 οἱ ante ὄφεις om A^a C^a || 30 μακρόν καὶ om A^a C^a tr ||
 τοῦ om C^a.

φάρυγγος ἡ καρδία μικρὰ καὶ νεφροειδής· διὸ δόξειεν ἄν
ἐνίοτε οὐ πρὸς τὸ στήθος ἔχειν τὸ ὀξύ. εἴθ' ὁ πνεύμων
ἀπλοῦς, ἰνώδει πόρῳ διηρθρωμένος καὶ μακρὸς σφόδρα καὶ
πολὺ ἀπηροτημένος τῆς καρδίας. καὶ τὸ ἥπαρ μακρὸν καὶ
ἀπλοῦν, σπλῆνα δὲ μικρὸν καὶ στρογγύλον, ὥσπερ καὶ οἱ
σαῦροι. χολήν δ' ἔχει ὁμοίως τοῖς ἰχθύσιν· οἱ μὲν γὰρ 35
ὑδροὶ πρὸς τῷ ἥπατι ἔχουσιν, οἱ δ' ἄλλοι πρὸς τοῖς ἐν- 508^b
τέροις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. καρχαρόδοντες δὲ πάντες εἰσίν.
πλευρὰς δ' ἔχουσιν ἴσας ταῖς ἐν τῷ μηνὶ ἡμέραις· τριάκοντα
γὰρ ἔχουσιν. [λέγουσι δὲ τινες συμβαίνειν περὶ τοὺς ὄφεις
τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ περὶ τοὺς νεοττοὺς τῶν χελιδόνων· ἐὰν 5
γὰρ τις ἐκκεντήσῃ τὰ ὄμματα τῶν ὄφρων, φασὶ φύεσθαι
πάλιν. καὶ αἱ κέρκοι δ' ἀποτεμνόμεναι τῶν τε σαύρων
καὶ τῶν ὄφρων φύονται.] ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἰχθύσιν
ἔχει τὰ περὶ τὰ ἔντερα καὶ τὴν κοιλίαν. μίαν γὰρ καὶ
ἀπλὴν ἔχουσι, διαφέρονσαν τοῖς σχήμασιν. ἔνιοι γὰρ πάμ- 10
παν ἑτεροειδῆ ἔχουσιν, οἷον ὃν καλοῦσι σκάρων, ὃς δὴ καὶ
δοκεῖ μόνος ἰχθύς μηρυκάζειν. καὶ τὸ τοῦ ἐντέρου δὲ μέ-
γεθος ἀπλοῦν, καὶ ἀναδίπλωσιν ἔχῃ, ἀναλύεται εἰς ἓν.
ἴδιον δὲ τῶν ἰχθύων ἐστὶ καὶ τῶν ὀρνίθων τῶν πλείστων
τὸ ἔχειν ἀποφυάδας· ἀλλ' οἱ μὲν ὀρνίθες κάτωθεν καὶ ὀλί- 15
γας, οἱ δ' ἰχθύες ἄνωθεν περὶ τὴν κοιλίαν, καὶ ἔνιοι πολ-
λὰς, οἷον κωβιδός, γαλεός, πέρκη, σκορπίος, κίθαρος, τρίγλη,

30 τῇ φάρυγγι PD^a || μικρὰ καὶ μακρὰ A^aC^a, μικρά, μακρὰ
δὲ PD^a tr, μικρὰ δὲ καὶ νεφρ. Bk, μακρὰ καὶ νεφρ. A-W ||
31 ἐνίοτε] ἐν τούτοις bene coni Sch || 34 μικρὸν] μακρὸν
PD^a. post δὲ fort excidit ἔχει || 35 ὁμοίαν A^a tr, nescio an
recte || b 1 ἐπὶ τῷ PD^a tr || 4 λέγουσι — 8 φύονται del A-W ||
5 νεοττοὺς τοὺς τῶν χελ. P || 10 διαφορὰν A^a pr C^a || 11 ἐν-
τεροειδῆ P tr || 12 μόνος ἰ. δοκεῖ A^a || 13 καὶ — ἔχῃ, ἀναλ. Pk,
καὶ ἀναδ. ἔχει ὁ ἀναλ. A^aC^a, καὶ ἀ. ἔχει καὶ ἀναλ. P, ἀνα-
δίπλωσιν ἔχει ὁ om D^a. Aut ἔχον aut ἐπαναδίπλωμα scriben-
dum esse censet Sch || 14 ἐστὶ τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἰχθύων
PD^a || 16 ἰχθύες πλείους ἄνωθεν PD^a tr || 17 κωβιδός καὶ γαλεός
A^a || γαλεός] fortasse γαλῆ Sch || κίθαρις A^a, κίθαρές C^a „ci-
thara“ tr.

σπάρος· ὁ δὲ κεστρεὺς ἐπὶ μὲν θάτερα τῆς κοιλίας πολλάς,
ἐπὶ δὲ θάτερα μίαν. ἔνιοι δ' ἔχουσι μὲν ὀλίγας δέ, οἷον
20 ἥπατος, γλαῦκος· ἔχει δὲ καὶ ὁ χρύσοφρος ὀλίγας. δια-
φέρουσι δὲ καὶ αὐτοὶ αὐτῶν, οἷον χρύσοφρος ἔχει ὁ μὲν
πλείους ὁ δ' ἐλάττους. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ὅλως οὐκ ἔχουσιν,
οἷον οἱ πλείστοι τῶν σελαχωδῶν· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ὀλί-
γας, οἱ δὲ καὶ πάνυ πολλάς. πάντες δὲ παρ' αὐτὴν ἔχου-
25 σι τὴν κοιλίαν τὰς ἀποφνάδας οἱ ἰχθύες. οἱ δ' ὄρνιθες
ἔχουσι καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τᾶλλα ζῶα περὶ τὰ ἐν-
τὸς μέρη διαφοράν. οἱ μὲν γὰρ ἔχουσι πρὸ τῆς κοιλίας
πρόλοβον, οἷον ἀλεκτρούν, φάτιτα, περιστερά, πέρδιξ· ἔστι
δ' ὁ πρόλοβος δέρμα κοῖλον καὶ μέγα, ἐν ᾧ ἡ τροφή
30 πρώτη εἰσιούσα ἀπεπτὸς ἐστίν. ἔστι δ' αὐτόθεν μὲν ἀπὸ
τοῦ στομάχου στενότερος, ἔπειτα εὐρύτερος, ἣ δὲ καθήκει
πάλιν πρὸς τὴν κοιλίαν, λεπτότερος. τὴν δὲ κοιλίαν σαρκώ-
δη καὶ στιφρὰν οἱ πλείστοι ἔχουσι, καὶ ἔσωθεν δέρμα
ἰσχυρὸν καὶ ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ σαρκώδους. οἱ δὲ πρό-
λοβον μὲν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἀντὶ τούτου τὸν στόμαχον εὐ-
35 ρὺν καὶ πλατύν, ἢ δι' ὅλου ἢ τὸ πρὸς τὴν κοιλίαν τεῖνον.
509^a οἷον κολοῖδς καὶ κόραξ καὶ κορώνη. ἔχει δὲ καὶ ὁ ὄρνις
τοῦ στομάχου τὸ πλατὺ κάτω, καὶ ὁ αἰγοκέφαλος μικρὸν
εὐρύτερον τὸ κάτω καὶ ἢ γλαυξ. νῆττα δὲ καὶ χῆν καὶ
λάρος καὶ καταρράκτης καὶ ὠτίς τὸν στόμαχον εὐρὺν καὶ
■ πλατύν ὅλον, καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ὀρνίθων ὁμοίως.
ἔνιοι δὲ τῆς κοιλίας αὐτῆς τι ἔχουσιν ὅμοιον προλόβῳ, οἷον

18 σκάρος A^a tr || 19 θάτερα δέ (A^a PD^a || 20 ἥπατος καὶ γλαῦ-
κος D^a A^a re || χρύσοφρος (A^a || 21 ὁ μὲν πλείους ἔχει PD^a || 23 τῶν
δ' ἄλλων — 24 πολλάς] haec verba non iam expectes || 27 δια-
φοράς A^a || 30 αὐτόθεν Rhén m Ambr, corr SchPk, αὐτόθι
A^a C^a PD^a „a principio“ tr || 31 στενότερα A^a. στενώτερος P
33 στρυφρὰν A^a C^a „calcatum“ tr || ἔσωθεν ἔνν δέρμα PD^a tr
34 καὶ om PD^a tr || 35 τεῖνοντα A^a C^a || 509^a 2 πλατὺ τὸ κ.
A-W || 3 νῆττα A^a || 4 γλάρος A^a pr || ὠτίς PD^a || 5 ὅμοιον A^a ||
τὴν κοιλίαν αὐτὴν ἔχουσιν ὁμοίαν PD^a A^a corr.

ἡ κεγχρηΐς. ἔστι δ' ἃ οὐκ ἔχει οὔτε τὸν στομάχον οὔτε τὸν πρόλοβον εὐρύν, ἀλλὰ τὴν κοιλὴν μακράν, ὅσα μικρὰ τῶν ὀρνίθων, οἷον χελιδὼν καὶ στρουθός. ὀλίγοι δ' οὔτε τὸν πρόλοβον ἔχουσιν οὔτε τὸν στομάχον εὐρύν, ἀλλὰ σφόδρα 10 μακρόν, ὅσοι τὸν αὐχένα μακρὸν ἔχουσιν, οἷον πορφυρίων· σχεδὸν δ' οὔτοι καὶ τὸ περιττωμα ὑγρότερον τῶν ἄλλων προΐενται πάντες. ὁ δ' ὄρνυξ ἰδίως ἔχει ταῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους· ἔχει γὰρ καὶ πρόλοβον καὶ πρὸ τῆς γαστρὸς τὸν στομάχον εὐρύν καὶ πλάτος ἔχοντα· διέχει δ' ὁ 15 πρόλοβος τοῦ πρὸ τῆς γαστρὸς στομάχου συχνὸν ὥς κατὰ μέγεθος. ἔχουσι δὲ καὶ λεπτόν τὸ ἐντέρον οἱ πλειᾶστοι καὶ ἀπλοῦν ἀναλυόμενον. τὰς δ' ἀποφυάδας ἔχουσιν οἱ ὀρνίθες, καθάπερ εἴρηται, ὀλίγας, καὶ οὐκ ἄνωθεν ὥσπερ οἱ ἰχθύες, ἀλλὰ κάτωθεν κατὰ τὴν τοῦ ἐντέρου τελευτήν. 20 ἔχουσι δ' οὐ πάντες, ἀλλ' οἱ πλειᾶστοι οἷον ἀλεκτροῦν, πέρδιξ, νῆττα, νυκτικόραξ, [λόκαλος], ἀσκάλαφος, χήν, κύκνος, ὠτίς, γλαύξ. ἔχουσι δὲ καὶ τῶν μικρῶν τινές, ἀλλὰ μικρὰ πάμπαν, οἷον στρουθός.

Γ.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων μορίων τῶν ἐντὸς εἴρηται, 27 καὶ πόσα καὶ ποῖ' ἅττα, καὶ τίνας ἔχει πρὸς ἄλληλα διαφοράς· λοιπὸν δὲ περὶ τῶν εἰς τὴν γένεσιν συντελούντων μορίων εἰπεῖν. ταῦτα γὰρ τοῖς μὲν θήλεσι πᾶσιν ἐντός 30 ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν ἀρρένων διαφοράς ἔχει πλείους. τὰ μὲν γὰρ ὅλως τῶν ἐναίμων ζώων οὐκ ἔχει ὄρχεις, τὰ δ' ἔχει μὲν ἐντός δ' ἔχει, καὶ τῶν ἐντός ἐχόντων τὰ μὲν πρὸς τῇ

7 κεγχρηΐς PD^a „cencreis“ (at Fesul „centris“ tr || 10 τὸν ante πρόλ. om C^a || 13 ταῦτα ἔ. πρὸς ὅλους A^a pr || 15 δ'] γὰρ C^a pr; post γαστρὸς fort excidit διευρυνθέντος vel simile quid || 18 ἀποφυάδας ἀπολελυμένης (ἀπολυμένης C^a) ἔχουσιν A^aC^a || 22 λόκαλος om A^aC^a tr, ut cum Conr Gesnero del videatur || κύκνος] νυκλάμινος A^aC^a || 23 ὅτις PD^a || τινές] ἐνιοι A^aC^a || σμικρὰ PD^a || 25 Γ.] δ = C^a || 30 ταῦτα] πάντα C^a pr || 31 πολλὰς ἔχει διαφοράς PD^a.

ὁσφύϊ ἔχει περὶ τὸν τῶν νεφρῶν τόπον, τὰ δὲ πρὸς τῇ
 35 γαστρὶ, τὰ δ' ἐκτός. καὶ τὸ αἰδοῖον τούτων τοῖς μὲν συν-
 509^b ἡρτῆται πρὸς τὴν γαστέρα, τοῖς δ' ἀφεῖται καθάπερ καὶ οἱ
 ὄρχεις· πρὸς δὲ τὴν γαστέρα συνῆρτῆται ἄλλως τοῖς ἐμπρο-
 σθοιρητικοῖς καὶ τοῖς ὀπισθοιρητικοῖς. τῶν μὲν οὖν
 ἰχθύων οὐδεὶς ὄρχεις ἔχει, οὐδ' εἴ τι ἄλλο ἔχει βράγχια, οὐ-
 5 δὲ τὸ τῶν ὄφειων γένος ἅπαν, οὐδ' ὅλως ἄπουν οὐδέν, ὅσα
 μὴ ζωοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς. οἱ δ' ὄρνιθες ἔχουσι μὲν ὄρχεις,
 ἔχουσι δ' ἐντὸς πρὸς τῇ ὁσφύϊ. καὶ τῶν τετραπόδων ὅσα
 ὠοτοκεῖ, τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον, οἷον σαύρα καὶ χελώνη καὶ
 κροκοδείλος, καὶ τῶν ζωοτόκων ἐχῖνος. τὰ δὲ τῶν ἐντὸς
 10 ἐχόντων πρὸς τῇ γαστρὶ ἔχει, οἷον τῶν ἀπόδων μὲν δελφίς,
 τῶν δὲ τετραπόδων καὶ ζωοτόκων ἐλέφας· τὰ δ' ἄλλα φα-
 νεροὺς ἔχει. ἡ δ' ἐξάρτησις ἡ πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ τὸν
 τόπον τὸν συνεχῇ τίνα διαφορὰν ἔχει, πρότερον εἴρηται·
 τοῖς μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ὀπισθεν συνεχεῖς καὶ οὐκ ἀπηρτημένοι
 εἰσίν, οἷον τῷ γένει τῷ τῶν ἰῶν, τοῖς δ' ἀπηρτημένοι.
 15 καθάπερ τοῖς ἀνθρώποις. οἱ μὲν οὖν ἰχθύες ὄρχεις μὲν
 οὐκ ἔχουσιν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, οὐδ' οἱ ὄφεις· πό-
 ρους δὲ δύο ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ ἰποζώματος ἡρτημένους ἐφ'
 ἑκάτερα τῆς ῥάχεως, συνάπτοντας εἰς ἓνα πόρον ἄνωθεν
 τῆς τοῦ περιττώματος ἐξόδου· τὸ δ' ἄνωθεν λέγομεν τὸ
 20 πρὸς τὴν ἄκανθαν. οὗτοι δὲ γίνονται περὶ τὴν ὠραν τῆς
 ὀχέας θοροῦ πλήρεις. καὶ θλιβομένων ἐξέρχεται τὸ σπέρ-
 μα λευκόν. αὐτοὶ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἢν ἔχουσι διαφορὰν, ἕκ-
 τε τῶν ἀνατομῶν δεῖ θεωρεῖν καὶ ἵστερον λεχθήσεται ἐν
 τοῖς περὶ ἑκάστον αὐτῶν ἰδίους ἀκριβέστερον. ὅσα δ' ὠο-
 25 τοκεῖ ἢ δλίποδα ὄντα ἢ τετράποδα, πάντ' ἔχει ὄρχεις πρὸς

b 2 τοῖς τ' ἐμπρ. A^aC^a, τ' del A-W, τοῖς ἐμπροσθεν οὐρητι-
 κοῖς PD^a || 8 σαύρα P^aA^aC^a || 14 πρὸς τοῦπισθεν PD^a „a poste-
 riore“ tr || τῷ ante τῶν om A^a || 16 καθάπερ A^a || 18 συνάπ-
 τουτες A^a || ἐν C^a || ἄνωθεν ante πόρον pon A^a(C^a, om P || 19 τῆς}
 ἄχρι τῆς A^aC^a; ἄχρι om tr || τὰ — τὰ A^aC^a „quod ad spinam“
 tr || 20 „circa ipsos coitus“ tr || 21 θόρον A^a pr C^aD^a || 23 θεω-
 ρεῖν δεῖ A^aC^a || 24 ἑκάστον A^aC^a || αὐτῶν om PD^a tr.

τῇ ὁσφύϊ κάτωθεν τοῦ διαζώματος, τὰ μὲν λευκοτέρους τὰ δ' ὠχροτέρους, λεπτοῖς πάμπαν φλεβίοις περιεχομένους. καὶ ἀφ' ἑκατέρου τείνει πόρος συνάπτων εἰς ἓν, καθάπερ καὶ τοῖς ἰχθύσιν, ὑπὲρ τῆς τοῦ περιττώματος ἐξόδου. τοῦτο δ' ἐστὶν αἰδοῖον, ὃ τοῖς μὲν μικροῖς ἄδηλον, ἐν δὲ τοῖς μελίσσο- 30 σιν, οἷον ἐν χηνί καὶ τοῖς τηλικούτοις, φανερώτερον γίννεται, ὅταν ἡ ὀχέια πρόσφατος ᾗ. οἱ δὲ πόροι καὶ τοῖς ἰχθύσι καὶ τούτοις προσπεφύκασιν πρὸς τῇ ὁσφύϊ ὑποκάτω τῆς κοιλίας, μεταξὺ τῶν ἐντέρων καὶ τῆς μεγάλης φλεβός, ἀφ' ἧς τείνουσι πόροι εἰς ἑκάτερον τῶν ὄρχεων. ὥσπερ 35 δὲ τοῖς ἰχθύσι περὶ μὲν τὴν ὥραν τῆς ὀχέιας θυρός τε 510^a φαίνεται ἐνὼν καὶ οἱ πόροι σφόδρα δῆλοι, ὅταν δὲ παρέλθῃ ἡ ὥρα, ἄδηλοι καὶ οἱ πόροι ἐνίστε, οὕτω καὶ τῶν ὀρνίθων οἱ ὄρχεις· πρὶν μὲν ὀχεύειν, οἱ μὲν μικροὺς οἱ δὲ πάμπαν ἀδῆλους ἔχουσιν, ὅταν δ' ὀχεύωσι, σφόδρα μεγάλους ἴσχουσιν. ἐπιδηλότατα δὲ τοῦτο συμβαίνει ταῖς φάτταις καὶ τοῖς 5 πέρδιξιν, ὥστ' ἐνιοὶ οἴονται οὐδ' ἔχειν τοῦ χειμῶνος ὄρχεις αὐτά. [τῶν δ' ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἐχόντων τοὺς ὄρχεις οἱ μὲν ἐντὸς ἔχουσι πρὸς τῇ γαστρὶ, καθάπερ δελφίς, οἱ δ' ἐκτὸς ἐν τῷ φανερωῷ πρὸς τῷ τέλει τῆς γαστρός. τούτοις δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἔχει τὸν αὐτὸν τρόπον, διαφέρουσι δ' ὅτι 10 οἱ μὲν αὐτῶν ἔχουσι καθ' αὐτοὺς τοὺς ὄρχεις, οἱ δ' ἐν τῇ καλουμένῃ ὁσχέᾳ, ὅσοι ἔξωθεν.] αὐτοὶ δ' οἱ ὄρχεις ἐν

28 ἐνα PD^a || καὶ om PD^a || 31 ἐν post οἷον om C^a pr || 32 ἡ om C^a || 33 sic transposui, A-W secutus; nam locus similiter amputatus 504^a3 non satis demonstrat talem ellipsim Aristotelis esse propriam. ὑποκάτω τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων μεταξὺ τῆς μ. φ. codd. ὑποκάτω τ. κ., καὶ <εἰς> τῶν ἐ. μεταξὺ <καὶ> τῆς μ. φ. Pk, μεταξὺ <τούτων καὶ> τῆς μ. φ. Sch || 510^a 1 τὴν om A^a || θυρός D^a || 4 Malim πρὶν μὲν γὰρ || 5 ἔχουσιν A^aC^a. Verbum omnino non exspectes || 6 οἴονται ἐνίστε PD^a || 7 πρόσθεν PD^a || Verba τῶν — 12 ἔξωθεν interpolata puto. Ex iis, quae antecedunt, non desideres, neque cum locis 500^b1 aut ζγα 717^b26 bene congruunt || 10 τὸν αὐτὸν ἔχει A^a || 11 αὐτῶν] αὐτοὺς A^aC^a tr; ἐντὸς A-W, ego mallem ἐντὸς ἔχοντες.

πᾶσι τοῖς πεζοῖς καὶ ζωοτόκοις τόνδ' ἔχουσι τὸν τρόπον.
 τείνουσιν ἐκ τῆς ἀορτῆς πόροι φλεβικοὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς
 15 ἑκατέρου τοῦ ὄρχεως, καὶ ἄλλοι ἀπὸ τῶν νεφρῶν δύο· εἰσὶ
 δ' οὗτοι μὲν αἱματώδεις, οἱ δ' ἐκ τῆς ἀορτῆς ἀναιμοί.
 ἀπὸ δὲ τῆς κεφαλῆς πρὸς αὐτῷ τῷ ὄρχει πόρος ἐστὶ πυκνό-
 τερος ἐκείνων καὶ νευρωδέστερος, ὃς ἀνακάμπτει πάλιν ἐν
 ἐσχάτῳ τῷ ὄρχει πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄρχεως· ἀπὸ δὲ τῆς
 20 κεφαλῆς ἑκατέρας πάλιν εἰς ταὐτὸ συνάπτουσιν εἰς τὸ πρό-
 σθεν ἐπὶ τὸ αἰδοῖον. οἱ δ' ἐπανακάμπτοντες πόροι καὶ οἱ
 προσκαθήμενοι τοῖς ὄρχεσιν ὑμένι περιειλημμένοι εἰσὶ τῷ
 αὐτῷ, ὥστε δοκεῖν ἓνα εἶναι πόρον, ἂν μὴ διέλῃ τὸν ὑμένα
 τις. ὁ μὲν οὖν προσκαθήμενος πόρος ἔτι αἱματώδεις ἔχει
 25 τὸ ὑγρόν, ἥττον μέντοι τῶν ἄνω [τῶν ἐκ τῆς ἀορτῆς]· ἐν
 δὲ τοῖς ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὸν καυλὸν τὸν ἐν τῷ αἰδοίῳ
 λευκὴ ἐστίν ἡ ὑγρότης. φέρει δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κύστεως
 πόρος, καὶ συνάπτει ἄνωθεν εἰς τὸν καυλόν· περὶ τοῦτον
 δ' οἶον κέλυσός ἐστι τὸ καλούμενον αἰδοῖον. Θεωρεῖσθω δὲ
 30 τὰ εἰρημένα ταῦτα ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τῆςδε. τῶν πόρων
 ἀρχὴ τῶν ἀπὸ τῆς ἀορτῆς, ἐφ' οἷς Α· κεφαλαὶ τῶν ὄρχε-
 ων καὶ οἱ καθήμενοι πόροι, ἐφ' οἷς ΚΚ· οἱ ἀπὸ τούτων
 πρὸς τῷ ὄρχει προσκαθήμενοι, ἐφ' οἷς ΩΩ· οἱ δ' ἀνα-
 κάμπτοντες, ἐν οἷς ἡ ὑγρότης ἡ λευκὴ, ἐφ' οἷς τὰ ΒΒ·
 35 αἰδοῖον Δ, κύστις Ε, ὄρχεις ἐν οἷς τὰ ΨΨ. ἀποτεμνο-
 510^b μένων δ' ἡ ἀφαιρουμένων τῶν ὄρχεων αὐτῶν ἀνασπῶνται

15 ἄλλοι δ' ἀπὸ PD^a || 18 ἐκείνων conieci, ἐκείνον codd,
 quod Sch male ad testem refert || ante ὃς add Pk ἥττον μέντοι
 τῶν ἄνω τῶν ἐκ τῆς ἀορτῆς, infra om || 19 ἐσχάτῳ A-W Pk,
 ἑκατέρῳ codd || 20 ἑκατέροι PD^a „a capite autem utroque“ tr ||
 21 οἱ post καὶ inser Sch || 22 ὑμένι] οἱ μὲν PD^a || 23 ἂν μὴ PD^a ||
 25 τῶν ἐκ τῆς ἀορτῆς om Gaza ut pravam verborum τῶν ἄνω
 interpretationem; ἐκ τῶν νεφρῶν audacius Karsch || 28 εἰς] πρὸς
 A^aC^a || 30 ταῦτα] πάντα Pk || ἐκ] καὶ ἐκ tr || 31 ἡ ἀρχὴ A^a || τῶν
 alterum om A^aC^a || ἀορτῆς Pk e Gaza, ἀρτηρίας codd || Α κε-
 φαλαὶ] ἡ κεφαλὴ P tr, ἡ κεφαλὴ α D^a || 32 ΚΚ Gaza, Κ codd ||
 33 καθήμενοι A^a pr || 35 κύστις A^a || ἐν] ἐφ' Sch || Verba ἀπο-
 τεμνομένων — b 4 γεννῆσαι del A-W.

οἱ πόροι ἄνω. διαφθείρουσι δ' οἱ μὲν ἔτι νέων ὄντων
 τρίψει, οἱ δὲ καὶ ὑστερον ἐκτέμνοντες· συνέβη δ' ἤδη ταῦ-
 ρον ἐκτμηθέντα καὶ εὐθύς ἐπιβάντα ὀχεῦσαι καὶ γεννῆσαι.
 τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς ὄρχεις τοῖς ζώοις τοῦτον ἔχει τὸν 5
 τρόπον. αἱ δ' ὑστέραι τῶν ἐχόντων ὑστέρας ζώων οὔτε
 τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχουσιν οὐθ' ὅμοιαι πάντων εἰσίν, ἀλ-
 λά διαφέρουσι καὶ τῶν ζωοτοκούντων πρὸς ἄλληλα καὶ τῶν
 ὠοτοκούντων. δίκροαι μὲν οὖν εἰσίν ἀπάντων τῶν πρὸς
 τοῖς ἄρθροις ἐχόντων τὰς ὑστέρας, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν ἐν 10
 τοῖς δεξιόις μέρεσι, τὸ δ' ἕτερον ἐν τοῖς ἀριστεροῖς ἐστίν·
 ἡ δ' ἀρχὴ μία καὶ τὸ στόμα ἓν, οἷον καυλὸς σαρκώδης
 σφόδρα καὶ χονδρώδης τοῖς πλείστοις καὶ μεγίστοις. κα-
 λεῖται δὲ τούτων τὸ μὲν ὑστέρα καὶ δελφύς (ὅθεν καὶ
 ἀδελφοὺς προσαγορεύουσι), μήτρα δ' ὁ καυλὸς καὶ τὸ στό-
 μα τῆς ὑστέρας. ὅσα μὲν οὖν ἐστὶ ζωοτόκα, καὶ δι- 15
 ποδα καὶ τετράποδα, τούτων μὲν ἡ ὑστέρα πάντων
 ἐστὶ κάτω τοῦ ὑποζώματος, οἷον ἀνθρώπων καὶ κυνὶ καὶ ὑῖ
 καὶ ἵππῳ καὶ βοῖ· καὶ τοῖς κερατοφόροις ὁμοίως ταῦτά γ'
 ἔχει πᾶσιν. ἐπ' ἄκρων δ' αἱ ὑστέραι τῶν καλουμένων κε-
 ρατίων ἐίλιγμόν ἔχουσιν αἱ τῶν πλείστων. τῶν δ' ὠοτο- 20
 κούντων εἰς τοῦμφανές οὐχ ὁμοίως ἀπάντων ἔχουσιν, ἀλλ'
 αἱ μὲν τῶν ὀρνίθων πρὸς τῷ ὑποζώματι, αἱ δὲ τῶν ἰχθύ-
 ων κάτω, καθάπερ αἱ τῶν ζωοτοκούντων διπόδων καὶ
 τετραπόδων, πλὴν λεπταὶ καὶ ὑμενώδεις καὶ μακραί, ὥστ'
 ἐν τοῖς σφόδρα μικροῖς τῶν ἰχθύων δοκεῖν ἑκατέραν ὥδν 25
 εἶναι ἓν, ὥς δύο ἐχόντων ὥδὰ τῶν ἰχθύων τούτων, ὅσων

b 2 καὶ om PD^a tr || ἐκτέμνονται A^aC^a, ἐκτέμνουσι Sch |
 ἡδη om PD^a tr || 5 τῶν ζώων PD^a || 9 οὖν om A^a || 12 ἡ δ'] καὶ
 τούτων A^a || καυλὸς A^a corr || 14 τὰ PD^a || δελφίς A^aC^a || 16 καὶ
 τετρ.] ἡ τετρ. PD^a || 17 καὶ ὁ om D^a tr || 18 γ' om PD^a || 19 ἄκρον
 A^a || κεράτων D^a || 20 ἐίλιγμόν A^aC^a, εἴλιγμα δ' P, εἴλιγμα δ'
 D^a || verba αἱ — 21 ἔχουσιν om A^a pr || 23 καὶ τετρ.] ἡ τετρ.
 Gaza, SchPk || 24 μακραί] μικραί A^a pr, quod, cum loco 567^a 23
 μικρότητα consentiat, scribendum esse videtur.

λέγεται τὸ ὥδὸν εἶναι ψαθυρόν· ἔστι γὰρ οὐχ ἓν ἀλλὰ πολλά,
 διόπερ διαχεῖται εἰς πολλά. ἡ δὲ τῶν ὀρνίθων ὑστέρα
 κάτωθεν μὲν ἔχει τὸν καυλὸν σαρκώδη καὶ στιφρόν, τὰ δὲ
 30 ξαῖ ἂν ἔξω τῆς ὑστέρας εἶναι τὰ ῥά. ἐν μὲν οὖν τοῖς
 μελίσσοι τῶν ὀρνίθων δῆλός ἐστιν ὁ ὑμῆν μαλλον, καὶ φν-
 σώμενος διὰ τοῦ καυλοῦ αἴρεται καὶ κολποῦται· ἐν δὲ τοῖς
 μικροῖς ἀδηλότερα πάντα ταῦτα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει
 ἡ ὑστέρα καὶ ἐν τοῖς τετράποσι μὲν τῶν ζώων ὥτοκόις δέ,
 35 οἷον χελώνη καὶ σαύρα καὶ βατράχοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς
 511^a τοιούτοις· ὁ μὲν γὰρ καυλὸς κάτωθεν εἰς καὶ σαρκωδέστε-
 ρος, ἡ δὲ σχίσις καὶ τὰ ῥά ἄνω πρὸς τῷ ὑποζώματι. ὅσα
 δὲ τῶν ἀπόδων εἰς τὸ φανερόν μὲν ζωτοκεῖ ἐν αὐτοῖς δ'
 ὥτοκεῖ, οἷον οἷ τε γαλεοὶ καὶ τᾶλλα τὰ καλούμενα σέλαχη
 5 (καλεῖται δὲ σέλαχος ὅ,τι ἂν ἔπουν ὅν καὶ βράγχια ἔχον
 ζωτόκον ἦ), τούτων δὴ δικρόα μὲν ἡ ὑστέρα, [ὁμοίως δὲ
 καὶ πρὸς τὸ ὑπόζωμα τείνει, καθάπερ καὶ τῶν ὀρνίθων.]
 ἔτι δὲ διὰ μέσου τῶν δικρῶν κάτωθεν ἀρξαμένη μέχρι
 πρὸς τὸ ὑπόζωμα τείνει. καὶ τὰ ῥά ἐνταῦθα γίγνεται [καὶ]
 10 ἄνω ἐπ' ἀρχῇ τοῦ ὑποζώματος, εἴτα προελθόντα εἰς τὴν
 εὐρυχωρίαν ζῶα γίγνεται ἐκ τῶν ὥδων. αὐτῶν δὲ τούτων
 πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἰχθῦς ἡ διαφορὰ

26 ψαθυρόν D^a || 28 στριφρόν C^a, στεριφόν A^a || τὸ δὲ π.
 τ. ὑ. ὑμενώδες καὶ λεπτόν PD^a. cum A^aC^a consentit tr || 31 ὁ
 ὑμῆν ἐστι PD^a || 32 καλοῦ A^a pr || κολποῦται A^a pr C^a || κολποῦ-
 ται ὁ ὑμῆν PD^a. cum A^aC^a congruit tr || 33 πάντα om PD^a,
 post ταῦτα pon A^a tr || 34 ζωτόκων A^aC^a || 511^a 2 σχέσις A^aC^a
 tr || 5 καλεῖται — 6 ἦ temere del A-W || ὅ,τι ἂν Cs, ὅ ἂν τι
 PD^a, τι om A^aC^a „quodcunque“ tr || 6 δὴ et δὲ om PD^a
 ὁμοίως — 7 ὀρνίθων seclusi. τείνει κάτωθεν ἀρξαμένη, καθά-
 περ ἡ τῶν ὀρνίθων· ἔτι δὲ διὰ μέσου τῶν δικρῶν καὶ ἄνω ἐπ'
 ἀρχῇ τοῦ ὑποζώματος τὰ ῥά γίγνεται· εἴτα Sch. Melius Pk
 κάτωθεν ἀρξαμένη post prius τείνει inserit, pro ἔτι legit ἔστι,
 pro 9 τείνει mutat στενή, ad quod confer „sinus arctior ad septum
 usque pertendit“ Gaza || 7 καὶ ante τῶν om A^aC^a tr || 9 καὶ se-
 clusi || 10 post εἴτα A^a pr iterum ἐπ' ἀρχῇ τοῦ ὑποζώματος ||
 προελθόντος A^a.

τῶν ὑστερῶν ἀκριβέστερον ἂν θεωρηθῇ τοῖς σχήμασιν ἐκ
 τῶν ἀνατομῶν. ἔχει δὲ καὶ τὸ τῶν ὄψεων γένος πρὸς τε
 ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα διαφορὰν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα γένη 15
 τῶν ὄψεων ὥτοκεῖ πάντα, ὁ δ' ἔχῃς ζωτοκεῖ μόνον, ὥ-
 τοκήσας ἐν αὐτῷ πρῶτον· διὸ παραπλησίως ἔχει τὰ περὶ τὴν
 ὑστέραν τοῖς σελάχεσιν. ἡ δὲ τῶν ὄψεων ὑστέρα, μακρά,
 καθάπερ τὸ σῶμα, τείνει, κάτωθεν ἀρξάμενη ἀφ' ἐνὸς πό-
 ρου, συνεχῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ἀκάνθης, οἷον πόρος 20
 ἐκατέρωθεν, μέχρι πρὸς τὸ ὑπόζωμα, ἐν ᾗ τὰ ῥὰ κατὰ
 στοῦχον ἐγγίγνεται, καὶ ἐκτίκτει οὐ καθ' ἐν ἄλλὰ συνεχές.
 [ἔχει δὲ τὴν ὑστέραν, ὅσα μὲν ζωτοκεῖ καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ
 εἰς τοῦμφανές, ἄνωθεν τῆς κοιλίας, ὅσα δ' ὥτοκεῖ, πάντα
 κάτωθεν πρὸς τῇ ὀσφυί. ὅσα δ' εἰς τὸ φανερόν μὲν ζω- 25
 τοκεῖ ἐν αὐτοῖς δ' ὥτοκεῖ, ἐπαμφοτερίζει· τὸ μὲν γὰρ
 κάτωθεν πρὸς τὴν ὀσφὺν αὐτῆς μέρος ἐστίν, ἐν ᾧ τὰ ῥὰ,
 τὸ δὲ περὶ τὴν ἔξοδον ἐπάνω τῶν ἐντέρων.] ἔτι δὲ δια-
 φορὰ καὶ ἡδε πρὸς ἀλλήλας ἐστὶ τῶν ὑστερῶν. τὰ μὲν γὰρ
 κερατοφόρα καὶ μὴ ἀμφώδοντα ἔχει κοτυληδόνας ἐν τῇ
 ὑστέρα, ὅταν ἔχη τὸ ἔμβρυον, καὶ τῶν ἀμφωδόντων οἷον 30
 δασύπους καὶ μῦς καὶ νυκτερίς· τὰ δ' ἄλλα τὰ ἀμφώδοντα
 καὶ ζωτόκα καὶ ὑπόποδα πάντα λείαν ἔχει τὴν ὑστέραν,
 καὶ ἡ τῶν ἐμβρύων ἐξάρτησις ἐξ αὐτῆς ἐστὶ τῆς ὑστέρας,
 ἄλλ' οὐκ ἐκ κοτυληδόνης.

Τὰ μὲν οὖν ἀνομοιομερῆ ἐν τοῖς ζώοις μέρη τοῦτον ἔχει 35
 τὸν τρόπον, καὶ τὰ ἐκτὸς καὶ τὰ ἐντὸς. τῶν δ' ὁμοιο- 2 511^b

13 ἐκ τῶν ἀνατομῶν om A^a pr || 15 διαφέροντα A^a pr C^a ||
 16 ὥτοκεῖ, ἔχῃς δὲ PD^a; cum A^aC^a facit tr || ὥτοκήσαν PA^aC^a ||
 21 ἐκατέρωθεν Pk, qui legit πόρος χωρὶς ἐκατέρωθεν, μέχρι. at
 ἐκατέρος ὧν codd || 22 στοιχεῖον et ἔνα C^a || 23 Locum ἔχει —
 28 ἐντέρων iure del Sch || 24 τὸ ἐμφ. A^aC^a || ἄνωθεν] ἄδηλον
 A^a pr || ἄνωθεν ἐπὶ τῆς κοιλίας Sch „desuper a ventre“ (Fesul
 „ad ventrem“) tr || 27 κάτωθεν καὶ πρὸς PD^a. καὶ om tr || ἐν
 ἡ τὰ (τὰ om P) περιττὰ ῥὰ, τὰ δὲ PD^a. cum A^aC^a congruit tr ||
 28 καὶ om PD^a || ἄλληλα A^aC^a || γὰρ om C^a || 29 μὴ om A^a pr ||
 31 τὰ post ἄλλα om PD^a.

μερῶν κοινότατον μὲν ἐστὶ τὸ αἷμα πᾶσι τοῖς ἐναίμοις ζώ-
 οῖς καὶ τὸ μόριον ἐν ᾧ πέφυκεν ἐγγίγνεσθαι (τοῦτο δὲ
 καλεῖται φλέψ), ἔπειτα δὲ τὸ ἀνάλογον τούτοις, ἰχώρ καὶ
 5 ἴνες, καὶ ὃ μάλιστα δὴ ἐστὶ τὸ σῶμα τῶν ζώων, ἡ σὰρξ
 καὶ τὸ τούτῳ ἀνάλογον ἐν ἐκάστῳ μόριον, ἔτι ὁστοῦν καὶ
 τὸ ἀνάλογον τούτῳ, οἶον ἄκανθα καὶ χόνδρος· ἔτι δὲ δέρμα,
 ὑμήν, νεῦρα, τρίχες, ὀνυχες, καὶ τὰ ὁμολογούμενα τούτοις·
 πρὸς δὲ τούτοις πιμελή, στέαρ καὶ τὰ περιττώματα· ταῦτα
 10 δ' ἐστὶ κόπρος, φλέγμα, χολή ξανθὴ καὶ μέλαινα. ἐπεὶ δ'
 ἀρχῇ ἔοικεν ἡ τοῦ αἵματος φύσις καὶ ἡ τῶν φλεβῶν, πρῶ-
 τον περὶ τούτων λεκτέον, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τῶν πρότε-
 ρον εἰρηκότων τινὲς οὐ καλῶς λέγουσιν. αἵτιον δὲ τῆς
 ἀγνοίας τὸ δυσθεώρητον αὐτῶν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς τεθνε-
 15 ῶσι τῶν ζώων ἄδηλος ἡ φύσις τῶν κυριωτάτων φλεβῶν
 διὰ τὸ συμπύπτειν εὐθὺς ἐξίοντος τοῦ αἵματος μάλιστα
 ταύτας (ἐκ τούτων γὰρ ἐκχεῖται ὠθρόον ὥσπερ ἐξ ἀγγείου·
 καθ' αὐτὸ γὰρ οὐδὲν ἔχει αἷμα, πλὴν ὀλίγον ἐν τῇ καρδίᾳ,
 ἀλλὰ πᾶν ἐστὶν ἐν ταῖς φλεψίν), ἐν δὲ τοῖς ζῶσιν ἀδύνα-
 20 τόν ἐστὶ θεάσασθαι πῶς ἔχουσιν· ἐντὸς γὰρ ἡ φύσις αὐ-
 τῶν. ὥσθ' οἱ μὲν ἐν τεθνεῶσι καὶ διηρημένοις τοῖς ζώοις
 θεωροῦντες τὰς μεγίστας ἀρχὰς οὐκ ἐθεώρουν, οἱ δ' ἐν
 τοῖς λελεπτυσμένοις σφόδρα ἀνθρώποις ἐκ τῶν τότε ἔξωθεν
 φαινομένων τὰς ἀρχὰς τῶν φλεβῶν διώρισαν. Σύνενσεις

b 3 δὲ om A^a pr || 5 καὶ ante ὃ om A^a C^a || 6 τούτων P D^a C^a
 tr || 7 τούτῳ ἀνάλογον A^a || 8 ὀνυχες τρίχες C^a D^a tr || ἀναλογοί-
 μιν A^a CsSch male ex Canis. „respondentia“ tr || 10 φλέγμα καὶ
 χολή A^a || φλέγμα — μέλαινα locus incertus. A. W. opinantur
 fortasse σπέρμα pro φλέγμα et γάλα pro χολή olim scriptum
 fuisse, at ξανθὴ καὶ μέλαινα additum esse. Non probō; potius
 post στέαρ exspectarem μυελὸς γάλα γογὴ. Neque cum Prantl
 censeo in fine huius libri lacunam esse, quod κόπρος, φλέγμα,
 χολή non tractentur. Philosophum ipsum sibi non constituisse
 putandum est || καὶ ἐπειδὴ Sch || 11 προτέρω A^a || 19 ἐστὶ A^a tr,
 εἶναι P D^a C^a || 22 ἐθεώρουν, οὐ δ' C^a || 23 τότε om D^a tr
 σύνενσεις A^a, σένενσεις P. Hoc Syennesis fragmentum invenitur
 etiam apud [Pseud-]Hippocr de nat oss ed Littré IX 174.

μὲν <γὰρ> ὁ Κύπριος ἰατρός τόνδε τὸν τρόπον λέγει. αἱ
 φλέβες αἱ παχεῖαι ὥδε πεφύκασιν· ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ παρὰ 25
 τὴν ὀφρὺν διὰ τοῦ νώτου παρὰ τὸν πνεύμονα ὑπὸ τοὺς
 μαστούς, ἡ μὲν ἐκ τοῦ δεξιοῦ εἰς τὰ ἀριστερά, ἡ δ' ἐκ τοῦ
 ἀριστεροῦ εἰς τὸ δεξιόν. ἡ μὲν οὖν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ διὰ
 τοῦ ἥπατος εἰς τὸν νεφρὸν καὶ εἰς τὸν ὄρχιν, ἡ δ' ἐκ τοῦ
 δεξιοῦ εἰς τὸν σπλῆνα καὶ νεφρὸν καὶ ὄρχιν, ἐντεῦθεν δ'
 εἰς τὸ αἰδοῖον. Διογένης δ' ὁ Ἀπολλωνιάτης τάδε λέγει. 30
 αἱ φλέβες ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥδ' ἔχουσιν. εἰσὶ δύο μέγι-
 σται· αὗται τείνουσι διὰ τῆς κοιλίας παρὰ τὴν νωτιαίαν
 ἄκανθαν, ἡ μὲν ἐπὶ δεξιᾷ ἡ δ' ἐπ' ἀριστερά, εἰς τὰ σκέλη,
 ἑκατέρα <εἰς τὸ> παρ' ἑαυτῇ, καὶ ἄνω εἰς τὴν κεφαλὴν πα-
 ρὰ τὰς κλεῖδας διὰ τῶν σφαγῶν. ἀπὸ δὲ τούτων καθ' 35
 ἅπαν τὸ σῶμα φλέβες διατείνουσιν, ἀπὸ μὲν τῆς δεξιᾶς εἰς 512^a
 τὰ δεξιᾷ, ἀπὸ δὲ τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὰ ἀριστερά, μέγι-
 σται μὲν δύο εἰς τὴν καρδίαν περὶ αὐτὴν τὴν νωτιαίαν
 ἄκανθαν, ἕτεραι δ' ὀλίγον ἀνωτέρω διὰ τῶν στηθῶν ὑπὸ
 τὴν μασχάλην εἰς ἑκατέραν τὴν χεῖρα τὴν παρ' ἑαυτῇ· καὶ 5
 καλεῖται ἡ μὲν σπληνίτις, ἡ δ' ἥπατιτις. σχίζεται δ' αὐτῶν
 ἄκρα ἑκατέρα, ἡ μὲν ἐπὶ τὸν μέγαν δάκτυλον, ἡ δ' ἐπὶ
 τὸν ταρσόν· ἀπὸ δὲ τούτων λεπταὶ καὶ πολυόχοι ἐπὶ τὴν
 ἄλλην χεῖρα καὶ δακτύλους. ἕτεραι δὲ λεπτότεραι ἀπὸ τῶν
 πρώτων φλεβῶν τείνουσιν, ἀπὸ μὲν τῆς δεξιᾶς εἰς τὸ ἥπαρ 10
 ἀπὸ δὲ τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὸν σπλῆνα καὶ τοὺς νεφρούς.

24 post μὲν recte inser Pk γὰρ ex tr (deest in Fesul) || λέγει
 om PD^a || 25 ὀμφαλοῦ A^aC^a tr || περὶ A^a || 26 ὀφρὺν A^a re „super-
 cilium“ tr || 26 περὶ A^aPD^a || 27 „in sinistrum“ („in dextrum in
 sinistra“ Fesul) tr, εἰς τὸ ἀριστερὸν Pseudippocr || μὲν οὖν ἐκ
 C^a Pseudippocr. A^aPD^a om || 29 τὸ νεφρὸν A^a || 31 αἱ δὲ φλ.
 PD^a || εἰσὶ δὲ δύο αἱ C^a, εἰσὶν αἱ δύο PD^a „sunt duae quae
 maximae“ tr || 33 σκέλη δ' ἑκατέρω C^a. in A^a post σκέλη litera
 erasa est || 34 εἰς τὸ A-W inser. ἑκατέρω τὰ D^a || 512^a 1 αἱ φλέβες
 PD^a || εἰς] ἐπὶ A^a || 2 εἰς] ἐπὶ A^a || τὰ ἀριστερά C^a || 4 ἄνωθεν A^a ||
 6 σπληνίτις et ἥπατιτις, sic semper PA^aC^a || 8 ἀπὸ δὲ] καὶ ἀπὸ
 PD^a || 9 ἄλλην A^aC^a tr, ὀλην PD^a || 11 καὶ εἰς τοὺς A^aC^a.

αἱ δ' εἰς τὰ σκέλη τείνουσαι σκλίζονται κατὰ τὴν πρόσφυσιν,
καὶ διὰ παντὸς τοῦ μηροῦ τείνουσιν. ἡ δὲ μεγίστη αὐτῶν
ὀπισθεν τείνει τοῦ μηροῦ, καὶ ἐκφαίνεται παχεῖα· ἑτέρα δ'
15 εἶσω τοῦ μηροῦ, μικρὸν ἤττον παχεῖα ἐκείνης. ἔπειτα πα-
ρὰ τὸ γόνυ τείνουσιν εἰς τὴν κνήμην τε καὶ τὸν πόδα.
καὶ καθάπερ αἱ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐπὶ τὸν ταρσὸν
τοῦ ποδὸς καθήκουσι, καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς δακτύλους
διατείνουσιν. σκλίζονται δὲ καὶ ἐπὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὸ
20 πλευρὸν πολλαὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λεπταὶ φλέβες. αἱ δ' εἰς
τὴν κεφαλὴν τείνουσαι διὰ τῶν σφαγῶν φαίνονται ἐν τῷ αὐ-
χένι μεγάλαι· ἀπ' ἐκατέρας δ' αὐτῶν, ἥ τελευτᾷ, σκλίζονται
εἰς τὴν κεφαλὴν πολλαί, αἱ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν εἰς τὰ ἀρι-
στερά, αἱ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιά· τελευτῶσι δὲ
25 παρὰ τὸ οὗς ἑκάτεραι. ἔστι δ' ἑτέρα φλέψ ἐν τῷ τραχήλῳ
παρὰ τὴν μεγάλην ἐκατέρωθεν, ἐλάττων ἐκείνης ὀλίγον, εἰς
ἣν αἱ πλεῖσται ἐκ τῆς κεφαλῆς συνέχουσιν αὐτῆς· καὶ αὐ-
ταὶ τείνουσιν διὰ τῶν σφαγῶν εἶσω. καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκατέ-
ρας ὑπὸ τὴν ὠμοπλάτην τείνουσι καὶ εἰς τὰς χεῖρας καὶ
30 φαίνονται παρὰ τε τὴν σπληνίτιν καὶ τὴν ἥπατίτιν ἑτεραι
ὀλίγον ἐλάττους, ἃς ἀποσχάζουσιν, ὅταν τι ὑπὸ τὸ δέρμα
λυπῇ· ἂν δέ τι περὶ τὴν κοιλίαν, τὴν ἥπατίτιν καὶ τὴν

12 πρόσφυσιν | ὅσφον A-W bene propon || 14 ἐκφαίνεται A^a ||
ἑτέρα — 15 παχεῖα om C^a || 15 παχεῖα μικρὸν ἤττον A^a || 16 πόδα,
καθάπερ καὶ εἰς τὰς χεῖρας· καὶ ἐπὶ Bk. at pro καὶ εἰς exhibit
αἱ εἰς C^a, καὶ om A^a. καὶ καθάπερ transp A-W || 18 καθή-
κουσαι A^a || 19 καὶ om A^a || καὶ ἐπὶ τὸ A^a || exspectes τὰ πλευρά
24 αἱ δ' ἐκ | ἐκ δὲ A^a || 27 συντείνουσιν P D^a || αὐταῖς A^a C^a .
27—30 Locum dubium mutata interpunctione sanare studui.
Bk post 29 χεῖρας interpunxit || 29 τὸν P D^a, τῷ A^a, qui ὠμο-
πλάτη || 31 ὀλίγαι D^a, ὀλίγον πολλάκις C^a || ἀποσχῶσιν D^a Bk, ἀπο-
σπῶσιν P, ἀποσχίζουσιν καὶ αἱ ὑπερέχουσιν C^a, ὑποσχίζουσιν αἱ
ὑπερέχουσιν A^a, quod in ὑποσχίζουσιν οἱ θιραπεύοντες audacius
mutant A-W || ὅταν ὑποδράμη λύπη A^a C^a (olim fort ὅταν ὑπὸ
δέρμα ἢ λύπη) „quando incidit tristitia“ tr || ὅταν τὸ ὑπὸ P D^a
32 ἂν | αἱ A^a C^a tr, ἔων P || δ' ἐτι καὶ περὶ A^a C^a tr, deinceps
τὴν σπληνίτιν καὶ τὴν ἥπατίτιν A^a || 32 τὴν post καὶ om P D^a C^a.

σπληνῖτιν. τείνουσι δὲ καὶ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἀπὸ τούτων
 ἕτεραι. ἕτεραι δ' εἰσὶν αἱ ἀπὸ ἑκατέρας τείνουσαι διὰ τοῦ 512^b
 νωτιαίου μυελοῦ εἰς τοὺς ὄρχεις, λεπταί. ἕτεραι δ' ὑπὸ τὸ
 δέρμα καὶ διὰ τῆς σαρκὸς τείνουσιν εἰς τοὺς νεφρούς, καὶ
 τελευτῶσιν εἰς τοὺς ὄρχεις τοῖς ἀνδράσι, ταῖς δὲ γυναιξὶν
 εἰς τὰς ὑστέρας. αἱ δὲ φλέβες αἱ μὲν πρῶται ἐκ τῆς κοι- 5
 λίας εὐρύτεραί εἰσιν, ἔπειτα λεπτότεραι γίνονται, ἕως ἂν
 μεταβάλλωσιν ἐκ τῶν δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐκ τούτων
 εἰς τὰ δεξιὰ· αὗται δὲ σπερματίδες καλοῦνται. τὸ δ' αἷμα
 τὸ μὲν παχύτατον ὑπὸ τῶν σαρκῶν ἐκπίνεται· ὑπερβάλλον
 δ' εἰς τοὺς τόπους τούτους λεπτὸν καὶ θερμὸν καὶ ἀφρωδὲς 10
 γίγνεται.

Συνέννεσις μὲν οὖν καὶ Διογένης οὕτως εἰρήκασιν, Πόλυ- 3
 βος δ' ὧδε. [τὰ δὲ] τῶν φλεβῶν τέτταρα ζεύγη ἐστίν, ἔν
 μὲν ἀπὸ τοῦ ἐξόπισθεν τῆς κεφαλῆς διὰ τοῦ ἀνχένος ἔξω-
 θεν παρὰ τὴν ῥάχιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν μέχρι τῶν ἰσχίων εἰς 15
 τὰ σκέλη, ἔπειτα διὰ τῶν κνημῶν ἐπὶ τῶν σφυρῶν τὰ ἔξω
 καὶ εἰς τοὺς πόδας· διὸ καὶ τὰς φλεβοτομίας ποιοῦνται
 τῶν περὶ τὸν νῶτον ἀλγημάτων καὶ ἰσχίον ἀπὸ τῶν ἰγνύων
 καὶ τῶν σφυρῶν ἔξωθεν. ἕτεραι δὲ φλέβες ἐκ τῆς κεφα-

32 ὑπὸ] εἰς PD^a tr || b 1 τούτων ἕτεραι] τ. ἑκατέρας A^aC^a || αἱ —
 τείνουσι A^a || 6 ἔπειτα ἔτι λεπτότεραι A^aC^a tr || 7 μεταβάλλωσιν PD^a
 et fort C^a || τὰριστερὰ C^a || 8 σπερματίτιδες PD^a. Verba αὗται
 — καλοῦνται post 5 ὑστέρας transponenda videntur || 9 σαρκω-
 δῶν PD^a || „imbibitur et sugitur a carne“ Scotus. ἐγγίγνεται
 A^aC^a „infit a carnibus“ tr. Locus dubius. Exspectes etiam τὸ
 δ' ὑπερβάλλον || 12 συνένεσις A^a || πολύβιος A^a || 13 τὰ δὲ seclusi,
 om tr. δὲ om PD^aC^a || 14 ἐξόπισθε C^a || 16 ἐπὶ τῶν σφυρῶν τὰ
 ἔξω Pseudipp de nat oss et de nat hom (Littre VI 58). ἐκ
 τῶν σφυρῶν εἰς τ' ἔξω A^aC^a, εἰς τὸ ἔξω τῶν σφυρῶν P. εἰς τῶν
 σφυρῶν τὸ ἔξω D^a. Ad verborum collocationem cf b 22, 513^a4 |
 17 εἰς om PD^a || καὶ om A^aC^a || 18 ἐπὶ τῶν vel τὰς ἐπὶ τῶν bene
 Pseudipp. Praepositionem etiam 25 desideres || propter sequens
 ἰσχίον velim τὸ νῶτον || ἰσχίων PA^aC^a || 19 τῶν σφυρῶν ἔξωθεν
 A^aC^a tr Pseudipp. σφυρῶν τῶν ἔξωθεν D^a, τῶν ἔξωθεν σφυρῶν
 P „inter ignyas et cavillas deforis“ tr. Sane pro ἀπὸ desideres
 μεταξὺ vel ἐντός.

20 λῆς παρὰ τὰ ὦτα διὰ τοῦ ἀνύχενος, αἱ καλοῦνται σφαγίτιδες,
 ἔνδοθεν παρὰ τὴν ῥάχιν ἐκάτεραι φέρουσι παρὰ τὰς ψύας εἰς
 τοὺς ὄρχεις καὶ εἰς τοὺς μηρούς, καὶ διὰ τῶν ἰγνύων τοῦ
 ἔνδοθεν μορίου καὶ διὰ τῶν κνημῶν ἐπὶ τὰ σφυρὰ τὰ εἴσω
 καὶ τοὺς πόδας· διὸ καὶ τὰς φλεβοτομίας ποιοῦνται τῶν περὶ
 25 τὰς ψύας καὶ τοὺς ὄρχεις ἀλγημάτων ἀπὸ τῶν ἰγνύων καὶ τῶν
 σφυρῶν <εἴσωθεν>. τὸ δὲ τρίτον ζεύγος ἐκ τῶν κροτάφων διὰ
 τοῦ ἀνύχενος ὑπὸ τὰς ὠμοπλάτας εἰς τὸν πνεύμονα ἀφικοῦν-
 ται, ἡ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ ὑπὸ τὸν μαστὸν
 καὶ εἰς τὸν σπληνὰ τε καὶ εἰς τὸν νεφρόν, ἡ δ' ἀπὸ τῶν
 30 ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιὰ ἐκ τοῦ πνεύμονος ὑπὸ τὸν μαστὸν
 καὶ <εἰς τὸ> ἥπαρ καὶ εἰς τὸν νεφρόν· ἄμφω δὲ τελευτῶ-
 σιν εἰς τὸν ἀρχόν. αἱ δὲ τέταρται ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθεν τῆς
 513^a κεφαλῆς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑπὸ τὸν ἀνύχενον καὶ τὰς κλει-
 δας· ἐντεῦθεν δὲ τείνουσι διὰ τῶν βραχιόνων ἄνωθεν εἰς
 τὰς καμπάς, εἴτα διὰ τῶν πῆχεων ἐπὶ τοὺς καρπούς καὶ
 τὰς συγκαμπάς, καὶ διὰ τῶν βραχιόνων τοῦ κάτωθεν μο-
 5 ρίου εἰς τὰς μασχάλας, καὶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν <τὸ> ἄνωθεν,
 ἕως ἡ μὲν ἐπὶ τὸν σπληνα ἡ δ' ἐπὶ τὸ ἥπαρ ἀφίκηται·
 εἰθ' ὑπὲρ τῆς γαστροῦς εἰς τὸ αἰδοῖον ἄμφω τελευτῶσιν.
 Τὰ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν ἄλλων εἰρημένα σχεδὸν ταῦτ'
 ἐστίν· εἰσὶ δὲ καὶ τῶν περὶ φύσιν οἱ τοιαύτην μὲν οὐκ

20 αἶ] καὶ A^aC^a tr || σφαγίτιδες A^a pr || 21 περὶ A^a || φέρουσι
 PD^a tr Pseudipp. φέρουσαι A^aC^a || ψύας C^a, ψοιάς PD^a, ψύας A^a
 pr Pseudipp || 22 εἰς om A^aC^a || ἐκ τοῦ ἔσωθεν μέρος Pseudipp ||
 23 ἔνδοθεν τοῦ PD^a || 25 ψοιάς PD^a, ψύας (ψοιάς A^a re) καὶ
 ὄρχεις A^aC^a || 26 εἴσωθεν addidi ex Pseudipp. τῶν εἴσω σφυρῶν
 A-W || τὸ δὲ τρίτον ζεύγος | αἱ δὲ τρίται φλέβες Pseudipp ||
 27 τοὺς A^a || 28 ἡ μὲν, 29 ἡ δ' Pseudipp, αἱ μὲν — αἱ δ' codd ||
 30 εἰς τὰ δεξιὰ Pseudipp Pk, εἰς τὸν δεξιὸν codd || ὑπὸ | εἰς
 PD^a || 31 εἰς τὸ add Pk p. XX ex Pseudipp. καὶ εἰς τὸν
 νεφρόν A^aC^a om || 32 ἀρχόν A^aC^a Pseudipp. ὄρχιν PD^a || 513^a 1
 κλεις PD^a, κληῖδας Pseudipp || 2 τείνουσι om PD^a || 3 καμπάς
 συγκαμπάς et 4 συγκαμπάς | δακτύλους Pseudipp || 3 πηχέων
 A^aC^a, παχέων P || 5 εἰς | ὑπὸ A^a || τὸ adieci || 6 εἰθ' | αἱ δ'
 A^aC^a tr || 7 totus de IV. pari locus est plenior apud Pseudipp ||
 9 φύσεως A^a || οὐκέτ' PD^a.

ἐπραγματεύθησαν ἀκριβολογίαν περὶ τὰς φλέβας, πάντες δ' 10
ὁμοίως τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἐγκεφάλου
ποιουῦσι, λέγοντες οὐ καλῶς. χαλεπῆς δ' οὔσης, ὥσπερ
εἴρηται πρότερον, τῆς θεωρίας ἐν μόνοις τοῖς ἀποπεπνιγ-
μένοις τῶν ζώων προλεπτυνθεῖσιν ἔστιν ἱκανῶς καταμαθεῖν,
εἴ τι περὶ τῶν τοιούτων ἐπιμελές. ἔχει δὲ τοῦτον τὸν 15
τρόπον ἡ τῶν φλεβῶν φύσις. δύο φλέβες εἰσὶν ἐν τῷ θώ-
ρακι κατὰ τὴν ῥάχιν ἐντός, ἔστι δὲ κειμένη αὐτῶν ἡ μὲν
μεῖζων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἡ δ' ἐλάττων ὀπίσθεν ταύτης,
καὶ ἡ μὲν μεῖζων ἐν τοῖς δεξιοῖς μᾶλλον, ἡ δ' ἐλάττων ἐν
τοῖς ἀριστεροῖς, ἣν καλοῦσί τινες ἀορτὴν ἐκ τοῦ τεθεᾶσθαι 20
καὶ ἐν τοῖς τεθνεῶσι τὸ νευρῶδες αὐτῆς μόριον. αὗται δ'
ἔχουσι τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς καρδίας· διὰ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων
σπλάγχνων, ἧ τυγχάνουσι τείνουσαι, ὅλαι δι' αὐτῶν διέρχον-
ται σωζόμεναι καὶ οὔσαι φλέβες, ἡ δὲ καρδία ὥσπερ μόριον
αὐτῶν ἔστι, καὶ μᾶλλον τῆς ἔμπροσθίας καὶ μεΐζονος, διὰ 25
τὸ ἄνω μὲν καὶ κάτω τὰς φλέβας εἶναι ταύτας, ἐν μέσῳ δ'
αὐτῶν τὴν καρδίαν. ἔχουσι δ' αἱ καρδίαι πᾶσαι μὲν κοι-
λίας ἐν αὐταῖς, ἀλλ' αἱ μὲν τῶν σφόδρα μικρῶν ζώων
μόλις φανερὰν τὴν μεγίστην ἔχουσι, τὰ δὲ μέσα τῷ μεγέθει
τῶν ζώων καὶ τὴν ἐτέραν, τὰ δὲ μέγιστα τὰς τρεῖς. ἔστι 30
δὲ τῆς καρδίας τὸ ὁξὺ ἐχούσης εἰς τὸ πρόσθεν, καθάπερ
εἴρηται πρότερον, ἡ μεγίστη μὲν κοιλία ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ
ἀνωτάτῳ αὐτῆς, ἡ δ' ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, ἡ δὲ
μέση μεγέθει τούτων ἐν τῷ μέσῳ ἀμφοῖν· ἀμφοτέραι δὲ
πολλῷ ἐλάττους εἰσὶ τῆς μεγίστης. συντέτρηνται μέντοι 35
πᾶσαι αὗται πρὸς τὸν πνεύμονα, ἀλλ' ἄδηλοι <αἱ τρήσεις>

13 πρότερον om PD^a, at non tr || 14 ἱκανὸν C^a || 17 ῥάχιν
μὲν, ἐντός δὲ κείμεναι ταύτης, ἡ PD^a tr || 18 πρόσθεν PD^a ||
25 προσθίας C^a || διὰ τὸ] ὥστε PD^a tr || 27 κοιλίας Scalig, κοι-
λίαν codd tr || 30 τὰς] πάσας τὰς PD^a tr || ἔτι A^aC^a tr || 32 ἡ
om A^aC^a || 33 ταύτης PD^a „ipsius“ tr || 34 δὲ] δὲ αἱ δύο PD^a
tr, quod A-W audacter mutant in δὲ αὗται || 36 ἄδηλον Cs ex
m Ambr. αἱ τρήσεις addidi.

- 513^b διὰ σμικρότητα τῶν πόρων πλὴν μιᾶς. ἡ μὲν οὖν μεγάλη
 φλέψ ἐκ τῆς μεγίστης ἤρτηται κοιλίας τῆς ἄνω καὶ ἐν τοῖς
 δεξιοῖς, εἴτα διὰ τοῦ κοίλου τοῦ μέσου τείνασα γίνεται
 πάλιν φλέψ, ὥς οὔσης τῆς κοιλίας μορίου τῆς φλεβὸς ἐν
 5 ᾧ λιμνάζει τὸ αἷμα. ἡ δ' ἄορτή ἀπὸ τῆς μέσης· πλὴν οὐχ
 οὔτως ἀλλὰ κατὰ στενοτέραν σύριγγα πολλῶ κοινωνεῖ. καὶ
 ἡ μὲν φλέψ διὰ τῆς καρδίας, εἰς δὲ τὴν ἄορτήν <πόρος>
 ἀπὸ τῆς καρδίας τείνει. καὶ ἔστιν ἡ μὲν μεγάλη φλέψ
 ὑμενώδης καὶ δερματώδης, ἡ δ' ἄορτή στενοτέρα μὲν ταύ-
 10 τῆς, σφόδρα δὲ νευρώδης· καὶ ἀποτεινομένη πόρῳ πρὸς τε
 τὴν κεφαλὴν καὶ πρὸς τὰ κάτω μόρια στενὴ τε γίνεται καὶ
 νευρώδης πάμπαν. τείνει δὲ πρῶτον μὲν ἄνω ἀπὸ τῆς
 καρδίας τῆς μεγάλης φλεβὸς μόριον πρὸς τὸν πνεύμονα καὶ
 τὴν σύναψιν τῆς ἄορτῆς, ἄσχιστος καὶ μεγάλη οὔσα φλέψ.
 15 σχίζεται δ' ἀπ' αὐτῆς μόρια δύο, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν πνεύμονα,
 τὸ δ' ἐπὶ τὴν ῥάχιν καὶ τὸν ὕστατον τοῦ τραχήλου σφόνδυ-
 λον. ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸν πνεύμονα τείνουσα φλέψ εἰς δι-
 μερῇ ὄντ' αὐτὸν διχῇ σχίζεται πρῶτον, εἴτα παρ' ἐκάστην
 σύριγγα καὶ ἕκαστον τρημα τείνει, μείζων μὲν παρὰ τὰ
 20 μείζω, ἐλάττω δὲ παρὰ τὰ ἐλάττω, οὔτως ὥστε μηδὲν εἶναι
 μόριον λαβεῖν ἐν ᾧ οὐ τρημά τ' ἔνεστι καὶ φλεβίον· τὰ γὰρ
 τελευταῖα τῷ μεγέθει ἄδηλα διὰ τὴν μικρότητα ἔστιν, ἀλλὰ
 πᾶς ὁ πνεύμων φαίνεται μεστός ὢν αἵματος. ἐπάνω δ' οἱ
 ἀπὸ τῆς φλεβὸς εἰσι πόροι τῶν ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας συρίγγων
 25 τεινουσῶν. ἡ δ' ἐπὶ τὸν σφόνδυλον τοῦ τραχήλου τείνουσα

b 1 μικρότητα A^aC^a || post πλὴν add Sch ἐπὶ. „praeterquam in uno“ Gaza || 2 μεγίστης | μεγάλης A^a || 3 τείνασα γίνεται correxi. τείνεται A^aC^a tr, γίνεται P D^a || 4 post ὥς rasura in A^a || 6 πολλῶν A^a pr C^a tr || 7 πόρος adieci, ἡ δ' ἄορτή IsSylb CsSch Karsch || 11 πρὸς om A^a || 12 μὲν om A^aC^a || 14 ἄορτῆς | ἀρτηρίας Karsch || 15 ἀπὸ ταύτης P D^a tr || 19 μείζω A^aC^a || περὶ τὰ A^a pr, παρὰ τὴν corr, idque utrobique. περὶ utrobique C^a || 21 τρημάτα ἔνεστι P D^a tr || φλεβίον A^a. et sic semper paroxyt || 22 τῷ μεγέθει vix recte; exspectes τῷ διαστήματι || τὴν om P D^a || ἀλλ' ὁ ἔπας A^aC^a.

φλέψ καὶ τὴν ῥάχιν πάλιν παρὰ τὴν ῥάχιν τείνει· ἦν καὶ Ὀμηρος ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκε ποιήσας “ἀπὸ δὲ φλέβα πᾶσαν ἔκερσεν, ἥ τ’ ἀνὰ νῶτα θέουσα διαμπερὲς αὐχέν’ ἰκάνει”. ἀπὸ δὲ ταύτης τείνουσι παρὰ τε τὴν πλευρὰν ἐκαστην φλέβια καὶ πρὸς ἕκαστον τὸν σφόνδυλον, κατὰ δὲ τὸν 30 ὑπὲρ τῶν νεφρῶν σφόνδυλον σχίζεται διχῇ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ μύρια τῆς μεγάλης φλεβὸς τοῦτον ἔσχισται τὸν τρόπον· ὑπεράνω δὲ τούτων ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς καρδίας τεταμένης πάλιν ἡ ὅλη σχίζεται εἰς δύο τόπους. αἱ μὲν γὰρ φέρουσιν εἰς τὰ πλάγια καὶ τὰς κλειῖδας, ἁπείτα διὰ τῶν μασχαλῶν 85 τοῖς μὲν ἀνθρώποις εἰς τοὺς βραχίονας, τοῖς δὲ τετράποσιν εἰς τὰ πρόσθια σκέλη τείνουσι, τοῖς δ’ ὄρνισιν εἰς τὰς πτε- 514^a ρυγας, τοῖς δ’ ἰχθύσιν εἰς τὰ πτερύγια τὰ πρηνῇ. αἱ δ’ ἀρχαὶ τούτων τῶν φλεβῶν, ἧ σχίζονται τὸ πρῶτον, καλοῦνται σφαγίτιδες· ἧ δὲ σχίζονται εἰς τὸν αὐχένα [ἀπὸ τῆς μεγάλης φλεβός], παρὰ τὴν ἀρτηρίαν τείνουσιν [τὴν τοῦ 5 πνεύμονος]· ὧν ἐπιλαμβανομένων ἐνίοτε ἔξωθεν ἄνευ πνιγμοῦ καταπίπτουσιν οἱ ἄνθρωποι μετ’ ἀναισθησίας, τὰ βλέφαρα συμβεβληκότες. οὕτω δὲ τείνουσαι καὶ μεταξὺ λαμβάνουσιν τὴν ἀρτηρίαν φέρουσι μέχρι τῶν ὠτων, ἧ συμβάλλουσιν αἱ γέννες τῇ κεφαλῇ. πάλιν δ’ ἐντεῦθεν εἰς 10 τέτταρας σχίζονται φλέβας, ὧν μία μὲν ἐπανακάμψασα καταβαίνει διὰ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ ὥμου, καὶ συμβάλλει τῇ πρότερον ἀποσχίσει τῆς φλεβὸς κατὰ τὴν τοῦ βραχίονος καμπήν, τὸ δ’ ἕτερον μύριον εἰς τὴν χεῖρα τελευτᾷ καὶ τοὺς δακτύλους· μία δ’ ἑτέρα ἀφ’ ἑκατέρου τοῦ τόπου τοῦ περὶ 15 τὰ ὦτα ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον τείνει, καὶ σχίζεται εἰς πολλὰ καὶ

27 Π. XIII 546 || 28 ἥ τ’ ἀνὰ] ἡ διὰ PD^a tr || ἰκάνεν PD^a || 29 ἐκάστη A^a pr || 30 τὸν post ἕκαστον om PD^a || 31 οὖν om PD^a || 32 μύρια ἀπὸ τῆς A^a C^a. cum PD^a consentit tr || 514a 4 Verba ἀπὸ τ. μ. φ. iure om Gaza || 5 περὶ A^a || verba τὴν τοῦ (τὰ τοῦ A^a pr) πνεύμονος (πνεύματος A^a) seclusi, quod philosophus hac paraphrasi nunquam utitur || 6 exspectes ἔξωθεν ἐνίοτε || 9 μέ-
χοι] μεταξὺ PD^a || 10 τῇ κεφαλῇ A^a tr, τῆς κεφαλῆς C^a PD^a || 13 πρότερα A^a || 14 τὰς χεῖρας A^a.

λεπτὰ φλέβια εἰς τὴν καλουμένην μήνιγγα τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον. αὐτὸς δ' ὁ ἐγκέφαλος ἄναιμος πάντων ἐστὶ, καὶ οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα φλέβιον τελευτᾷ εἰς αὐτόν. τῶν δὲ
 20 λοιπῶν τῶν ἀπὸ τῆς φλεβὸς ταύτης σχισθεῖσων φλεβῶν αἱ μὲν τὴν κεφαλὴν κύκλῳ περιλαμβάνουσιν, αἱ δ' εἰς τὰ αἰσθητήρια ἀποτελευτῶσι καὶ τοὺς ὀδόντας λεπτοῖς πάμπαν φλεβίοις. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ τῆς ἐλάττονος φλεβός, καλουμένης δ' ὁροτῆς, ἔσχισται μέρη, συμπαρακολου-
 25 θοῦντα τοῖς τῆς μεγάλης· πλήν ἐλάττους οἱ πόροι καὶ τὰ φλέβια πολλῶ ἐλάττω ταύτης ἐστὶ τῶν τῆς μεγάλης φλεβός.

Τὰ μὲν οὖν ἄνωθεν τῆς καρδίας τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον αἱ φλέβες· τὸ δ' ὑποκάτω τῆς καρδίας μέρος τῆς
 30 μεγάλης φλεβὸς τείνει μετέωρον διὰ τοῦ ὑποζώματος, συνέχεται δὲ καὶ πρὸς τὴν ὁροτὴν καὶ πρὸς τὴν ῥάχιν πόροις ὑμενώδεσι καὶ χαλαροῖς. τείνει δ' ἀπ' αὐτῆς μία μὲν διὰ τοῦ ἥπατος φλέψ, βραχεῖα μὲν πλατεῖα δέ, ἀφ' ἧς πολλαὶ καὶ λεπταὶ εἰς τὸ ἥπαρ ἀποτείνουσιν ἀφανίζονται. δύο δ'
 35 ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ ἥπατος φλεβὸς ἀποσχίσεις εἰσὶν, ὧν ἡ μὲν εἰς τὸ ὑπόζωμα τελευτᾷ καὶ τὰς καλουμένας φρένας, ἡ δὲ πάλιν ἐπανελθοῦσα διὰ τῆς μασχάλης εἰς τὸν βραχίονα τὸν
 514^b δεξιὸν συμβάλλει ταῖς ἑτέραις φλεψὶ κατὰ τὴν ἐντὸς καμπήν· διὸ ἀποσχαζόντων τῶν ἱατρῶν ταύτην ἀπολύνουσι τινων πόνων περὶ τὸ ἥπαρ. ἐκ δὲ τῶν ἀριστερῶν αὐτῆς μικρὰ μὲν παχεῖα δὲ φλέψ τείνει εἰς τὸν σπλῆνα, καὶ ἀφανίζεται
 5 τὰ ἀπ' αὐτῆς φλέβια εἰς τοῦτον. ἕτερον δὲ μέρος ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν τῆς μεγάλης φλεβὸς ἀποσχισθὲν τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα· πλήν ἐκείνη μὲν

19 μέγα οὔτε μικρὸν φλέβιον ἐντελευτᾷ P D^a || 22 ἀποτελευτᾷ A^a pr || 23 τὸν δ' αὐτόν A^a || τὰ om A^a || 26 ἐλάττω om P D^a tr || ταῦτ' C^a P D^a tr || ἐστὶ om Sch || 29 ὑποκάτω] εἰς τὸ κάτω P D^a tr || 32 μὲν μία A^a || 33 πολλαὶ μὲν καὶ λ. tr || 34 παρατείνουσιν C^a || 35 διὰ om A^a || 36 καὶ τὰς κ. φρένας del Di P^k male; nam καὶ apud Ar appositionem adiungere potest || b 1 συμβαίνει, corr συμβάλλει A^a || 2 ἀποσχιζόντων A^a pr C^a, καὶ ἀ. tr, ὑποσχιζόντων A-W || 4 δὲ om C^a || 7 εἰς P D^a.

ἡ διὰ τοῦ ἥπατός ἐστιν, αὕτη δ' ἑτέρα τῆς εἰς τὸν σπλῆνα
 τεινούσης. ἔτι δ' ἄλλαι ἀπὸ τῆς μεγάλης φλεβὸς ἀποσχί-
 ζονται, ἡ μὲν ἐπὶ τὸ ἐπίπλοον, ἡ δ' ἐπὶ τὸ καλούμενον 10
 πάγκρεας. ἀπὸ δὲ ταύτης πολλαὶ φλέβες διὰ τοῦ μεσεντε-
 ρίου τείνουσιν. πᾶσαι δ' αὗται εἰς μίαν φλέβα μεγάλην
 τελευτῶσιν, παρὰ πᾶν τὸ ἔντερον καὶ τὴν κοιλίαν μέχρι τοῦ
 στομάχου τεταμένην. καὶ περὶ ταῦτα τὰ μόρια πολλαὶ ἀπ'
 αὐτῶν σχλίζονται φλέβες. μέχρι μὲν οὖν τῶν νεφρῶν μία 15
 οὖσα ἑκατέρα τείνει, καὶ ἡ ἄορτή καὶ ἡ μεγάλη φλέψ· ἐν-
 ταῦθα δὲ πρὸς τε τὴν ῥάχιν μᾶλλον προσπεφύκασι καὶ σχλί-
 ζονται εἰς δύο ὥσπερ εἰ λάμβδα ἑκατέρα, καὶ γίνεται εἰς
 τοῦπισθεν μᾶλλον ἢ μεγάλη φλέψ τῆς ἄορτῆς. προσπέφυκε
 δ' ἡ ἄορτὴ μάλιστα τῇ ῥάχει περὶ τὴν καρδίαν· ἡ δὲ πρόσ- 20
 φυσίς ἐστι φλεβίσις νευρώδεσι καὶ μικροῖς. ἔστι δ' ἡ ἄορτὴ
 ἀπὸ μὲν τῆς καρδίας ἀγομένη εὖ μάλα κοίλη, προϊούσα δ'
 ἐστὶ στενωτέρα καὶ νευρωδεστέρα. τείνουσι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς
 ἄορτῆς εἰς τὸ μεσεντέριον φλέβες ὥσπερ αἱ ἀπὸ τῆς μεγά-
 λης φλεβός, πλὴν πολλῶ λειπόμεναι τῷ μεγέθει· στεναὶ γὰρ 25
 εἰσι καὶ ἰνώδεις, λεπτοῖς δὲ καὶ ποικίλοις καὶ ἰνώδεσι τε-
 λευτῶσι φλεβίσις. εἰς δὲ τὸ ἥπαρ καὶ τὸν σπλῆνα οὐδεμία
 τείνει ἀπὸ τῆς ἄορτῆς φλέψ. αἱ δὲ σχλίσαις ἑκατέρας τῆς
 φλεβὸς τείνουσιν εἰς τὸ ἰσχίον ἑκάτερον, καὶ καθάπτουσιν
 εἰς τὸ ὀστοῦν ἀμφότεραι. φέρουσι δὲ καὶ εἰς τοὺς νεφροὺς 30
 ἀπὸ τε τῆς μεγάλης φλεβὸς καὶ τῆς ἄορτῆς φλέβες· πλὴν
 οὐκ εἰς τὸ κοῖλον ἄλλ' εἰς τὸ σῶμα καταναλίσκονται τῶν
 νεφρῶν. ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄορτῆς ἄλλοι δύο πόροι φέρου-

8 ἡ] velim τῆς || 11 πᾶν κρέας, superscripto γρ παγκρέας
 A^a || 13 παρ' ἅπαν C^a, παράπαν A^a pr || 17 ῥάχιν] ἄρχην PD^a.
 cum A^aC^a facit tr || πεφύκασι C^a || 18 ὥσπερ εἰς C^aD^a || λάμβδα
 A^a, λάβδα P „in litteram aliquam ab utraque“ tr || ἑκατέρα
 A^aC^aD^a, ἑκάτεραι P || 23 ἐστὶ στενωτέρα Camot, δ' om C^a. ἔτι
 στενωτέρα A^aC^a, ἐπὶ στενωτέρα D^a, ἐπιστενωτέρα P || 23 καὶ om
 A^a || 24 αἱ delend videtur || 26 λεπτοῖς δὲ correxi. λ. γὰρ codd,
 solus Rhen om γὰρ || ποικίλοις] κοίλοις PD^a „variis“ tr || 27 οὐδὲ
 μία A^a || 30 φέρουσι κτλ. cf 497^a 4.

σιν εἰς τὴν κύστιν, ἰσχυροὶ καὶ συνεχεῖς [καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ
 35 κοίλου τῶν νεφρῶν, οὐδὲν κοινωνοῦντες τῇ μεγάλῃ φλεβί.
 ἐκ μέσου δὲ τῶν νεφρῶν ἑκατέρου φλέψ κοίλῃ καὶ νευρώδῃς
 ἐξήρτηται, τείνουσα παρ' αὐτὴν τὴν ῥάχιν διὰ τῶν στενῶν.
 515^a εἴται εἰς ἑκάτερον τὸ ἰσχίον ἀφανίζεται ἑκατέρα πρῶτον,
 ἔπειτα δὴλαι γίνονται πάλιν διατεταμέναι πρὸς τὸ ἰσχίον].
 καθάπτουσι δὲ πρὸς [τὴν κύστιν καὶ] τὸ αἰδοῖον τὰ πέρατα
 αὐτῶν ἐν τοῖς ἄρρεσιν, ἐν δὲ τοῖς θήλεσι πρὸς τὰς ὑστέρας.
 5 τείνει δ' ἀπὸ μὲν τῆς μεγάλης φλεβὸς οὐδεμία εἰς τὰς
 ὑστέρας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀορτῆς πολλὰ καὶ πυκναί. τείνουσι
 δ' ἀπὸ τε τῆς ἀορτῆς καὶ τῆς μεγάλης φλεβὸς σχιζομένων
 καὶ ἄλλαι, αἱ μὲν ἐπὶ τοὺς βουβῶνας πρῶτον μεγάλαι καὶ
 κοῖλαι, ἔπειτα διὰ τῶν σκελῶν τελευτῶσιν εἰς τοὺς πόδας
 10 καὶ τοὺς δακτύλους· καὶ πάλιν ἕτεραι διὰ τῶν βουβῶνων
 καὶ τῶν μηρῶν φέρουσιν ἐναλλάξ, ἡ μὲν ἐκ τῶν ἀριστερῶν
 εἰς τὰ δεξιὰ, ἡ δ' εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ τῶν δεξιῶν· καὶ συν-
 ἄπτουσι περὶ τὰς ἰγνύας ταῖς ἐτέραις φλεψίν.

“Ὅν μὲν οὖν τρόπον ἔχουσιν αἱ φλέβες καὶ πόθεν ἦρ-
 15 τηται τὰς ἀρχάς, φανερόν ἐκ τούτων. ἔχει δ' ἐν ἅπασιν
 μὲν τοῖς ἐναίμοις ζῴοις οὕτω τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
 μεγίστας φλέβας (τὸ γὰρ ἄλλο πλῆθος τῶν φλεβῶν οὐχ
 ὡσαύτως ἔχει πᾶσιν· οὐδὲ γὰρ τὰ μέρη τὸν αὐτὸν τρόπον

34 verba καὶ — 515^a2 ἰσχίον del A-W, quod ex libro I 497^a11 repetita sententiarum nexum interrumpant. Addo verba b 32 et 34 inter se repugnare, si πόρους ἐκ τοῦ κοίλου arterias interpreteris: sin ureteres, hic solum de arteriis venisque agendum esse memento || 35 οὐδὲ A^a pr || 37 στενῶν prompsi ex I. libro, φλεβῶν codd omnes, νεφρῶν Bk Pk A-W, νεφρῶν Di || 515^a 3 δὲ πάλιν πρὸς I D^a || τὴν κύστιν καὶ seclusi, ut haec sententia ad verba 514^b34 bene quadret || 4 ταῖς θηλείαις A^a || 7 τε om A^aC^a || σχιζομένων A-W, ἀποσχιζομένων Sch e tr „abscissis“, ἀπὸ τῶν σχ. codd || 10 καὶ εἰς τοὺς A^aC^a || 11 ἐναλλάξ A^a || εἰς τὰ δεξιὰ ἐκ τῶν ἀριστερῶν C^a tr, ἐκ τῶν δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ A^a || 12 ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιὰ A^a || 15 ἐν ἅπασιν μὲν τοῖς ἑ. ἑ. οὕτως τὰ περὶ A^a; ceteri οὕτω οὕτως C^a, post μὲν ponunt.

ἔχουσιν, οὐδὲ ταῦτα πάντα ἔχουσιν), οὐ μὴν οὐδ' ὁμοίως
 ἐν ἅπασιν ἐστι φανερόν, ἀλλὰ μάλιστα ἐν τοῖς μάλιστα πο- 20
 λυαίμοις καὶ μεγίστοις. ἐν γὰρ τοῖς μικροῖς καὶ μὴ πο-
 λυαίμοις ἢ διὰ φύσιν ἢ διὰ πύοτητα τοῦ σώματος οὐχ
 ὁμοίως ἔστι καταμαθεῖν· τῶν μὲν γὰρ οἱ πόροι συγκεχυ-
 μένοι καθάπερ ὁγετοί τινες ὑπὸ πολλῆς ἰλύος εἰσίν, οἱ δ'
 ὀλίγας καὶ τὰς ἴνας ἀντὶ φλεβῶν ἔχουσιν. ἡ δὲ μεγάλη 25
 φλέψ ἐν πᾶσι μάλιστα διάδηλος, καὶ τοῖς μικροῖς.

Τὰ δὲ νεῦρα τοῖς ζῴοις ἔχει τόνδε τὸν τρόπον. ἡ μὲν 5
 ἀρχὴ καὶ τούτων ἐστὶν ἀπὸ τῆς καρδίας· καὶ γὰρ ἐν αὐτῇ
 ἡ καρδία ἔχει νεῦρα ἐν τῇ μεγίστῃ κοιλίᾳ, καὶ ἡ καλου-
 μένη ἀορτὴ νευρώδης ἐστὶ φλέψ, τὰ μέντοι τελευταῖα καὶ 30
 παντελῶς αὐτῆς· ἀκοίλα γὰρ ἐστὶ, καὶ τάσιν ἔχει τοιαύτην
 οἴαν περ τὰ νεῦρα, ἣ τελευτᾷ πρὸς τὰς καμπὰς τῶν ὀστέων.
 οὐ μὴν ἀλλ' οὐκ ἔστι συνεχῆς ἡ τῶν νεύρων φύσις ἀπὸ
 μιᾶς ἀρχῆς, ὥσπερ αἱ φλέβες. αἱ μὲν γὰρ φλέβες, ὥσπερ
 ἐν τοῖς γραφομένοις κανάβοις, τὸ τοῦ σώματος ἔχουσι σχῆμα 35
 παντὸς οὕτως ὥστ' ἐν τοῖς σφόδρα λελεπτυσμένοις πάντα 515^b
 τὸν ὄγκον φαίνεσθαι πλήρη φλεβίων (γίγνεται γὰρ ὁ αὐτὸς
 τόπος λεπτῶν μὲν ὄντων φλέβια, παχυνθέντων δὲ σάρκες),
 τὰ δὲ νεῦρα διεσπασμένα περὶ τὰ ἄρθρα καὶ τὰς τῶν ὀστέων
 ἐστὶ κάμψεις· εἰ δ' ἦν συνεχῆς ἡ φύσις αὐτῶν, ἐν τοῖς 5
 λελεπτυσμένοις ἂν καταφανῆς ἐγίνετο ἡ συνέχεια πάντων.
 μέγιστα δὲ μέρη τῶν νεύρων τό τε περὶ τὸ μόριον τὸ τῆς
 ἄλσεως κύριον (καλεῖται δὲ τοῦτο ἰγνύα), καὶ ἕτερον νεῦρον·
 διπτυχές, ὁ τένων, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἰσχὺν βοηθητικά, ἐπί-

19 τὰ αὐτὰ C^a, ταῦτα A^a, πάντα τὰ αὐτὰ PD^a tr || οὐ |
 οὐδὲ ταῦτα A^a, οὐδὲ PD^a tr || οὐδ' om PD^a || 20 πᾶσιν PD^a || 24 δὲ
 οἱ PD^a || 26 πᾶσι καὶ μαλ. ἐστὶ δ. D^a || 28 ἀπὸ | ἐκ PD^a || 29 ἡ καρ-
 δία νεῦρα ἔχει A^a, ἔχει νεῦρα ἡ καρδία PD^a || 30 μέντοι Sch,
 μὲν codd. τὰ μέντοι τ. αὐτῆς καὶ π. νευρώδης Sch „ultima quidem
 ipsius et penitus“ tr || 31 ἀκοιλία A^a pr C^a || 32 ἡ A^a || 35 καρ-
 βόις A^aC^a || b 1 λεπτυνόμενοις A^aC^a || 7 „partes ipsorum ner-
 vorum“ tr || 8 νεῦρον] νεῦρον ἐστὶ A^a, τὸ νεῦρον C^a || 9 ὁ τένων
 om PD^a || ἐπίτομός A^a rc.

- 10 τονός τε καὶ ὤμιαία. τὰ δ' ἀνώνυμα περὶ τὴν τῶν ὀστέων
 ἐστὶ κάμψιν· πάντα γὰρ τὰ ὀστέα, ὅσα ἀπτόμενα πρὸς ἄλ-
 ληλα σύγκεινται, συνδέδενται νεύροις, καὶ περὶ πάντα ἐστὶ
 τὰ ὀστέα πλήθος νεύρων. πλήν ἐν τῇ κεφαλῇ οὐκ ἔστιν
 οὐδέν, ἀλλ' αἱ ῥαφαὶ αὐτῶν τῶν ὀστέων συνέχουσιν αὐτήν.
 15 ἔστι δ' ἡ τοῦ νεύρου φύσις σχιστὴ κατὰ μῆκος, κατὰ δὲ
 πλάτος ἄσχιστος καὶ τάσιν ἔχουσα πολλήν. ὑγρότης δὲ περὶ
 αὐτὰ μυξώδης γίννεται, λευκὴ καὶ κολλώδης, ἣ τρέφεται
 καὶ ἐξ ἧς γιγνόμενα φαίνεται. ἡ μὲν οὖν φλέψ δύναται
 πυροῦσθαι, νεῦρον δὲ πᾶν φθείρεται πυρωθέν· κἂν δια-
 20 κοπῇ, οὐ συμφύεται πάλιν. οὐ λαμβάνει δ' οὐδὲ νάρκη,
 ὅπου μὴ νεῦρόν ἐστι τοῦ σώματος. πλεῖστα δ' ἐστὶ νεῦρα
 περὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας καὶ πλευρὰς καὶ ὠμοπλάτας
 καὶ περὶ τὸν ἀνχένα καὶ τοὺς βραχίονας. ἔχει δὲ νεῦρα
 πάντα ὅσα ἔχει αἷμα· ἀλλ' ἐν οἷς μὴ εἰσι καμπαὶ ἀλλ'
 25 ἄποδα καὶ ἄχειρά ἐστι, λεπτὰ καὶ ἄδηλα· διὸ τῶν ἰχθύων
 μάλιστα ἐστὶ δῆλα πρὸς τοῖς πτερυγίοις.
 6 Αἱ δ' ἱνὲς εἰσι μεταξὺ νεύρου καὶ φλεβός. ἔνιαι δ'
 αὐτῶν ἔχουσιν ὑγρότητα τὴν τοῦ ἰχῶρος, καὶ διέχουσιν ἀπό
 τε τῶν νεύρων πρὸς τὰς φλέβας καὶ ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὰ
 30 νεῦρα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο γένος ἱνῶν, ὃ γίννεται μὲν ἐν
 αἵματι, οὐκ ἐν ἅπαντος δὲ ζώου αἵματι· ὧν ἐξαιρουμένων
 ἐκ τοῦ αἵματος οὐ πήγνυται τὸ αἷμα, ἐὰν δὲ μὴ ἐξαιρε-
 θῶσι, πήγνυται. ἐν μὲν οὖν τῷ τῶν πλείστων αἵματι ζῶων
 ἔννεισιν, ἐν δὲ τῇ τῆς ἐλάφου καὶ προκὸς καὶ βουβαλίδος
 35 καὶ ἄλλων τινῶν οὐκ ἔννεισιν ἱνές· διὸ καὶ οὐ πήγνυται
 516^a αὐτῶν τὸ αἷμα ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν ἐλά-

10 ὠμιδία A^a pr C^a || 11 ἄπτονται ἢ πρὸς PD^a || 12 συνδέ-
 δεται A^a || 13 πλήν ἐν] ἐν δὲ A^aC^a tr || 14 αὐτῶν] αὐταὶ A^a ||
 15 κατὰ τὸ μ. κατὰ δὲ τὸ πλ. A^aC^a || 17 ταῦτα PD^a || 19 πυρ-
 ροῦσθαι A^a || 21 πλεῖστα δὲ νεῦρα περὶ τε τοὺς A^a || 22 καὶ
 πλευρὰ A^a, om PD^a || 23 τοὺς] περὶ τοὺς A^a(C^a) || 24 ὅσαπερ C^a ||
 25 ἰχθύων καὶ μάλιστα PD^a || 33 ζῶων αἵματι D^a || 34 et 35
 εἰσὶν PD^a.

φων παραπλησίως τῷ τῶν δασυπόδων (ἔστι δ' ἀμφοτέρων
 αὐτῶν ἢ πῆξις οὐ στιφρά, καθάπερ ἢ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ
 πλαδῶσα, καθάπερ ἢ τοῦ γάλακτος, ἅν τις εἰς αὐτὸ τὸ
 πῆγμα μὴ ἐμβάλη), τὸ δὲ τῆς βουβαλίδος πηγνυται μᾶλ- 5
 λον· παραπλησίως γὰρ συνίσταται ἢ μικρῷ ἦτον τοῦ τῶν
 προβάτων.

Περὶ μὲν οὖν φλεβὸς καὶ νεύρου καὶ ἰνὸς τοῦτον ἔχει
 τὸν τρόπον. τὰ δ' ὅσῃ τοῖς ζώοις ἀφ' ἐνὸς πάντα συν- 7
 ηρτημένα ἐστὶ καὶ συνεχῇ ἀλλήλοις ὥσπερ αἱ φλέβες· αὐτὸ
 δὲ καθ' αὐτὸ οὐδέν ἐστιν ὅστουν. ἀρχὴ δ' ἢ ῥάχιδις ἐστὶν 10
 ἐν πᾶσι τοῖς ἔχουσιν ὅσῃ. σύγκειται δ' ἢ ῥάχιδις ἐκ σπον-
 δύλων, τείνει δ' ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι πρὸς τὰ ἰσχία. οἱ
 μὲν οὖν σπόνδυλοι πάντες τετραγώνιοι εἰσὶν, ἅνω δὲ τὸ τῆς
 κεφαλῆς ὅστουν συνεχές ἐστὶ τοῖς ἐσχάτοις σπονδύλοις, ὃ
 καλεῖται κρανίον. τούτου δὲ τὸ περιονωτὸν μέρος ῥαφή. ἔστι 15
 δ' οὐ πᾶσιν ὁμοίως ἔχον τοῦτο τοῖς ζώοις· τὰ μὲν γὰρ ἔχει
 μονόστεον τὸ κρανίον, ὥσπερ κύων, τὰ δὲ συγκείμενον,
 ὥσπερ ἄνθρωπος, καὶ τούτου τὸ μὲν θῆλυ κύκλω ἔχει τὴν
 ῥαφήν, τὸ δ' ἄρρεν τρεῖς ῥαφὰς ἄνωθεν συναπτούσας, τρι-
 γωνοειδεῖς· ἥδη δ' ὥφθη καὶ ἀνδρὸς κεφαλὴ οὐκ ἔχουσα 20
 ῥαφὰς. σύγκειται δ' ἢ κεφαλὴ οὐκ ἐκ τειτάρων ὅστων,
 ἀλλ' ἐξ ἑξ· ἔστι δὲ δύο τούτων περὶ τὰ ὦτα, μικρὰ πρὸς
 τὰ λοιπά. ἀπὸ δὲ τῆς κεφαλῆς αἱ σιαγόνες τείνουσιν ὅσῃ.
 [κινεῖται δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις ἅπασιν ἢ κάτωθεν σια-
 γών· ὁ δὲ κροκόδειλος ὁ ποτάμιος μόνος τῶν ζώων κινεῖ 25

516a 3 στρυφρὰ C^a, στρυφνὰ A^a || 4 ἢ ante τοῦ om A^aC^a,
 at non tr || 5 μὴ] αἶμα PD^aA^a rc || ἐμβάλλη PA^a || 7 νεύρων A^aC^a ||
 ἰνῶν A^a || 8 συνήρτηται καὶ συνεχῇ ἐστὶν PD^a || 11 ὅστουν A^a ||
 14 κεφαλῆς ἐστὶν ὅστουν συνεχές τοῖς A^a || 15 ῥαφίς PD^a ||
 17 ὥσπερ εἴρηται ἔχειν ὁ κύων D^a || συγκείμενα A^a || 18 Dubites an
 verba καὶ — 20 ῥαφὰς ab aliena manu ex ζια 491^b2 huc accita
 sint || 22 τούτων om A^a || πρὸς] περὶ P. πρὸς τὰ λοιπά om A^a.

ὡς πρὸς Sch. μακρὰ ὡς τὰ λ. C^a. „et longa vel parva ad reliqua“
 tr (at Fesul „alibi ad reliqua“) || 24 κινεῖται — 26 ἄνωθεν
 del A-W ut prave repetita ex ζια 492^b23 || 25 ζῶων οὐ κινεῖ τ.
 σ. τὴν κάτωθεν PD^a.

25 τὴν σιαγόναν τὴν ἄνωθεν.] ἐν δὲ ταῖς σιαγόναις ἐνεστι τὸ
 τῶν ὀδόντων γένος, ὅστουν τῇ μὲν ἄτρητον τῇ δὲ τρητόν,
 καὶ ἀδύνατον γλύφεσθαι τῶν ὀστέων μόνον. ἀπὸ δὲ τῆς
 ῥάχεως ἢ τε περωνίς ἐστι καὶ αἱ κλείδες καὶ αἱ πλευραί.
 30 ἐστὶ δὲ καὶ τὸ στήθος ἐπὶ πλευραῖς κείμενον· ἀλλ' αὐταὶ
 μὲν συνάπτουσιν, αἱ δ' ἄλλαι ἀσύνναπτοι· οὐδὲν γὰρ ἔχει
 ῥῶον ὅστουν περὶ τὴν κοιλίαν. ἔτι δὲ τὰ τ' ἐν τοῖς ὅμοις
 ὀστέα, καὶ αἱ καλούμεναι ὠμοπλάται, καὶ τὰ τῶν βραχιόνων
 ἐχόμενα, καὶ <τὰ> τούτων, τὰ ἐν ταῖς χερσίν. ὅσα δ' ἔχει
 σκέλη πρόσθια, καὶ ἐν τούτοις τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον. κάτω
 35 δ' ἢ περαίνει, μετὰ τὸ ἰσχίον ἢ κοτυληδῶν ἐστὶ καὶ τὰ τῶν
 σκελῶν ἤδη ὀστέα, τὰ τ' ἐν τοῖς μηροῖς καὶ κνήμασι, οἱ κα-
 516^b λοῦνται κωλῆνες, ὧν μέρος τὰ σφυρά [καὶ τούτων τὰ κα-
 λούμενα πλῆκτρα ἐν τοῖς ἔχουσι σφυρόν]. καὶ τούτοις
 συνεχῇ τὰ ἐν τοῖς ποσίν. ὅσα μὲν οὖν τῶν ἐναίμων καὶ
 πεζῶν ζωοτόκα ἐστίν, οὐ πολὺ διαφέρει τὰ ὀστέα, ἀλλὰ κατ'
 5 ἀναλογίαν μόνον σκληρότητι καὶ μαλακότητι καὶ μεγέθεισιν.
 ἔτι δὲ τὰ μὲν ἔχει μυελὸν τὰ δ' οὐκ ἔχει τῶν ἐν τῷ αὐτῷ
 ζῳῷ ὀστέων. ἔνια δὲ ζῶα οὐδ' ἂν ἔχουν δόξειεν ὅλως μυελὸν
 ἐν τοῖς ὀστοῖς, οἷον λέων, διὰ τὸ πάμπαν ἔχειν μικρὸν καὶ
 λεπτὸν καὶ ἐν ὀλίγοις· ἔχει δὲ καὶ ἐν τοῖς μηροῖς καὶ βρα-

25 ἐστὶ A^aC^a tr || 28 περωνίς A^aC^aPrc, qui pr περόνη.
 περόνη D^a || κλείς PD^a || verba ἢ τε περόνη — κλείδες delere
 volunt A-W, quod, quid sit περόνη, ignoretur et κλείδες a spina
 aptae non sint. At Ar, qui de numero costarum valde errabat
 (cf 493^b14) vel iugula a spina ducere potuit, praesertim cum
 ei (p 516^a8; 654^b11) spina principium omnium ossium esset.
 Apud Karschium est περόνη = Zungenbein?, στήθος Brust-
 bein. ἢ ἀντὶ περόνης ei Sch, assentiente Pikkolo || 29 os pecto-
 rale pariter ac spina costis tangitur, quare καὶ ante τὸ στήθος
 male amovere student A-W. „inter costas“ tr || 30 οὐδὲ A^a pr
 31 ἐστὶ A^aC^a tr || 32 prius καὶ A-W del, nescio an hic recte
 33 τὰ inserui || τὰ | ὅσα A^a || 36 ὅσοι A^a(^a) || b 1 τὰ σφυρά μέρος
 A^a || καὶ — σφυρόν del A-W || 5 μόνον] μάλλον A^aC^a tr || με-
 γέθεισιν A^a tr, μεγέθει ceteri || 7 ἔχειν ἂν C^aPD^a || 9 δὲ καὶ A^a,
 γὰρ καὶ C^a, γὰρ PD^a.

χίοσιν. στερεὰ δὲ πάντων μάλιστα ὁ λέων ἔχει τὰ ὅσῃ· 10
οὕτω γὰρ ἔστι σκληρὰ ὥστε συντριβομένων ὥσπερ ἐκ λίθων
ἐκλάμπειν πῦρ. ἔχει δὲ καὶ ὁ δελφίς ὅσῃ, ἀλλ' οὐκ ἄκαν-
θαν. τὰ δὲ τῶν ἄλλων ζώων τῶν ἐναίμων τὰ μὲν μικρὸν
παρὰλλάττει, οἷον τὰ τῶν ὀρνίθων, τὰ δὲ τῷ ἀνάλογόν ἐστι
ταῦτά, οἷον ἐν τοῖς ἰχθύσι. τούτων γὰρ τὰ μὲν ζωοτο- 15
κοῦντα χονδράκανθά ἐστιν, οἷον τὰ καλούμενα σελάχη, τὰ
δ' ὠτοκοῦντα ἄκανθαν ἔχει, ἥ ἐστιν ὥσπερ ἐν τοῖς τετρα-
ποσιν ἡ ῥάχης. ἴδιον δ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν, ὅτι ἐν ἐνίοις εἰσὶ
κατὰ τὴν σάρκα κεχωρισμένα ἀκάνθια λεπτά. ὁμοίως δὲ καὶ
ὁ ὄφεις ἔχει τοῖς ἰχθύσιν· ἀκανθώδης γὰρ ἡ ῥάχης αὐτοῦ 20
ἐστιν. τὰ δὲ τῶν τετραπόδων μὲν ὠτοκοῦντων δὲ τῶν μὲν
μειζόνων ὅστωδέστερά ἐστι, τῶν δ' ἐλαττόνων ἀκανθώδέστερα.
πάντα δὲ τὰ ζῶα ὅσα ἐναιμά ἐστιν, ἔχει ῥάχιν ἢ ὀστώδη ἢ
ἀκανθώδη· τὰ δ' ἄλλα μόρια τῶν ὀστέων ἐν ἐνίοις μὲν
ἐστιν, ἐν ἐνίοις δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὡς ὑπάρχει τοῦ ἔχειν τὰ 25
μόρια, οὕτω καὶ τοῦ ἔχειν τὰ ἐν τούτοις ὅσῃ. ὅσα γὰρ
μὴ ἔχει σκέλη καὶ βραχίονας, οὐδὲ κωλήνας ἔχει, οὐδ' ὅσα
ταῦτά μὲν ἔχει μόρια, μὴ ὅμοια δέ· καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἢ
τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέρει ἢ τῷ ἀνάλογον.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν τῶν ὀστέων φύσιν τοῦτον ἔχει 30
τὸν τρόπον τοῖς ζώοις· ἔστι δὲ καὶ ὁ χόνδρος τῆς αὐτῆς 8
φύσεως τοῖς ὀστοῖς, ἀλλὰ τῷ μᾶλλον διαφέρει καὶ ἥττοι
καὶ ὥσπερ οὐδ' ὀστοῦν οὐδ' ὁ χόνδρος αὐξάνεται, ἂν ἀπο-
κοπῇ. εἰσὶ δ' ἐν μὲν τοῖς χερσαίοις καὶ ζωοτόκοις τῶν
ἐναίμων ἄτρητοι οἱ χόνδροι, καὶ οὐ γίνονται ἐν αὐτοῖς ὥσπερ 35
ἐν τοῖς ὀστοῖς μυελός· ἐν δὲ τοῖς σελάχεσιν (ταῦτα γὰρ ἐστι

12 δὲ ante καὶ om PD^a || 15 ταῦτα PD^a || 17 ὥσπερ τοῖς
PD^a || 18 ἴδιον δὲ τοῖς l. A^a || ἐν — 20 ἔχει om C^a || 18 ἐν al et
20 ὁ om PD^a || 22 ἀκανθ. ἐστὶ. πάντα A^a || 23 ἢ pr om C^a ||
24 τῶν δ' ἄλλων μορίων τὰ ὅσῃ transp A-W, non recte; μόριον
hic = species, εἶδος est || 24 et 25 ἐν om PD^a, at non tr || 25 τὸ
ἔχειν Sch, τῷ l. Pk. Deinde τὸ ἔχειν Sch Pk || 26 οὕτως A^aC^a ||
30 τὴν et φύσιν om PD^a, at non tr || 35 ὥσπερ] οἷον A^aC^a ||
36 σελαχώδεσι A^aC^a tr || ταῦτα — χονδράκανθα mira repetitio.

517^a χονδράκανθα) ἔνεστιν αὐτῶν ἐν τοῖς πλατέσι τὸ κατὰ τὴν
 ῥάχιν ἀνάλογον τοῖς ὁστοῖς χονδρῶδες, ἐν ᾧ ὑπάρχει ὕγρό-
 της μυελώδης. τῶν δὲ ζωοτοκούντων καὶ πεζῶν περὶ τε τὰ
 ὦτα χόνδροι εἰσὶ καὶ τοὺς μυκτῆρας καὶ περὶ ἔνια ἀκρω-
 5 τήρια τῶν ὁστών.

9 Ἔτι δ' ἐστὶν ἄλλα γένη μορίων, οὔτε τὴν αὐτὴν ἔχον-
 τα φύσιν τούτοις οὔτε πόρρω τούτων, οἷον ὄνυχές τε καὶ
 ὀπλαὶ καὶ χηλαὶ καὶ κέρατα — καὶ ἔτι παρὰ ταῦτα ῥύγχος,
 οἷον ἔχουσιν οἱ ὄρνιθες — ἐν οἷς ὑπάρχει ταῦτα τὰ μόρια
 10 τῶν ζώων. ταῦτα μὲν γὰρ καὶ καμπτὰ καὶ σχιστά, ὁστοῦν
 δ' οὐδὲν καμπτὸν οὐδὲ σχιστόν, ἀλλὰ θραυστόν. καὶ τὰ
 χρώματα τῶν κεράτων καὶ ὀνύχων καὶ χηλῆς καὶ ὀπλῆς
 κατὰ τὴν τοῦ δέρματος καὶ τὴν τῶν τριχῶν ἀκολουθεῖ
 χροάν. τῶν τε γὰρ μελανοδερμάτων μέλανα τὰ κέρατα καὶ
 15 αἱ χηλαὶ καὶ αἱ ὀπλαί, ὅσα χηλὰς ἔχει, καὶ τῶν λευκῶν
 λευκά, μεταξὺ δὲ τὰ τῶν ἀνὰ μέσον. ἔχει δὲ καὶ περὶ τοὺς
 ὄνυχας τὸν αὐτὸν τρόπον. οἱ δ' ὀδόντες κατὰ τὴν τῶν
 ὁστών εἰσι φύσιν. διόπερ τῶν μελάνων ἀνθρώπων, ὥσπερ
 Αἰθιοπίων καὶ τῶν τοιούτων, οἱ μὲν ὀδόντες λευκοὶ καὶ τὰ
 20 ὁστέα, οἱ δ' ὄνυχες μέλανες, ὥσπερ καὶ τὸ πᾶν δέρμα. τῶν
 δὲ κεράτων τὰ μὲν πλεῖστα κοῖλά ἐστιν ἀπὸ τῆς προσφύσεως
 περὶ τὸ ἐντὸς ἐκπεφυκὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὁστοῦν, ἐπ' ἄκρου

517^a 1 ἔνεστι δ' αὐτῶν A^aC^a tr || αὐτῶν ἐν τοῖς πλατέσι]
 sic aperte falsum; aut haec verba eicienda sunt aut potius ἐν
 τε τοῖς γαλεώδεσι καὶ ἐν τοῖς πλ. scribendum est. αὐτῶν ἐν τοῖς
 πρηνέσι suspicatur Sch, id quod Pk apprime laudat, πάντων
 ἐν τοῖς πρηνέσι A-W || 2 χονδρῶδες | τοῖς χονδρῶδεσιν A^aC^a tr
 ᾧ A-W, οἷς codd || 3 τῶν δὲ ζωοτοκούντων (-όκων A^a) καὶ τῶν
 πεζῶν A^aC^a tr; τῶν εἰσέρχονται A-W. τῶν ζωοτοκούντων δὲ πεζῶν
 PD^a || 4 τῶν μυκτῆρων A^a pr || 8 παρὰ ταῦτα ἔτι A^a || 9 οἱ om
 A^aC^a || ἐν οἷς — τῶν ζώων om Gaza, seclud Sylb. ἐν οἷς μόνοις
 τῶν ζώων ὑπάρχει τὸ τοιοῦτον μόριον Pk || 12 καὶ τῶν ὀνύχων
 PD^a || 13 τὴν alterum om PD^a || 14 τε] μὲν PD^a, om C^a || μελά-
 νων δερμάτων PD^a || 15 αἱ bis om A^aC^a || 15 ὀπλαὶ καὶ ὅσα
 C^a || ὅσα χηλὰς ἔχει aut omnino non scribendum fuit aut ad-
 dendum καὶ τὰ τοιαῦτα || 16 λευκά καὶ μεταξὺ A^aC^a || 20 περ
 om PD^a || 21 κοῖλόν P || ἐστι τὸ ἀπὸ PD^a || 22 ἐκ om A^a.

δ' ἔχει τὸ στερεόν, καὶ ἐστὶν ἀπλᾶ· τὰ δὲ τῶν ἐλάφων μόνα
 δι' ὅλου στερεὰ καὶ πολυσχιδῆ. καὶ τῶν μὲν ἄλλων τῶν
 ἐχόντων κέρασ οὐδὲν ἀποβάλλει τὰ κέρατα, ἔλαφος δὲ μόνος 25
 καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐὰν μὴ ἐκτμηθῇ· περὶ δὲ τῶν ἐκτετμη-
 μένων ἐν τοῖς ὕστερον λεχθήσεται. τὰ δὲ κέρατα προσ-
 πέφυκε μᾶλλον τῷ δέρματι ἢ τῷ ὀστοῦ· διὸ καὶ ἐν Φρυγίᾳ
 εἰσὶ βόες καὶ ἄλλοθι οἱ κινουῦσι τὰ κέρατα ὥσπερ τὰ ὄντα.
 τῶν δ' ἐχόντων ὄνυχας (ἔχει δ' ὄνυχας ἅπαντα ὅσαπερ 30
 δακτύλους, [δακτύλους δ' ὅσα πόδας], πλὴν ἐλέφας· οὗτος
 δὲ καὶ δακτύλους ἀσχίστους καὶ ἡρέμα διηρθρωμένους καὶ
 ὄνυχας ὅλως οὐκ ἔχει) τῶν δ' ἐχόντων τὰ μὲν ἐστὶν εὐθυώ-
 νυχα, ὥσπερ ἄνθρωπος, τὰ δὲ γαμψώνυχα, ὥσπερ καὶ τῶν 517^b
 πεζῶν λέων καὶ τῶν πτηνῶν ἀετός.

Περὶ δὲ τριχῶν καὶ τῶν ἀνάλογον καὶ δέρματος τόνδ' 10
 ἔχει τὸν τρόπον. τρίχας μὲν ἔχει τῶν ζώων ὅσα πεζὰ καὶ
 ζωτόκα, φολίδας δ' ὅσα πεζὰ καὶ ὠτόκα, λεπίδας δ' ἰχ- 5
 θύες μόνοι, ὅσοι ὠτοκοῦσι τὸ ψαθυρὸν ὥν· τῶν γὰρ μα-
 κρῶν γόγγρος μὲν οὐ τοιοῦτον ἔχει ὥν, οὐδ' ἡ μύραινα,
 ἔγγελυς δ' ὅλως οὐκ ἔχει. τὰ δὲ πάχη τῶν τριχῶν καὶ αἱ
 λεπτότητες καὶ τὰ μεγέθη διαφέρουσι κατὰ τοὺς τόπους, ἐν
 οἷς ἂν ὦσι τῶν μερῶν, καὶ ὁποῖον ἂν ᾖ τὸ δέσμα· ὥς 15
 γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς παχυτέροις δέρμασι σκληρότεραι αἱ
 τρίχες καὶ παχύτεραι, πλείους δὲ καὶ μακρότεραι ἐν τοῖς
 κοιλοτέροις καὶ ὑγροτέροις, ἅνπερ ὁ τόπος ᾗ τοιοῦτος οἶος

23 τὰ στερεὰ A^a || 24 πολυσχιδῆ A^a || 25 οὐδὲ A^a pr ||
 μόνον PD^a || 26 ἐκτετμημένων C^a || 28 τῷ δέρματι μᾶλλον ἢ τὸ
 ὀστοῦν PD^a || καὶ οἱ ἐν A^a || 29 ἄλλοθεν A^a pr || κινουῦσαι PD^a
 „qui movent“ tr || 30 ὅσαπερ καὶ δακ. A^a || 31 verba inclusa del
 Cs || 33 ὅλως οὐκ] κολοβούς nimis subtiliter Pk; potius pro καὶ
 — καὶ exspectes μὲν — δέ || δ'] δῆ] Pk, Schneiderum secutus ||
 b 1 εἰσι PD^a || εὐθυώνυχα A^a PD^a || 2 αἰετός D^a || 3 τριχῶν δὲ
 PD^a || καὶ τοῦ δέρματος ἔχει τόνδε A^a || 5 ὠτόκα] ζωτόκα A^a
 pr || 6 μόνον A^a C^a || ψαθυρὸν PD^a || 7 μὲν om A^a C^a || 8 αἱ om
 PA^a C^a || 10 ἂν τ' ἢ C^a || 11 δέσμα A^a pr || 12 καὶ ante πλείους
 inser PD^a || 13 ᾗ τοιοῦτος] οὗτος A^a.

ἔχειν τρίχας. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν λεπιδωτῶν ἔχει καὶ
 15 τῶν φολιδωτῶν. ὅσα μὲν οὖν μαλακὰς ἔχει τὰς τρίχας, εὐ-
 βοσίᾳ χρώμενα σκληροτέρας ἴσχει, ὅσα δὲ σκληράς, μαλα-
 κωτέρας καὶ ἐλάττους. διαφέρουσι δὲ καὶ κατὰ τοὺς τόπους
 τοὺς θερμοτέρους καὶ ψυχροτέρους, οἷον αἱ τῶν ἀνθρώπων
 τρίχες ἐν μὲν τοῖς θερμοῖς σκληραί, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς μα-
 20 λακαί. εἰσὶ δ' αἱ μὲν εὐθειᾶι μαλακαί, αἱ δὲ κεκαμμέναι
 11 σκληραί. ἡ δὲ φύσις τῆς τριχὸς ἐστὶ σχιστή. τῷ μᾶλλον
 δὲ καὶ ἥττον διαφέρουσι πρὸς ἀλλήλας. ἔνιαι δὲ τῇ σκλη-
 ρότητι μεταβαίνουσιν κατὰ μικρὸν οὐκέτι θριξὶν εἰκόασιν
 ἀλλ' ἀκάνθαις, οἷον αἱ τῶν ἐχίνων τῶν χειρσαίων, παραπλη-
 25 σίως τοῖς ὄνυξιν· καὶ γὰρ τὸ τῶν ὀνύχων γένος ἐν ἐνίοις
 τῶν ζώων οὐδὲν διαφέρει τὴν σκληρότητα τῶν ὀστέων.
 δέρμα δὲ πάντων λεπτότατον ἄνθρωπος ἔχει κατὰ λόγον τοῦ
 μεγέθους. ἔνεστι δ' ἐν τοῖς δέρμασι πᾶσι γλισχρότης μυξώ-
 δης, ἐν μὲν τοῖς ἐλάττων ἐν δὲ τοῖς πλείων, οἷον ἐν τοῖς
 30 τῶν βοῶν, ἐξ ἧς ποιοῦσι τὴν κόλλαν· [ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐξ
 ἰχθύων ποιοῦσι κόλλαν.] ἀναίσθητον δὲ τὸ δέρμα τεμνό-
 μενόν ἐστὶ καθ' αὐτό· μάλιστα δὲ τοιοῦτον τὸ ἐν τῇ κε-
 φαλῇ, διὰ τὸ τὸ μεταξὺ ἀσαρκότατον εἶναι πρὸς τὸ ὀστοῦν.
 518^a ὄπου δ' ἂν ἡ καθ' αὐτὸ δέρμα, ἂν διακοπῇ, οὐ συμφύεται,
 οἷον γνάθου τὸ λεπτὸν καὶ ἀκροποσθία καὶ βλεφαρίδες. τῶν
 συνεχῶν δ' ἐστὶ τὸ δέρμα ἐν ἅπασιν τοῖς ζώοις, καὶ ταύτῃ
 διαλείπει ἢ καὶ οἱ κατὰ φύσιν πόροι ἐξικμάζονται, καὶ κατὰ
 5 τὸ στόμα καὶ ὄνυχας. δέρμα μὲν οὖν ἅπαντ' ἔχει τὰ ἐν-

15 τῶν post καὶ om A^a || εὐθεία A^a pr || 16 χρώμενας P,
 χρώμενους D^a, om A^a pr, χρώμενα A^a re || 18 ψ. καὶ θ. P1^a C^a ||
 20 εἰσὶ — μαλακαί om A^a || δ' αὐ αἱ PD^a, αὐ om tr || κεκαμ-
 μέναι A^a || 21 τῶν τριχῶν D^a tr || 22 τῇ om C^a || 25 ἐν om PD^a ||
 26 διαφέρει διὰ τὴν P1^a A^a re || 27 χαλεπώτατον A^a pr || 30 ἐνιαχοῦ
 31 κόλλαν om tr; ut interpol delent A-W || 33 τὸ alterum
 om PD^a. διὰ τὸ τοῦ μ. α. omissio εἶναι Pk || 518^a 2 ἀκρο-
 ποσθία A^a pr C^a || 3 δ' ἐστὶ] δὲ PD^a, „autem est“ tr || 4 καὶ] τε
 PD^a. Utrumque delendum videtur || καὶ οἱ κατὰ A^a || 5 τὸ om
 PD^a. Locus corruptus; exspectes ἐξικμάζουσιν („evaporat“ tr)

αἷμα ξῶα, τρίχας δ' οὐ πάντα, ἀλλ' ὥσπερ διήρηται πρό-
 τερον. μεταβάλλουσι δὲ τὰς χροὰς γηρασκόντων καὶ λευκαί-
 νονται ἐν ἀνθρώπῳ τοῖς δ' ἄλλοις γίγνεται μὲν, οὐκ ἐπι-
 δήλως δὲ σφόδρα, πλὴν ἐν ἵππῳ. λευκαίνεται δὲ καὶ ἀπ'
 ἄκρας ἢ θρίξ. αἱ δὲ πλεῖσται εὐθύς φύονται λευκαὶ τῶν 10
 πολιῶν. ἥ καὶ δῆλον ὅτι οὐχ ἀνότης ἐστὶν ἡ πολιότης,
 ὥσπερ τινὲς φασιν· οὐδὲν γὰρ φύεται εὐθύς αὖτον. ἐν δὲ
 τῷ ἔξανθήματι ὃ καλεῖται λεύκη, πᾶσαι πολιαὶ γίνονται·
 ἥδη δὲ τισι κάμνουσι μὲν πολιὰ ἐγένοντο, ὑγιασθεῖσι δὲ
 ἀπορρουεισῶν μέλαινα ἀνεφύησαν. [γίνονται τε μᾶλλον 15
 πολιὰ σκεπαζομένων τῶν τριχῶν ἢ διαπνεομένων.] πρῶτον
 δὲ πολιοῦνται οἱ κρόταφοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρόσθια
 πρότερα τῶν ὀπισθεν· τελευταῖον δ' ἡ ἥβη. εἰσὶ δὲ τῶν
 τριχῶν αἱ μὲν συγγενεῖς, αἱ δ' ὕστερον κατὰ τὰς ἡλικίας
 γιγνώμεναι ἐν ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ζώων, συγγενεῖς μὲν αἱ 20
 ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς βλεφαρίσι καὶ ταῖς ὀφρύσιν, ὕστερο-
 γενεῖς δ' αἱ ἐπὶ τῆς ἥβης πρῶτον, ἔπειτα δ' αἱ ἐπὶ τῆς
 μασχάλης, τρίται δ' αἱ ἐπὶ τοῦ γενείου· ἴσοι γὰρ οἱ τόποι
 εἶδιν ἐν οἷς αἱ τρίχες ἐγγίγνονται αἷ τε συγγενεῖς καὶ αἱ
 ὕστερογενεῖς. λείπουσι δὲ καὶ ῥέουσι κατὰ τὴν ἡλικίαν αἱ 25
 ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ μάλιστα καὶ πρῶται. τούτων δ' αἱ
 ἔμπροσθεν μόναι· τὰ γὰρ ὀπισθεν οὐδεὶς γίγνεται φαλακρός.

οἷον τὸ στόμα, καὶ κατ' ὄνυχας. Male coniciunt A-W ἥ τὰ
 κατὰ φύσιν περιττώματα ἐκχωρίζονται || πάντ' ἔχει P, ἔχει πάντα
 D^a || 6 εἴρηται A^aC^a tr || 7 χροὰς γηρασκόντων καὶ λευκότεροι
 γίνονται ἐν ἀνθρώποις PD^a „dealbantur in omnibus (corrige
 „hominibus“). In aliis“ tr || 10 εὐθὺν C^a || 11 ἥ om A^a || οὐ
 χαυνότης A^aC^aPD^a, οὐχαυνότης m. „siccitas“ tr || ἡ πολιότης ἐστὶν
 A^aC^a tr || 12 οὐδὲ A^a pr, οὐδ' ἐν C^a || αὖτον A^a | 13 λευκή A^a pr C^a ||
 14 γίνονται A^a | 15 verba γίνονται — 16 διαπνεομένων spuria
 videntur: particula τε (om A^a pr, „autem“ tr, quod probat Sch)
 et genetivus participiorum valde offendunt || 18 πρότερον tr,
 om D^a || ὀπισθίων PD^a | 22 πρῶται A^a || ἔπειτα αἱ PD^a tr ||
 23 ἴσοι A^a || οἱ om PD^a || 24 αἱ τρίχες om A^aC^a tr || αἱ om PA^a ||
 26 καὶ πρ.] αἱ πρ. C^a tr || δ'] γὰρ A^a pr || 27 τὸ A^aC^a „secun-
 dum posteriora“ tr.

ἡ μὲν οὖν κατὰ κορυφὴν λειότης φαλακρότης καλεῖται. ἡ δὲ κατὰ τὰς ὀφρῦς ἀναφαλανθίσαις· οὐδέτερον δὲ τούτων συμβαίνει οὐδενὶ πρὶν ἢ ἀφροδισιάζειν ἄρξῃται. οὐ γίγνε-
 30 ται δ' οὔτε παῖς φαλακρὸς οὔτε γυνὴ οὐθ' οἱ ἐκτετμημένοι·
 ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐκτμηθῇ πρὸ ἥβης, οὐ φύονται αἱ ὑστερο-
 γενεῖς, ἐὰν δ' ὕστερον, αὐταὶ μόναι ἐκρέουσι, πλήν τῆς
 ἥβης. γυνὴ δὲ τὰς ἐπὶ τῷ γενεῖῳ οὐ φύει τρίχας· πλήν
 ἐνίαις γίνονται ὀλλγαί, ὅταν τὰ καταμήνια στῶσι, καὶ οἶον
 35 ἐν Καρία ταῖς ἱεραίαις, ὃ δοκεῖ συμβαίνειν σημειὸν τῶν
 518^b μελλόντων. αἱ δ' ἄλλαι γίνονται μὲν, ἐλάττους δέ. γίγνον-
 ται δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκ γενετῆς ἐνδεεῖς τῶν ὑστε-
 ρογενῶν τριχῶν· <ὧν> ἅμα καὶ ἄγονοι, ὅσοι περ ἂν καὶ ἥβης
 στερηθῶσιν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τρίχες αὐξάνονται κατὰ λό-
 5 γον ἢ πλέον ἢ ἐλάττον, μάλιστα μὲν αἱ ἐν τῇ κεφαλῇ, εἰθ'
 αἱ ἐν πώγωνι, καὶ εἰ λεπτότριχοι, μάλιστα. δασύνονται δέ
 τισι καὶ αἱ ὀφρύες γιγνομένοις πρεσβυτέροις, οὕτως ὥστ'
 ἀποκείρεσθαι, διὰ τὸ ἐπὶ συμφύσει ὁστῶν κεῖσθαι, ἃ γηρα-
 σκόντων διυστάμενα διῶσι πλείω ὑγρότητα. αἱ δ' ἐν ταῖς
 10 βλεφαρίσιν οὐκ αὐξάνονται, ῥέουσι δέ, ὅταν ἀφροδισιάζειν
 ἄρξωνται, καὶ μᾶλλον τοῖς μᾶλλον ἀφροδισιαστικοῖς. πολι-
 οῦνται δὲ βραδύτατα αὐταί. ἐκτιλλόμεναι δ' αἱ τρίχες μέχρι
 τῆς ἀκμῆς ἀναφύονται, εἴτα οὐκέτι. ἔχει δὲ πᾶσα θρῖξ
 ὑγρότητα πρὸς τῇ ῥίζῃ γλίσχραν, καὶ ἔλκει εὐθύς ἐκτιλθεῖσα
 15 τὰ κοῦφα θυγγάνουσα. ὅσα δὲ ποικίλα τῶν ζώων κατὰ τὰς

27 οὖν om A^a || 28 ὀφρῦς C^a, ὀφρύας PD^a || ἀναφαλανθίσαις
 solus A^a rc || 29 οὐδενὶ] οὐδέν A^a || πρὶν in ras A^a || 30 οὐδὲ οἱ
 PD^a || supra ἐκτετ. man rec οἱ εὐνοῦχοι A^a || 31 ἂν C^a || 32 ἂν
 A^aC^a || 34 στῇ P D^a || b 3 ὧν inserui. Sic locum corruptum ἅμα
 („simul“ tr. ἀλλὰ A^aC^a) – 4 στερηθῶσιν sanare studui; nam δέ,
 quam particulam A-W post ἅμα inserunt, difficultatem non
 tollit || 4 αὐξοῦνται P, αἰροῦνται D^a || 5 πλείον PD^a || αἱ om C^a, in
 ras D^a || εἰθ' αἱ ἐν dedi e tr „deinde qui in barba“. εἴτ' ἐν
 A-W, Camotium secuti, εἴτα codd || 6 καὶ εἰ λ. P^k καὶ οἱ codd ||
 7 αἱ om A^a || 8 ὁστέων C^a || 9 δαίησι PD^aA^a rc || ὑγρότητι A^a pr ||
 10 αὐξοῦνται P D^a || 13 οὐκέτι] οὐκ ἔχει A^a pr.

τρίχας, τούτοις καὶ ἐν τῷ δέρματι προϋπάρχει ἡ ποικιλία
 καὶ ἐν τῷ τῆς γλώττης δέρματι. περὶ δὲ τὸ γένειον τοῖς
 μὲν συμβαίνει τὴν ὑπὴν καὶ τὸ γένειον δασὺ ἔχειν, τοῖς
 δὲ ταῦτα μὲν λεῖα τὰς σιαγόνας δὲ δασείας· ἦττον δὲ γί-
 γνονται φαλακροὶ οἱ μαδιγένειοι. αὖξονται δ' αἱ τρίχες ἐν 20
 τε νόσοις τισίν, οἷον ἐν ταῖς φθίσεσι μᾶλλον, καὶ ἐν γήρᾳ
 καὶ τεθνεώτων, καὶ σκληρότεραι γίνονται ἀντὶ μαλακῶν·
 τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα συμβαίνει καὶ περὶ τοὺς ὄνυχας. θέουσι
 δὲ μᾶλλον αἱ τρίχες τοῖς ἀφροδισιαστικοῖς αἱ συγγενεῖς· αἱ
 δ' ὑστερογενεῖς γίνονται θᾶπτον. οἱ δ' ἰξίαν ἔχοντες ἦττον 25
 φαλακροῦνται, κἂν ὄντες φαλακροὶ λάβωσιν, ἔνιοι δασύνον-
 ται. οὐκ ἀνξάνεται δὲ θριξὶ ἀποτμηθεῖσα, ἀλλὰ κάτωθεν
 ἀναφυομένη γίνεταί μελίζων καὶ αἱ λεπίδες δὲ τοῖς ἰχθύσι
 σκληρότεραι γίνονται καὶ παχύτεραι, τοῖς δὲ λεπτυνομένοις
 καὶ τοῖς γηράσκουσι σκληρότεραι. καὶ τῶν τετραπόδων δὲ 30
 γιγνομένων πρεσβυτέρων τῶν μὲν αἱ τρίχες τῶν δὲ τὰ ἔρια
 βαθύτερα μὲν γίνεταί, ἐλάττω δὲ τῷ πλήθει· καὶ τῶν μὲν
 αἱ ὀπλαὶ τῶν δ' αἱ χηλαὶ γίνονται γηρασκόντων μελίζους,
 καὶ τὰ δύγχη τῶν ὀρνιθίων. αὖξάνονται δὲ καὶ αἱ χηλαί, 34
 ὥσπερ καὶ οἱ ὄνυχες. περὶ δὲ τὰ περρωτὰ τῶν ζώων, οἷον 12
 τοὺς ὀρνιθίας, κατὰ μὲν τὰς ἡλικίας οὐδὲν μεταβάλλει, πλὴν 519^a
 γέρας· αὕτη δ' οὕσα τεφρὰ μελάντερα γηράσκουσα τὰ
 πτερὰ ἴσχει· διὰ δὲ τὰ πάθη τὰ γιγνόμενα κατὰ τὰς ὥρας,
 οἷον ὅταν ψύχη γίνηται μᾶλλον, ἔνια γίνεταί τῶν μονο-
 χρόων ἐκ μελάνων τε καὶ μελαντέρων λευκά, οἷον κόραξ τε 5

16 τρίχας ἐν τούτοις PD^a || τοῖς δέρμασι A^a || ἡ om A^a ||
 18 ante τὴν add καὶ D^a || 20 οἱ μὴ διγένηιοι PD^a A^a corr, ὁμα-
 δεγένειοι C^a || δὲ τρίχες A^a pr C^a || 21 ἐν | ἐν τε A^a C^a, om PD^a ||
 φθισικαῖς PD^a tr || „magis autem et“ tr || 22 ἀντὶ ἀπὸ Di,
 aperte falso, cf 784^b 25 || 24 δὲ om C^a || 25 ὁξεῖαν PD^a || 26 δα-
 σύνονται C^a || 28 δὲ om A^a C^a || 30 τοῖς om PD^a || 34 αὖξονται
 PD^a || 35 τὰ πτερὰ τὰ τῶν A^a C^a tr || 519a 1 τῆς ἡλικίας οὐδὲ
 A^a pr || 2 οὕσα τέφρα A^a C^a, ὡς τεθεώρηται PD^a A^a re || 4 ἔνια
 Sch, ἐνίοτε codd, ἐνίοτε γίνεταί τινα Pk || 5 μελάνων A^a et fort
 C^a || μελανωτέρων A^a C^a, μελαντέρων ἢ λευκοτέρων D^a || λευκά]
 καὶ P „et alba“ tr.

καὶ στρουθὸς καὶ χελιδόνες· ἐκ δὲ τῶν λευκῶν γενῶν οὐκ ὤπται εἰς μέλαν μεταβάλλον. [καὶ κατὰ τὰς ὥρας δ' οἱ πολλοὶ τῶν ὀρνίθων μεταβάλλουσι τὰς χροάς, ὥστε λαθεῖν ἂν τὸν μὴ συνήθῃ.] μεταβάλλουσι δὲ τινα τῶν ζώων τὰς
 10 χροάς τῶν τριχῶν καὶ κατὰ τὰς τῶν ὑδάτων μεταβολάς· ἔνθα μὲν γὰρ λευκὰ γίνονται, ἔνθα δὲ μέλανα ταῦτά. [καὶ περὶ τὰς ὀχείας δ' εἰσὶν ὕδατα πολλαχού τοιαῦτα, ἃ πίνοντα καὶ ὀχεύσαντα μετὰ τὴν πόσιν τὰ πρόβατα μέλανας γεννῶσι τοὺς ἄρνας, οἷον καὶ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ τῇ ἐπὶ τῆς Θράκης
 15 ἐν τῇ Ἀσσυρίτιδι ἐποίει ὁ καλούμενος ποταμὸς Ψυχρὸς· καὶ ἐν τῇ Ἀντανδρίᾳ δὲ δύο ποταμοὶ εἰσιν, ὧν ὁ μὲν λευκὰ ὁ δὲ μέλανα ποιεῖ τὰ πρόβατα. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σκάμανδρος ποταμὸς ξανθὰ τὰ πρόβατα ποιεῖν· διὸ καὶ τὸν Ὅμηρον φασιν ἀντὶ Σκαμάνδρου Ξάνθον προσαγορεύειν αὐτόν.] τὰ
 20 μὲν οὖν ἄλλα ζῶα οὐτ' ἐντὸς ἔχει τρίχας, τῶν τ' ἀκρωτηρίων ἐν τοῖς πρηνέσιν ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς ὑπτίοις· ὁ δὲ δασύπους μόιος καὶ ἐντὸς ἔχει τῶν γνάθων τρίχας καὶ ὑπὸ τοῖς ποσίν. ἔτι δὲ καὶ ὁ μῦς τὸ κῆτος ὀδόντας μὲν ἐν τῷ

7 post μεταβάλλον exspectes οὐδέν || Correctionem καὶ κατὰ — 9 συνήθῃ aut Ar aut alius quis addidit non respiciens superiora. cf ζῆ 786^a29 || 8 μεταβάλλουσι ante οἱ PD^a tr | 9 τινα | ἐνια PD^a || 10 καὶ κατὰ A^a corr, καὶ A^a pr, κατὰ C^aPD^a || post μεταβολὰς addit Pk περὶ τὰς ὀχείας, deinde exhibet μέλανα τὰ τέκνα. Ἔστι γὰρ ὕδατα πολλαχού. A-W περὶ τὰς ὀχείας omnino del || 11 μέλαινα A^a || ταῦτά = eadem genera, at A-W hoc mutat in τὰ πρόβατα, quae vox est nimis angusta || verba καὶ περὶ τὰς ὀχείας — 20 αὐτόν ab Aristotelis ingenio et elocutione mihi quidem abhorrēt | καὶ] δὲ C^a, δὲ καὶ D^a || 12 δ' om A^a pr C^aD^a tr ὕδατά εἰσι A^a, ἐστὶν ὕδατα PD^a πολλαχῇ A^a || 13 τὰ πρόβατα, quod deest in codd, deprompsit Ald e Gaza || 14 τὰς A^a pr || τῇ ἐπὶ om PD^a; at etiam Θ 842^a5 legitur ἐν τῇ Χαλκιδικῇ τῇ ἐπὶ Θράκης πλησίον Ὀλύνθου. cf 496^b25 ἢ ἐν Εὐρώῃ Χαλκιδικῇ || 15 Ἀσσυρίτιδι A^a, Ἀσσηρίτιδι C^a, Ἀσσηρίτιδι PD^a || ψυχρὸς ποταμὸς A^a || 16 ἀντανδρία A^a, ἀντανδρία D^a || Sch mutat Θράκης ἐποίει ὁ ποταμὸς ψυχρὸς· καὶ ἐν τῇ Ἀσσυρ. καὶ ἐν τῇ Ἀντανδρίᾳ δύο κτλ. Eum sequitur Pk, post Ἀστ. interponens δὲ || 19 τὸν Ὅμηρον legimus etiam ζμγ 673^a15, quare falsum est, quod Sch A-W adnotant | 22 ὑπὸ τοῖς ποσίν om PD^a || 23 μυστοκίητος C^a, μυστόκητος A^aPD^a.

στόματι οὐκ ἔχει, τρίχας δ' ὁμοίαις ὑέλαις. αἱ μὲν οὖν τρι-
 χες αὐξάνονται ἀποτμηθεῖσαι κάτωθεν, ἄνωθεν δ' οὐ· τὰ 25
 δὲ πτερὰ οὐτ' ἄνωθεν οὔτε κάτωθεν, ἀλλ' ἐκπίπτει. οὐκ
 ἀναφύεται δ' ἐκτιλθὲν οὔτε τῶν μελιττῶν τὸ πτερόν οὔθ'
 ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἄσχιστον ἔχει τὸ πτερόν· οὐδὲ τὸ κέντρον,
 ὅταν ἀποβάλλῃ ἢ μέλιττα, ἀλλ' ἔκτοτε ἀποθνήσκει. 29

Εἰσὶ δὲ καὶ ὑμένες ἐν τοῖς ζώοις ἅπασι τοῖς ἐναίμοις. 13
 ὅμοιος δ' ἐστὶν ὁ ὑμὴν δέρματι πυκνῷ καὶ λεπτῷ, ἔστι δὲ
 τὸ γένος ἕτερον· οὔτε γὰρ ἐστὶ σχιστὸν οὔτε τατόν. περὶ
 ἕκαστον δὲ τῶν ὀστέων καὶ περὶ ἕκαστον τῶν σπλάγχχνων
 ὑμὴν ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς μείζουσι καὶ ἐν τοῖς ἐλάττοσι ζώοις·
 ἀλλ' ἄδηλοι ἐν τοῖς ἐλάττοσι διὰ τὸ πάμπαν εἶναι λεπτοὶ 519^b
 καὶ μικροί. μέγιστοι δὲ τῶν ὑμένων εἰδὴν οἷ τε περὶ τὸν
 ἐγκέφαλον δύο, ὧν ὁ περὶ τὸ ὀστοῦν ἰσχυρότερος καὶ παχύ-
 τερος τοῦ περὶ τὸν ἐγκέφαλον, ἔπειθ' ὁ περὶ τὴν καρδίαν
 ὑμὴν. διακοπεῖς δ' οὐ συμφύεται ψιλὸς ὑμὴν, ψιλούμενά 5
 τε τὰ ὀστέα τῶν ὑμένων σφακελλίζει.

Ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐπίπλοον ὑμὴν. ἔχει δ' ἐπίπλοον 14
 ἅπαντα τὰ ἔναιμα· ἀλλὰ τοῖς μὲν πῖον τοῖς δ' ἀπίμελόν
 ἐστίν. ἔχει δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐξάρτησιν ἐν τοῖς
 ζωοτόκοις καὶ ἀμφώδουσιν ἐκ μέσης τῆς κοιλίας, ἥ ἐστίν 10
 οἶον ῥαφή τις αὐτῆς· καὶ τοῖς μὴ ἀμφώδουσι δ' ἐκ τῆς
 μεγάλης κοιλίας ὥσαύτως.

Ἔστι δὲ καὶ ἡ κύστις ὑμενοειδὴς μὲν, ἄλλο δὲ γέ- 15
 νος ὑμένης· ἔχει γὰρ τάσιν. ἔχει δὲ κύστιν οὐ πάντα,

26 κάτωθεν οὔτε ἄνωθεν PD^a || 27 Contra Schneiderum
 monendum est Guilhelmum legisse ut PD^a, id quod ex manca
 cod Fesulani lectione apparet: „non renascuntur autem evulsa
 neque apium alia (corrige: ala) quaecunque talia indivisam
 habent alam“. || 27 οὐδὲ PD^a || οὐδ' A^a || 28 ἄλλα ἔχει ἄσχιστον τὸ
 A^aC^a || 29 ἀποβάλλῃ Pk || ἀλλὰ θνήσκει A^aC^a tr || 31 ὅμοιον
 D^aC^a, ὅμοιον ἐστίν A^a pr || 32 τιλτόν PD^a „extensibile“ tr ||
 34 ὁ ὑμὴν A^aC^aP || b 1 ἄδηλα C^a || 5 ὑμὴν om PD^a || 7 ἐπί-
 πλοον A^a, ἐπίπλους ὁ C^a, deinde ἐπίπλοον A^aC^a, δὲ τὸ ἐ. D^a ||
 8 πάντα PD^a || 9 καὶ post δὲ om PD^a || 10 ἥ A^a || 14 ἔχει γὰρ

15 ἀλλὰ τὰ μὲν ζῳοτόκα πάντα, τῶν δ' ὠοτόκων ἡ χελώνη
 μόνον. διακοπεῖσα δ' οὐδ' ἡ κύστις συμφύεται ἀλλ' ἢ
 παρ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τοῦ οὐρητήρος, εἰ μὴ τι πάμπαν
 σπάνιον· γέγονε γάρ τι ἤδη τοιοῦτον. τεθνεώτων μὲν οὖν
 οὐδὲν διήσιν ὑγρόν, ἐν δὲ τοῖς ζῶσι καὶ ξηρὰς συστάσεις,
 20 ἐξ ὧν οἱ λίθοι γίνονται τοῖς κάμνουσιν. ἐνίοις δ' ἤδη
 καὶ τοιαῦτα συνέστη ἐν τῇ κύστει ὥστε μηδὲν δοκεῖν δια-
 φέρειν κογχυλίων.

Περὶ μὲν οὖν φλεβὸς καὶ νεύρου καὶ δέρματος, καὶ περὶ
 ἰνῶν καὶ ὑμένων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τριχῶν καὶ ὀνύχων καὶ
 χηλῆς καὶ ὀπλῆς καὶ κεράτων καὶ ὀδόντων καὶ ῥύγχους καὶ
 25 χόνδρου καὶ ὀστέων καὶ τῶν ἀνάλογον τούτοις τοῦτον ἔχει
 16 τὸν τρόπον. σὰρξ δὲ καὶ τὸ παραπλησίαν ἔχον τὴν φύσιν
 τῇ σαρκὶ ἐν τοῖς ἐναίμοις ἐν πᾶσιν ἔστι μεταξὺ τοῦ δέρ-
 ματος καὶ τοῦ ὀστοῦ καὶ τῶν ἀνάλογον τοῖς ὀστοῖς· ὥς γὰρ
 ἡ ἄκανθα ἔχει πρὸς τὸ ὀστοῦν, οὕτω καὶ τὸ σαρκῶδες πρὸς
 30 τὰς σάρκας ἔχει τῶν ἐχόντων ὀστᾶ καὶ ἄκανθαν. ἔστι δὲ
 διαιρετὴ ἡ σὰρξ πάντη, καὶ οὐχ ὥσπερ τὰ νεῦρα καὶ αἱ
 φλέβες ἐπὶ μῆκος μόνον. λεπτυνομένων μὲν οὖν τῶν ζώων
 ἀφανίζονται, καὶ γίνονται φλέβια καὶ ἴνες· εὐβοσίᾳ δὲ
 πλείονι χρωμένων πιμελὴ ἀντὶ σαρκῶν. εἰσὶ δὲ τοῖς μὲν
 520^a ἔχουσι τὰς σάρκας πολλὰς αἱ φλέβες ἐλάττους καὶ τὸ αἷμα
 ἐρυθρότερον καὶ σπλάγχνα καὶ κοιλία μικρά· τοῖς δὲ τὰς
 φλέβας ἔχουσι μεγάλας καὶ τὸ αἷμα μελάντερον καὶ σπλάγχνα
 μεγάλα καὶ κοιλία μεγάλη, αἱ δὲ σάρκες ἐλάττους. γίνον-

τάσιν codd Ald „habet enim tensionem“ tr (cod Fesul), „quippe
 quod tendi ingenue possit“ Gaza, om Bk || 17 πάντα A^a || 18 ἤδη
 om A^a || 19 διήσιν A^a, διήσι C^a || ξηρὰ σύστασις A^a C^a, ξηραὶ
 συστάσεις Sch falso; nam supplendum est ἡ κύστις διήσιν
 21 μηδὲ A^a pr || 24 καὶ post δὲ om A^a C^a tr || 25 τούτοις om
 P¹ D^a, ταύτοις ἔχει τότε τὸν A^a || 27 ἐν ante πᾶσιν om edd
 praeter A-W; est etiam in tr || τοῦ τε δέρματος A^a C^a || 32 μὲν
 om A^a C^a || 33 post ἀφανίζονται excidisse videtur αἱ σάρκες
 φλεβία A^a, φλέβες C^a || εὐβοσία A^a || 520^a 1 τὰς om A^a C^a || 2 καὶ
 τὰ σπλ. A^a || 4 κοιλίαν μεγάλην A^a.

ται δὲ κατὰ σάρκα πίονα τὰ τὰς κοιλίας ἔχοντα μικράς. 5
 πιμελή δὲ καὶ στέαρ διαφέρουσιν ἀλλήλων. τὸ μὲν γὰρ 17
 στέαρ ἐστὶ θραυστὸν πάντῃ καὶ πήγνυται ψυχόμενον, ἡ δὲ
 πιμελή χυτὸν καὶ ἄπηκτον· καὶ οἱ μὲν ζωμοὶ οἱ τῶν πιό-
 νων οὐ πήγνυνται, οἷον ἵππου καὶ ὄως, οἱ δὲ τῶν στέαρ
 ἔχόντων πήγνυνται, οἷον προβάτου καὶ αἰγός. διαφέρουσι 10
 δὲ καὶ τοῖς τόποις· ἡ μὲν γὰρ πιμελή γίννεται μεταξὺ δέρ-
 ματος καὶ σαρκός, στέαρ δ' οὐ γίννεται ἀλλ' ἢ ἐπὶ τέλει
 τῶν σαρκῶν. γίννεται δὲ καὶ τὸ ἐπίπλοον τοῖς μὲν πιμε-
 λώδεσι πιμελώδες, τοῖς δὲ στεατώδεσι στεατώδες. ἔχει δὲ τὰ
 μὲν ἀμφώδοντα πιμελήν, τὰ δὲ μὴ ἀμφώδοντα στέαρ. τῶν 15
 δὲ σπλάγχχνων τὸ ἥπαρ ἐν ἐνλοῖς τῶν ζώων γίννεται πιμε-
 λώδες, οἷον τῶν ἰχθύων ἐν τοῖς σελάχεσιν· ποιουσί γὰρ
 ἔλαιον ἀπ' αὐτῶν, ὃ γίννεται τηκομένων· αὐτὰ δὲ τὰ σε-
 λάχη ἐστὶν ἀπιμελώτατα καὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ κοιλίαν
 κεχωρισμένην πιμελῇ. ἔστι δὲ καὶ τὸ τῶν ἰχθύων στέαρ πι- 20
 μελώδες καὶ οὐ πήγνυται. πάντα δὲ τὰ ζῶα τὰ μὲν κατὰ
 σάρκα ἐστὶ πίονα τὰ δ' ἀφωρισμένως. ὅσα δὲ μὴ ἔχει κε-
 χωρισμένην τὴν πιότητα, ἥττον ἐστὶ πίονα κατὰ κοιλίαν καὶ
 ἐπίπλοον, οἷον ἔρχελυς· ὀλίγον γὰρ στέαρ ἔχουσι περὶ τὸ
 ἐπίπλοον. τὰ δὲ πλεῖστα γίννεται πίονα κατὰ τὴν γαστέρα, 25
 καὶ μάλιστα τὰ μὴ ἐν κινήσει ὄντα τῶν ζώων. οἱ δ' ἐγκέ-
 φαλοι τῶν μὲν πιμελωδῶν λιπαροί, οἷον ὄως, τῶν δὲ στεα-
 τωδῶν ἀύχμηροί. τῶν δὲ σπλάγχχνων περὶ τοὺς νεφροὺς
 μάλιστα πίονα γίννεται τὰ ζῶα· ἔστι δ' αἰεὶ ὁ δεξιὸς ἀπι-
 μελώτερος, κἂν σφόδρα πίονες ᾧσιν, ἐλλείπει τι αἰεὶ κατὰ 30
 τὸ μέσον. περὶ νεφρα δὲ γίννεται τὰ στεατώδη μᾶλλον, καὶ

5 γίνονται PD^a || καὶ τὰ σαρκία πίονα A^aC^a || τῆς A^a || 9 οἷον
 — 10 πήγνυνται om C^a || 10 πήγνυται A^a || 12 ἢ om A^aC^aD^a "
 13 et 24 et 25 ἐπίπλοον A^a pr C^a || 16 ἐν om PD^aC^a tr || 19 ἀπι-
 μέλωτα PD^a tr || 20 πιμελή A^aC^a || στέαρ] γένος A^a || 21 πάντα]
 καὶ πάντα PD^a tr || 23 πιότητα] πιμελήν PD^a || 24 οἷον αἰ ἐρχέ-
 λυς C^a || γὰρ om A^aC^a tr || 25 πίονα] πλείονα A^aC^a || 26 δ'] δέ
 γε A^a || 27 στεατικῶν A^a, σταθητῶν C^a || 31 τὸ om PD^aC^a ||
 στεατώδη μᾶλλον] ὀστεώδη A^a.

μάλιστα τῶν ζώων πρόβατον· τοῦτο γὰρ ἀποθνήσκει τῶν
 νεφρῶν πάντῃ καλυφθέντων. γίννεται δὲ περίνεφρα δι'
 520^b εὐβοσίαν, οἷον τῆς Σικελίας περὶ Λεοντίνους· διὸ καὶ ἐξ-
 ελαύνουσιν ὁπὲ τὰ πρόβατα τῆς ἡμέρας, ὅπως ἐλάττω λά-
 18 βωσι τὴν τροφήν. πάντων δὲ τῶν ζώων κοινόν ἐστι τὸ
 περὶ τὴν κόρην ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς <πίον>· ἔχουσι γὰρ τοῦτο
 5 τὸ μόριον στεατῶδες πάντα ὅσα ἔχουσι τὸ τοιοῦτον μόριον
 ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μὴ εἰσι σκληρόφθαλμα. ἔστι δ' ἀγο-
 νώτερα πάντα τὰ πιμελώδη καὶ ἄρρενα καὶ θήλεα. πιαίνεται
 δὲ πάντα πρεσβύτερα μᾶλλον ἢ νεώτερα ὄντα, μάλιστα δ'
 ὅταν καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος ἔχῃ τοῦ μεγέθους καὶ εἰς
 βᾶθος ἀνξάνηται.

19 Περὶ δ' αἵματος ὧδε ἔχει· τοῦτο γὰρ πᾶσιν ἀναγκαιό-
 11 τατον καὶ κοινότατον τοῖς ἐναίμοις καὶ οὐκ ἐπίκτητον, ἀλλ'
 ὑπάρχει πᾶσι τοῖς μὴ φθειρομένοις. πᾶν δ' αἷμά ἐστιν ἐν
 ἀγγείῳ, ἐν ταῖς καλουμέναις φλεβίν, ἐν ἄλλῳ δ' οὐδενὶ
 πλήν ἐν τῇ καρδίᾳ μόνον. οὐκ ἔχει δ' αἰσθησιν τὸ αἷμα
 15 ἀπτομένων ἐν οὐδενὶ τῶν ζώων, ὥσπερ οὐδ' ἡ περίττωσις
 ἢ τῆς κοιλίας· οὐδὲ δὴ ὁ ἐγκέφαλος οὐδ' ὁ μυελὸς οὐκ
 ἔχει αἰσθησιν ἀπτομένων. ὅπου δ' ἂν τις διέλῃ τὴν σάρκα,
 γίννεται αἷμα ἐν ζῶντι, ἂν μὴ διεφθαρμένη ἢ σάρξ ᾗ. ἔστι
 δὲ τὴν φύσιν τὸ αἷμα τὸν τε χυμὸν ἔχον γλυκύν, ἐὰν περ
 20 ὑγιὲς ᾗ, καὶ τὸ χροῶμα ἐρυθρόν· τὸ δὲ χεῖρον ἢ φύσει ἢ
 νόσῳ μελάντερον. καὶ οὔτε λίαν παχὺ οὔτε λίαν λεπτὸν τὸ

b 1 εὐβοσίαν A^a pr || 2 ὁπὲ ποτε τὰ A^a pr C^a || 3 τὴν τρο.] τῆς
 τροφῆς A^aC^a || 4 πίον addidi. A-W mutant antecedens κοινόν
 in πίον. „quod prope pupillam oculi est, in omnibus animalibus
 est multi sebi“ Scotus || 5 τὸ τοιοῦτον] τοῦτο τὸ A^aC^a. Cum
 PD^a consentit tr. In cur poster Sch articulum ante τοιοῦτον
 damnat || 7 πάντα om PD^a, at non tr || θήλεια A^a || 9 ὅταν
 καὶ| ὄντα A^a pr C^a || ἔχει PA^aC^a || ἀνξάνεται C^a, ἀῦξεται A^a
 10 ἀπασιν PC^a et post 11 ἐναίμοις D^a || 14 οὐδέν A^a pr || τὸ
 αἷμα αἰσθησιν C^a || 15 περίττωσις τῶν ζώων ἢ PD^a || 16 τῆς
 κοιλίας| ἐν τῇ κοιλίᾳ PD^a || ὁ om PD^a || ὁ om PD^aC^a, fort
 utroque loco recte || οὐκ om PD^a tr || 17 τὴν om A^a || 18 ἐὰν
 PD^a || ᾗ post μὴ PD^a.

βέλτιστον, ἐὰν μὴ χεῖρον ἢ διὰ φύσιν ἢ διὰ νόσον. καὶ ἐν
 μὲν τῷ ζῳῷ ὑγρὸν καὶ θερμὸν αἶν, ἐξιδὼν δ' ἐξω πηγνυται
 πάντων πλὴν ἐλάφου καὶ προκὸς καὶ εἴ τι ἄλλο τοιαύτην
 ἔχει τὴν φύσιν· τὸ δ' ἄλλο αἷμα πηγνυται, ἐὰν μὴ ἐξαίρε- 25
 θῶσιν αἱ ἴνες. τάχιστα δὲ πηγνυται τὸ τοῦ ταύρου αἷμα
 πάντων. ἔστι δὲ τῶν ἐναίμων ταῦτα πολυαιμότερα, ἃ καὶ
 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐξω ζωοτοκεῖ, τῶν ἐναίμων μὲν ὥοτοκοῦντων
 δέ. τὰ δ' εὖ ἔχοντα ἢ φύσει ἢ τῷ ὑγιαίνειν οὔτε πολὺ
 λίαν ἔχει, ὥσπερ τὰ πεπωκότα πόμα πρόσφατον, οὔτ' ὀλί- 30
 γον, ὥσπερ τὰ πύονα λίαν· τὰ γὰρ πύονα καθαρὸν μὲν ἔχει
 ὀλίγον δὲ τὸ αἷμα, καὶ γίγνεται πιότερα γιγνόμενα ἀναιμό-
 τερα· ἀναιμον γὰρ τὸ πύον. καὶ τὸ μὲν πύον ἄσηπτον, τὸ 521^a
 δ' αἷμα καὶ τὰ ἐναιμα τάχιστα σήπεται, καὶ τούτων τὰ περὶ
 τὰ ὀστᾶ. ἔχει δὲ λεπτότατον μὲν αἷμα καὶ καθαρώτατον
 ἄνθρωπος, παχύτατον δὲ καὶ μελάντατον τῶν ζωοτόκων
 ταῦρος καὶ ὄνος. καὶ ἐν τοῖς κάτω δὲ μορίοις ἢ ἐν τοῖς 5
 ἄνω παχύτερον τὸ αἷμα γίγνεται καὶ μελάντερον. σφύζει
 δὲ τὸ αἷμα ἐν ταῖς φλεβὶν ἅπασιν πάντῃ ἅμα τοῖς ζώοις,
 καὶ ἔστι τῶν ὑγρῶν μένον καθ' ἅπαν τε τὸ σῶμα τοῖς
 ζώοις καὶ αἶν, ἕως ἂν ζῇ, τὸ αἷμα μόνον. πρῶτον δὲ γί-
 γνεται τὸ αἷμα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῖς ζώοις, καὶ πρὶν ὅλον 10
 διηρθρωσθαι τὸ σῶμα. στερισκόμενα δ' αὐτοῦ καὶ ἀφιε-
 μένου ἐξω πλείονος μὲν ἐκθνήσκουσι, πολλοῦ δ' ἄγαν ἀπο-

22 ἢ διὰ φύσιν ἢ διὰ νόσον ἢ. καὶ PD^a || 25 τοῖς δ' ἄ-
 λοις tr || 26 τάχα A^a || 27 τῶν] τῶν μὲν A^aC^a, ταῦτα μὲν π. Sch
 ex tr (Lips) || ἃ A^aC^a tr, τὰ PD^a || 28 ζωοτοκεῖ tr Rhen Sch,
 ζωοτόκα καὶ codd, sed καὶ om tr, del Bk. Deinceps ἔπειτα δὲ
 τῶν ἐναίμων τὰ ὥοτοκοῦντα Sch. Post ζωοτόκα interpungit et
 post ὥοτοκοῦντων δὲ addit οἱ ὀρνιθες Pk || 29 φύσεως A^a || ἢ
 φύσει ἢ τῷ ὑγιαίνειν mira distinctio || 521^a 1 τὰ μὲν πύονα
 ἄσηπτον τὸ αἷμα ἔχει, τὸ PD^a || 7 ἐν ἅπασιν PD^a tr || 8 τῶν] δὲ
 τῶν PD^a || μένον A-W, μὲν C^a, μόνον PD^aA^a, om tr || 9 τὸ
 αἷμα μόνον] „et solus“ tr || μόνον] ἔμμονον Pk || 10 ἐν τοῖς ζώοις
 ἐν τῇ καρδίᾳ A^a, sed prius ἐν subscripta linea deletum ||
 10 πρὶν PD^a || 11 στερισκόμενος C^a „privata“ tr, στερισκομένου
 PD^a edd || 12 μὲν οὐ θνήσκουσι A^aC^a.

θνήσκουσιν. ἐξυγραινόμενου δὲ λίαν νοσοῦσιν· γίνεται γὰρ
 ἰχωροειδές, καὶ διορροῦται οὕτως ὥστε ἤδη τινὲς ἰδισαν
 15 αἱματώδη ἰδρωτά. καὶ ἐξιδὼν ἐνίοις οὐ πήγνυται παντελῶς
 ἢ διωρισμένως καὶ χωρὶς. τοῖς δὲ καθιεύδουσιν ἐν τοῖς
 ἐκτὸς μέρεσιν ἔλαττον γίνεται τὸ αἷμα, ὥστε καὶ κεντου-
 μένων μὴ ρεῖν ὁμοίως. γίνεται δὲ πεττομένων ἐξ ἰχώρου
 μὲν αἷμα, ἐξ αἵματος δὲ πιμελή· νενοσηκόςτος δ' αἵματος
 20 αἰμορροῖς ἢ τ' ἐν ταῖς ῥισὶ καὶ ἢ περὶ τὴν ἔδραν, καὶ ἰξία.
 σηπόμενον δὲ γίνεται τὸ αἷμα ἐν τῷ σώματι πύον, ἐκ δὲ
 τοῦ πύου πῶρος. τὸ δὲ τῶν θηλειῶν πρὸς τὸ τῶν ἀρρέ-
 νων διαφέρει· παχύτερόν τε γὰρ καὶ μελάντερόν ἐστιν,
 ὁμοίως ἐχόντων πρὸς ὑγίειαν καὶ ἡλικίαν, ἐν τοῖς θήλεσιν,
 25 καὶ ἐπιπολῆς μὲν ἔλαττον ἐν τοῖς θήλεσιν, ἐντὸς δὲ πολυαι-
 μότερα. μάλιστα δὲ καὶ τῶν θηλέων ζώων γυνὴ πολυαι-
 μον, καὶ τὰ καλούμενα καταμήνια γίνεται πλεῖστα τῶν
 ζώων ταῖς γυναιξίν. νενοσηκός δὲ τοῦτο τὸ αἷμα καλεῖται
 ῥοῦς. τῶν δ' ἄλλων τῶν νοσηματικῶν ἦττον μετέχουσιν αἱ
 30 γυναικες. ὀλίγαις δὲ γίνεται ἰξία καὶ αἰμορροῖς καὶ ἐκ
 ῥινῶν ῥύσις· ἐὰν δέ τι συμβάλῃ τούτων, τὰ καταμήνια
 χεῖρω γίνεται. διαφέρει δὲ καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας πλήθει
 καὶ εἶδει τὸ αἷμα· ἐν μὲν γὰρ τοῖς πάμπαν νέοις ἰχωροειδές
 ἐστὶ καὶ πλεόν, ἐν δὲ τοῖς γέρουσι παχὺ καὶ μέλαν καὶ ὀλί-
 521^b γον, ἐν ἀκμάζουσιν δὲ μέσως· καὶ πήγνυται ταχὺ τὸ τῶν
 γερόντων, καὶ ἐν τῷ σώματι ἢ ἐπιπολῆς· τοῖς δὲ νέοις οὐ

14 διορροῦται PD^aC^a, διορθοῦται A^a pr || 18 πεττόμενον A^aC^a
 tr || ἰχώρων PD^a || 19 νενοσηκόςτα A^a pr || 21 σηπτόμενον A^a || δὲ
 om A^a pr C^a || πύος P, πυός D^a || 22 πυοῦ D^a || πόρος PD, σπό-
 ρος A^aC^a || θηλειῶν αἷμα πρὸς A^a || exspectes θηλέων || 23 παχύ-
 τатон γὰρ A^a || 24 post ἐχόντων inser τῶν SchPk, Gazam secuti.
 Immo supple subiectum τῶν θηλειῶν καὶ ἀρρένων || ὑγείαν A^a,
 ὑγιάν C^a || ταῖς A^a || 25 ἐν] μὲν ἐν PD^a || ταῖς A^a || πολυαιμότερα
 concinnitatis causa mutavi. πολυαιμότερον codd || 26 θηλειῶν
 A^a || ζώων ἢ γυνή PD^a || 28 ζώων ἐν ταῖς PD^a || 29 νοσηματῶν
 C^a || 30 δὲ] expectes γὰρ || 31 τισι A^a pr, τίσι C^a, om tr || 32 γί-
 γνεται χεῖρω τι καταμήνια A^a || 32 καὶ om A^a || 34 πλεῖον PD^a,
 ἐστὶ καὶ πλεόν ἐστὶ C^a tr || b 1 παχὺ PA^a pr C^a.

γίγνεται τοῦτο. ἰχώρ δ' ἐστὶν ἄπεπτον αἷμα, ἢ τῷ μήπω πεπεφθαι ἢ τῷ διωρῶσθαι.

Περὶ δὲ μυελοῦ· καὶ γὰρ τοῦτο ἐν τῶν ὑγρῶν ἐνίοις 20
τῶν ἐναίμων ὑπάρχει ζώων. πάντα δ' ὅσα φύσει ὑπάρχει 5
ὑγρὰ ἐν τῷ σώματι, ἐν ἀγγείοις ὑπάρχει, ὥσπερ καὶ αἷμα
ἐν φλεβί καὶ μυελὸς ἐν ὀστοῖς, [τὰ δ' ἐν ὑμενώδεσι, καὶ
δέρμασι καὶ κοιλίαις.] γίγνεται δ' ἐν μὲν τοῖς νέοις αἵ-
ματώδης πάμπαν ὁ μυελός, πρεσβυτέρων δὲ γενομένων ἐν
μὲν τοῖς πιμελώδεσι πιμελώδης, ἐν δὲ τοῖς στεατώδεσι στεα- 10
τώδης. οὐ πάντα δ' ἔχει τὰ ὀστᾶ μυελόν, ἀλλὰ τὰ κοῖλα,
καὶ τούτων ἐνίοις οὐκ ἔνεστιν· τὰ γὰρ τοῦ λέοντος ὀστᾶ τὰ
μὲν οὐκ ἔχει πάμπαν, τὰ δ' ἔχει μικρόν, διόπερ ἐνιοὶ οὐ
φασιν ὅλως ἔχειν μυελὸν τοὺς λέοντας, ὥσπερ εἴρηται καὶ
πρότερον. καὶ ἐν τοῖς ὑείοις δ' ὀστοῖς ἐλάττων ἐστίν, ἐνίοις 15
δ' αὐτῶν πάμπαν οὐκ ἔνεστιν.

Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ὑγρὰ σχεδὸν αἰεὶ σύμφυτα τοῖς ζώοις
ἐστίν, ὥστερογενῇ δὲ γάλα τε καὶ γονή. τούτων δὲ τὸ μὲν
ἀποκεκριμένον ἄπασιν, ὅταν ἐνῇ, ἐστίν, τὸ γάλα· ἢ δὲ γονή
οὐ πᾶσιν ἀλλ' ἐνίοις οἱ καλούμενοι θοροὶ οἶον τοῖς ἰχθύ- 20
σιν. ἔχει δ', ὅσα ἔχει τὸ γάλα, ἐν τοῖς μαστοῖς. μαστοὺς
δ' ἔχει ὅσα ζωοτοκεῖ καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἔξω, οἶον ὅσα τε
τρίχας ἔχει, ὥσπερ ἄνθρωπος καὶ ἵππος, καὶ τὰ κήτη, οἶον
δελφίς καὶ φώκαινα καὶ φάλαινα· καὶ γὰρ ταῦτα μαστοὺς
ἔχει καὶ γάλα. ὅσα δ' ἔξω ζωοτοκεῖ μόνον ἢ ὠοτοκεῖ, οὐκ 25

3 τοιοῦτον A^aC^a || ἰχώρ — 4 διωρῶσθαι in suspic vocant
A-W || διορῶσθαι PD^a, διωρίσθαι A^aC^a tr || 7 τὰ — 8 κοιλίαις
iure del A-W || 8 δέρματι A^aC^a || κοιλία A^a || 9 γιγνομένων A^a ||
12 τούτων ἐν ἐνίοις A^aC^a tr || 13 οὐκ ἔχει, τὰ δὲ πάμπαν μικρόν
PD^a || 14 καὶ ante pr. om D^a || 15 ἐστίν, ἐν ἐνίοις A^aC^a tr ||
17 σύμφυλλα ἐστὶ τοῖς ζώοις A^a pr || 18 τε om A^aC^a || 19 μὲν καὶ
ἀποκεκρ. PD^a tr || ἔνεστι PD^a || τὸ om A^a || 20 ἐνίοις οἶον οἱ κ.
θ. ἐν ἰχθύσιν PD^a || 24 φώκαινα Karsch, φώκη codd. Cf eandem
confusionem 566^b 9 ὥσπερ ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ φώκη καὶ
τὰ κήτη οἶον δελφίς καὶ φάλαινα ponere vult J. B. Meyer, ut
haec verba cum prioribus 489^b 1 congruant || φάλλαινα C^a ||
25 γάλα] τᾶλλα A^a.

ἔχει οὔτε μαστοὺς οὔτε γάλα, οἶον ἰχθῦς καὶ ὄρνις. πᾶν
 δὲ γάλα ἔχει ἰχῶρα ὕδατώδη, ὃς καλεῖται ὀρρός, καὶ σωμα-
 τῶδες, ὃ καλεῖται τυρός· ἔχει δὲ πλείω τυρὸν τὸ παχύτερον
 τῶν γαλάκτων. τὸ μὲν οὖν τῶν μὴ ἀμφωδόντων γάλα πῆ-
 30 γνυται (διὸ καὶ τυρεύεται τῶν ἡμέρων), τῶν δ' ἀμφωδόν-
 των οὐ πῆγνυται, ὥσπερ οὐδ' ἡ πιμελή, καὶ ἔστι λεπτὸν
 καὶ γλυκύ. ἔστι δὲ λεπτότατον μὲν γάλα καμήλου, δεύτερον
 δ' ἵππου, τρίτον δ' ὄνου· παχύτατον δὲ τὸ βόειον. ὑπὸ μὲν
 οὖν τοῦ ψυχροῦ οὐ πῆγνυται τὸ γάλα, ἀλλὰ διορροῦται
 522^a μᾶλλον· ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς πῆγνυται καὶ παχύνεται. οὐ
 γίνεταί δὲ γάλα, πρὶν ἢ ἔγκνον γένηται, οὐδενὶ τῶν ζώων
 ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. ὅταν δ' ἔγκνον ᾖ, γίνεταί μὲν, ἄχρηστον
 δὲ τὸ πρῶτον καὶ ὕστερον. μὴ ἐγκνύοις δ' οὔσαις ὀλίγον
 5 μὲν ἀπ' ἐδεσμάτων τινῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βδαλλομέναις
 ἤδη πρεσβυτέραις προῆλθε, καὶ τοσοῦτον ἤδη τισὶν ὥστ'
 ἐκτιθεῖναι παιδίον. καὶ οἱ περὶ τὴν Οἰτην δέ, ὅσαι ἂν
 μὴ ὑπομένωσι τὴν ὀχείαν τῶν αἰγῶν, λαμβάνοντες κνίδην
 τρίβουσι τὰ οὔθата βίᾳ διὰ τὸ ἀλγεινὸν εἶναι· τὸ μὲν οὖν
 10 πρῶτον αἱματῶδες ἀμέλγονται, εἰθ' ὑπόπνουν, τὸ δὲ τελευ-
 ταῖον γάλα ἤδη οὐδὲν ἔλαττον τῶν ὀγευομένων. τῶν δ'
 ὀρρένων ἔν τε τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ ἐν ἀνθρώπῳ ἐν οὐδενὶ
 μὲν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεταί γάλα, ὅμως δὲ γίνεταί ἔν
 τισιν, ἐπεὶ καὶ ἐν Αἰθίῳ αἰετὶς ἐκ τῶν μαστῶν, οἷς ἔχει δύο
 15 ὁ ἄρρην παρὰ τὸ αἰδοῖον, γάλα ἡμέλγετο τοσοῦτον ὥστε

26 ἰχθύες καὶ ὀρνιθες PD^a || 27 δς mutavi, δ codd edd.
 Solus Schneider dicit: desiderat graecismus ὃς || ὀρρός A^a, ὀρός
 C^a || 30 ἡμετέρων vel ἡμέρων τούτων C^a || 33 παχύτερον PD^a tr
 34 διορροῦται A^aC^a || 522^a 2 ἢ] μὴ A^aC^a || 3 τὸ om A^a || 2 et 3
 ἔγκνον A^a pr || 4 τὸ om PD^a || καὶ ὕστερον i. e. non solum post
 primum partum, sed etiam post sequentes. πρῶτον. καὶ ὕστε-
 ρον μὴ κτλ A-W, male; nam particula δ' sic loco suo remove-
 tur. „et ultimum“ tr || ἐγκνύοις A^a || ὀλίγα PD^aA^a. „paucum“
 tr || 7 ἐκτιθεῖναι A^a || τὸ παιδίον A^a(C^a) || οἱ om PD^a || 12 ἐν
 οὐδενὶ — πολὺ] ὥς μὲν ἐπὶ τὸ πολὺ οὐ PD^a tr || 13 ὅμως —
 τισιν] ἔν τισι δὲ γίνεταί PD^a tr || 14 αἰετὶς A^aC^a tr.

γίνεσθαι τροφαλίδα, καὶ πάλιν ὀχεύσαντος τῷ ἐκ τούτου
γενομένῳ συνέβαινε ταυτόν. ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα ὡς ση-
μεῖα ὑπολαμβάνουσιν, ἐπεὶ καὶ τῷ ἐν Ἀθήνῃ ἀνεῖλεν ὁ
θεὸς μαντευομένῳ ἐπὶ κτησιν ἔσεσθαι κτημάτων. ἐν δὲ τοῖς
ἀνδράσι μεθ' ἥβην ἐνίοις ἐκθλίβεται ὀλίγον· βδαλλομένοις 20
δὲ καὶ πολὺν ἤδη τισὶ προῆλθεν. ὑπάρχει δ' ἐν τῷ γάλακτι
λιπαρότης, ἣ καὶ ἐν τοῖς πεπηγόσι γίγνεται ἐλαιώδης. εἰς
δὲ τὸ προβάτειον ἐν Σικελίᾳ, καὶ ὅπου πῖον, αἶγειον μίγνυ-
ουσιν. πῆγνυται δὲ μάλιστα οὐ μόνον τὸ τυρὸν ἔχον πλεῖ-
στον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀύχμηρότερον ἔχον. τὰ μὲν οὖν πλέον 25
ἔχει γάλα ἢ ὅσον εἰς τὴν ἐκτροφήν τῶν τέκνων. καὶ χρή-
σιμον εἰς τύρευσιν καὶ ἀπόθρεσιν. μάλιστα μὲν τὸ προβάτειον
καὶ τὸ αἶγειον, ἔπειτα τὸ βόειον· τὸ δ' ἵππειον καὶ ὄνειον
μίγνυται εἰς τὸν Φρύγιον τυρόν. ἔστι δὲ τυρὸς πλείων ἐν
τῷ βοεῖῳ ἢ ἐν τῷ αἰγεῖῳ· γίνεσθαι γὰρ φασιν οἱ νομεῖς 30
ἐκ μὲν ἀμφορέως αἰγείου γάλακτος τροφαλίδας ὀβολιαίας
μιάς δεούσας εἴκοσιν, ἐκ δὲ βοείου τριάκοντα. τὰ δ' ὅσον
τοῖς τέκνοις ἱκανόν, πληθὺς δ' οὐδὲν οὔτε χρήσιμον εἰς
τύρευσιν, οἷον πάντα τὰ πλείους ἔχοντα μαστοὺς δυοῖν·
οὐδενὸς γὰρ τούτων οὔτε πληθὺς ἔστι γάλακτος οὔτε τυ- 522^b
ρεύεται τὸ γάλα. πῆγνυσι δὲ τὸ γάλα ὁπὸς τε σνκῆς καὶ
πνετίας. ὁ μὲν οὖν ὁπὸς εἰς ἔριον ἐξοπισθεῖς, ὅταν ἐκ-
πλυθῇ πάλιν τὸ ἔριον εἰς γάλα ὀλίγον· τοῦτο γὰρ κεραννύ-

16 τροφαλίδας PD^a A^a corr || 18 ὑπολαμβάνει A^a pr || 19 μαν-
τευσάμενῳ et χρημάτων PD^a || 22 δ A^a C^a, om tr || τοῖς πεπη-
γόσι mutandum videtur in τῷ πεπηγότι || ἐλαιώδης A^a C^a tr ||
23 πῖον A^a pr, πλεῖον PD^a A^a re „ubi coagulatum“ (πῖον?) tr ||
24 δὲ om C^a tr || οὐ μάλιστα τὸ, omisso μόνον, A^a || 25 ἀύχμηρό-
τητα A^a re, ἀύχμηρότατον P, ἀύχμηρότατον πλέον D^a „siccius“
tr || πλεῖον PA^a C^a || 26 εἰς τροφήν PD^a || 27 προβάτειον ἔπειτα
δὲ τὸ βόειον A^a C^a; cum PD^a facit tr || 28 καὶ τὸ ὄνειον D^a ||
29 τὸν om A^a pr || ἔνεστι PD^a tr || 31 ἀμφορέως A^a C^a || τροφαλί-
δας A^a C^a || 32 μῖās δὲ οὔσης A^a pr C^a. ὀβολιαίας (ita etiam D^a)
μῖās δὲ οὔσας P = δεούσας, quod flagitat Krüger gr § 24, 9,
A-W quoque in appendice restituendum esse putant. δεούσης
A^a re D^a || b 2 τε om PD^a || 3 ἔρια A^a C^a || 5 ἐκπῆγνυσιν D^a.

5 μενον πήγνυσιν. ἡ δὲ πνετία γάλα ἐστίν· τῶν γὰρ ἐτι
 21 θηλαζόντων γίνεταί ἐν τῇ κοιλίᾳ. ἔστιν οὖν ἡ πνετία
 γάλα ἔχον ἐν ἑαυτῷ τυρόν· ἐκ δὲ τῆς τοῦ ζώου θερμό-
 τητος πεπτομένου τοῦ γάλακτος γίνεταί. ἔχει δὲ πνετίαν
 τὰ μὲν μηρυκάζοντα πάντα, τῶν δ' ἀμφωδόντων δασύ-
 10 πους. βελτίων δ' ἐστὶν ἡ πνετία ὅσῳ ἂν ἡ παλαιότερα·
 συμφέρει γὰρ πρὸς τὰς διαρροίας ἡ τοιαύτη μάλιστα καὶ
 ἡ τοῦ δασύποδος· ἀρίστη δὲ πνετία νεβροῦ. διαφέρει δὲ
 τῷ πλέον ἱμᾶσθαι γάλα ἢ ἔλαττον τῶν ἐχόντων γάλα ζώων
 κατὰ τε τὰ μεγέθη τῶν σωμάτων καὶ τὰς τῶν ἐδεσμάτων
 11 διαφοράς, οἷον ἐν Φάσει μὲν ἐστὶ βοῖδια μικρὰ ὧν ἕκα-
 στον βδάλλεται γάλα πολύ, αἱ δ' Ἑπειρωτικαὶ βόες αἱ με-
 γάλαι βδάλλονται ἐκάστη ἀμφορέα καὶ τούτου τὸ ἡμῖς κατὰ
 τοὺς δύο μαστούς· ὁ δὲ βδάλλων ὀρθὸς ἔσθηκεν, μικρὸν
 ἐπικύπτων, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἂν ἐφικνεῖσθαι καθή-
 20 μενος. γίνεταί δ' ἔξω ὄνου καὶ τᾶλλα μεγάλα ἐν τῇ
 Ἑπείρῃ τετράποδα, μέγιστοι δ' οἱ βόες καὶ οἱ κύνες. νομῆς
 δὲ δέονται τὰ μεγάλα πλείονος· ἀλλ' ἔχει πολλὴν ἡ χώρα
 τοιαύτην εὐβοσίαν, καὶ καθ' ἐκάστην ὥραν ἐπιτηδείους τό-
 πους. μέγιστοι δ' οἳ τε βόες εἰσὶ καὶ τὰ πρόβατα τὰ κα-
 25 λούμενα Πυρρικά, τὰ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ
 Πύρρου τοῦ βασιλέως. τῆς δὲ τροφῆς ἡ μὲν σβέννυσι τὸ
 γάλα, οἷον ἡ Μηδικὴ πόα, καὶ μάλιστα τοῖς μηρυκάζουσιν·

6 γίνεταί A-W, ἔστιν codd || ἔστιν A-W, γίνεταί codd ||
 7 αὐτῷ πῦρ ὃ ἐκ τῆς PD^a || 10 βέλτιον A^a pr C^a, βελτίω A^a rc
 ὅσον PD^a || 12 ἡ τοῦ post πνετία add PD^a || νεβροῦ A^a || 13 τῷ
 τὸ PD^a || πλείον A^aC^aD^a || ἱμ. γ. ἢ ἔλ.] ἢ ἔλαττον βδάλλεσθαι
 γάλα PD^aA^arc tr || 14 τὸ μέγεθος C^a tr || καὶ κατὰ A^a || 15 βοί-
 δια D^a || 16 αἱ μεγάλαι om A^aC^a tr, nescio an recte || 17 βδάλλεται
 PD^a | τὸ om A^aC^a || 18 ἔσθηκεν ἢ μικρὸν PD^a tr, quod feren-
 dum est, si mutes ἐπικύπτει || 19 ἐφικνεῖσθαι PD^a || καθήμενον
 A^a || 20 δ' ἔξω ὄνον | δὲ ζῶα οὗ PD^a || 21 κύνες A^a, sic semper
 acc || 22 ἡ τοιαύτη χώρα εὐβοσίαν A^a || 25 πυρρικά A. Locus Πυρ-
 ρικά — βασιλέως suspectus videtur. Quis rex intellegendus est
 adeo notus, ut articulo significari potuerit? Cui lectori non
 illico in mentem venit illius Pyrrhi, qui post Aristotelis aeta-
 tem regnavit? Accedit quod 595^b 18 Πύρρῳ καὶ βόες citantur.

ποιεῖ δὲ πολὺν ἑτέρα, οἷον κύτισος καὶ ὄροβοι, πλὴν κύτισος
 μὲν ὁ ἀνθρώπων οὐ συμφέρει (πίμπρησι γάρ), οἱ δ' ὄροβοι
 ταῖς κυθούσαις οὐ συμφέρονσι (τίκτουσι γὰρ χαλεπότερον). 30
 ὅλως δὲ τὰ φαγεῖν <πολὺν> δυνάμενα τῶν τετραπόδων, ὥσπερ
 καὶ πρὸς τὴν κήσιν συμφέρει, καὶ βδάλλεται πολὺ τροφήν
 ἔχοντα. ποιεῖ δὲ γάλα καὶ τῶν φυσιωδῶν ἔνια προσφερό-
 μενα, οἷον καὶ κυάμων πληθὺς ὁἷ καὶ αἰγὶ καὶ βοῖ καὶ χι-
 μαίρα· ποιεῖ γὰρ καθιέναι τὸ οὐῖθαρ. σημεῖον δὲ τοῦ γάλα 523^a
 πλεόν ἱμῆσεσθαι, ὅταν πρὸ τοῦ τόκου τὸ οὐῖθαρ βλέπη κάτω.
 γίνεταί δὲ πολὺν χρόνον γάλα πᾶσι τοῖς ἔχουσιν, ἂν ἀνό-
 χευτα διατελῇ καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχωσι, μάλιστα δὲ τῶν τετρα-
 πόδων πρόβατον· ἀμέλγεται γὰρ μῆνας ὀκτώ. ὅλως δὲ τὰ 5
 μηρυκάζοντα γάλα πολὺ καὶ χρήσιμον εἰς τυρεῖαν ἀμέλγεται.
 περὶ δὲ Τορώνην αἱ βόες ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ τόκου δια-
 λείπονσι, τὸν δ' ἄλλον χρόνον πάντα ἔχουσι γάλα. τῶν δὲ
 γυναικῶν τὸ πελιώτερον γάλα βέλτιον τοῦ λευκοῦ τοῖς τιτ-
 θευομένοις· καὶ αἱ μέλαιναι τῶν λευκῶν ὑγιεινότερον ἔχου- 10
 σιν. τροφιμώτατον μὲν οὖν τὸ πλειῆστον ἔχον τυρόν, ὑγι-
 εινότερον δὲ τοῖς παιδίοις τὸ ἐλάττονα.

Σπέρμα δὲ προῖενται πάντα τὰ ἔχοντα αἶμα. τί δὲ 22
 συμβάλλεται εἰς τὴν γένεσιν καὶ πῶς, ἐν ἄλλοις λεχθήσεται.
 πλειῆστον δὲ κατὰ τὸ σῶμα ἄνθρωπος προῖεται. ἔστι δὲ τῶν 15

28 ἑτέρα PD^aA^a || 29 μὲν om PD^a || 30 καὶ ταῖς PD^a ||
 31 πολὺν inserui || 32 καὶ τὰ πρὸς A^a || κύστιν A^a, κτῆσιν PD^a
 „in utero habere“ tr || πολλήν A^a || 33 post ἔχοντα inser πολλήν
 A-W, quod aptum, sed non necessarium est || πολὺν δὲ γάλα
 ποιεῖ PD^a || καὶ om A^aC^a || 34 ὁἷ] οἷον ὁἷ C^a tr et fort A^a pr,
 ὀλίγον ὁἷ PD^a || 523^a 1 χιμαίρα C^a || 2 πλεόν PA^aC^a || ἱμῆσεσθαι
 DiPk A-W, ἱμῆσασθαι A^aC^a, γενήσεσθαι PD^aA^arc || 3 γάλα post
 ἔχουσιν A^aC^a || πᾶσι] παρὰ PC^a || 5 πρόβατα P, τὰ πρόβατα D^a;
 exspectes προβάτω || γὰρ μῆνας] μῆνας καὶ C^a. καὶ γὰρ ἀμέλ-
 γεται μῆνας καὶ ὀκτώ tr, ut videtur || ὅμως A^aC^a || 7 οἱ A^a ||
 8 δὲ om A^a || 9 πελιδνότερον PD^aA^arc || τιθευομένοις A^a pr C ||
 11 τροφιμώτερον C^a, τρόφιμον A^a || 12 ἐλάττονα Sylburg, ἔλατ-
 τον codd, τὸ ἔχον ἐλάττονα Pk, qui potius τὸ ἐλάττον' <ἔχον>.
 scribere debuit || 13 ἅπαντα τ. ἔ. αἶμα C^a, τὰ ἔ. αἶμα ἅπαντα
 A^a || 14 ὅπως PD^a.

μὲν ἐχόντων τρίχας γλίσχρον, τῶν δ' ἄλλων ζώων οὐκ ἔχει
 γλίσχρότητα. λευκὸν δὲ πάντων· ἄλλ' Ἡρόδοτος διέφυσται
 γράψας τοὺς Αἰθίοπας προῖεσθαι μέλαιναν τὴν γονὴν. τὸ
 δὲ σπέρμα ἐξέρχεται μὲν λευκὸν καὶ παχύ, ἂν ἡ ὑγιαῖνον,
 20 θύραζε δ' ἐλθὼν λεπτὸν γίγνεται καὶ μέλαν. ἐν δὲ τοῖς
 πάγοις οὐ πῆγνυται, ἀλλὰ γίγνεται πάμπαν λεπτὸν καὶ ὕδα-
 τῶδες καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὸ πάχος· ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ
 πῆγνυται καὶ παχύνεται. καὶ ὅταν ἐξίῃ χρονίσαν ἐν τῇ ὑστέ-
 ρῃ, παχύτερον ἐξέρχεται, ἐνλοτε δὲ ξηρὸν καὶ συνεστραμ-
 25 μένον. καὶ τὸ μὲν γόνιμον ἐν τῷ ὕδατι χωρεῖ κάτω, τὸ δ'
 ἄγονον διαχεῖται. ψευδὲς δ' ἐστὶ καὶ ὁ Κτησίας γέγραφε
 περὶ τῆς γονῆς τῶν ἐλεφάντων.

30

Δ.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐναίμων ζώων, ὅσα τε κοινὰ ἔχουσι
 μέρη καὶ ὅσα ἴδια ἕκαστον γένος, καὶ τῶν ἀνομοιομερῶν
 καὶ τῶν ὁμοιομερῶν, καὶ ὅσα ἐκτὸς καὶ ὅσα ἐντὸς, εἴρηται
 523^b πρότερον· περὶ δὲ τῶν ἀναίμων νῦν λεκτέον. ἔστι δὲ γένη
 ταῦτα πλείω, ἐν μὲν τὸ τῶν καλουμένων μαλακίων· ταῦτα
 δ' ἐστὶν ὅσα ἀναιμα ὄντα ἐκτὸς ἔχει τὸ σαρκῶδες, ἐντὸς δ'
 εἴ τι ἔχει στερεόν, καθάπερ καὶ τὰ ἐναιμα τῶν ζώων, οἷον
 5 τὸ τῶν σηπιῶν γένος. τὰ δέ, μαλακόστρακα· ταῦτα δ' ἐστὶν
 ὅσων ἐκτὸς μὲν τὸ στερεόν, ἐντὸς δὲ τὸ μαλακὸν καὶ σαρκῶ-
 δες· τὸ δὲ σκληρὸν αὐτῶν ἐστὶν οὐ θραυστὸν ἀλλὰ θλα-

17 ἀλλ'] exspectes καὶ γὰρ. cf ζγβ 736^a10. — Herod.
 ΠΙ 101 || 18 τὴν om A^aC^a || 19 ὑγιεινόν P D^a || 20 λεπτὸν] λευκὸν
 A^a || 24 συνεστραμμένον C^a || 26 ὃ] ὁ ὁ A^aC^a, ὅπερ D^a || 30 Δ.]
 Ἡρ. περὶ ζώων ἱστορίας ἔ' C^a, Ἡρ. τῶν περὶ τὰ ζῶα ἱστορίας
 βιβλίον τέταρτον A^arc || 33 ἐντὸς καὶ ὅσα ἐκτὸς P D^a || b 1 ἀναι-
 μων ζώων νυνὶ P D^a || 2 ταῦτα A^aC^a tr. om P D^a || 4 εἴ τι ἔχει]
 ἔχει τὸ P tr, τὸ D^aA^arc. In adnotatione, at non in textu, A-W
 perperam scribunt εἴ τι ἔχει τὸ στερεόν || τῶν ζώων om P D^a tr |
 οἷον καὶ τὸ A^aC^a | 5 τὰ δέ, μαλ.] ἔτι δὲ τὰ μαλ. tr, nescio an
 recte. ἐν δὲ τὸ τῶν μαλακοστράκων D^aA^arc et omisso τὸ P |
 6 μὲν addidi ex P D^a, qui ὅσα τὸ μὲν (μὲν τὸ P στερεόν ἐκτὸς
 ἔχουσι || τὸ om A^a pr C^a.

στόν, οἶόν ἐστι τό τε τῶν καράβων γένος καὶ τὸ τῶν καρ-
κίνων. ἔτι δὲ τὰ ὀστρακόδερμα· τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὧν ἐντὸς
μὲν τὸ σαρκῶδες, ἐκτὸς δὲ τὸ στερεόν, θραυστὸν ὃν καὶ 10
κατακτόν, ἀλλ' οὐ θλαστόν· τοιοῦτον δὲ τὸ τῶν κοχλιῶν καὶ
τὸ τῶν ὀστρεῶν γένος ἐστίν. τέταρτον δὲ τὸ τῶν ἐντόμων,
ὃ πολλὰ καὶ ἀνόμοια περιερίφηεν εἴδη ζώων. ἔστι δ' ἔν-
τομα ὅσα κατὰ τοῦνομά ἐστιν ἐντομᾶς ἔχοντα ἢ ἐν τοῖς
ὑπτίοις ἢ ἐν τοῖς πρανεσίιν ἢ ἐν ἀμφοῖν, καὶ οὔτε ὀστῶδες 15
ἔχει κεχωρισμένον οὔτε σαρκῶδες, ἀλλὰ μέσον ἀμφοῖν· τὸ
σῶμα γὰρ ὁμοίως καὶ ἔσω καὶ ἔξω σκληρόν ἐστιν αὐτῶν.
ἔστι δ' ἔντομα καὶ ἄπτερα, οἶον ἱούλος καὶ σκολόπενδρα,
καὶ περωτά, οἶον μέλιττα καὶ μηλολόνη καὶ σφήξ· καὶ
ταῦτ' οὗτο γένος αὐτῶν ἐστι καὶ περωτὸν καὶ ἄπτερον, οἶον 20
μύρμηκες εἰσι καὶ περωτοὶ καὶ ἄπτεροι, καὶ αἱ καλούμεναι
πυγολαμπίδες. τῶν μὲν οὖν μαλακίων καλουμένων τὰ μὲν
ἔξω μόρια τὰδ' ἐστίν, ἐν μὲν οἱ ὀνομαζόμενοι πόδες, δεύ-
τερον δὲ τούτων ἐχομένη ἡ κεφαλὴ, τρίτον δὲ τὸ κύτος, ὃ
περιέχει τάντ' οὗτο, καὶ καλοῦσιν αὐτὸ κεφαλὴν τινες, οὐκ ὁρ- 25
θῶς καλοῦντες· ἔτι δὲ περὶ κύκλῳ περὶ τὸ κύτος. συμ-
βαίνει δ' ἐν πᾶσι τοῖς μαλακίοις μεταξὺ τῶν ποδῶν καὶ
τῆς γαστροῦ εἶναι τὴν κεφαλὴν. πόδας μὲν οὖν ὀκτὼ πάντ'
ἔχει, καὶ τούτους δικοτύλους πάντα, πλὴν ἐνὸς γένους πολυ-
πόδων. ἰδίᾳ δ' ἔχουσιν αἱ τε σηπία καὶ αἱ τευθίδες καὶ 30
οἱ τεῦθοι δύο προβοσκίδας μακράς, ἐπ' ἄκρων τραχύτητα

8 τε om A^a || 9 ἐν δὲ τῶν ὀστρακοδέρμων PD^a, ἐν δὲ τὸ τῶν
ὀστρ. γρ A^a „unum autem ostracoderma“ tr || 10 post σαρκῶδες
add ἐστὶν PD^a tr || 11 τὸ] καὶ τὸ A^a, τό τε PD^a || κόχλων PD^a ||
κοχλιῶν („conchiliorum“) γένος καὶ τὸ τῶν ὁ. ἔ. A^a tr || 16 post
ἔχει habet ἐγ PD^a, ἐν Bk || 19 μηλολόνη A^a pr, μηλολόνη C^a ||
καὶ post σφήξ et 20 αὐτῶν om PD^a || 22 πυγ.] πετερόποδες PD^a et
fort tr || 23 ταῦτα PD^a || 24 ἡ om A^a C^a || 25 τάντ' οὗτο] τὰ ἐντὸς A^a,
πᾶν τὸ σῶμα PD^a tr || 26 ἔστι PD^a. exspectes ἔτι δὲ τὰ πτ. ||
29 πάντα] πάντας A^a, ἅπαντα D^a, om P || 30 ἰδία D^a || ἢ τε
σηπία PD^a tr || super τευθίδες A^a rc δοκεῖ εἶναι τὰ καλαμάρια ||
31 τευθοὶ PD^a. Recte interpunxit Sch, Camum secutus, qui
καὶ ante ἐπ' inserit. μακράς ἐπ' ἄκρων, τρ. pessime Sylb Scal
Bk. Ceterum exspectes ἐπ' ἄκρῳ ut 499^a 26, 564^b 30.

ἐχούσας δικότυλον, αἷς προσάγονται τε καὶ λαμβάνουσιν εἰς
 τὸ στόμα τὴν τροφήν, καὶ ὅταν χειμῶν ἦ, βαλλόμεναι πρὸς
 524^a τινὰ πέτρην ὥσπερ ἀγκύρας ἀποσαλεύουσιν. τοῖς δ' ὥσπερ
 πτερυγίοις, οἷς ἔχουσι περὶ τὸ κύτος, νέουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν
 ποδῶν αἱ κοτυληδόνες ἅπασιν εἰσιν. ὁ μὲν οὖν πολύπους
 καὶ ὥς ποσὶ καὶ ὥς χερσὶ χρῆται ταῖς πλεκτάναις. προσ-
 5 ἀγεται δὲ ταῖς δυοῖν ταῖς ὑπὲρ τοῦ στόματος· τῇ δ' ἐσχάτῃ
 τῶν πλεκτανῶν, ἣ ἐστὶν ὀξυτάτῃ τε καὶ μόνη παράλευκος
 αὐτῶν καὶ ἐξ ἄκρου δικρόα (ἐστὶ δὲ <τοι>αύτῃ ἐπὶ τῇ ῥάχει.
 καλεῖται δὲ ῥάχης τὸ λείον, οὗ πρόσω αἱ κοτυληδόνες εἰσίν),
 ταύτῃ δὴ τῇ πλεκτάνῃ χρῆται ἐν ταῖς ὀχλαῖς. πρὸ τοῦ κύ-
 10 τος δ' ὑπὲρ τῶν πλεκτανῶν ἔχουσι κοῖλον αὐλόν, ᾧ τὴν
 θάλατταν ἀφιαῖσι δεξάμενοι τῷ κύτει, ὅταν τι τῷ στόματι
 λαμβάνωσιν. μεταβάλλει δὲ τοῦτον ὅτε μὲν εἰς τὰ δεξιὰ ὅτε
 δ' εἰς τὰ ἀριστερά· ἀφήσει δὲ καὶ τὸν θολὸν ταύτῃ. νεῖ δὲ
 πλάγιος ἐπὶ τὴν καλουμένην κεφαλὴν, ἐκτείνων τοὺς πόδας·
 15 οὕτω δὲ νέοντι συμβαίνει προορᾶν μὲν εἰς τὸ πρόσθεν
 (ἐπάνω γάρ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοί), τὸ δὲ στόμα ἔχειν ὀπισθεν.
 τὴν δὲ κεφαλὴν, ἕως ἄν ζῇ, σκληρὰν ἔχει <καὶ> καθάπερ
 ἐμπεφυσημένην. ἄπτεται δὲ καὶ κατέχει ταῖς πλεκτάναις
 ὑπταῖς, καὶ ὁ μεταξὺ τῶν ποδῶν ὑμὴν διατέταται πᾶς· ἐὰν
 20 δ' εἰς τὴν ἄμμον ἐμπέσῃ, οὐκέτι δύναται κατέχειν. ἔχουσι

33 βαλλόμενα A^a || ἄγκυραν PD^a tr || 524^a 1 δὲ πτερυγίοις
 & PD^a tr || 2 παρὰ PC^a || 4 προσάγει PD^a. Sine obiecto etiam
 529^b 31 || δὲ] μὲν οὖν PD^a „autem“ tr || 5 τῇ δ' ἐσχάτῃ — 9 ὀχλαῖς
 locus clarissimus, sed non satis perspicuus. Mihi quidem ἐσχα-
 τος est infimus. Sic hoc brachium duobus summis (ταῖς ὑπὲρ
 τοῦ στόματος) oppositum est. ῥάχης est superior brachii pars ||
 6 περίλευκος A^a || 7 τοιαύτη scilicet δικρόα; τοιαύτη, conieci, αὐτῇ
 codd. A-W malunt ἐσχισται δ' αὐτῇ || 9 δὲ P tr, om A^a C^a ||
 11 δεξάμενα A^a || 12 λάβωσι A^a || τοῦτο PD^a, quod male prae-
 ferunt A-W, nam de fistula agitur. „hunc“ tr || ὅτε A^a || 13 ἐνώ-
 νυμα PD^a || ἀφιαῖσι PD^a tr || δ' ἑκαστον θορόν A^a C^a „totum sin-
 gula“ tr || ταύτῃ = hac via, scilicet fistula || 14 πλαγίως C^a tr,
 πλαγίως A^a || ἐκτείνων A^a C^a || 15 μὲν] μὴ A^a pr || ἐμπροσθεν A^a ||
 16 ἔχειν bene Pk e Scal. ἔχει codd || 17 καὶ add Sch II 507 ||
 20 πέσῃ PD^a tr.

δὲ διαφορὰν οἷ τε πολὺποδες καὶ τὰ εἰρημένα τῶν μαλα-
κίων· τῶν μὲν γὰρ πολυπόδων τὸ μὲν κύτος μικρόν, οἱ δὲ
πόδες μακροὶ εἰσι, τῶν δὲ τὸ μὲν κύτος μέγα, οἱ δὲ πόδες
βραχεῖς, ὥστε μὴ πορευέσθαι ἐπ' αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ πρὸς
αὐτά, τὰ μὲν μακρότερα ἔστιν οἶον ἢ τευθίς, ἢ δὲ σηπία 25
πλατύτερον. τῶν δὲ τευθίδων οἱ τεῦθοι καλούμενοι ἐπὶ
πολὺ μείζους· γίννονται γὰρ καὶ πέντε πήχεων τὸ μέγεθος.
γίννονται δὲ καὶ σηπίαί ἐνιαυτοὶ διπῆχεις, καὶ πολυπόδων
πλεκτάναι τηλικαῦται καὶ μείζους ἔτι τὸ μέγεθος. ἔστι δὲ
τὸ γένος ὀλίγον τῶν τεύθων. διαφέρει δὲ τὸ σχῆμα τῶν 30
τευθίδων ὁ τεῦθος· πλατύτερον γὰρ ἔστι τὸ ὄξυ τῶν τεύ-
θων, ἔτι δὲ τὸ κύκλω πτερύγιον περὶ ἅπαν ἔστι τὸ κύτος·
τῇ δὲ τευθίδι ἐλλείπει. ἔστι δὲ πελάγιον, ὥσπερ καὶ ἡ
τευθίς. μετὰ δὲ τοὺς πόδας ἡ κεφαλὴ ἔστιν ἀπάντων ἐν
μέσῳ τῶν ποδῶν, τῶν καλουμένων πλεκτανῶν. ταύτης δὲ 524^b
τὸ μὲν ἔστι στόμα, ἐν ᾧ ἔνεισι δύο ὀδόντες· ὑπὲρ δὲ τού-
των ὀφθαλμοὶ μεγάλοι δύο, ὧν τὸ μεταξὺ μικρὸς χόνδρος
ἔχων ἐγκέφαλον μικρόν. ἐν δὲ τῷ στόματι ἔστι μικρὸν σαρκῶ-
δες· γλῶτταν δ' οὐκ ἔχει αὐτῶν οὐδέν, ἀλλὰ τούτῳ χρῆ- 5
ται ἀντὶ γλώττης. μετὰ δὲ τοῦτο ἔξωθεν μὲν ἔστιν ἰδεῖν
τὸ φαινόμενον κύτος. ἔστι δ' αὐτοῦ ἡ σὰρξ σχιστή, οὐκ
εἰς εὐθὺ μέντοι ἀλλὰ κύκλω· δέρμα δ' ἔχουσι πάντα τὰ
μαλάκια περὶ ταύτην. μετὰ δὲ τὸ στόμα ἔχουσιν οἰσοφάγον
μακρόν καὶ στενόν, ἐχόμενον δὲ τούτου πρόλοβον μέγαν καὶ 10
περιφερῇ ὀρνιθώδη. τούτου δ' ἔχεται ἡ κοιλία οἶον ἥνυ-

21 διαφορὰς A^a || 24 ἐν αὐτοῖς τούτοις. αὐτῶν A^aC^a || 25 τὰ
μ. μακρότερα coniecti, τὸ μ. μακρότερόν (μακρότατόν C^a) codd.
μακρότερον γὰρ ἔστιν expectabat iam Sch || οἶον om A^aC^aD^a ||
τευθίς A^a || 26 τευθοὶ et pariter infra D^a || ἔτι πολὺ C^a, πολλῶ
A^a || 27 γίννεται A^a || 30 τὸ om D^a, τι γένος Conr Gesner || τευ-
θῶν A^a || διαφέρουσι δὲ τῷ σχήματι τῶν τ. οἱ τεῦθοι PD^aA^arc ||
31 τευθίδων D^a || 33 ἐλλείπει| ἔλασσαν PD^a „deficit“ tr || πλάγιον
A^aC^a tr || καὶ om PD^a || 34 ἔστιν om A^a || b 2 τὸ μὲν] τὸ μέσον
male A-W; nam ἔστι hoc loco = proprium est || εἰσὶ PD^a tr ||
4 ἔστι σαρκῶδες μικρόν A^a || 6 ἔστιν om PD^a tr || 11 παρεμφερῇ
ὀρνιθι PD^a; cum A^aC^a congruit tr.

στρον· τὸ δὲ σχῆμα ὅμοιον τῇ ἐν τοῖς κήρυξιν ἐλίκη. ἀπὸ
 δὲ ταύτης ἄνω πάλιν φέρει πρὸς τὸ στόμα ἔντερον λεπτόν·
 παχύτερον δ' ἐστὶ τοῦ στομάχου τὸ ἔντερον. σπλάγχνον δ'
 15 οὐδὲν ἔχει τῶν μαλακίων, ἀλλ' ἦν καλοῦσι μύτιν, καὶ ἐπὶ
 ταύτῃ θολόν. τοῦτον δὲ πλείστον αὐτῶν [καὶ μέγιστον] ἡ
 σηπία ἔχει· ἀφίησι μὲν οὖν ἅπαντα, ὅταν φοβηθῇ, μάλιστα
 δ' ἡ σηπία. ἡ μὲν οὖν μύτις κεῖται ὑπὸ τὸ στόμα, καὶ διὰ
 ταύτης τείνει ὁ στόμαχος· ἡ δὲ τὸ ἔντερον ἀνατείνει, κάτωθεν
 20 ὁ θολός, καὶ τῷ αὐτῷ ὑμένι περιεχόμενον ἔχει τὸν θολόν
 τῷ ἐντέρῳ, καὶ ἀφίησι κατὰ ταύτῃ τὸν τε θολόν καὶ τὸ
 περίττωμα· ἔχουσι δὲ καὶ τριχώδη ἄττα ἐν τῷ σώματι. τῇ
 μὲν οὖν σηπία καὶ τῇ τευθίδι καὶ τῷ τεύθῳ ἐντός ἐστι τὰ
 στερεὰ ἐν τῷ πρανεῖ τοῦ σώματος, ἃ καλοῦσι τὸ μὲν σή-
 25 πιον τὸ δὲ ξίφος. διαφέρει δέ· τὸ μὲν γὰρ σήπιον ἰσχυ-
 ρὸν καὶ πλατύ ἐστι, μεταξὺ ἀκάνθης καὶ ὀστοῦ, ἔχον ἐν
 αὐτῷ ψαθυρότητα σομφήν, τὸ δὲ τῶν τευθίδων λεπτόν καὶ
 χονδρῶδεςτερον. τῷ δὲ σχήματι διαφέρουσιν ἀλλήλων ὥσπερ
 καὶ τὰ κύτη. οἱ δὲ πολυπόδες οὐκ ἔχουσιν εἶσω στερεὸν
 30 τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν χονδρῶδες, ὃ γίνε-
 ται, εἴαν τις αὐτῶν παλαιωθῇ, σκληρόν. τὰ δὲ θήλεα τῶν
 ἄρρενων διαφέρουσιν· οἱ μὲν γὰρ ἄρρενες ἔχουσι πόρον ὑπὸ
 τὸν στομάχον, ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου τείνοντα πρὸς τὸ κάτω
 τοῦ κύτους· ἔστι δὲ πρὸς ὃ τείνει, ὅμοιον μαστῷ· ἐν δὲ

12 ὁμοία PD^a || ἔλικι A^aC^a || 14 πλατύτερον Scal Pk || 15 μύ-
 στιν et 18 μύστις A^aC^a tr || 16 et 21 θόλον D^a, θορόν A^aC^a
 „tholum vel thorum („thorum. thorum“ Fesul, suum (suum?)
 nigrum“ tr || 16 τοῦτο P^a || δ' ἐπὶ πλείστον PD^a tr. πλείστον παν-
 των καὶ τῶν μεγίστων Pk, ut verba καὶ μέγιστον tollat, quae
 Gaza om, Scal et Sch damnant || 18 δι' αὐτῆς P^aD^a tr || 19 δὲ εἰς
 τὸ P^aD^a || ἀνατείνει κάτωθεν, ὁ θολός, καὶ interpung A-W ||
 20 θορός A^aC^a tr, θόλος D^a || καὶ om PD^a || θολόν Sch, θορόν
 A^aC^a tr, πόρον P^aD^a || 21 τὰ αὐτὰ P^aD^a || 22 ἐν σώματι A^a
 24 σηπίειον C^aD^a, σηπίειον A^a pr utroque loco || 25 διαφέρει
 γὰρ ὅτι τὸ μὲν σ. P^aD^a „differt autem quia“ tr || 29 ἔσω P^aD^a ||
 30 τοιοῦτον om P^aD^a || τὴν κεφαλὴν τὸν ἐγκεφάλον coni male
 Karsch, cf 678^b 7 || 33 τὸ P^aD^a tr || 34 πρὸς om A^aC^a || μαστοῦ C^a.

ταῖς θηλείαις δύο τε ταῦτ' ἐστὶ καὶ ἄνω. ἀμφοτέροις δ' 525^a
 ὑπὸ ταῦτα ἐρυθρὰ ἄττα σωματία πρόσσεστιν. τὸ δ' ὥδον δ'
 μὲν πολύπους ἐν καὶ ἀνώμαλον ἔξωθεν καὶ μέγα ἴσχει· ἔσω
 δὲ τὸ ὑγρόν, ὁμόχρουν ἅπαν καὶ λεῖον, χρῶμα δὲ λευκόν·
 τὸ δὲ πληῆθος τοῦ ὥου τοσοῦτον ὥστε πληροῦν ἀγγεῖον μετ- 5
 ζον τῆς τοῦ πολύποδος κεφαλῆς. ἡ δὲ σηπία δύο τε τὰ
 κύτη καὶ πολλὰ ῥᾶ ἐν τούτοις, χαλάζαις ὅμοια λευκαῖς.
 ἕκαστα δὲ τούτων ὡς κεῖται τῶν μορίων, θεωρεῖσθω ἐκ τῆς
 ἐν ταῖς ἀνατομαῖς διαγραφῆς. πάντα δὲ τὰ ἄρρενα ταῦτα
 τῶν θηλειῶν διαφέρει, καὶ μάλιστα ἡ σηπία· τὰ τε γὰρ 10
 πρηνῇ τοῦ κύτους, ὄντα μελάντερα τῶν ὑπτίων, τραχύτερά
 τ' ἔχει ὁ ἄρρην τῆς θηλείας καὶ διαποίκιλα ῥάβδοις καὶ τὸ
 ὀρροπύγιον ὀξύτερον. ἔστι δὲ γένη πλείω πολυπόδων, ἐν
 μὲν τὸ μάλιστ' ἐπιπολάζον καὶ μέγιστον αὐτῶν (εἰσὶ δὲ πολὺ
 μείζους οἱ πρόσγειοι τῶν πελαγίων), ἔτι δ' ἄλλοι μικροί, 15
 ποικίλοι, οἳ οὐκ ἐσθλόνται. ἄλλα τε δύο, ἣ τε καλουμένη
 ἐλεδώνη, μήκει τε διαφέρειουσα τῷ τῶν ποδῶν καὶ τῷ μονο-
 κότυλον εἶναι μόνον τῶν μαλακίων (τὰ γὰρ ἄλλα πάντα δι-
 κότυλά ἐστι), καὶ ἦν καλοῦσιν οἱ μὲν βολλίταιναν οἱ δ' ὄξο-
 λιν. ἔτι δ' ἄλλοι δύο ἐν ὀστρείοις, ὃ τε καλούμενος ὑπὸ 20
 τινων ναυτίλος [καὶ ποντίλος ὑπ' ἐνίων· ἔστι δ' οἶον πο-

525^a 1 ἐν δὲ ταῖς] ταῖς δὲ PD^a || τε om A^a || ἀμφ.] καὶ
 ἀμφ. C^a || 2 ἄττα] δὲ τὰ C^a et fort A^a pr „quaedam“ tr || 3 ἔξω
 δὲ καὶ PD^a || ἔχει D^a || 4 ὁμόχροον A^a, ὁμίχροον C^a || δὲ om PD^a ||
 6 πολύπου PD^a || σηπία A^a || 8 ἕκαστον C^a || 9 ταῦτα] ταύτη
 male Sylb Pk. Potius καὶ τῇδε || 11 ὄντα] πάντα PD^a tr ||
 13 ὀρροπύγιον A^a || πλείω τῶν πολ. PD^a || 16 ἄλλοι P, ἄλλο C^a ||
 τε δύο] δὲ PD^a tr. Non omittendum est quod A-W coniciunt
 ἄλλο δὲ ἡ καλουμένη ἐλεδώνη... ἦν καὶ καλοῦσιν κτλ. Sic etiam
 trium deinceps particularum τε insolentia tollitur || 17 ἐλεώνη
 C^a, ἐλεόνη A^a, ἐλεδώνη D^a || τῷ τῶν om A^aC^a, nescio an recte,
 τῷ om Pk || 21 ναυτίλος (etiam D^a) καὶ ποντίλος C^a || ποντίλος]
 ναυτικὸς P, ὁ ναυτικὸς D^a. καὶ ποντίλος del Sch. A-W || ὑπ'
 ἐνίων] ὑπὸ τινων D^a || ἔστι δ' οἶον π.] δ' ὥδον πολύποδος PD^a,
 sine dubio corrigentes; cum A^aC^a consentit tr. Haec verba
 interpolata, quae fort olim aucta erant, confirmat fr 316 = Ath.
 7, 317 f ὁ ναυτίλος πολύπους μὲν οὐκ ἔστιν, ἐμφερῆς δὲ κατὰ τὰς
 πλεκτάνας.

λύπους]· τὸ δ' ὄστρακον αὐτοῦ ἐστὶν οἶον κτεῖς κοῖλος καὶ οὐ συμφυές. οὗτος νέμεται πολλάκις παρὰ τὴν γῆν, εἴθ' ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκκλύζεται εἰς τὸ ξηρόν, καὶ παραπεσόντος
 25 τοῦ ὀστρέου ἀλίσκεται ἢ ἐν τῇ γῇ ἀποθνήσκει. εἰσὶ δ' οὗτοι μικροί, τὸ εἶδος ὅμοιοι ταῖς βολιταίναις. καὶ ἄλλος ἐν ὀστράκῳ οἶον κοχλίας, ὃς οὐκ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ὀστράκου, ἀλλ' ἔνεστιν ὥσπερ ὁ κοχλίας, καὶ ἔξω ἐνίοτε τὰς πλεκτάνας προτείνει. περὶ μὲν οὖν τῶν μαλακίων εἴρηται.

2 Τῶν δὲ μαλακοστράκων ἐν μὲν ἐστὶ γένος τὸ τῶν κα-
 31 ράβων, καὶ τούτῳ παραπλήσιον ἕτερον τὸ τῶν καλουμένων ἄστακῶν· οἷτοι δὲ διαφέρουσι τῶν καράβων τῷ ἔχειν χηλὰς <μεγάλας> καὶ ἄλλας τινὰς διαφορὰς οὐ πολλὰς. ἐν δὲ τὸ τῶν καρίδων, καὶ ἄλλο τὸ τῶν καρκίνων. γένη δὲ πλείω
 525^b τῶν καρίδων ἐστὶ καὶ τῶν καρκίνων, τῶν μὲν καρίδων αἶτε κυφαὶ καὶ αἱ κραγγόνες καὶ τὸ μικρὸν γένος (αὗται γὰρ οὐ γίνονται μεΐζους), τῶν δὲ καρκίνων παντοδαπώτερον τὸ γένος καὶ οὐκ εὐαρίθμητον. μέγιστον μὲν οὖν ἐστὶν ἅς κα-
 5 λοῦσι μαίας, δεύτερον δ' οἷ τε πάγουροι καὶ οἱ Ἑρακλειωτικοὶ καρκίνοι, ἔτι δ' οἱ ποτάμιοι· οἱ δ' ἄλλοι ἐλάττους καὶ ἀνωθυμώτεροι. περὶ δὲ τὴν Φοινίκην γίνονται ἐν τῷ αἰγιαλῷ οἷς καλοῦσιν ἵππους διὰ τὸ οὕτω ταχέως θεῖν ὥστε μὴ ῥᾶδιον εἶναι καταλαβεῖν· ἀνοιχθέντες δὲ κενοὶ διὰ τὸ

22 κοῖλος καὶ οὐ συμφυές recte Karsch. Nam testa ei adnata non est, quare inde exire potest, id quod polypus a 26 descriptus facere nequit. κοιλὸν καὶ οὐ συμφυές A^a, κοῖλος καὶ οὐ συμφυής PD^aC^a tr || 23 νέμεται δὲ πολλ. PD^a || 24 παραπεσόντος PA^aC^a || 25 ἢ mutavi Gazam secutus, καὶ codd. ἀλίσκεται καὶ del A-W, qui post ἀποθνήσκει lac significant || ἀποθνήσκουσιν A^aC^a, sed in A^a prima manus et superscripsit || 26 τῷ δὲ εἶδει PD^a || 28 ἐστὶν A^aC^a „inesit“ tr || 29 προτείνει τὰς πλεκτάνας A^a || 30 ἐστὶ τὸ γένος τὸ PD^a || 31 τούτων PD^a || 32 μεγάλας vel μεΐζους inserendum est, ut hic locus ceteris consentiat. Post τῷ add μὴ Scal Sch, τοὺς μὲν ἔχειν, τοὺς δὲ μὴ Pk || 34 πλείω τὸ τῶν A^a, sed tὸ punctis del || b 1 μὲν] μὲν γὰρ PD^a || 2 κῆφαι A^a, κύφαι C^are || κραγγόνες PC^a tr ut Hesychius || 3 τὸ om A^a || 4 καλοῦμεν A^a || 5 οἱ om PD^a || 6 καρκίνοι A^aC^aD^a, qui semper hunc accentum habent || 8 ἵππεῖς D^a tr.

μὴ ἔχειν νομήν. [ἔστι δὲ καὶ ἕτερον γένος μικρὸν μὲν 10
ὥσπερ οἱ καρκίνιοι, τὸ δ' εἶδος ὁμοιον τοῖς ἀστακοῖς.] πάντα
μὲν οὖν ταῦτα, καθάπερ εἴρηται πρότερον, τὸ μὲν στερεὸν
καὶ ὀστρακῶδες ἐκτὸς ἔχει ἐν τῇ χώρᾳ τῇ τοῦ δέρματος, τὸ
δὲ σαρκῶδες ἐντὸς, τὰ δ' ἐν τοῖς ὑπτίοις πλακωδέστερα, εἰς
ἃ καὶ ἐκτίκτουσιν αἱ θήλειαι. πόδας δ' οἱ μὲν κάραβοι ἐφ' 15
ἐκάτερα ἔχουσι πέντε σὺν ταῖς ἐσχάταις χηλαῖς· ὁμοίως δὲ
καὶ οἱ καρκίνιοι δέκα τοὺς πάντας σὺν ταῖς χηλαῖς. τῶν δὲ
καρίδων αἱ μὲν κυφαὶ πέντε μὲν ἐφ' ἐκάτερα ἔχουσιν, ὅξεις
τοὺς πρὸς τῇ κεφαλῇ, ἄλλους δὲ πέντε ἐφ' ἐκάτερα κατὰ
τὴν γαστέρα, τὰ ἄκρα ἔχοντας πλατεῖα· πλακάς δ' ἐν τοῖς 20
ὑπτίοις οὐκ ἔχουσι, τὰ δ' ἐν τοῖς προανέσιν ὅμοια τοῖς κα-
ράβοις. ἡ δὲ κραγγὼν ἀνάπαλιν· τοὺς πρώτους γὰρ ἔχει
τέτταρας ἐφ' ἐκάτερα (πλατεῖς), εἴτ' ἄλλους ἐχομένους λε-
πτοὺς τρεῖς ἐφ' ἐκάτερα, τὸ δὲ λοιπὸν πλεῖον μῶριον τοῦ
σώματος ἄπου ἐστίν. κάμπτονται δ' οἱ μὲν πόδες πάντων 25
εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ καὶ τῶν ἐντόμων, αἱ δὲ χηλαί, ὅσα
ἔχει χηλάς, εἰς τὸ ἐντὸς. ἔχει δ' ὁ κάραβος καὶ κέρκον,
περυγία δὲ πέντε· καὶ ἡ καρίς ἡ κυφὴ τὴν οὐρὰν καὶ
περυγία τέτταρα. ἔχει δὲ καὶ ἡ κραγγὼν περυγία ἐφ' ἐκά-
τερα ἐν τῇ οὐρᾷ· τὸ δὲ μέσον αὐτῶν ἀμφότεραι ἀκανθῶδες, 30
πλὴν αὕτη μὲν πλατὺ, ἡ δὲ κυφὴ ὀξύ. ὁ δὲ καρκίνος
μόνος τῶν τοιούτων ἀνουροπύγιον· καὶ τὸ σῶμα τὸ μὲν τῶν
καρίδων καὶ τῶν καράβων πρόμηκες, τὸ δὲ τῶν καρκίνων
στρογγύλον. διαφέρει δ' ὁ κάραβος ὁ ἄρρην τῆς θηλείας·
τῆς μὲν γὰρ θηλείας ὁ πρῶτος ποὺς δίκρους ἐστί, τοῦ δ' 526^a

10 ἔστι — 11 ἀστακοῖς iure del A-W || 11 οἱ om A^aC^a ||
22 et 29 κράγγη PD^a || τὸ ἀνάπ. PD^a || 23 πλατεῖς add Sch e
tr (deest in Fesul) || ἐχόμενα A^a || 26 τὸ om A^a || 28 πτ. δὲ] καὶ
πτ. PD^a || κύφη D^a || pro τὴν οὐρὰν A-W male coni καὶ οὐρὰν
quia καὶ iam antecedit. Potius scribe ἔχει οὐρὰν vel τὴν οὐρὰν
<μακρὰν> || καὶ om A^aC^a || 30 αὐτῶν potest quidem explicari,
sed αὐτῆς esset clarius || 31 αὕτη Sch, αὐτα codd || αὐται ἄμφω
μὲν A^aC^a || 32 ἀνουροπύγιον A^a, ἀνουροπύγιον C^a, ἄν ὀροπύγιον
P || 33 καράβων καὶ καρίδων PD^a || 34 τῆς θηλείας A^a.

ἄρρενος μῶνυξ, καὶ τὰ πτερύγια τὰ ἐν τῷ ὑπέρῳ ἢ μὲν
 θήλεια μεγάλα ἔχει καὶ ἐπαλλάττοντα πρὸς τῷ τραχήλῳ, ὃ
 δ' ἄρρην ἐλάττω καὶ οὐκ ἐπαλλάττοντα· ἔτι τοῦ μὲν ἄρρε-
 5 νος ἐν τοῖς τελευταίοις ποσὶ μεγάλα καὶ ὀξέα ἐστὶν ὥσπερ
 πλῆκτρα, τῆς δὲ θηλείας ταῦτα μικρὰ καὶ λεῖα. ὁμοίως δ'
 ἔχουσιν ἀμφοτέρωθεν κεραίας δύο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μεγάλας
 καὶ τραχείας, καὶ ἄλλα κεράτια μικρὰ ὑποκάτω λεῖα. τὰ δ'
 ὄμματα πάντων τούτων ἐστὶ σκληρόφθαλμα, καὶ κινεῖται καὶ
 10 ἐκτὸς καὶ ἐντὸς εἰς τὸ πλάγιον· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς καρδί-
 νοις τοῖς πλείστοις, καὶ ἔτι μᾶλλον. ὃ δ' ἀστακὸς τὸ μὲν
 ὅλον ὑπόλευκον ἔχει τὸ χρῶμα, μέλανι δὲ διαπεπασμένον.
 ἔχει δὲ τοὺς μὲν ὑποκάτω πόδας τοὺς ἄκρι τῶν μεγάλων
 ὀκτώ, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μεγάλους πολλῶν μείζους καὶ ἐξ
 15 ἄκρου πλατυτέρους ἢ ὁ κέραβος, ἀνωμάλους δ' αὐτούς· ὁ
 μὲν γὰρ δεξιὸς τὸ πλατὺ τὸ ἔσχατον πρόμηνες ἔχει καὶ λε-
 πτόν, ὃ δ' ἀριστερὸς παχὺ καὶ στρογγύλον. ἐξ ἄκρου δ'
 ἐκάτερος ἐσχισμένος ὥσπερ σιαγὼν ὀδόντας ἔχων καὶ κάτω-
 θεν καὶ ἄνωθεν, πλὴν ὁ μὲν δεξιὸς μικροὺς ἅπαντας καὶ
 20 καρχαρόδοντας, ὃ δ' ἀριστερὸς ἐξ ἄκρου μὲν καρχαρόδοντας.
 τοὺς δ' ἐντὸς ὥσπερ γομφίους. ἐκ μὲν τοῦ κάτω μέρους
 τέτταρας καὶ συνεχεῖς, ἄνωθεν δὲ τρεῖς καὶ οὐ συνεχεῖς.
 κινουσί δὲ τὸ ἄνω μέρος ἀμφοτέροι, καὶ προσπιέζουσιν πρὸς
 τὸ κάτω· βλαιοὶ δ' ἀμφοτέροι τῇ θέσει. καθάπερ πρὸς τὸ
 25 λαβεῖν καὶ πιέσαι πεφυκότες. ἐπάνω δὲ τῶν μεγάλων ἄλλοι

526a 2 μώνυξ A^aC^a, μονώνυξ PD^a || 3 θηλεία A^a || καὶ ἐπ'
 ἔλαττον τὰ πρὸς PD^a || 4 ἐπαλλ. | ἐπαλλάττοντα C^a, ἐπ' ἐλάττωνα
 D^a || 8 κέρατα A^aC^a tr, μικρὰ om tr || 9 τούτων ἀπάντων PD^a ||
 10 ἐκτὸς καὶ ἐκτὸς PD^a tr || καὶ εἰς PD^aA^a || 12 ὑπόλευκον
 λαμπρόν PD^a || διαπιπασμένον A^aC^a || 15 ἀνώματος δὲ αὐτοῖς
 PD^a. Verba ὁ μὲν γὰρ δεξιὸς — 17 στρογγύλον aegre cum
 verbis b 16—17 et ζμδ 684^a 32 consentiunt || 16 πλατὺ καὶ τὸ
 C^a tr || 18 καὶ post ἔχων om C^a || 20 bis καρχαρόδους PD^a, μὲν
 καρχαρόδων A^a, μὲν καρχαρόδόντων littera τ deleta C^a. Malim
 utroque loco καρχαρόν || 21 δ' ἐκτὸς | δὲ μέσους A^aC^a tr || κάτω-
 θεν PD^a || 24 super βλαιοὶ manus re in A^a scripsit λογῶν || τῇ
 κάτω θέσει PD^a || πρὸς τὸ λαβεῖν | προτείνειν PD^a.

δύο δασεῖς, μικρὸν ὑποκάτω τοῦ στόματος, καὶ ὑποκάτω
 τούτων τὰ βραγχιώδη τὰ περὶ τὸ στόμα, δασέα καὶ πολλὰ.
 ταῦτα δ' αἰεὶ διατελεῖ κινῶν· κάμπτει δὲ καὶ προσάγεται τοὺς
 δύο πόδας πρὸς τὸ στόμα τοὺς δασεῖς. ἔχουσι δὲ καὶ παρα-
 φρυάδας λεπτὰς· οἱ πρὸς τῷ στόματι πόδες. ὀδόντας δ' ἔχει 30
 δύο καθάπερ ὁ κάραβος, ἐπάνω δὲ τούτων τὰ κέρατα μακρὰ,
 βραχύτερα δὲ καὶ λεπτότερα πολὺ ἢ ὁ κάραβος, καὶ ἄλλα
 τέτταρα τὴν μὲν μορφήν ὅμοια τούτοις, βραχύτερα δὲ καὶ
 λεπτότερα. τούτων δ' ἐπάνω τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς καὶ 526^b
 βραχεῖς, οὐχ ὥσπερ ὁ κάραβος μεγάλους. τὸ δ' ἐπάνω τῶν
 ὀφθαλμῶν ὅξυν καὶ τραχύ, καθάπερ εἰ μέτωπον, μεῖζον ἢ ὁ
 κάραβος. ὅλως δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ὀξύτερον, τὸν δὲ θώ-
 ρακα εὐρύτερον ἔχει πολὺ τοῦ καράβου, καὶ τὸ ὅλον σῶμα 5
 σαρκωδέστερον καὶ μαλακώτερον. τῶν δ' ὀκτὼ ποδῶν οἱ
 μὲν τέτταρες ἐξ ἄκρου δίκροοι εἶσιν, οἱ δὲ τέτταρες οὐ.
 τὰ δὲ περὶ τὸν τράχηλον καλούμενον διήρηται μὲν ἕξωθεν πεν-
 ταχῆ, καὶ ἕκτον ἐστὶ τὸ πλατὺ τὸ ἔσχατον, πέντε πλάκας
 ἔχον· τὰ δ' ἐντός, εἰς ἃ προεκτίκτουσιν αἱ θήλεια, δασέα 10
 τέτταρα. καθ' ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων πρὸς τὰ ἕξω
 ἀκάνθαν ἔχει βραχεῖαν καὶ ὀρθήν. τὸ δ' ὅλον σῶμα καὶ
 τὰ περὶ τὸν θώρακα λεῖος, οὐχ ὥσπερ ὁ κάραβος τραχύς·
 ἀλλ' ἐν τοῖς μεγάλοις ποσὶ τὰ ἕξωθεν ἀκάνθας ἔχει μελίσους·
 τῆς δὲ θηλείας πρὸς τὸν ἄρρενα οὐδεμία διαφορὰ φαίνεται 15
 καὶ γὰρ ὁ ἄρρεν καὶ ἡ θήλεια ὅποτερά ἐν τύχῃ τῶν χηλῶν
 ἔχουσι μεῖζω, ἴσας μέντοι ἀμφοτέρως οὐδέτερος οὐδέποτε.

26 σώματος A^a || καὶ μικρὸν ὑποκάτω PD^a || 27 βραγχία δὴ
 PD^a || 28 προσάγεται τὸ λείχον τοὺς A^a, προσάγεται διαλείπων
 τοὺς Pk || 31 μακρὰ Camotius „longa“ Scotus, μικρὰ A^aC^a tr,
 om PD^a || 32 δὲ om PD^a || b 2 παχεῖς PD^a || 3 καθάπερ ανεῖ
 PD^a || μεῖζον PD^a || 7 εἶσιν om A^aC^a || τὸ A^aC^a || 8 πάντα· καὶ
 ἐκτός PD^a, πανταχῆ ἐκτός tr || 9 τὸ ἔσχ.] καὶ ἔσχατον PD^a ||
 10 ἐκτός PD^a || προεκτίκτουσιν C^aCs Sch A-W, προευντ. PA^a,
 προσευντ. D || 12 καὶ prius om A^aC^a tr || 13 λεῖος conieci, λεῖα
 A^aC^a, λεῖον PD^a tr ante οὐχ add ἔχει PD^a tr || τραχύ PD^a, τρα-
 χέα tr || 14 τὰ] τὰς PD^a || 16 ὅποτερ' ἐν PD^a tr, ὅποτεραν ἐν
 A^a ut 684^a32, ubi τύχῳσιν.

τὴν δὲ θάλατταν δέχονται μὲν παρὰ τὸ στόμα πάντα τὰ
 τοιαῦτα, ἀφ' ἃσι δ' ἐπιλαμβάνοντες κατὰ μικρὸν τοῦτο τὸ
 20 μόριον οἱ καρκίνοι, οἱ δὲ κάραβοι παρὰ τὰ βραγχοειδῆ
 ἔχουσι δὲ τὰ βραγχοειδῆ πολλὰ οἱ κάραβοι. κοινὸν δὲ πάν-
 των τούτων ἐστὶν ὀδόντας τε πάντ' ἔχειν δύο (καὶ γὰρ οἱ
 κάραβοι τοὺς πρώτους δύο ἔχουσι) καὶ ἐν τῷ στόματι σαρ-
 κῶδές τι μικρὸν ἀντὶ γλώττης, εἴτα κοιλίαν τοῦ στομάχου
 25 ἔχομένην εὐθύς, [πλὴν οἱ κάραβοι μικρὸν στόμαχον πρὸ τῆς
 κοιλίας], εἰτ' ἐκ ταύτης ἔντερον εὐθύ. τελευτᾷ δὲ τοῦτο
 τοῖς μὲν καρaboειδέσι καὶ καρίσι κατ' εὐθυωρίαν πρὸς τὴν
 οὐράν, ἣ τὸ περιττωμα ἀφ' ἃσι καὶ τὰ ῥᾶ ἐκτίκτουσιν, τοῖς
 δὲ καρκίνοις, [ἣ τὸ] ἐπίπτυγμα ἔχουσι, κατὰ μέσον. ἐκτὸς
 30 δὲ καὶ οὗτοι, ἣ τὰ ῥᾶ ἐκτίκτουσιν. ἔτι τὰ θήλεα αὐτῶν
 παρὰ τὸ ἔντερον τὴν τῶν ῥῶν χώραν ἔχουσιν. καὶ τὴν
 καλουμένην δὲ μύτιν ἢ μήκωνα πλεῖω ἢ ἐλάττω πάντ' ἔχει
 ταῦτα. τὰς δ' ἰδίας ἤδη διαφορὰς καθ' ἕκαστον δεῖ θεω-

18 verba τὴν — 30 ἐκτίκτουσιν genuina esse pro certo di-
 cere non ausim || τῷ στόματι male PD^a, cf 527^b 17 || 19 ἀφ' ἃσι
 PD^a || ἐπιλαμβάνοντες vult Sylb e Gazae versione, ἐπιλαμβάνοντα
 codd tr || κατὰ om PD^a || τοῦτο τὸ Sch, τοῦτου codd. κατὰ μι-
 κρὸν τὸ δι' οὗ μόριον Pk, quod non intellego || 20 οἱ καρκίνοι
 κτλ. Ergo respirandi ratio non omnibus crustaceis prorsus
 eadem est. cf 527^b 18. Nam 477^a 3 modo in universum dictum
 est, quare respuendum est οἱ τε κ. καὶ οἱ κ., quod Sch Pk con-
 ciunt || 20 et 21 βραγχοειδῆ A^aC^a || 22 τούτων] τοῦτο Sch Pk ||
 πάντ' ἔχειν δύο PA^a tr, π. ἔχει δ. C^a, ἔχει δύο πάντα D^a || καὶ
 — 23 ἔχουσι] molesta, vix genuina repetitio || 23 ἐν τῷ στ.] τὸ
 στόμα A^aC^a tr || σαρκῶδές τι A-W Pk, μικρὸν addidi: σαρκῶδη
 Ald, σαρκῶδέστερον codd tr. σαρκῶδες iam Sch voluit || 24 στο-
 μάχου] στόματος Gaza edd. Immo sequens versus delendum
 est, id quod postulant 527^b 22, 679^a 33. Ne verba 28 τὸ —
 ἀφ' ἃσι quidem requiras || 26 εὐθύς ἔντερον PD^a || 29 ἣ om
 Camot, ἣ — ἔχουσι om Sch, οἱ τὸ vult Pk || ἐπίπτυγμα A^aD^a ||
 post μέσον add τὸ ἐπίπτυγμα P, τὸ ἐπίπτυγμα D^a. ἣ ἔχουσι κατὰ
 μέσον τὸ ε. tr || 30 οὗτοι] τοῦτοις Sch Pk. Verba ἐκτὸς — ἐκτί-
 κτουσιν corrupta videntur; fort in prioribus latet ὡσαύτως δὲ
 καὶ τοῖς ἀσκατοῖς. A-W propon ἐνταῦθα δὲ καὶ οὗτοι τὰ ῥᾶ
 ἐκτ. || ἔτι] ἐπεὶ Pk || 32 μύτιν A^aC^a, μύτην P || μήκωνα PD^a ||
 ἔχει πάντα PD^a || 33 ἥδη om A^a.

ρεῖν. οἱ μὲν οὖν κάραβοι, ὥσπερ εἴρηται, δύο ἔχουσιν ὀδόν- 527^a
 τας μεγάλους καὶ κοίλους, ἐν οἷς ἔνεστι χυμὸς ὁμοῖος τῇ
 μύτιδι, μεταξὺ δὲ τῶν ὀδόντων σαρκίον γλωττοειδές. ἀπὸ
 δὲ τοῦ στόματος ἔχει οἰσοφάγον βραχὺν καὶ κοιλίαν τούτου
 ἔχομένην ὑμενώδη, ἧς πρὸς τῷ στόματι ὀδόντες εἰσὶ τρεῖς, 5
 οἱ μὲν δύο κατ' ἀλλήλους, ὁ δ' εἷς ὑποκάτω. τῆς δὲ κοι-
 λίας ἐκ τοῦ πλαγίου ἔντερον ἀπλοῦν καὶ ἰσοπαχές δι' ὅλου
 μέχρι πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ περιττώματος. [ταῦτα μὲν οὖν
 πάντες ἔχουσι, καὶ οἱ κάραβοι καὶ αἱ καρίδες καὶ οἱ καρ-
 κίνοι· καὶ γὰρ ὀδόντας δύο ἔχουσιν οἱ καρκίνοι.] ἔτι δ' 10
 οἷ γε κάραβοι πόρον ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ στηθους ἡρτημένον
 μέχρι πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ περιττώματος· οὗτος δ' ἐστὶ τῇ
 μὲν θηλείᾳ ὑστερικός, τῷ δ' ἄρρενι θορικός. ἔστι δ' ὁ
 πόρος οὗτος πρὸς τῷ κοίλῳ τῆς σαρκός, ὥστε μεταξὺ εἶναι
 τὴν σάρκα· τὸ μὲν γὰρ ἔντερον πρὸς τῷ κυρτῷ ἐστίν, ὁ δὲ 15
 πόρος πρὸς τῷ κοίλῳ, ὁμοίως ἔχοντα ταῦτα ὥσπερ τοῖς τε-
 τράποσιν. διαφέρει δ' οὐδὲν ὁ τοῦ ἄρρενος τοῦ τῆς θη-
 λείας· ἀμφοτέροι γὰρ εἰσι λεπτοὶ καὶ λευκοὶ καὶ ὑγρότητα
 ἔχοντες ἐν αὐτοῖς ὠχράν, ἔτι δ' ἡρτημένοι ἀμφοτέροι ἐκ τοῦ
 στηθους. ἔχουσι δ' οὕτω τὸ ῥόν καὶ αἱ καρίδες καὶ τὰς 20
 ἐλίκας. ἰδίᾳ δ' ἔχει ὁ ἄρρην πρὸς τὴν θήλειαν ἐν τῇ σαρκὶ
 κατὰ τὸ στηθος δύο λευκὰ ἄττα καθ' αὐτά, ὅμοια τὸ χροῶμα

527^a 3 μύστιδι A^aC^a || 6 καταλλήλως A^a || 7 Verba ἐκ τοῦ
 πλαγίου fort post κατ' ἀλλήλους ponenda esse opinantur A-W,
 ἔντερόν ἐστιν P, ἐστὶν ἔντερον D^a || 8 Verba ταῦτα — 10 καρ-
 κίνοι interpolata videntur; cf etiam 679^a36 || 9 πάντα PA^a
 „omnes“ tr || 10 καὶ γὰρ — καρκίνοι om D^aAld, del CsSchPk
 A-W || ἔχουσι καὶ οἱ A^a tr || 11 ἔχουσιν om C^aD^a tr || 12 τῆς μὲν
 θηλείας ὑστερικός τοῦ δ' ἄρρενος PD^a || 15 μὲν om A^a || ὁ δὲ
 πόρος — 16 κοίλῳ repetitio vix ferenda || 17 τοῦ coniecti, ἢ
 codd || τῆς om A^a, in C^a prima manus supra versum supplevit ||
 20 Verba ἔχουσι — ἐλίκας delere volunt A-W. Fort in verbis
 τὰς ἐλίκας latent οἱ ἀστακοί. Idem verba ἰδίᾳ — 31 ἔχει ut
 corrupta et nimis obscura damnant || οὔτοι A^aC^a, quae lectio
 confirmat coniecturam οἱ ἀστακοί || 21 ἐλίκας A^a, ἐλίκας D^aC^a ||
 ἰδίᾳ etiam tr ut 523^b29, ἰδία P || τῇ om A^a.

καὶ τὴν σύστασιν ταῖς τῆς σηπίας προβοσκίσιν· ἐλιγμένα δ' ἐστὶ ταῦτα ὥσπερ ἡ τοῦ κήρυκος μήκων· ἡ δ' ἀρχὴ τού-
 25 των ἐστὶν ἀπὸ τῶν κοτυληδόνων, αἱ εἰσιν ὑποκάτω τῶν ἐσχάτων ποδῶν. ἔχει δὲ καὶ ἐν τούτοις σάρκα ἐρυθρὰν καὶ αἵματώδη τὴν χροάν, τῇ δ' ἀφῇ γλίσχραν καὶ οὐχ ὁμοίαν τῇ σαρκί. ἀπὸ δὲ τῶν περὶ τὰ στήθη κηρυκώδης ἄλλος ἐστὶν ἐλιγμός, ὥσπερ ἀρπεδόνη τὸ πάχος, ὧν ὑποκάτω δύο
 30 ἄττα ψαθυρά ἐστι προσηρητημένα τῷ ἐντέρῳ θορικά. ταῦτα μὲν οὖν ὁ ἄρσιν ἔχει· ἡ δὲ θήλεια ὧς ἔχει τὸ χρῶμα ἐρυθρά, ὧν ἡ πρόσφυσις ἐστὶ πρὸς τῇ κοιλίᾳ καὶ τοῦ ἐν-τέρου ἐκατέρωθι μέχρι εἰς τὸ σαρκῶδες, ὑμῖν λεπτῶ περι-εχόμενα. τὰ μὲν οὖν μόρια ὅσα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἔχουσι,
 35 ταῦτά ἐστιν.

527^b 3 [Συμβέβηκε δὲ τῶν μὲν ἐναίμων τὰ ἐντὸς μόρια ὀνό-ματα ἔχειν· πάντα γὰρ σπλάγχνα ἔχει τὰ ἔσωθεν· τῶν δ' ἀναίμων οὐδέν, ἀλλὰ κοινὸν τούτοις καὶ ἐκείνοις πᾶσι κοι-λία καὶ στόμαχος καὶ ἔντερον.] οἱ δὲ κερκίνοι, περὶ μὲν τῶν
 5 χηλῶν καὶ τῶν ποδῶν, ὅτι ἔχουσι καὶ πῶς ἔχουσιν, εἴρηται πρότερον· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ πάντες τὴν δεξιὰν ἔχουσι μεί-ζω χηλὴν καὶ ἰσχυροτέραν. εἴρηται δὲ πρότερον καὶ περὶ ὀφθαλμῶν, ὅτι εἰς τὸ πλάγιον βλέπουσιν οἱ πλειῆστοι. τὸ δὲ κύτος τοῦ σώματος ἐν ἐστὶν ἀδιόριστον, ἔτι δὲ κεφαλῇ, καὶ

23 ταῖς] τῇ A^a · σηπίας A^a pr · προβοσκίσει A^a corr ||
 26 τούτοις legit aut huxit Gaza, pronomen ad pedes referens; τοῦτω eodd., quod explicari non potest || 28 τῶν conieci, τοῦ PD^a, τοῦτου A^a C^a || ἔτι δὲ περὶ tr || κηρυκώδους PD^a || 29 ὧν A^a pr C^a || 30 ψαθυρά PD^a || 31 et b 32 θηλεία A^a pr || 31 ὧν D^a || ἰσχυρὰ PD^a || 32 ἐρυθρὰν PD^a || 33 ἐκατέρωθεν A^a C^a || μέγιστος D^a || τὰ σαρκώδη PD^a „carneum“ tr || b 1 Verba συμβέβηκε — 4 ἐντερον non loco suo posita esse demonstr A-W. Pleonasmum σπλάγχνα τὰ ἔσωθεν iam Scal carpit. Aliis quoque rebus in hoc capite graves suspiciones moveri iam Sch et A-W viderunt || μὲν om PD^a || μόρια καὶ ἐκτὸς ὀνομ. PD^a tr || 2 ἔχει| ἔχειν A^a || 3 κοινὰ PD^a tr || 4 ἐντερόν ἐστίν. οἱ PD^a tr || 5 τῶν om C^a || 6 μείζω ἔχουσι τὴν δεξιὰν PD^a, nescio an recte πάντες τὴν δ. ἔχ. χ. μ. γ. ἰσχ. tr ut 684^a 26 || 9 ἐν ἐστίν| ἐνεστίν eodd tr || ἔτι δὲ| ἤ. τε PD^a tr.

εἴ τι ἄλλο μόριον. ἔχουσι δ' ὀφθαλμοὺς οἱ μὲν ἐκ τοῦ 10
 πλαγίου ἄνω ὑπὸ τὸ πρᾶνές εὐθύς πολὺ διεστῶτας, ἔνιοι
 δ' ἐν μέσῳ καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων, οἷον οἱ Ἡρακλεωτικοὶ καὶ
 αἱ μαῖται. ὑποκάτω δὲ τὸ στόμα τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν
 αὐτῷ ὀδόντας δύο ὥσπερ ὁ κάραβος, πλὴν οὐ στρογγύλοι
 οὔτοι ἀλλὰ μακροί. καὶ ἐπὶ τούτων ἐπικαλύμματά ἐστι δύο, 15
 ὧν μεταξὺ ἐστὶν οἷάπερ ὁ κάραβος ἔχει πρὸς τοῖς ὁδοῦσιν.
 δέχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ παρὰ τὸ στόμα, ἀπωθὼν τὰ ἐπι-
 καλύμματα, ἀφίησι δὲ κατὰ τοὺς ἄνω πόρους τοῦ στόματος,
 ἐπιλαμβάνων τοῖς ἐπικαλύμμασιν, ἣ εἰσῆλθεν· οὔτοι δ' εἰσὶν
 εὐθύς ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς· [καὶ ὅταν δέξηται τὸ ὕδωρ, 20
 ἐπιλαμβάνει τὸ στόμα τοῖς ἐπικαλύμμασιν ἀμφοτέροις, ἔπειθ'
 οὕτως ἀποπνίττει τὴν θάλατταν.] ἐχόμενος δὲ τῶν ὀδόν-
 των ὁ στόμαχος βραχὺς πάμπαν, ὥστε δοκεῖν εὐθύς εἶναι
 μετὰ τὸ στόμα τὴν κοιλίαν. καὶ κοιλία τούτου ἐχομένη δι-
 κρόα, ἣς ἐκ μέσης μὲν τὸ ἔντερόν ἐστιν ἀπλοῦν καὶ λεπτόν· 25
 τελευτᾷ δὲ τὸ ἔντερον ὑπὸ τὸ ἐπικάλυμμα [τὸ] ἔξω, ὥσπερ
 εἴρηται καὶ πρότερον. [ἔχει δὲ μεταξὺ τῶν ἐπικαλυμμάτων,
 οἷάπερ ὁ κάραβος πρὸς τοῖς ὁδοῦσιν.] ἐν δὲ τῷ κύτει ἔσω
 χυμὸς ἐστὶν ὠχρὸς, καὶ μικρὸν ἄττα προμήκη λευκά, καὶ ἄλλα
 πυρρὰ διαπεπασμένα. διαφέρει δ' ὁ ἄρρην τῆς θηλείας τῷ 30

10 εἴ τι om PD^a, εἰ om tr || 11 πολλὰ διεστῶτα πως· ἔνιοι
 P || 12 οἱ om A^a pr C^a || ἡρακλεωταὶ C^a, ἡρακλεωτικοί, sed oi
 corr, fort ex αι, A^a || 17 περὶ A^a || ἀπωθὼν = ἀνασπῶν esse vi-
 detur. ἀποπνίττει A^a, ἀποθῶν C^a; ἀπηθῶν Pk respiciens, ut
 opinor, 590^a 20 et ζμδ 683^b 22 διηθῆν || τὰ ἐπικ. conieci, τοῖς
 ἐπικαλύμμασιν codd. Olim proposueram ἀναστομῶν τοῖς ἐ. scilicet
 τοὺς πόρους, ἣ τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται || 18 ἀφίησι — 19 ἣ om A^a pr |
 20 Verba καὶ — 23 θάλατταν del Pk, Schneiderum sequens;
 iam dicta enim repetuntur || 21 ἐπικαλ. ἐστὶν ἀμφ. A^a || 22 ἀπο-
 πνίττει A^a C^a || 23 βραχὺν A^a pr C^a || εὐθὺν A^a pr || 24 τὸ om C^a ||
 26 ἐπικ. ἔξω vel potius ἐκτός iure postulat Sch, quare τὸ se-
 clusi; cf 526^b 30. At A-W propon ἐπίπνυγμα sine causa, ut
 b 31 et 541^b 26, 30 docent || 27 καὶ om PD^a || Verba ἔχει — ὁδοῦ-
 σιν del Cs, Scaligerum secutus || δὲ] δὲ τὰ A^a C^a || 28 παρὰ
 A^a C^a || 29 μικράτα C^a || λεπτὰ C^a D^a „alba“ tr || 30 πυρρὰ A^a D^a;
 πυρρῶ Sch Pk similiter atque 526^a 12 || διαπεπασμένα A^a C^a.

τε μεγέθει καὶ τῷ πλάτει καὶ τῷ ἐπικαλύμματι· μείζον γὰρ τοῦτο ἔχει ἢ θήλεια, καὶ πλέον ἀφεστηκὸς καὶ συνηρηφέστερον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν θηλειῶν καράβων.

Τὰ μὲν οὖν τῶν μαλακοστράκων μόρια τοῦτον ἔχει τὸν
 4 35 τρόπον. τὰ δ' ὀστρακόδεσμα τῶν ζώων, οἷον οἷ τε κοχλίας
 528^a καὶ οἱ κόχλοι καὶ πάντα τὰ καλούμενα ὀστρεα, ἔτι δὲ τὸ
 τῶν ἐχίνων γένος, τὸ μὲν σαρκῶδες, ὅσα σάρκας ἔχει, ὁμοίως
 ἔχει τοῖς μαλακοστράκοις (ἐντὸς γὰρ ἔχει), τὸ δ' ὀστρακον
 ἐκτὸς, ἐντὸς δ' οὐδὲν σκληρόν. αὐτὰ δὲ πρὸς αὐτὰ δια-
 5 φορὰς ἔχει πολλὰς καὶ κατὰ τὰ ὀστρακα καὶ κατὰ τὴν σάρκα
 τὴν ἐντὸς. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν οὐκ ἔχει σάρκα οὐδεμίαν,
 οἷον ἐχῖνος, τὰ δ' ἔχει μὲν, ἐντὸς δ' ἔχει τὴν σάρκα ἀφανῆ
 πᾶσαν πλὴν τῆς κεφαλῆς, οἷον οἷ τε χερσαῖοι κοχλίας καὶ
 τὰ καλούμενα ὑπὸ τινων κοκάλια καὶ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ
 10 αἷ τε πορφύραι καὶ οἱ κήρυκες καὶ ὁ κόχλος καὶ τᾶλλα τὰ
 στρομβώδη. τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν ἐστὶ δίθυρα τὰ δὲ μο-
 νόθυρα· λέγω δὲ δίθυρα τὰ δυσὶν ὀστράκοις περιεχόμενα.
 μονόθυρα δὲ τὰ ἐνὶ τὸ δὲ σαρκῶδες ἐπιπολῆς, οἷον ἡ λε-
 πὰς. τῶν δὲ διθύρων τὰ μὲν ἐστὶν ἀναπτυνκτά, οἷον οἷ τε
 15 κτένες καὶ οἱ μύες· ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα τῇ μὲν συμπί-
 φυκε τῇ δὲ διαλέλνται, ὥστε συγκλείεσθαι καὶ ἀνοίγεσθαι.
 τὰ δὲ δίθυρα μὲν ἐστὶν, ὁμοίως δὲ συγκέκλεισται ἐπ' ἀμφο-
 τερα, οἷον οἱ σωλῆνες. ἐστὶ δ' ἃ ὅλα περιέχεται τῷ ὀστρά-
 κῳ καὶ οὐδὲν τῆς σαρκὸς ἔχει εἰς τὸ ἔξω γυμνόν, οἷον τὰ
 20 καλούμενα τήθηα. ἔτι δ' αὐτῶν τῶν ὀστράκων διαφοραὶ

31 τε om A^a || πάχει PD^a A^a „latitudine“ tr || 32 ἔχει τοῦτο PD^a || συνηρηφέστερον C^a || 35 κόχλοι καὶ οἱ κοχλίας PD^a tr 528^a 4 ἐάντ᾽ A^a || 5 ὅστ᾽ A^a, ὅστ᾽ C^a || κατὰ alterum om D^a || 7 οἷον ὁ ἐχ. A^a || ἀφ. δὲ πᾶσαν tr || 9 κοκάλια C^a, κοκάλια D^a || 12 μονόθυρα — τὰ om A^a pr C^a pr || 13 μονόθυρα δὲ τὰ ἔχοντα ἐν, τὸ δὲ σ. ἐ. coni A-W, sed non est, quod mutes; post ἐπιπολῆς intellego ἔχει vel ἔχοντα || τὰ δὲ σαρκῶδη, PD^a || ἐπὶ πολ- λῆς A^a || λοιπὰς A^a C^a tr || 14 ἀναπτυνκτά scripsi ut 683^b 15. ἀνά- πτυκτα A^a C^a, ἀνάπτυντα PD^a || τε om PD^a || 16 διαλέγεται PD^a 20 τήθηα C^a, τίθηα A^a.

πρὸς ἄλληλά εἰσιν. τὰ μὲν γὰρ ἔστι λειόστρακα, ὥσπερ
 σωλὴν καὶ μύες καὶ κόγχαι ἔνιαι αἱ καλούμεναι ὑπὸ τινων
 γάλακες, τὰ δὲ τραχυόστρακα, οἷον τὰ λιμνόστρεα καὶ πίνναι
 καὶ γένη κόγχων ἔνιαι καὶ κήρυκες· καὶ τούτων τὰ μὲν
 ῥαβδωτά ἐστίν, οἷον κτεῖς καὶ κόγχων τι γένος, τὰ δ' ἄρρά- 25
 βδωτα, οἷον αἷ τε πίνναι καὶ κόγχων τι γένος. καὶ πάχει
 δὲ καὶ λεπτότητι τῶν ὀστράκων διαφέρουσιν, ὅλων τε τῶν
 ὀστράκων καὶ κατὰ μέρος, οἷον περὶ τὰ χεῖλη· τὰ μὲν γὰρ
 λεπτοχειλῇ ἐστίν, οἷον οἱ μύες, τὰ δὲ παχυχειλῇ, οἷον τὰ
 λιμνόστρεα. ἔτι τὰ μὲν κινητικὰ αὐτῶν ἐστίν, οἷον ὁ κτεῖς 30
 (ἐνιοὶ γὰρ καὶ πέτεσθαι λέγουσι τοὺς κτένας, ἐπεὶ καὶ ἐκ
 τοῦ ὀργάνου ᾧ θηρεύονται ἐξάλλονται πολλάκις), τὰ δ' ἀκί-
 νητά ἐστίν ἐκ τῆς προσφύσεως, οἷον ἡ πίννα. τὰ δὲ στρομ-
 βώδη πάντα κινεῖται καὶ ἔρπει· νέμεται δ' ἀπολυομένη καὶ 528^b
 ἡ λεπάς. κοινὸν δὲ καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων τῶν σκλη-
 ροστράκων τὸ λεῖον εἶναι ἐντὸς τὸ ὄστρακον. τὸ δὲ σαρκώ-
 δες τοῖς μὲν μονοθύροις καὶ διθύροις προσπέφυκε τοῖς
 ὀστράκοις, ὥστε βίβη ἀποσπᾶσθαι, τοῖς δὲ στρομβώδεσιν ἀπο- 5
 λέλυται μᾶλλον. ἴδιον δὲ τούτοις κατὰ τὸ ὄστρακον ὑπάρ-
 χει πᾶσι τὸ ἐλίκην ἔχειν τὸ ὄστρακον τὸ ἔσχατον ἀπὸ τῆς
 κεφαλῆς. ἔτι δ' ἐπίπτυγμα πάντ' ἔχει ἐκ γενετῆς. [ἔστι δὲ
 πάντα τὰ στρομβώδη τῶν ὀστρακοδέσμων δεξιὰ, καὶ κινεῖται

21 εἰς λ. A^a, λειόστρακά ἐστίν PD^a || 23 γαλάδες PD^a ||
 τραχέα PD^a || λημνόστρεα A^a pr tr, λιμόστρεα PD^aA^are || πίνναι
 C^a, πίννα PD^a, πίννα tr || 25 ἐστίν om PD^a || τὰ — 26 γένος om
 P A^a || 25 ἄράβδωτα et πίναι D^a || 27 τῶν om A^a || 29 λεπτόχειλα
 et παχύχειλα PD^a || 30 λειμόστρεα A^aC^a, λιμόστρεα PD^a tr || ἐστίν
 αὐτῶν PD^a tr || ὁ om PD^a, οἱ κτεῖς A^a || 31 πετᾶσθαι A^aC^a, πέτ-
 τεσθαι PD^a || 33 ἐστίν om PD^a tr || προσφυῆς PD^aA^a, sed in A^a
 ἡς in ras, η manu re. α. καὶ προσφυῇ Ald A-W || πίννη A^aC^a,
 πίννα PD^a || b 2 λοπάς A^aC^a tr || 2 καὶ post δὲ om A^a || σκληρο-
 σάρκων PD^a. Verba κοινὸν — 3 ὄστρακον, quae A-W del, post
 a 30 λιμ. ponenda esse videntur || 8 ἐπίπτυγμα A^a || Verba ἔστι
 (ἔτι PD^a) — 10 καταπτικὸν e libro de inc 706^a13 huc translata
 esse A-W ex additamento τῶν ὀστρακοδ. iure conieciunt || 9 δεξιὰ
 κενίηται PD^a.

10 οὐκ ἐπὶ τὴν ἑλλίκην ἀλλ' ἐπὶ τὸ καταντικρύν.] τὰ μὲν οὖν
 ἔξωθεν μόρια τούτων τῶν ζώων τοιαύτας ἔχει τὰς διαφοράς·
 τῶν δ' ἐντὸς τρόπον μὲν τινα παραπλήσιος ἢ φύσις ἐστὶ
 πάντων, καὶ μάλιστα τῶν στρουμβωδῶν (μεγέθει γὰρ ἀλλήλων
 διαφέρει καὶ τοῖς καθ' ὑπεροχὴν πάθεσιν), οὐ πολὺ δὲ δια-
 15 φέρει οὐδὲ τὰ μονόθυρα καὶ δίθυρα τὰ πλείστα. διαφορὰν
 γὰρ ἔχει πρὸς ἄλληλα μὲν μικράν, πρὸς δὲ τὰ ἀκίνητα πλείω.
 τοῦτο δ' ἐστὶ φανερόν ἐκ τῶν ὕστερον μᾶλλον. ἡ δὲ φύσις
 τῶν στρουμβοειδῶν ἀπάντων ὁμοίως ἔχει, διαφέρει δ' ὥσπερ
 εἴρηται, καθ' ὑπεροχὴν (τὰ μὲν γὰρ μεῖζω <μεῖζω> μόρια
 20 καὶ ἐνδηλότερα ἔχει αὐτῶν, τὰ δ' ἐλάττω τοῦναντίον), ἔτι
 δὲ σκληρότητι καὶ μαλακότητι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιοῦτοις
 πάθεσιν. ἔχει γὰρ πάντα τὴν μὲν ἐξωτάτω ἐν τῷ στόματι
 τοῦ ὀστράκου σάρκα στιφράν, τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ' ἥττον.
 ἐκ μέσου δὲ τούτου ἡ κεφαλὴ καὶ κερᾶτια δύο· ταῦτα δ' ἐν
 25 μὲν τοῖς μεῖζοσι μεγάλα, ἐν δὲ τοῖς ἐλάττοσι πάμπαν μικρά
 ἐστίν. ἡ δὲ κεφαλὴ ἐξέρχεται πᾶσι τὸν αὐτὸν τρόπον· κἄν
 τι φοβηθῇ, συσπᾶται πάλιν εἰς τὸ ἐντὸς. ἔχει δὲ στόμα καὶ
 ὀδόντας ἑνία, οἷον ὁ κοχλίας, ὅξεϊς καὶ μικροὺς καὶ λεπτούς.
 ἔχουσι δὲ καὶ προβοσκίδα, ὥσπερ καὶ αἱ μυῖαι· τοῦτο δ'
 30 ἐστὶ γλωττοειδές. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ κήρυκες τοῦτο καὶ αἱ
 πορφύραι στιφρόν, καὶ ὥσπερ οἱ μύωπες καὶ οἱ οἰστροὶ τὰ
 δέσματα διατρυνπῶσι τῶν τετραπόδων, ἔτι τὴν ἰσχὺν τοῦτ'

10 ἐπὶ τὴν ἀντικρύν PD^a || 11 μόρια] τῶν μορίων A^aC^a ||
 12 παραπλήσια ἐστὶν ἡ φύσις αὐτῶν καὶ PD^a tr || 13 στρουμβοει-
 δῶν PD^a || 15 τὰ πλείστα δὲ A^aC^a tr, συγλειστά δὲ PD^a || 16 γὰρ]
 μὲν C^a tr, om A^a || μὲν om C^a || 18 τῶν στρουμβ. om tr Sch ||
 19 μεῖζω inser A-W || μέρη PD^a, μεῖζω τὰ μέρη ἐνδ. Seal,
 μεῖζω καὶ τὰ μέρη ἐνδ. Pk || 21 σκληρότατον καὶ μαλακώτατον
 A^aC^a || 22 τὴν] τὸ A^a pr C^a || ἐξώτατον A^a pr C^a || 23 σάρξ A^a pr ||
 στιφρήν A^a pr, στιφράν C^a || 24 κέρατα A^a tr || 25 ἐλάττοσι
 μικροῖς A^aC^a tr || 26 πᾶσα A^a pr || κἄν τι καὶ ὅταν PD^a ||
 29 προβοσκίδα Pk, προβοσκίδας codd tr || 30 οἱ om A^a pr ||
 31 στιφρόν D^a, στιφρόν A^a pr C^a || Post οἰστροὶ Sch inser ῥ;
 at Pk στιφρόν, καθάπερ οἱ μύωπες καὶ οἱ οἰστροὶ. οἱ τὰ κτλ. ||
 32 ἔτι| ὅτι PD^a, ἔτι δὲ tr, πλὴν ὅτι Pk.

ἔστι σφοδρότερον· τῶν γὰρ δελεάτων τὰ ὄστρακα διατρυνπῶσιν.
 τοῦ δὲ στόματος ἔχεται εὐθύς ἡ κοιλία. ὁμοία δ' ἐστὶν ἡ 529^a
 κοιλία προλόβῳ ὀρνιθος ἢ τῶν κόχλων. κάτω δ' ἔχει δύο
 λευκὰ στιφρά, ὅμοια μαστοῖς, οἷα ἐγγίγνεται καὶ ἐν ταῖς
 σπηταῖς, πλὴν στιφρὰ ταῦτα μᾶλλον. ἀπὸ δὲ τῆς κοιλίας
 στόμαχος ἀπλοῦς μακρὸς μέχει τῆς μήκωνος, ἥ ἐστὶν ἐν τῷ 5
 πνυθμένι. ταῦτα μὲν οὖν δῆλα καὶ ἐπὶ τῶν πορφυρεῶν καὶ
 τῶν κηρύκων ἐστὶν ἐν τῇ ἐλίκῃ τοῦ ὀστράκου. τοῦ δὲ στο-
 μάχου τὸ ἐχόμενον ἐστὶν ἔντερον[· συνεχὲς δ' ὅ τε στόμαχος
 καὶ τὸ ἔντερον,] καὶ ἅπαν ἀπλοῦν μέχει τῆς ἐξόδου. ἡ δ'
 ἀρχὴ τοῦ ἐντέρου περὶ τὴν ἐλίκην τῆς μήκωνος, καὶ ταύτῃ 10
 ἐστὶν εὐρύτερον [ἔστι γὰρ ἡ μήκων οἶονεὶ περίττωμα πᾶσι
 τοῖς ὀστρακηροῖς τὸ πολὺ αὐτῆς], εἴτ' ἐπικάμψαν ἄνω φέ-
 ρεται πάλιν πρὸς τὸ σαρκῶδες, καὶ ἡ τελευταία τοῦ ἐντέρου
 παρὰ τὴν κεφαλὴν ἐστὶν, ἣ ἀφίᾳσι τὸ περίττωμα, πᾶσιν
 ὁμοίως τοῖς στρομβώδεσι καὶ τοῖς χερσαίοις καὶ τοῖς θαλατ- 15
 τίοις. παρύφανται δ' ἀπὸ τῆς κοιλίας τῷ στομάχῳ ἐν τοῖς
 μεγάλοις κόχλοις συνεχόμενος ὑμένιω μακρὸς πόρος καὶ λευ-
 κός, ὅμοιος τὴν χροάν τοῖς ἄνω μαστοειδέσιν· ἔχει δ' ἐντο-
 μὰς ὥσπερ τὸ ἐν τῷ καράβῳ ῥόν, πλὴν τὴν χροάν τὸ μὲν
 λευκόν, ἐκεῖνο δ' ἐρυθρόν. ἔχει δ' οὐδεμίαν ἐξοδὸν τοῦτο 20
 οὐδὲ πόρον, ἀλλ' ἐν ὑμένι ἐστὶ λεπτῷ, κοιλότητά ἔχον ἐν

33 σφοδρότατον PD^a Pk || 529^a 1 εὐθύς ἔχεται ἡ PD^a tr,
 ἔχεται εὐθύς καὶ ἡ A^a || Haec viscerum collocatio non congruit
 cum ζμδ 679^b 9 || 2 ἡ] ἡ A^a, ὁμοία οὖσα PD^a tr || 3 et 4 στιφρὰ
 C^a, στρυφρὰ A^a pr || 5 ἀπλοῦς PD^a || 5 et 10 μήκωνος D^a || 6 οὖν
 ἐστὶ δῆλα A^a || 7 τῇ ἔλικι C^a, τῷ ἔλικι A^a || 8 συνεχὲς — 9 ἐν-
 τερον om homoiotel A^a C^a; ut glossema del A-W || 9 καὶ om tr ||
 10 ταύτης A^a C^a || 11 οἶονεὶ] οἶον κοιλίας A^a tr, οἶον κοιλία C^a.
 Totam explicationem ut interpol seclusi. Offendunt et locus
 — potius eam exspectes post a 6 πνυθμένι — et vocabula γὰρ
 („autem“ tr), τὸ πολὺ αὐτῆς. At ἐπὶ τὸ πολὺ [αὐτῆς] Sch., τὸ
 πολὺ αὐτῆς <ἐν ὑμένι> Pk || 12 εἴτ' ἡ δ' A^a C^a || 15 στρομβοει-
 δεῖσι A^a C^a || 16 τοῦ στομάχου C^a tr || 17 μεγάλοις] χερσαίοις? cf a 24 ||
 20 λευκόν] ter igitur color significatus est || οὐδὲ μίαν A^a ||
 21 οὐδὲ πόρον secludere malim, quia πόρος οὐκ ἔχει πόρον aequo
 neglegentius dictum est || ἐν om A^a || λεπτῷ καὶ κοιλότητά PA^a C^a.

ἐαυτῷ στενήν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐντέρου κάτω παρατείνει μέλανα
 καὶ τραχέα συνεχῇ, οἷα καὶ ἐν ταῖς χελώναις, πλήν ἤττον
 μέλανα. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ θαλάττιοι κόχλοι ταῦτα καὶ τὰ
 25 λευκά, πλήν ἐλάττω οἱ ἐλάττους. τὰ δὲ μονόθυρα καὶ δί-
 θυρα τῇ μὲν ὁμοίως ἔχει τούτοις τῇ δ' ἑτέρως. κεφαλὴν μὲν
 γὰρ καὶ κεράτια καὶ στόμα ἔχουσι καὶ τὸ γλωττοειδές· ἀλλ'
 ἐν μὲν τοῖς ἐλάττοσι διὰ μικρότητα αὐτῶν ἄδηλα, τὰ δὲ καὶ
 ἐν τεθνεῶσιν ἢ μὴ κινουμένοις οὐ δῆλα. τὴν δὲ μήκωνα
 30 πάντα ἔχει, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ οὐδ' ἴσην οὐδ' ὁμοίως φα-
 νεράν, ἀλλ' αἱ μὲν λεπιδες κάτω ἐν τῷ βάθει, τὰ δὲ δί-
 θυρα ἐν τῷ γιγγλυμῳδει. καὶ τὰ τριχῶδη πᾶσιν ὑπάρχει
 529^b κύκλῳ τούτοις, οἷον καὶ τοῖς κτεσίν. καὶ τὸ λεγόμενον ὠὺν
 τοῖς ἔχουσιν, ὅταν ἔχωσιν, ἐν τῷ ἐπὶ θάτερα κύκλῳ τῆς περι-
 φερείας ἐστίν, ὥσπερ καὶ τὸ λευκὸν τοῖς κόχλοις· καὶ γὰρ
 ἐκείνοις τοῦτο ὅμοιον ὑπάρχει. ἀλλὰ πάντα τὰ τοιαῦτα
 5 μόρια, ὥσπερ εἴρηται, ἐν μὲν τοῖς μεγάλοις δῆλὰ ἐστίν, ἐν
 δὲ τοῖς μικροῖς ἢ οὐδὲν ἢ μόλις. διὸ μάλιστα ἐν τοῖς μεγά-
 λοις κτεσὶ φανερά ἐστίν· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τὴν ἑτέραν θυ-
 ρίδα πλατεῖαν ἔχοντες, οἷον ἐπίθεμα. ἡ δὲ τοῦ περιτω-
 ματος ἔξοδος τοῖς μὲν ἄλλοις ἐστίν ἐκ πλαγίου· ἔστι γὰρ
 10 πόρος ἢ πορεύεται ἔξω· [ἡ γὰρ μήκων, ὥσπερ εἴρηται, πε-
 ρίττωμά ἐστι πᾶσιν ἐν ὕμένι.] τὸ δὲ καλούμενον ὠὺν οὐκ
 ἔχει πόρον ἐν οὐδενί, ἀλλ' αὐτῆς τῆς σαρκὸς ἐπανοιδεῖ· ἔστι

22 αὐτῷ PD^a || κατατείνει AⁿCⁿ || μέλαινα A^aC^a || 23 τραχεῖα
 Aⁿ || 24 μέλαινα Aⁿ || θαλάσσιοι Cⁿ, ἄλλοι PD^a tr A-W || 25 οἱ
 Aⁿ corr || 26 πῇ bis PD^a || τούτους Aⁿ pr || 28 σμικρότητα Aⁿ || 29 οὐ
 δῆλα] εὐδῆλα PD^aAⁿ re, οὐ δῆλον Aⁿ pr; οὐκ εὐδῆλα? || μήκωνα
 PD^a || 30 πάντα om Aⁿ pr Cⁿ || 31 λεπίδες Aⁿ pr tr || 32 γιγλυ-
 μῳδει PD^aAⁿ tr, γιγλυμῳδει Aⁿ pr || h 1 et 7 κτεσί AⁿCⁿ ||
 2 ἔχουσιν Aⁿ || τῷ κύκλῳ τῆς περ. τῷ ἐπὶ θατ. Aⁿ || κύκλῳ del
 Pk suadente Schneidero || 4 ἐκείνο τούτοις ὁμοίως AⁿCⁿ || 8 ἐπί-
 θεμα AⁿCⁿ || 9 ἄλλοις corruptum videtur, fort ex θαλαττίοις;
 etiam ἐκ πλαγίου suspicionem movet || ἐστίν om AⁿCⁿ || 10 πόρος
 ἢ] πρὸς ἢ AⁿCⁿ tr || 10 Verba ἡ — 11 ὕμένι deleui, quia aperte
 contextum interrumpunt. Iam Camus verba ἔστι — ὕμένι
 omiserat || 12 ἐπανοιδεῖ] suspicor ἐπανοιδήσεις ἐστίν vel ἐστίν
 ἀνοιδήσεις: sic genetivus facilius intellegitur.

δ' οὐκ ἐπὶ ταῦτὸ τῷ ἐντέρω, ἀλλὰ τὸ μὲν ὥδιν ἐν τοῖς δε-
 ξιοῖς, τὸ δ' ἔντερον ἐν τοῖς ἀριστεροῖς. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις
 τοιαύτη ἡ ἔξοδος τῆς περιττώσεως, τῇ δ' ἀγρία λεπάδι, ἣν 15
 τινες καλοῦσι θαλάττιον οὔς, ὑποκάτω τοῦ ὀστράκου ἢ περιτ-
 τώσεις ἐξέρχεται· τετρῦπται γὰρ τὸ ὄστρακον. φανερὰ δὲ
 καὶ ἡ κοιλία μετὰ τὸ στόμα οὔσα ἐν ταύτῃ καὶ τὰ ὠοειδῆ.
 πάντα δὲ ταῦτα τίνα τρόπον τῇ θέσει ἔχει, ἐκ τῶν ἀνατο-
 μῶν θεωρεῖσθω. τὸ δὲ καλούμενον καρκίνιον τρόπον μὲν 20
 τινα κοινόν ἐστι τῶν τε μαλακοστράκων καὶ τῶν ὀστρακο-
 δέρμων. αὐτὸ μὲν γὰρ τὴν φύσιν ὅμοιον τοῖς καραβοειδέσι
 καὶ γίνεταί αὐτὸ καθ' ἑαυτό, τῷ δ' εἰσδύεσθαι καὶ ζῆν ἐν
 ὀστράκῳ ὅμοιον τοῖς ὀστρακοδέρμοις, ὥστε διὰ ταῦτα ἔοικεν
 ἐπαμφοτερίζειν. τὴν δὲ μορφὴν ὡς μὲν ἀπλῶς εἰπεῖν ὁμοίον 25
 ἐστὶ τοῖς ἀράχναις, πλὴν τὸ κάτω τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ θώ-
 ρακος μεῖζον ἔχει ἐκείνων. ἔχει δὲ κερᾶτια δύο λεπτὰ πυρρὰ,
 καὶ ὀφθαλμοὺς ὑποκάτω τούτων δύο μακροὺς, οὐκ εἰσδυο-
 μένους οὐδὲ κατακλινομένους ὥσπερ οἱ τῶν καρκίνων ἀλλ'
 ὀρθοὺς, ὑποκάτω δὲ τούτων τὸ στόμα καὶ περὶ αὐτὸ καθα- 30
 περεὶ τριχώδη ἄττα πλεῖω, τούτων δ' ἐχομένους δύο πόδας
 δικρόους, οἷς προσάγεται, καὶ ἄλλους ἑφ' ἑκάτερα δύο, καὶ
 τρίτον <ξεῦγος> μικρόν. τὸ δὲ κάτω τοῦ θώρακος μαλακὸν
 ἅπαν ἐστὶ καὶ διοιγόμενον ἔνδοθεν ὠχρόν. ἀπὸ δὲ τοῦ στό- 530^a
 ματος πόρος εἰς ἄχρι τῆς κοιλίας· τῆς δὲ περιττώσεως οὐ
 δῆλος ὁ πόρος. οἱ δὲ πόδες καὶ ὁ θώραξ σκληρὰ μὲν,
 ἥτιον δ' ἢ τῶν καρκίνων. πρόσφυσιν δ' οὐκ ἔχει πρὸς τὰ
 ὄστρακα ὥσπερ αἱ πορφύραι καὶ οἱ κήρυκες, ἀλλ' εὐαπόλυ- 5

13 ταὐτὸν PD^a || ἐντέρω] ἐτέρω C^a || 14 ἔντερον] ἔτερον A^a
 tr, om PD^a || 15 ἡ om PD^a A^a || λοπάδι A^a C^a tr || 16 κάτω A^a C^a,
 δι' αὐτοῦ audacius A-W || 17 φανερώς A^a || 19 ἔχει τῇ φύσει
 A^a C^a || 20 μὲν om PD^a || 22 αὐτό A^a C^a || 24 ὀστράκοις A^a ||
 25 Verba τὴν — 27 ἐκείνων damn A-W || 26 ταῖς A^a C^a ||
 27 ἐκείνων coni, ἐκείνος C^a, ἐκείνον PD^a A^a corr (v manu re in
 ras), ἐκεῖνο SchPk || πυρὰ A^a || 28 δύο om A^a C^a tr || 29 κατα-
 κλινομένους PD^a || 31 ἐχομένων A^a pr || 32 δίκρους A^a C^a || 33 ξεῦ-
 γος addidi || 430a 1 διανοιγόμενον A^a || ὠχρόν ἐστίν. ἀπὸ A^a C^a,
 δι. ὠχ. ἔνδ. ἀπὸ PD^a || 2 οὐ δῆλος| ἄδηλος D^a.

τόν ἔστιν. προμηκέστερα δ' ἔστι τὰ ἐν τοῖς στρόμβοις τῶν
ἐν τοῖς νηρείταις. [ἕτερον δὲ γένος ἔστι τὸ τῶν νηρειτῶν.
τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσιον, τῶν δὲ δικρόων ποδῶν τὸν μὲν
δεξιὸν ἔχει μικρὸν τὸν δ' ἀριστερόν μέγαν, καὶ ποιεῖται τὴν
10 βάδισιν μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ. λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν ταῖς κρό-
καις τούτων, ὧν ἔστιν ἡ πρόσφυσις παραπλησία, καὶ ἐν
τισιν ἄλλοις. τοῦτον δὲ καλοῦσι κύλλαρον. ὁ δὲ νηρείτης
τὸ μὲν ὄστρακον ἔχει λεῖον καὶ μέγα καὶ στρογγύλον, τὴν δὲ
μορφὴν παραπλησίαν τοῖς κήρυξι, πλὴν οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνοι
15 τὴν μήκωνα μέλαιναν ἀλλ' ἐρυθράν· προσπέφυκε δὲ νεανι-
κῶς κατὰ τὸ μέσον. ἐν μὲν οὖν ταῖς εὐδίαῖς ἀπολυνόμενα
νέμεται ταῦτα, πνευμάτων δ' ὄντων τὰ μὲν καρκίνια ἡσυ-
χάζει πρὸς τοῖς λίθοις, οἱ δὲ νηρεῖται προσέχονται καθάπερ
αἱ λεπάδες· ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ αἰμορροῖδες καὶ πᾶν τὸ
20 τοιοῦτον γένος. προσφύονται δὲ ταῖς πέτραις, ὅταν ἀπο-
κλίνωσι τὸ ἐπικάλυμμα· τοῦτο γὰρ ἔοικεν εἶναι ὥσπερ εἰ
πῶμα· ὃ γὰρ τοῖς διθύροις ἄμφω, τοῦτο τοῖς στρομβώδεσι
τὸ ἕτερον μέρος. τὸ δ' ἐντὸς σαρκῶδές ἐστι, καὶ ἐν τούτῳ
τὸ στόμα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει ταῖς αἰμορροῖσι καὶ
25 ταῖς πορφύραις καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις.] ὅσα δ' ἔχει μεῖζω

7 Verba ἕτερον 25 τοιούτοις multis de causis suspicionem
movent, quare seclusi. Ipsum pron ἕτερον interpolationem in-
dicat || τῶν νηρειτῶν] exspectes ἐν τοῖς ν. In codd PD^a animal
ubique νηρίτης vocatur || 8 παραπλήσιον] cui? || τῶν δὲ δ. — 9
μέγαν] idem 25—27 legitur || 10 καὶ om A^a || Verba λαμβ. — 25
τοιούτ. damn A-W || κρόκαις τούτων] κόγχαις τοιοῦτον PD^a ||
11 ἡ om A^aC^a „in locis marinis notabilibus horum quorum est ad-
haerentia“ tr || 12 τισιν A-W, τοῖς codd. Post ἄλλοις A-W hac
statuunt; iidem coni λαμβ. δὲ καὶ ἐν ταῖς κόγχαις τοιαῦτα, ὡς
ἡ φύσις παρ. καὶ ἐν τισιν ἄλλοις || δὲ καὶ καλ. A^aC^a || κύλλαρον
D^a || ὁ δὲ ν.] cum hic de paguridis agatur, descriptio neritae
conchae alieno prorsus loco est || 13 μέλαν A^aC^a || 15 μήκωνα
PD^a || 17 νέμονται A^a || 18 προσέχονται A^a pr C^a tr, προσέχονται
μὲν D^a („quidem“ tr, || 19 λεπάδες A^aC^a || ὡς. δὲ καὶ αἱ αἰμ.]
καὶ αἱ ἀπορροαῖδες PD^a „similiter autem et emoreides“ tr ||
20 ὅταν] exspectes participium; sed cf ζῆα 720^b10 || 21 ὥσπερ
PD^a || 22 στόμα A^a || ὃ γὰρ] οἶον A^a pr C^a tr || στρομβοειδέσι A^a
23 ἔστι om A^a pr C^a || 24 ἀπορροαῖσι PD^a.

τὸν ἀριστερὸν πόδα, ταῦτα ἐν μὲν τοῖς στρόμβοις οὐκ ἐγγίγνεται, ἐν δὲ τοῖς νηρείταις ἐγγίγνεται. εἰσὶ δὲ τινες κόχλοι οἳ ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ὅμοια ζῶα τοῖς ἀστακοῖς τοῖς μικροῖς, οἳ γίνονται καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς· διαφέρουσι δ' αὐτῶν τῷ μαλακὸν ἔχειν τὸ ἔσω τοῦ ὀστράκου. τὴν δ' ἰδέαν 30 οἱοί εἰσιν, ἐκ τῶν ἀνατομῶν θεωρεῖσθωσαν.

Οἱ δ' ἐχῖνοι τὸ μὲν σαρκῶδες οὐκ ἔχουσιν, [ἀλλ' ἴδιον 5 αὐτῶν τοῦτ' ἔστιν· ἐστέρηνται γὰρ πάντες, καὶ οὐκ ἔχουσι σάρκα ἐντὸς οὐδεμίαν·] τὰ δὲ μέλανα πάντες. ἔστι δὲ γένη πλείω τῶν ἐχίνων, ἔν μὲν τὸ ἐσθιόμενον· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐν 530^b ὃ τὰ καλούμενα ῥὰ μεγάλα ἐγγίγνεται καὶ ἐδώδιμα, ὁμοίως ἐν μείζουσι καὶ ἐλάττοσιν· καὶ γὰρ εὐθύς ἐτι μικροὶ ὄντες ἔχουσι ταῦτα. ἄλλα δὲ δύο γένη τό τε τῶν σπατάγγων καὶ τὸ τῶν καλουμένων βρούσσων· γίνονται δ' οὔτοι πελάγιοι καὶ σπάνιοι. ἐτι αἱ ἐχνομήτρηαι καλούμεναι, μεγέθει πάντων μέγισται. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλο γένος μεγέθει μὲν μικρόν, ἀκάνθας δὲ μεγάλας ἔχον καὶ σκληράς· γίγνεται δὲ [ἐκ] τῆς θαλάττης ἐν πολλαῖς ὀργυιαῖς, ὃ χρῶνται πρὸς τὰς στραγ- 10 γουρίας τινές. περὶ δὲ Τορώνην εἰσὶν ἐχῖνοι λευκοὶ θαλάτ- 10 τιοι καὶ τὰ ὄστρακα καὶ τὰς ἀκάνθας καὶ τὰ ῥὰ, μείζους δὲ τῶν ἄλλων εἰς μῆκος· ἡ δ' ἀκάνθα οὐ μεγάλη οὐδ' ἰσχυρά, ἀλλὰ μαλακωτέρα. τὰ δὲ μέλανα τὰ ἀπὸ τοῦ στόματος πλείω, καὶ πρὸς μὲν τὸν ἔξω πόρον συνάπτονται, πρὸς ἑαυτὰ δ' ἀσύναπτα· τούτοις δ' ὥσπερ διεληγμένος ἐστίν. κινουῖν- 15 ται δὲ μάλιστα καὶ πλειστάκις οἱ ἐδώδιμοι αὐτῶν· καὶ ση-

27 κοχλῖαι A^aC^a tr || 28 αὐτοῖς PD^aC^a || 29 ἃ PD^a || καὶ om tr Sch || 30 τὸ om PD^a || 32 Verba ἀλλ' — 34 οὐδεμίαν a me inclusa longe ineptique repetunt iam dicta; iis deletis cetera bene inter se concinunt || 34 δὲ al] γὰρ? || b 2 γίνεται PD^a || 3 μείζουσι καὶ ἐλάσσ(ττ C^a)ονι A^aC^a || 4 δὲ om A^a pr || σπαταγγίων A^aC^a tr || 5 τὸ om A^a || βρούσσων A^a, βυρσῶν C^a „virsorum“ tr βουττιῶν Sch || 6 χηνομήτρηαι A^a pr || 7 μεγέθει μὲν om PD^a tr || 8 ἀκάνθας ἔχον μεγάλας PD^a, ἀκ. δὲ μ. ἔχει A^aC^a tr. Secutus sum Pk || corruptum ἐκ suadente Sch delevi, in κατὰ mutat Pk || 10 θαλάττιοι delendum videtur || 14 συνάπτονται A^aC^a tr || 15 διεληγμένος A^a.

μείον ἀεί τι ἔχουσιν ἐπὶ ταῖς ἀκάνθαις. ἔχουσι μὲν οὖν
 ἅπαντες ῥά, ἀλλ' ἔνιοι πάμπαν μικρὰ καὶ οὐκ ἐδώδιμα.
 συμβαίνει δὲ τὴν μὲν λεγομένην κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τὸν
 20 ἔχινον κάτω ἔχειν, ἣ δ' ἀφήσει τὸ περιττώμα, ἄνω. [ταὐτὸ
 δὲ τοῦτο συμβέβηκε τοῖς τε στρομβώδεσι πᾶσι καὶ ταῖς λε-
 πάσιν.] ἡ γὰρ νομὴ ἐκ τῶν κάτωθεν, ὥστε τὸ μὲν στόμα
 πρὸς τῇ νομῇ, τὸ δὲ περιττώμα ἄνω πρὸς τοῖς πρᾶνέσι τοῦ
 ὀστράκου. ἔχει δ' ὁ ἔχινος ὀδόντας πέντε κοίλους ἔνδοθεν,
 25 ἐν μέσῳ δὲ τούτων σῶμα σαρκῶδες ἀντὶ γλώττης. τούτου
 δ' ἔχεται ὁ στόμαχος, εἴτα ἡ κοιλία εἰς πέντε μέρη διηρη-
 μένη, πλήρης περιτιτώματος· συνέχουσι δὲ πάντες οἱ κόλποι
 αὐτῆς εἰς ἓν πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς περιτιτώσεως, ἣ τετρύπη-
 ται τὸ ὄστρακον. ὑπὸ δὲ τὴν κοιλίαν ἐν ἄλλῳ ἵμῃνι τὰ
 30 καλούμενα ῥά ἐστίν, ἴσα τὸν ἀριθμὸν ὄντα ἐν ἅπασιν καὶ
 περιττά· πέντε γὰρ ἐστὶ τὸ πλῆθος. ἄνω δὲ τὰ μέλανα ἀπὸ
 τῆς ἀρχῆς τῶν ὀδόντων ἡρτηται, ἃ ἐστὶ πικρὰ καὶ οὐκ ἐδώ-
 διμα. ἐν πολλοῖς δὲ τῶν ζώων τὸ τοιοῦτόν ἐστίν ἢ τὸ
 ἀνάλογον· καὶ γὰρ ἐν ταῖς χελώναις καὶ φρύναις καὶ βατρά-
 531^a χοις καὶ ἐν τοῖς στρομβώδεσι καὶ τοῖς μαλακίοις· ἀλλὰ τῷ
 χρώματι διαφέρει καὶ ἄβρωτά ἐστίν ἐν πᾶσι τὰ τοιαῦτα ἢ
 πάμπαν ἢ μᾶλλον. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν καὶ τελευ-
 τὴν συνεχὲς τοῦ ἐχίνου τὸ στόμα ἐστί, κατὰ δὲ τὴν ἐπι-
 5 φάνειαν οὐ συνεχὲς ἀλλ' ὅμοιον λαμπτήροι μὴ ἔχοντι τὸ
 κύκλω δέσμα. ταῖς δ' ἀκάνθαις χρῆται ὁ ἔχινος ὥς ποσὶν·

17 ἀεί τι] sic tr et ζυδ 681^a 8. δέ τι A^aC^a, δέ τι ἄν P, δέ
 τι ἀεί D^a; δέ· ἀεί γάρ τι Sch, καὶ γὰρ σημ. ἀεί τι Pk || οὖν et
 18 οὐκ et 19 μὲν om A^a || 20 Verba ταὐτό — 21 λεπάσιν in-
 clusa iure del A-W || ταῦτόν PD^a || 21 λοιπάσιν A^aC^a tr || 23 τὴν
 νομὴν PD^a || 27 συνέχουσι „continui sunt“ tr = συνεχεῖς εἰσι? ||
 28 ἔξωθεν A^a, sed supra versum manu pr ὁδόν || 30 τῷ ἀριθμῷ
 PD^a || καὶ περιττά transposui secundum ζυδ 680^b 4; in codd in-
 venit post πλῆθος || 31 τὸ πλῆθος om PD^a || 33 ὧων PD^a ||
 34 καὶ ἐν φρ. καὶ ἐν β. PD^a || φρύνοις A^a || 531^a 1 καὶ τοῖς ||
 καὶ ἐν τοῖς C^a tr, καὶ A^a || μαλακοῖς PD^a || ἀλλ' ἐν τῷ A^aC^a || 2 ἐν
 πᾶσι om PD^a || 4 τὸ σῶμα τοῦ ἐχίνου P tr, τὸ σῶμα ἐστὶ τοῦ
 ἐχ. D^a || κατὰ] ὀπὸ? || δὲ om A^a pr.

ταύταις γὰρ ἐπερειδόμενος καὶ κινούμενος μεταβάλλει τὸν τόπον.

Τὰ δὲ καλούμενα τήθηνα τούτων πάντων ἔχει τὴν φύσιν 6
περιττοτάτην. κέκρυπται γὰρ αὐτῶν μόνων τὸ σῶμα ἐν τῷ 10
ὄστράκῳ πᾶν, τὸ δ' ὄστρακόν ἐστι μεταξὺ δέρματος καὶ
ὄστράκου, διὸ καὶ τέμνεται ὥσπερ βύρσα σκληρά. προσπέφυκε
μὲν οὖν ταῖς πέτραις τῷ ὄστρακῷδε, δύο δ' ἔχει πόρους ἀπ-
έχοντας ἀπ' ἀλλήλων, πάμπαν μικροὺς καὶ οὐ ῥαδίους ἰδεῖν,
ἣ ἀφίησι καὶ δέχεται τὸ ὑγρόν· περιττωμα γὰρ οὐδὲν ἔχει 15
φανερὸν, ὥσπερ τῶν ἄλλων ὀστρέων τὰ μὲν ὥσπερ ἐχλῖνος,
τὰ δὲ τὴν καλουμένην μήκωνα. ἀνοιχθέντα δ' ἔσωθεν πρῶ-
τον μὲν ὑμένα ἔχει νευρώδη περὶ τὸ ὄστρακῶδες· ἐν δὲ
τούτῳ αὐτό ἐστι τὸ σαρκῶδες τοῦ τηθύου, οὐδενὶ ὅμοιον
τῶν ἄλλων· αὕτη μέντοι ἡ σὰρξ πᾶσα ὁμοία. προσπέφυκε 20
δὲ τοῦτο κατὰ δύο τρόπους τῷ ὑμένι καὶ τῷ δέρματι ἐκ τοῦ
πλαγίου· καὶ ἡ προσπέφυκε, ταύτῃ ἐστὶ στενότερον ἐφ' ἐκά-
τερα, οἷς τείνει πρὸς τοὺς πόρους τοὺς ἔξω διὰ τοῦ ὄστρά-
κου φέροντας, ἣ ἀφίησι καὶ δέχεται [τὴν] τροφήν [καὶ] τὸ
ὑγρόν, ὥς ἂν εἰ τὸ μὲν στόμα εἴη, τὸ δὲ τῇ περιττώσει 21
ἔξοδος· καὶ ἔστιν αὐτῶν τὸ μὲν παχύτερον τὸ δὲ λεπτότερον.
ἔσω δὲ κοῖλον ἐφ' ἐκάτερα, καὶ διείργει μικρὸν τι συνεχές·
ἐν θατέρῳ δὲ τῶν κοίλων ἡ ὑγρότης ἐγγίγνεται. ἄλλο δ'
οὐδὲν ἔχει μόριον οὔτε ὀργανικὸν οὔτε αἰσθητήριον, οὔτε,

7 ἀπερειδόμενος PD || 9 δὲ om C^a || τήθηνα πάντων ἔχει τὴν
φύσιν τούτων A^aC^a || 10 ἐν om A^a || 13 τῷ ὄστρακῷδε Pk A-W,
τῷ ὄστράκῳ PD^a tr, τὸ ὄστρακῶδες A^aC^a || δ' om C^a || ἐπέχοντας
A^a pr || 14 ἀπ' om A^aC^a || 15 ἀφίησι A^a || 16 μὲν] μὲν οὖν A^a ||
Verba ὥσπερ τῶν — 17 μήκωνα del A-W; sane pro priore ὥσπερ
exspectes δὲ || 17 ἀνοιχθέντος A^a pr || 18 παρὰ A^a || τὸ σαρκῶδες
Ald A-W Karsch; sed hac lectione tautologia oritur || 19 ἐστὶν
αὐτό PD^a || 19 et 31 τηθέου A^aC^a || 19 οὐδενὶ δ' ἐστὶν ὅμοιον
PD^a || 20 αὕτῃ] αὐτῇ PD^a || πᾶσα] πᾶσιν PD^aA^a rc || ὅμοια A^a pr ||
21 τρόπους A^a || τοῦ om PD^a || 22 στενότερα C^a, στενώτερον P ||
24 τὴν seclusi. δέχεται καὶ τὴν tr. C^a || καὶ ante τὸ om C^a, del
A-W; cf ζμδ 681^a29 δέχεται τὴν ὑγρότητα τὴν εἰς τροφήν κτλ. ||
27 ἐκάτερον A^aC^a || μέσον τι Sch e tr || 28 δὲ] γὰρ A^aC^a.

30 ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, τὸ περιττωματικόν.
 χρωμα δὲ τοῦ τηθύου ἐστὶ τὸ μὲν ὠχρὸν τὸ δ' ἐρυθρόν.

Ἔστι δὲ καὶ τὸ τῶν ἀκαληφῶν γένος ἴδιον· προσπέ-
 φυκε μὲν γὰρ ταῖς πέτραις ὥσπερ ἔνια τῶν ὀστρακοδέρμων,
 ἀπολύεται δ' ἐνίστε. οὐκ ἔχει δ' ὀστρακον, ἀλλὰ σαρκῶδες
 531^b τὸ σῶμα πᾶν ἐστὶν αὐτῆς. αἰσθάνεται δὲ καὶ συναρπάζει
 προσφερομένης τῆς χειρὸς καὶ προσέχεται, καθάπερ ὁ πολύ-
 πους ταῖς πλεκάναις, οὕτως ὥστε τὴν σάρκα ἐπανοιδεῖν.
 ἔχει δὲ τὸ στόμα ἐν μέσῳ καὶ ζῇ ἀπὸ τῆς πέτρας ὥσπερ
 5 ἀπ' ὀστρέου. ἀντέχεται γὰρ ὥσπερ καὶ τῆς χειρὸς, οὕτω τῶν
 μικρῶν ἰχθυοδίων κἄν τι προσπέσῃ αὐτῇ ἐδώδιμον· κατεσθίει
 δὲ καὶ ἐχίνους καὶ κτένας. [καὶ ἀπολύεται δὲ γένος τι
 αὐτῶν.] περίττωμα δὲ παντελῶς οὐδὲν φαίνεται ἔχουσα,
 ἀλλ' ὁμοία κατὰ τοῦτο τοῖς φυτοῖς ἐστὶν. γένη δὲ τῶν ἀκα-
 10 ληφῶν ἐστὶ δύο, αἱ μὲν ἐλάττους καὶ ἐδώδιμοι μᾶλλον, αἱ
 δὲ μεγάλαι καὶ σκληραί, οἷαι γίνονται καὶ περὶ Χαλκίδα.
 τοῦ μὲν οὖν χειμῶνος τὴν σάρκα στιφρὰν ἔχουσι (διὸ καὶ
 θηρεύονται καὶ ἐδώδιμοί εἰσι), τοῦ δὲ θέρους ἀπόλλυνται·

30 ἐπὶ conieci, ἐν codd. Fort ἐν τοῖς ἄλλοις delendum ||
 32 ἀκαλύφων D^a, ἀκαλίφων P || 33 μὲν γὰρ] δὲ A^aC^a || 34 ἀπο-
 λύνονται A^aC^a tr || **b** 1 σῶμα πᾶν] στόμα A^aC^a || 2 προσδέχεται
 A^a, προσέρχεται C^a || 3 οὕτως] οὔτε A^a pr || 4 ζῇ] δὴ Pk || ἀπὸ |
 δ' ἀπὸ A^aC^a || 5 ἀπὸ στερεοῦ A^a pr C^a || κἄν] ἄν Pk || 5—8 Hunc
 locum constitui vestigia codicum A^aC^a premens et verba ter
 posita κἄν τι προσπέσῃ bis resecans, nec non verba inclusa,
 quippe quae cum antecedentibus ἀπολύεται δ' ἐνίστε non con-
 gruunt. Similiter A-W: κἄν τι προσπέσῃ τῶν μικρῶν ἰχθυοδίων,
 ἀντέχεται· ὥσπερ γὰρ τῆς χειρὸς. οὕτω κἄν τι προσπέσῃ αὐτῇ
 ἐδώδιμον. κατεσθίει δὲ καὶ ἐχ. καὶ κτένας. καὶ ἀπολ. δὲ γένος
 τι αὐτῶν. At Bk pessime: κἄν (καὶ ἄν PD^a) προσπίσῃ τῶν μ.
 ἰχθ., ἀντέχεται ὥσπερ (γὰρ ὥσπερ καὶ A^aC^a tr, τῆς χειρὸς· οὕτω
 κἄν τι (τι om PD^a) pr. αὐτῇ ἐδώδιμον, κατεσθίει (κατεσθίει om
 A^aC^a). καὶ α. δὲ γένος τι αὐτῶν, ὃ εἴαν (ἄν PD^a) τι προσπίσῃ
 κατεσθίει καὶ ἐχ. καὶ κτένας. Pk del εἴαν τι προσπ. || 7 κτένας
 καὶ ἐχίνους A^a || 8 περίττωμα κτλ] diversa leguntur 590^a29 || παν-
 τελῶς οὐδὲν] παντὸν οὐδὲν A^a ut ζμδ 681^b8 || 9 ἀκαλίφων D^a,
 ἀκαλύφων P || 10 ἐλάττους C^a || 11 αἱ A^aC^a || 12 στιφρὰν A^a.
 στιφρὰν C^a || 13 post θέρους add πολλαὶ Pk.

γίγνονται γὰρ μαδαρά, καὶ ἔάν τις θίγῃ, διασπῶνται ταχέως
καὶ ὅλαι ἀφαιρεῖσθαι οὐ δύνανται· πονοῦσαί τε ταῖς ἀλείαις 15
εἰς τὰς πέτρας εἰσδύονται μᾶλλον.

Περὶ μὲν οὖν τῶν μαλακίων καὶ τῶν μαλακοστράκων
καὶ τῶν ὀστρακοδέσμων, ὅσα τ' ἔχουσι μέρη ἐκτὸς καὶ ὅσα
ἐντὸς, εἴρηται· περὶ δὲ τῶν ἐντόμων λεκτέον τὸν αὐτὸν τρό- 7
πον. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γένος πολλὰ εἶδη ἔχον ἐν ἑαυτῷ, καὶ 20
ἐνίοις πρὸς ἄλληλα συγγενικοῖς οὖσιν οὐκ ἐπέξενκται κοινὸν
ὄνομα οὐδέν, οἷον ἐπὶ μελίττῃ καὶ ἀνθρήνῃ καὶ σφηκὶ καὶ
πᾶσι τοῖς τοιούτοις, καὶ πάλιν ὅσα τὸ πτερόν ἔχει ἐν κολεῷ.
οἷον μηολόνθη καὶ κάραβος καὶ κανθαρίς καὶ ὅσα ἄλλα
τοιαῦτα. πάντων μὲν οὖν κοινὰ μέρη ἐστὶ τρία, κεφαλὴ τε 25
καὶ τὸ περὶ τὴν κοιλίαν κύτος καὶ τρίτον τὸ μεταξὺ τού-
των, οἷον τοῖς ἄλλοις τὸ στῆθος καὶ τὸ νῶτόν ἐστιν. τοῦτο
δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐν ἐστίν· ὅσα δὲ μακρὰ καὶ πολύποδα,
σχεδὸν ἴσα ταῖς ἐντομαῖς ἔχει τὰ μεταξὺ. πάντα δ' ἔχει διαι-
ρούμενα ζῶν τὰ ἔντομα, πλὴν ὅσα ἢ λίαν κατέψνκται ἢ 30
διὰ μικρότητα ταχὺ καταψύχεται, ἐπεὶ καὶ οἱ σφῆκες διαιρε-
θέντες ζῶσιν. μετὰ μὲν οὖν τοῦ μέσου καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ
κοιλία ζῇ, ἄνευ δὲ τούτου ἡ κεφαλὴ οὐ ζῇ. ὅσα δὲ μακρὰ 532^a
καὶ πολύποδά ἐστι, πολλὸν χρόνον ζῇ διαιρούμενα, καὶ κινεῖ-
ται τὸ ἀποτμηθὲν ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ ἔσχατα· καὶ γὰρ ἐπὶ
τὴν τομὴν πορεύεται καὶ ἐπὶ τὴν οὐράν, οἷον ἡ καλουμένη
σκολόπενδρα. ἔχει δ' ὀφθαλμοὺς μὲν ἅπαντα, ἄλλο δ' αἰ- 5
σθητήριον οὐδὲν φανερόν, πλὴν ἔνια οἷον γλῶτταν (ἦν καὶ

14 ἔάν| ἄν PD^a || 15 ὅλα A^a, ὅλως PD^a, ὅλας Sch e Rhen et tr (sed
in Fesul „tote non possunt afferrī = totae n. p. auferrī“) || οὐ
δύνανται ἀφ. PD^a tr || πονοῦσι C^a tr || τε ταῖς ἀ.], „autem in
caloribus ei“ tr || ἀλείαις A^a || 16 ἐνδύονται PD^a || 18 τ' om PI^a ||
20 τὸ γένος τοῦτο πολλὰ ἔχον εἶδη ἐν αὐτῷ PD^a || 21 γενικοῖς
A^a pr || 23 πᾶσι om PD^a || 24 οἷον οἷον A^a || κάραβος A^a C^a ||
25 τοιαῦτα ἄλλα. πάντων A^a C^a, ἄλλα om PD^a tr || 27 τὸ post
καὶ om A^a C^a || ἐστίν om A^a C^a || 28 ἐνεστίν· ὅσα δὲ μικρὰ A^a ||
29 τὸ A^a || 30 ὅσα] ἢ PD^a || 31 ψύχεται A^a || 32 καὶ post μέσου
om A^a C^a || 532^a 1 οὐ om A^a pr || 5 σκολόπενδρα A^a || 6 γλῶττα A^a C^a ||
Verba ἦν — 7 πάντα, tum 8 τοῦτο — 9 πορεύεται del A-W, id

τὰ ὁσπρακόδεσμα ἔχει πάντα) ἧ καὶ γεύεται καὶ εἰς αὐτὰ τὴν
τροφήν ἀνασπᾷ. τοῦτο δὲ τοῖς μὲν μαλακόν ἐστι, τοῖς δ'
ἔχει ἰσχὺν πολλήν, ὥσπερ ταῖς πορφύραις. καὶ οἱ μύωπες δὲ
10 καὶ οἱ οἰστροὶ ἰσχυρόν τοῦτ' ἔχουσι, καὶ τᾶλλα σχεδὸν τὰ
πλεῖστα· ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς μὴ ὀπισθοκέντροις τοῦτο ὥσπερ
ὄπλον ἔχει ἕκαστον (ὅσα δ' ἔχει τοῦτο, ὀδόντας οὐκ ἔχει,
ἔξω ὀλλγων τινῶν), ἐπεὶ καὶ αἱ μυῖαι τούτῳ θιγγάνουσαι
αἱματίζουσι καὶ οἱ κώνωπες τούτῳ κεντοῦσιν. ἔχουσι δ' ἔνια
15 τῶν ἐντόμων καὶ κέντρα. τὸ δὲ κέντρον τὰ μὲν ἔχει ἐν αὐτοῖς,
οἶον αἱ μέλιτται καὶ οἱ σφῆκες, τὰ δ' ἐκτός, οἶον σκορ-
πίος· καὶ μόνον δὴ τοῦτο τῶν ἐντόμων μακρόκερκόν ἐστιν
ἔτι δὲ χηλὰς ἔχει τοῦτό τε καὶ τὸ ἐν τοῖς βιβλίοις γιγνό-
μενον σκορπιῶδες. τὰ δὲ πτηνὰ αὐτῶν πρὸς τοῖς ἄλλοις
20 μορίοις καὶ πτερὰ ἔχει. ἔστι δὲ τὰ μὲν δίπτερα αὐτῶν,
ὥσπερ αἱ μυῖαι, τὰ δὲ τετράπτερα, ὥσπερ αἱ μέλιτται· οὐδὲν
δ' ἐστὶν ὀπισθόκεντρον δίπτερον ὄν. ἔτι δὲ τὰ μὲν ἔχει
τῶν πτηνῶν ἔλντρον τοῖς πτεροῖς, ὥσπερ ἡ μηλολόνθη, τὰ
δ' ἀνέλντρα ἐστίν, ὥσπερ ἡ μέλιττα· ἀνοροπύγιος δ' ἡ
25 πτιῆσις αὐτῶν ἀπάντων ἐστί, καὶ τὸ πτερόν οὐκ ἔχει καυλὸν
οὐδὲ σχίσιν. ἔτι κεφαλὰς πρὸ τῶν ὀμμάτων ἔνια ἔχει, οἶον
αἶ τε ψυχαὶ καὶ οἱ κάραβοι. ὅσα δὲ πηδητικὰ αὐτῶν ἐστι,
τούτων τὰ μὲν ἔχει τὰ ὀπισθεν σκέλη μείζω, τὰ δὲ πηδάλια
καμπτόμενα εἰς τοῖς πηδῶν ὥσπερ τὰ τῶν τετραπόδων σκέλη.
30 πάντα δ' ἔχει τὰ πρᾶνῃ πρὸς τὰ ὕπτια διάφορα, ὥσπερ

quod improbat Karsch || 7 ὥ A^a pr C^a || καὶ ante εἰς om A^a pr ||
αὐτὰ P^k, αὐτὸ PD^aC^a, αὐτὴν A^a pr || 8 ἐστι et 9 δὲ om PD^a
tr || 12 ἔχει ἕκαστον, quod retineri vix potest, fort corruptum
est ex ὑπάρχει ἕκαστῳ vel ὑ. ὀξύθηκτον || 16 σκορπίοι P. δὴ
σκορπίος C^a || 17 τῶν ἐ. τοῦτο PD^a tr || μακρόκερκόν P^khen
Scot, μακρόκεντρον A^aC^aD^a tr || 18 ὅτι τε A^a || τε om A^a ||
22 ἐστὶν om A^aC^a || δίπ. ὀπ. PD^a || ὄν coni, μόνον A^aC^a, om
PD^a. οὐδὲν δ' ἐστὶ διπ. μόνον ὀπ. ὄν tr. οὐθὲν δὲ δίπ. ὀπ.
A-W similiter ac ζμδ 683^a 13 || 24 ἀνοροπύγιος A^a. ἀνορο-
πύγιος C^a || 26 ἔχει om PD^a, ἔχει ἔνια A^a || 29 εἰς τὸ ὕπ. A^a,
εἰς τὰ ὕπ. C^a || 30 διαφορὰ A^a pr, διαφορὰν C^aA^a re, διαφο-
ράς PD^a.

καὶ τᾶλλα ζῶα. ἡ δὲ τοῦ σώματος σὰρξ οὐτ' ὀστρακώδης
 ἐστὶν οὐθ' οἶον τὸ ἐντὸς τῶν ὀστρακωδῶν, οὕτω σαρκώδης,
 ἀλλὰ μεταξύ. διὸ καὶ οὐτ' ἄκανθαν ἔχουσιν οὐτ' ὅστούν 532^b
 οὐθ' οἶον σήπιον οὔτε κύκλῳ ὀστρακον· αὐτὸ γὰρ αὐτὸ τὸ
 σῶμα διὰ τὴν σκληρότητα σώζει καὶ οὐ προσδεῖται ἑτέρου
 ἐρείσματος. δέσμα δ' ἔχουσι μὲν, πάμπαν δὲ τοῦτο λεπτόν.
 τὰ μὲν οὖν ἔξωθεν αὐτῶν μόρια ταῦτα καὶ τοιαῦτ' ἐστίν, 5
 ἐντὸς δ' εὐθύς μετὰ τὸ στόμα ἔντερον τοῖς μὲν πλείστοις
 εὐθύ καὶ ἀπλοῦν μέχρι τῆς ἐξόδου ἐστίν, ὀλίγοις δ' ἐλιγμὸν
 ἔχει. σπλάγχνον δ' οὐδὲν ἔχει τῶν τοιούτων οὐδὲ πιμελήν,
 ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τῶν ἀναίμων οὐδέν. ἔνια δ' ἔχει καὶ κοι-
 λίαν, καὶ ἀπὸ ταύτης τὸ λοιπὸν ἔντερον ἢ ἀπλοῦν ἢ ἐλιγ- 10
 μένον, ὥσπερ αἱ ἀκρίδες. ὁ δὲ τέτιξ μόνον τῶν τοιούτων
 καὶ τῶν ἄλλων ζῶων στόμα οὐκ ἔχει, ἀλλ' οἶον τοῖς ἐμ-
 προσθοκέντροις τὸ γλωττοειδές, τοῦτο μακρὸν καὶ συμφυές
 καὶ ἀδιάσχιτον, δι' οὗ τῇ δρόσῳ τρέφεται μόνον· ἐν δὲ τῇ
 κοιλίᾳ οὐκ ἴσχει περιττωμα. ἔστι δ' αὐτῶν πλείω εἶδη, καὶ 15
 διαφέρουσι μεγέθει τε καὶ μικρότητι καὶ τῷ τοῦς μὲν καλου-
 μένους ἀχέτας ὑπὸ τὸ διάζωμα διηρησθαι καὶ ἔχειν ὑμένα
 φανερόν, τὰ δὲ τετιγόνια μὴ ἔχειν.

Ἔστι δ' ἔνια ζῶα περιττὰ καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ, ἃ διὰ
 τὸ σπάνια εἶναι οὐκ ἔστι θεῖναι εἰς γένος. ἥδη γὰρ φασί 21
 τινες τῶν ἐμπειρικῶν ἀλιέων [οἱ μὲν] ἐωρακέναι ἐν τῇ θα-

32 τῶν ὀστράκων ? || οὕτω σαρκώδης] οὔτε σαρκῶδες A^aC^a,
 οὕτω σαρκῶδες A-W || b 1 καὶ om A^a || 2 οὐθ' οἶον σήπιον om
 A^a pr || σηπίειον C^a, σηπίον D^a || 3 οὐδὲν δεῖται A^aC^a || 5 ταῦτα
 καὶ τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον. ἐντὸς δὲ τοῦ κύτους μετὰ PD^a.
 Cum A^aC^a consentit tr || 7 ἐλ. ἔχον A^a || 10 ἢ utrumque om
 A^aC^a || Ut verba cum re congruant, propon A-W ἢ ἀπλοῦν
 ὥσπερ αἱ ἀκρίδες, ἢ εἰλ. ὥσπερ ὁ τέτιξ. ὁ δὲ τέτιξ κτλ.
 Karsch ἢ εἰλ. ἢ ἀπλοῦν ὥσπερ αἱ ἀκρ. || ἐλιγμένον A^a || 11 αἱ
 om A^a || 12 ἐμπροσθοκέντροις tr Ald Pk, ἐμπροσθεν κέντροις
 A^aC^aD^a, ὀπισθοκέντροις PA^a re || 16 τε om PD^a || σμικρότητι
 A^a || 17 ἀσχέτας A^a tr || ὑπόζωμα PD^a, ut e. g. 475^a 8, 20, ^b 4,
 535^b 8, 556^a 18; sed διάζωμα legitur etiam 475^a 2, 553^a 28 ||
 20 ἥδη] hoc non intellego || 21 τινές φασι τῶν ἐμπορικῶν PD^a
 „expertorum“ tr || οἱ μὲν seclusi.

λάττη ὅμοια δοκίοις, μέλανα, στρογγύλα τε καὶ ἰσοπαχῇ·
 ἕτερα δὲ καὶ ἀσπίσιν ὅμοια, τὸ μὲν χροῶμα ἐρυθρά, πτερυγία
 δ' ἔχοντα πυκνά· καὶ ἄλλα ὅμοια αἰδοίῳ ἀνδρὸς τό τ' εἶδος
 25 καὶ τὸ μέγεθος, πλὴν ἀντὶ τῶν ὄρχεων πτερυγία ἔχειν δύο,
 καὶ λαβέσθαι ποτὲ τοῦ πολυαγκίστρου τῷ ἄκρῳ.

Τὰ μὲν οὖν μέρη τῶν ζώων ἀπάντων τὰ τ' ἐκτὸς καὶ
 τὰ ἐντὸς περὶ ἕκαστον γένος καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τοῦτον ἔχει
 8 τὸν τρόπον. περὶ δὲ τῶν αἰσθήσεων νῦν λεκτέον· οὐ γὰρ
 30 ὁμοίως ἅπασιν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τοῖς μὲν πᾶσαι τοῖς δ'
 ἐλάττους εἰσίν. εἰσὶ δ' αἱ πλεῖσται, καὶ παρ' ἃς οὐδεμία
 φαίνεται ἴδιος ἑτέρα, πέντε τὸν ἀριθμόν, ὄψεις, ἀκοή, ὄσφρη-
 σις, γεῦσις, ἀφή. ἄνθρωπος μὲν οὖν καὶ τὰ ζωοτόκα καὶ
 533^a πεζά, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὅσα ἔναιμα καὶ ῥοτόκα, πάντα
 φαίνεται ἔχοντα ταύτας πάσας, πλὴν εἴ τι πεπήρωται γένος
 ἔν, οἷον τὸ τῶν ἀσπαλάκων. τοῦτο γὰρ ὄψιν οὐκ ἔχει·
 ὀφθαλμοὺς γὰρ ἐν μὲν τῷ φανερῷ οὐκ ἔχει, ἀφαιρεθέντος
 5 δὲ τοῦ δέρματος ὄντος παχέος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν
 χώραν τὴν ἔξω τῶν ὀμμάτων ἔσωθεν εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ
 διεφθαρμένοι. πάντ' ἔχοντες ταῦτα τὰ μέρη τοῖς ἀληθινοῖς·
 ἔχουσι γὰρ τό τε μέλαν καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ μέλανος, τὴν κα-
 λουμένην κόρην, καὶ τὸ κύκλω πῖον, ἐλάττω μέντοι ταῦτα
 10 πάντα τῶν φανερῶν ὀφθαλμῶν. εἰς δὲ τὸ ἔξωθεν οὐδὲν
 σημαίνει τούτων διὰ τὸ τοῦ δέρματος πάχος, ὥς ἐν τῇ γε-

22 δοκοῖς D^a || ἀμέλανα C^a Rhén In A^a ante μ. littera
 erasa est || τε] δὲ A^a C^a tr || 23 ἕτεροι Casaub Pk, ut anaco-
 luthiam tollant; potius exspectes οἱ δὲ || καὶ om P I^a tr
 24 ἄλλοι Casaub Pk || 25 πτερυγίας P I^a || ἔχει A^a 26 post ποτὲ
 add τοιοῦτον P D^a tr || post ἄκρῳ add αὐτοῦ A^a C^a „summitate
 ipsa“ tr || 27 ἐντὸς—ἐκτὸς P I^a || 28 καὶ περὶ ἕκαστον γένος
 ἰδίᾳ A^a C^a || 30 πᾶσιν P D^a || ὑπάρχει A^a || 31 ἐλάττους C^a
 εἰσίν et αἱ om P I^a || 1 πρὸς δὲ] καὶ ἔτι πρὸς P D^a || ῥοτόκα
 emend A-W, ζωοτόκα codd || 2 πάσας| πάλιν A^a pr, ut vide-
 tur || 3 ἐν om P D^a || 6 ἔξωθεν P D^a || 7 πάντες ἔχοντες ταῦτα
 A^a || 9 κύκλω πῖον A-W egregie ex tr „quod in circuitu pingue“,
 κυκλώπιον codd. cf 532^b 1 κύκλω ὄστρακον || 10 πάντα om P D^a ||
 τῶν ὀφθαλμῶν τῶν φανερῶν A^a εἰς] εἰ A^a pr || ἔξω P I^a ||
 11 σημαίνει] ἐκβαίνει? || ἐν om A^a pr C^a.

νέσει πηρουμένης τῆς φύσεως· [εἰσὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου,
ἢ συνάπτει τῷ μυελῷ, δύο πόροι νευρώδεις καὶ ἰσχυροὶ
παρ' αὐτὰς τείνοντες τὰς ἔδρας τῶν ὀφθαλμῶν, τελευτῶν-
τες δ' εἰς τοὺς ἄνω χαυλιόδοντας.] τὰ δ' ἄλλα καὶ τῶν 15
χρωμάτων αἰσθησιν ἔχει καὶ τῶν ψόφων, ἔτι δὲ καὶ ὁσμῆς
καὶ χυμῶν. τὴν δὲ πέμπτην αἰσθησιν τὴν ἀφ' ἧν καλουμέ-
νην καὶ τὰλλα πᾶντ' ἔχει ζῶα. ἐν μὲν οὖν ἐνίοις [καὶ] τὰ
αἰσθητήρια φανερώτατά ἐστι, τὰ μέντοι τῶν ὁμμάτων καὶ
μάλιστα· διωρισμένον γὰρ ἔχει τὸν τόπον τῶν ὀφθαλμῶν. 20
καὶ τὰ τῆς ἀκοῆς· ἔνια μὲν γὰρ ὦτα ἔχει, ἔνια δὲ τοὺς
πόρους φανεροὺς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ὁσφρήσεως· τὰ μὲν
γὰρ ἔχει μυκτῆρας, τὰ δὲ τοὺς πόρους τῆς ὁσφρήσεως, οἶον
τὸ τῶν ὀρνίθων γένος. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τῶν χυμῶν αἰσθη-
τήριον, τὴν γλῶτταν. ἐν δὲ τοῖς ἐνύδροις καὶ ἐναίμοις οἱ 25
ἰχθύες τὸ μὲν τῶν χυμῶν αἰσθητήριον, τὴν γλῶτταν, ἔχουσι
μὲν, ἔχουσι δ' ἀμυδρῶς· ὁστώδη γὰρ καὶ οὐκ ἀπολελυμένην
ἔχουσιν. ἀλλ' ἐνίοις τῶν ἰχθύων ὁ οὐρανός ἐστι σαρκώδης,
οἶον τῶν ποταμίων ἐν τοῖς κυπρίνοις, ὥστε τοῖς μὴ σκο-
πουμένοις ἀκριβῶς δοκεῖν ταύτην εἶναι γλῶτταν. ὅτι δ' 30
αἰσθάνονται γεγόμενα, φανερόν· ἰδίους τε γὰρ πολλὰ χαίρει

12 πηρουμένης P, πληρουμένης A^a pr C^a || Verba εἰσὶ — 15
χαυλ. del A-W; sane et alia et verba ἔδρας, χαυλ. offendunt.
Nam cum talpa acutos habeat dentes, ut recte Scal adnotat,
χαυλιόδους esse nequit, cf. 501^a20, 661^b24; tum dentes exsertos
solum maiora animalia habent, cf. ζυγ 663^b29 sq || 13 μυελῷ
νεύρω PD^a „medullae“ tr || 15 χαυλιόδοντας C^a || 16 δὲ καὶ ὁ.
δ' ὁ. A^aC^a || 18 καὶ seclusi Camum et Schneiderum secutus ||
19 εἰσὶ PD^a || μέντοι mutavi monente Schneidero, μὲν codd ||
20 μάλιστα conī, μάλλον codd || 21 καὶ τὰ τῆς A-W, καὶ τὸν
τῆς A^aC^a, τὸν om PD^a, ὡς καὶ τὸν Pk. Corruptelam loci sic
quoque tollas: τὰ μέντοι τῶν ὁμμάτων καὶ μάλλον — διωρισμ.
γὰρ ἔχει τὸν τ. τ. ὀφθαλμῶν — ἢ τὰ τῆς ἀκ. || 23 πόρους τοὺς
τῆς ὁ. PD^a || 25 γλῶτταν ἔχουσιν. ἐν PD^a || καὶ ἐναίμοις οἱ
ἰχθύες A-W, καλουμένοις δὲ (τε tr) ἰχθύσι codd tr || 26 τὴν
γλῶτταν om A^aC^a, fort post ἀπολελυμένην ponendum est ||
27 γὰρ] τε γὰρ PD^a || 28 ἔχουσιν om PD^a || 29 κυπρίοις A^aC^a ||
μὴ] μὲν codd; cf. ζυβ 661^a1 || 31 πολλοῖς A^a pr C^a.

χυμοῖς, καὶ τὸ τῆς ἀμίας λαμβάνουσι μάλιστα δέλεαρ καὶ
 τὸ τῶν πιόνων ἰχθύων, ὥς χαίροντες ἐν τῇ γεύσει καὶ
 533^b ἐδωδῇ τοῖς τοιούτοις δελέασιν. τῆς δ' ἀκοῆς καὶ τῆς ὁσφρή-
 σεως οὐδὲν ἔχουσι φανερόν αἰσθητήριον· ἃ γὰρ ἂν τισιν
 εἶναι δόξειε κατὰ τοὺς τόπους τῶν μυκτήρων, οὐδὲν πε-
 ραίνει πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ τὰ μὲν τυφλά, τὰ δὲ
 φέρει μέχρι τῶν βραγχίων. ὅτι δὲ καὶ ἀκούουσι καὶ ὁσ-
 5 φραίνονται, φανερόν· τοὺς τε γὰρ ψόφους φεύγοντα φαίνε-
 ται τοὺς μεγάλους, οἷον τὰς εἰρεσίας τῶν τριήρων, ὥστε
 λαμβάνεσθαι ῥαδίως ἐν ταῖς θαλάμαις· καὶ γὰρ ἂν μικρὸς
 ἢ ὁ ἔξω ψόφος, ὅμως τοῖς ἐν τῷ ὕγρῳ τὴν ἀκοὴν ἔχουσι
 χαλεπὸς καὶ μέγας καὶ βαρὺς φαίνεται πᾶσιν. ὃ συμβαίνει
 10 καὶ ἐπὶ τῆς τῶν δελφίνων θήρας· ὅταν γὰρ ἀθρόως περι-
 κυκλώσωσι τοῖς μονοξύλοις, ψοφοῦντες ἔξ αὐτῶν ἐν τῇ
 θαλάττῃ ἀθρόους ποιοῦσιν ἐξοκέλλειν φεύγοντας εἰς τὴν
 γῆν, καὶ λαμβάνουσιν ὑπὸ τοῦ ψόφου καρηβαροῦντας. καίτοι
 οὐδ' οἱ δελφῖνες τῆς ἀκοῆς φανερόν οὐδὲν ἔχουσιν αἰσθη-
 15 τήριον. ἔτι δ' ἐν ταῖς θήραις τῶν ἰχθύων ὅτι μάλιστα
 εὐλαβοῦνται ψόφον ποιεῖν ἢ κώπης ἢ δικτύων οἱ περὶ τὴν
 θήραν ταύτην ὄντες· ἀλλ' ὅταν κατανοήσωσιν ἐν τινι τόπῳ
 πολλοὺς ἀθρόους ὄντας, ἐκ τοσούτου τόπου τεκμαιρόμενοι
 τὰ δίκτυα καθιᾶσιν, ὥπως μήτε κώπης μήτε τῆς ῥύμης τῆς
 20 ἀλιάδος ἀφίκηται πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὁ ψόφος· παρ-
 αγγέλλουσί τε πᾶσι τοῖς ναύταις ὅτι μάλιστα σιγῇ πλεῖν,
 μέχρι περ ἂν κυκλώσωσιν. ἐνίοτε δ' ὅταν βούλωνται συν-
 δραμεῖν, ταὐτὸν ποιοῦσιν ὅπερ ἐπὶ τῆς τῶν δελφίνων θή-
 ρας· ψοφοῦσι γὰρ λίθοις, ἵνα φοβηθέντες συνθέωσιν εἰς

32 μάλλον C^a || 33 τὸ πῖον τῶν ἰχθύων PD^a || ἐν om PD^a ||
 καὶ ἐν τῇ ἐδωδῇ PD^a || b 2 ὁ PD^a tr || ἂν om A^a || τισιν]
 τις A^aC^a || 7 Verba καὶ — 9 πᾶσιν del A-W; sane suspicione
 non carent || 8 ὕγρῳ] ἄγρῳ A^a pr || 10 ἀθρόους C^a, ἀθρόον
 PD^a; malim absit || 12 ἐξοκέλλειν C^a, ἐξωκέλλειν A^a, ἐξωκέλλειν
 D^a || 13 καρηβαρῶντας A^aC^a, καρηβαροῦντες P || 14 φαν. post
 οὐδ. P, post ἔχ. D^a || 19 τῆς post μήτε om PD^a || 22 συγκυκλώ-
 σονται PD^a || 23 ταυτὸ C^a || 24 λίθους A^a.

ταυτό, καὶ τοῖς δικτύοις οὕτω περιβάλλονται. [καὶ πρὶν μὲν 25
συγκλεῖσθαι, καθάπερ εἴρηται, κωλύουσι ψοφεῖν, ὅταν δὲ
κυκλώσωσι, κελεύουσιν ἤδη βοᾶν καὶ ψοφεῖν· τὸν γὰρ ψό-
φον καὶ τὸν θόρυβον ἀκούοντες ἐμπίπτουσι διὰ τὸν φόβον.]
ἔτι δ' ὅταν ἴδωσιν οἱ ἀλιεῖς ἐκ πάνυ πολλοῦ νεμομένους
ἀθρόους πολλοὺς ἐν ταῖς γαλήναις καὶ εὐδαίαις ἐπιπολάζον- 30
τας, καὶ βουλευθῶσιν ἰδεῖν τὰ μεγέθη καὶ τί τὸ γένος αὐ-
τῶν, ἂν μὲν ἀποφῆτι προσπλεύσωσι, λανθάνουσι καὶ κατα-
λαμβάνουσιν ἐπιπολάζοντας ἔτι, ἐὰν δὲ τις τύχῃ ψοφῆσας
πρότερον, φανεροί εἰσι φεύγοντες. ἔτι δ' ἐν τοῖς ποταμοῖς 534^a
εἰσὶν ἰχθύδια ἅττα ἃ καλοῦσιν τινες κόττους· ταῦτα θη-
ρεύουσιν τινες διὰ τὸ ὑπὸ ταῖς πέτραις ὑποδεδυνέναι κό-
πτοντες τὰς πέτρας λίθοις· τὰ δ' ἐκπίπτει παραφερόμενα
ὥς ἀκούοντα καὶ καρηβαροῦντα ὑπὸ τοῦ ψόφου. ὅτι μὲν
οὖν ἀκούουσιν, ἐκ τῶν τοιούτων ἐστὶ φανερόν· εἰσὶ δὲ τινες 5
οἳ φασὶ καὶ μάλιστα ὀξυηκόους εἶναι τῶν ζώων τοὺς ἰχθύς,
ἐκ τοῦ διατρίβοντες περὶ τὴν θάλατταν ἐντυγχάνειν τοιού-
τοις πολλοῖς. μάλιστα δὲ τῶν ἰχθύων εἰσὶν ὀξυήκοοι κε-
στρεύς, λάβραξ, σάλπη, χρομὶς, καὶ ὅσοι ἄλλοι τοιοῦτοι τῶν
ἰχθύων· οἳ δ' ἄλλοι τούτων ἦττον, διὸ μᾶλλον πρὸς τῷ 10
ἐδάφει τῆς θαλάττης ποιοῦνται τὰς διαγωγὰς. ὁμοίως δὲ
καὶ περὶ ὁσφρήσεως. τοῦ τε γὰρ μὴ προσφάτου δελέατος
οὐκ ἐθέλουσιν ἄπτεσθαι οἱ πλεῖστοι τῶν ἰχθύων, τοῖς τε δε-
λέασιν οὐ τοῖς αὐτοῖς ἀλίσκονται πάντες ἀλλ' ἰδίους, διαγι-

25 περιβάλλονται A^aC^aD^a || Verba καὶ — 28 φόβον ut pra-
vam repetitionem del A-W || 29 ἐκ] εἰς A^a pr || 30 εὐδαίαις
A^a pr || 33 ἐὰν] ἂν C^a || 534^a 2 ἅττα] ὑπὸ ταῖς πέτραις PD^a tr ||
κοίτους καὶ ταῦτα PD^a || 3 nescio an ὑπὸ delendum vel ὑπὸ
τὰς πέτρας scribendum sit || κόμπτοντες ταῖς πέτραις A^a || 6 ὀξυ-
κόους D^aA^a pr, ὀξηκόους A^a re || 7 διατρίβοντες correxi, δια-
τρίβοντας A^aC^a. At PD^a ἰχθύας, λέγειν δὲ τοῦτο τοὺς διατρί-
βοντας περὶ τὴν θάλατταν διὰ τὸ ἐντυγχάνειν PD^a tr || 8 ὀξύ-
κοοι A^a pr || post κεστρεύς add χρέμψ D^a, χρέψ P || 9 λάβραξ
D^a || σάρπη A^a || χρέμης A^aC^a || 10 μάλιστα A^a || 12 post ὁσφρ.
add ἔχει PD^a tr || 13 οὐ θέλουσιν C^a, οὐ θε A^a pr || post ἰχθύων
add οἱ δ' ἄλλοι τούτων ἦττον A^aC^a.

15 γινώσκοντες τῷ ὁσφραίνεσθαι· ἔνια γὰρ δελεάζεται τοῖς δυσ-
 ῶδεσιν, ὥσπερ ἡ σάλπη τῇ κόπρῳ. ἔτι δὲ πολλοὶ τῶν
 ἰχθύων διατρίβουσιν ἐν σπηλαίοις, οὓς ἐπειδὴν βούλονται
 προκαλέσασθαι εἰς τὴν θήραν οἱ ἄλιεῖς, τὸ στόμα τοῦ σπη-
 λαίου περιαλείφουσι ταριχηραῖς ὀσμαῖς, πρὸς ἃς ἐξέρχονται
 20 ταχέως. ἀλίσκεται δὲ καὶ ἡ ἔγχελυς τοῦτον τὸν τρόπον· τι-
 θέασι γὰρ τῶν ταριχηρῶν τι κεραμίων, ἐνθίντες εἰς τὸ
 στόμα τοῦ κεραμίου τὸν καλούμενον ἰθμόν. καὶ ὅλως δὲ
 πρὸς τὰ κνισώδη φέρονται πάντες θᾶπτον. καὶ τῶν σηπιῶν
 δὲ τὰ σαρκία σταθεύσαντες ἔνεκα τῆς ὀσμῆς δελεάζουσι τοῦ-
 25 τοις· προσέρχονται γὰρ μᾶλλον. τοὺς δὲ πολύπους φασὶν
 ὀπτήσαντες εἰς τοὺς κύρτους ἐντιθέσθαι οὐδενὸς ἄλλου χάριν
 ἢ τῆς κνίσσης. ἔτι δ' οἱ θυάδες ἰχθύες, ὅταν ἐκχυθῇ τὸ πλῦμα
 τῶν ἰχθύων, ἢ τῆς ἀντλίας ἐκχυθείσης, φεύγουσιν ὡς ὁσ-
 φραίνόμενοι τῆς ὀσμῆς αὐτῶν. καὶ τοῦ αὐτῶν δὴ αἵματος
 534^b τάχιστα ὁσφραίνεσθαι φασιν αὐτούς· δῆλον δὲ ποιοῦσι φεύ-
 γοντες καὶ ἐκτοπίζοντες μακράν, ὅταν αἷμα γένηται ἰχθύων.
 καὶ ὅλως δ' ἂν μὲν σαπρῶ τις δελέατι δελεάσῃ τὸν κύρ-
 τον, οὐκ ἐθέλουσιν εἰσδύνειν οὐδὲ πλησιάζειν, ἂν δὲ νεαρῶ
 5 δελέατι καὶ κεκνισωμένῳ, εὐθύς φερόμενοι πόρρωθεν εἰσδύ-
 νουσιν. [μάλιστα δὲ φανερόν ἐστι περὶ τῶν εἰρημένων ἐπὶ
 τῶν δελφίνων· οὗτοι γὰρ τῆς ὀκοῆς αἰσθητήριον μὲν οὐδὲν

15 δελεάζονται A^a || 16 οἱ σάλποι P D^a || 18 προκαλέσθαι
 A^a re, προκαλέσασθαι P D^a C^a „*prolocare*“ tr || 18 εἰς] πρὸς
 A^a || θήραν] ἄρραν P D^a || οἱ om A^a pr || 19 ἐπαλείφουσι A^a
 ἐξέρχεται P D^a || 20 ἐγχέλυσ A^a || 21 γὰρ] δὲ A^a || 22 ἰθμόν D^a
 23 πάντες φ. μᾶλλον P D^a || σηπιῶν A^a, σηπίων D^a || 24 δὲ om
 C^a tr || 25 προσέρχομαι A^a pr || 26 ὀπτήσαντας P A^a C^a || 27 τῆς
 om A^a C^a || κνίσσης A^a || πλῦμα P D^a, πλῦμα γρ πόλυσμα A^a
 28 ὡς om C^a || 29 αὐτῶν — 536^b 30 γένος] haec post 534^b 1
 κοινορίας ponit C^a, post ἄρρενας F^a; etiam A^a sex foliis post
 quam par erat, sed transpositionem indicat || δὲ P D^a || b 1 ταχὺ
 P D^a „*citissime*“ tr || 2 χέηται Casaub || 3 ὅλως μὲν ἔστω σ. P D^a
 τὸν] εἰς τὸν P D^a || 6 verba μάλ. — 10 ὀξέως ut consarcinata
 ex antecedentibus del A-W || 6 περὶ corr A^a, παρὰ Dⁱ, παρὰ-
 δειγμα Pk || 7 γὰρ ἐπὶ τῆς A^a C^a.

ἔχουσι φανερόν, ἑλίσκονται δὲ διὰ τὸ καρηβαρεῖν ὑπὸ τοῦ
ψόφου, καθάπερ εἴρηται πρότερον. οὐδὲ δὴ τῆς ὁσφρήσεως
αἰσθητήριον οὐδὲν ἔχει φανερόν, ὁσφραίνεται δ' ὀξέως.] 10

Ὅτι μὲν οὖν πάσας τὰς αἰσθήσεις ἔχει ταῦτα τὰ ζῶα,
φανερόν· τὰ δὲ λοιπὰ γένη τῶν ζῶων ἔστι μὲν τέτταρα
διηρημένα εἰς γένη, ἃ περιέχει τὸ πλῆθος τῶν λοιπῶν
ζῶων, τὰ τε μαλάκια καὶ τὰ μαλακόστρακα καὶ τὰ ὀστρα-
κόδεσμα καὶ ἔτι τὰ ἔντομα. τούτων δὲ τὰ μὲν μαλάκια καὶ 15
τὰ μαλακόστρακα καὶ τὰ ἔντομα ἔχει πάσας τὰς αἰσθήσεις·
καὶ γὰρ ὄψιν ἔχει καὶ <ἀκοὴν καὶ> ὁσφρησιν καὶ γεῦσιν.
τά τε γὰρ ἔντομα τὰ ὄζοντα πόρρωθεν αἰσθάνεται, καὶ τὰ
περιωτὰ καὶ τὰ ἄπτερα, οἷον αἱ μέλιτται καὶ οἱ κυῖπες τοῦ
μέλιτος ἐκ πολλοῦ αἰσθάνονται ὥς τῇ ὁσμῇ γινώσκοντα. 20
καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ θείου ὁσμῆς πολλὰ ἀπόλλυται. ἔτι δ' οἱ
μύρμηκες ὑπ' ὀριγάνου καὶ θείου περιπαττομένων λείων
ἐκλείπουσι τὰς μυρμηκίας, καὶ ἐλαφείου κέρατος θνιμιω-
μένου τὰ πλεῖστα φεύγει τῶν τοιούτων· μάλιστα δὲ φεύ-
γουσι θνιμιωμένου τοῦ στύρακος. ἔτι δ' αἱ σηπίαι καὶ οἱ 25

10 οὐδὲν αἰσθητήριον C^a, οὐδὲ αἰσθ. A^a pr || 12 ἔστι] ἐπὶ
PD^a || 13 διηρημένα εἰσὶν εἰς γένη ἅπερ ἔχει τὸ PD^a || 15 τού-
των—16 ἔντομα om A^a || 17 ἀκοὴν καὶ addidi, quia his tribus
generibus Ar omnes sensus tribuit, cum de visu et auditu
testaceorum nihil certum esse dicat. Pk pro ὄψιν propon
ὀξεῖαν, A-W del ὄψιν || καὶ γεῦσιν om A^a pr C^a || 18 τὰ ὄζοντα
conieci, ὄντα PD^a, πεζὰ ὄντα A^a C^a, ἀπόζον τι suspicatur Pk,
ἀποζόντων A-W || πόρρωθεν αἰσθάνεται suspic Pk, recte; cf αι
444^b 9; πόρρω συναισθάνεται codd || 19 αἱ] αἷ τε PD^a || κυῖπες
A^a || 20 γὰρ, quod exhib codd post πολλοῦ, del A-W. αἰσθά-
νεται A^a || γινώσκοντες A^a pr || ad versum 21. cf 444^b 33 || 21 τοῦ
om C^a || 22 ἀπὸ (corr ὑπὸ) ὀργάνου C^a || λείων om A^a C^a, del
A-W, quod nemo interpretatus sit, idque male. Iam Scal
„λειών, frequens dictio Dioscoridi et Galeno subigere aliquo
liquore“; adde λειοῦν i. e. in pulverem conterere. Σμγ 674^b 13
λεῖφος = „breiarartig“, hoc loco = λελεασμένος vel κατατετριμμένος
„pulverizatus“ tr || μυρμηκίας dedi respiciens alios auctores
similiaque verba νεοττιά, καλιά, σφηκιά, ἀνθρακιά; μυρμηκίας
PD^a C^a, τοὺς μυρμηκίας A^a || 23 et 25 θνιμιωμένου A^a || 25 στό-
ρακος C^a || ἔτι δ' αἱ] αἷ τε PD^a „adhuc autem“ tr || σηπίαι A^a.

πολύποδες καὶ οἱ κάραβοι τοῖς δελέασιν ἀλίσκονται καὶ οὔ
γε πολύποδες οὕτω μὲν προσέχονται ὥστε μὴ ἀποσπᾶσθαι
ἀλλ' ὑπομένειν τεμνόμενοι· ἐὰν δέ τις κόνυζαν προσενέγκῃ,
ἀφιαῖσιν εὐθέως ὁσμώμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ γεύσεως
535^a τὴν τε γὰρ τροφὴν ἑτέραν <ἑτερα> διώκουσι, καὶ οὐ τοῖς
αὐτοῖς πάντα χαίρει χυμοῖς, οἶον ἢ μέλιττα πρὸς οὐδὲν
προσιζάνει σαπρὸν ἀλλὰ πρὸς τὰ γλυκέα, ὃ δὲ κώνωψ πρὸς
οὐδὲν γλυκὺ ἀλλὰ πρὸς τὰ ὀξεῖα. τὸ δὲ τῇ ἀφῇ αἰσθάνε-
5 σθαι, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ζώοις.
τὰ δ' ὅστρακόδεσμα ὁσφρησιν μὲν καὶ γεῦσιν ἔχει, φανε-
ρὸν δ' ἐκ τῶν δειασμῶν, οἶον ἐπὶ τῆς πορφύρας· αὕτη
γὰρ δειεάζεται τοῖς σαπροῖς καὶ προσέρεχεται πρὸς τὸ τοιοῦ-
τον δέλεαρ ὡς αἰσθῆσιν ἔχουσα πόρρωθεν. καὶ τῶν χυμῶν
10 δ' ὅτι αἰσθῆσιν ἔχει, φανερὸν ἐκ τῶν αὐτῶν· πρὸς ἃ γὰρ
διὰ τὰς ὁσμάς προσέρεχεται κρίναντα, τούτων χαίρει καὶ τοῖς
χυμοῖς ἕκαστα. ἔτι δ' ὅσα ἔχει στόμα, χαίρει καὶ λυπεῖται τῇ
τῶν χυμῶν ᾄψει. περὶ δ' ὅψεως καὶ ἀκοῆς βέβαιον μὲν
οὐδὲν ἐστίν οὐδὲ λίαν φανερόν, δοκοῦσι δ' οἷ τε σωλῆνες.
15 ἂν τις ψοφήσῃ, καταδύεσθαι, καὶ φεύγειν κατωτέρω, ὅταν
αἰσθῶνται τὸ σιδήριον προσιών (ὑπερέχει γὰρ αὐτῶν μικρόν.
τὸ δ' ἄλλο ὥσπερ ἐν θαλάμῃ ἐστίν), καὶ οἱ κτένες, ἐὰν τις
προσφέρει τὸν δάκτυλον χάσκουσι, συμμύουσι ὡς ὀρῶντες.
καὶ τοὺς νηρείτας δ' οἱ θηρεύοντες οὐ κατὰ πνεῦμα προσ-
20 ιόντες θηρεύουσιν, ὅταν θηρεύσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ δέλεαρ.

27 προσέχονται Albertus, Scal. προσέρονται codd tr ||
ἀποσπασθῆναι PD^a || 28 ἀποτεμνόμενοι PD^a || κόνυζαν A^a
29 ἀφιαῖσιν εὐθέως ὁσμώμενοι] ὡς φασιν εὐθέως ὁσφραίνόμενοι
ἀφιαῖσιν PD^a || 535^a 1 τὴν τε γὰρ] τὴν τε A^a, ἐνίοτε γὰρ τὴν
τε PD^a. ἑτερα adiecti || 3 προστρέχει σαπρὸν ἀλλὰ πρὸς γλυκέα.
ὃ δὲ κώνωψ PD^a || 5 ὅπερ PD^a || 7 δειασμάτων D^a et corr P
10 ἐκ] διὰ PD^a || 11 προσέρονται A^a C^a || κρίναντα PD^a || καὶ
om A^a || 12 ἕκαστον A^a C^a tr || στόματα A^a C^a || 15 τις] τι A^a C^a
16 προσφερόμενον PD^a || ὑπάρχει C^a || 18 δ. χ. σ. Pk. δ. χ. καὶ
σ. codd. || ὡς] προσ A^a || 19 νηρείτας A^a, νηρίτας PD^a || προσ-
ιόντας A^a C^a, πρόσαντες male Pk || 20 verba ὅταν — δέλεαρ de-
lenda videntur || θηρεύωσιν | θηρεύουσιν D^a, θηρεύονται A^a C^a.

οὐδὲ φθεγγόμενοι ἀλλὰ σιωπῶντες ὡς ὁσφραϊνομένων καὶ ἀκουόντων· ἐὰν δὲ φθέγγωνται, φασὶν ὑποφεύγειν αὐτούς. ἥκιστα δὲ τὴν ὁσφρησιν τῶν ὁστρακοδέσμων φαίνεται ἔχειν τῶν μὲν πορευτικῶν ἐχῖνος, τῶν δ' ἀκινήτων τήθηνα καὶ βάλανοι.

25

Περὶ μὲν οὖν τῶν αἰσθητηρίων τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον τοῖς ζώοις παῖσιν, περὶ δὲ φωνῆς τῶν ζώων ᾧδ' ἔχει. φωνὴ 9 καὶ ψόφος ἕτερόν ἐστι, καὶ τρίτον διάλεκτος. φωνεῖ μὲν οὖν οὐδενὶ τῶν ἄλλων μορίων οὐδὲν πλὴν τῷ φάρυγγι· διὸ ὅσα μὴ ἔχει πνεύμονα, οὐδὲ φθέγγεται· διάλεκτος δ' 30 ἢ τῆς φωνῆς ἐστὶ τῇ γλώττῃ διάρθρωσις. τὰ μὲν οὖν φωνήεντα ἢ φωνή καὶ ὁ λάρυγξ ἀφίησιν, τὰ δ' ἄφωνα ἢ γλῶττα καὶ τὰ χεῖλη· ἐξ ὧν ἢ διάλεκτός ἐστιν. διὸ ὅσα 535^b γλῶτταν μὴ ἔχει ἢ μὴ ἀπολελυμένην, οὐ διαλέγεται· ψοφεῖν δ' ἔστι καὶ ἄλλοις μορίοις. τὰ μὲν οὖν ἔντομα οὔτε φωνεῖ οὔτε διαλέγεται, ψοφεῖ δὲ τῷ ἔσω πνεύματι, οὐ τῷ θύραζε· οὐδὲν γὰρ ἀναπνεῖ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν βομβεῖ, οἷον μέ- 5 λιττα καὶ τὰ πτηνὰ αὐτῶν, τὰ δ' ἄδειν λέγεται, οἷον οἱ τέττιγες. πάντα δὲ ταῦτα ψοφεῖ τῷ ὑμένι τῷ ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα, ὅσων διήρηται, οἷον τῶν τεττίγων τι γένος τῇ τρίψει τοῦ πνεύματος, καὶ αἱ μυῖαι δὲ καὶ αἱ μέλιτται καὶ τᾶλλα πάντα, τῇ πτήσει αἶροντα καὶ συστέλλοντα· ὁ γὰρ ψόφος 10 τρεῖς τοῦ ἔσω πνεύματος ἐστίν. αἱ δ' ἀκρίδες τοῖς πηδάλιοις τρίβουσαι ποιοῦσι τὸν ψόφον. οὐδὲ δὴ τῶν μαλακίων

21 οὐδὲ] οὐ C^a, μὴ A^a || ὡς om A^aC^a || 23 φαίνεται τῶν ὁστρακοδέσμων A^aC^a || 24 τήθ C^a, τήθεα A^a, οἷον τὰ τήθηνα PD^a tr || καὶ οἱ βάλανοι PD^a || 26 οὖν om A^a || 28 τρίτον] τοῦτων τρίτον A^aC^a, τρίτον τοῦτων D^a tr, τοῦτων ἕτερον A-W | 29 οὖν om C^a || 30 πνεῦμα PD^a || οὐδὲν PD^aC^a || 31 τῇ γλώττῃ καὶ ἢ τῆς γλώττης A^a || 32 ἢ om A^a pr || τὰ] ὅσα PD^a || b 2 οὔτε φωνεῖ — 3 ἔντομα om A^a tr || οὐ διαλέγεται Cs Sch Pk A-W. οὔτε φωνεῖ οὔτε διαλέγεται codd || 5 βομβεῖν P || 8 ad ὅσων (PD^aA^a male ὅσον) intellege τὸ σῶμα, ut 475^a 2, 19, at non τὸ ὑπόζωμα, quod A-W vertunt || οἷον τὸ τῶν τεττίγων γένος PD^aA^a tr || 10 πτήσει] πῆσει A^a pr, τρίψει D^a || αἶρονται καὶ συστέλλονται A^aD^a || 11 ἐστὶ post τρεῖς D^a || 12 οὐδὲ] om A^a pr,

οὐδὲν οὔτε φθέγγεται οὔτε φοφεῖ οὐδένα φυσικὸν ψόφον,
οὐδὲ τῶν μαλακοστροφάκων. οἱ δ' ἰχθύες ἄφωνοι μὲν εἰσιν
15 (οὔτε γὰρ πνεύμονα οὔτε ἀρτηρίαν καὶ φάρυγγα ἔχουσι),
ψόφους δὲ τινὰς ἀφιαῖσι καὶ τριγμούς οὓς λέγουσι φωνεῖν,
οἷον λύρα καὶ χοροίς (οὔτοι γὰρ ἀφιαῖσιν ὥσπερ γρυλισμόν)
καὶ ὁ κάπρος ὁ ἐν τῷ Ἀχελῷ, ἔτι δὲ χαλκίς καὶ κόκκυξ·
ἡ μὲν γὰρ φοφεῖ οἷον συριγμόν, ὁ δὲ παραπλήσιον τῷ κόκ-
20 κυγι ψόφον, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔχει. πάντα δὲ ταῦτα τὴν
δοκοῦσαν φωνὴν ἀφιαῖσι τὰ μὲν τῇ τρίψει τῶν βραγχίων
(ἄκανθώδεις γὰρ οἱ τόποι), τὰ δὲ τοῖς ἐντὸς τοῖς περὶ τὴν
κοιλίαν· πνεῦμα γὰρ ἔχει τούτων ἕκαστον, ὃ προστρέβοντα
καὶ κινεῦντα ποιεῖ τοὺς ψόφους. καὶ τῶν σελαχῶν δ' ἔνια
25 δοκεῖ τρίζειν. ἀλλὰ ταῦτα φωνεῖν μὲν οὐκ ὁρθῶς ἔχει φάναι,
φοφεῖν δέ. καὶ γὰρ οἱ κτένες ὅταν φέρωνται ἀπερειδόμενοι
τῷ ὑγρῷ, ὃ καλοῦσι πέτεσθαι, ῥοιζοῦσι, καὶ αἱ χελιδόνες
αἱ θαλάττιαι ὁμοίως· καὶ γὰρ αὗται πέτονται μετέωροι, οὐχ
ἀπτόμεναι τῆς θαλάττης· τὰ γὰρ πτερύγια ἔχουσι πλατεῖα
30 καὶ μακρά. ὥσπερ οὖν τῶν ὀρνίθων πετομένων ὁ γιγνώ-
μενος ταῖς πτέρυξι ψόφος οὐ φωνή ἐστίν, οὕτως οὐδὲ τῶν
τοιούτων οὐδενός. ἀφίησι δὲ καὶ ὁ δελφίς τριγμόν καὶ μύξει,
536^a ὅταν ἐξέλθῃ, ἐν τῷ ἀέρι, οὐχ ὁμοίως δὲ τοῖς εἰρημένοις· ἔστι
γὰρ τούτῳ φωνή· ἔχει γὰρ καὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν,
ἀλλὰ τὴν γλῶτταν οὐκ ἀπολελυμένην οὐδὲ χεῖλη ὥστε ἔρ-
θρον τι τῆς φωνῆς ποιεῖν. τῶν δ' ἐχόντων γλῶτταν καὶ
5 πνεύμονα ὅσα μὲν ῥοτόκα ἐστὶ καὶ τετράποδα (<ἢ ἄποδα>),

οὐ γὰρ superscripto δὲ C^a „neque enim“ tr, οὔτω P^a rc, οὔτε
D^a || 16 τρισμούς P^D^a || φωνήν A^a tr || 17 χοροίς C^a, χορῶμις A^a ||
γρυλισμόν D^a, γρυλλισμόν A^a C^a || 18 χαλκοῦς fort A^a pr, χαλ-
κεὺς Rhen Sch Di Pk || καὶ ὁ κ. P^D^a || 19 ὁ C^a Sch Di Pk || συρι-
γμόν] μόν post lac A^a pr, στριγμόν D^a A^a rc, στριγμός P || δὲ
om A^a pr || 23 οἷον C^a || 25 μὲν φωνήν A^a || 26 φοφεῖ δὲ A^a pr ||
φαίνονται P^D^a || ἀπερειδόμενοι A^a || 27 πέτεσθαι A^a || 28 ὁμοίως
om P^D^a C^a tr || 30 πετ.] τῶν πετ. A^a C^a || 31 ταῖς πτέρυξι om
A^a || φωνεῖ A^a || ἐστίν om A^a C^a || 536 a 1 ἔλθῃ, A^a || δὲ om
A^a C^a || ἔτι γὰρ τοῦτο φωνήεν ἔχει καὶ P^D^a || 3 οὐδὲ τὰ χεῖλη
A^a || 5 ἢ ἄποδα add A-W „quadrupedes aut omnino pedestres“

ἀφίησι μὲν φωνήν, ἀσθενῇ δέ, καὶ τὰ μὲν συριγμόν, ὥσπερ οἱ ὄφεις, [τὰ δὲ λεπτήν καὶ ἀσθενῇ φωνήν,] τὰ δὲ σιγμόν μικρόν, ὥσπερ αἱ χελῶναι. ὁ δὲ βάτραχος ἰδίαν ἔχει τὴν γλῶτταν· τὸ μὲν γὰρ ἔμπροσθεν προσπέφυκεν ἰχθυωδῶς, ὃ τοῖς ἄλλοις ἀπολέλνται, τὸ δὲ πρὸς τὸν φάρυγγα ἀπολέλνται 10 καὶ ἐπέπτυνται, ᾧ τὴν ἰδίαν ἀφίησι φωνήν. καὶ τὴν ὀλολυγόνα δὲ τὴν γιγνομένην ἐν τῷ ὕδατι οἱ βάτραχοι οἱ ἄρρενες ποιοῦσιν, ὅταν ἀνακαλῶνται τὰς θηλείας πρὸς τὴν ὀχέαν· εἰσὶ γὰρ ἐκάστοις τῶν ζώων ἴδιαι φωναὶ πρὸς τὴν ὁμιλίαν καὶ τὸν πλησιασμόν, οἷον καὶ τράγοις καὶ ὑσὶ καὶ προβά- 15 τοις. [ποιεῖ δὲ τὴν ὀλολυγόνα, ὅταν ἰσοχειλῇ τὴν κάτω σιαγόνα ποιήσας ἐπὶ τῷ ὕδατι περιτείνῃ τὴν ἄνω. δοκεῖ δὲ διαλαμπουσῶν τῶν σιαγόνων ἐκ τῆς ἐπιτάσεως ὥσπερ λύχνοι φαίνεσθαι οἱ ὀφθαλμοί· ἡ γὰρ ὀχέα τὰ πολλὰ γίγνεται νύκτωρ.] τὸ δὲ τῶν ὀρνίθων γένος ἀφίησι φωνήν· καὶ μά- 20 λιστα ἔχει διάλεκτον ὅσοις ὑπάρχει ἡ γλῶττα πλατεῖα, καὶ ὅσα ἔχουσι τὴν γλῶτταν αὐτῶν λεπτήν. ἔνια μὲν οὖν τὴν αὐτὴν ἀφιδῶσι φωνήν τὰ τε θήλεα καὶ τὰ ἄρρενα, ἔνια δ' ἑτέραν. πολύφωνα δ' ἐστὶ καὶ λαλίστερα τὰ ἐλάττω τῶν με-

Gaza, unde Scal addere maluit καὶ πεζά || 6 ἀφιδῶσι A^aC^a || μὲν om PD^a tr || δέ] μέντοι D^a tr, μὲν P || 7 verba τὰ — φωνήν del A-W || ἀσθενῇν et συριγμόν A^a || 10 τὸ] τὰ PD^a tr || 11 ἐπέπτυνται PD^a Rhen „applicatur“ tr. Ar enim fingit posteriorem linguae partem gulae vel anteriori linguae parti esse obductam. „ad guttur applicatur“ Gaza, „superexplicatum“ Scal. πέπτυνται A^aC^a, ἐκπτύεται A-W audacius, cum ἐκπτύειν vix idem significet quod ἐξείρειν || post φωνήν add αἰὶ PD^a, αἰεὶ Rhen. Deinceps nonnulla intercidisse A-W coniciunt || 12 ἐν τοῖς ὕδατιν A^a || 16 verba ποιεῖ — 19 νύκτωρ iure del A-W; maxime offendunt numerus verborum ποιεῖ (add „rana“ tr), δοκεῖ (δοκοῦσι Sylb „videntur“ tr), tum ὅταν, ἐπὶ, quod melius deest || 17 δοκεῖ δέ] δοκεῖ δὲ καὶ A^a, διὸ καὶ Pk || 19 φαίνεσθαι] φαίνονται Pk || φαίνεται νύκτωρ οὔσα. τὸ PD^a tr || 21 post ὑπάρχει add μετρίως PD^a. Subiectum verbi ἔχει est ταῦτα τὰ γένη vel εἶδη, ut sequens αὐτῶν = τῶν ὀρνίθων sit. At si, ut A-W, pro αὐτῶν λεπτήν putes scribendum ἀπολελυμένην, tum muta ἔχει in ἔχουσι et 22 scribe ὅσοι || 22 ὅσοι ἔχουσι λεπτήν τὴν γλῶτταν αὐτῶν PD^a || 23 ἀφίησι τὴν αὐτὴν PD^a.

25 γάλων· καὶ μάλιστα περὶ τὴν ὀχείαν ἕκαστον γίγνεται τῶν
 ὀρνέων τοιοῦτον, καὶ τὰ μὲν μαχόμενα φθέγγεται, οἷον ὄρ-
 τυξ, τὰ δ' <ῆ> πρὸ τοῦ μάχεσθαι προκαλούμενα, <οἷον πέρ-
 δικες>, ἣ νικῶντα, οἷον ἀλεκτρονέες. ἄδουσι δ' ἔνια μὲν
 ὁμοίως τὰ ἄρρενα τοῖς θήλεσιν, οἷον καὶ ἀηδῶν ἄδει καὶ ὁ
 30 ἄρρην καὶ ἡ θήλεια, πλὴν ἡ θήλεια παύεται ὅταν ἐπράξῃ
 καὶ τὰ νεόττια ἔχῃ· ἐνίων δὲ τὰ ἄρρενα μόνον, οἷον ἀλεκτρο-
 νές καὶ ὄρτυγες, αἱ δὲ θήλειαι οὐκ ἄδουσιν. τὰ δὲ ζωοτόκα
 536^b καὶ τετράποδα ζῶα ἄλλο ἄλλην ἀφίησι φωνήν, διάλεκτον δ'
 οὐδὲν ἔχει, ἀλλ' ἴδιον τοῦτ' ἀνθρώπου ἐστίν· ὅσα μὲν γὰρ
 διάλεκτον ἔχει, καὶ φωνήν ἔχει, ὅσα δὲ φωνήν, οὐ πάντα
 διάλεκτον. ὅσοι δὲ γίνονται κωφοὶ ἐκ γενετῆς, πάντες καὶ
 5 ἐνεοὶ γίνονται· φωνήν μὲν οὖν ἐφίᾳσι, διάλεκτον δ' οὐδε-
 μίαν. τὰ δὲ παιδία ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων μορίων οὐκ
 ἐγκρατῇ ἐστίν, οὕτως οὐδὲ τῆς γλώττης τὸ πρῶτον· καὶ <γὰρ>
 ἐστὶν ἀτελής καὶ ἀπολύεται ὀψιαιτέρον, ὥστε ψελλίζουσι καὶ
 τραυλίζουσι τὰ πολλά. διαφέρουσι δὲ κατὰ τοὺς τύπους καὶ
 10 αἱ φωναὶ καὶ αἱ διάλεκτοι. ἡ μὲν οὖν φωνὴ δξύτητι καὶ
 βαρύτητι μάλιστα ἐπίδηλος, τὸ δ' εἶδος οὐδὲν διαφέρει τῶν
 αὐτῶν γενῶν· ἡ δ' ἐν τοῖς ἄρθροις, ἣν ἂν τις ὥσπερ διά-
 λεκτον εἴπειεν, καὶ τῶν ἄλλων ζώων διαφέρει καὶ τῶν ἐν
 ταυτῷ γένει ζώων κατὰ τοὺς τύπους, οἷον τῶν περδίκων οἱ

26 φθεγγόμενα μάχεται A^aC^a tr || 27 ἡ inserui || προκα-
 λούμενα P^D^a || οἷον πέρδικες add Sch. ex marg m, Gaza Plin-
 ioque XI 51, omittens articulum) A-W; οἷον οἱ π. Di Pk ||
 29 καὶ ἄρρην καὶ θήλυν A^a || 31 δὲ καὶ τὰ P^D^a tr || μόνον m
 corr (Gaza, μᾶλλον ceteri. μόνον ἢ μᾶλλον propon A-W || 32 καὶ |
 τε καὶ P^D^a || θηλεῖαι A^a || 536 b 1 φωνήν ἀφίησι A^aC^a || 2 τοῦτο
 τοῦ ἀνθρώπου P^D^a, τοῦτο om Rhen tr || 5 ἐνεοὶ A^a(^a)D^a ||
 ἀφίησι P^D^a || 7 γὰρ addidi || 8 ἡ ἐστι Pk || ἀτελής Pk A-W, ἀτελῇ
 codd || 9 τοῦς om P^D^aA^a || 10 ἡ διάλεκτος A^aC^a, quod fort ut
 autea ἡ φωνῇ restituendum est || 12 ἐν τοῖς ἄρθροις | mira
 brevis. ἐν om Rhen, nescio an recte || 13 εἴποιε A^aC^a, εἴποιεν
 P^D^a || verba διαφέρει — ζώων bis scripta sunt in A^aC^a || 14 τοῦς
 om P^D^a || τῶν | τῶν τε D^a, τε τῶν P, τὸ τῶν (addito γένος post
 περδίκων) A^aC^a Sch.

μὲν κακκαβρίζουσιν οἱ δὲ τρίζουσιν. καὶ τῶν μικρῶν ὀρνιθίων 15
 ἔνια οὐ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἀφίησιν ἐν τῷ ἄδειν τοῖς γεν-
 νήσασιν, ἂν ἀπότροφα γένωνται καὶ ἄλλων ἀκούσωσιν ὀρνι-
 θῶν ἁδόντων. ἤδη δ' ὥπται καὶ ἀηδῶν νεοττὸν προδιδά-
 σκουσα, ὥς οὐχ ὁμοίως φύσει τῆς διαλέκτου οὔσης καὶ τῆς
 φωνῆς, ἀλλ' ἐνδεχόμενον πλάττεσθαι. καὶ οἱ ἄνθρωποι φω- 20
 νὴν μὲν τὴν αὐτὴν ἀφιᾶσι, διάλεκτον δ' οὐ τὴν αὐτήν. ὁ
 δ' ἐλέφας φωνεῖ ἄνευ μὲν τοῦ μυκτῆρος αὐτῷ τῷ στόματι
 πνευματῶδες ὥσπερ ὅταν ἄνθρωπος ἐκπνέῃ καὶ αἰάξῃ, μετὰ
 δὲ τοῦ μυκτῆρος ὅμοιον σάλπιγγι τετραχυσμένην. 10

Περὶ δ' ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως τῶν ζώων, ὅτι μὲν ὅσα 25
 πεζὰ καὶ ἔναιμα πάντα καθεύδει καὶ ἐγρηγόρει, φανερόν
 ποιοῦσι κατὰ τὴν αἰσθησιν. πάντα γὰρ ὅσα ἔχει βλεφαρί-
 δας, μύοντα ποιεῖται τὸν ὕπνον. ἔτι δ' ἐνυπνιαῖεν φαίνον-
 ται οὐ μόνον ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ ἵπποι καὶ κύνες καὶ βόες,
 ἔτι δὲ πρόβατα καὶ αἴγες καὶ πᾶν τὸ τῶν ζωοτόκων καὶ 30
 τετραπόδων γένος· δηλοῦσι δ' οἱ κύνες τῷ ὕλαγμῳ. περὶ
 δὲ τῶν ὥτοκοούντων τοῦτο μὲν ἄδηλον, ὅτι δὲ καθεύδουσι,
 φανερόν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐνυδρα, οἷον οἱ τ' ἰχθύες καὶ τὰ
 μαλάκια καὶ τὰ μαλακόστρακα, κάραβοι τε καὶ τὰ τοιαῦτα. 537^a
 βραχύπυνα μὲν οὖν ἐστὶ πάντα ταῦτα, φαίνεται δὲ καθεύ-
 δοντα. σημεῖον δὲ κατὰ μὲν τὰ ὄμματα οὐκ ἔστι λαβεῖν
 (οὐδὲν γὰρ ἔχει βλέφαρα αὐτῶν), ἀλλὰ ταῖς ἀτρεμίαις. [ἀλί-

15 post μὲν add γὰρ Sch || ὀρνιθίων codd || 16 ἀφίησι φω-
 νήν PD^a tr || 17 ἀπότροφα A^a, ἀπότροφοι C^a, sed oi manu
 re, ut videtur, superscriptum. „Si cito a parentibus separata
 fuerint“ tr || ἀκούωσιν PD^a || 18 ἁδόντων ὀρνιθίων PD^aC^a ||
 19 ὥς om A^a || ὁμοίως PD^a tr || 22 μὲν ἄνευ A^aC^a, ἄνευ μέντοι
 PD^a || 23 ὅτ' ἄνθρωπος ἐκπνέει καὶ λαλεῖ PD^a; cum A^aC^a con-
 sentit tr || 24 τετραχυσμένη A^a || 25 μὲν om PD^a || 26 ἐγρηγορεῖ
 PD^a || 27 βλεφαρίδα PA^aC^a tr || 29 et 31 κύνες A^a || 33 καὶ post
 δὲ om C^a || 537 a 1 μαλακόστρακα καὶ τὰ μαλάκια καὶ κάραβοι
 τε A^a || κάραβοι — τοιαῦτα del A-W, vix recte; nam μαλα-
 κόστρακον cum sit novus terminus, facile admittit exemplum ||
 2 ταῦτα πάντα A^a, π. τὰ τοιαῦτα D^a, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα P ||
 φαίνονται A^aC^a || 4 οὐδὲ A^a || βλέφαρον PD^aC^a tr || verba ἀλί-

5 σκονται γὰρ οἱ ἰχθύες, εἰ μὴ διὰ τοὺς φθειρας καὶ τοὺς
καλονμένους ψύλλους, <ἀτρεμίζοντες οὕτως> ὥστε τῇ χειρὶ
λαμβάνειν ῥαδίως· νῦν δ', ἂν χρονίσωσιν, οὗτοι τῆς νυκτὸς
κατεσθίουσι προσπίπτοντες, πολλοὶ τὸ πλῆθος ὄντες. γίγνον-
ται δ' ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάττης, καὶ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος
10 ὥστε καὶ τὸ δέλεαρ, ὃ τι ἂν ἰχθύος ᾖ, ἐὰν χρονίσῃ ἐπὶ
τῆς γῆς, κατεσθίουσιν· καὶ ἀνέλκουσι πολλάκις οἱ ἄλιεῖς
περὶ τὸ δέλεαρ ὥσπερ σφαῖραν συνεχομένων αὐτῶν.] ἀλλ'
ἐν τῶν τοιῶνδε μᾶλλον ἔστι τεκμήρασθαι ὅτι καθεύδουσιν·
πολλάκις γὰρ ἔστιν ἐπιπεσόντα τοῖς ἰχθύσι λαθεῖν οὕτως
15 ὥστε καὶ τῇ χειρὶ λαβεῖν ἢ πατάξαντα λαθεῖν· ὑπὸ δὲ τὸν
καιρὸν τοῦτον ἡρεμοῦσι σφόδρα, καὶ κινουσιν οὐδὲν πλὴν
ἡρέμα τὸ οὐραῖον. δῆλον δὲ γίγνεται ὅτι καθεύδουσι καὶ
ταῖς φοραῖς, ἂν τι κινήθῃ ἡσυχάζόντων αὐτῶν· φέρονται
γὰρ ὥσπερ ἐξ ὕπνου ὄντες. ἔτι δ' ἐν ταῖς πυρίαις ἀλλί-
20 σκονται διὰ τὸ καθεύδειν. πολλάκις δὲ καὶ οἱ θυννοσκόποι
περιβάλλονται καθεύδοντας· δῆλον δ' ἐκ τοῦ ἡσυχάζοντας
καὶ τὰ λευκὰ ὑποφαίνοντας ἀλίσκεσθαι. καθεύδουσι δὲ τῆς
νυκτὸς μᾶλλον ἢ τῆς ἡμέρας οὕτως ὥστε βαλλόντων μὴ

σκονται — 12 αὐτῶν del A-W, quia aperte contextum inter-
rumpunt || 5 εἰ μὲν μὴ PD^a || τοὺς καλονμένους ψύλλους A^a,
τοὺς λεγομένους ψύλλους D^a, τὰς ψύλλας P. „*pulices inquieten-
tur ita utique immobilitantes* („*immobilitantur*“ Fes.) *ut* („*ita
ut*“ Fes.) *manu capere sit facile*“ tr. Interpretem ipsum quae-
dam de suo addidisse puto || 6 ἀτρ. οὕτως | καὶν codd. ἀτρ.
οὕτως, ὥστε καὶν (immo sufficit καὶ) τῇ iam Pk, Schneiderum
secutus, qui οὕτως ἀτρεμίζοντες vel ἀκινήτιζοντες ex tr hausit ||
ὥστε τῇ χειρὶ λαμβάνειν (λαβεῖν D^a, λαμβάνη A^a pr) ῥαδίως]
similiter infra *14, 31 || 7 χρονίσωσιν D^a, χρονίσουσιν P. Dein-
ceps Sch et Pk ex tr „*si moram faciant* („*fecerint*“ Fes.) *in
rhet.*“ add ἐν τοῖς δικτύοις. Vereor, ne interpretes id quoque
suo Marte adiunxerit; potius exspectes ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ||
8 ὄντες om A^a pr || 10 ὅταν ἰχθύος ᾖ ἂν PD^a || 11 ἀνέλκουσι
A^a in ras || 12 παρὰ A^a pr || συνεχομένην PA^a tr || τοιοῦτων
PD^a || 13 τεκμαίρεσθαι PD^a || 14 ἐπιπεσόντες A^a pr || τοὺς ἰχθύς
D^a || 15 καὶ om A^a (A^a) || 17 καθεύδουσι fort (A^a, καθεύδει ceteri ||
18 αὐτῶν om PD^a tr || φέρονται coni, φέρεται codd || 19 ὄντες
coni, ὄντα codd πέτραις PD^aA^are tr 23 βαλλόντων sel τὸ δίκτυον.

κινεῖσθαι. τὰ δὲ πλεῖστα καθεύδουσι τῆς γῆς ἢ τῆς ἄμμου
 ἢ λίθου τινὸς ἐχόμενοι ἐν τῷ βυθῷ, ἢ ἀποκρύψαντες ὑπὸ 25
 πέτρων ἢ θῖνα ἑαυτούς, οἱ δὲ πλατεῖς ἐν τῇ ἄμμῳ· γιγνώ-
 σκονται δὲ τῇ σχηματίζει τῆς ἄμμου, καὶ λαμβάνονται τυπτό-
 μενοι τοῖς τριώδουσιν. λαμβάνονται δὲ καὶ λάβραξ καὶ
 χρύσοφρυς καὶ κεστρεὺς καὶ ὅσοι τοιοῦτοι τριώδοντι ἡμέρας
 πολλάκις διὰ τὸ καθεύδειν· εἰ δὲ μή, οὐδὲν δοκεῖ τῶν τοιού- 30
 των ληφθῆναι ἂν τριώδοντι. τὰ δὲ σελάχη οὕτω καθεύδει
 ἐνίοτε ὥστε καὶ λαμβάνεσθαι τῇ χειρί. δελφίς δὲ καὶ φά-
 λαινα, καὶ ὅσα αὐλὸν ἔχει, ὑπερέχοντα τὸν αὐλὸν καθεύδει 537^b
 τῆς θαλάττης, δι' οὗ ἀναπνέουσιν ἡρέμα κινοῦντες τὰς
 πτέρυγας· καὶ δελφῖνός γε καὶ ξέγγχοντος ἤδη ἡκρόανται
 τινες. καθεύδει δὲ καὶ τὰ μαλάκια τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ
 οἱ ἰχθύες· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μαλακόστρακα τούτοις. καὶ τὰ 5
 ἔντομα δὲ τῶν ζώων ὅτι τυγχάνει ὕπνου, διὰ τοιούτων ση-
 μείων ἐστὶ φανερόν· ἡσυχάζουσιν τε γὰρ καὶ ἀκίνητίζουσιν
 ἐπιδήλως. μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν μελιττῶν τοῦτο δῆλον· ἡρε-
 μοῦσι γὰρ καὶ παύονται βομβοῦσαι τῆς νυκτός. δῆλον δὲ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ποσὶ μάλιστα τῶν τοιούτων· οὐ γὰρ μόνον 10
 διὰ τὸ μὴ ὀξύ βλέπειν ἡσυχάζουσιν τῆς νυκτός (ἅπαντα
 γὰρ ἀμυδρῶς βλέπει τὰ σκληρόφθαλμα), ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ
 φῶς τῶν λύχνων ἡσυχάζοντα φαίνονται οὐδὲν ἥττον. ἐνν-
 πνιάζει δὲ τῶν ζώων μάλιστα ἄνθρωπος. καὶ νέοις μὲν
 οὔσι καὶ παιδίοις ἔτι πάμπαν οὐ γίγνεται ἐνύπνιον, ἀλλ' 15
 ἄρχεται τοῖς πλείστοις περὶ τέτταρα ἔτη ἢ πέντε· ἥδη δὲ

25 ὑπὸ τὴν πέτρων A^a || 27 σχηματίζει A^a || 28 τριώδουσι,
 29 τριώδοντι PD^a || λάβρακες καὶ χρυσόφρυες καὶ κεστρεῖς PD^a
 tr || 31 ἐν τῷ τριώδοντι D^a, τῷ τριώδοντι P || οὕτως A^a || καθεύ-
 δειν C^a || 32 καὶ pr om A^a pr tr || 537^b 1 τὸν αὐλὸν] τὸν αὐτὸν
 A^a pr || 2 οὗ καὶ ἀναπ. PD^a A^a rc || 5 οἱ] καὶ οἱ PD^a tr || 8 post
 ἡρεμοῦσι add τε A^a || 10 ἐν om C^a || 11 βλέπει] βλέπουσι D^a,
 incert C^a || 13 φῶς τὸ τῶν PD^a || Locum ἐννπνιάζει — 20 ἀρ-
 ρωστίαν in suspic voc A-W, at argumenta delendo non suffi-
 ciunt || 15 οὐ γίγνεται ἐνύπνιον] idem legimus εν 461^a 13,
 462^b 5, contrarium η 587^b 10, ζγε 779^a 12 || 16 ἀρχεται A^a C^a
 tr || ἥδη γεγονόσιν. εἰσὶ δὲ καὶ PD^a „iam autem fuerunt“ tr.

γεγόνασι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἱ ὅλως οὐδὲν πρόποτε
 ἐνύπνιον εἶδον. συνέβη δέ τισι τῶν τοιούτων προοιούσης
 τῆς ἡλικίας ἰδεῖν ἐνύπνιον, καὶ μετὰ ταῦτα γενέσθαι περὶ
 20 τὸ σῶμα μεταβολὴν τοῖς μὲν εἰς θάνατον τοῖς δ' εἰς ἀρ-
 ρωστίαν.

Περὶ μὲν οὖν αἰσθήσεως καὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως
 11 τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· τὸ δ' ἄρρεν καὶ θῆλυ τοῖς μὲν
 ὑπάρχει τῶν ζώων, τοῖς δ' οὐχ ὑπάρχει, ἀλλὰ καθ' ὁμοί-
 25 τητά τινα καὶ τίκτειν λέγονται καὶ κύειν. ἔστι δ' οὐδὲν
 ἄρρεν καὶ θῆλυ ἐν τοῖς μονίμοις, οὐδ' ὅλως ἐν τοῖς ὀστρα-
 κοδέρμοις. ἐν δὲ τοῖς μαλακίοις καὶ τοῖς μαλακοστράκοις ἔστι
 τὸ μὲν θῆλυ τὸ δ' ἄρρεν, καὶ ἐν τοῖς πεξοῖς καὶ ἐναίοις,
 δίποσι καὶ τετράποσι, καὶ πᾶσιν ὅσα ἐκ συνδυασμοῦ τίκτει
 30 ζῶον ἢ ῥὸν ἢ σκόληκα. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις γένεσιν
 ἀπλῶς ἢ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν, οἷον ἐν μὲν τοῖς τετράποσι
 πᾶσιν ἔστι τὸ μὲν θῆλυ τὸ δ' ἄρρεν, ἐν δὲ τοῖς ὀστρακο-
 δέρμοις οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν φυτοῖς τὰ μὲν εὐφορά-
 538^a ἔστι τὰ δ' ἄλλ' ἀφορα, οὕτω καὶ ἐν τούτοις. ἐν δὲ τοῖς
 ἐντόμοις καὶ τοῖς ἰχθύσιν ἔστι τὰ μὲν ὅλως οὐκ ἔχοντα
 ταύτην τὴν διαφορὰν ἐπ' οὐδέτερον, οἷον ἐγγέλως οὐτ' ἄρρεν
 ἔστιν οὔτε θῆλυ, οὐδὲ γεννᾷ ἐξ αὐτοῦ οὐδέν. ἀλλ' οἱ μὲν
 5 φάσκοντες ὅτι τριχῶδη καὶ ἐλμινθῶδη πρᾶσῶδη [τ'] ἔχουσαί
 ποτέ τινες φαίνονται, οὐ προσθεωρήσαντες τὸ ποῦ ἔχουσιν
 ἀσκέπτως λέγουσιν. οὔτε γὰρ ζωοτοκεῖ ἄνευ ὥοτοκίας οὐδὲν

17 ὅλως om PD^a. Ad hunc locum cf εν 462^a 31, ^b9 ||
 24 ὑπάρχουσι A^a bis || 28 ἐναίοις conl, respiciens 536^b 25, 538^a 23,
 ζγα 715^a 20. ἐν τοῖς codd. A-W προου καὶ ἐν τοῖς πεξοῖς καὶ
 δίποσι καὶ τετράποσι πᾶσιν ὅσα || 29 τετρ.] ἐν τοῖς τετρ. PD^a ||
 πᾶσιν om D^a, ἐν πᾶσιν P || 30 γένεσιν] ζώοις PD^a tr || 31 ἀπλοῦν
 codd „simpliciter“ tr || 538 a 1 ἄλλ' om PD^a tr || τοῖς τοιού-
 τοις A^a || 2 οὐκ ἔχοντα ὅλως A^a || 3 οἷον ἢ ἐγγέλως A^a (A^a ||
 4 αὐτῶ P, αὐτῆς Ald edd praeter A-W || μὲν om PD^a, at non
 tr || 5 λέγοντες PD^a || ἐλμινθῶδη A^a pr || πρᾶσῶδη τ'] προσπεφυ-
 κότ' PD^a A^a re tr, eo male, quod non est contrarium sequenti
 καὶ προσπεφυκότα; sed τ' fort delend.

τῶν τοιούτων, ὥδ' οὐδεμία πώποτε ὥπται ἔχουσα· ὅσα
 τε ζωοτοκεῖ, ἐν τῇ ὑστέρα ἔχει καὶ προσπεφυκῶτα, ἀλλ' οὐκ
 ἐν τῇ γαστρὶ· ἐπέτετο γὰρ ἂν ὥσπερ ἡ τροφή. ἣν δὲ λέγουσι 10
 διαφορὰν ἄρρενος ἐγγέλους καὶ θήλειας τῷ τὸν μὲν μείζω
 κεφαλὴν ἔχειν καὶ μακροτέραν, τὴν δὲ θήλειαν μικρὰν καὶ
 σιμοτέραν, οὐ τοῦ θήλεος καὶ ἄρρενος λέγουσιν, ἀλλὰ τοῦ
 γένους. εἰσὶ δὲ τινες ἰχθύες οἱ καλοῦνται ἐπιτραγῆαι, γίννον-
 ται δὲ τοιοῦτοι τῶν ποταμίων κυπρίνος καὶ βάλαγρος· οὐκ 15
 ἔχουσι δ' οἱ τοιοῦτοι οὔτε ὥδ' οὔτε θορὸν οὐδέποτε, ἀλλ'
 ὄλοι στερεοὶ εἰσι καὶ πόνες, ἔντερον μικρὸν ἔχοντες, καὶ
 δοκοῦσιν ἄριστοι οὗτοι εἶναι. ἔτι δ' [ἐνία], καθάπερ ἐν τοῖς
 ὀστρακοδέρμοις καὶ φυτοῖς τὸ μὲν τίκτον ἐστὶ καὶ γεννῶν,
 τὸ δ' ὄχευον οὐκ ἔστιν, οὕτως ἐν τοῖς ἰχθύσι τὸ τῶν ψητ- 20
 τῶν γένος καὶ τὸ τῶν ἐρυθρίνων καὶ αἱ χάνναι· πάντα
 γὰρ τὰ τοιαῦτα ὥδ' φαίνεται ἔχοντα. ἐν μὲν οὖν τοῖς πε-
 ζοῖς καὶ ἐναίμοις τῶν ζώων ὅσα μὴ ὥοτοκεῖ, τὰ πλεῖστα
 μείζω καὶ μακροβιώτερα τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν ἐστι, πλὴν
 ἡμίονος· τούτων δ' αἱ θήλειαι μακροβιώτεραι καὶ μείζους· 25
 ἐν δὲ τοῖς ὥοτόκοις καὶ τοῖς σκωληκοτόκοις, οἷον ἐν τε τοῖς
 ἰχθύσι καὶ ἐπὶ τῶν ἐντόμων, μείζω τὰ θήλεα τῶν ἄρρένων
 ἐστίν, οἷον ὄφεις καὶ φαλάγγια καὶ ἀσκαλαβῶται καὶ βά-
 τραχοι. καὶ ἐπὶ τῶν ἰχθύων δ' ὡσαύτως, οἷον τὰ τε σελάχη

8 τῶν — ὥπται] ὥδ' οὐδὲ μία τούτων πώποτε ὥπται A^a,
 sed man re τῶν τοιούτων supplevit || 9 καὶ τάγε οὐ προσπεφ.
 ἐν PD^a || 12 μικρὰν καὶ om PD^a, καὶ σιμοτέραν om C^a tr,
 καὶ σιμοτ. οὐ om A^a pr || 13 θήλην D^a || καὶ] ἡ A^a C^a || ἄρρενα
 PD^a || 14 γένους] γε A^a pr || ἐπιτραγῆαι PD^a || 15 τῶν ποταμίων
 τοιοῦτοι A^a || βάλλαγρος C^a „balagrus“ tr, „balagores“ Scotus,
 βαρῆνος D^a, κάρινος P. In A^a super βάλαγρος man re ἐν ἄλλω
 κάρινος || 17 ὄλοι A-W, ὅσοι codd || ἔχοντες A-W, ἔχουσι codd ||
 18 δοκοῦσιν] εἰσὶν PD^a tr, omisso εἶναι || οὗτοι ἄριστοι C^a,
 ἔστι A^a C^a || ἐνία seclusi || 19 φυτοῖς· καὶ τὸ A^a || 20 οὕτω καὶ
 ἐν PD^a || 21 ἐρυθρινῶν PD^a C^a || πάντα γὰρ] καὶ πάντα PD^a,
 23 ζώων ἅμα ζωοτοκεῖ τὰ PD^a || 24 εἰσὶ PD^a || 25 ἡμίονους
 A^a re || μακροβιώτερας καὶ μείζας A^a pr || 26 δὲ] μὲν A^a || τε
 om PD^a || 28 οἷον ὁ ὄφεις A^a || καὶ οἱ βάτραχοι C^a, καὶ οἱ βα-
 τρώων A^a pr.

30 τὰ μικρὰ καὶ τῶν ἀγγελαιῶν τὰ πλεῖστα, τὰ δὲ πετραῖα πάντα.

538^b ὅτι δὲ μακροβιώτεροι τῶν ἰχθύων οἱ θήλειες τῶν ἄρρενων,
 δηλον ἐκ τοῦ παλαιότερα ἀλίσκεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἄρρενων.

ἔστι δὲ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρόσθια πάντων τῶν ζώων τὰ
 ἄρρενα κρείττω καὶ ἰσχυρότερα καὶ εὐοπλότερα, τὰ δ' [ὡς

5 ἔν] ὀπίσθια καὶ κάτω λεπτότερα τῶν θηλέων. τοῦτο δὲ καὶ
 ἐπ' ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων τῶν πεζῶν καὶ

ζωοτόκων πάντων ἔχει τὸν αὐτὸν τρόπον. καὶ ἀνευρότερον
 δὲ καὶ ἀναρθρότερον τὸ θῆλυ μᾶλλον, καὶ λεπτοτριχώτερον,

ὅσα τρίχας ἔχει· τὰ δὲ μὴ τρίχας ἔχοντα κατὰ τὸ ἀνάλογον.

11 καὶ ὑγροσαρκότερα δὲ τὰ θήλεα τῶν ἄρρενων καὶ γονυκρο-
 τώτερα, καὶ αἱ κνῆμαι λεπτότεραι· τοὺς δὲ πόδας γλαφυρω-

τέρους, ὅσα τὰ μόρια ταῦτ' ἔχει τῶν ζώων. καὶ περὶ φωνῆς
 δέ, πάντα τὰ θήλεα λεπτοφωνότερα καὶ ὀξυφωνότερα, πλην

βούς, ὅσα ἔχει φωνήν· οἱ δὲ βόες βαρύτερον φθέγγονται αἱ

15 θήλειαι τῶν ἄρρενων. τὰ δὲ πρὸς ἀλκήν ἐν τῇ φύσει ὑπάρ-
 χοντα μόρια, οἷον ὀδόντες καὶ χανλιόδοντες καὶ κέρατα καὶ

πλήκτρα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μόρια, ἐν ἐνίοις μὲν γένεσιν
 ὅλως τὰ μὲν ἄρρενα ἔχει τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἔχει, οἷον κέρατα

ἐλαφος θήλειαι οὐκ ἔχει καὶ τῶν ὀρνίθων τῶν πλήκτρα
 20 ἐχόντων ἐνίων αἱ θήλειαι ὅλως πλήκτρα οὐκ ἔχουσιν· ὁμοίως
 δὲ καὶ χανλιόδοντας αἱ θήλειαι οὐκ ἔχουσι τῶν ὕων. ἐν

30 τὰ δὲ] τὰ τε A^a C^a || πάντα. ὅτι ὅτι μακρ. C^a || 538 b 1
 μακρ. εἰσι τῶν P D^a || 2 παλαιότερον A^a pr || 3 τὰ ἄρρενα om
 P D^a || 4 καὶ ἐκπλεuroτέρα P, om D^a. vulgo καὶ εὐπλεuroτέρα
 „melius costata“ tr, male, nam si hoc epitheton post ἄνω καὶ
 πρόσθια ponas, tum tribuas feminae ab inferiore et posteriore
 parte firmiores costas || ὡς ἔν seclusi || 5 λεπτότερα conieci.
 ἐνία A^a C^a tr. λεχθέντα P D^a | θηλειῶν A^a C^a. θηλείων D^a || τοῦτο
 δὲ] ταυτὸν A^a C^a || 7 τοῦτον ἔχει τὸν P D^a || 8 δὲ] τε P D^a, om
 A^a || ἀναρθρον C^a (propter sequens μᾶλλον), ἀνανδρον A^a pr ||
 9 κατὰ om P D^a || 10 ὑγροσαρκότερον δὲ τὸ θῆλυ A^a || γονυ-
 κροτώτερον A^a || 11 αἱ om A^a C^a || 13 δέ om A^a C^a, at non tr ||
 14 malim αἱ || βαρύτερα A^a | αἱ δὲ θήλειαι A^a pr || 16 μόρια
 ἔστιν οἷον A^a C^a || χανλιόδοντες C^a || καὶ τὰ πλήκτρα A^a C^a ||
 17 ἐν om P D^a, ἐν ἐν A^a || 18 ἄρρεν' A^a || θήλεια A^a || 19 ἐλαφος
 κέρατα A^a || 21 χανλιόδοντας, A^a C^a || οὐκ ἔχουσιν αἱ θ. D^a.

ἐνίοις δ' ὑπάρχει μὲν ἄμφοιν, ἀλλὰ κρείττω καὶ μᾶλλον τοῖς ἄρρεσιν, οἷον τὰ κέρατα τῶν ταύρων ἰσχυρότερα τῶν θηλειῶν βοῶν.

E.

Ὅσα μὲν οὖν ἔχουσι μόρια τὰ ζῶα πάντα καὶ τῶν ἐν-
 τὸς καὶ τῶν ἐκτός, ἔτι δὲ περὶ τε τῶν αἰσθήσεων καὶ φω-
 νῆς καὶ ὕπνου, καὶ ποῖα θήλεα καὶ ποῖα ἄρρενα, πρότερον
 εἴρηται περὶ πάντων· περὶ δὲ τῶν γενέσεων αὐτῶν λοιπὸν 539^a
 διελθεῖν, καὶ πρῶτον περὶ τῶν πρώτων. εἰδὶ δὲ πολλὰ καὶ
 πολλὴν ἔχουσαι ποικιλίαν, καὶ τῇ μὲν ἀνόμοιοι, τῇ δὲ τρό-
 πον τινὰ προσεοίκασιν ἀλλήλαις. ἐπεὶ δὲ διήρηται τὰ γένη
 πρότερον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν πειρατέον ποιεῖσθαι τὴν 5
 θεωρίαν· πλὴν τότε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐποιοῦμεθα σκοποῦντες
 περὶ τῶν μερῶν ἀπ' ἀνθρώπου, νῦν δὲ περὶ τούτου τελευ-
 ταῖον λεκτέον διὰ τὸ πλείστην ἔχειν πραγματείαν. πρῶτον
 δ' ἀρκτέον ἀπὸ τῶν ὀστρακοδέρμων, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν
 μαλακοστράκων, καὶ τὰ ἄλλα δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἐφεξῆς· 10
 ἔστι δὲ τὰ τε μαλάκια καὶ τὰ ἔντομα, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ
 τῶν ἰχθύων γένος, τό τε ζωτόκον καὶ τὸ ὠτόκον αὐτῶν,
 εἶτα τὸ τῶν ὀρνίθων· μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν πεζῶν λε-
 κτέον, ὅσα τ' ὠτόκα καὶ ὅσα ζωτόκα. ζωτόκα δ' ἔστι
 τῶν τετραπόδων ἔνια, καὶ ἄνθρωπος τῶν διπόδων μόνον. 15
 κοινὸν μὲν οὖν συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῶν ζώων, ὥσπερ καὶ
 ἐπὶ τῶν φυτῶν· τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ σπέρματος ἐτέρων φυτῶν,
 τὰ δ' αὐτόματα γίγνεται, συστάσης τινὸς τοιαύτης ἀρχῆς,

ὧν] ἐνίων A^a || 22 κρείττω μᾶλλον τοῖς ἄρρεσι PD^a tr || 23 ἰσχ. ἢ
 τὰ τῶν PD^a || 25 ὅσα μὲν οὖν ἔχουσι κτλ] haec libro sexto dat
 C^a tr. || καὶ τῶν ἐντός om A^a pr. Spengel transpon καὶ τῶν
 ἐκτός καὶ τῶν ἐντός || 26 τε om A^a || 539 a 1 ἀπάντων A^a C^a ||
 περὶ δὲ] τὸ δὲ περὶ P || τὰς γενέσεις PD^a || 3 καὶ τῇ] πῇ PD^a ||
 ἀνόμοια A^a C^a || πῇ PD^a || 5 πρῶτον PD^a „prius“ tr || 9 ἀρκτέον]
 λεκτέον A^a pr, quod supple ad π. τ. μαλακοστρ. || 10 δὲ PD^a |
 ἐφεξῆς] ἐξῆς A^a; supple λεχθήσεται || 13 περὶ τε τῶν C^a |
 πεζῶν καὶ λεκτέον PD^a || 14 ζωτόκα καὶ ὅσα ὦ. PD^a || ἔστι
 om A^a || 15 ἔνια] immo πολλά || 18 συστράφεισης A^a pr C^a.

καὶ τούτων τὰ μὲν ἐκ τῆς γῆς λαμβάνει τὴν τροφήν, τὰ
 20 δ' ἐν ἑτέροις ἐγγίγνεται φυτοῖς, ὥσπερ εἴρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ
 τῇ περὶ φυτῶν. οὕτω καὶ τῶν ζώων τὰ μὲν ἀπὸ ζώων γί-
 γνεται κατὰ συγγένειαν τῆς μορφῆς, τὰ δ' αὐτόματα καὶ
 οὐκ ἀπὸ συγγενῶν, καὶ τούτων τὰ μὲν ἐκ γῆς σηπομένης
 καὶ φυτῶν, ὥσπερ πολλὰ συμβαίνει τῶν ἐντόμων, τὰ δ' ἐν
 25 τοῖς ζώοις αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐν τοῖς μορίοις περιττωμάτων.
 τῶν δὴ τὴν γένεσιν ἐχόντων ἀπὸ συγγενῶν ζώων ἐν οἷς
 μὲν αὐτῶν ἐστὶ τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν, ἐκ συνδυασμοῦ γί-
 γνονται· ἐν δὲ τῷ τῶν ἰχθύων γένει ἕνια γίγνεται οὐτ' ἄρ-
 ρενα οὔτε θήλεα, τῷ γένει μὲν ὄντα ἑτέροις τῶν ἰχθύων τὰ
 30 αὐτά, τῷ εἶδει δ' ἑτέρα, ἕνια δὲ καὶ πάμπαν ἴδια. τὰ δὲ
 θήλεα μὲν ἐστίν, ἄρρενα δ' οὐκ ἔστιν· ἐξ ὧν γίγνεται <ὥα>
 ὥσπερ ἐν τοῖς ὀρνίσι τὰ ὑπηνέμια. τὰ μὲν οὖν τῶν ὀρνίθων
 ἅπαντά ἐστιν ἄγωνα· μέχρη γὰρ τοῦ ὥον γεννηῆσαι δύναται
 ἡ φύσις αὐτῶν ἐπιτελεῖν, ἂν μὴ τις αὐτοῖς συμβῇ τρόπος
 539^b ἄλλος τῆς κοινωνίας πρὸς τοὺς ἄρρενας· περὶ ὧν ἀκρι-
 βέστερον ἔσται δῆλον ἐν τοῖς ὕστερον. τῶν δ' ἰχθύων ἐνίοις,
 ὅταν αὐτόματα γεννήσωσιν ὥα, συμβαίνει ἐκ τούτων καὶ
 ζῶα γίνεσθαι, πλὴν τῶν μὲν καθ' αὐτά, τῶν δ' οὐκ ἄνευ
 5 ἄρρενος· ὃν δὲ τρόπον, καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς ἐχομένοις
 ἔσται φανερόν· σχεδὸν γὰρ παραπλήσια συμβαίνει καὶ ἐπὶ

20 εἴρηται] εἰρήσεται cunctanter propon Spengel. Melius
 Christ verba ὥσπερ - φυτῶν interpolata censet; sed cf ζῶα
 731^a 29 || 21 περὶ τῶν φ. PD^a || 22 καὶ om A^a || 23 ἐκ τῆς γῆς
 A^aC^a || 24 πολλὰ] expectes ἐπὶ πολλοῖς || 26 δὲ A^aC^a tr || ἐν
 οἷς] ὅσοις PD^a tr || 27 αὐτῶν delendum censeo || 31 θήλεα A^a |
 οὐκ ἔστι A-W, οὐκέτι PD^a, οὐ A^aC^a tr || ὥα add A-W
 33 ἅπαντα] ἄγωνα πάντα PD^aA^a re || εἰς PD^a || ἄγωνα huc
 transposui, δῆλα A^a pr (" „palam omnia sunt“ tr, ταῦτα
 PD^aA^a re || μέχρη γὰρ] ἀλλὰ μέχρη PD^a || ὥοις γέννησιν PD^a
 „usque enim ad ovum generare“ tr. Ceterum cf ζῶα 741^a 18.
 ὀρνίθων ἄγωνα πάντα ἐστίν, ἀλλὰ μέχρη τοῦ ὥον γεννηῆσαι δ.
 ἡ φ. μόρον ἐπιτελεῖν A-W || 34 φύσις αὐτόματων ἐ. Pk || ἐὰν
 PD^a || 539^b 2 ὕστερον] 539^b 20 sq || 4 καθ' αὐτά] cf 538^a 19 ||
 5 ἄρρενος A^a (" || ἐν τοῖς ἐχ.] cf 564^b 25. ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις
 ἔσται φανερώτερον A^a || 6 παραπλήσιως A^aC^a tr.

τῶν ὀρνίθων. ὅσα δ' ἀπὸ ταῦτομάτου γίγνεται ἐν ζώοις ἢ
 γῇ ἢ φυτοῖς ἢ τοῖς τούτων μορίοις, ἔχουσι δὲ τὸ ἄρρεν
 καὶ τὸ θῆλυ, ἐκ τούτων συνδυαζομένων γίγνεται μὲν τι,
 οὐ ταὐτὸ δ' ἐξ οὐδενὸς ἄλλ' ἀτελέες, οἷον ἔκ τε τῶν φθει- 10
 ρῶν ὀχευομένων αἱ καλούμεναι κονίδες καὶ ἐκ τῶν μυῶν
 σκώληκες καὶ ἐκ τῶν ψυλλῶν σκώληκες ῥοειδεῖς, ἐξ ὧν
 οὔτε τὰ γεννήσαντα γίγνεται οὔτε ἄλλο οὐδὲν ζῶον, ἀλλὰ τὰ
 τοιαῦτα μόνον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς ὀχείας λεκτέον,
 ὅσα ὀχεύεται, εἴτα μετὰ ταῦτα περὶ τῶν ἄλλων ἐφεξῆς, τὰ 15
 τε καθ' ἕκαστα καὶ τὰ κοινῇ συμβαίνοντα περὶ αὐτῶν.

Ὄχεύεται μὲν οὖν ταῦτα τῶν ζώων ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ 2
 θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν, εἰσὶ δ' αἱ ὀχεῖαι οὐθ' ὅμοιαι πᾶσιν οὐθ'
 ὁμοίως ἔχουσαι. τὰ μὲν γὰρ ζωοτόκα καὶ περὶ τῶν ἐναίων
 ἔχει μὲν ὄργανα πάντα πρὸς τὴν τοιαύτην πρᾶξιν, οὐ μὴν 20
 ὁμοίως γε πάντα πλησιάζουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ὀπισθορηκτικὰ
 συνιόντα πυγῇ, οἷον λέοντες τε καὶ δασύποδες καὶ λύγες·
 τῶν δὲ δασυπόδων καὶ πολλάκις ἢ θήλεια προτέρα ἀνα-
 βαίνει ἐπὶ τὸν ἄρρενα. τῶν δ' ἄλλων τῶν μὲν πλείστων
 ὁ αὐτὸς τρόπος· τὸν ἐνδεχόμενον γὰρ ποιοῦνται συνδυασμὸν 24
 τὰ τε πλείστα τῶν τετραπόδων, ἐπιβαίνοντος ἐπὶ τὸ θῆλυ
 τοῦ ἄρρενος, καὶ τὸ τῶν ὀρνίθων ἅπαν γένος οὕτω γε καὶ
 μοναχῶς. εἰσὶ δὲ διαφοραὶ τινες καὶ περὶ τοὺς ὀρνίθους· τὰ
 μὲν γὰρ συγκαθίσης τῆς θηλείας ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιβαίνει
 τὸ ἄρρεν, ὥσπερ αἱ ὠτίδες καὶ οἱ ἀλεκτρονέες, τὰ δ' οὐ 30

7 τῶν ὀρνίθων in ras A^a || δ' om A^a pr || 9 συνδιαζομένων
 A^a pr || 10 οὐ ταὐτὸ] ταῦτο αὐτὸ PD^aA^a corr || τε om A^aC^a
 11 κονίδες A^aC^aD^a || μυῶν PA^a || 12 ψυλλῶν P, ψυχῶν A^a pr C^a tr.
 cf ζα 721^a 8, 723^b 5 l. v. || 13 altero loco et 16 τὰ om PD^a || 14 μὲν
 om A^a || 16 περὶ] τατε περὶ A^a, sed τατε punctis superpositis
 del || 19 ἔχουσιν Sch Pk || 20 πάντα — οὐ] sic ded A-W. πρὸς
 τὴν τ. π. (πρόσαξιν P) ἅπαντα τὰ ἄρρενα τὴν γεννητικὴν PD^a,
 πάντα τὰ ἄρρενα πρὸς τὴν πρᾶξιν τὴν γ. A^aC^a || 22 ἀνιόντα
 C^a || τε om PD^a || λύγες codd || 23 τῶν δ. δὲ πολλάκις PD^a
 26 τε om PD^a || 27 γε A-W, τε codd. τε καὶ om Sch cum tr
 28 δὲ] δὲ καὶ A^aC^a tr || Cave mutes τῶν μὲν — τῶν δ' aut τὸ
 ἄρρεν deleas; cf 540^b 23 || 30 αἰωτίδες A^a pr, νεοτίδες P, νεότ-

συγκαθείσης τῆς θηλείας, οἷον αἱ γέραναι· ἐν τούτοις γὰρ
 ὁ ἄρρην ἐπιπηδῶν ὀχεύει τὴν θήλειαν, καὶ συγγίγνεται ὥσ-
 περ καὶ τὰ στρουθία ὁξέως. τῶν δὲ τετραπόδων αἱ ἄρκοι
 540^a παρακεκλιμέναι τὸν αὐτὸν τρόπον ὥνπερ τὰλλα ἐπὶ τῶν πο-
 δῶν ποιούμενα τὴν ὀχέαν, πρὸς τὰ πρανῇ τῶν θηλειῶν τὰ
 ὕπτια τῶν ἀρρένων· οἱ δὲ χερσαῖοι ἐχῖνοι ὀρθοὶ τὰ ὕπτια
 πρὸς ἄλληλα ἔχοντες. τῶν δὲ ζωοτόκων καὶ μέγεθος ἐχόν-
 5 των οὔτε τοὺς ἄρρενας ἐλάφους αἱ θήλειαι ὑπομένουσιν, εἰ
 μὴ ὀλιγάκις, οὔτε τοὺς ταύρους αἱ βόες διὰ τὴν τοῦ αἰδοίου
 συντονίαν, ἀλλ' ὑπάγοντα τὰ θήλεα δέχονται τὴν γονὴν· καὶ
 γὰρ ἐπὶ τῶν ἐλάφων ὥπται τοῦτο συμβαῖνον, τῶν γε τιθασ-
 σῶν. λύκος δ' ὀχεύει καὶ ὀχεύεται τὸν αὐτὸν τρόπον ὥνπερ
 10 καὶ κύων. οἱ δ' αἰλουροὶ οὐκ ὀπισθεν συνιόντες, ἀλλ' ὁ μὲν
 ὀρθός, ἡ δὲ θήλεια ὑποτιθεῖσα αὐτήν· εἰσὶ δὲ τὴν φύσιν
 αἱ θήλειαι ἀφροδισιαστικάι, καὶ προσάγονται τοὺς ἄρρενας
 εἰς τὰς ὀχέας, καὶ συνοῦσαι κράζουσιν. αἱ δὲ κάμηλοι ὀχεύον-
 ται τῆς θηλείας καθημένης· περιβεβηκώς δ' ὁ ἄρρην ὀχεύει,
 15 οὐκ ἀντίπυγος, ἀλλὰ καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τετράποδα· καὶ
 διημερενεῖ τὸ μὲν ὀχεῦον τὸ δ' ὀχευόμενον. ἀποχωροῦσι δ'
 εἰς ἐρημίαν, ὅταν ποιῶνται τὴν ὀχέαν, καὶ οὐκ ἔστι πλη-
 σιάσαι ἀλλ' ἢ τῷ βόσκοντι. τὸ δ' αἰδοῖον ἔχει ὁ κάμηλος
 νεῦρον οὕτως ὥστε καὶ νευρὰν ποιοῦνται ἐκ τούτου τοῖς

τιδες D^a || οἱ om A^a(^u || 31 δὲ οὐδὲ καθείσης A^a || αἱ] καὶ αἱ
 C^a, καὶ οἱ PD^a C^s Sch propter sequens τούτοις; sed ad hoc
 intellegendum est τοῖς ζώοις || 32 ἐπὶ ποδῶν Ald „stante, ut
 in gruibus“ Plinius || θηλείαν A^a || 33 καὶ om PD^a C^a tr || 540 a
 1 τὰλλα] καὶ τὰ ἄλλα PD^a || 2 ποιοῦσι A^a(^u tr || 5 ὑπομένωσιν
 A^a || εἰ μὴ ὀλιγάκις del A-W || 7 ὑποπεσόντα A^a C^a || θήλεια A^a ||
 δέχεται C^a || καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ A^a(^u || 8 ἐλεφάντων A^a || γε om
 A^a(^u || 9 καὶ ὀχεύεται om D^a tr || ὥνπερ καὶ] ὥσπερ PD^a
 10 οὐκ ὁ. σ.] quamquam ὀπισθορρητικά sunt || 11 θηλεία A^a
 ὑποτίθησιν A^a(^u tr || ἐαυτήν PD^a || τῇ φύσει PD^a || 12 προσά-
 γοντας A^a; bene propon Scal προσάγονται || 13 συνοῦσαι κολά-
 ζουσιν PD^a || 14 δ' om A^a(^u tr || 15 οὐκ ἀντίπυγος] quamquam
 camelus ὀπισθορρητικός est || τὰ ἄλλα τὰ τ. C^a || 19 νεῦρον] cf
 500^b 24, 612^b 15, itaque displicet νευρώδες, quod Camot Syllb,

τόξοις. οἱ δ' ἐλέφαντες ὀχεύονται μὲν ἐν ταῖς ἐρημίαις, μά- 20
 λιστα δὲ περὶ τοὺς ποταμοὺς οὗ καὶ διατρίβειν εἰώθασιν·
 ὀχεύεται δ' ἡ μὲν θήλεια συγκαθιεῖσα καὶ διαβαίνουσα, ὁ
 δ' ἄρσεν ἐπαναβαίνων ὀχεύει. ὀχεύεται δὲ καὶ ἡ φύκη κα-
 θάπερ τὰ ὀπισθοδρογητικὰ τῶν ζώων, καὶ συνέχονται ἐν τῇ
 ὀχείᾳ πολλὸν χρόνον, ὥσπερ αἱ κύνες· ἔχουσι δὲ καὶ τὸ αἰ- 25
 δοῖον οἱ ἄρσενες μέγα.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν πεζῶν τὰ τετράποδα καὶ 3
 ὀτότοκα ποιεῖται τὴν ὀχείαν. τὰ μὲν γὰρ ἐπιβαλόντα κα-
 θάπερ τὰ ζωοτόκα, οἷον χελόνῃ καὶ ἡ θαλαττία καὶ ἡ
 χερσαία . . . ἔχουσι δέ τι εἰς ὃ οἱ πόροι συνάπτουσιν καὶ 30
 ὧ ἐν τῇ ὀχείᾳ πλησιάζουσιν, [οἷον τρυγόνες καὶ βάτραχοι
 καὶ πᾶν τὸ τοῦτον γένος.]

Τὰ δ' ἄποδα καὶ μακρὰ τῶν ζώων, οἷον ὄφεις τε καὶ 4
 σμήραιναί, περιπλεκόμεναι ταῖς ὑπτίοις πρὸς τὰ ὕπτια. οὕτω 540^b
 δὲ σφόδρα οἱ γ' ὄφεις περιελίττονται ἀλλήλοις, ὥστε δοκεῖν
 ἐνὸς ὄψεως δικεφάλου τὸ σῶμα εἶναι πᾶν. τὸν αὐτὸν δὲ
 τρόπον καὶ τὸ τῶν σαύρων γένος· ὁμοίᾳ γὰρ περιπλοκῇ
 ποιοῦνται τὴν ὀχείαν. 5

Οἱ δ' ἰχθύες ἅπαντες, ἔξω τῶν πλατέων σελαχῶν, πα- 5
 ραπίπτοντες τὰ ὕπτια πρὸς τὰ ὕπτια ποιοῦνται τὸν συνδυασ-
 μόν. τὰ δὲ πλατέα καὶ κερκοφόρα, οἷον βάτος καὶ τρυγὼν

et νερίνον, quod A-W coniciunt | exspectes νευράς. || ἐκ τούτου
 ποιεῖσθαι P I^a || 21 οὗ καὶ Scal, καὶ οὗ codd || 22 συγκαθιεῖσα
 A^a || 23 ἐπάνω βαίνων A^a || 24 ἐπὶ A^a || 25 post ὥσπερ add καὶ
 P I^a || οἱ I^a || καὶ post δὲ om P I^a || 27—32] Recte hunc locum
 mancum existimant A-W; fort Ar ipse eum non perfecit. Verbis
 enim τὰ μὲν deest alterum membrum. Exempla οἷον — γένος
 del A-W, quod τρυγόνες hoc solo loco τετράποδα ὄτοτ. signi-
 ficant; sed nescio an cum Gesnero φρῶνοι legendum sit. Quo-
 minus vero verba ἔχουσι κτλ. deleam, impedit locus 539^b 19.
 Minime assentior Karschio, qui καὶ ὧ ἐν mutat τὰ δὲ μόνον ||
 28 ποιεῖ A^a || 33 οἷον | οἱ A^a || ὄφεις τε καὶ σμήραινα I^a P corr
 540^b 1 περιπλεκόμενοι P I^a, — μενα Sch, nescio an recte ||
 2 οἱ τε A^a, τε om P D^a || ἀλλήλους C^a, ἀλλήλων A^a || 3 ἅπαν
 codd || 4 σαυρῶν A^a || ὁμοίαν P D^a A^a pr tr A-W, τῇ π. P D^a
 7 συνδυασμόν A^a.

καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐ μόνον παραπίπτοντα ἀλλὰ καὶ ἐπιβαί-
 10 νοντα τοῖς ὑπτίοις ἐπὶ τὰ πρηνῇ τῶν θηλειῶν, ὅσοις μὴ
 ἐμποδίζει τὸ οὐραῖον μεῖζον ἔχον πάχος. αἱ δὲ θῆναι, καὶ
 ὅσοις τῶν τοιούτων πολὺ τὸ οὐραῖον, παρατριβόμενα μόνον
 ὀχεύονται τὰ ὕπτια πρὸς τὰ ὕπτια. εἰσὶ δὲ τινες οἱ ἑωρα-
 κέναι φασὶ καὶ ὀπισθεν συνεχόμενα τῶν σελαχῶν ἔνια, ὥσπερ
 15 τοὺς κύνας. ἔτι δ' ἐν πᾶσι τοῖς σελαχῶδεσι μεῖζον τὸ θῆλυ
 τοῦ ἄρρενος· σχεδὸν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἰχθύσι τὰ θήλεα
 μεῖζω τῶν ἀρρένων. σελάχη δ' ἐστὶ τὰ τ' εἰρημένα καὶ βοῦς
 καὶ λάμια καὶ αἰετὸς καὶ νάρκη καὶ βάτραχος καὶ πάντα τὰ
 γαλεῶδη. τὰ μὲν οὖν σελάχη πάντα τεθεώρηται ὑπὸ πολ-
 20 λῶν τούτους ποιούμενα τοὺς τρόπους τὴν ὀχέαν· χρονιωτέρα
 γὰρ ἢ συμπλοκὴ πάντων τῶν ζωοτόκων ἐστὶν ἢ τῶν ὠοτό-
 κων. καὶ δελφῖνες δὲ καὶ πάντα τὰ κητώδη τὸν αὐτὸν τρό-
 πον· παραπίπτοντα γὰρ ὀχεύει παρὰ τὸ θῆλυ τὸ ἄρρεν, καὶ
 χρόνον οὐτ' ὀλίγον οὔτε λίαν πολύν. διαφέρουσι δ' ἐν ἐνίοις
 25 τῶν σελαχῶδων ἰχθύων οἱ ἄρρενες τῶν θηλειῶν τῷ τοὺς
 μὲν ἔχειν ἀποκρεμώμενα ἅττα δύο περὶ τὴν ἕξοδον τῆς
 περιττώσεως, τὰς δὲ θηλείας ταῦτα μὴ ἔχειν, οἷον ἐν τοῖς
 γαλεῶδεσιν· ἐπὶ γὰρ τούτων ὑπάρχει πάντων τὸ εἰρημένον.
 ὄρχεις μὲν οὖν οὐτ' ἰχθύες οὐτ' ἄλλο τῶν ἀπόδων ἔχει

9 ἐπιπίπτοντα PD^a | 10 ὅσοις ἂν μὴ ἐμποδίξῃ PD^a; cf
 ζγγ 756^b 1 || 11 μεῖζον conī, οὐθὲν codd edd (post μὴ!) || ἔχονσι
 A^a pr A-W || πάθος PD^a || θῆνες A^a || 13 ὀχεύεται PD^a || 14 ὀπι-
 σθεν post ἔνια A^aC^a, at non tr || 15 τοὺς] τὰς? ut ^a 25 || κύνας
 φασίν. ἐστὶ PD^a || δ'] γὰρ C^a tr || μεῖζων ὁ θήλυς PD^a | 17 τ'
 om A^aC^a || 18 αἰετὸς PD^a || 19 γαλοειδῇ A^a, γαλοειδῇ C^a || ante
 ὑπὸ add μᾶλλον PD^a tr || 21 ἐστὶν om PD^a || 23 παρὰ om A^aC^a |
 24 ἐν ἐνίοις conī, ἐνιοι codd || 25 θηλείων A^aD^a || 26 ἀποκρεμ-
 ωμένα C^a, ἀποκρεμώμενα PA^a, ἀποκρεμώμενα D^a || ἅττα] τὰ
 μόρια τὰ A^aC^a || 29 verba ὄρχεις—541^a 12 εἰσὶν del A-W, quod
 ab argumento capitis abhorreant. Sane suspicione non ca-
 rent, eo potissimum quod omnia fere iam in prioribus libris
 (509^b 3 sq, 506^b 24 sq) leguntur. At nonne philosophus ipse
 digredi potuit? Ceterum ne antecedentia quidem, a versu ^b 15,
 in propositum cadunt, praesertim suspiciosa cartilagineorum
 enumeratio || 29 ἰχθύς PD^a.

οὐδέν, πόρους δὲ δύο καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἄρρε- 30
 νες ἔχουσιν, οἳ γίνονται θοροῦ πλήρεις περὶ τὴν τῆς ὀχέας
 ὥραν, καὶ προϊένται ἰγρότητα γαλακτώδη πάντες. οὗτοι δ'
 οἱ πόροι εἰς ἓν συνάπτουσιν, ὥσπερ καὶ τοῖς ὄρνισιν· οἱ
 γὰρ ὄρνιθες ἐντὸς ἔχουσι τοὺς ὄρχεις, καὶ τὰ ἄλλα 541^a
 πάντα ὅσα ὠτοκεῖ πόδας ἔχοντα. τοῦτο δὲ συμπεραίνει
 <ἔξω> καὶ ἐπεκτείνεται εἰς τὴν τοῦ θήλεος χώραν καὶ ὑπο-
 δοχὴν. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ζωτόκοις καὶ πεζοῖς ὁ αὐτὸς πόρος
 τοῦ τε σπέρματος καὶ τῆς τοῦ ὕγρου περιττώσεως ἔξωθεν, 5
 ἔσωθεν δ' ἕτερος, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον ἐν τῇ δια-
 φορᾷ τῇ τῶν μορίων. τοῖς δὲ μὴ ζωτοκοῦσιν ὁ αὐτὸς καὶ
 τῆς ξηρᾶς περιττώσεως πόρος ἔξωθεν· ἔσωθεν δὲ <δύο>
 σύνεγγυς ἀλλήλων. ὁμοίως δὲ ταῦτα ἔχει τοῖς θήλεσιν αὐ-
 τῶν καὶ τοῖς ἄρρεσιν· οὐ γὰρ ἔχουσι κύστιν πλήν χελώνης, 10
 τούτων δ' ἡ θήλεια ἓνα πόρον ἔχει, καίτοι κύστιν ἔχουσα·
 αἱ χελῶναι δὲ τῶν ὠτόκων εἰσὶν. ἡ δὲ τῶν ὠτόκων ἰχθύων
 ὀχέα ἦττον γίνεταί κατάδηλος· διόπερ οἱ πλείστοι νομί-
 ζουσι πληροῦσθαι τὰ θήλεα τὸν τῶν ἄρρένων ἀνακάπτοντα
 θορόν. τοῦτο γὰρ πολλάκις ὁράται γιγνόμενον· περὶ μὲν γὰρ 15
 τὴν τῆς ὀχέας ὥραν αἱ θήλειαι τοῖς ἄρρεσιν ἐπόμεναι τοῦτο
 δρῶσι, καὶ κόπτουσιν ὑπὸ τὴν γαστέρα τοῖς στόμασιν, οἱ δὲ
 θᾶπτον προϊένται καὶ μᾶλλον· κατὰ δὲ τὸν τόκον οἱ ἄρρενες
 τοῖς θήλεσι, καὶ ἀποτικτουσῶν ἀνακάπτουσι τὰ ῥά· ἐκ δὲ

30 οἱ ante ἰχθύες om A^a || 31 γίνονται] γῆ A^a pr extr
 versu || θόρον τε πλ. A^a, θόρον πλ. C^a, καὶ θόρον πλ. PD^a ||
 541 a 1 τᾶλλα A^a || 2 δὲ A^aC^a tr || 3 ἔξω addidi || χώραν καὶ
 ὑ.] verhosius dictum || 5 τε om PD^aA^a || καὶ τῆς ὕγρᾶς περι-
 τώσεως? || 6 post ἕτερος add πόρος PD^a tr || καὶ om PD^a
 ὥσπερ — μορίων] Ar non tam fuse superiora citare solet ||
 7 ζωτοκοῦσιν coniecī, ἔχουσι κύστιν codd || 8 ἔσωθεν om A^a ||
 δύο add Sch Pk || 9 ταῦτ' A^a || 10 πλήν ἐπὶ χ. PA^aC^a || 11 θή-
 λεια] θαλαττία Sch Pk, male; cf ζμγ 671^a 25 || ἔχουσιν A^a ||
 12 ὠτοκοῦντων utrobique PD^aC^a || 14 τὸν δὲ τῶν C^a, θήλεα
 τῶν ἄρ. ἄν. τὸν θ PD^a || ἀνακάμπτοντα codd tr || 15 μὲν om
 PD^a || 19 καὶ om PD^a || post ἀποτ. add δ' A^aC^a || ἀνακάμπτουσι
 codd tr.

20 τῶν παραλειπομένων γίνονται οἱ ἰχθύες. περὶ δὲ τὴν Φοινί-
 κην καὶ θήραν ποιοῦνται δι' ἀλλήλων· ἄρρενας μὲν γὰρ
 ὑπάγοντες κεστρέας τὰς θηλείας περιβάλλονται συνάγοντες,
 θηλείας δὲ τοὺς ἄρρενας. τοῦτο μὲν οὖν διὰ τὸ πολλάκις
 ὁρᾶσθαι τὴν δόξαν ἐποίησε τῆς ὀχέας ταύτην, ποιεῖ δέ τι
 25 τοιοῦτον καὶ τὰ τετράποδα τῶν ζώων· περὶ γὰρ τὴν ὥραν
 τῆς ὀχέας ἀπορραίνουσι καὶ τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα, καὶ
 τῶν αἰδοίων ὁσμῶνται ἀλλήλων. [αἱ δὲ πέρδικες ἂν κατ'
 ἄνεμον στῶσιν αἱ θήλειαι τῶν ὀρρένων, ἔγκυοι γίνονται·
 30 πολλάκις δὲ καὶ τῆς φωνῆς <ἀκούουσai>, ἔαν ὀργῶσαι τύ-
 χῳσι, καὶ ὑπερπετομένων ἐκ τοῦ καταπνεῦσαι τὸν ἄρρενα·
 χάσκει δὲ καὶ ἡ θήλεια καὶ ὁ ἄρρην, καὶ τὴν γλῶτταν ἔξω
 ἔχουσι περὶ τὴν τῆς ὀχέας ποίησιν.] ἡ δ' ἀληθινὴ σύνοδος
 τῶν φωτόκων ἰχθύων ὀλιγάκις ὁρᾶται διὰ τὸ ταχέως ἀπο-
 λύεσθαι παραπεσόντας, ἐπεὶ ὥπται ἡ ὀχέα καὶ ἐπὶ τούτων
 35 γιγνομένη τὸν εἰρημένον τρόπον.

6
 541^b Τὰ δὲ μαλάκια, οἶον πολὺποδες καὶ σηπίαι καὶ τευθί-
 δες, τὸν αὐτὸν τρόπον πάντα πλησιάζουσιν ἀλλήλοις· κατὰ
 τὸ στόμα γὰρ συμπλέκονται, τὰς πλεκτάνας πρὸς τὰς πλε-
 κτάνας συναρμόττοντες. ὁ μὲν οὖν πολὺπους ὅταν τὴν λε-
 5 γομένην κεφαλὴν ἐρεῖσῃ πρὸς τὴν γῆν καὶ διαπετάσῃ τὰς

21 θήραν A^a | μὲν om A^aC^a || 24 ταύτης P^D^a || τι τοιοῦ-
 τον P^k, τὸ τ. A^aC^a tr, τοῦτο P^D^a || 27 ἄρθρων P^D^a: cf ζγρ
 748^b 26 || verba αἱ — 33 ποίησιν delevi, quod, ex 560^b 13 et
 ζγγ 751^a 13 deprompta et amplificata, contextum aperte inter-
 rumpunt; idem iudicat B.S. Hilaire || οἱ P^D^a || 29 καὶ τῆς
 bene P^k | ἀκούουσαι (ἀκούσασαι A-W), add ex ζγγ Sch, qui
 Plinium respiciens verba sic ponenda censet: ἔγκυοι γίνονται,
 ἔαν ὀργῶσαι τύχῳσι, καὶ ὑπερπετομένων, ἐκ τοῦ κ. τ. ἄρρενα,
 πολλάκις δὲ καὶ τῆς φωνῆς μόνον ἀκούουσαι || 32 nota ἡ τῆς
 ὁ. ποίησις! || 34 παραπεσόντα C^a, περιπεσόντ A^a || καὶ ἡ ἐπὶ τού-
 των ὁ. γ. P^D^aA^a re tr || τοῦτον A^a pr || 35 τὸν εἰρημένον | τοῦ-
 τον τὸν P^D^a || 541^b 1 οἶον om P^A^aC^a || ante πολυπ. add οἱ P^a
 σηπίαι C^a || 3 τὸ om P^D^a || 4 προσαρμόττοντες P^C^a || verba
 ὁ — 7 ἀλλήλας ut glossema del A-W, temere: nam prius in
 universum dictum est, hic de singulis generibus agitur || οὖν
 om A^a.

πλεκτάνας, ἄτερος ἐφαρμόττει ἐπὶ τὸ πέτασμα τῶν πλεκτανῶν, καὶ συνεχεῖς ποιοῦνται τὰς κοτυληδόνας πρὸς ἀλλήλας. φασὶ δέ τινες καὶ τὸν ἄρρενα ἔχειν αἰδοιῶδές τι ἐν μιᾷ τῶν πλεκτανῶν, ἐν ᾗ δύο αἱ μέγισται κοτυληδόνες εἰσὶν· εἶναι δὲ τὸ τοιοῦτον ὥσπερ νευρῶδες, μέχρι εἰς μέσην τὴν 10 πλεκτάνην προσπεφυκὸς ἅπαν, ἣν ἐσπιφράναι εἰς τὸν μυκτῆρα τῆς θηλείας. αἱ δὲ σηπταὶ καὶ αἱ τευθίδες νέουσιν ἅμα συμπεπλεγμέναι, τὰ στόματα καὶ τὰς πλεκτάνας ἐφαρμόττουςαι καταντικρὺ ἀλλήλαις, [νέουσαι ἐναντίως]· ἐναρμόττουςι δὲ καὶ τὸν καλούμενον μυκτῆρα εἰς τὸν μυκτῆρα. 15 τὴν δὲ νεῦσιν ἥ μὲν ἐπὶ τὸ ὀπισθεν ὁ δ' ἐπὶ τὸ στόμα ποιεῖται. ἐκτίκει δὲ κατὰ τὸν φυσητῆρα καλούμενον, καθ' ὃν ἔνιοι καὶ ὀχεύεσθαι φασιν αὐτάς.

Τὰ δὲ μαλακόστρακα ὀχεύεται, οἷον κάραβοι [καὶ ἄστα- 7 κοὶ καὶ καρίδες] καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τὰ ὀπισθοσφρη- 20 τικὰ τῶν τετραπόδων, ὅταν ὁ μὲν ὑπτιάν ὁ δ' ἐπὶ ταύτην ποιήσῃ τὴν κέρκον. ὀχεύεται δὲ τοῦ ἕαρος ἀρχομένου πρὸς τῇ γῇ (ἥδη γὰρ ὥπται ἡ ὀχέια πάντων τῶν τοιούτων), ἐνια-

7 ποιοῦσι A^aC^a || 9 αἱ om A^aC^a || 11 ἣν ἐσπιφράναι C^a, ἥ εἰσπιφράναι A^a, om PD^a „omnemque immittere“ tr, unde ἅπαν τ' εἰσπιφράναι Pk || μυκτῆρα in φυσητῆρα (= αὐλὸν ζγα 720^b 32) mutare non dubitarem, si omnino liqueret, utrum piscatores, quorum diversas narrationes et vocabula Ar hic non mutata refert, rostrum an fistulam animalis intellegi voluissent. Infra μυκτῆρ rostrum significare videtur; nam si cephalopoda fistulas copularent, natare non possent. Fortasse vero verba ἐναρμόττουςι — μυκτῆρα glossema descriptionis antecedentis sunt, id quod vocabulum καλούμενον alteri demum loco additum indicat || 12 σηπταὶ A^aC^a || 14 ἀλλήλοις νέοντες PD^a || νέουσαι ἐναντίως seclusi, quod modus natandi ^b16 explicatur; om Athen. VII 323^a || ἐναρμόττουςαι A^a || 16 ἡ δ' PD^a || 17 ἐκτείνει δὲ καὶ τὸν A^aC^a „pariunt autem“ tr || 19 aut hic verba καὶ — καρίδες aut infra τὸν αὐτὸν — ὀχεύονται delenda sunt || 20 ὥσπερ — 21 τετρ. om C^a || 21 verba ὅταν (ὅτε A^a) — 22 κέρκον quae vulgarem piscatorum sermonem redolent, temere in suspitionem vocant A-W; cf etiam ζγα 720^b 10 ὅταν τὸ μὲν ὑπτιον, τὸ δὲ πρηνὲς ἐπαλλάξῃ τὰ οὐραῖα || ταύτης PD^aA^a rc || 22 τοῦ om P || ἕαρος post 23 γῇ P || ἐρχομένου C^a || 23 fort parenthesis

χοῦ δὲ καὶ ὅταν τὰ σῦκα ἄρχηται πεπαίνεσθαι. τὸν αὐτὸν
 25 δὲ τρόπον καὶ οἱ ἀστακοὶ καὶ αἱ καρίδες ὀχεύονται. οἱ δὲ
 καρκίνοι κατὰ τὰ πρόσθια ἀλλήλων συνδυάζονται, τὰ ἐπικα-
 λύμματα τὰ πτυχώδη πρὸς ἀλλήλα συμβάλλοντες. πρῶτον
 δ' ὁ καρκίνος ἀναβαίνει ὁ ἐλάττων ἐκ τοῦ ὕπισθεν· ὅταν δ'
 ἀναβῇ οὗτος, ὁ μείζων πλάγιος ἐπιστρέφει. ἄλλο μὲν οὖν
 30 οὐδὲν ἢ θήλεια τοῦ ἄρρενος διαφέρει· τὸ δ' ἐπικάλυμμα μεϊ-
 ζόν ἐστὶ τὸ τῆς θηλείας καὶ μᾶλλον ἀφεστηχὸς καὶ συνηρε-
 φέστερον, εἰς ὃ ἐκτίκτουσι καὶ ἥ τὸ περίττωμα ἐξέρχεται
 μόριον δ' οὐδὲν προῖεται θάτερον εἰς θάτερον.

8 Τὰ δ' ἔντομα συνέρχεται μὲν ὕπισθεν, εἴτ' ἐπιβαίνει
 542^a τὸ ἔλαττον ἐπὶ τὸ μεῖζον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἄρρεν. ἐναφίησι
 δὲ τὸν πόρον κάτωθεν τὸ θῆλυ εἰς τὸ ἄρρεν τὸ ἐπάνω, ἀλλ'
 οὐ τὸ ἄρρεν εἰς τὸ θῆλυ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ τοῦτο
 τὸ μόριον ἐπὶ μὲν ἐνίων καὶ φαίνεται μεῖζον ὅν ἢ κατὰ
 5 λόγον τοῦ ὅλου σώματος, καὶ πάνυ μικρῶν ὄντων, ἐπ' ἐνίων
 δ' ἦττον. τοῦτο δ' ἐστὶ φανερόν, ἂν τις διαιρῇ τὰς ὀχευομέ-
 νας μυίας. ἀπολύονται δ' ἀπ' ἀλλήλων μόλις· πολὺν γὰρ
 χρόνον ὁ συνδυασμός ἐστὶ τῶν τοιούτων. δῆλον δ' ἐπὶ τῶν
 ἐν ποσίν, οἷον μυιῶν τε καὶ κανθαρίδων. πάντα δὲ τὸν τρό-
 10 πον τοῦτον ὀχεύεται, αἶ τε μυῖαι καὶ αἱ κανθαρίδες καὶ αἱ
 σπονδυλαί [καὶ τὰ φαλάγγια], καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτόν ἐστι

ἤδη — τοιούτων post ὀχεύονται collocanda est || 24 ἄρχηται PD^a || πεπαίνεσθαι A^a || 26 καρκίνοι A^a ut semper || ἐπικα-
 λύμματα A^a || 27 τὰ om A^aC^a || 28 δ' ὁ τε καρκ. A^aC^a || τῶν
 PD^a | 29 πλάγιος PD^a || ἄλλο PD^aC^aA^a re tr Ald Cs, ἄλλω A^a
 pr || ἄλλω — διαφ.] non prorsus consentit cum 527^b 30 || 30 οὐ-
 δέν Rhen, οὐθὲν PD^aC^a et A^a re: pr. om || θηλεία A^a || 31 ἐστὶ
 τὸ τῆς θηλείας post ἀφεστηχὸς D^aC^a tr et omisso τὸ P || συνηρε-
 φεέστερον C^a || 32 εἰς ὃ ἐκτίκτουσι καὶ om (C^a || 34 εἴτ') καὶ
 propon A-W. Ego potius proponam σ. οὐκ ὕπισθεν, ἀλλ' ἐ.
 Verbis ita mutatis intelleges, cur phalangia infra separatim
 dicantur coire ἀντίπυγα || 542 a 1 ἀφίησι PD^a || 2 πόρον τὸ
 κ. A^aC^a || τὸν ἄρρενα τὸν PD^a || 4 κατὰ τὸν λόγον PD^a || 5 ὅλου
 τοῦ A^a || 6 ἐάν τις διαιρῇται PD^a || 9 πάντα A^a || τοῦτον τὸν
 τρόπον A^a || 10 σπονδυλαί PD^a „spondilae“ tr || 11 καὶ τὰ φ.

τῶν ὀχευομένων. ποιοῦνται δὲ τὰ φαλάγγια τὴν ὀχέαν τόνδε τὸν τρόπον, ὅσα γ' ὑφαίνει ἀράχνια· ὅταν ἡ θήλεια σπάσῃ τῶν ἀποτεταμένων ἀραχνίων ἀπὸ τοῦ μέσου, πάλιν ὁ ἄρσεν ἀντισπᾷ· τοῦτο δὲ ποιήσαντα πολλάκις οὕτω συνέρχεται καὶ 15 συμπλέκεται ἀντίπυγα· διὰ γὰρ τὴν περιφέρειαν τῆς κοιλίας οὗτος ἀρμόττει ὁ συνδυασμὸς αὐτοῖς.

Ἡ μὲν οὖν ὀχέα τῶν ζώων τοῦτον γίννεται τὸν τρόπον πάντων, ὥραι δὲ καὶ ἡλικίαι τῆς ὀχέας ἐκάστοις εἰσὶ διωρισμένοι τῶν ζώων. βούλεται μὲν οὖν ἡ φύσις τῶν πλείστων 20 περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ποιεῖσθαι τὴν ὀμίλιαν ταύτην, ὅταν ἐκ τοῦ χειμῶνος μεταβάλλῃ πρὸς τὸ θέρος· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ τοῦ ἔαρος ὥρα, ἐν ᾗ τὰ πλεῖστα καὶ πτηνὰ καὶ πεζὰ καὶ πλωτὰ ὁρμᾷ πρὸς τὸν συνδυασμόν. ποιεῖται δ' ἕνια τὴν ὀχέαν καὶ τὸν τόκον καὶ μετοπώρου καὶ χειμῶνος, οἷον τῶν τ' ἐνύ- 25 δρων γένη ἅττα καὶ τῶν πτηνῶν· ἄνθρωπος δὲ μάλιστα πᾶσαν ὥραν, καὶ τῶν συνανθρωπευομένων <δὲ> ζώων πολλὰ διὰ τὴν ἀλέαν καὶ εὐτροφίαν, ὅσων καὶ αἱ κνήσεις ὀλιγοχρόνιοί εἰσιν, οἷον ὕδς καὶ κυνός, καὶ τῶν πτηνῶν ὅσα πλεονάκις ποιοῦνται τοὺς τόκους. πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκτροφὰς τῶν 30 τέκνων στοχαζόμενα ποιεῖται τὸν συνδυασμόν ἐν τῇ ἀπαρτιζούσῃ ὥρᾳ. ὁργᾷ δὲ πρὸς τὴν ὀμίλιαν τῶν ἀνθρώπων τὸ μὲν ἄρσεν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον, τὸ δὲ θῆλυ ἐν τῷ θερεί. τὸ 542^b δὲ τῶν ὀρνίθων γένος, ὥσπερ εἴρηται, τὸ πλεῖστον περὶ τὸ ἔαρ ποιεῖται καὶ ἀρχομένου τοῦ θερούς τὴν ὀχέαν καὶ τοὺς τόκους, πλὴν ἀλκυόνος. ἡ δ' ἀλκυὼν τέκει περὶ τροπὰς τὰς

seclusi; non enim potest mas in feminam ascendere adversis clunibus; cf ^a16 || καὶ εἴ] κἂν εἴ A^aC^a || 12 τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ὁ. PD^a || 13 ὅσα ὑφαίνει τὸ ἀράχνιον A^aC^a tr || θηλεία A^a || 14 ἀποτεταμένων C^a || ἀπὸ τοῦ μέσου om PD^a tr || 15 συμπλέκεται καὶ συνέρχεται A^a || 16 ἀντίπυγα om A^a pr tr || 18 γίννεται] ἔχει A^aC^a || 19 ὠρισμένοι PD^a || 20 οὖν om A^a || 22 μεταβάλλῃ A^a || 24 τὸν om A^a || 27 δὲ inser A-W || ζώων πεζῶν πολλὰ PD^a tr || 28 ἀλέαν καὶ εὐτροφίαν ὅσον A^a || καὶ om A^aC^a || ὀλιγοχρόνιοί PD^a || 31 ποιοῦνται PD^a || 32 δὲ] γὰρ C^a || **b** 3 ὀχέαν ποιεῖται καὶ A^a, nescio an recte || 4 τὰς om PD^a.

- 5 χειμερινάς. διὸ καὶ καλοῦνται, ὅταν εὐδιδιναὶ γένωνται αἱ
τροπαί, ἄλκνουίδες ἡμέραι ἐπὶ μὲν πρὸ τροπῶν, ἐπὶ δὲ
μετὰ τροπάς, καθάπερ καὶ Σιμωνίδης ἐποίησεν
Ὡς ὁπότεν χειμέριον κατὰ μῆνα πινύσκη
Ζεὺς ἤματα τεσσαρακάδεκα,
10 λαθάνεμόν τέ μιν ὥραν καλέουσιν ἐπιχθόνιοι,
ἱερὰν παιδοτρόφον ποικίλας
ἄλκνόνος.

γίνονται δ' εὐδιδιναί, ὅταν συμβῇ νοτίους γίνεσθαι τὰς
τροπάς, τῆς Πλειάδος βορείου γενομένης. λέγεται δ' ἐν ἐπὶ
15 μὲν ἡμέραις ποιεῖσθαι τὴν νεοττιάν, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς
ἐπὶ ἡμέραις τίκτειν καὶ ἐκτρέφειν τὰ νεόττια. περὶ μὲν
οὖν τοὺς ἐνταῦθα τόπους οὐκ αἰεὶ συμβαίνει γίνεσθαι
ἄλκνουίδας ἡμέρας περὶ τὰς τροπάς, ἐν δὲ τῷ Σικελικῷ
9 πελάγει σχεδὸν αἰεὶ. τίκτει δ' ἢ ἄλκνων περὶ πέντε ῥά. ἢ
20 δ' αἰθρία καὶ οἱ λάρροι τίκτουσι μὲν ἐν ταῖς περὶ θάλατταν
πέτραις, τὸ δὲ πληθὸς δύο ἢ τρία· ἀλλ' ὁ μὲν λάρρος τοῦ
θέρους, ἢ δ' αἰθρία ἀρχομένου τοῦ ἔαρος εὐθύς ἐκ τρο-
πῶν, καὶ ἐπικαθεύδει ὥσπερ αἱ ἄλλαι ὄρνιθες. οὐδέτερον
δὲ φωλεῖ τούτων τῶν ὀρνέων. πάντων δὲ σπανιώτατον ἰδεῖν

5 γίνονται PD^a || 6 ἄλκνουίδες A^a C^a tr, ἄλκνόνειοι D^a, ἄλ-
κνώνεια P || 7 μετὰ τὰς τροπάς A^a || 8 κατὰ μῆνα χειμέριον
A^a C^a || πινύσκει A^a, τιτύσκη Ruhnken Sch, ταπύσση Blass „per-
penderit“ vel „perpenderint“ tr || 9 ἤματα Schneidewin Bergk
Di Pk || τεσσαρακάδεκα PD^a || 10 λαθάνεμόν PD^a C^a || τε| δὲ
Schneidewin Di Pk || μιν A^a pr || καλέοισι Schneidewin Bergk
Di Pk || 11 ἱερὰν Schneidewin Bergk Di || 12 ἄλκνόνος propon
Bergk, ἄλκνόνος A^a C^a || 13 δ' | δὲ καὶ A^a || γενέσθαι A^a C^a |
14 γενομένης A^a || 15 νεοττιάν A-W, νεοττιάν PD^a A^a, νεοττιάν
C^a || ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ A^a || 16 καὶ ἐκτρέφειν (ἐκτρέφει P) τὰ
νεόττια PD^a C^a tr, τίκτειν τὰ ν. καὶ ἐκτρέφειν A^a || 17 οὖν om
C^a || αἰεὶ PD^a || 18 τὰς om PD^a || 19 αἰεὶ PC^a, quae forma for-
tasse ubique in his libris restituenda est || verba ἢ δ' αἰθρία
— 24 ὀρνέων, si omnino genuina sunt, post 28 αὐτῆς ponenda
esse videntur || 20 et 22 αἰθρία A^a || περὶ τὴν θάλασσαν PD^a |
21 δὲ| μὲν A^a C^a tr || 23 ἐπικαθεύδει A-W ut 558^a 19, 619^b 14,
625^a 5, sed in locis suspectis mutare vereor || 24, 29, 32 φωλεῖ

ἀλκυνόνα ἐστίν· σχεδὸν γὰρ περὶ Πλειάδος δύσιν καὶ τροπὰς 25
ὁρᾶται μόνον, καὶ ἐν τοῖς ὑφόρμοις ὅσον περιπιταμένη περὶ
τὸ πλοῖον ἀφανίζεται εὐθύς, διὸ καὶ Σιησίχορος τοῦτον τὸν
τρόπον ἐμνήσθη περὶ αὐτῆς. τίκει δὲ καὶ ἡ ἀηδὼν τοῦ
θέρους ἀρχομένου, τίκει δὲ πέντε καὶ ἕξ ὥα· φωλεῖ δ'
ἀπὸ τοῦ μετοπώρου μέχρι τοῦ ἔαρος. τὰ δ' ἔντομα καὶ τοῦ 30
χειμῶνος ὀχεύεται καὶ γίγνεται, ὅταν εὐημερίαι γένωνται
καὶ νότια, ὅσα μὴ φωλεῖ αὐτῶν, οἷον μυῖαι καὶ μύρμηκες.
τίκει δ' ἑπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰ πολλὰ τῶν ἀγρίων, ὅσα μὴ
ἐπικυῖσθαι ὥσπερ δασύπους.

Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πλεῖστοι ἑπαξ, οἷον οἱ 35
χυτοὶ (καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῷ δικτύῳ περιεχόμενοι), θύν- 543^a
νος, πηλαμύς, κεδτρεύς, χαλκίδες, κολίαι, χρομῖς, ψῆττα
καὶ τὰ τοιαῦτα, πλὴν ὁ λάβραξ· οὗτος δὲ δὲς τούτων μό-
νος, γίγνεται δ' ὁ τόκος αὐτῷ ὁ ὕστερος ἀσθενέστερος. καὶ
ὁ τριγλίας δὲ καὶ τὰ πετραῖα δὲς, ἡ δὲ τριγλή μόνη τρίς. 5
τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ γόνου· τρίς γὰρ φαίνεται ὁ γόνος περὶ
τινας τόπους. ὁ δὲ σκορπίος τίκει δὲς. τίκει δὲ καὶ ὁ σαρ-

PD^aA^a rc de correctura, ut videtur; formam enim *φωλεῖν* ante
extr librum VIII non invenias || *ὀρνέων*] *ὀρνέων* A^aC^a || verba
πάντων — 28. *αὐτῆς* et 30 *τὰ* — 34 *δασύπους* ut margini ad-
scripta del A-W. Sane omnes hae adnotationes (a versu ^b 19
— 34), quibus fort vulgares opiniones refelluntur, parum inter
se cohaerent || 26 ante *ὅσον* add *πρῶτον* PD^a || *περιπιταμένη* A^a ||
27 ὁ *στης*. *ἐμνήσθη* τοῦτον τ. τ. A^a || 29 *ἀρχομένη* A^a || 31 γί-
γνεται καὶ *νοτίαι* PD^a || *μύες* A^a || 543 a 1 δὲ| δὲ οἱ PA^aC^a ||
Definitio *χυτῶν* vix cuiquam sufficiat. Ac totum de piscibus
caput confusum est et Aristotele indignum. Tot loci inter se
discordant, ut opinione diversas piscatorum relationes a philo-
sopho proponi acquiescere non possis, praesertim cum haec
materia ab Ar VI cap 17 tractetur || *περιεχόμενοι οἷον θύννος*
παλαμῖς D^a || *περιεχ.*] *περιεχόμενοι* Casaub || 2 *κοχλῖαι* PD^a, *κόλ.*
κόλλαι C^a, *κοιλίαι* *κόλλαι* A^a „*koliāe kollēnae*“ („*rolenne*“
Fes) tr || *χρομῖς* A^aC^a || *ψῆττα* PD^a || 3 καὶ τὰ τοιαῦτα om A^a |
δὲς] ^b 11 modo hieme parere dicitur, at 570 ^b 20 aestate || 5 *δὲς*.
ἡ δὲ τριγλή Sch, *δὴ τριγλα* P, *δὴ τριγλα* δὲ D^a, *ἡ δὲ τριγλή*
A^aC^a tr || *μόνον* A^aC^a tr || *τρίς*] 570 ^b 22 autumnno tantum parere
dicitur || 7 *τινας τοὺς τόπους* A^a || καὶ om A^a pr || *σάργος* PD^a:

γὸς δῖς, ἕαρος καὶ μετοπώρου· ἡ δὲ σάλπη τοῦ μετοπώρου
 ἄπαξ. ἡ δὲ θυννὺς ἄπαξ τίκτει, ἀλλὰ διὰ τὸ τὰ μὲν πρώϊα
 10 τὰ δ' ὄψια προΐεσθαι δῖς δοκεῖ τίκτειν· ἔστι δ' ὁ μὲν πρώτος
 τόκος περὶ τὸν Ποσειδεῶνα πρὸ τροπῶν, ὁ δ' ὕστερος τοῦ
 ἕαρος· διαφέρει δ' ὁ θυννός ὁ ἄρρην τοῦ θήλεος, ὅτι ἡ μὲν
 ἔχει ὁ δ' οὐκ ἔχει ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον, ὃ καλοῦσιν
 10 ἀφαρέα. τῶν δὲ σελαχῶν ἡ ῥίνη μόνη τίκτει δῖς· τίκτει γὰρ
 15 καὶ ἀρχομένου τοῦ φθινοπώρου καὶ περὶ Πλειάδος δύσιν,
 εὐήμερεϊ δ' ἐν τῷ φθινοπώρῳ μᾶλλον· ὁ δ' εἰς τόκος γίνεταί
 περὶ ἑπτὰ ἢ ὀκτώ. δοκοῦσι δ' ἔνιοι τῶν γαλεῶν, οἶον ὁ
 ἄστεριος, δῖς τοῦ μηνὸς τίκτειν· τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅτι
 οὐχ ἅμα πάντα λαμβάνει τελέωσιν τὰ ῥά. ἔνια δὲ τίκτει
 20 πᾶσαν ὥραν, οἶον ἡ σμύραινα. τίκτει δ' αὕτη ῥά πολλά,
 καὶ ἐκ μικροῦ ταχεῖαν τὴν αὐξησιν λαμβάνουσι τὰ γενόμενα,
 ὥπερ καὶ τὰ τοῦ ἵππου· καὶ γὰρ ταῦτα ἐξ ἐλαχίστου
 μέγιστα γίνεταί τάχιστα, πλὴν ἡ μὲν σμύραινα πᾶσαν ὥραν
 τίκτει, ὁ δ' ἵππος ἕαρος. διαφέρει δ' ὁ σμῦρος καὶ ἡ
 25 σμύραινα· ἡ μὲν γὰρ σμύραινα ποικίλον καὶ ἀσθενέστερον,
 ὁ δὲ σμῦρος ὁμόχρους καὶ ἰσχυρός, καὶ τὸ χρῶμα ἔχει ὅμοιον
 τῇ πίτυϊ, καὶ ὀδόντας ἔχει καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. φασὶ δ'
 ὥπερ καὶ τᾶλλα, τὸν μὲν ἄρρην τὴν δὲ θήλειαν εἶναι.

vide Athen VII 321^b || 8 ἔ. κ. μ. | ^b 7 solum autumnno parit;
 at ^b 15 et 570^a 32 hieme impletur || σάλπιγξ A^a, τοῦ om P I^a.
 Idem partus tempus legitur ^b 8, aliud 570^b 18 || 9 πρώϊα τὰ
 δ' ὄψια προΐεσθαι PD^a || 11 πρὸ ἀπὸ A^a pr, Canis, Gaza,
 Sch || aliud tempus (aestas) invenitur ^b 11, 571^a 13 || 12 verba
 διαφέρει — ἀφαρέα (ἀφορέα A^a, ἀθέρα VII 303^d) del A-W ||
 14 δῖς] at ^b 9 squatinam semel parere legimus; discrepat etiam
 locus 566^a 18—22 || 17 οἱ ἄστεριαι PD^a || 19 οὐχ ἅπαντα λαμ-
 βάνει τελείωσιν PD^a tr || 20 ἢ καὶ ἡ A^aC^a || μύραινα C^aD^a ||
 21 ἐκ om A^a pr C^a | μικρῇ A^a pr || τὰ om A^aC^a || γεννώμενα
 sed D^a ἐνω in ras, ὥπερ καὶ τὸ P I^a || 23 verba πλὴν — 29
 πολλάκις ut interpol del A-W || μύραινα PD^aC^a || 24 σμῦρος
 PD^aA^a. is hoc uno loco nobis occurrit || 25 μύραινα D^a || 26 ὁμό-
 χρους P, ὁμόχρους A^a || 27 πίτυς, ἰγγι Athen VII 312^c || 28 καὶ
 τιν ἄλλα Pk.

ἐξέρχονται δὲ ταῦτα εἰς τὸ ξηρόν, καὶ λαμβάνονται πολλάκις.
 συμβαίνει μὲν οὖν σχεδὸν πᾶσι ταχεῖαν γίνεσθαι τὴν αὕξη- 30
 σιν τοῖς ἰχθύσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ κορακίνῳ τῶν μικρῶν· τίκτει
 δὲ πρὸς τῇ γῇ ἐν βρυνώδεσι καὶ δασέσιν. ταχὺ δὲ καὶ ὁ ὄρ- 543^b
 φῶς ἐκ μικροῦ γίνεται μέγας, αἱ δὲ πηλαμύδες καὶ οἱ
 θύννοι τίκτουςιν ἐν τῷ Πόντῳ, ἄλλοθι δ' οὐ· κεστρεῖς δὲ
 καὶ χρυσόφρονες καὶ λάβρακες μάλιστα οὗ ἂν ποταμοὶ ῥέωσιν·
 οἱ δ' ὄρκυνες καὶ σκορπίδες καὶ ἄλλα πολλὰ γένη ἐν τῷ 5
 πελάγει. τίκτουςι δ' οἱ πλεῖστοι τῶν ἰχθύων ἐν μηνὶ τρισί, 11
 Μουννυχιῶνι, Θαραγηνιῶνι, Σκιρροφοριῶνι· μετοπώρου δ' ὀλί-
 γοι, οἷον σάλπη καὶ σαργὸς καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μικρὸν
 πρὸ ἰσημερίας τῆς φθινοπωρινῆς, καὶ νάρκη καὶ ῥίνη. τίκτει
 δ' ἔνια καὶ χειμῶνος καὶ θέρους, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον, 11
 οἷον χειμῶνος μὲν λάβραξ κεστρεὺς βελόνη, θέρους δὲ περὶ
 τὸν Ἑκατομβραιῶνα θυννίς, περὶ τροπὰς θερινάς· τίκτει δὲ
 θυλακοειδές, ἐν ᾧ πολλὰ ἐγγίγνεται καὶ μικρὰ ῥά. καὶ οἱ
 ῥυάδες τοῦ θέρους τίκτουςιν. ἄρχονται δὲ κύειν τῶν κεστρέων οἱ
 μὲν χελῶνες τοῦ Ποσειδεῶνος καὶ ὁ σαργὸς καὶ ὁ μύξων 15
 καλούμενος καὶ ὁ κέφαλος· κύουσι δὲ τριάκοντα ἡμέρας.
 ἔνιοι δὲ τῶν κεστρέων οὐ γίνονται ἐκ συνδυασμοῦ, ἀλλὰ
 φύονται ἐκ τῆς ἰλῦος καὶ τῆς ἄμμου. ὥς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ
 πολὺ τοῦ ἕαρος τὰ πλεῖστα κυῖσκειται, οὐ μὴν ἄλλὰ, καθάπερ

29 ἐξέρχεται PD^a || τὴν ξηράν PD^a || καὶ] κάκει bene coni
 A-W || 31 τῷ μικρῷ D^a, μικρῷ A^aC^a tr || b 1 ἐν A-W, τοῖς
 A^aC^a, καὶ πρὸς τοῖς PD^a tr || ὄρφος PD^a || 3 ἄλλοθεν A^a || 4 ἂν]
 ἂν ποτε P || 5 σκορπίδες A^aC^a tr, nescio an recte || 7 καὶ σκιρ-
 ροφοριῶνι θαλγηλιῶνι A^a pr C^a || μετοπώρου C^a || 8 σαργὸς A^a,
 σάργος PD^a, σαργίνος Cs Gesnerum secutus || ὅσα om PD^a ||
 10 καὶ θέρους, ὦ. ἐ. π.] hoc antea minime dictum est || 11 βελ-
 λόνη δὲ A^a || 12 θυννίδες A^aC^a, θυννίς δὲ PD^a, ut conicias
 olim scriptum fuisse κεστρεὺς, βελόνη δὲ θέρους π. τ. 'Ε., θυν-
 νίς δὲ περὶ κτλ. || 13 πολλὰ ἐ. μικρὰ A^aC^a, μικρὰ γίνεται καὶ
 πολλὰ PD^a || 14 ῥυάδες C^a || δὲ] δὲ καὶ PD^a || τίκτειν A^a || 15 γά-
 λωνες PD^a || σάργος PD^a || σμύξων A^a, σμύζων C^a || 16 μύουσι
 A^a || 18 καὶ ἐκ τῆς A^a || ψάμμου ὥς μὲν ἐπὶ PD^a || τὸ om A^a ||
 19 καθὼς PD^a.

20 εἴρηται, καὶ θέρους ἔνια καὶ φθινοπώρου καὶ χειμῶνος· ἀλλ' οὐθ' ἅπασιν ὁμοίως τοῦτο συμβαίνει οὐθ' ἀπλῶς οὔτε καθ' ἕκαστον γένος, ὥσπερ τοῖς πλείστοις τοῦ ἔαρος· οὐδὲ δὴ κύνουσι πολλὰ κυήματα ὁμοίως ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις. ὅλως δὲ δεῖ μὴ λεληθέναι ὅτι, ὥσπερ καὶ τῶν φυομένων καὶ τῶν
25 ζώων τῶν τετραπόδων πολλὴν αἰ χῶραι ποιοῦσι διαφορὰν οὐ μόνον πρὸς τὴν ἄλλην τοῦ σώματος εὐημερίαν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ πλεονάκεις ὀχεύεσθαι καὶ γεννᾶν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς ἰχθυῖς πολλὴν ποιοῦσι τὴν διαφορὰν αὐτοὶ οἱ τόποι οὐ μόνον κατὰ μέγεθος καὶ εὐτροφίαν ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τόκους
30 καὶ τὰς ὀχείας, τοῦ ἔνθα μὲν πλεονάκεις ἔνθα δ' ἐλαττονάκεις γεννᾶν τὰ αὐτά.

544^a Τίττει δὲ καὶ τὰ μαλάκια τοῦ ἔαρος, καὶ ἐν τοῖς πρώ-
12 τοις τίττει τῶν θαλαττίων ἢ σηπία. τίττει δὲ πᾶσαν ὥραν, ἀποτίττει δ' ἐν ἡμέραις πέντε καὶ δέκα. ὅταν δὲ τέκη τὰ ῥά, ὁ ἄρρην παρακολουθῶν καταφυσᾷ τὸν θορόν, καὶ γί-
5 ννεται στιφρά. βυδίζουσι δὲ κατὰ ζυγά· ἔστι δ' ὁ ἄρρην τῆς θηλείας ποικιλώτερος καὶ μελάντερος τὸν νῶτον. ὁ δὲ πολύπους ὀχεύεται τοῦ χειμῶνος, τίττει δὲ τοῦ ἔαρος, ὅτε καὶ φωλεύει περὶ δύο μῆνας. τίττει δὲ τὸ ῥὸν καθάπερ βοστρύχιον, ὅμοιον τῷ τῆς λεύκης καρπῷ. ἔστι δὲ πολύγονον τὸ
10 ζῶον· ἐκ γὰρ τοῦ ἀποτικτομένου ἅπειρον γίννεται τὸ πλῆθος. διαφέρει δ' ὁ ἄρρην τῆς θηλείας τῷ τε τὴν κεφαλὴν ἔχειν προμηκεστέραν καὶ τὸ καλούμενον ἐπὶ τῶν ἐλπίων αἰ-

22 γένος οὔτε τοῖς πλείστοις ὥσπερ A^a C^a || 23 ὅμοια A^a pr || 24 καὶ post ὥσπερ om P D^a || 27 οὕτως A^a || 28 ἰχθυῖας C^a | αἰτοῖς A^a C^a || 29 μεγέθη D^a || 30 τοῦ] τοῖς A^a pr C^a tr, τῷ Pk suadente Schneidero || 544 a 2 τίττει δὲ τῶν P D^a || σηπία A^a, σιπία C^a || θαλαττίων ἢ δὲ σηπία τίττει π. ὦ. Cs Scotum sequens || πᾶσαν ὥραν i. e. singulis horis diei ut 546^a 21; consentit 550^b 11 ἐξ ἀναγωγῆς per totum diem, sed interiectis intervallis. cf Athen VII 324^f. πλῆθος ῥῶν perperam A-W 3 δέκα πέντε P D^a || 4 κατακολουθῶν A^a C^a || θορόν A^a C^a tr, θόλον P D^a, cf 567^b 5—10 || 5 στιφρά A^a pr, στιφρά C^a || 7 ὀχεύει A^a C^a D^a || ὅτε om D^a tr || 8 φωλεῖ A^a pr || 9 λευκῆς C^a.

δοῖον ἐν τῇ πλεκτάνῃ λευκόν. ἐπράζει δέ, ὅταν τέκη· διὸ καὶ χεῖριστοι γίνονται· οὐ γὰρ νέμονται κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον. γίνονται δὲ καὶ αἱ πορφύραι περὶ τὸ ἔαρ, καὶ οἱ 15 κήρυκες λήγοντος τοῦ χειμῶνος. καὶ ὅλως τὰ ὀστρακόδεσμα ἐν τε τῷ ἔαρι φαίνεται τὰ καλούμενα ῥὰ ἔχοντα καὶ ἐν τῷ μετοπώρῳ, πλὴν τῶν ἐχίνων τῶν ἐδωδύμων· οὗτοι δὲ μάλιστα μὲν ἐν ταύταις ταῖς ὥραις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀεὶ ἔχουσι, καὶ μάλιστα ταῖς πανσελήνοις καὶ ταῖς ἀλειναῖς 20 ἡμέραις, πλὴν τῶν ἐν τῷ εὐρίπῳ τῶν Πυρραίων· ἐκεῖνοι δ' ἀμείνους τοῦ χειμῶνος. εἰσὶ δὲ μικροὶ μὲν, πλήρεις δὲ τῶν ῥῶν. κύοντες δὲ φαίνονται καὶ οἱ κογλῖαι πάντες ὁμοίως τὴν αὐτὴν ὥραν.

Τῶν δ' ὀρνέων τὰ μὲν ἄγρια, ὥσπερ εἴρηται, ἅπαξ 25 ὀχεύεται καὶ τίκτει τὰ πλεῖστα, χελιδῶν δὲ δις τίκτει καὶ 13 κόττυφος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ κοτύφου ὑπὸ χειμῶνος ὀπόλλυται (πρωϊαίτατα γὰρ τίκτει τῶν ὀρνέων ἀπάντων), τὸν δ' ὕστερον τόκον εἰς τέλος ἐκτρέφει. ὅσα δ' ἢ ἡμερα ἢ ἡμεροῦσθαι δύναται, ταῦτα δὴ πλεονάκις, οἷον αἱ περισσεραί 30 καθ' ἅπαν τὸ θέρος, καὶ τὸ τῶν ἀλεκτορίδων γένος· ὀχεύουσι γὰρ οἱ ἄρρενες καὶ ὀχεύονται αἱ θήλειαι τῶν ἀλεκτορίδων καὶ τίκτουςιν ἀεὶ, πλὴν τῶν ἐν τῷ χειμῶνι τροπικῶν ἡμερῶν. [τῶν δὲ περισσεροειδῶν πλείω τυγχάνει ὄντα γένη· 544^b ἔστι γὰρ ἕτερον περισσερὰ καὶ πελειάς. ἐλάττων μὲν οὖν ἢ

14 τοῦτον τὸν χρόνον PD^a || 15 περὶ om PD^a || 17 φαίνονται A^aD^a || 19 μὲν om A^a || ἐν om PD^a || 20 μάλιστα ἐν ταῖς? cf Athen III 88^c || 21 πυραίων D^a, πυρέων A^aC^a, πυρείων P || 22 δὲ τῶν] δ' ἡδίστων Pk. δὲ om A^a, τῶν om Sch respiciens Athenaeum || 23 κύοντες P, ποιοῦντες D^a tr || 25 ὀρνίθων PD^a. cf ad hoc caput Prantl p. 9. Mihi prior eius pars alieno loco esse videtur, alteram partem de gener columb spuriam puto || 26 τίκτει καὶ ὀχεύεται PA^aC^a || καὶ] καὶ ὁ PD^aA^a || 27 κόττυφος et κοτύφου PD^a || 28 πρώτιστα PD^a „tempestivissime“ tr || 29 ἢ prius om PD^a tr || 30 δὴ coni, δὲ A^aC^aD^a, om P. „haec puta saepe columbae“ tr || 31 κατὰ παντὸς τοῦ θέρους D^a et omisso τοῦ P || 32 γὰρ] δὲ C^a, γὰρ καὶ PD^a || ὀχεύονται om PD^a 33 τῷ om A^a || b 1 τυγχάνει πλείω PD^aA^a || ὄντα τὰ γένη PD^a.

πελειάς, τιθασσὸν δὲ γίγνεται μᾶλλον ἢ περιστερά· ἡ δὲ
 πελειάς καὶ μέλαν καὶ μικρὸν καὶ ἐρυθρόπουν καὶ τραχύ-
 5 πουν, διὸ καὶ οὐδείς τρέφει. μέγιστον μὲν οὖν τῶν τοιού-
 των ἡ φάττα ἐστὶ, δεύτερον δ' ἡ οἰνάς· αὕτη δὲ μικρῶ
 μεῖζων ἐστὶ τῆς περιστερεᾶς· ἐλάχιστον δὲ τῶν τοιούτων ἡ
 τρυγών. τίκτουσι δ' αἱ περιστερεαὶ πᾶσαν ὥραν καὶ ἐκτρέ-
 φουσιν, ἂν τόπον ἔχωσιν ἀλεινὸν καὶ τὰ ἐπιτήδεια· εἰ δὲ
 10 μὴ, τοῦ θέρους μόνον. τὰ δ' ἔκγονα τοῦ ἕαρος βέλτιστα
 καὶ τοῦ φθινοπώρου· τὰ δὲ τοῦ θέρους καὶ ἐν ταῖς θερμο-
 μερίαις χεῖριστα.]

14 Διαφέρουσι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν τὰ ζῶα πρὸς τὴν
 ὀχείαν. πρῶτον μὲν οὖν οὐχ ἅμα τοῖς πολλοῖς ἄρχεται τε
 15 τὸ σπέρμα ἐκκρίνεσθαι καὶ γεννᾶν δύναται, ἀλλ' ὕστερον·
 τὸ γὰρ τῶν νέων ἐν πᾶσι τοῖς ζώοις τὸ μὲν πρῶτον ἄγονον,
 γονίμων δ' ὄντων ἀσθενέστερα καὶ ἐλάττω τὰ ἔκγονα. τοῦτο
 δὲ μάλιστα δῆλον ἐπὶ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζωοτόκων
 τετραπόδων καὶ ἐπὶ τῶν ὀρνίθων· τῶν μὲν γὰρ τὰ ἔκγονα
 20 ᾤαττω, τῶν δὲ τὰ ὥα. αἱ δ' ἡλικίαι τοῖς ὀχεύουσιν αὐτοῖς
 [μὲν] πρὸς αὐτὰ <ἐν> τοῖς γένεσι τοῖς πλείστοις σχεδὸν κατὰ
 τὸν αὐτὸν γίγνονται χρόνον, ἔαν μὴ τι προτερῇ διὰ τι τερα-
 τῶδες πάθος ἢ <ὑστερῇ> διὰ βλάβην τῆς φύσεως. τοῖς μὲν
 οὖν ἀνθρώποις ἐπισημαίνει κατὰ τε τὴν τῆς φωνῆς μετα-
 25βολὴν καὶ τῶν αἰδοίων οὐ μόνον μεγέθει ἀλλὰ καὶ εἶδει,

6 μικρὸν μεῖζον A^a, μεῖζω C^a || 7 ἡ om A^aC^a || 9 ἔαν PD^a
 10 ἔκγονα PA^aC^a || βέλτιστα τοῦ ἕαρος PD^aC^a || 11 ἐν om A^aC^a.
 supra θερμομερίαις A^a manu re ἢ ταῖς μεθήμερίαις || 13 καὶ om
 A^a tr || 14 si cum PD^a τό τε legas, mutandum est cum Camot
 Cs δύνασθαι || 16 τὰ — ἄγονα A^aC^a tr, nam 16. ἄγωνα in A^a
 manu pr corr || 16 ὀρνέων A^a || μὲν γὰρ πρῶτον C^a || 17 et 19
 ἔκγονα PA^a || 18 τῶν post τε om C^a || 20 τοῖς om A^a || τοῖς ὀχ.
 τῆς ὀχείας A-W; non probo, quia ἡλικία hic pubertas est.
 21 μὲν seclusi, quod respondens δὲ abest || αὐτὰ Sylb Seh recte;
 sunt enim τὰ ὀχεύοντα αὐτὰ πρὸς (= καθ') αὐτὰ singula ani-
 malia, quae coeunt. αἰτοῖς A^a(^a, αἰτούς PD^a, quod aperte fal-
 sum est || ἐν add Pk || 22 χρόνον] τρόπον A^a || 23 πάθος] πρῶγμα
 PD^a tr || ὕστερῃ adieci monente Schneidero, διαπλάκῃ add Pk.

καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν ὡσαύτως, μάλιστα δὲ τῇ τριχώσει τῆς
 ἡβης. ἄρχεται δὲ φέρειν τὸ σπέρμα περὶ τὰ δις ἐπὶ ἔτη,
 γεννητικὸς δὲ περὶ τὰ τρίς ἐπτά. τοῖς δ' ἄλλοις ζώοις ἡβη
 μὲν οὐ γίνεται (τὰ μὲν γὰρ ὅλως οὐκ ἔχει τρίχας, τὰ δ'
 οὐκ ἔχει ἐν τοῖς ὑπίοις, ἢ ἐλάττους τῶν ἐν τοῖς πρᾶνέσιν),³⁰
 ἢ δὲ φωνὴ μεταβάλλουσα ἐν ἐνίοις ἐπιδηλὸς ἐστίν· τοῖς δ'
 ἕτερα τοῦ σώματος μόρια ἐπισημαίνει τὴν τ' ἀρχὴν τοῦ σπέρμα
 ἔχειν καὶ τοῦ τὸ γόνιμον ἤδη. τὴν δὲ φωνὴν ὅλως ἔχει τὸ
 θῆλυ ἐν τοῖς πλείστοις ὀξυτέραν, καὶ τὰ νεώτερα τῶν πρεσβυ-
 τέρων, ἐπεὶ καὶ οἱ ἔλαφοι οἱ ἄρρενες τῶν θηλειῶν φθέγγον- 545^a
 ται βαρύτερον. φθέγγονται δ' οἱ μὲν ἄρρενες, ὅταν ἡ ὥρα
 τῆς ὀχείας ᾗ, αἱ δὲ θήλειαι, ὅταν φοβηθῶσιν. ἔστι δ' ἡ
 μὲν τῆς θηλείας φωνὴ βραχεῖα, ἡ δὲ τοῦ ἄρρενος ἔχει μῆ-
 κος. καὶ ἡ τῶν κυνῶν δὲ γηρασκόντων γίνεται βαρύτερα 5
 φωνή. καὶ τῶν ἵππων δὲ διαφέρουσιν αἱ φωναί· εὐθύς μὲν
 γὰρ γενόμεναι ἀφιάσι φωνὴν λεπτήν καὶ μικρὰν αἱ θή-
 λειαι, οἱ δ' ἄρρενες μικρὰν μὲν, μείζω μέντοι γε καὶ βα-
 ρυτέραν τῆς θηλείας· τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος μείζονα· διε-
 τῆς δ' ἐπειδὴν γένηται καὶ τῆς ὀχείας ἄρξεται, φωνὴν 10
 ἀφίησιν ὃ μὲν ἄρρην μεγάλην καὶ βαρεῖαν, ἡ δὲ θήλεια
 μείζω καὶ λαμπρότεραν ἢ τέως, ἄχρι ἐτῶν εἴκοσιν ὥς ἐπὶ
 τὸ πολὺ· μετὰ μέντοι τὸν χρόνον τοῦτον ἀσθενεστέραν ἀφιάσι
 καὶ οἱ ἄρρενες καὶ αἱ θήλειαι. ὥς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πολὺ,
 καθάπερ εἵπομεν, διαφέρει ἡ φωνὴ τῶν ἀρρένων καὶ τῶν 15
 θηλειῶν ἐν τῷ βαρύτερον φθέγγεσθαι τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν.

26 μαστῶν ὁμοίως A^a || 27 ἔτη] ἔτι A^a pr || 28 γεννητικὸς
 Sylb, γεννητικὰ codd || τρίς] τρεῖς A^a || 31 μετ. ἐνίοις ἐνδηλὸς
 PD^a || 32 τ' om A^aD^a || τοῦ] τὸ PD^a || 33 τοῦ et ἤδη et ὅλως
 om PD^a || 34 ὀξυτέραν ἐν τοῖς πλείστοις A^a || πρεσβυτέρων] ὀξυ-
 τέρων A^a pr || 545 a 1 θηλειῶν A^aD^a || 2 τραχύτερον C^a || 6 μὲν
 om PD^aA^a tr || 7 γινόμεναι A^aC^a, γεννώμεναι D^a, γεννώμενα P ||
 ἀφίησι P || μικρὰν καὶ λεπτήν C^a || 8 μέντοι γε] μέντοι C^a, δὲ
 A^a || 9 προϊόντος A^a pr || διέτης A^aC^a || 11 et 29 θηλεία A^a ||
 12 λαμπρότερα A^a corr || ἐτῶν μ̄ ὥς superscripto εἴκοσι C^a ||
 14 οὖν om PD^a || 16 ἐν — θηλειῶν om A^aC^a.

ὅσων ἐστὶν ἀπότασις τῆς φωνῆς· οὐ μὴν ἐν πᾶσί γε τοῖς
ζώοις, ἀλλ' ἐνίοις τοῦναντίον, οἷον ἐπὶ τῶν βοῶν· ἐπὶ γὰρ
τούτων τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος βαρύτερον φθέγγεται, καὶ οἱ
20 μόσχοι τῶν τελείων. διὸ καὶ τὰς φωνὰς τὰ ἐκτεμνόμενα
μεταβάλλουσιν ἐναντίως· εἰς τὸ θῆλυ γὰρ μεταβάλλουσι τὰ
ἐκτεμνόμενα.

Οἱ δὲ χρόνοι τῆς ὀχέας κατὰ τὴν ἡλικίαν ἔχουσιν ὥδε
τοῖς ζώοις. πρόβατον μὲν καὶ αἰξ αὐτοετὲς ὀχεύεται καὶ
25 κύει, μᾶλλον δ' ἢ αἰξ· καὶ οἱ ἄρρενες δ' ὀχεύουσιν ὡσαύ-
τως. τὰ δ' ἔκγονα τῶν ἄγαν νέων διαφέρει ἐπὶ τούτων καὶ
τῶν ἄλλων· οἱ γὰρ ἄρρενες βελτίους γίνονται τῷ ὕστερον
ἔτει, ὅταν γ' ἡβάσκωσιν. ὅς δ' ὀχεύεται μὲν καὶ ὀχεύει πρῶτον
ὀκτάμηνος, τίκει δ' ἢ θήλεια μὲν ἐνιαυσία (οὕτω γὰρ συμ-
30 βαίνει ὁ χρόνος τῆς κυήσεως), ὁ δ' ἄρρην γεννᾷ μὲν ὀκτάμη-
νος, φαῦλα μέντοι πρὶν γενέσθαι ἐνιαυσίος. οὐ πανταχοῦ δέ,
ὥσπερ εἴρηται, ὁμοίως συμβαίνουσιν αἱ ἡλικίαι· ἐνιαχοῦ μὲν
545^b γὰρ αἱ ὕες ὀχεύονται μὲν καὶ ὀχεύουσι τετράμηνοι, ὥστε δὲ
γεννᾶν καὶ ἐκτρέφειν, ἐξάμηνοι, ἐνιαχοῦ δ' οἱ κάπροι δεκά-
μηνοι ἄρχονται ὀχεύειν. ἀγαθοὶ δὲ μέχρι ἐπὶ τριετές. κύων
δ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν ὀχεύεται ἐνιαυσία καὶ ὀχεύει ἐνιαύ-
5 σιος, ἐνίοτε δὲ συμβαίνει ταῦτα καὶ ὀκταμήνοισ· μᾶλλον δὲ
τοῦτο γίγνεται ἐπὶ τῶν ἄρρένων ἢ τῶν θηλειῶν. κύει δ' ἐξή-
κοντα ἢ καὶ μίαν ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸ μακρότατον·

17 ὅσον P A^a || ἀπότασις PD^a, ἀπότασις τις C^a tr || 18 τὸ
ἐναντίον A^a || οἷον] ἢ A^a || 24 ὀχεύονται PD^a || 26, ^b11, 14 ἔγ-
γονα P A^a || 26 ἄγαν νέων conl, ἄρρένων codd ef 546^a 5
27 post ἄλλων lac pon Pk || post γίνονται (γίνεται A^a add ἢ)
PD^a, post ἔτει Cs Seh; cum A^aC^a consentit tr || ὕστερον A^a
28 γ' ἡβάσκωσιν conl, γηράσκωσιν PD^aC^a, γηράσωσιν A^a. Locī
546^a 12, 18, 29 commendant etiam ἀκμάσωσιν || ὀχεύει μὲν καὶ
ὀχεύεται PD^a tr || 29 ἢ om PD^a || μὲν om A^aC^a || 29 et ^b4 ἐν-
αυσία PD^aA^a || 32 ὥσπερ εἴρηται fort post 30 ὀκτάμηνος po-
nendum est || μὲν om PD^aC^a tr || **b** 1 οἱ C^a, om PD^a || 3 ἀγαθῇ
A^a || ἐπὶ om PD^a || τριετίας PD^a et fort C^a || 4 μὲν om A^aC^a
tr || 6 ταῦτα PD^a || θηλειῶν ἢ τῶν ἄρρένων PD^a || θηλειῶν A^a
7 ἢ ante καὶ μίαν om PD^aA^a re || ante δύο add καὶ C^a.

ἐλαττον δ' οὐ φέρει τῶν ἐξήκονθ' ἡμερῶν, ἀλλ' ἂν τι καὶ
 γένηται, οὐκ ἐκτρέφεται εἰς τέλος. τεκοῦσα δὲ πάλιν ὀχεύε-
 ται ἔκτω μηνί, καὶ οὐ πρότερον. ἵππος δ' ὀχεύειν ἄρχεται 10
 διετῆς καὶ ὀχεύεσθαι, ὥστε καὶ γεννᾶν· τὰ μέντοι ἔκγονα
 τὰ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐλάττω καὶ ἀσθενικώτερα.
 ὥς δ' ἐπὶ τὸ πλεῖστον τριετῆς ὀχεύει καὶ ὀχεύεται. καὶ
 ἐπιδίδωσι δ' αἰ ἐπὶ τὸ βελτίω τὰ ἔκγονα γεννᾶν μέχρι
 ἐτῶν εἴκοσιν. ὀχεύει δ' ὁ ἵππος ὁ ἄρσεν μέχρ' ἐτῶν τριά- 15
 κοντα καὶ τριῶν, ἡ δὲ θήλεια ὀχεύεται μέχρ' ἑτετράκοντα
 ἐτῶν, ὥστε συμβαίνει σχεδὸν διὰ βίου γίγνεσθαι τὴν ὀχείαν·
 ζῆ γὰρ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ μὲν ἄρσεν περὶ πέντε καὶ τριά-
 κοντα ἔτη, ἡ δὲ θήλεια πλείω τῶν ἑτετράκοντα· ἥδη δέ
 τις ἐβίωσεν ἵππος ἔτη ἐβδομήκοντα καὶ πέντε. ὄνος δὲ 20
 τριακοντάμηνος ὀχεύει καὶ ὀχεύεται. οὐ μέντοι γεννῶσι γ'
 ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀλλ' ἢ τριετείς ἢ τριετείς καὶ ἐξάμηνοι. ἥδη δὲ
 καὶ ἐνιαυσία ἐκύησεν ὥστε καὶ ἐκτραφῆναι. καὶ βοῦς ἐνιαυ-
 σία ἔτεκεν ὥστε καὶ ἐκτραφῆναι· καὶ τὸ μέγεθος ἡϋξήθη
 ὅσον ἔμελλε, καὶ οὐκέτι. αἱ μὲν οὖν ἀρχαὶ τοῖς ζώοις τούτοις 25
 τῆς γεννήσεως τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον. γεννᾷ δ' ἄνθρωπος
 μὲν τὸ ἔσχατον μέχρ' ἐβδομήκοντα ἐτῶν ὁ ἄρσεν, γυνὴ δὲ
 μέχρ' πεντήκοντα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν σπάνιον· ὀλίγοις γὰρ
 γεννᾶται ἐν ταύταις ταῖς ἡλικίαις τέκνα· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ

8 ἐλαττον] δ' εἰ A^a pr || ἐξηκονθ' ἡμερῶν A^a || τι] τοῦτο? ||
 καὶ om PD^a || 11 διετῆς C^a. Ad hunc locum cf 575^b 21 || ὀχεύ-
 εται PD^a tr || 12 τὰ om PD^a || 13 τριετῆς PC^a, καὶ τριετῆς A^a ||
 14 τὰ A^aC^a || βέλτιον D^a || γεννᾷ δὲ μέχρι A^aC^a, γεννᾶν ἄρσεν P ||
 15 ἄρσεν PD^a || 16 ἄρσεν ἐτῶν τεσσαράκοντα PD^a || 18 ζῆ κτλ
 non congruit cum 576^a 26 || 19 πλέον A^a || 20 καὶ ἐβδ. πέντε
 ἔτη PD^a, ἔτη ἐβδ. πέντε C^a || 21 γ' om A^a || 22 ἀλλ' ἢ — ἐξά-
 μηνοι Sch sequens Camum, qui singularem posuerat: ἀλλὰ
 διετείς ἢ καὶ τριετείς καὶ ἐξάμηνοι PD^a, ἀλλ' ἢ τριετῆς ἢ διετῆς
 (τριετῆς ἢ διετῆς C^a) καὶ ἐξάμηνος A^aC^a „triennes aut biennes
 et sex mensium“ tr || 23 ἐνιαυσία PD^a || post ἐν. add βοῦς A^a
 re || τραφῆναι A^a pr || βοῦς δὲ ἐνιαυσία C^a, καὶ βοῦς — 24 ἐκ-
 τραφῆναι om A^a tr || 26 γενέσεως A^aC^a || δ'] δὲ ὁ PC^a || 27 μὲν]
 μετὰ C^a, om PD^a || 29 γεγένηται PD^a tr || τέκνον C^a.

30 τοῖς μὲν πέντε καὶ ἐξήκοντα ὄρος, ταῖς δὲ πέντε καὶ τετ-
 τaráκοντα. πρόβατον δὲ τίκτει μέχρι ἐτῶν ὀκτώ, ἐὰν δὲ
 θεωραπεύηται καλῶς, καὶ μέχρι ἑνδεκα· σχεδὸν δὲ διὰ βίου
 546ª συμβαίνει ὀχεύειν καὶ ὀχεύεσθαι ἀμφοτέροισι. οἱ δὲ τράγοι
 πλόνες ὄντες ἦττον γόνιμοι εἰσιν (ἀφ' ὧν καὶ τὰς ἀμπέλους,
 ὅταν μὴ φέρωσι, τραγᾶν καλοῦσιν), ἀλλὰ παρισχναίνοντες
 δύνανται ὀχεύοντες γεννᾶν. ὀχεύουσι δ' οἱ κριοὶ τὰς πρεσ-
 5 βυτέρας πρῶτον, τὰς δὲ νέας οὐ διώκουσιν. τίκτουσι δ',
 ὥσπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρότερον, αἱ νέαι ἐλάττω τὰ ἔκγονα
 τῶν πρεσβυτέρων. κάπρος δ' ἀγαθὸς μὲν ὀχεύειν μέχρι ἐπὶ
 τριετές, τῶν δὲ πρεσβυτέρων χεῖρω τὰ ἔκγονα· οὐ γὰρ ἔτι
 γίγνεται αὐτῷ ἐπίδοσις οὐδὲ ῥώμη. ὀχεύειν δ' εἴωθε χορτασθεὶς
 10 καὶ μὴ προβιβάσας ἄλλην· εἰ δὲ μὴ, ὀλίγῳ χρονιωτέρα ἢ
 ὀχεῖα γίγνεται καὶ μικρότερα τὰ ἔκγονα. τίκτει δ' ἐλάχιστα
 μὲν ὄς, ὅταν ἢ πρωτοτόκος· δευτεροτόκος δ' οὔσα ἀκμάζει·
 γηράσκουσα δὲ τίκτει μὲν ὁμοίως, ὀχεύεται δὲ βραδύτερον·
 ὅταν δὲ πεντεκαιδεκαετείς ᾖσιν, οὐκέτι γεννῶσιν ἀλλὰ γραῖαι
 15 γίνονται. ἐὰν δ' εὐτραφῆς ἢ, θᾶττον ὁρμᾷ πρὸς τὰς ὀχεῖας
 καὶ νέαι καὶ γηράσκουσα· ἔγκυος δ' οὔσα ἐὰν πιαίνεται σφόδρα,
 ἔλαττον ἴσχει τὸ γάλα μετὰ τὸν τόκον. τὰ δ' ἔκγονα κατὰ
 μὲν τὴν ἡλικίαν βέλτιστα <ᾗ> ἐν ἀκμῇ, κατὰ δὲ τὰς ὥρας. ὅσα
 τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου γίγνεται· χεῖριστα δὲ τὰ θερινά· καὶ
 20 γὰρ μικρὰ καὶ λεπτὰ καὶ ὑγρά. ὁ δ' ἄρρην, ἐὰν μὲν εὐ-
 τραφῆς ἦ, πᾶσαν ὥραν ὀχεύειν δύναται. καὶ μεθ' ἡμέραν

30 ὄρος A^a || ταῖς | τοῖς A^a, τῶν P || 32 δὲ καὶ διὰ D^a tr ||
 546 a 1 ὀχεύειν συμβαίνει A^a || ἀμφοτέρα C^a || 3 τράγαν A^a ||
 παρισχναίνοντες C^a || 4 δύνανται A^a pr || ὀχεύεσθαι καὶ γ. A^a C^a ||
 ταῖς πρεσβυτάταις PD^a „antiquissimas“ tr || 5 οὐ om PD^a tr ||
 6 πρότεροις C^a || 7 ὀχεύει A^a C^a tr || 8 τριετοῦς PD^a || 9 ῥώμη |
 ἐπίρρωσις superscripto ἐπίδοσις C^a || 10 μὴ om PD^a || προβι-
 βάσας | προσιβίς eis sine causa mutant A-W || ὀλίγῳ χρ. coni.
 ὀλίγῳ χρ. P et γρ. A^a, ὀλιγοχρονιωτέρα D^a, ὀλιγοχειροτέρα C^a,
 ὀλιγοχοιροτέρα A^a et fort tr || 11 ἔκγονα A^a || 12 πρωτότοκος·
 δευτεροτόκος A^a C^a || 14 πεντεκαιδεκάτης A^a, πεντεκαιδεκάτης
 C^a || γραῖαι γίνονται C^a, ἀρχαίνονται PD^a, fort στείρει γ. le-
 gendum est || 15 et 20 εὐτραφῆσι A^a C^a || 18 ᾗ addidi.

καὶ νύκτωρ· εἰ δὲ μή, μάλιστα τό γ' ἔωθεν· καὶ γηράσκων
 ἦττον αἰεί, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. πολλάκις δ' οἱ ἀδύ-
 νατοι ἢ διὰ τὴν ἡλικίαν ἢ δι' ἀσθένειαν, οὐ δυνάμενοι τα-
 χέως ὀχεύειν, κατακλινομένης τῆς θηλείας διὰ τὸ κάμνειν τῇ 25
 στάσει συγκατακλιθέντες πλησιάζουσιν. κυῖσκεται δὲ μάλιστα
 ἡ ὤς, ἐπειδὴν θυῶσα καταβάλλῃ τὰ ὦτα· εἰ δὲ μή, οὐκ, ἀλλ'
 ἀναθυᾷ πάλιν. αἱ δὲ κύνες ὀχεύονται οὐ διὰ βίου ἀλλὰ μέχρι
 τινὸς ἀκμῆς· ὥς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πολὺ μέχρι ἑτῶν δώδεκα
 αἱ τ' ὀχεῖται συμβαίνουσι καὶ αἱ κυήσεις αὐτῶν. οὐ μὴν ἄλλ' 30
 ἤδη τισὶ καὶ ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγόνουσι καὶ εἴκοσι συνέβη
 καὶ θηλείαις ὀχευθῆναι καὶ ἄρρεσι γεννηθῆσαι. ἀφαιρεῖται δὲ
 [καὶ] τὸ γῆρας ὥστε μὴ γεννᾶν μηδὲ τίκτειν, καθάπερ καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἡ δὲ κάμηλός ἐστι μὲν ὀπισθοουρητικὸν καὶ 546^b
 ὀχεύεται ὥσπερ εἴρηται πρότερον· τῆς δ' ὀχέας ὁ χρόνος
 ἐν τῇ Ἀραβίᾳ κατὰ τὸν Μαιμακτηριῶνα μῆνα. κύει δὲ δώ-
 δεκα μῆνας, τίκτει δ' ἕν· ἔστι γὰρ μονοτόκον. ἄρχεται δὲ
 τῆς ὀχέας ἡ θήλεια τριετὴς οὖσα καὶ ὁ ἄρρην τριετὴς ὦν· 5
 μετὰ δὲ τὸν τόκον ἐν ἔτος διαλιποῦσα ὀχεύεται ἡ θήλεια. ὁ
 δ' ἐλέφας ἄρχεται μὲν βαλίνεσθαι ὁ μὲν νεώτατος δέκ' ἑτῶν,
 ὁ δὲ πρεσβύτατος πεντεκαίδεκα· ὁ δ' ἄρρην βαίνει πεντετῆς
 ὦν ἢ ἑξετῆς. χρόνος δὲ τῆς ὀχέας τὸ ἔαρ. πάλιν δὲ βαίνει
 μετὰ τὴν ὀχέαν διὰ τρίτου ἔτους· ὃν δ' ἂν ἐγκύμονα ποιήσῃ, 10
 τούτου πάλιν οὐχ ἔπτεται. κύει δ' ἔτη δύο, τίκτει δ' ἕν· ἔστι

22 γ' om PD^a || ἔωθε A^a pr || γηράσκων A^a || 24 ἢ ante διὰ
 om PD^a tr || δι' om PD^a || 26 συστάσει PD^a || 27 ἢ om A^aC^a ||
 μὴ οὐ ἄλλ' D^a, μὴ οὐ P, μὴ ὅταν A^aC^a tr, μὴ Bk || 28 ἀνα-
 θυμιᾷ PD^a || οἱ C^a || 29 ἀκμῆς τινός PD^a || οὖν om PD^aA^a ||
 30 ὀχεῖται A^a || 31 γεγόνουσι C^a || συμβέβηκε θηλείαις A^aC^a ||
 33 καὶ del A-W || μὴ δὲ A^a || καὶ om A^aC^a || **b** 1 ὀπισθοουρητικὴ
 A^a et, ut videtur, C^a || 3 ἀραβία codd || μεμακτηριῶνα A^aC^a ||
 5 τριετὴς utrobique C^a, secundo loco A^a || 6 ἢ δ' ἐ... ἢ μὲν
 νεωτάτη ... ἢ δὲ πρεσβυτάτη C^a. Post ἐλέφας A-W addere vo-
 lunt ὁ θήλυς || 8 πέντε ἢ καὶ ἑξ ἑτῶν ὦν D^a, πέντε ἑτῶν ἢ καὶ
 ἑξ ὦν P. πεντέτης — ἑξέτης A^aC^a || 10 ἦν — ταύτης Sch secun-
 dum tr. Malim δ. δ' ἂν ἐγκυμον π.

γὰρ μονοτόκον· τὸ δ' ἔμβρυον γίγνεται ὅσον μόσχος δίμηνος ἢ τρίμηνος.

15 Περὶ μὲν οὖν τῆς ὀχέας τῶν ζώων τῶν ὀχευομένων τοῦ-
 15 τον ἔχει τὸν τρόπον. περὶ δὲ τῆς γενέσεως καὶ τῶν ὀχευο-
 μένων καὶ τῶν ἀνοχεύτων λεκτέον, καὶ πρῶτον περὶ τῶν
 ὀστρακοδόρμων· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀνόχευτον μόνον ὡς εἶπεῖν
 ὅλον τὸ γένος. αἱ μὲν οὖν πορφύραι τοῦ ἔαρος συναθροισόμε-
 ναι εἰς ταῦτο ποιοῦσι τὴν καλουμένην μελίκηραν. τοῦτο δ' ἐστὶν
 20 οἶον κηρίον, πλὴν οὐχ οὕτω γλαφυρόν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ ἐκ
 λεπυρίων ἐρεβινθίων λευκῶν πολλὰ συμπαγέη. οὐκ ἔχει δ'
 ἀνεωγμένον πόρον οὐδὲν τούτων, οὐδὲ γίνονται ἐκ τούτων αἱ
 πορφύραι, ἀλλὰ φύονται καὶ αὗται καὶ ἄλλα τὰ ὀστρακό-
 δερμα ἐξ ἰλύος καὶ συσσήψεως. τοῦτο δὲ συμβαίνει ὥσπερ
 25 ἀποκάθαρμα καὶ ταῖταις καὶ τοῖς κήρυξιν· κηριαῖζουσι γὰρ
 καὶ οἱ κήρυκες. γίνονται μὲν οὖν καὶ τὰ κηριαῖζοντα τῶν
 ὀστρακοδόρμων τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἄλλοις ὀστρακοδόρ-
 μοις, οὐ μὴν ἄλλὰ μᾶλλον ὅταν προϋπάρχη τὰ ὁμοιογενῆ.
 ἀφίᾳσι γὰρ ἀρχόμενα κηριαῖζειν γλισχρότητα μεξώδη. ἐξ ἧς
 31 τὰ λεπυριώδη συνίσταται. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα διαχεῖ-
 ται, ἀφίᾳσι δ' ὃ εἶχεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ
 γίγνεται ἐν τῇ γῇ συστάντα πορφύρια μικρά, ἃ ἔχονσαι ἀλί-
 σκονται αἱ πορφύραι ἐφ' αὐτῶν, ἔνια δ' οὐπω διηκριβωμένα
 547^a τὴν μορφὴν. ἐὰν δὲ πρὶν ἐκτεκεῖν ἀλώσιν, ἐνίοτε ἐν ταῖς
 φορμίσιν οὐχ ὅπου ἔτυχεν ἐκτίκτουσιν, ἀλλ' εἰς ταῦτο ἰοῦσαι,
 ὥσπερ καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ, καὶ διὰ τὴν στενοχωρίαν γίγνεται

12 οἶον A^aC^a || 15 καὶ om P D^a || 18 ὅλον] ἄνω A^a pr |
 19 μελίκηραν P, μελικηράν D^a | 20 γλαφυρόν. ὥσπερ γὰρ εἰ A^a |
 21 ἐρεβινθίων C^a, ἐρεβινθίων A^a || συμπλακεῖεν P D^a | 20 κή-
 ριον A^a pr || οὕτως A^a | 23 αὗται P, αὐτὰ D^a || τὰ ἄλλα A^a |
 τὰ ἄλλα ὀστρακόδερμα P D^a || 24 ἰλύος A^a || σήψεως P D^a |
 25 ταῖς A^a || 27 τοῖς] καὶ τοῖς A^aC^a || 28 ὁμογενῆ. ἀφίᾳσι A^aC^a |
 29 ἧς] ὧν codd tr Athen III 88^r || 31 ὃ εἶχεν] ἰχώρα Sch ex
 Athenaeo, οἶον ἰχ. Pk | 33 ἐπ' αὐτῶν codd, sed ἐπ' om P |
 547^a 2 οὐχ om P D^a | ἔτυχον P | ἐκτίκτουσιν ἄλλῃς ἐν τῷ αὐτῷ
 οὔσαι P D^a | 3 καὶ om P D^a || καὶ διὰ] ἀλλὰ διὰ A^aC^a tr, καὶ P
 γίνονται P D^aC^a tr.

οἶονεὶ βότρους. εἰσὶ δὲ τῶν πορφυρῶν γένη πλείω, καὶ ἔνιαι
 μὲν μεγάλαι, οἶον περὶ τὸ Σίγειον καὶ Λεκτόν, αἱ δὲ 5
 μικραί, οἶον ἐν τῷ Εὐρύπῳ καὶ περὶ τὴν Καρίαν. καὶ αἱ
 μὲν ἐν τοῖς κόλποις μεγάλαι καὶ τραχεῖαι, καὶ τὸ ἄνθος
 αὐτῶν αἱ μὲν πλείσται μέλαν ἔχουσιν, ἔνιαι δ' ἐρυθρόν καὶ
 μικρόν· γίνονται δ' ἔνιαι τῶν μεγάλων καὶ μυαῖαι· αἱ δ'
 ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς καὶ περὶ τὰς ἀκτὰς τὸ μὲν μέγεθος γί- 10
 γνονται μικραί, τὸ δ' ἄνθος ἐρυθρόν ἔχουσιν. ἔτι δ' ἐν μὲν
 τοῖς προσβορείοις μέλαιναι, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἐρυθραὶ ὥς ἐπὶ
 τὸ πλείστον εἰπεῖν. ἀλίσκονται δὲ τοῦ ἔαρος, ὅταν κηριάσωσιν·
 ὑπὸ κύνα δ' οὐχ ἀλίσκονται· οὐ γὰρ νέμονται, ἀλλὰ κρύ-
 πτουςιν ἑαυτὰς καὶ φωλοῦσιν. [τὸ δ' ἄνθος ἔχουσιν ἀνὰ 15
 μέσον τῆς μήκωνος καὶ τοῦ τραχήλου· τούτων δ' ἐστὶν ἡ σύμ-
 φυσις πυκνή, τὸ δὲ χροῶμα ἰδεῖν ὥσπερ ὑμὴν λευκός, ὃν
 ἀφαιροῦσιν· θλιβόμενος δὲ βάπτει καὶ ἀνθίζει τὴν χεῖρα.
 διατείνει δ' αὐτὴν οἶον φλέψ· τοῦτο δὲ δοκεῖ εἶναι τὸ ἄνθος.
 ἡ δ' ἄλλη φύσις οἶον στυπτηρία.] ὅταν δὲ κηριάσωσιν αἱ 20
 πορφύραι, τότε χεῖριστον ἔχουσι τὸ ἄνθος. τὰς μὲν οὖν μικρὰς
 μετὰ τῶν ὀστράκων κόπτουσιν· οὐ γὰρ ῥάδιον ἀφελεῖν· τῶν
 δὲ μειζόνων περιελόντες τὸ ὄστρακον ἀφαιροῦσι τὸ ἄνθος.
 διὸ καὶ χωρίζεται ὁ τράχηλος καὶ ἡ μήκων· μεταξὺ γὰρ τού-
 των τὸ ἄνθος, ἐπάνω τῆς καλουμένης κοιλάς· ἀφαιρεθέντος 25
 οὖν ἀνάγκη διηρῆσθαι. σπουδάζουσι δὲ ζώσας κόπτειν· ἐὰν

4 οἶον A^aC^a || πορφύρων A^a || πολλὰ PD^a || 5 ante περὶ add
 αἱ PD^a tr Ath || σίγειον A^aC^a || 6 Καρδίαν superscripto Καρίαν
 C^a, καρέαν P pr || 8 ἔχουσαι P Rhén || καὶ om PD^a Ath ||
 9 μυαῖαι A^aC^a, μυαῖαι Pk || 15 φωλεύουσιν PD^a Ath || In
 verbis τὸ — 20 στυπτηρία et dictio et res offendunt. Aut philo-
 sophus ipse narrationem cuiusdam sui auctoris neglegentius
 rettulit non respiciens sequentem, aut verba ab aliena manu
 iam ante Athenaei aetatem adsuta sunt || 17 ὃν] ὃν ἂν PD^a ||
 19 αὐτῇ A^aC^a, αὐτῆς Sch, αὐτόθεν Pk || ὥσπερ φλέβα PD^a ||
 20 σύμφυσις οἶον στυπτηρίας PD^a || post φύσις add στερίφη
 Pk || κηριάσωσι Sch intuens ^a13. κηριάσωσι PD^aA^a, sed pur-
 puras ineptissimo tempore capi verisimile non est. ἀκηριάσωσι
 C^a, vix graece. „cum defecerint a juvenatione“ tr || 26 διαιρεῖ-
 σθαι A-W, male propter ἀφαιρεθέντος.

γὰρ πρότερον ἀποθάνη, συνεξεμεῖ τὸ ἄνθος· διὸ καὶ φυλάττου-
 σιν ἐν τοῖς κύρτοις, ἕως ἂν ἀθροίσωσι καὶ σχολάσωσιν. οἱ
 μὲν οὖν ἀρχαῖοι πρὸς τοῖς δελέασιν οὐ καθίεσαν οὐδὲ προσ-
 30 ἤπτον τοὺς κύρτους, ὥστε συνέβαιναν ἀνεσπασμένην ἤδη πολ-
 λάκις ἀποπίπτειν· οἱ δὲ νῦν προσάπτουσιν, ὅπως ἐὰν ἀποπέσῃ,
 μὴ ἀπολλύηται. μάλιστα δ' ἀποπίπτει, ἐὰν πλήρης ᾖ· κενῆς
 δ' οὔσης καὶ ἀποσπάσαι χαλεπόν. ταῦτα μὲν οὖν τὰ συμ-
 547^b βαίνοντα ἴδια περὶ τὰς πορφύρας ἐστίν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 γίγνονται ταῖς πορφύραις καὶ οἱ κήρυκες καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν.
 ἔχουσι δὲ καὶ τὰ ἐπικαλύμματα καὶ ταῦτα ἀμφοτέρω καὶ
 τᾶλλα τὰ στρομβώδη, ἐκ γενετῆς ἅπαντα· νέμονται δ' ἐξεί-
 5 ροντα τὴν καλουμένην γλῶττιαν ὑπὸ τὸ κάλυμμα. τὸ δὲ μέ-
 γεθος τῆς γλώττης ἔχει ἢ πορφύρα μείζον δακτύλου, ᾧ νέ-
 μεται καὶ διατρυνᾷ τὰ κογχύλια καὶ τὸ αὐτῆς ὄστρακον.
 ἔστι δὲ καὶ ἡ πορφύρα καὶ ὁ κήρυξ ἀμφοτέρω μακρόβια·
 ζῇ γὰρ ἡ πορφύρα περὶ ἔτη ἕξ, καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν
 10 φανερά ἐστίν ἡ αὔξησις τοῖς διαστήμασι τοῖς ἐν τῷ ὄστράκῳ
 τῆς ἑλικος. [κηριαῖζουσι δὲ καὶ οἱ μύες.] τὰ δὲ λιμνόστρεα
 καλούμενα, ὅπου ἂν βόρβορος ᾖ, ἐνταῦθα συνίσταται πρῶτον
 αὐτῶν ἡ ἀρχή. αἱ δὲ κόγχαι καὶ αἱ χῆμαι καὶ οἱ σωλῆνες
 καὶ οἱ κτένες ἐν τοῖς ἀμμώδεσι λαμβάνουσι τὴν σύστασιν.
 15 αἱ δὲ πίνναι ὁρθαὶ φύονται ἐκ τοῦ βυσσοῦ ἐν τοῖς ἀμ-

27 γὰρ πρὶν κόπτειν πρότερον P D^a A^a re tr || 28 τοῖς om
 A^a C^a || κυρτοῖς P D^a | ἕως ἂν | εἰ ἂν C^a, εἰάν A^a pr „si congregaverint et non vacaverint“ tr || ἀθροισθῶσιν P D^a A^a re || 30 κυρ-
 τοὺς P D^a || συμβαίνειν A^a C^a || 32 ἀποπίπτουσιν ὅταν A^a C^a ||
 33 καὶ om P D^a || ἀποσπᾶσαι A^a, ἀποσπᾶσθαι P D^a C^a tr || h 1 εἰσί
 C^a || 2 ἐγγίγνεται P D^a || 3 verba ἔχουσι — 7 ὄστρακον del
 A-W || καὶ ταῦτα A-W ex tr, κατὰ ταῦτα codd. κατὰ τὰ αὐτὰ
 καὶ τὰ ἄλλα Ath || 4 ἐξείροντα Sch ex Ath, ἐξάιροντα P D^a,
 ἐξεγείροντα A^a C^a „emittentia“ tr || 6 ᾧ dura, sed in his libris
 non inexaudita constructio pro ᾧ, cf 488^b 29 || 7 αὐτῆς horri-
 dius dictum pro ἑτέρων πορφυρῶν: ἐαυτῆς Ath. αὐτῆς Di Pk
 A-W || 8 καὶ ante ἡ om D^a Rh || 11 verba κηριαῖζουσι — μύες
 del A-W, quod repugnant loco ζγγ 761^b 30 || λιμόστρεα codd ||
 13 αἱ ante χ. et οἱ hic et 14. om P D^a Ath || 15 πίναι D^a ||

μώδεσι καὶ βορβορώδεσιν. [ἔχουσι δ' ἐν αὐταῖς πινοφύλακα, αἱ μὲν καρίδιον αἱ δὲ καρκίνιον· οὗ στερισκόμεναι διαφθείρονται θάττον.] ὅλως δὲ πάντα τὰ ὀστρακώδη γίγνεται μὲν αὐτόματα ἐν τῇ ἰλύϊ, κατὰ δὲ τὴν διαφορὰν τῆς ἰλύος ἕτερα, ἐν μὲν τῇ βορβορώδει τὰ ὄστρεα, ἐν δὲ τῇ ἄμμώδει κόγχαι 20 καὶ τὰ εἰρημένα, περὶ δὲ τὰς σήραγγας τῶν πετριδίων τήθυνα καὶ βάλανοι καὶ τὰ ἐπιπολάζοντα, οἷον αἱ λεπάδες καὶ οἱ νηρεῖται. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα τὴν αὕξησιν ἔχει ταχεῖαν, μάλιστα δ' αἷ τε πορφύραι καὶ οἱ κτένες· ταῦτα γὰρ ἐν ἐνιαυτῷ γίγνεται τέλεια. ἐμφύονται δ' ἐν ἐνίοις 25 τῶν ὀστρακοδέσμων καρκίνοι λευκοί, τὸ μέγεθος μικροὶ πάμπαν, πλεῖστοι μὲν ἐν τοῖς μυσὶ τοῖς πυελώδεσιν, ἔπειτα καὶ ἐν ταῖς πίνναις οἱ καλούμενοι πινοτῆραι. γίγνονται δὲ καὶ ἐν τοῖς κτεσὶ καὶ ἐν τοῖς λιμοστρέοις· αὕξησιν δ' ἐπίδηλον οὐδεμίαν οὗτοι λαμβάνουσιν. φασὶ δ' αὐτοὺς οἱ ἀλιεῖς 30 ἄμα συγγίγνεσθαι γιγνομένοις. ἀφανίζονται δὲ τινα χρόνον ἐν τῇ ἄμμῳ καὶ οἱ κτένες, ὥσπερ καὶ αἱ πορφύραι. φύεται μὲν οὖν τὰ ὄστρεα καθάπερ εἴρηται, φύεται δὲ τὰ μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς τενάγεσι, τὰ δ' ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς, τὰ δ' ἐν 548^a

βυσσῶ = βυθοῦ, quod ex Ath. depromunt A. Müller, A-W. „ex fundo“ tr || 16 verba ἔχουσι — 18 θάττον ut interpolata seclusi; nam a versu 25. de his parasitis agitur || *πινοφύλακα* PD^a Ath || 17 αἱ μὲν] καὶ αἱ μὲν A^aC^a, quae lectio ab usu Ar non abhorret || 18 μὲν coni, καὶ codd, del A-W || 19 *διαφορὰν* A^a pr || δὲ exhib PD^a post ἕτερα, A^aC^a om || 21 τὰ εἰρημένα, scl^b 13, quare A-W non habent, quod haec verba corrupta putent || *πετριδων* C^a et, ut videtur, A^a pr || *τήθυνα* A^aC^a, *τηθύα* D^a, *τιθύα* P || 23 *νηρεῖται* D^a, *νηρέται* P || 24 *πορφύρες* A^a || 25 ἐν post δ' om A^aC^a || 26 *καρκῖνοι* A^aD^a || *λεπτοί* D^a || 27 *πυελώδεσι* A^aC^a, *πηλώδεσιν* Sch e tr || 28 *πίνναις* PD^a || *πινοτῆραι* A^aC^a tr, *πινοτῆραι* PD^a || 29 *κτένες* PD^aA^a re, om A^a pr || *λιμοστρέοις* PD^aA^a re || 30 οὗτος C^a || αὐτοῖς P, αὐτὸν A^a || 31 *γιγνόμενα* C^a, sed α re, ut videtur || verba ἀφανίζονται — 32 *πορφύραι* del A-W || 32 verba φύεται (φύονται A^aC^a) — 548^a 3 ἄμμώδεσιν, quippe quae iam saepius dicta repetant, vix quisquam requirat || 33 φύονται C^a || δ' αὐτῶν ἃ (τὰ Bk) μὲν PD^a || 548^a a 1 *στεγανέσι* A^aC^a. Velim mutes *πελάγεσι* („in pelago“ Albertus), ne cum PD^a A-W verba τὰ δ' ἐν τοῖς αἰγ., cum

τοῖς πηλώδεσι τόποις, ἔνια δ' ἐν τοῖς σκληροῖς καὶ τρα-
 χέσι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἀμμώδεσιν. καὶ τὰ μὲν μεταβάλλει
 τοὺς τόπους, τὰ δ' οὐ. τῶν δὲ μὴ μεταβαλλόντων αἱ μὲν
 5 πίνναι ἑρρίζωνται, οἱ δὲ σωλῆνες καὶ αἱ κόγχαι ἀρρίζωτοι
 διαμένουσιν· ὅταν δ' ἀνασπασθῶσιν, οὐκέτι δύνανται ζῆν. [ὁ
 δὲ καλούμενος ἀστὴρ οὕτω θερμός ἐστι τὴν φύσιν, ὥσθ' ὅ τι
 ἂν λάβῃ, παραχρῆμα ἐξαιρούμενον δίεφθον εἶναι. φασὶ δὲ
 καὶ σίνος μέγιστον εἶναι τοῦτο ἐν τῷ εὐρλίπῳ τῷ τῶν Πυρ-
 10 ραίων. τὴν δὲ μορφὴν ὁμοίον ἐστι τοῖς γραφομένοις. γίγνον-
 ται δὲ καὶ οἱ καλούμενοι πνεύμονες αὐτόματοι. ὧ δ' οἱ
 γραφεῖς ὀστρεῶν χρῶνται, πάχει τε πολὺ ὑπερβάλλει, καὶ
 ἔξωθεν τοῦ ὀστράκου τὸ ἄνθος ἐπιγίγνεται· εἰσὶ δὲ τὰ τοιαῦτα
 μάλιστα περὶ τοὺς τόπους τοὺς περὶ Καρίαν.] τὸ δὲ καρκίνιον
 15 γίγνεται μὲν τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἰλύος, εἴτ' εἰς τὰ
 κενὰ τῶν ὀστράκων εἰσδύεται, καὶ αὐξανόμενον μετεισδύνει
 πάλιν εἰς ἄλλο μείζον ὀστράκον, οἷον εἷς τε τὸ τοῦ νηρείτου
 καὶ τὸ τοῦ στρόμβου καὶ τὸ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, πολλάκις
 δὲ καὶ εἰς τοὺς κήρυκας τοὺς μικροὺς. ὅταν δ' εἰσδύσῃ, συμ-

idem fere significant quod ἐν τ. τεν., omittere cogaris. Deinde
 legas αἰγιαλοῖς, καὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πηλ. || 2 „lutosis“ = πηλώ-
 δεσι tr. σπηλώδεσι C^a, πνελώδεσι P; lectio codicum A^a σπιλώ-
 δεσι et D^a σπιλαδώδεσι idem valet quod ἐν τοῖς σκλ. καὶ τρ.
 τραχώδεσι PD^a || ἔνια — τραχέςι del A-W || 4 τὸν τόπον A^a ||
 5 πίνναι PD^a || ἑρρίζωτα A^aC^a || 6 ἀνασπασθῶσιν: cf 588^b 15 ||
 verba inclusa, atque adeo omnia a versu 547^b 32 usque ad
 finem capitis iure in suspic voc A-W: neque inter se cohae-
 rent neque ad materiam propositam pertinent: nota semel
 dicta ἀρρίζωτος, δίεφθος, σίνος, μετεισδύνειν, συμπεριφέρειν ||
 9 σίννος A^a, σίννος C^a, σίνος τι PD^a ἐν om PD^a πυρραίων A^a ||
 10 ὁμοίον ἐστι | ὁμοίαν A^aC^a. De stella cf Antig c 88 ὄντινα
 ἂν λάβῃ τῶν ἰχθύων, παραχρῆμα δίεφθον ποιεῖν || 11 πλεύμο-
 νες PD^a || αὐτόματα A^a || 12 ὀστρεῖω A^aC^a, ὀστρίω P || πολλῶ
 A^aC^a || 13 ὀστρεόν D^a || ἐπιγ.] „producitur“ tr Fes || 14 hoc καρ-
 κίνιον non pinnoteres est, sed pagurus Bern || 16 μετεισδύνει
 A^a pr C^a, μετ' εἰσδύνει A^a corr || 17 μείζον om A^a pr || εἷς] ὥς
 A^a νηρείτου PD^a || 18 τὸ om A^a || τὸ ante τῶν om Bk || 19 καὶ
 om A^aC^a || εἰς δύο ἢ A^aC^a, εἰς δύο D^a, εἰσδύν, P „ingressum
 fuerit“ tr || verba ὅταν — 21 μείζον del A-W, certe ultimum

περιφέρει τοῦτο καὶ ἐν τούτῳ τρέφεται [πάλιν· καὶ αὐξανόμε- 20
νον πάλιν εἰς ἄλλο μετεισθύνει μείζον].

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον γίνονται τοῖς ὀστρακοδέρμοις καὶ 16
τὰ μὴ ἔχοντα ὀστρακον, οἷον αἶ τε κνῖδαι καὶ οἱ σπόγγοι
ἐν ταῖς σήραξιν τῶν πετρῶν. ἔστι δὲ τῶν κνιδῶν δύο γένη·
αἶ μὲν γὰρ ἐν τοῖς κοίλοις οὐκ ἀπολύονται τῶν πετρῶν, αἶ 25
δ' ἐπὶ τοῖς λείοις καὶ πλαταμώδεσιν ἀπολύομεναι μεταχω-
ροῦσιν. [καὶ αἶ λεπάδες δ' ἀπολύονται καὶ μεταχωροῦσιν.]
τῶν δὲ σπόγγων ἐν ταῖς θαλάμαις γίνονται πιννοφύλακες.
ἔπεστι δ' οἷον ἀράχνιον ἐπὶ τῶν θαλαμῶν, ὃ διοίγοντες καὶ
συνάγοντες θηρεύουσι τὰ ἰχθύδια τὰ μικρά, πρὸς μὲν τὸ 30
εἰσελθεῖν αὐτά, διοίγοντες, ὅταν δ' εἰσέλθῃ, συνάγοντες. ἔστι
δὲ τῶν σπόγγων τρία γένη, ὃ μὲν μανός, ὃ δὲ πυκνός,
τρίτος δ' ὃν καλοῦσιν Ἀχίλλειον λεπτότατος καὶ πυκνότατος 548^b
καὶ ἰσχυρότατος· ὃν ὑπὸ τὰ κράνη καὶ τὰς κνημίδας ὑποτι-
θέασι, καὶ ἦτιον ἢ πληγὴν ψοφεῖ. σπανιώτατος δὲ γίνεταί
οὗτος. τῶν δὲ πυκνῶν οἱ σκληροὶ σφόδρα καὶ τραχεῖς τράγοι
καλοῦνται. φύονται δ' ἢ πρὸς πέτρας πάντες ἢ ἐν ταῖς θισί, 5

enunciatum delendum || συμπεριφέρει καὶ A^aC^a, συμπεριφέρεται
τούτῳ Pk || στρέφεται PA^aC^a || 21 πάλιν] πλήν P, unde male
Sch τρέφεται πλήν καὶ || μεταδύνει A^aC^a || 23 ὀστρακα PD^a Ath |
24 ἔστι δὲ τῶν] τῶν δὲ PD^a || 25 γὰρ Sch ex Ath, οὖν codd ||
τῶν] ἐκ τῶν A^aC^a || 26 ἔστι τοῖς μείζοσι καὶ ἐπὶ τοῖς πλ. PD^a ||
27 verba καὶ — μεταχωροῦσιν ut adscripta ex 590^a 32 om in
Cs, in uncis Sch Pk A-W. Cetera quoque — "31 suspiciōne non
carent; prius enim de spongiis ipsis quam de parasitis dicen-
dum erat, deinde πιννοφύλακες requirunt pinnas, non spongi-
as, tum de parasitis ^b15 demum agitur || 28 πιννοφύλακες PD^a ||
29 ἔστι PD^a || ἀράχνιον A^a pr || ἃ A^aC^a, καὶ D^a „et“ tr || 30 πρὸς
μὲν τὸ] πρὶν μὲν PD^a || 31 αὐτά, διοίγ. transp. δ. αὐ. codd. rem
longe aliter narrat Aristoph H A epit I 45 | συνάγοντα A^a
pr C^a || b 1 τρίτον PD^a || λεπτότατον καὶ πυκνότατον καὶ ἰσχυ-
ρότατον A^a et fort C^a pr || λεπτότατος neque cum adiectivo
πυκνότατος neque cum στιφρότερος ^b21 bene congruit || 2 ὑπὸ]
ἐπὶ D^a || 3 ψοφεῖ] ποιεῖ ψόφον PD^a „sonat“ tr || ἵνα — ποιῇ
ψόφον susp A-W. Ego malletm ὅπως — ψοφεῖ (cf 494^a 25), nisi
Ar parataxin admodum usurpare soleret | σπανιώτατα C^a re ||
5 πέτραν PD^a || ἐν] πρὸς PD^a.

τρέφονται δ' ἐν τῇ ἰλύϊ. σημεῖον δέ· ὅταν γὰρ ληφθῶσι, φαίνονται μεστοὶ ἰλύος, ὅπερ συμβαίνει καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς φνυμένοις, <οῖς> ἀπὸ τῆς προσφύσεώς ἐστιν ἡ τροφή. ἀσθενέστεροι δ' εἰσὶν οἱ πυκνοὶ τῶν μαλίων διὰ τὸ τὴν πρόσ-
 10 φνυσιν εἶναι κατ' ἔλαττον. ἔχει δὲ καὶ αἰσθησιν, ὡς φασίν. σημεῖον δέ· ἐὰν γὰρ μέλλοντος ὀποσπᾶν αἰσθηται, συνάγει ἑαυτὸν καὶ χαλεπὸν ἀφελεῖν ἐστιν. ταῦτὸ δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ὅταν ᾗ πνεῦμα πολὺ καὶ κλύδων, πρὸς τὸ μὴ ἀποπλίπτειν. εἰσὶ δὲ τινες οἱ περὶ τοῦτον ἀμφισβητοῦσιν,
 15 ὥσπερ οἱ ἐν Τορώνῃ. τρέφει δ' ἐν ἑαυτῷ ζῶα. ἔλμινθας τε καὶ ἕτερά ττα, ἃ κατεσθίει, ὅταν ἀποσπασθῇ, τὰ ἰχθύδια τὰ πετραῖα καὶ τὰς ὀλίζας τὰς ὑπολοίπους· ἐὰν δ' ἀπορραγῇ, φύεται πάλιν ἐκ τοῦ καταλοίπου καὶ ἀναπληροῦται. μέγιστοι μὲν οὖν γίνονται οἱ μαλίοι, καὶ πλείστοι
 20 περὶ τὴν Λυκίαν, μαλακώτατοι δ' οἱ πυκνοί· οἱ γὰρ Ἀχιλλεῖοι στιφρότεροι τούτων εἰσὶν. ὅλως δ' οἱ ἐν τοῖς βαθέσι καὶ ἐν διεινοῖς μαλακώτατοί εἰσιν· τὸ γὰρ πνεῦμα καὶ ὁ χειμῶν σκληρύνει, καθάπερ καὶ τᾶλλα τὰ φνύμενα, καὶ ἀφαιρεῖται τὴν αὔξησιν· διὸ καὶ οἱ ἐν Ἑλλησπόντῳ τραχεῖς εἰσι
 25 καὶ πυκνοί, καὶ ὅλως οἱ τ' ἐπέκεινα Μαλέας καὶ οἱ ἐντὸς διαφέρουσι μαλακότητι καὶ σκληρότητι. δεῖ δὲ μηδ' ἄλλαν εἶναι σφόδρα· σήπεται γάρ, ὥσπερ τὰ φνύμενα. διὸ οἱ

6 ταῖς | τοῖς Aⁿ Cⁿ || cum Schneidero malim absit ἐν ante τῇ ἰλύϊ || 7 ὥσπερ P^k || σημαίνει P^Dⁿ, συμμίσγει P^k || 8 προσφνυμένοις οἷς τυχάνει ἀπὸ Sch, sed in curis post. scribit ut ego || 10 κατ' ἔλαττον | κατελθούσων P^Dⁿ || 11 ἐὰν γὰρ | ὅταν γὰρ ληφθῶσιν (διφῶσιν P^k), ἐὰν Aⁿ, aperte iteratum ex v 6 || 12 συνάγεται καὶ χ. P^Dⁿ || ὀποσπᾶν Cⁿ || 15 τρέφει δ' | φασὶ γὰρ τρέφειν P^Dⁿ tr. φασὶ γὰρ τροφήν (αὐτῷ εἶνα ἢ φέρε) ἐν ἑαυτῷ ζῶα . . . ἄττα· ὅταν δ' ἀποσπασθῇ . . . κατεσθίειν τὰς ὀλίζας . . . φρέσθαι . . . ἀναπληροῦσθαι P^k || αὐτῷ Aⁿ Cⁿ || 16 ἄττα | τοιαῦτα P^Dⁿ || ἄς P, om Aⁿ pr Cⁿ: pron relat flagitat coniunctio καὶ || κατεσθίει post πετραῖα pon P^Dⁿ tr || ἄττα, κατεσθίει δ', ὅταν A-W || 19 γίνονται om P^Dⁿ || 20 μαλακώτεροι Aⁿ Cⁿ tr || 21 στιφρότεροι Aⁿ Cⁿ Dⁿ || οἱ om Aⁿ Cⁿ || 22 χερμῶν Cⁿ || 24 ἑλλησπόντῳ Aⁿ || 25 ἐντὸς | ἐν τοῖς codd tr || 26 μαλακώτατοι Aⁿ Cⁿ re || σκληρότεροι Aⁿ „molestissimi et durissimi“ tr.

πρὸς ταῖς ἀκταῖς εἰσι κάλλιστοι, ἃν ὧσιν ἀγχιβαθεῖς· εὖ
 γὰρ κέκρανται πρὸς ἄμφω διὰ τὸ βάρος. ἄπλυτοι δ' ὄντες
 καὶ ζῶντες ἰδεῖν μὲν εἰσι μέλανες. ἡ δὲ πρόσφυσις ἐστίν 30
 οὔτε καθ' ἓν οὔτε κατὰ πᾶν· μεταξὺ γὰρ εἰσι πόροι κενοί.
 περιτέταται δ' ὥσπερ ὑμῆν περὶ τὰ κάτω· [κατὰ πλεῖω
 δ' ἐστὶν ἡ πρόσφυσις.] ἄνωθεν δ' οἱ μὲν ἄλλοι πόροι 549^a
 συγκεκλεισμένοι, φανεροὶ δ' εἰσὶ τέτταρες ἢ πέντε· διό φα-
 σιν ἔνιοι τούτους εἶναι καθ' οἷς δέχεται τὴν τροφήν. ἔστι δ'
 ἄλλο γένος ὃ καλοῦσιν ἀπλυσίας διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πλύ-
 νεσθαι· τοῦτο δὲ τοὺς μὲν μεγάλους πόρους ἔχει, τὸ δ' ἄλλο 5
 πυκνὸν ἐστὶ πᾶν· διατμηθὲν δὲ πυκνότερόν ἐστι καὶ γλισχρο-
 τερον τοῦ σπόγγου, καὶ τὸ σύνολον πνευμονῶδες. ὁμολογεῖται
 δὲ μάλιστα παρὰ πάντων τοῦτο τὸ γένος αἰσθῆσιν ἔχειν καὶ
 πολυχρόνιον εἶναι. διάδηλοι δ' εἰσὶν ἐν τῇ θαλάττῃ πρὸς
 τοὺς σπόγγους τῷ τοὺς σπόγγους μὲν εἶναι λευκοὺς <μὴ> 10
 ἐφίξουσιν τῆς ἰλύος, τούτους δ' αἰεὶ μέλανας. τὰ μὲν οὖν
 περὶ τοὺς σπόγγους καὶ τὴν τῶν ὀστρακοδέρμων γένεσιν
 τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

Τῶν δὲ μαλακοστράκων οἱ κάραβοι μετὰ τὴν ὀχέαν 17
 κύουσι καὶ ἰσχοῦσι τὰ ῥᾶ περὶ τρεῖς μῆνας, Σκιροφοριῶνα 15
 καὶ Ἐκατομβραῖῶνα καὶ Μεταγειτνιῶνα· μετὰ δὲ ταῦτα
 προεκτίκτουσιν ὑπὸ τὴν κοιλίαν εἰς τὰς πτύχας, καὶ αὐξάνε-
 ται αὐτῶν τὰ ῥᾶ ὥσπερ οἱ σκώληκες. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ
 ἐπὶ τῶν μαλακίων ἐστὶ καὶ τῶν ἰχθύων, ὅσοι ὥτοκοῦσιν·
 αὐξάνεται γὰρ πάντων τὸ ῥόν. τὸ μὲν οὖν ῥόν γίγνεται 20

28 ἔαν A^a || 29 κέκραται A^a C^a, scl τὸ ὕδωρ || 30 ἰδεῖν μὲν
 om P D^a || μέλανές εἰσι A^a C^a | 32 τὸ A^a C^a || κατὰ om A^a pr C^a.
 Verba a me seclusa explicationis tenorem interrumpunt ||
 594 a 2 συγκεκλειμένοι A^a pr C^a || 6 διατμηθὲν] οὐθὲν P D^a „de-
 cium“ tr Fes || 7 πλεον. P D^a || 8 παρὰ] περὶ A^a || 10 σπόγγους
 — 11 τοὺς om A^a pr || 10 μὲν om C^a || μὴ inserui, ne hic locus,
 quoad eius fieri posset, repugnaret prioribus 548^b 7, 30. ἐφί-
 ξούσης Ald Cs A-W || 15 σκιροφοριῶνα A^a D^a, σκιροφοριῶνα P ||
 16 μεταγειτνιῶνα A^a C^a, μεταγειτνίονα P || μετὰ δὲ] καὶ μετὰ
 P D^a || 17 προεκτ. C^a Cs, προστίκτουσιν P D^a A^a || 18 αὐτὸ δὲ
 A^a C^a || 19 εἰσὶ A^a pr || ὅσα P D^a.

ψαθυρόν τῶν καράβων, διηρημένον εἰς ὀκτὼ μοῖρας. καθ' ἕκαστον γὰρ τῶν ἐπικαλυμμάτων τῶν ἐκ τοῦ πλαγίου πεφυκό-
 των ἐστὶ χονδρῶδές τι πρὸς ὃ περιφύεται, καὶ τὸ ὅλον γί-
 25 γνεται ὥσπερ βότρους· σχίζεται γὰρ ἕκαστον εἰς πλείω τῶν
 χονδρῶδων. ταῦτα δὲ διαστέλλονται μὲν γίνονται φανερά, προσ-
 βλέποντι δὲ συνεστηκός τι φαίνεται· καὶ γίνονται δὲ μέγιστα
 οὐ τὰ πρὸς τῷ πόρῳ ἀλλὰ τὰ κατὰ μέσον, ἐλάχιστα δὲ
 τὰ ἔσχατα. τὸ δὲ μέγεθος τῶν ὥων τῶν μικρῶν ἐστὶν ἡλί-
 κων κεγχραμῖς. οὐκ ἔστι δ' εὐθύς ἐχόμενα τοῦ πόρου, ἀλλὰ
 30 κατὰ μέσον· ἐκατέρωθεν γὰρ ἀπὸ τῆς κέρκου καὶ ἀπὸ τοῦ
 θώρακος δύο διαστήματ' ἐπέχει μάλιστα· οὕτω γὰρ καὶ τὰ
 ἐπικαλύμματα πέφυκεν. αὐτὰ μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ πλαγίου
 οὐ δύναται συμπεριλαμβάνειν, τοῦ δ' ἄκρου προσεπιτεθέντος
 καλύπτει πάντα, καὶ γίνονται τοῦτ' αὐτοῖς οἶον πῶμα. ἔοικε
 549^b δὲ τὰ ὥα τίκτουσα προσάγειν πρὸς τὰ χονδρῶδη τῷ πλάτει
 τῆς κέρκου προσαναπττυτομένης, καὶ προσπίεσασα εὐθύς καὶ
 κεκαμμένη ἀποτίκτειν. τὰ δὲ χονδρῶδη κατὰ τοὺς καιροὺς
 τούτους ἀνξάνεται καὶ δεκτικὰ γίνονται τῶν ὥων· πρὸς τὰ
 5 χονδρῶδη γὰρ ἀποτίκτουσι, καθάπερ αἱ σηπταὶ πρὸς τὰ
 κλήματα καὶ τὸν φορυτόν. ἀποτίκτει μὲν οὖν τοῦτον τὸν
 τρόπον, συμπέσασα δ' ἐνταῦθα μάλιστα ἐν εἰκοσὶν ἡμέραις
 ἀποβάλλει συνεστηκός καὶ ἐθρόον, ὥσπερ φαίνεται καὶ ἐκ-
 τός· εἴτ' ἐκ τούτων γίνονται οἱ κάραβοι ἐν ἡμέραις μάλιστα
 10 πεντεκαίδεκα, καὶ λαμβάνονται πολλάκις ἐλάττους ἢ δακτυ-

21 ψαθυρόν P D^a || 23 ὦ A^a C^a || 26 καὶ om C^s || 27 τὸ πόρῳ
 A^a C^a tr || τὰ om P D^a || 28 τῶν μικρῶν ὥων P D^a || 29 οὐκ εὐθύς
 δ' ἐστὶν P D^a tr || 30 γὰρ τῆς κέρκου κατιόντι ἀπὸ τοῦ P^k,
 quod non intellego || 31 μάλιστα ἀπέχει P D^a tr || 32 τοῦ om A^a ||
 33 προσεπιτεθέντος A^a C^a || 34 τοῦτ' om P D^a || h 1 τῷ πλάτει
 om P D^a A^a re || 2 προσαναπττυτομένη A^a pr, manus re super
 το scripsit σοο et δὲ super εὐθύς supplevit. προσαναπττυτο-
 μένα C^a re tr C^s || καὶ συμπέσασα δὲ εὐθύς P D^a || pro εὐθύς
 καὶ A-W ἐκείνοις, sagaciter sed non necessario. εὐθύς enim
 significat: statim postquam peperit, καὶ idem esse videtur
 quod ἔτι. || 3 ἀποτίκτει P D^a || 4 ἀνξάνει et ζῶων P D^a || 5 σηπταί
 A^a || 7 ἐν] δ' ἐν A^a pr.

λιαῖοι. προεκτίκτει μὲν οὖν πρὸ ἀρκτοῦρον, μετὰ δ' ἀρκτοῦ-
 ρον ἀποβάλλει τὰ ῥά. τῶν δὲ κυφῶν καρίδων ἡ κύνῃς ἐστι
 περὶ τέτταρας μῆνας. γίνονται δ' οἱ μὲν κάραβοι ἐν τοῖς
 τραχέσι καὶ πετρώδεσιν, οἱ δ' ἀστακοὶ ἐν τοῖς λείοις· ἐν δὲ
 τοῖς πηλώδεσιν οὐδέτεροι· διὸ καὶ ἐν Ἑλλησπόντῳ μὲν καὶ 15
 περὶ Θάσον ἀστακοὶ γίνονται, περὶ δὲ τὸ Σίγειον καὶ τὸν
 Ἄθων κάραβοι. διασημαίνονται δὲ τοὺς τόπους αἱ ἀλιεῖς τοὺς
 τε τραχεῖς καὶ τοὺς πηλώδεις ταῖς τ' ἀκταῖς καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις τοῖς τοιούτοις σημείοις, ὅταν βούλωνται ἐν τῷ πελάγει
 ποιεῖσθαι τὴν θήραν. γίνονται δ' ἐν μὲν τῷ χειμῶνι καὶ τῷ 20
 ἔαρι πρὸς τῇ γῇ μᾶλλον, τοῦ δὲ θέρους ἐν τῷ πελάγει, διώ-
 κοντα ὅτε μὲν τὴν ἀλέαν ὅτε δὲ τὸ ψῦχος. τοῖς δὲ χρόνοις
 παραπλησίως αἱ καλούμεναι ἄρκοι τίκτουσι τοῖς καράβοις·
 διὸ καὶ τοῦ χειμῶνος καὶ πρὶν ἐκτεκεῖν τοῦ ἔαρος ἄρισται
 εἰσιν, ὅταν δ' ἐκτέκωσι, χεῖρισται. ἐκδύνουσι δὲ τὸ κέλυφος 25
 τοῦ ἔαρος, ὥσπερ οἱ ὄφεις τὸ καλούμενον γῆρας, καὶ εὐθύς
 γενόμενοι καὶ ὕστερον καὶ οἱ καρκῖνοι καὶ οἱ κάραβοι.
 εἰσὶ δ' οἱ κάραβοι μακρόβιοι πάντες.

Τὰ δὲ μαλάκια ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ὀχείας 18
 ῥὼν ἴσχει λευκόν· τοῦτο δὲ γίνεταί τῳ χρόνῳ, ὥσπερ τὰ 30
 τῶν σκληροδέρμων, ψαθυρόν. καὶ ἀποτίκτει ὁ μὲν πολύπους
 εἰς τὰς θαλάμας ἢ εἰς κεράμιον ἢ τι ἄλλο κοῖλον ὅμοιον
 βοστρυχίοις οἰνάνθης ἢ λεύκης καρπῷ, καθάπερ εἴρηται
 πρότερον. ἐκκρεμάννυνται δὲ περὶ τὴν θαλάμην τὰ ῥά, ὅταν
 ἐκτέκη. τὸ δὲ πλῆθος ἔχει τοσαῦτα ῥά ὥστ' ἐξαιρεθέντων 550^a
 ἐμπίπλῃται ὀγγεῖον πολλῷ μείζον τῆς κεφαλῆς, ἐν ᾗ ἔχει

11 προεκτίκτουσι P^aD^a || 12 φύκων ἡ κύνῃς ἐστι καρίδιον
 περὶ τέσσαρας PD^a || 14 τραχώδεσι PD^a || 17 ἄθω PD^a || 18 et
 19 τοῖς om PD^a || 20 ἔαρι καὶ τῷ χειμῶνι PD^a tr || 21 διώκονσι
 δ' ὅτε D^a; requiras διώκοντες || 22 ψύχος A^a || 23 ante αἱ add
 καὶ PD^a || 26 ἄερος A^a pr || γήρας A^a || 27 γινόμενοι PD^a ||
 καρκῖνοι A^aD^a, ut semper || 29 συνδυασμοῦ A^a || 31 ψαθυρόν
 A^aD^a || πολύπους ἢ εἰς PD^a || 33 οἰνάνθης C^a „ydyanthae“ tr ||
 ἢ Pk A-W, καὶ codd || λευκῆς C^a || 34 ἐκκρεμάννυνται A^aC^a ||
 550 a 2 ὧ codd.

τὰ ῥά. τὰ μὲν οὖν τῶν πολυπόδων, μεθ' ἡμέρας μάλιστα
 πεντήκοντα γίγνεται ἐκ τῶν περιρραγέντων πολυπόδια καὶ
 5 ἐξέρπει, ὥσπερ τὰ φαλάγγια, πολλὰ τὸ πλῆθος· ὧν ἡ
 μὲν καθ' ἕκαστα φύσις τῶν μελῶν οὐπω διάδηλος, ἡ δ' ὅλη
 μορφή φανερά. διὰ δὲ τὴν μικρότητα καὶ τὴν ἀσθένειαν
 φθείρεται τὸ πλῆθος αὐτῶν. ἤδη δ' ὥπται καὶ οὕτω πάμπαν
 μικρὰ ὥστ' ἀδιάρθρωτα μὲν εἶναι, ἀπτομένων δὲ κινεῖσθαι.
 10 ἂ δ' αἱ σηπία ἀποτίκτουσι, γίγνεται ὅμοια μύρτοις μεγά-
 λοις καὶ μέλασιν· καὶ ἀλλήλων ἐχόμενά ἐστιν, οἷον βότρυν
 τὸ πᾶν, περιπεπλεγμένα τινὲ ἐνί, καὶ οὐκ εὐαπόσπαστα ἀλ-
 λήλων. ἐπαφίησι γὰρ ὁ ἄρρην ὑγρότητα τινα μυξώδη· ὃ
 τὴν γλισχρότητα παρέχει. καὶ αὐξάνεται δὲ ταῦτα τὰ ῥά,
 15 καὶ εὐθύς μὲν ἐστὶ λευκά, ὅταν δ' ἀφῇ τὸν θόρον. καὶ
 μεῖζω καὶ μέλανα. ὅταν δὲ σηπίδιον γένηται, ὅλον ἐκ τοῦ λευ-
 κοῦ γενόμενον ἔσω, τούτου περιρραγέντος ἐξέρχεται. γίγνεται
 δὲ τὸ ἔσω πρῶτον ὅταν ἀπορράνη ἡ θήλεια, οἷονεὶ χάλαζα· ἐκ
 γὰρ τούτου τὸ σηπίδιον φύεται ἐπὶ κεφαλῇν, ὥσπερ οἱ ὄρνιθες
 20 κατὰ τὴν κοιλίαν προσηρητημένοι. ποῖα δὲ τίς ἐστὶν ἡ πρόσ-
 φυσις ἢ ὁμφαλώδης, οὐπω ὥπται, πλὴν ὅτι αὐξανόμενον τοῦ
 σηπιδίου ἀεὶ ἔλαττον γίγνεται τὸ λευκόν, καὶ τέλος, ὥσπερ

3 ἡμέραν A^a pr || μάλιστα περὶ πεντήκοντα A^a pr C^a tr ||
 4 ἐκ] ἀπὸ PD^a; pro ἐκ τῶν Pk ἐκάστων fort recte || περιρρα-
 γέντων Pk, ἀπορραγέντων codd, ἐκ τοῦ ἀπορραγῆναι suspic
 A-W „fiunt per partum eorum“ tr || πολυπόδων C^a, πολέποια
 D^a, πολύπεια P, om tr || 6 οὐπω] οὕτω C^a || 8 ἡδ' ὥπται A^a pr
 C^a || 10 ἂ — γίγνεται Pk A-W, αἱ δὲ σηπία (σηπία A^a, ut
 solet) ἀποτίκτουσι, καὶ γίνεται codd || 11 καὶ om A^a C^a tr || μέ-
 λαισιν C^a. add P ἐπαφίη γὰρ τὸν θόρον, D^a ἐπαφίησι γὰρ τὸν
 θόρον || 12 ἐνί τινι PD^a, „alicui uni“ tr || 13 ἀφίησι PD^a ||
 14 παρέπεται P. ὅθεν γλισχρότητι περιπέττεται Pk || ταύτη PD^a
 „huc“ tr || 15 δ' om A^a C^a || θόρον PD^a, θολὸν Camot et edd
 seq praeter A-W || 16 καὶ om A^a C^a tr || σηπίδιον A^a C^a, et
 pariter ubique || 17 γινόμενον A^a C^a D^a || τούτου sc τοῦ λευκοῦ,
 nisi forte scribendum τοῦ ὄου. at τότε PD^a || 18 δὲ ἂν (δ' ἔαν
 C^a) τὸ πρῶτον A^a C^a, δ' ὃ ἂν τὸ πρ. Sch Pk, sequentes tr ||
 οἷονεὶ Pk, οἷον ἢ χ. A^a C^a, οἷον χ. PD^a || 19 φαίνεται A^a C^a tr ||
 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν A^a || 20 προσηρητημένον Pk.

τὸ ὥχρὸν τοῖς ὄρνεσι, τούτοις τὸ λευκὸν ἀφανίζεται. μέγιστοι δὲ φαίνονται πρῶτον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις οἱ ὀφθαλμοί. ὥν ἐφ' οὗ τὸ *A*, ὀφθαλμοὶ ἐφ' ὧν τὸ 25 *BΓ*, τὸ σηπίδιον αὐτὸ ἐφ' οὗ *A*. κύει δὲ τοῦ ἔαρος, ἀποτίκτει δ' ἐν ἡμέραις πεντεκαίδεκα· ὅταν δ' ἀποτέκη τὰ ῥά, γίγνεται ἐν ἄλλαις πεντεκαίδεκα ἡμέραις οἷον ῥάγες βότρυνος, ὧν περιρραγέντων ἐκδύεται ἔσωθεν τὰ σηπίδια. ἐὰν δέ τις περισχύωσιν πρότερον ἢ ἡδη τετελειωμένων, προΐενται κόπρον τὰ 30 σηπίδια, καὶ τὸ χροῶμα μεταβάλλει ἐρυθρότερον γιγνόμενον ἐκ λευκοῦ διὰ τὸν φόβον. τὰ μὲν οὖν μαλακόστρακα αὐτὰ ὑφ' αὐτὰ θέμενα τὰ ῥά ἐπρώζει, ὁ δὲ πολύπους καὶ ἡ ση- 350^b πία καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα ἐκτεκόντα, οὗ ἂν τὰ κνήματα αὐτῶν ἦ, μάλιστα μὲν ἡ σηπία· πολλάκις γὰρ ὑπερφαίνεται πρὸς τῇ γῇ τὸ κύτος αὐτῆς. ὁ δὲ πολύπους ὁ θῆλυς ὅτε μὲν ἐπὶ τοῖς ῥαῖς ὅτε δ' ἐπὶ τῷ στόματι προκάθηται τῆς θα- 5 λάμης, τὴν πλεκτάνην ἐπέχων. ἡ δὲ σηπία πρὸς τὴν γῆν ἐκτίκτει περὶ τὰ φυκία καὶ τὰ καλαμώδη, καὶν τι ἢ τοιοῦτον ἐκβεβλημένον, οἷον ὕλη <ἡ> κλήματα ἢ λίθοι· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κλήματα τιθέασιν ἐπίτηδες· καὶ πρὸς ταῦτα ἐκτίκτει μακρὸν καὶ συνεχές ἐκτὸς ῥόν, οἷον τι βοστρύχιον. ἀπο- 10 τίκτει δὲ καὶ ἀπορραίνει ἐξ ἀναγωγῆς, ὥς μετὰ πόνου γιγνομένης τῆς προσέσεως. αἱ δὲ τευθίδες πελάγαι ἀποτίκτουσιν· τὸ δ' ῥόν, ὥσπερ ἡ σηπία, ἀποτίκτει συνεχές. ἔστι δὲ καὶ ὁ τεῦθος καὶ ἡ σηπία βραχύβιον· οὐ γὰρ διετίζουσιν, εἰ

24 δὲ] μὲν οὖν *A*^a || 25 ῥόν] οἷον *D*^a || ὧν] οὗ *PD*^a ||
 26 αὐτὸ εἰ· τὸ δ' ἐφ' οὗ τὸ δ *P*, αὐτὸ τὸ ε *D*^a || 28 ῥάγες *D*^a
 29 ὧν] ἐλάσσους ὧν *PD*^a || 30 περισχισθῇ *A*^a*C*^a || **b** 1 ὑφ' αὐτὰ] καὶ ὑπ' αὐτὰ *A*^a *pr C*^a || σηπία *A*^a*C*^a, sic postea quoque ||
 2 οὗ—3 μὲν] οὐ ταῦτα κνήματα αὐτῶν μάλιστα δὲ *PD*^a, „autem“ etiam *tr* || κῆτος *A*^a || 6 ὑπερέχων *PD*^a || 7 φυκία *PD*^a, φυλακία *A*^a *pr C*^a || 8 οἷον οἷς ὕλη *A*^a *pr* || ἡ inserui || 9 κλήματα *A*^a, κληματίδας *PD*^a || 10 συνεχές — βοστρύχιον *A-W*, συνεχές ἐκ τῶν ὠν, οἷον τὸ τῶν βοστρύχων *codd.* σ. ἐκ τ. ὠ. οἷον τὸ φντῶν βοστρύχιον *Pk* || 11 ἀναγωγῆς *C*^a, α *primum in ras A*^a || 12 προσέσεως *P*, προσθέσεως *A*^a, sed solum *προ manu pr* || πελάγαι *PD*^a, „in pelago“ *tr.*

15 μή τινες ὀλίγαι αὐτῶν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ πολὺποδες. γίνε-
ται δ' ἐξ ἐνὸς ὥσθ' ἐν σηπίδιον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τευθί-
δων ἔχει. [διαφέρει δ' ἡ ἄρρην τευθὶς τῆς θηλείας· ἔχει γὰρ
ἡ θήλεια, εἰάν τις διαστείλας θεωρήσῃ τὴν κόμην εἴσω, ἐρυ-
θρὰ δύο οἶον μαστούς, ὃ δ' ἄρρην οὐκ ἔχει. ἡ δὲ σηπία τοῦτο
20 τ' ἔχει διάφορον, καὶ ὅτι ποικιλώτερός ἐστιν ὁ ἄρρην τῆς
θηλείας, καθάπερ εἴρηται πρότερον.]

19 Τὰ δ' ἔντομα τῶν ζώων ὅτι μὲν ἐλάττω ἐστὶ τὰ ἄρ-
ρενα τῶν θηλειῶν καὶ ἐπιβαίνει ἄνωθεν, καὶ πῶς ποιεῖται
τὴν ὀχείαν, καὶ ὅτι διαλύεται μόλις, εἴρηται πρότερον· ὅταν
25 δ' ὀχευθῇ, ταχίως ποιεῖται τὰ πλεῖστα τὸν τόκον· τίκει δὲ
πάντα, ὅσα ὀχεύεται, σκώληκας πλὴν γένος τι ψυχῶν, αἷται
δὲ σκληρόν, ὅμοιον κνήκου σπέρματι, ἔσω δ' <ἔχον> χύμα.
ἐκ δὲ τῶν σκολήκων οὐκ ἐκ μέρους τινὸς γίννεται τὸ ζῶον.
ὥσπερ ἐκ τῶν ὥων, ἀλλ' ὅλον ἀνξάνεται καὶ διαρθρούμενον
30 γίννεται τὸ ζῶον. γίννεται δ' αὐτῶν τὰ μὲν ἐκ ζώων τῶν συγ-
γενῶν, οἶον φαλαγγία τε καὶ ἀράχνια ἐκ φαλαγγίων καὶ
ἀραχνίων, καὶ ἀττέλαβοι καὶ ἀκρίδες καὶ τέττιγες· τὰ δ'
551^a οὐκ ἐκ ζώων ἀλλ' αὐτόματα, τὰ μὲν ἐκ τῆς δρόσου τῆς ἐπὶ
τοῖς φύλλοις πιπιτούσης, κατὰ φύσιν μὲν ἐν τῷ ἔαρι, πολ-
λάκις δὲ καὶ τοῦ χειμῶνος, ὅταν εὐδία καὶ νοτία γένηται
πλειῶ χρόνον· τὰ δ' ἐν βορβόρῳ καὶ κόπρῳ σηπομένοις, τὰ

17 ὁ PD^aC^a || verba διαφέρει — πρότερον del A-W; ex loco 524^b 30 deprompta et depravata esse videntur || τευθὸς PD^a || 18 ἄν A^a || θεωρῇ PD^a tr || κόμη r | κεφαλὴν coni A-W, quod idem sit atque κῆτος 524^b 33, κοιλίαν Gaza Scal C^s „locum“ tr || ἐρυθρὰ | ἔντερα PD^a || 22 τὰ — 24 πρότερον om A^a pr || 25 pro ὀχευθῇ A-W volunt διαλυθῇ vel ἀπολυθῇ, perperam. προῖεται D^a || τὰ om PD^a || 26 verba ὅσα ὀχεύεται transposui; in codd sunt post τόκον || σκώληκα PD^a || 27 δὲ prius om C^a || κνήκον m, κνίκον cet codd tr || σπέρματος A^a || ἔχον addidi. χύμα A^a tr, ἔγχυμα PD^a, ἔγχυμον Sch ex m || 28 et 30 τὸ om PD^a || 29 ὥσπερ — 30 ζῶον om C^a tr || ἀλλ' ὅλον | ὥς A^a pr || ἀνξάνου-μενον bene propon A-W || 31 τε om PD^a || 32 in ἀττέλαβοι solum α primum manu pr in A^a || 551 a 2 ἐπιπιπιτούσης PD^a | ἐν | ἐν οὖν A^a, οὖν ἐν Rhén, om PD^a || ἔαρι A^a pr || 3 νότον C^a || 4 καὶ | τὰ δ' ἐν A^aC^a tr | σηπομένῳ P, σηπομένη D^a.

δ' ἐν ξύλοις, τὰ μὲν φυτῶν, τὰ δ' ἐν αὔροις ἤδη, τὰ δ' ἐν 5
 θριξὶ ζώων, τὰ δ' ἐν σαρκὶ τῶν ζώων, τὰ δ' ἐν τοῖς περι-
 τώμασι, καὶ τούτων τὰ μὲν ἐκ κηχωρισμένων, τὰ δ' ἔτι ὄν-
 των ἐν τοῖς ζώοις, οἷον αἱ καλούμεναι ἔλμινθες. ἔστι δ' αὐ-
 τῶν γένη τρία, ἥ τ' ὀνομαζομένη πλατεῖα, καὶ αἱ στρογ-
 γύλαι, καὶ τρίται αἱ ἀσκαρίδες. ἐκ μὲν οὖν τούτων ἕτερον 10
 οὐδὲν γίνεταί· ἡ δὲ πλατεῖα προσπέφυκὲ τε μόνη τῷ ἐντέρω
 καὶ ἀποτίκτει τι οἶον σικύου σπέρμα, ᾧ γινώσκουσι σημεῖον
 οἱ ἱατροὶ τοὺς ἔχοντας αὐτήν. γίνονται δ' αἱ μὲν καλούμεναι
 ψυχαὶ ἐκ τῶν καμπῶν, αἱ γίνονται ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν
 γλωρῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς ῥαφάνου, ἣν καλοῦσί τινες 15
 κράμβην, πρῶτον μὲν ἔλαττον κέγχρου, εἴτα μικροὶ σκώ-
 ληκες αὐξανόμεναι, ἔπειτα ἐν τρισὶν ἡμέραις κάμπαι μι-
 κραί· μετὰ δὲ ταῦτα αὐξηθεῖσαι ἀκινήτιζουσι, καὶ μετα-
 βάλλουσι τὴν μορφὴν, καὶ καλοῦνται χρυσαλλίδες, καὶ
 σκληρὸν ἔχουσι τὸ κέλφος, ἀπτομένου δὲ κινοῦνται. προσ- 20
 ἔχονται δὲ πόροις ἀραχνιώδεσιν οὔτε στόμα ἔχουσαι οὔτ'
 ἄλλο τῶν μορίων διάδηλον οὐδέν. χρόνου δ' οὐ πολλοῦ διελ-
 θόντος περιρρήγνυνται τὸ κέλφος, καὶ ἐκπέτεται ἐξ αὐτῶν
 περρωτὰ ζῶα, ὧς καλοῦμεν ψυχάς. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ὅταν
 ᾧσι κάμπαι, τρέφονται καὶ περὶ ττωμα ἀφιαῖσιν· ὅταν δὲ 25
 γένωνται χρυσαλλίδες, οὐδενὸς οὔτε γεύονται οὔτε προΐενται
 περὶ ττωμα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τᾶλλα ὅσα γίνεταί ἐκ

5 ἐν αὔροις Basil, ἐν αὐτοῖς A^aC^a, ἐαυτοῖς PD^a om tr || 6 τὰ δ'
 ἐν σαρκὶ τῶν ζώων om PD^a || τοῖς] τισι P || 7 ἐκ κηχ.] vulgo con-
 tinuum scribitur, ἐκκηχωρισμένων A^a, ἐκκηχωρσμένων P, ἐκκε-
 χισμένων γρ A^a || ἔτι ὄντων] ἐκ τῶν PD^a || στρογγύλαι A^a
 10 τρίται αἱ] αἱ τρίται καλοῦνται PD^a || ἀσκαρίδες A^aC^a „iscari-
 rides“ tr || 11 οὐθὲν τι γ. PD^a || πλατεῖα δὲ A^aC^a || τε μόνη]
 μόνω PD^a || 12 τι om A^aC^a || 14 κάμπων A^a || αἱ δὲ γίνονται
 ἐκ PD^a || 16 post κράμβην lac significant A-W || ἔλαττον] ἐλάτ-
 τονες? || ἔπειτα A^aC^a || 17 αὐξανόμεναι coni, αὐξανόμενοι codd ||
 τρισὶν] τισιν suspic A-W || 19 et 26 χρυσαλλίδες A^aD^a || 20 περι-
 ἔχονται PD^a || 21 οὔτε δὲ στόμα ἔχουσιν P, οἱ οὔτε στόμα ἔχον-
 σιν D^a || 22 οὐ om PD^a || 23 ἐκπέττεται A^a, ἐκπέτονται D^a,
 ἐκπέττονται P || 25 περὶ ττωμα A^aC^a || 26 οὐθὲν PD^a.

σκωλήκων, καὶ ὅσοι ἐκ συνδυασμοῦ γίνονται ζώων σκώλη-
 κες, καὶ ὅσοι ἄνευ ὀχέας. καὶ γὰρ οἱ τῶν μελιττῶν καὶ
 30 ἀνθρηνῶν καὶ σφηκῶν ὅταν μὲν νέοι σκώληκες ᾧσι, τρέ-
 551^b φρονταί τε καὶ κόπρον ἔχοντες φαίνονται· ὅταν δ' ἐκ τῶν
 σκωλήκων εἰς τὴν διατύπωσιν ἔλθωσι, καλοῦνται μὲν νύμ-
 φαι τότε, οὐ λαμβάνουσι δὲ τροφήν οὐδὲ κόπρον ἔτ' ἔχουσιν,
 ἀλλὰ περιειργμένοι ἀκίνητίζουσιν ἕως ἂν αὐξηθῶσιν· τότε δ'
 5 ἐξέρχονται διακόψαντες ᾧ καταλίλειπται ὁ κύτταρος. γίνον-
 ται δὲ καὶ τὰ ὑπερα καὶ τὰ πηνία ἐκ τινων καμπῶν τοιού-
 των, αἱ κυμαίνουσι τῇ πορείᾳ καὶ προβάσαι τῷ ἐτέρῳ κάμ-
 ψασαι ἐπιβαίνουσιν· ἕκαστον δὲ τῶν γιγνομένων τὸ οἰκεῖον
 χρῶμα λαμβάνει ἀπὸ τῆς κάμπης. ἐκ δὲ τινος σκώληκος
 10 μεγάλου, ὃς ἔχει οἶον κέρατα καὶ διαφέρει τῶν ἄλλων, γί-
 γνεται πρῶτον μὲν μεταβάλλοντος τοῦ σκώληκος κάμπη, ἔπειτα
 βομβυλῖς, ἐκ δὲ τούτου νεκύδαλος· ἐν ἑξ δὲ μηνὶ μετα-
 βάλλει ταύτας τὰς μορφὰς πάσας. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ζώου καὶ
 τὰ βομβύκια, <ᾧ> ἀναλύουσι τῶν γυναικῶν τινες ἀναπηγι-
 15 ζόμεναι κάπειτα ὑφαίνουσιν· πρώτη δὲ λέγεται ὑφῆναι ἐν
 Κῶ Παμφίλῃ Πλάτew θυγάτηρ. ἐκ δὲ τῶν σκωλήκων τῶν
 ἐν τοῖς ξύλοις τοῖς αὔοις οἱ καράμβιοι γίνονται τὸν αὐτὸν
 τρόπον· πρῶτον μὲν ἀκίνητισάντων τῶν σκωλήκων, εἴτα περιρ-
 ραγέντος τοῦ κελύφους ἐξέρχονται οἱ καράμβιοι. ἐκ δὲ τῶν

28 ὅσα PD^a || συνδυασμῶν A^a || 29 οἱ] ἐκ (C^a tr, om A^a |
 b 1 τε] μὲν PD^a || 3 ἔτ' om PD^a tr | 5 διακόψασαι PD^a || κα-
 ταλέληπται P, καταλέλειπται D^a, καταλήλιπται Di Pk || 6 πηνία
 καὶ τὰ ὑπερα PD^a, ὑπερα καὶ τὰ ἰπηνία A^a C^a tr || καμπῶν
 τοιοῦτων] τοιοῦτων ἄλλων A^a C^a tr | 7 προσβάσαι PD^a C^a || 8 γε-
 ρομένων C^a, γενῶν PD^a || 9 λαμβάνουσιν A^a || 11 μὲν om A^a C^a
 tr || μεταβαλόντος PD^a || 12 βομβύλιος PD^a „bombylus“ at in
 libris Lips et Fes „bombylis“) tr. βομβυλῖς etiam Aristoph h a
 epit I § 36 || νεκύδαλλος D^a, σκύδαλλος P. βομβυλῖς et νεκρῶ.
 invicem transponi malim || 13 ταύτας om D^a || 14 βομβύκια
 A^a re || ᾧ inser A-W || 15 ὑφᾶναι PD^a | πλατέω A^a C^a tr, λα-
 τοῶ P, λατώου D^a | 17 αὔοις om A^a pr || 17 et 19 καράμβιοι
 C^a tr, καράβιοι A^a, κράμβιοι Aristoph epit cod P, κάραβοι PD^a ||
 αὐτὸν δὲ τρ. D^a || 18 ἀκίνητισάντων — 19 τοῦ] ἐμὴν τις ἀκίνητ.
 τῶν σκ. νοεῖται περιρραγέντος δὲ τοῦ PD^a.

<ἐπὶ τῶν σεύτλων> γίνονται αἱ πρασοκουρίδες· ἴσχουσι δὲ 20
 πτερὰ καὶ αὐταί. ἐκ δὲ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς πλατέων ζωδα-
 ρίων τῶν ἐπιθεόντων οἱ οἴστροι· διὸ καὶ οἱ πλείστοι περὶ τὰ
 ὕδατα γίνονται οὗ τὰ τοιαῦτα ζῶα ἔστιν. ἐκ δὲ μελαινῶν
 τινῶν καὶ δασειῶν οὐ μεγάλων καμπῶν πρῶτον γίνονται
 πυρολαμπίδες, οὐχ αἱ πετόμεναι· αὗται δὲ πάλιν μεταβάλ- 25
 λουσι, καὶ γίνονται περωτὰ ζῶα ἐξ αὐτῶν, οἱ καλούμενοι
 βόστρυχοι. αἱ δ' ἐμπίδες γίνονται ἐκ τῶν ἀσκαρίδων. αἱ δ'
 ἀσκαρίδες γίνονται ἐν τε τῇ ἰλύϊ τῶν φρεάτων καὶ ὕπου
 ἂν σύρρευσις γένηται ὕδατος γεώδη ἔχουσα ὑπόστασιν. τὸ
 μὲν οὖν πρῶτον αὐτὴ ἡ ἰλὺς σηπομένη χρῶμα λαμβάνει 30
 λευκόν, εἶτα μέλαν, τελευτῶσα δ' αἱματῶδες· ὅταν δὲ τοιαύτη 552^a
 γένηται, φύεται ἐξ αὐτῆς ὥσπερ τὰ φυκία μικρὰ σφόδρα καὶ
 ἐρυθρά· ταῦτα δὲ χρόνον μὲν τινα κινεῖται προσπεφυκῶτα,
 ἔπειτ' ἀπορραγέντα φέρεται κατὰ τὸ ὕδωρ, αἱ καλούμεναι
 ἀσκαρίδες. μεθ' ἡμέρας δ' ὀλίγας ἴστανται ὀρθαὶ ἐπὶ τοῦ 5
 ὕδατος ἀκινητίζουσαι καὶ σκληραί, κᾠπειτα περιρραγέντος
 τοῦ κελύφους ἡ ἐμπὶς ἄνω ἐπικάθεται, ἕως ἂν ἥλιος ἡ
 πνεῦμα κινήσῃ· τότε δὴ πέτεται. πᾶσι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις

20 pro verbis ἐπὶ τῶν σεύτλων sc σκολήκων habent σίμ-
 βλων A^a, σίμδων (δ corr) C^a, συμβόλων Aristoph epit cod P,
 καράβων PD^a, „carabiiis“ tr, σεύτλων Lambros, κραμβῶν Scal Ca-
 saub || ἐκ δὲ τῶν κραμβῶν γίνονται αἱ κραμβίδες. ἔχουσι δὲ
 πτερὰ καὶ αὐταί. ἐκ δὲ τῶν πράσων αἱ πρ. Sch. ἐκ δὲ τῶν κραμ-
 βῶν γίνονται αἱ κραμβίδες, ἐκ δὲ τῶν πράσων αἱ πρ. Di Pk;
 sed de crucis in crambe habitantibus iam disseritur *13. A-W
 καράβων delentes lac significant || αἱ om A^aC^a || πρασουκαρί-
 δες C^a tr || ἔχουσι PD^a || 22 ἐπιπλεόντων coni Ioachim e So-
 strati fragm a scholiasta in Apoll Rh I 1265 servato || οἱ
 οἴστροι om PD^a || 23 οὗ] καὶ PD^a, „et ubi“ tr || ἔστι ζῶα PD^a ||
 μελαινῶν τινῶν καὶ δασέων codd || 25 πυρολαμπίδες PD^a ||
 26 ἐξ αὐτῶν] ἐξ αὐτῶν δὲ C^a, καὶ ἐξ αὐτῶν PD^a || 29 συρρέουσιν
 C^a || γαιώδη ἔχουσιν A^a, sed v punctis suppositis deletum
 30 αὕτη A^aC^a || 552 a 2 τὰ] τινὰ? A-W volunt ὥσπερ σκολήκια.
 „germina“ = κνῆματα tr || 3 προσπεφυκῶτα Sch e tr „adnata“.
 πεφυκῶτα codd, quod vereor ne etiam interpretes legerit || 7 τοῦ
 om A^aC^a || ἂν] ἡ ἂν A^a || 8 δῆ] ἡδῆ A^a, δ' ἡδῆ C^a, „autem“ tr ||
 πέταται C^aA^a rc, πετᾶται P, πέπανται A^a pr.

σκολήξει καὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἐκ τῶν σκολήκων περιρρηγνυ-
 10 μένοις ἢ ἀρχὴ γίγνεται τῆς κινήσεως ὑφ' ἡλλοῦ ἢ ὑπὸ πνεύ-
 ματος. μᾶλλον δὲ καὶ θᾶττον γίνονται αἱ ἀσκαρίδες ἐν τοῖς
 ἔχουσι παντοδαπὴν ὑπόστασιν, οἷον ἐν μαγειρείοις τε γίγνεται
 καὶ ἐν τοῖς ἔργοις· σήπεται γὰρ τὰ τοιαῦτα θᾶττον. καὶ μετο-
 πώρου δὲ γίνονται μᾶλλον· τότε γὰρ τὸ ὑγρὸν συμβαίνει
 15 εἶναι ἔλαττον. οἱ δὲ κρότῳνες γίνονται ἐκ τῆς ἀγρώστεως,
 αἱ δὲ μηολόνθαι ἐκ τῶν σκολήκων τῶν ἐν τοῖς βολίτοις
 <τοῖς τῶν βοῶν> καὶ τῶν ὄνων. οἱ δὲ κύνθαροι ἦν κυλλοῦσι
 κόπρον, ἐν ταύτῃ φωλεύουσιν τε τὸν χειμῶνα καὶ ἐντίκτουσι
 σκολήκια, ἐξ ὧν γίνονται κύνθαροι. γίνονται δὲ καὶ ἐκ
 20 τῶν σκολήκων τῶν ἐν τοῖς ὀσπρίοις πετρῶτὰ ζῶα ὁμοίως
 τοῖς εἰρημένοις. αἱ δὲ μυῖαι ἐκ τῶν σκολήκων τῶν ἐν τῇ
 κόπρῳ τῇ χωριζομένῃ κατὰ μέρος· διὸ καὶ οἱ περὶ ταύτην
 τὴν ἐργασίαν ὄντες μηχανῶνται χωρίζειν τὴν ἄλλην τὴν
 μεμιγμένην, καὶ λέγουσι τότε κατεργάσθαι τὴν κόπρον. ἢ
 25 δ' ἀρχὴ τῶν σκοληκίων μικρά· πρῶτον μὲν γὰρ καὶ ἐνταῦθα
 ἐρυθραίνεται καὶ ἐξ ἀκινήσιας λαμβάνει κίνησιν οἷον πεφυ-
 κότα· εἴτα σκολήκιον ἀποβαίνει ἀκίνητον· εἴτα κινήθην

9 ζώοις καὶ σκολήξει A^a || 10 ἀρχὴ φαίνεται γίνεσθαι τῆς
 γενέσεως ἢ ὑφ' PD^a || κινήσεως Sylb, γενέσεως codd. || 12 ἐν
 μαγειρείοις A-W. Μεγαροῖ C^aD^a tr, μεγαροῖ A^a, μὲν γὰρ οἱ P.
 Μεγαροῖ γίνεται ἐν τοῖς ἔργοις Cs sequens tr. Μεγαροῖ τε καὶ
 ἐν τοῖς ἔργοις pessime Scal; nam Ar. ἐν Ἄργει diceret || 13 τὰ
 τοιαῦτα] ταῦτα A^aC^a || 15 ἔλαττον] immo exspectes πλεῖον,
 quare fort non temere P totum locum καὶ μετοπώρου — ἔλαττον
 om. Nota miram lectionem codicis A^a μᾶλλον εἶναι ἔλαττον ||
 κρότῳνες P¹ Rhén || 16 βολέτοις P, βοβλίτοις A^aC^a || 17 τοῖς τῶν
 βοῶν adieci || ὄνων coni, ὀρίδων codd. an ταῖς ὀρίσιν? „in fimo
 boum et ex asino“ tr || αἱ PD^a || 18 φωλεύουσιν P¹D^a || τὸν χειμῶνα
 delere vult Sch || ἐντίκτουσι PD^a || 19 σκολήκια P, σκολήκας
 D^a || 20 ἐν om A^aC^a || κυπρίοις P || 21 μυῖαι A^a || 23 μηχανῶν-
 ται coni, μάχονται codd. Totus locus obscurus est || 24 κατερ-
 γᾶσθαι A^a, κατεργάσθαι τότε D^a, κατεργάσασθαι τότε P || 25 σκολ-
 ήκων A^a || μικρά] ἀμικρά? certe μικρά corr || μὲν γὰρ καὶ
 γὰρ A^aC^a || 26 ἐρυθραίνεται] scil τὰ στοιχεῖα || προσπεφυκότε
 Sch Pk interpretatione Gulielmi „adnata“ decepti, 27 σκολή-
 κιον ἀκίνητον fort ovum intellegendum. Sed obscuritati loci,

ἵστερον γίνεται ἀκίνητον πάλιν· ἐκ δὲ τούτου μυῖα ἀποτε-
 λεῖται, καὶ κινεῖται πνεύματος ἢ ἡλίου γενομένου. οἱ δὲ
 μύωπες γίνονται ἐκ τῶν ξύλων. αἱ δὲ ὀρσοδάκναι ἐκ τῶν 30
 σκωληκίων μεταβαλλόντων· τὰ δὲ σκωλήκια ταῦτα γίνεται
 ἐν τοῖς καυλοῖς τῆς κράμβης. αἱ δὲ κανθαρίδες ἐκ τῶν
 πρὸς ταῖς σνκαῖς καμπῶν καὶ ταῖς ἀπίοις καὶ ταῖς πεύκαις 552^b
 (πρὸς πᾶσι γὰρ τούτοις γίνονται σκώληκες) καὶ ἐκ τῶν
 ἐν τῇ κυνακάνθῃ· ὀρμῶσι δὲ καὶ πρὸς τὰ δυσώδη διὰ τὸ
 ἐκ τοιαύτης γεγενῆσθαι ὕλης. οἱ δὲ κώνωπες ἐκ σκωλήκων
 οἱ γίνονται ἐκ τῆς περὶ τὸ ὄξος ἰλύος· [καὶ γὰρ ἐν δο- 5
 κοῦσιν ἀσηπτοτάτοις εἶναι ἐγγίγονται ζῶα, οἷον ἐν χιόνι
 τῇ παλαιᾷ σκώληκες. γίνεται δ' ἡ παλαιὰ ἐρυθροτέρα, διό
 καὶ οἱ σκώληκες τοιοῦτοι καὶ δασεῖς· οἱ δ' ἐκ τῆς ἐν Μη-
 δία χιόνος μεγάλοι καὶ λευκοί· δυσκίνητοι δὲ πάντες. ἐν
 δὲ Κύπρῳ, οὗ ἡ χαλκίτις λίθος καλεῖται, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας 10
 ἐμβαλλόντων, ἐνταῦθα γίνεται θηρία ἐν τῷ πυρί, τῶν
 μεγάλων μυῶν μικρόν τι μείζονα, ὑπόπτερα, ἃ διὰ τοῦ
 πυρὸς πηδᾷ καὶ βαδίζει. ἀποθνήσκουσι δὲ καὶ οἱ σκώληκες
 καὶ ταῦτα χωρίζομενα τὰ μὲν τοῦ πυρὸς, οἱ δὲ τῆς χιόνος.
 ὅτι δ' ἐνδέχεται καὶ μὴ καίεσθαι συστάσεις τινὰς ζώων, ἡ 15
 σαλαμάνδρα ποιεῖ φανερόν· αὕτη γάρ, ὥς φασί, διὰ τοῦ
 πυρὸς βαδίζουσα κατασβέννυσι τὸ πῦρ. περὶ δὲ τὸν Ἰππανιν

cum a natura rerum prorsus abhorreat, vix quisquam lucem
 afferet. Quare non est, cur cum A-W verba εἶτα — πάλιν de-
 leas || 28 μυῖα A^a || ἀποτελεντᾶ A^aC^a || 29 γενομένου PD^a ||
 30 ὀρσοδάκναι A^aC^a tr, ὀρσαδάκναι D^a || τῶν] τινῶν susp A-W ||
 h 3 καὶ ante πρὸς om A^a || πρὸς om C^a || 4 σκωληκίων A^aC^a ||
 5 verba καὶ — 23 ἐφήμερον iure del A-W; cf genuinos locos
 μδ 4. 382^a 7, Γβ 3. 330^b 29, ζγβ 3. 737^a 1. Fort hausta sunt
 v Theophr περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων || 6 ἀσηπτοτάτοις A^aC^a
 εἶναι om PD^a || χιόνι τε τῇ A^a, βραχιόνι τε τῇ C^a || 7 δ' om
 C^a, παλαιὰ] πᾶσα A^a, παλαιᾷ C^a, παλαιωθεῖσα Pk || 8 οἱ δ'
 ἐκ τῆς] ἐν δὲ τῇ A^aC^a || Μηδία] εὐδία D^a, εὐδρία P || 9 χιόνι
 A^aC^a || 10 οὗ om A^a pr | χαλκίτις A^aC^aD^a, χαλκήτης P || 11 ἐμ-
 βαλόντων PD^a || 12 μυῶν PD^aA^a || κατὰ PD^a tr || 14 οἱ δὲ]
 τὰ δὲ A^a || 15 καὶ om PD^a tr || καίεσθαι D^a || τινῶν PD^a ||
 16 τοῦ om C^a || 17 ὑπάνην PD^a.

ποταμὸν τὸν περὶ Βόσπορον τὸν Κιμμέριον ὑπὸ τροπᾶς
 θερινὰς καταφέρονται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ οἶον θύλακοι μεί-
 20 ζους ραγῶν. ἐξ ὧν ῥηγνυμένων ἐξέρχεται ζῶον πτερωτὸν
 τετράπουν· ζῆ δὲ καὶ πέτεται μέχρ' αὖθις, καταφερομένου
 δὲ τοῦ ἡλίου ἀπομαραινεται, καὶ ἅμα δυομένου ἀποθνήσκει
 βιῶσαν ἡμέραν μίαν, διὸ καὶ καλεῖται ἐφήμερον. τὰ πλείστα
 δὲ τῶν γιγνομένων ἐκ τε καμπῶν καὶ σκολήκων ὑπὸ ἀρα-
 25 χνίων κατέχεται τὸ πρῶτον.] ταῦτα μὲν οὖν γίνονται τοῦτον
 20 τὸν τρόπον· οἱ δὲ σφῆκες οἱ ἰχνεύμονες καλούμενοι (εἰσὶ
 δ' ἐλάττους τῶν ἐτέρων) τὰ φαλάγγια ἀποκτείναντες φέρουσι
 πρὸς τειχίον ἢ τι τοιοῦτον τρώγλην ἔχον, καὶ πληθὺν προσ-
 καταλείψαντες ἐντίκτους ἐνταῦθα, καὶ γίνονται ἐξ αὐτῶν
 30 οἱ σφῆκες οἱ ἰχνεύμονες. ἔνια δὲ τῶν κολεοπτέρων καὶ μι-
 κρῶν καὶ ἀνωνύμων ζώων τοῦ πληθοῦ τρώγλας ποιοῦνται
 553^a μικρὰς ἢ πρὸς τάφοις ἢ τειχίοις, καὶ ἐνταῦθα τὰ σκολήκια
 ἐντίκτους. [ὁ δὲ χρόνος τῆς γενέσεως ἀπὸ μὲν τῆς ἀρχῆς
 μέχρ' αὖθις τοῦ τέλους σχεδὸν τοῖς πλείστοις ἐπτάσι μετρεῖται
 τρισὶν ἢ τέτταρσιν. τοῖς μὲν οὖν σκώληξι καὶ τοῖς σκολη-
 5 κοειδέσι τοῖς πλείστοις τρεῖς γίνονται ἐπτάδες, τοῖς δ' ὥο-
 ειδέσι τέτταρες ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. τούτων δ' ἀπὸ μὲν τῆς
 ὀχρείας ἐν ταῖς ἐπτά ἢ σύστασις γίνεσθαι, ἐν δὲ ταῖς λοι-
 παῖς τρισὶν ἐπ' ὀφείλουσι καὶ ἐκλέπουσιν ὅσα γόνυ τίκεται,
 οἶον ὑπ' ἀράχου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου. αἱ δὲ μεταβολαὶ

18 κιμμερικὸν D^a, καὶ μέχρ' αὖθις P || 19 καταφέρονται
 A^a pr || ἐπὶ PD^a tr || 20 ῥαγῶν A^a pr, ῥωγῶν PD^aC^aA^a re
 21 πέταται A^a, πετᾶται P || 23 βιοῦν PD^a tr || καὶ om A^aC^a ||
 verba τὰ — 25 πρῶτον seclusi, quod idem iam 551^a 20 dictum
 est || 24 ἐκ τε καμπῶν καὶ | καμπῶν ἐκ τῶν PD^a || 25 περιέχεται
 PD^a || 26 σφῆκες καὶ οἱ A^a pr || 28 τειχίον ἢ | τῇ χιόνι PD^a ||
 29 καταχρίσαντες PD^a || ἐντίκτους PD^aA^aC^a || 30 οἱ utrumque
 om A^aC^a || 553 a 2 ἐντίκτους PD^a. verba inclusa del A-W.
 particulae μὲν nihil respondet || 3 τοῦ om PD^a || 4 οὖν om
 A^aC^a || σκώληξι Cs ex Ambros, σκόλωσι P, κώνωσι A^a(^a)D^a tr ||
 5 ὥοειδέσι A-W, ὥοτοκοῦσι Gaza edd, ζωοτοκοῦσι codd tr; sed
 haud scio an in loco spurio et hic et antea lectio codicum
 retinenda sit || 6 τέσσαρες A^a || 8 ἐκλέπουσιν PD^a 9 ἀραχνίου A^aC^a.

γίγνονται τοῖς πλείστοις κατὰ τριήμερον ἢ τετραήμερον, ὥσ- 10
περ καὶ αἱ τῶν νόσων συμβαίνουσι κρίσεις.

Τῶν μὲν οὖν ἐντόμων οὗτος ὁ τρόπος ἐστὶ τῆς γενέσεως·
φθείρονται δ' ἐρρικνωμένων τῶν μορίων, ὥσπερ γῆρα τὰ
μελῖζ τῶν ζώων· ὅσα δὲ πτερωτά, καὶ τῶν πτερῶν συσπα-
μένων περὶ τὸ μετόπωρον· οἱ δὲ μύωπες καὶ τῶν ὀμμάτων 15
ἐξυδροπιόντων.]

Περὶ δὲ τὴν γένεσιν τὴν τῶν μελιττῶν οὐ τὸν αὐτὸν 21
τρόπον πάντες ὑπολαμβάνουσιν. οἱ μὲν γάρ φασιν οὐ τίκτειν
οὐδ' ὀχεύεσθαι τὰς μελίττας, ἀλλὰ φέρειν τὸν γόνον, καὶ
φέρειν οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄνθους τοῦ καλλύντρου, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ 20
ἄνθους τοῦ καλάμου, ἄλλοι δ' ἀπὸ τοῦ ἄνθους τῆς ἐλαίας· καὶ
σημεῖον λέγουσιν ὅτι, ἂν ἐλαιῶν φορὰ γένηται, τότε καὶ
ἐσμοὶ ἀφίενται πλείστοι. οἱ δὲ φασὶ τὸν μὲν τῶν κηφήνων
γόνον φέρειν αὐτὰς ἀπὸ τινος ὕλης τῶν προειρημένων, τὸν
δὲ τῶν μελιττῶν τίκτειν τοὺς ἡγεμόνας. (τῶν δ' ἡγεμόνων 25
ἐστὶ γένη δύο, ὁ μὲν βελτίων πυρρός, ὁ δ' ἕτερος μέλας καὶ
ποιικιλώτερος, τὸ δὲ μέγεθος διπλάσιος τῆς χρηστῆς μελίτ-
της· τὸ δὲ κάτω τοῦ διαζώματος ἔχουσιν ἡμιόλιον μάλιστα
τῷ μήκει, καὶ καλοῦνται ὑπὸ τινων μητέρες ὥς γεννῶν-
τες.) σημεῖον δὲ λέγουσιν ὅτι ὁ μὲν τῶν κηφήνων ἐγγίγνε- 30
ται γόνος καὶ μὴ ἐνῇ ἡγεμών, ὁ δὲ τῶν μελιττῶν οὐκ
ἐγγίγνεται. οἱ δὲ φασιν ὀχεύεσθαι, καὶ εἶναι ἄρρενας μὲν
τοὺς κηφήνας, θηλείας δὲ τὰς μελίττας. ἔστι δὲ τῶν μὲν 553^b
ἄλλων ἢ γένεσις ἐν τοῖς κόλλοις τοῦ κηρίου, οἱ δὲ γ' ἡγεμόνες

11 αἱ om C^a || 12 τῆς γενέσεώς ἐστίν A^a || 13 ἐρικνουμένων
A^a C^a, ῥικνωμένων P || 16 ἐξυδροπιόντων A^a pr, ἐξ ὑδροπιόν-
των P || 17 τὴν ante τῶν om PD^a || 20 καλλύντρον — ἄνθους
τοῦ om PD^a tr || 22 λέγειν A^a || ὅτι ἂν] ὅταν A^a pr, ὅτι ἂν A^a re,
ὅτι ὅταν C^a D^a tr || 23 et 30 κηφίων A^a || 24 εἰρημένων PD^a tr |
25 verba τῶν — 29 γεννῶντες tenorem argumentationis aperte
interrumpunt; sed quominus deleantur, obstat repetitio ^b 14 |
26 πυρρός A^a || 28 τὸ δὲ] καὶ τὸ PD^a tr || κάτω] κατὰ C^a |
30 λέγεται A^a || 31 μὴ om C^a tr || ^b 1 τοὺς] τὰς A^a || 2 γ'
om PD^a.

γίνονται κάτω πρὸς τῷ κηρίῳ, ἀποκρεμάμενοι χωρίς, ἔξ
 ἢ ἐπτά, ἐναντίως τῷ ἄλλῳ γόνῳ πεφυκότες. κέντρον δ' αἱ
 5 μὲν μελίται ἔχουσιν, οἱ δὲ κηφήνες οὐκ ἔχουσιν· οἱ δὲ [βα-
 σιλεῖς καὶ] ἡγεμόνες ἔχουσι μὲν κέντρον, ἀλλ' οὐ τύπτουσι,
 22 διὸ ἔνιοι οὐκ οἴονται ἔχειν αὐτούς. εἰσὶ δὲ γένη τῶν μελιττῶν
 <πλειῶ>, ἡ μὲν ἀρίστη μικρὰ καὶ στρογγύλη καὶ ποικίλη, ἄλλη
 δὲ μακρά, ὁμοία τῇ ἀνθρήνῃ, τρίτος δ' ὁ φῶρ καλούμε-
 10 νος (οὗτος δ' ἐστὶ μέλας καὶ πλατυγαστῶρ), τέταρτος δ' ὁ
 κηφήν, μεγέθει μὲν μέγιστος ἀπάντων, ἄκεντρος δὲ καὶ νω-
 θρός· διὸ καὶ πλέκουσί τινες περὶ τὰ σμήνη ὥστε τὰς μὲν
 μελίττας εἰσδύεσθαι, τοὺς δὲ κηφήνας μὴ διὰ τὸ εἶναι αὐ-
 τοὺς μελίζους. ἡγεμόνων δὲ γένη δύο ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται καὶ
 15 πρότερον. εἰσὶ δὲ πλείους ἐν ἐκάστῳ σμήνῃ ἡγεμόνες, καὶ
 οὐχ εἷς μόνος· ἀπόλλυται δὲ τὸ σμήνος, ἂν τε ἡγεμόνες
 μὴ ἱκανοὶ ἐνῶσιν (οὐχ οὕτω διὰ τὸ ἀναρχον εἶναι, ἀλλ' ὥς
 φασίν, ὅτι συμβάλλονται εἰς τὴν γένεσιν τὴν τῶν μελιτ-
 τῶν) ἂν τε πολλοὶ ὦσιν οἱ ἡγεμόνες· διασπῶσι γάρ. ὅταν
 20 μὲν οὖν ἔαρ ὄψιον γένηται, καὶ ὅταν αὐχοὶ καὶ ἐρυσίβη,
 ἐλάττων γίνεται ὁ γόνος· ἀλλ' αὐχοῦ μὲν ὄντος μέλι ἐρ-
 γάζονται μᾶλλον, ἐπομβρίας δὲ γόνον, διὸ καὶ ἅμα συμ-
 βαίνει ἐλαιῶν φορὰ καὶ ἐσμῶν. ἐργάζονται δὲ πρῶτον μὲν
 τὸ κηρίον, εἶτα τὸν γόνον ἐναφιᾷσιν, ὥς μὲν ἔνιοι λέγουσιν,

3 ἔξ ἢ ἐπτά] καὶ ἐξήπται PD^a || 4 ἐναντίως — πεφυκότες] cf 554^a 27; ante ἐναντίως add Pk nescio quo pacto ἔποπτοι || ἄλλῳ om PD^a || 5 βασιλεῖς καὶ deleui ut glossema, fort de-
 promptum e loco parum intellecto ζγγ 759^a 21 || 7 οὐκ] μὲν
 οὐκ PD^a || 8 πλειῶ addidi ex 624^b 20. Haec genera apium in-
 colas unius eiusdemque alvei existimata esse recte iudicat
 Sundevall p. 214. cf. 625^a 1 sq || μακρὰ D^a tr || ποικίλῃ] κοίλῃ
 A^a || 9 μικρὰ D^a || ὁμοία A^a || ἀνθρήνῃ A^a C^a, ἀνθρινῇ PD^a
 10 μέγας A^a C^a || ὁ om A^a C^a || 12 καὶ πλέκουσί] πλέκουσι μὲν
 PD^a || 13 αὐτούς om A^a C^a, nescio an recte || 15 γένει C^a || 16 et
 19 ἐάν PD^a || 17 ὥσι A^a C^a tr || ἀναρχον A-W, ἀναρχοὶ A^a C^a,
 ἀναρχα D^a, ἀναρχαὶ P || 18 τὴν ante τῶν om A^a || 19 ὥσιν ἡγε-
 μόνες C^a, ἡγεμόνες ὥσι PD^a || 20 ὄψιον PD^a || 21 ἐλάττω A^a ||
 ὁ γόνος] λόγος A^a, λόγος γόνος (A^a) || 22 ἐπ' ὁμβρίας A^a || 24 μὲν]
 μὲν οὖν A^a C^a tr.

ἐκ τοῦ στόματος, ὅσοι φέρειν φασὶν ἄλλοθεν, ... εἴθ' οὕτω τὸ 25
μέλι τροφήν τὴν μὲν τοῦ θέρους τὴν δὲ τοῦ μετοπώρου· ἄμει-
νον δ' ἐστὶ τὸ μετοπωρινὸν μέλι. γίνεταί δὲ κηρὸν μὲν ἐξ
ἀνθέων, κήρῳσιν δὲ φέρουσιν ἀπὸ τοῦ δακρύου τῶν δένδρων,
μέλι δὲ τὸ πῖπτον ἐκ τοῦ ἀέρος, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς τῶν
ἄστρον ἐπιτολαῖς, καὶ ὅταν κατασκήψῃ ἡ Ἥρις· ὅλως δ' οὐ 30
γίνεταί μέλι πρὸ Πλειάδος ἐπιτολῆς. [τὸ μὲν οὖν κηρὸν
ποιεῖ, ὥσπερ εἴρηται, ἐκ τῶν ἀνθέων· τὸ δὲ μέλι ὅτι οὐ
ποιεῖ, ἀλλὰ φέρει τὸ πῖπτον, σημειῖον· ἐν μιᾷ γὰρ ἢ δυσὶν 554^a
ἡμέραις πλήρη εὐρίσκουσι τὰ σμήνη οἱ μελιττοουργοὶ μέλι-
τος. ἔτι δὲ τοῦ μετοπώρου ἀνθὴ μὲν γίνεταί, μέλι δ' οὐ,
ὅταν ἀφαιρεθῇ. ἀφηρεμένη οὖν ἤδη τοῦ γενομένου μέλιτος,
καὶ τροφῆς ἢ οὐκ ἐνούσης ἔτι ἢ σπανίας, ἐνεγίγνετο ἄν. εἴπερ 5
ἐποιοῦν ἐκ τῶν ἀνθέων.] συνίσταται δὲ τὸ μέλι πεττόμενον·
ἐξ ἀρχῆς γὰρ οἶον ὕδωρ γίνεταί, καὶ ἐφ' ἡμέρας μὲν τι-
νας ὑγρόν ἐστι (διὸ καὶ ἀφαιρεθῇ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ-
ραις, οὐκ ἔχει πάχος), ἐν εἴκοσι δὲ μάλιστα συνίσταται.
δῆλον δ' ἐστὶν εὐθέως τὸ ἀπὸ τοῦ θύμου· διαφέρει γὰρ τῇ 10

25 ὅσοι] οἱ δὲ D^a, διὸ P. Post ἄλλοθεν haec fere verba
intercidisse videntur: ὥς δ' ἄλλοι λέγουσι, τεκοῦσαι || οὕτως
A^aD^a || 26 τρέφειν PD^a || 28 ἀνθῶν P || φέρουσιν A^a || 29 et
554^a 1 πῖπτον A^a, et primo loco D^a || 30 ἡ Ἥρις] Ἥρις A^a tr. at
σίριος D^a et Plinius XI 12, 30 „sirio exsplendescente“. Sed confer
πιβ 3. 906^a 37 ἂν ἡ Ἥρις κατασκήψῃ et hoc reputa: Si κατα-
σκήπτειν significet occidere (ut Karsch vertit), haereas, quia
Sirius XIV fere diebus ante exortum Vergiliarum occidit; sin
autem κατασκήπτειν cum Plinio rectius interpreteris exortum,
item haereas, quia Sirius demum oritur, cum apes mel colli-
gere aut desiderunt aut saltem paulum colligunt || 31 τὸν μὲν
οὖν κηρὸν PD^a. verba τὸ — 554^a 6 ἀνθέων seclasi || 32 ποιεῖ
ὥσπερ εἴρηται om A^aC^a || 32 δὲ ante τῶν PD^a || οὐ] δ' οὐ D^a tr.
Huic sententiae loci 554^a 13, ^b9, 13, 16 repugnant || 554^a 1 δια-
φέρει A^a || τὸ πῖπτον] πλεῖστον μόρον P, πλεῖστον μόνον D^a ||
δύο A^a || 3 μέλι δ' οὐ] hoc aperte repugnat verbis 553^b 26—27 ||
5 ἢ ante οὐκ om PD^a || ἐγίγνετο PD^a || 6 ἀνθῶν PA^aC^a || 8 ὑφαι-
ρεθῇ ἐν αὐταῖς PD^a || 9 ἴσχει PD^a || μᾶλλον P || 10 θύμον Pk
A-W, qui iidem Τμήττον propon. χυμοῦ codd. χυμοῦ μάλιστα
διαφέρει PD^a.

γλυκύτητι καὶ τῷ πάχει. φέρει δ' ἀπὸ πάντων ἡ μέλιττα
 ὅσα ἐν κάλυκι ἀνθεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων δ' ὅσα ἂν γλυ-
 κύτητα ἔχῃ, οὐδένα βλάπτουσα καρπὸν· τοὺς δὲ χυμοὺς
 τούτων τῷ ὁμοίῳ τῇ γλώττῃ ἀναλαμβάνουσα κομίζει. βλίτ-
 15 τεται δὲ τὰ σμήνη, ὅταν ἐρινεὸν σῦκον φανῇ· σχάδονας
 δ' ἀρίστας ποιοῦσιν, ὅταν μέλι ἐργάζωνται. φέρει δὲ κη-
 ρὸν μὲν καὶ ἐριθάκην περὶ τοῖς σκέλεσι, τὸ δὲ μέλι ἐμεῖ
 εἰς τὸν κύτταρον. τὸν δὲ γόνον ὅταν ἀφῇ, ἐπρώζει ὥσπερ
 ὄρνις. ἐν δὲ τῷ κηρίῳ τὸ σκωλήκιον μικρὸν μὲν ὂν κεῖται
 20 πλάγιον, ὕστερον δ' ἀνίσταται αὐτὸ ἵφ' αὐτοῦ καὶ τρέφε-
 ται, πρὸς δὲ τῷ κηρίῳ ἔχεται ὥστε καὶ ἀντελιῆφθαι. ὁ
 δὲ γόνος ἐστὶ τῶν μελιττῶν καὶ τῶν κηφήνων λευκός, ἐξ οἷ
 τὰ σκωλήκια γίνεταί· αὐξανόμενα δὲ γίνονται μέλιτται
 καὶ κηφήνες. ὁ δὲ τῶν βασιλέων γόνος τὴν χρόαν γίνεταί
 25 ὑπόπυρρος, τὴν δὲ λεπτότητα ἐστὶν οἷον μέλι παχύ· τὸν
 δ' ὄγκον εὐθέως ἔχει παραπλήσιον τῷ γιγνομένῳ ἐξ αὐτοῦ.
 σκώληξ δ' οὐ γίνεταί πρότερον ἐκ τούτου, ἀλλ' εὐθέως ἡ μέ-
 λιττα, ὡς φασίν. ὅταν δὲ τέκῃ ἐν τῷ κηρίῳ, μέλι ἐκ τοῦ
 ἀπαντικρὺ γίνεταί. φύει δ' ἡ σχάδων πόδας καὶ πτερὰ,
 30 ὅταν καταλειφθῇ· ὅταν δὲ λάβῃ τέλος, τὸν ὑμένα περιρ-
 554^b ρήξας' ἐκπέταται. κόπρον δὲ προίεται, ἕως ἂν ἡ σκωλήκιον,
 ὕστερον δ' οὐκέτι, πλὴν ἐὰν δὴ ἐξέλθῃ, ὥσπερ ἐλέχθῃ πρότε-
 ρον. ἐὰν δὲ τις ἀφέλῃ τὰς κεφαλὰς τῶν σχαδόνων πρὶν

12 ὅσα ἔχει ἐν κάλυκι ἄνθι PD^a || δ' om PD^a tr || 14 τού-
 τους A^aC^a tr || 15 βολίττεται A^a, βολίτεται C^a, εἰλίττεται PD^a ||
 φάγη PD^a || 21 κηρίῳ οὐ προσέρεχεται A^aC^a tr, οὐ προσέχεται
 Di Pk || ἀντελιῆφθαι] „sustentetur“ tr, quo fort ἀντηρεῖσθαι
 vertitur || 23 δὲ| δὲ ὀλίγα A^aC^a, ut fort δ' ὀλίγον restituendum
 sit; δ' ὅλα suspic A-W „paucae fiunt apes“ tr || 25 ἐστὶ om
 A^a || 26 ὄγγον A^a || γενομένῳ codd || 28 ὡς φασίν] φαίνεται
 PD^a || 30 καταλιφθῇ A^aC^aD^a tr, καταλιφθῇ Sch Pk A-W || τὸν
 μὲν ὁ. PD^a || περιρρήξας' seripsi, περιρρήξας PD^aC^a, περιρρή-
 ξαν A^a, περιρρήξασα Pk || b 1 ἕως ἂν ἡ] ὥσανει PD^a || 2 δὴ
 A-W, μὴ codd. ἐν ἀκμῇ sagaciter Pk || 3 ἀφέλῃται PD^a
 τῶν σχαδόνων mutavi, τῆς σχάδονος PA^aC^a, τῆς σχάδω-
 νος D^a.

πτερὰ ἔχειν, ἐξεσθίουσιν αὐτὰς αἱ μέλιται· καὶ κηφῆνος
 πτερὸν ἂν ἀποκνίσας ἀφῇ τις, τῶν λοιπῶν αὐταὶ τὰ πτερὰ 5
 ἀπεσθίουσιν. βίος δὲ τῶν μελιττῶν ἔτη ἑξ· ἔναι δ' ἐπτά
 ζῶσιν. σμῆνος δ' ἂν διαμελῇ ἔτη ἑννέα ἢ δέκα, εὖ δοκεῖ
 διαγεγενῆσθαι. ἐν δὲ τῷ Πόντῳ εἰσὶ τινες μέλιται λευκαὶ
 σφόδρα, αἱ τὸ μέλι ποιοῦσι δις τοῦ μηνός. αἱ δ' ἐν Θεμισκύρῃ
 περὶ τὸν Θερμόδοντα ποταμὸν ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τοῖς σμή- 10
 νεσι ποιοῦσι κηρία οὐκ ἔχοντα κηρὸν πολὺν ἀλλὰ πάννυ
 μικρόν, μέλι δὲ παχύ· τὸ δὲ κηρίον λεῖον καὶ ὁμαλόν
 ἐστίν. οὐκ αἰεὶ δὲ τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλλὰ τοῦ χειμῶνος· ὁ γὰρ
 κητὸς πολὺς ἐν τῷ Πόντῳ ἐστίν, ἀνθεὶ δὲ ταύτην τὴν ὥραν,
 ἀφ' οὗ φέρουσι τὸ μέλι. κατάγεται δὲ καὶ εἰς Ἀμισὸν 11
 μέλι ἀνωθεν λευκὸν καὶ παχὺ σφόδρα, ὃ ποιοῦσιν αἱ μέ-
 λιται ἄνευ κηρίων πρὸς τοῖς δένδρεσιν· γίννεται δὲ καὶ ἄλ-
 λοθι τοιοῦτον ἐν τῷ Πόντῳ. εἰσὶ δὲ καὶ μέλιται αἱ ποιοῦσι
 κηρία τριπλά ἐν τῇ γῇ· ταῦτα δὲ μέλι μὲν ἴσχει, σκώ-
 ληκας δ' οὐκ ἴσχει. ἔστι δ' οὔτε τὰ κηρία πάντα τοιαῦτα, 20
 οὔτε πᾶσαι αἱ μέλιται τοιαῦτα ποιοῦσιν.

Αἱ δ' ἀνθροῖναι καὶ οἱ σφῆκες ποιοῦσι κηρία τῷ γόνυ, 23
 ὅταν μὲν μὴ ἔχωσιν ἡγεμόνα ἀλλ' ἀποπλανηθῶσι καὶ μὴ
 εὐρίσκωσιν, αἱ μὲν ἀνθροῖναι ἐπὶ μετεώρου τινός, οἱ δὲ σφῆ-
 κες ἐν τρώγλαις, ὅταν δ' ἔχωσιν ἡγεμόνα, ὑπὸ γῆν. ἐξά- 25
 γωνα μὲν οὖν ἐστὶ πάντα τὰ κηρία αὐτῶν, ὥσπερ καὶ τὰ

4 αὐτὰς A-W, αὐταὶ A^aC^a, αὐτὰ PD^a || 5 ἀποκινήσας PA^a,
 ἀποκινήσας C^a || αὐταὶ A^aC^a, αὐτῶν D^a, „ήσας“ tr || 6 δ' ἐπτά]
 δὲ τῶν μελισσῶν καὶ ἐπτά ἔτη PD^a || verba 7—21 ut supple-
 mentum adsuta esse videntur || 9 δις (διὰ A^a) τοῦ μηνός] lectio
 vix sana, etiamsi eam Plinius affirmat; δι' ἐκάστου μηνός an
 λυσσομανές? cf θ. 831^b 22, Xen. Anab IV 8, 20 ceterosque quos
 Beckmann p 44 affert locos || αἱ δ' ἐν] ἐν δὲ A^a, ἐν δ' ἐν C^a ||
 10 θερμόδοντα PD^a || μῆγεσι A^a pr || 11 ποιοῦνται PD^a || 12 σμι-
 κρόν A^a || 13 τοιοῦτον D^a || 14 Πόντῳ] τόπω PD^aA^a, „in ponto“
 tr || 15 ἀμισσόν C^a, ἄβυσσον A^a pr || 17 ἄλλοθεν A^a pr || 19 τριπλά
 A^a || σκώληκα PD^a || 20 ἔχει A^aC^a, quod et hic et antea resti-
 tuendum videtur || 22 et 24 ἀνθροῖναι PD^aA^a rc || 23 μὲν om
 A^aC^aD^a tr || 25 τρώγλῃ PD^a || ἡγεμόνας PD^a || '26 αὐτῶν] καὶ
 τὰ τούτων PD^a tr.

- τῶν μελιττῶν, σύγκειται δ' οὐκ ἐκ κηροῦ ἀλλ' ἐκ φλοιώδους
καὶ ἀραχνιώδους ὕλης τὸ κηρίον· γλαφυρώτερον δὲ πολλῶν
τὸ τῶν ἀνθρηνῶν ἐστίν ἢ τὸ τῶν σφηκῶν κηρίον. ἐναφιαῖσι
30 δὲ γόνον, ὥσπερ αἱ μέλιται, ὅσον σταλαγμὸν εἰς τὸ πλάγιον
555^a τοῦ κυττάρου, καὶ ἔχεται πρὸς τῷ τοίχῳ. οὐχ ἅμα δὲ πᾶσι
τοῖς κυττάροις ἔνεστι γόνος, ἀλλ' ἐνίοις μὲν ἤδη μεγάλα
ἔνεστιν ὥστε καὶ πέτεσθαι, ἐνίοις δὲ νύμφαι, ἐν τοῖς δὲ
σκώληκες ἔτι. κόπρος δὲ μόνον περὶ τοῖς σκώληξιν, ὥσπερ
5 καὶ ταῖς μελίτταις. καὶ ἔστ' ἂν νύμφαι ὥσιν, ἀκινήτίζουσι
καὶ ἐπαλήλιπται ὁ κύτταρος, καταντικρὺ δ' ἐν τῷ κυττάρῳ
τοῦ γόνου ὅσον σταλαγμὸς μέλιτος ἐγγίγνεται ἐν τοῖς τῆς
ἀνθρήνης κηρίοις. γίγνονται δ' αἱ σχάδονες οὐκ ἐν τῷ ξαρι
τούτων, ἀλλ' ἐν τῷ μετοπώρῳ· τὴν δ' αὐξήσιν ἐπίδηλον λαμ-
10 βάνουσι μάλιστα ἐν ταῖς πανσελήνοις. ἔχεται δὲ καὶ ὁ γό-
νος καὶ οἱ σκώληκες οὐ κάτωθεν τοῦ κυττάρου, ἀλλ' ἐκ τοῦ
πλαγίου.
- 24 Ἐνια δὲ τῶν βομβυκίων πρὸς λίθῳ ἢ τοιούτῳ τινὶ ποι-
οῦσι πῆλινον ὀξύ, ὥσπερ σιάλῳ καταλείφοντα· τοῦτο δὲ
15 σφόδρα καὶ παχὺ καὶ σκληρόν· λόγχῃ γὰρ μόλις διαιροῦσιν.

27 κηρίων A^aC^a || 28 ἀραχνιώδους A-W, quae lectio ce-
teris locis firmatur; ἀραχνιώδους PD^a, ἀμμώδους A^aC^a tr ||
29 ἀνθρηνῶν codd || 30 ἢ μέλιται A^aC^a || 555 a 1 ἔχεται πρὸς
Pk, ἔρχονται πρὸς A^aC^a, προσέχεται PD^aA^a re tr || δὲ | δ' ἐν
PD^a tr || 2 ἔνεστιν ὁ γόνος PD^a || 3 πέτεσθαι PA^a || 4 περὶ
ὑπεστι PD^a || 5 καὶ ante ταῖς om PD^a tr || ὅτ' ἂν C^a tr, ὅτι
A^a || 6 ἐπαλήλιπται A^aC^a, ἀπαλήλιπται PD^a || 7 τοῦ γόνου] τοῦ-
τον οἶον C^a, τοῦτον οὐ A^a pr, ut videtur, τοῦ γόνου οὐ A^a corr
ἐγγίγνεται μέλιτος A^a || 8 ἀνθρήνης A^aC^aPD^a || δ' αἱ] δὲ PD^a ||
ἀέρι A^a pr || 9 λαμβάνει A^a || 10 πανσελήναις A^a || 11 τῶν πλα-
γίων PD^a || 13 βομβυκοειδῶν A^aC^a „bombizantium“ tr, βομβυ-
κίων suspic A-W || 14 ὀξύ καὶ ὥσπερ D^a || σιάλῳ A-W, οἱ ἄλλες
PD^aA^a (ἐν ἄλλοις οἱ ἄλλες C^a tr, quae scriptura e margine ad-
scita veram demovisse videtur), δάλῳ Sch e Gaza, sed in cur
poster ὥσπερ αἱ ἀλλὲς praefert. ὥσπερ αἱ ἄλλες στίλβῃ Pk. Lectio-
nem codicum reddit Plin XI 25: nidos luto fingunt salis specie
applicatos lapidi || καταλείφοντα Sch Pk, καταλείφονται PA^aC^a
tr, καταλείποντα D^a. || 15 prius καὶ om PD^a tr [λ. γὰρ μ. δ]
τοῦτο δὲ (γὰρ C^a) μόλις καὶ λόγχῃ διακίπτει διαιροῦσιν A^aC^a.

ἐνταῦθα δ' ἐντίκτουσι, καὶ γίνονται σκολήκια λευκὰ ἐν ὑμένι μέλανι. χωρὶς δὲ τοῦ ὑμένος ἐν τῷ πηλῷ ἐγγίγνεται κηρός· οὗτος δ' ὁ κηρός πολὺ ἐστὶν ὠχρότερος τοῦ τῶν μελιτῶν.

Ὅχεύονται δὲ καὶ οἱ μύρμηκες καὶ τίκτουσι σκολήκια, 25
 ἃ οὐ προσπέφυκεν οὐδενί, αὐξανόμενα δὲ ταῦτα ἐκ μι- 20
 κρῶν καὶ στρογγύλων τὸ πρῶτον μακρὰ γίγνεται καὶ διαρ-
 θροῦται· ἡ δὲ γένεσις ἐστὶ τούτοις τοῦ ξαρός. τίκτουσι δὲ καὶ 26
 οἱ σκορπίοι οἱ χειρσαῖοι σκολήκια ῥοειδῇ πολλὰ καὶ ἐπρά-
 ζουσιν. ὅταν δὲ τελειωθῇ, ἐκβάλλονται, ὥσπερ οἱ ἀράχναι,
 καὶ ἀπόλλυνται ὑπὸ τῶν τέκνων· πολλάκις γὰρ γίνονται 25
 περὶ ἔνδεκα τὸν ἀριθμόν.

Τὰ δ' ἀράχνια ὀχεύεται μὲν πάντα τὸν εἰρημένον τρό- 27
 πον, γεννᾷ δὲ σκολήκια μικρὰ πρῶτον· ὅλα γὰρ μετα-
 βάλλοντα γίγνεται ἀράχνια, καὶ οὐκ ἐκ μέρους, ἐπεὶ στρογ-
 γύλα ἐστὶ κατ' ἀρχάς· ὅταν δὲ τέκη, ἐπράζει τε καὶ ἐν 30
 τρισὶν ἡμέραις διαρθροῦται. τίκτει δὲ πάντα μὲν ἐν ἀραχνίῳ, 555^b
 ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν λεπτῷ καὶ μικρῷ, τὰ δ' ἐν παχεῖ, καὶ τὰ
 μὲν ὅλως ἐν κύτει στρογγύλῳ, τὰ δὲ μέχρι τινὸς περιέχε-
 ται ὑπὸ τοῦ ἀραχνίου. οὐχ ἅμα δὲ πάντα <τὰ> ἀράχνια
 γίγνεται· πηδᾷ δ' εὐθὺς καὶ ἀφίησιν ἀράχνιον. ὁ δὲ χυμὸς 5
 ὅμοιος ἐν τοῖς σκολήξι θλιβομένοις καὶ ἐν αὐτοῖς νέοις οὔσι,
 παχύς καὶ λευκός. αἱ δὲ λειμώνιαι ἀράχναι προαποτίκτουσιν

16 δ' om PD^a tr, δὲ τίκτουσι A^aC^a || 16 γίνεται PD^a ||
 σκολήκιες λευκοὶ A^a || 17 γίνεται PD^a || 18 ἐστὶν] τι PD^a || ὠχρό-
 τερον A^a, ὠχρότερος γίνεται PD^a || 19 Plinium XI 36, 108 re-
 spicientes Sch et A-W coniciunt post σκολήκια intercidisse
 ῥοειδῇ || 20 &] δὲ PD^a || οὐδενί] πρὸς οὐθὲν PD^a tr || 21 γί-
 νονται καὶ διαρθροῦνται PD^a || 23 σκολήκια ῥοειδῇ C^a, σκολη-
 κώδῃ PD^a „vermiculos ovales“ tr || 25 δὲ γίνεται PD^a „enim fit“
 tr || 28 ὅλον γὰρ μεταβάλλον A^aC^a „totum autem (enim) Fesul
 permutatum fit araneale“ tr, unde δὲ in textum recipere vo-
 lunt Sch A-W || 29 γίνονται D^a, γίνονται ἀράχναι A-W || ἀρά-
 χνιον A^aC^a || καὶ om A^a || ἐπεὶ στρ.] ἐπιστροφύγγυλα δὲ PD^a ||
 h 1 ἐν ἀράχνιον ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν λεπτῶν καὶ μικρῶν, τὰ δ' ἐν
 παχύ PD^a || 3 κύτῳ PD^a || 4 τὰ inserui || 6 φθειρομένοις PD^aA^a
 rc || 7 οἱ δὲ λειμώνιοι A-W volunt, male; cf sequentia verba
 αὐταῖς, ἐπράζουσαι.

εἰς ἀράχνην, οὗ τὸ μὲν ἡμῖν πρὸς αὐταῖς ἐστὶ, τὸ δ' ἡμῖν ἔξω· καὶ ἐν τούτῳ ἐπράξουσιν ζωοποιοῦσιν. τὰ δὲ
 10 φαλάγγια τίκει εἰς γύργαθον πλεξάμενα παχύν, ἐφ' ᾧ ἐπράξουσιν. τίκτονσι δ' αἱ μὲν γλαφυραὶ ἐλάττω τὸ πληθὺς, τὰ δὲ φαλάγγια πολὺ τὸ πληθὺς· καὶ ἀυξηθέντα περιέχει κύκλῳ τὸ φαλάγγιον καὶ ἀποκτείνει τὴν τεκοῦσαν ἐκβάλλοντα, πολλάκις δὲ καὶ τὸν ἄρρενα, ἐὰν λάβωσιν· συνεπράξει
 15 γὰρ τῇ θηλείᾳ. ἐνίοτε δὲ τὸ πληθὺς γίνονται καὶ τριακόσια περὶ ἓν φαλάγγιον. ἐκ δὲ μικρῶν τέλειοι οἱ ἀράχνη γίνονται περὶ τὰς ἐπτάδας τὰς τέτταρας.

28 Αἱ δ' ἀκρίδες ὀχεύονται μὲν τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἄλλοις ἐντόμοις, ἐπιβαίνοντος τοῦ ἐλάττονος ἐπὶ τὸ μείζον (τὸ
 20 γὰρ ἄρρεν ἑλάττον ἐστὶ), τίκτουσι δ' εἰς τὴν γῆν καταπήξασαι τὸν πρὸς τῇ κέρκῳ κανλόν, ὃν οἱ ἄρρενες οὐκ ἔχουσιν. ἀθρόα δὲ τίκτουσι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὥστε εἶναι καθάπερ κηρίον. εἴθ' ὅταν τέκωσιν, ἐνταῦθα γίνονται σκώληκες ὡοειδεῖς, οἱ περιλαμβάνονται ὑπὸ τινὸς γῆς λεπτῆς ὥσ-
 25 περ ὅφ' ὑμένοσ' ἐν ταύτῃ δ' ἐκπέττονται. γίνεταί δὲ μαλακὰ τὰ κυήματα οὕτως ὥστ' ἂν τις ἄψηται συνθλίβεσθαι. ταῦτα δ' οὐκ ἐπιπολῆς ἀλλὰ μικρὸν ὑπὸ γῆς ἐστίν. ὅταν δ' ἐκπεφθῶσιν, ἐκδύνουσιν ἐκ τοῦ γεοειδοῦς τοῦ περιέχοντος ἀκρίδες μικραὶ καὶ μέλαιναι· εἴτα περιρρήγνυνται αὐταῖς τὸ δέρμα,
 30 καὶ γίνονται εὐθύς μελίσους. τίκτουσι δὲ λίγοντος τοῦ θέρους
 556^a καὶ τεκοῦσαι ἀποθνήσκουσιν· ἅμα γὰρ τικτούσαις σκώληκες

9 ζῶα ποιοῦσι P D^a || 10 ἐφ' | ἐν P D^a || 12 τὸ et 13 κύκλῳ om P D^a || 13 τὸ | τὸ δὲ P D^a || ἀποτίεται P D^a || ἐκβ. | καὶ ἐκβάλλονται A^a C^a „et eiciunt“ tr || 14 ἄρρενα P D^a || ἂν A^a || 15 ἐνίοτε. τὸ δὲ P D^a C^a || γίνεταί PD || 16 οἱ et 18 μὲν om P D^a || 19 τὸν μελίσον P D^a || 20 πήξασαι A^a C^a || 21 κανλόν. οἱ δὲ ἄρρενες P D^a || 22 ἀθρόα A-W, ἀθρόαι A^a C^a tr, ἀθρόως P D^a || τρόπον P A^a C^a || καθάπερ ἂν εἰ κηρίον P, καθάπερ ἂν ἡ κηρίον D^a || 25 ὅφ' om A^a C^a || ἐκ ταύτης A^a C^a „in hac“ tr || ἐκπέττονται D^a || γίνονται A^a C^a D^a || 27 ἐπὶ πολλῆς A^a || γῆν A^a || 27 ἐκπεφθῶσιν m Ambr Cs, ἐκπεφθῶσιν P, ἐκτέκωσιν D^a, πεφθῶσιν A^a C^a || 29 περιρρήγνυνται A^a || αὐτῶν D^a tr || 30 εὐθύς | δ' εὐθύς C^a || 556 a 1 Verba ἅμα — 7 ἀκρίδες del A-W: sed verba ἐκδύνουσι — ἐκτίκτονται secludere

ἐγγίγνυνται περὶ τὸν τράχηλον. καὶ οἱ ἄρρενες δ' ἀποθνή-
σκουσι περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον. [ἐκδύνουσι δ' ἐκ τῆς γῆς τοῦ
ἕαρος. οὐ γίγνονται δ' ἀκρίδες οὔτ' ἐν τῇ ὄρεινῃ οὔτ'
ἐν τῇ λυπρᾷ, ἀλλ' ἐν τῇ πεδιάδι καὶ κατερωγυῖα· ἐν ταῖς 5
ῥωγμαῖς γὰρ ἐκτίκτουσιν.] διαμένει δὲ τὰ ῥᾶ τὸν χειμῶνα
ἐν τῇ γῇ· ἄμα δὲ τῷ θέρει γίγνονται ἐκ τῶν περυσινῶν
κνημάτων ἀκρίδες.

Ὅμοίως δὲ τίκτουσι καὶ οἱ ἀττέλαβοι, καὶ τεκόντες 29
ἀποθνήσκουσιν. φθίρεται δ' αὐτῶν τὰ ῥᾶ ὑπὸ τῶν μετο- 10
πωρινῶν ὑδάτων, ὅταν πολλὰ γένηται· ἂν δ' αὐχμὸς συμβῇ,
τότε γίγνονται μᾶλλον πολλοὶ οἱ ἀττέλαβοι διὰ τὸ μὴ φθί-
ρεσθαι ὁμοίως, ἐπεὶ ἀτακτὸς γε δοκεῖ εἶναι ἡ φθορὰ αὐ-
τῶν καὶ γίγνεσθαι ὅπως ἂν τύχη.

Τῶν δὲ τεττίγων γένη μὲν ἐστὶ δύο, οἱ μὲν μικροί, οἱ 30
πρῶτοι φαίνονται καὶ τελευταῖοι ἀπόλλυνται, οἱ δὲ με-
γάλοι, [οἱ ἄδοντες] οἱ καὶ ὕστερον γίγνονται καὶ πρότερον
ἀπόλλυνται. ὁμοίως δ' ἐν τε τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγά-
λοις οἱ μὲν διηρημένοι εἰσὶ τὸ ὑπόζωμα, οἱ ἄδοντες, οἱ δ'
ἀδιαίρετοι, οἱ οὐκ ἄδοντες. καλοῦσι δὲ τοὺς μὲν μεγάλους 20
καὶ ἄδοντας ἀχέτας, τοὺς δὲ μικροὺς τεττιγόνια· ἄδουσι δὲ
μικρὸν καὶ τούτων οἱ διηρημένοι. οὐ γίγνονται δὲ τέττιγες ὅπου
μὴ δένδρα ἐστίν· διὸ καὶ ἐν Κυρήνῃ οὐ γίγνονται ἐν τῷ πεδίῳ,
περὶ δὲ τὴν πόλιν πολλοί, μάλιστα δ' οὗ ἑλαῖαι· οὐ γὰρ γί-
γνονται παλίνσκιοι. ἐν γὰρ τοῖς ψυχροῖς οὐ γίγνονται τέττι- 25
γες, διὸ οὐδ' ἐν τοῖς συσκόλοις ἄλσεσιν. ὀχεύονται δ' ὁμοίως

sufficit, τικτούσαις] τέκωσι PD^a, τεκούσαις Cs Sch Di Pk || 4 δ'] δὲ
αἱ PD^a || οὔτ' pr om PD^a || οὐδ' ἐν τῇ λέπρα PD^a || 6 ῥώχμας
C^a || 7 δὲ] δ' ἐν PD^a || θέρει] ἕαρι D^a, θανεῖν P || 9, 12, ^b1
utrobique ἀττέλαβοι P || 12 ἀττέλεβοι C^a || μᾶλλον ἀττ. πολλοί
PD^a || τὸ ἀπὸ μὴ PD^a || 13 φθορὰ C^a tr || 16 μεγάλοι οἱ] τελευ-
ταῖοι A^aC^a || 17 οἱ ἄδοντες seclusi || οἱ καὶ ὕστερον] ὕστερόν τε D^a ||
18 καὶ ἐν τοῖς PD^a || 19 οἱ ante ζδ. om A^a || 20 ἀδιαίρετον ἔχον-
τες οὐκ ἄδουσι. PD^a „indivisum habent quae non cantant“ tr
post δὲ add τινες PD^a tr || 21 τριγόνια A^aC^a tr || 22 ὅποι A^a
24 οὐ γίγνεται πολύνσκιος PD^a || 26 σκίοις A^aC^a, εὐσίοις PD^a.

οἱ μεγάλοι ἀλλήλοις καὶ οἱ μικροί, ὕπτιοι συνδυαζόμενοι πρὸς ἀλλήλους· ἐναφίησι δ' ὁ ἄρρην εἰς τὴν θήλειαν, ὥσπερ καὶ τᾶλλα ἔντομα. ἔχει δὲ καὶ ἡ θήλεια αἰδοῖον ἐσχισμένον·
 30 θήλεια δ' ἐστὶν εἰς ἣν ἀφίησιν ὁ ἄρρην. τίκτουσι δ' ἐν τοῖς ἀργοῖς, τρυπῶντες ὧς ἔχουσιν ὀπισθεν ὀξεῖ, καθάπερ καὶ οἱ
 556^b ἀττέλαβοι· καὶ γὰρ οἱ ἀττέλαβοι τίκτουσιν ἐν τοῖς ἀργοῖς, διὸ πολλοὶ ἐν τῇ Κυρηναίᾳ γίνονται. ἐντίκτουσι δὲ καὶ ἐν τοῖς καλάμοις ἐν οἷς ἰστᾷσι τὰς ἀμπέλους, διατρυπῶντες τοὺς καλάμους, καὶ ἐν τοῖς τῆς σκίλλης καυλοῖς. ταῦτα δὲ τὰ
 5 κυήματα καταρρεῖ εἰς τὴν γῆν. γίνονται δὲ πολλοὶ ὅταν ἐπομβρία γένηται. ὁ δὲ σκώληξ ἀνέξηθεις ἐν τῇ γῇ γίνεταί τεττιγομήτρα· καὶ εἰσὶ τότε ἡδιστοί, πρὶν περιτραγῆναι τὸ κέλυφος. ὅταν δ' ἡ ὥρα ἔλθῃ περὶ τροπᾶς, ἐξέρχονται νύκτωρ, καὶ εὐθὺς ῥήγνυται τε τὸ κέλυφος καὶ γίνονται τέττιγες
 10 ἐκ τῆς τεττιγομήτρας, καὶ γίνονται μέλανες καὶ σκληρότεροι εὐθὺς καὶ μείζους, καὶ ἄδουσιν. εἰσὶ δ' ἄρρενες μὲν οἱ ἄδοντες ἐν ἀμφοτέροις τοῖς γένεσι, θήλεις δ' οἱ ἕτεροι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡδίους οἱ ἄρρενες, μετὰ δὲ τὴν ὀχείαν αἱ θήλειαι· ἔχουσι γὰρ ὡς λευκά. ἀναπετόμενοι δ' ὅταν σοβήσῃ
 15 τις, ἀφιαῖσιν ὑγρὸν οἶον ὕδωρ, ὃ λέγουσιν οἱ γεωργοὶ ὡς κατ-

27 τοῖς μεγάλοις καὶ οἱ μ. Pk || ἀλλήλοις et πρὸς ἀλλήλους delendum censet Sch | 28 δ'] γὰρ C^a | ὥσπερ] οὐχ ὥσπερ Pk suadente Scaligero. Totum locum corruptum A-W recte, opinor, emendant: ἐναφίησι δ' ὁ ἄρρην εἰς τὴν θήλειαν, οὐχ ἡ θήλεια εἰς τὸ ἄρρην potius τὸν ἄρρην ὥσπερ τᾶλλα ἔντομα. ἔχει δ' ἡ θήλεια αἰδοῖον ἐσχισμένον εἰς ὃ ἀφίησιν ὁ ἄρρην || 29 καὶ om PD^a || 30 ἡ δὲ θήλειά ἐστὶν ἐν τῇ ἐναφίησιν PD^a || δὲ τοῖς C^a, δὲ τοῖς μὲν A^a pr, δὲ ἐν μὲν τοῖς A^a corr || verba τίκτουσι — ^b2 γίνονται et ^b2 καὶ del A-W, sed eorum argumenta non sufficiunt || 31 ἀργοῖς PD^a A^a corr || ὀξὺ A^a || h 1 καὶ γὰρ οἱ ἀττ. om A^a C^a || ἐν τοῖς ἀργοῖς A^a corr, ἐν τοῖς σαργοῖς D^a, ἐν P || 2 κυρηναία A^a, κυρήνη PD^a || 3 τὰς] τοὺς A^a C^a || τοὺς] τὰς PD^a || 4 σκίλλης P, κίλλης A^a C^a, σκύνλης A^a corr || 6 ὅταν δὲ σκώληξ ἀνέξηθῇ PD^a tr || 9 τε om PD^a || 10 καὶ γ.] γ. δὲ PD^a || 13 ἰδίους A^a pr C^a || 14 ἀναπετόμενοι Pk, ἀναπετόμεναι D^a, ἀναπετταμέναι P, ἀναπεπταμέναι A^a C^a || συμβῇ PD^a || 15 οἶον ὡς ὕδωρ A^a C^a.

ουρούντων καὶ ἐχόντων περιττωμα καὶ τρεφομένων τῇ δρόσῳ.
 ἂν δέ τις κινῶν τὸν δάκτυλον προσίῃ ἀπ' ἄκρου ἐπικάμπτων
 τε καὶ ἐπεκτείνων πάλιν, μᾶλλον ὑπομένουσιν ἢ ἂν εὐθύς
 ἐκτείνας, καὶ ἀναβαίνουνσιν ἐπὶ τὸν δάκτυλον· διὰ τὸ ἀμυ- 20
 δρῶς γὰρ ὁρᾶν ὥς ἐπὶ φύλλον ἀναβαίνουνσι κινούμενον. 31

Τῶν δ' ἐντόμων ὅσα σαρκοφάγα μὲν μή ἐστι, ζῆ δὲ
 χυμοῖς σαρκὸς ζωσῆς, οἷον οἷ τε φθειρεῖς καὶ αἱ ψύλλαι
 καὶ κόρεις, ἐκ μὲν τῆς ὀχέας πάντα γεννᾷ τὰς καλουμένας
 κονίδας, ἐκ δὲ τούτων ἕτερον οὐδὲν γίγνεται πάλιν. αὐτῶν δὲ
 γίγνονται τούτων αἱ μὲν ψύλλαι ἐξ ἐλαχίστης σηπεδόνης (ὅπου 25
 γὰρ ἂν κόπρος ξηρὰ γένηται, ἐνταῦθα συνίστανται), οἱ δὲ
 κόρεις ἐκ τῆς ἱκμάδος τῆς ἀπὸ τῶν ζώων συνισταμένης ἐκτός,
 οἱ δὲ φθειρεῖς ἐκ τῶν σαρκῶν. γίγνονται δ' ὅταν μέλλωσιν,
 οἷον ἰονθοὶ μικροί, οὐκ ἔχοντες πύον· τούτους ἂν τις κεντήσῃ,
 ἐξέρχονται φθειρεῖς. ἐνίοις δὲ τοῦτο συμβαίνει τῶν ἀνθρώπων 30
 νόσημα, ὅταν ὑγρασία πολλὴ ἐν τῷ σώματι ᾗ· καὶ διεφθάρ- 557^a
 ρησάν τινες ἤδη τοῦτον τὸν τρόπον, ὥσπερ Ἀλκμῶνά τέ
 φασι τὸν ποιητὴν καὶ Φερεκύδην τὸν Σύριον. καὶ ἐν νόσοις
 δὲ τισι γίγνεται πλήθος φθειρῶν. ἔστι δὲ γένος φθειρῶν
 οἱ καλοῦνται ἄγριοι καὶ σκληρότεροι τῶν ἐν τοῖς πολλοῖς 5
 γιγνομένων <εἰσίν>· εἰσὶ δ' οὗτοι καὶ δυσαφαίρετοι ἀπὸ
 τοῦ χρωτός. παισὶ μὲν οὖν οὖσιν αἱ κεφαλαὶ γίγνονται
 φθειρῶδεις, τοῖς δ' ἀνδράσιν ἦττον. γίγνονται δὲ καὶ αἱ
 γυναικες τῶν ἀνδρῶν μᾶλλον φθειρῶδεις. ὅσοις δ' ἂν ἐγ-
 γίνωνται ἐν τῇ κεφαλῇ, ἦττον πονοῦσι τὰς κεφαλὰς. ἐγ- 10

16 καὶ τρεφ.] ἄτε τρεφ. *postulant* A-W. an ἄλλως τε καὶ
 τρ.? || 17 ἄκρου ἢ τι κάμπτων καὶ PD^a || 18 ἐκτείνων PD^a ||
 21 εἰσὶ A^aC^a || 22 τε om A^aC^a || καὶ ψύλλοι D^a, καὶ ψύλλοι P ||
 23 κόρεις A^a pr || 26 γὰρ] δ' A^aC^a || ἂν om PD^a || αἱ PD^a ||
 29 ἰονθοὶ A^aC^aD^a || ποιόν PD^a || ἂν PD^a || κεντήσῃ ἐν τοῖς
 ἐξέρχονται A^aC^a tr || 30 τοῦτο om PD^a tr || 557 a 2 ἤδη et τε
 om A^aC^a || ἀκμάνα A^a pr || 3 τὸν ποιητὴν om C^a || ἀσύριον
 A^aC^a || 4 γίνονται A^aC^a || πλήθῃ A^a „*passio*“ = πάθος tr || δέ
 τι γένος C^a tr, nescio an recte || 6 εἰσίν inserui || 7 χρωτός] σώ-
 ματος PD^a tr || 9 ἐγγίνηται A^aC^a || 10 ἐν om PD^a tr.

γίνονται δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐν πολλοῖς φθειρές. καὶ
 γὰρ οἱ ὄρνιθες ἔχουσι, καὶ οἱ καλούμενοι φασιανοὶ ἐὰν μὴ
 κονίωται, διαφθείρονται ὑπὸ τῶν φθειρῶν. καὶ τῶν ἄλ-
 λων δ' ὅσα πτερὰ ἔχει ἔχοντα καυλόν, καὶ τῶν ἐχόντων
 15 τρίχας. πλὴν ὄνος οὐκ ἔχει οὔτε φθειράς οὔτε κρότωνα.
 οἱ δὲ βόες ἔχουσιν ἄμφω· τὰ δὲ πρόβατα καὶ <αἱ> αἰγες
 κρότωνα, φθειράς δ' οὐκ ἔχουσιν· καὶ αἱ ὕες φθειράς
 μεγάλους καὶ σκληροῦς. ἐν δὲ τοῖς κυσὶν οἱ καλούμενοι
 γίνονται κυνοραῖσται. πάντες δ' οἱ φθειρές ἐν τοῖς ἔχουσιν
 20 ἐξ αὐτῶν γίνονται τῶν ζώων. γίνονται δ' οἱ φθειρές μάλ-
 λον ὅταν μεταβάλλωσι τὰ ὕδατα οἷς λούονται, ὅσα ἔχει τῶν
 λουομένων φθειράς. ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ γίνονται μὲν ἐν
 τοῖς ἰχθύσι φθειρές, οὗτοι δ' οὐκ ἐξ αὐτῶν τῶν ἰχθύων
 ἀλλ' ἐκ τῆς ἰλύος· εἰσὶ δὲ τὰς ὕψεις ὅμοιοι τοῖς ὄνοις τοῖς
 25 πολύποσι, πλὴν τὴν οὐρὰν ἔχουσι πλατεῖαν. ἐν δ' εἰδός ἐστι
 τῶν φθειρῶν τῶν θαλαττίων, καὶ γίνονται πανταχοῦ, μά-
 λιστα δὲ περὶ τὰς πτέρυγας. πάντα δὲ πολύποδα ταῦτ' ἐστὶ
 καὶ ἄναιμα ὡς ἔντομα. ὁ δὲ τῶν θύννων οἷστρος γίνεταί

11 ζώων om A^a || 12 οἱ om A^aC^a || οἷ γε καλ. P D^a || μὴ]
 μὲν (A^a tr || 13 κονίωται Sch monente Sylburgio, κονιῶνται
 codd || καὶ τῶν ἄλλων scl ἐν πολλοῖς ἐγγίγνεται φθειρές
 14 ἔχοντα („habentes“ tr) pro scriptura codd τὸ ἔχον dedi, τοὺς
 ὄρνιθας “12 interpretandos esse gallinas ratus. Coniecturam
 Karschii οὐκ ἔχοντα non probo, quod Ar. pediculos insectorum
 alias non memorat || 15 post τρίχας lac indicant A-W || φθει-
 ρας A^a et similiter postea || 15 et 17 κρότωνα P || 16 αἱ in-
 serui || 17 αἱ om P D^a (A^a || 19 κυνοραῖσται D^a ut 1393^b 26, κυνο-
 ραῖσται C^a, κυνοραίσται A^a, κυνορείσται P || 20 μάλιστα P D^a
 21 τὰ om P D^a || 24 ὄνοις C^a tr || 25 παχύποσι A^a, ταχύποσι
 Rhén || παχεῖαν A^a pr || δ' om A^a pr || 26 δὲ μάλιστα A^a ||
 27 πτέρυγας = πτερύγια conieci, τρίγλας codd tr edd. τρώγλας
 Ald C^a A-W. Necesse est aliquod membrum piscis hic dici,
 id quod docent etiam sequentia verba περὶ τὰ πτερύγια || δὲ
 τὰ πολ. (A^a || ταῦτ' εἰσὶ A^a(C^a, ἐστὶ ταῦτα P D^a || 28 ἔναιμα A^a(C^a ||
 ὡς dedi, καὶ A^a(C^a, τὰ D^a, κτὰ P. verba πάντα — ἔντομα te-
 mere del A-W, ego post ἀράχνης ponenda esse censeo; tum
 respondent sequenti loco. quo pisci nomen pediculus datur
 ὁ] τισὶ P D^a.

μὲν περὶ τὰ πτερόγυια, ἔστι δ' ὅμοιος τοῖς σκορπίοις, καὶ τὸ μέγεθος ἡλίκος ἀράχνης. ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ τῇ ἀπὸ Κυ- 30 ρήνης πρὸς Αἴγυπτον ἔστι περὶ τὸν δελφῖνα ἰχθὺς ὃν καλοῦσι φθειῖρα· ὃς γίγνεται πάντων πιότατος διὰ τὸ ἀπολαύειν τροφῆς ἀφθόνου θηρεύοντος τοῦ δελφῖνος.

Γίγνεται δὲ καὶ ἄλλα ζωδάρια, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ πρό- 32 557^b
τερον, τὰ μὲν ἐν ἑρίοις καὶ ὅσα ἐξ ἐρίων ἐστίν, οἷον οἱ σῆτες, οἱ ἐμφύονται μᾶλλον ὅταν κονιορτώδῃ τὰ ἔρια ἤ, μάλιστα δὲ γίνονται ἐν ἀράχνης συγκατακλεισθῇ· ἐκπίνων γάρ, ἂν τι ἐνῇ ὑγρόν, ξηραίνει. γίγνεται δὲ καὶ ἐν χιτῶνι 5 ὁ σκώληξ οὗτος. καὶ ἐπὶ κηρίῳ δὲ γίγνεται παλαιουμένῳ, ὥσπερ ἐν ξύλῳ ζῶον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐλάχιστον εἶναι τῶν ζῴων πάντων καὶ καλεῖται ἀκαρί, λευκὸν καὶ μικρόν. καὶ ἐν τοῖς βιβλίοις ἄλλα γίγνεται, τὰ μὲν ὅμοια τοῖς ἐν τοῖς ἱματίοις, τὰ δὲ τοῖς σκορπίοις ἄνευ τῆς οὐράς, μικρὰ πάμπαν· καὶ 10 ὅλως ἐν πᾶσιν ὡς εἰπεῖν, ἐν τε τοῖς ξηροῖς ὑγραינוμένοις καὶ ἐν τοῖς ὑγροῖς ξηραινομένοις, ὅσα ἔχει αὐτῶν ζωήν. ἔστι δέ τι σκωλήκιον ὃ καλεῖται ξυλοφόρον, οὐδενὸς ἦττον ἄτοπον τούτων τῶν ζῴων. ἡ μὲν γὰρ κεφαλὴ ἕξω τοῦ κελύ- 15 φους προέρχεται ποικίλῃ, καὶ οἱ πόδες ἐπ' ἄκρον, ὥσπερ τοῖς ἄλλοις σκώληξιν, ἐν χιτῶνι δὲ τὸ ἄλλο σῶμα ἀραχνιώδει, καὶ περὶ αὐτὸ κάρφῃ, ὥστε δοκεῖν προσέχεσθαι βαδί-

29 παρὰ A^aC^a || τὰ om C^a || 32 πιότατος A^a || 557 b 1 ζωάρια A^aC^a || καὶ πρότερον om PD^a. ubi hoc dictum sit, non liquet || 2 εἰσὶν A^aD^a || οἱ om A^aC^a. || 3 ἡ τὰ ἔρια PD^a || 5 ἐάν PD^a || ὑγροῦ A^aC^a || καὶ om PD^a tr, del A-W || χιόνι C^a tr || 6 ἐπὶ ἐν PD^a || κηρίῳ] κηρῷ PD^aC^a, τυρῷ volunt Sylb A-W, fort iure || 7 verba ἐν ξύλῳ et 8 μικρόν corr existimant A-W; certe μικρόν post ἐλάχιστον ferri nequit, id quod iam Scal viderat. ψιλόν? || 8 ἀκαρί A^aC^a tr || 10 τοῖς om PD^a || 12 αὐτῶν] αὐτόματον male Pk || 13 ἔτι C^a || ξυλοφόρον e tr suadente Schneidero A-W; ξυλοφθόρον PA^aC^a, ξυλόφθορον D^a || 14 τούτων τῶν ζ. Ald Cs Sch A-W. τούτων om A^aC^a, ἦττον ἀπὸ τούτων τῶν ζ. PD^a || 15 προσέχεται PD^a || ποικίλῃ] τῇ κοίλῃ A^a || ἄκρον A^a, ἄκρων C^a tr || 16 δέ] καὶ PD^a || ἀραχνιώδει post δὲ A^a, ἀραχνιώδης PD^a.

ζοντι ταῦτα δὲ σύμφυτα τῷ χιτῶνί ἐστιν — ὥς γὰρ κοχλία
 τὸ ὄστρακον, οὕτω τὸ ἅπαν τῷ σκώληκι — καὶ οὐκ ἀπο-
 20 πίπτει ἀλλ' ἀποσπᾶται ὥσπερ προσεφυγκότα· καὶ ἐάν τις
 τὸν χιτῶνα περιέλῃ, ἀποθνήσκει καὶ γίγνεται ὁμοίως ἀχρεῖος
 ὥσπερ ὁ κοχλίας περιαιρεθέντος τοῦ ὄστράκου. χρόνον δὲ
 προϊόντος γίγνεται καὶ οὗτος ὁ σκώληξ χρυσάλλης ὥσπερ αἱ
 κάμπαι, καὶ ζῇ ἀκινήτως· ὃ τι δ' ἐξ αὐτοῦ γίγνεται τῶν
 25 περωτῶν ζῶων, οὕτω συνῶπται. τὰ δ' ἐρινεὰ τὰ ἐν τοῖς
 ἐρινεοῖς ἔχουσι τοὺς καλουμένους ψῆνας. γίγνεται δὲ τοῦτο
 πρῶτον σκολήκιον, εἴτα περιρραγέντος τοῦ δέρματος ἐκπέτε-
 ται τοῦτο ἐγκαταλιπὼν ὁ ψῆν, καὶ εἰσδύεται εἰς τὰ τῶν
 συνῶν ἐρινεά, καὶ διὰ στιγμάτων ποιεῖ μὴ ἀποπίπτειν τὰ
 30 ἐρινεά· διὸ περιάπτουσί τε τὰ ἐρινεὰ πρὸς τὰς συνῆς οἱ
 γεωργοί, καὶ φυτεύουσι πλησίον ταῖς συνκαῖς ἐρινεούς.
 33 Τῶν δὲ τετραπόδων καὶ ἐναίμων καὶ ῥοτόκων αἱ μὲν
 558^a γενέσεις εἰς τὸ ἔαρος, ὀχεύεται δ' οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν
 ὥραν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔαρος τὰ δὲ θέρους τὰ δὲ περὶ τὸ μετό-
 πωρον, ὥς ἐκάστοις πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἐκγόνων ἡ ἐπιούσα
 ὥρα συμφέρει. ἡ μὲν οὖν χελώνη τίκτει ὥς σκληρόδεσμα
 5 καὶ δίχροα ὥσπερ τὰ τῶν ὀρνέθων, τεκούσα δὲ κατορύττει

18 σύμφυτα A^a, συμφυᾶ C^a || εἰσιν A^a(C^a || ὥς γὰρ A-W,
 ὥσπερ codd || κοχλία D^aA^a pr C^a, κοχλίας A^a re || 20 ἂν A^a ||
 21 τὸν χιτῶνά τις A^a(C^a tr || 23 αἱ || καὶ αἱ PD^a || 24 ὃ τι || ὃ PD^a ||
 αὐτῶν A^a pr, αὐτῆς C^a, δὲ ταύτου P || 25 τὰ δ' ἐρινεὰ τὰ Sch,
 recte, ut opinor; nam Aristoteli ἐρινεὸν idem esse videtur
 quod aliis ὄλυνθος est. οἱ δ' ἐρινεοὶ ἐν ταῖς ἐρινεοῖς A^a(C^a,
 οἱ δὲ ῥῖνες οἱ PD^a, οἱ δ' ἐρινεοὶ ἐν τ. ἐρινεοῖς Pk || ἐν τ. ἐρίνοις
 D^a, ἐν τ. ἔρινοις P || 26 ψῆρας PD^a || τοῦτο πρῶτον] πρῶτον τὸ
 A^a(C^a tr || 27 ἐμπεριρραγέντος PD^a, περιαιρεθέντος C^a || ἐκπέτα-
 ται A^a(C^a, ἐκπέττεται P || 28 ἐγκαταλείπον PD^aA^a re || ὁ ψῆν
 Sylb, ὄψιν codd || ἐνδύεται A^aC^a || 29 σῶκων A^a || 29 et
 30 ἐρινὰ PD^a, ἐρινούς A^a re || στιγμάτων conieci, στομάτων
 PD^a(C^a Bk, στόματος A^a, διαστομῶν Sylb, e codice Ambr Cs,
 edd seq || 30 συνῆας A^a pr C^a. Totum 32. caput multis de causis
 suspicionem movet || 558^a a 1 κατὰ] πάντα PD^a || 3 πρὸς] περὶ
 A^aC^a || 4 μὲν οὖν] δὲ D^a tr || χελώνη testudo terrestris velut t.
 graeca putanda est || 5 δίχροα PD^a.

καὶ τὸ ἄνω ποιεῖ ἐπίκροτον· ὅταν δὲ τοῦτο ποιήσῃ, φοιτῶσα
ἐπωάζει ἄνωθεν· ἐκλέπεται δὲ τὰ ῥὰ τῷ ὑστέρῳ ἔτει. ἡ δ'
ἐμὺς ἐξιούσα ἐκ τοῦ ὕδατος τίκτει, ὀρύξασα βόθυνον πιθώδη,
καὶ ἐντεκοῦσα καταλείπει· ἐάσασα δ' ἡμέρας ἐλάττους ἢ τριά-
κοντα ἀνορύττει καὶ ἐκλέπει ταχύ, καὶ ἀπάγει τοὺς νεοττοὺς 10
εὐθύς εἰς τὸ ὕδωρ. τίκτουσι δὲ καὶ αἱ θαλάττιαι χελῶναι ἐν
τῇ γῇ ῥὰ ὅμοια τοῖς ὄρνεσι τοῖς ἡμέροις, καὶ κατορύξασαι
ἐπωάζουσι τὰς νύκτας. τίκτουσι δὲ πολὺ πλῆθος ῥῶν· καὶ
γὰρ εἰς ἑκατὸν τίκτουσιν ῥά. τίκτουσι δὲ καὶ σαῦροι καὶ
κροκόδειλοι οἱ χερσαῖοι καὶ οἱ ποτάμιοι εἰς τὴν γῆν. ἐκλέ- 15
πεται δὲ τὰ τῶν σαύρων αὐτόματα ἐν τῇ γῇ· οὐ γὰρ διετίζει
ὁ σαῦρος· λέγεται γὰρ ἐξαμηνόβιος εἶναι ὁ σαῦρος. ὁ δὲ
ποτάμιος κροκόδειλος τίκτει μὲν ῥὰ πολλά, τὰ πλεῖστα περὶ
ἐξήκοντα, λευκὰ τὴν χροάν, καὶ ἐπικάθηται δ' ἡμέρας ἐξή-
κοντα (καὶ γὰρ καὶ βιοῖ χρόνον πολύν), ἐξ ἐλαχίστων δ' 20
ῥῶν ζῶον μέγιστον γίνεταί τοῦτο· τὸ μὲν γὰρ ῥὸν οὐ
μειζόν ἐστι χηνείου, καὶ ὁ νεοττὸς τούτου κατὰ λόγον,
αὐξάνομενος δὲ γίνεταί καὶ ἐπτακαίδεκα πήχεων. λέγουσι
δέ τινες ὥς καὶ αὐξάνεται ἕως ἂν ζῇ.

34

Τῶν δ' ὄφρων ὁ μὲν ἔχῃς ζωοτοκεῖ ἔξω, ἐν αὐτῷ προῶ- 25
τον ὠοτοκήσας· τὸ δ' ῥόν, ὥσπερ τῶν ἰχθύων, μονόχρουν
ἐστὶ καὶ μαλακόδερμον. ὁ δὲ νεοττὸς ἄνω ἐπιγίγνεται, καὶ

6 ἄνω A^a || 8 ἐμὺς C^a tr || βό von A^a pr || 9 ἐλάττους ἢ om
PD^a || 10 ἐκλείπει P, ἐκλέπτει D^a corr || 11 εὐθύς ante 10 τοὺς
PD^a tr || 12 ῥὰ om PD^a || ἡμετέροις A^aC^a || 13 ταῖς νύκταις
A^aC^a || 14 εἰς om PD^a || καὶ αἱ σαῦραι καὶ οἱ κρ. A^aC^a || 16 σαν-
ρῶν A^aC^a || 17 ἐκμηνος εἶναι βίος σαύρας A^aC^a, ἐξάμημος εἶναι
βίος ὁ σαύρας Rhen, ὁ σαύρας βίος A-W || 18 πολλά τὰ πλεῖστα
om PD^a || 19 δ' om PD^a || 20 καὶ post γὰρ om PD^a || 21 μέ-
γιστον ζῶον PD^a || τοῦτο Sch, A-W respicientes Herodotum
II 68. ἐκ τούτων codd. ἐξ ἐλαχίστου δὲ τῶν ζῶων μ. γ. τ. Sch,
ἐξ ἐλαχίστου δ' ἐν ῥῷ ζῶον μ. γ. ἐν τοῦτο Pk. Ego potius
scribere velim ἐξ ἐλαχίστου δ' ῥῷ ζ. μ. γ. τ. || 22 τούτου] τοῦ P,
om D^a || 23 καὶ om A^a || 24 ὥς] ὅτι A^a, καὶ ὥς C^a || ἂν] οὐ A^a ||
25 ἔξω] ἐξ ὧν C^a || 26 μονόχροόν A^aC^a. || 27 ἄνωθεν περιγίγνεται
PD^a tr. κάτω pro ἄνω Karsch, perperam.

οὐ περιέχει φλοιὸς ὀστρακώδης, ὥσπερ οὐδὲ τὰ τῶν ἰχθύων.
 τίττει δὲ <τὰ> μικρὰ ἐχίδια ἐν ὑμέσιν, οἷ περιρρήγνυνται
 10 τριταῖοι· ἐνίστε δὲ καὶ ἔσωθεν διαφαρόντα αὐτὰ ἐξέρχεται.
 τίττει δ' ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καθ' ἓν, τίττει δὲ πλείω ἢ εἴκοσιν.
 558^b οἱ δ' ἄλλοι ὅφεις ὠτοκοῦσιν ἔξω, τὰ δ' ὡὰ ἀλλήλοις συν-
 εχῇ ἐστίν ὥσπερ αἱ τῶν γυναικῶν ὑποδερίδες· ὅταν δὲ τέκη
 εἰς τὴν γῆν, ἐπαράζει. ἐκλέπεται δὲ καὶ ταῦτα τῷ ὑστέρῳ
 ἔτει.

Z.

5 Αἱ μὲν οὖν τῶν ὀφειων καὶ τῶν ἐντόμων γενέσεις, ἔτι
 δὲ τῶν τετραπόδων καὶ ὠτόκων, τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον.
 οἱ δ' ὄρνιθες ὠτοκοῦσι μὲν ἅπαντες, ἡ δ' ὥρα τῆς ὀχέας
 καὶ σὶ τόκοι οὐ πᾶσιν ὁμοίως ἔχουσιν. τὰ μὲν γὰρ καὶ ὀχεύε-
 ται καὶ τίττει κατὰ πάντα τὸν χρόνον ὥς εἰπεῖν, οἶον ἄλε-
 10 κτορίς καὶ περιστερὰ, ἡ μὲν ἀλεκτορίς ὄλον τὸν ἐνιαυτὸν
 ἔξω δύο μηνῶν τῶν ἐν τῷ χειμῶνι τροπικῶν. πληθὸς δὲ
 τίττους ἐναι καὶ τῶν γενναίων πρὸ ἐπρασμοῦ καὶ ἐξή-
 κοντα· καίτοι ἦττον πολυτόκοι αἱ γενναῖαι τῶν ἀγεννῶν
 εἰσιν. αἱ δ' Ἀδριανικαὶ ἀλεκτορίδες εἰσὶ μὲν μικρὰ τὸ μέγε-
 15 θος, τίττους δ' ἂν' ἐκάστην ἡμέραν· εἰσὶ δὲ χαλεπαὶ καὶ
 κτείνουσι τοὺς νεοττοὺς πολλάκις· χρώματα δὲ παντοδαπὰ
 ἔχουσιν. τίττους δὲ καὶ οἰκογενεῖς ἐναι δις τῆς ἡμέρας·
 ἥδη δὲ τινες λίαν πολυτοκήσασαι ἀπέθανον διὰ ταχέων. αἱ
 μὲν οὖν ἀλεκτορίδες τίττους, ὥσπερ εἴρηται, συνεχῶς·
 20 περιστερὰ δὲ καὶ φάττα καὶ τρυγῶν καὶ οἰνὰς διτοκοῦσι μὲν,
 ἄλλ' αἱ περιστερὰ καὶ δεκάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ τίττους. οἱ

29 τὰ inser A-W, δὲ καὶ μ. Aⁿ || μικρὰ ἐχίδια Aⁿ, μικρὸν ἐχίδιον Cⁿ || 30 ἔσωθεν] τὰ ἔσω Aⁿ Cⁿ || ἐξέρχονται Aⁿ 31 πλέον Aⁿ || h 3 καὶ om Aⁿ || ἐτέρω Aⁿ Cⁿ tr. cf ^a7 || 6 δὲ] δὲ καὶ P, δὲ καὶ τῶν ζώων Dⁿ „autem animalium“ tr. || τετραπόδων ζώων καὶ ὠτοκοῦντων P || 7 ἅπαντα Aⁿ || 8 καὶ al om Aⁿ Cⁿ || 11 δοῦν μηνῶν Aⁿ Cⁿ || 13 πολυτόκοι Aⁿ | αἱ γ. | καὶ αἱ γ. P Eⁿ || 14 ἀδριανικαὶ Aⁿ Cⁿ „adrianae“ tr. τοὺς Ἀδριατικοὺς ὄρνιθας Ath 285^a 17 καὶ, quod om Aⁿ Cⁿ, exspectes ante δις || 20 οἴσκει P Eⁿ 21 αἱ] ὡς P Dⁿ, οὐχ ὡς Ald, ἐναι P k || τοῦ] μὲν τοῦ Dⁿ pr P Eⁿ.

δὲ πλείστοι τῶν ὀρνίθων τίκτουσι τὴν ἐαρινὴν ὥραν, καὶ εἰσιν οἱ μὲν πολύγονοι αὐτῶν, πολύγονοι δὲ διχῶς, οἱ μὲν τῷ πολλάκις, ὥσπερ αἱ περιστεραί, οἱ δὲ τῷ πολλά, ὥσπερ αἱ ἀλεκτορίδες. τὰ δὲ γαμψώνυχα πάντα ὀλιγόγονά ἐστιν 25 ἔξω κεγχρίδος· αὕτη δὲ πλείστα τίκτει τῶν γαμψωνύχων. ὥπται μὲν οὖν καὶ τέτταρα ἤδη, τίκτει δὲ καὶ πλείω. τίκτουσι δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐν νεοττιαῖς, τὰ δὲ μὴ πτητικὰ ἐν νεοττιαῖς οὐδαμῶς, οἷον οἱ τε πέρδικες καὶ οἱ ὄρνυγες, ἀλλ' 559^a ἐν τῇ γῇ, ἐπηλυγαζόμενα ὕλην. ὡσαύτως δὲ καὶ κόρυδος καὶ τέτριξ. ταῦτα μὲν οὖν ὑπηνέμους ποιεῖται τὰς νεοτεύσεις· ὃν δ' οἱ Βοιωτοὶ καλοῦσιν εἴροπα, εἰς τὰς ὁπὰς ἐν τῇ γῇ καταδύμενος νεοττεύει μόνος. αἱ δὲ κίχλαι νεο- 5 τιὰν μὲν ποιοῦνται ὥσπερ αἱ χελιδόνες ἐκ πηλοῦ ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τῶν δένδρων, ἐφεξῆς δὲ ποιοῦσιν ἀλλήλαις καὶ ἐχομένας, ὥστ' εἶναι διὰ τὴν συνέχειαν ὥσπερ ὀρμαθὸν νεοτιῶν. ὁ δ' ἔποψ μόνος οὐ ποιεῖται νεοτιὰν τῶν καθ' ἑαυτὰ νεοττενόντων, ἀλλ' εἰσδυόμενος εἰς τὰ στελέχη ἐν 10 τοῖς κοίλοις αὐτῶν τίκτει, οὐδὲν συμφορούμενος. ὁ δὲ κύψελος καὶ ἐν οἰκίᾳ νεοττεύει καὶ ἐν πέτραις. ἡ δὲ τέτριξ,

22 post ὀρνίθων inser ἀπαξ Pk ex Sch, qui post τίκτουσιν verba ἀπαξ καὶ inserenda censet. At his verbis insertis enunciatum ad sequentia accommodatum non est. Tum potius post 25. ἀλεκτορίδες ponendum esset || 23 et 24 αἱ PD^a || 25 δὲ post τὰ om PE^a || ὀλιγόγονια PE^a || 27 καὶ om PE^a || ὥπται . . . πλείω] non acute dictum || 28 νεοττίαῖς D^a, νεοττίαῖς PE^a utrobique || πτητικὰ οὐκ ἐν ν. οἷον αἱ τε PD^a || 559 a 1 ἀλλ'] τίκτει δὲ D^a || 2 ἐν τῇ ἐπηλυγαζομένῃ ὕλῃ A^aC^a, ἐπιλαζόμενα ὕλης PE^a κόρυδες et 4 βοιώτιοι PD^a || 3 οὖν om A^aC^a || 4 μέροπα PD^a ut 615^b 25, 626^a 13. „iropem“ tr. ἀέροπα Sch ex Anton. Liberali (ἡέροπον) et Hesychio, qui etiam ἔροπα et μέροπα exhibet || 5 νοττεύει C^a || νεοτιὰν PD^aA^a, νεοττεῖαν E^a || 6 ποιοῦσιν A^aC^a || πηλοῦ, ἐπὶ τοῖς ὑ. δὲ τῶν Pk || 7 δὲ] τε Pk || 8 ὀρμαθῇ P, ὀρμαθῇ D^a || 9 νεοττεῖαν PD^a || ἔποψ P || νεοτεῖαν PD^a || 10 ἑαυτὰ Ambr ἑαυτὸν A^aC^aD^aE^a, αὐτὸν P || 11 κύψελος audacter mutavi; κόκκυξ PA^aC^a, κίρκος D^a tr fort de coniectura, utrumque falsum. ὁ δὲ κόκκυξ . . . <Χελιδὼν δὲ> καὶ Pk || 12 καὶ post κ. om A^aC^a.

ἦν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι οὐραγα, οὐτ' ἐπὶ τῆς γῆς νεοττεύει
οὐτ' ἐπὶ τοῖς δένδρεσιν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς χαμαιζήλοις φυτοῖς.

2

15

Τὸ δ' ὥδιν ἀπάντων ὁμοίως τῶν ὀρνίθων σκληρόδερμόν
ἔστιν, ἐὰν γόνῳ γένηται καὶ μὴ διαφθαρεῖ· ἔνια γὰρ μα-
λακὰ κίττουσιν αἱ ἀλεκτορίδες· καὶ δίχροα τὰ ὥα τῶν ὀρνί-
θων, ἐκτὸς μὲν τὸ λευκόν, ἐντὸς δὲ τὸ ὠχρόν. διαφέρουσι
δὲ τὰ τῶν περὶ ποταμούς καὶ λίμνας γιγνόμενων ὀρνέων

20

πρὸς τὰ τῶν ξηροβατικῶν· πολλαπλάσιον γὰρ ἔχει τὰ τῶν
ἐνύδρων κατὰ λόγον τὸ ὠχρόν πρὸς τὸ λευκόν. καὶ τὰ
χρώματα δὲ τῶν ὥων διαφέρει κατὰ τὰ γένη τῶν ὀρνίθων·
τῶν μὲν γὰρ λευκά ἐστι τὰ ὥα, οἷον περιστερᾶς καὶ πέρδι-
κος, τῶν δ' ὠχρά, οἷον τῶν περὶ τὰς λίμνας, τῶν δὲ κατε-

25

στιγμένα, οἷον τὰ τῶν μελεαγρίδων καὶ φασιανῶν· τὰ δὲ
τῆς κεγχρίδος ἐρυθρά ἐστιν ὥσπερ μίλτος. ἔχει δὲ τὸ ὥδιν
διαφορὰν· τῇ μὲν γὰρ ὀξὺ τῇ δὲ πλατύτερόν ἐστιν· ἐξιόντος
δ' ἡγεῖται τὸ πλατύ. ἔστι δὲ τὰ μὲν μακρὰ καὶ ὀξέα τῶν
ὥων θήλεα, τὰ δὲ στρογγύλα καὶ περιφέρειαν ἔχοντα κατὰ

30

τὸ ὀξὺ ἄρρενα. ἐκλέπεται μὲν οὖν ἐπ' αἰσάντων τῶν ὀρνίθων,

559^b

οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτόματα ἐν τῇ γῇ ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ,
κατορυτιόντων εἰς τὴν κόπρον· καὶ ἐν Συρακούσαις δὲ φιλο-
πότης τις ὑποτιθέμενος ὑπὸ τὴν ψίαθον εἰς τὴν γῆν τοσοῦ-
τον ἔπινεν, ὥς φασί, χρόνον συνεχῶς, ἕως ἐκλέποι τὰ ὥα.

ἥδη δὲ καὶ κείμενα ἐν ἀγγείοις ἀλεινοῖς ἐξεπέφθη καὶ ἐξῆλ-

13 καλοῦσιν οἱ ἄθ. PD^a || 16 ἔστιν] τ' ἐστίν PD^a || ἐὰν
γόνῳ γένηται] cur haec addita sint, non intellego || 17 τῶν]
τὰ τῶν PE^a || 19 τὰ] καὶ τὰ PD^a || 20 ξηροβιωτικῶν E^a, ξηρά
βιωτικῶν P || πολλὰ πλεῖον PE^a || τὸ codd tr || 22 τὰ om PD^a ||
23 εἶσι A^a || καὶ πέρδικος om A^aC^a || 24 τῶν post οἷον om
A^a pr || 25 μελεαπίδων P, μελεασπίδων E^a || 26 εἶσιν A^a „27 ὀξὺ-
τητι πλ. PE^a || 29 θήλεα] ἄρρενα et 30 ἄρρενα] θήλεα Sch An-
tigonum, Columellam, Plin, Albertum respiciens || 30 ἐκπέττεται
P, ἐκπέττεται E^a, ἐκπέμπεται D^a „aperiuntur“ tr || b 1 ἀλλὰ
om A^a pr C^a || 2 εἰς τὴν γῆν εἰς τὴν κόπρον PE^a || συρακούσαις
C^aE^a || 4 χρόνον ἔπινε, omissis ὥς φασί, A^aC^a || ἕως] ἕως ἐν
A^aC^a || ἐκλέποι Bk, ἐκλέπη A^aC^a, ἐκλαπεῖη PD^a tr, quod fort
restituendum est. ἐκλέπειν volunt A-W || 5 ἐξεπέμφθη et 6 αὐτο-
μάτως PD^a.

θεν ἀντόματα. ἡ μὲν οὖν γονὴ πάντων τῶν ὀρνίθων λευκή,
 ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ζώων· ὅταν δ' ὀχευθῇ, ἄνω πρὸς τὸ
 ὑπόζωμα λαμβάνει ἡ θήλεια. καὶ τὸ μὲν πρῶτον λευκὸν καὶ
 μικρὸν φαίνεται, ἔπειτα ἐρυθρὸν καὶ αἱματῶδες, αὐξανό- 10
 μενον δ' ὠχρὸν καὶ ξανθὸν ἅπαν· ὅταν δ' ἤδη γέννηται
 ἀδρότερον, διακρίνεται, καὶ ἔσω μὲν τὸ ὠχρὸν ἔξω δὲ τὸ
 λευκὸν περιίσταται. ὅταν δὲ τελειωθῇ, ἀπολύεται τε καὶ
 ἐξέρχεται οὕτω τῷ καιρῷ ἐκ τοῦ μαλακῶν εἶναι μεταβάλλον
 ἐπὶ τὸ σκληρόν, ὥστ' ἐξέρχεται μὲν οὐπω πεπηγός, ἐξελθὼν
 δ' εὐθύς πηγνύται καὶ γίννεται σκληρόν, ἂν μὴ ἐξίῃ νενο- 15
 σηκός. ἐφάνη δ' ἤδη, οἷον ἔν τινι καιρῷ γίννεται τὸ ῥόν
 (ἅπαν γὰρ ὠχρὸν ὁμοίως ἐστίν, ὥσπερ ὕστερον ὁ νεοττός),
 τοιαῦτα καὶ ἐν ἀλεκτρούνι διαιρουμένῳ ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα,
 οὐπερ αἱ θήλειαι ἔχουσι τὰ ῥά, τὸ μὲν εἶδος ὠχρὰ ὅλα, τὸ
 δὲ μέγεθος ἡλίκα ῥά· ἃ ἐν τέρατος λόγῳ τιθέασιν. οἱ δὲ 20
 λέγοντες ὅτι ὑπολείμματά ἐστι τὰ ὑπηνέμια τῶν ἔμπροσθεν
 ἐξ ὀχρείας γενομένων, οὐκ ἀληθῆ λέγουσιν· ὥπται γὰρ ἱκανῶς
 ἤδη <ὅτι> ἀνόχευτοι νεοττίδες ἀλεκτορίδων καὶ χηνῶν τίκτου-
 σιν ὑπηνέμια. τὰ δ' ῥά τὰ ὑπηνέμια ἐλάττω μὲν τῷ με-
 γέθει γίννεται καὶ ἥττον ἡδέα καὶ ὑγρότερα τῶν γονίμων, 25
 πλήθει δὲ πλείω· ὑποτιθεμένων δὲ τῇ ὀρνίθι οὐδὲν παχύ-

8 μικρὸν καὶ λευκὸν PD^a tr, cf ζγγ 751^b 32 || 10 γίννεται
 PD^a || 12 τε om PD^a || 13 ἐξέρχεται πεπηγός οὕτως A^aC^a,
 oculis scribentis aberrantibus in sequens οὐπω πεπηγός, quare
 damnanda est Pikkoli mutatio πεφυκός οὕτω τῷ καιρῷ ἐκ τοῦ
 μαλακοῦ μεταβάλλειν ἐπὶ || τῷ incertum C^a || μεταβάλλοντος P,
 μεταβαλόντος D^aE^a || 14 ἐπὶ] πρὸς PD^a || πω om A^aC^a || ἐξε-
 ρόμενον D^a, ἐξερχόμενον PE^a || 15 εὐθέως PD^a || ἐάν PD^a
 ἐξίῃ] ἡ PD^a tr || 16 οἷον] ὠδν P || 17 ἅπαντα γὰρ ὠχρὰ ὁμοίως
 E^a, ἅπαντα ὁμοίως γὰρ ὠχρὸν P || ἐστίν delendum videtur
 18 ἀλέκτορι D^a, ἀλεκτορίδι PE^a || 20 ἃ om PD^a, ὁ Cam || 21 εἰς
 A^a || 22 γενομένων coniecī, γινομένων codd || ἀληθῶς A^a || 23 ὅτι
 inserui, τίκτουςαι codicum A^aC^a (τεκοῦσαι PD^a) mutavi in
 τίκτουςιν. Cf ζγγ 750^b 26; non enim puto schema Pindaricum
 in usu Aristotelis esse. Post ἤδη inser καὶ τόδε Pk || 24 δ']
 γὰρ C^a || ὑπηνέμια τῶν ἔμπροσθεν ἐξ ὀχρείας γενομένων ἐλάττω
 A^a || 25 γίννονται .A^a.

νεται τὸ ὕγρὸν, ἀλλὰ τὸ ὠχρὸν διαμένει καὶ τὸ λευκὸν ὁμοία ὄντα. γίγνεται δ' ὑπηνέμια πολλῶν, οἷον ἀλεκτορίδος, πέρδικος, περιστερᾶς, ταῶνος, χηνός, χηναλώπεκος. ἐκλέπεται
 30 δ' ἐπ' αἰσθησῶν ἐν τῷ θέρει θᾶττον ἢ ἐν τῷ χειμῶνι· ἐν ὀκτω-
 560^a καίδεκα γὰρ ἡμέραις αἱ ἀλεκτορίδες ἐν τῷ θέρει ἐκλέπουσιν, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ἐνίοτ' ἐν πέντε καὶ εἴκοσιν. διαφέρουσι μέντοι καὶ ὄρνιθες ὀρνίθων τῷ ἐπ' αἰσθητικώτεροι εἶναι ἕτεροι ἐτέρων. ἔαν δὲ βροντήσῃ ἐπ' αἰσθησῶς, διαφθείρεται τὰ φῶα.
 5 τὰ δὲ καλούμενα ὑπὸ τινων κυνόςουρα καὶ οὐρία γίγνεται τοῦ θέρους μᾶλλον. ζεφύρια δὲ καλεῖται τὰ ὑπηνέμια ὑπὸ τινων, ὅτι ὑπὸ τὴν ἑαρινὴν ὥραν φαίνονται δεχόμεναι τὰ πνεύματα αἱ ὄρνιθες· τοιοῦτον δὲ ποιοῦσι καὶ τῇ χειρὶ πως ψηλαφώμεναι. γίγνεται δὲ τὰ ὑπηνέμια γόνιμα καὶ τὰ ἐξ
 10 ὀχέας ἥδη ἐνυπάρχοντα μεταβάλλει τὸ γένος εἰς ἄλλο γένος, ἔαν πρὶν μεταβαλεῖν ἐκ τοῦ ὠχροῦ εἰς τὸ λευκὸν ὀχεύηται ἢ τὰ ὑπηνέμια ἔχουσα ἢ τὰ γόνω εἰλημμένα ἐξ ἐτέρου ὄρνιθος· καὶ γίγνεται τὰ μὲν ὑπηνέμια γόνιμα, τὰ δὲ προϋπάρχοντα κατὰ τὸν ὕστερον ὀχεύοντα ὄρνιθα.
 15 ἔαν δ' ἥδη μεταβαλλόντων εἰς τὸ λευκόν, οὐδὲν μεταβάλλει οὔτε τὰ ὑπηνέμια ὥστε γίνεσθαι γόνιμα, οὔτε τὰ γόνω κνόμενα ὥστε μεταβαλεῖν εἰς τὸ τοῦ ὀχεύοντος γένος. καὶ ἔαν ὑπαρχόντων δὲ μικρῶν διαλείπῃ ἢ ὀχέα, οὐδὲν ἐπαν-
 20 γίγνεται ἢ ἐπίδοσις εἰς τὸ μέγεθος. ἔχει δὲ φύσιν τοῦ

27 τῷ ὕγρῳ PE^a || τὰ λευκά A^aC^a || 30 θᾶττον] ἔλαττον PE^a || 560 a 2 τῷ χειμῶνι δὲ, omisso ἐν A^aC^a || ἐν alterum om PD^a || 3 καὶ] καὶ οἱ D^aE^a || 4 βροντίσῃ A^a || φθείρεται A^aC^a pr || 5 οὐρία D^aE^a „uria“ tr || 7 εἰαρινὴν A^aC^a, ἑαρινὴν E^a || δεχόμενοι D^a, δεχόμενα PA^a || 8 οἱ D^a || 9 ψηλαφώμενα A^a || 10 ἐνυπάρχοντα ἥδη A^a || 11 μεταβάλλειν PC^a || περίλευκον A^a pr C^a tr || 12 γόνω εἰλημμένα D^a, γονοιστημένα PE^a || 15 ἂν PD^a || μεταβάλλον PE^a || μεταβαλλόντων P, μεταβαλόντων E^a Pk, 17 μεταβάλλειν PD^a || 18 δὲ] γε Pk || διαλείπῃ C^a || 20 ἢ et εἰς om PE^a || Verba ἔχει — ^b 3 περιίσταται del A-W; sane contextum interrumpunt neque quisquam hoc loco desideret. Et hic et ζγγ 753^a 34 Ar. praecipue ovorum, quae ad excludendos

ὥστ' τὸ ὥχρον καὶ τὸ λευκὸν ἐναντίαν οὐ μόνον τῷ χρώματι ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει· τὸ μὲν γὰρ ὥχρον ὑπὸ τοῦ ψύχους πηγνυται, τὸ δὲ λευκὸν οὐ πηγνυται ἀλλ' ὑγραίνεται μᾶλλον· ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς τὸ μὲν λευκὸν πηγνυται, τὸ δ' ὥχρον οὐ πηγνυται ἀλλὰ μαλακὸν διατελεῖ, ἂν μὴ κατα- ■⁵ καυθῇ, καὶ μᾶλλον ἐψόμενον ἢ πυρούμενον συνίσταται καὶ ξηραίνεται. ἐκάτερον δὲ χωρὶς ὑμῖν διείληπται ἀπ' ἀλλήλων. αἱ δὲ πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ ὥχρου χάλαζαι οὐδὲν συμβάλλονται πρὸς τὴν γένεσιν, ὥσπερ τινὲς ὑπολαμβάνουσιν· εἰσὶ δὲ δύο, ἡ μὲν κάτωθεν ἡ δ' ἄνωθεν. συμβαίνει δὲ περὶ 30 τὸ ὥχρον καὶ τὸ λευκὸν καὶ <τόδε>· ὅταν ἐξαίρεθέντα συνερᾷ τις πλείω τοιαῦτα εἰς κύστιν καὶ ἔψη μαλακῶς καὶ μὴ 560^b συντόνω τῷ πυρὶ, τὸ ὥχρον εἰς τὸ μέσον συνέρχεται πᾶν, κύκλῳ δὲ τὸ λευκὸν περιίσταται. τῶν δ' ἀλεκτορίδων αἱ νεοττίδες πρῶτον τίκτουσιν εὐθύς ἀρχομένου τοῦ ἔαρος, καὶ πλείω τίκτουσιν ἢ αἱ πρεσβύτεραι· ἐλάττω δὲ τῷ μεγέθει 5 τὰ ἐκ τῶν νεωτέρων. ὅπως δ' ἐὰν μὴ ἐπρώξωσιν αἱ ὄρνιθες, διαφθείρονται καὶ κάμνουσιν. ὀχυνθεῖσαι δ' αἱ μὲν ὄρνιθες φρίττουσί τε καὶ ἀποσεύονται καὶ πολλάκις κάρφος περιβάλλονται (ποιοῦσι δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ τεκοῦσαι ἐνίοτε), αἱ δὲ περιστεραὶ ἐφέλκουσι τὸ ὄροπύγιον, οἱ δὲ χῆνες κατα- 10 κολουμβῶσιν. αἱ δὲ κνήσεις καὶ αἱ τῶν ὑπηνεμίων ὥδων συλ-

pullos foveantur, mutationem magis ratione quam experientia nisus explicat || 21 τὸ] τό τε D^a, οὔτε P, οὔτε τὸ E^a || 22 τοῦ om C^a || ψυχροῦ DE^a || 23 λευκὸν δὲ PD^aE^a || 24 πυρὸς] velut in furno ad pullos excludendos instituto || πηγνυται] pullus enim fit || 25 μαλακὸν διατελεῖ] cibus enim pulli est || 26 ἐψόμενον ἢ πυρούμενον (conieci; ἐψόμενον — ἐπομένον P — ἢ πυρούμενον codd) ad artem culinariam spectat || 27 χωρὶς ἐν ὑμῖν διείληπται ἀπ' PD^a || 31 τόδε inserui, cf ^b 25 || συνερᾷση Bk, συγκράση P, συγκεράση D^aE^a, συνερανίσση A^aC^a tr; cf 752^a 4 || h 1 εἰς τὴν κ. A^aC^a || μαλακῶ PD^a || 2 συντόνω A^aC^a tr || τῷ om PD^a || συνέρχεται et 3 περιίστασθαι Pk || περιτέταται A^aC^a || 4 νεοττίδες C^a || πρῶται A^a || 5 τίκτουσιν] τε τ. C^a, δὲ τ. PD^a || ἢ om PD^a || 6 μήπω PD^a || ἐπρώξουσιν A^a || 7 δὲ ὄρνιθες A^a, δὲ αἱ ὄρ. C^a || 10 οὄροπύγιον A^a || 11 αἱ post καὶ om PC^aA^a pr.

λήψεις ταχεῖαι γίνονται ταῖς πλείσταις τῶν ὀρνίθων οἶον
καὶ τῇ πέρδικι, ὅταν ὀργᾷ πρὸς τὴν ὀχέαν· ἐὰν γὰρ κατὰ
πνεῦμα στῇ τοῦ ἄρρενος, κυτίζεται καὶ εὐθὺς ἄχρηστος γί-
15 ννεται πρὸς τὰς θήρας· ὅσῳρησιν γὰρ δοκεῖ ἔχειν ἐπίδηλον
ὁ πέρδιξ. ἡ δὲ τοῦ ῥοῦ γένεσις μετὰ τὴν ὀχέαν καὶ ἐκ τοῦ
ῥοῦ πάλιν συμπεττομένου ἢ τοῦ νεοττοῦ γένεσις οὐκ ἐν ἴσοις
χρόνοις συμβαίνει πᾶσιν, ἀλλὰ διαφέρει κατὰ τὰ μεγέθη τῶν
γεννώντων. συνίσταται δὲ τὸ τῆς ἀλεκτορίδος ῥὸν μετὰ τὴν
20 ὀχέαν καὶ τελειοῦται ἐν δέχ' ἡμέραις ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ· καὶ
τῆς περιστερᾶς δ' ἐν μικρῷ ἐλάττονι. δύνανται δ' αἱ περι-
στεραὶ καὶ ἥδη τοῦ ῥοῦ ἐν ὠδίνι ὄντος κατέχειν· ἐὰν γὰρ τι
ἐνοχληθῇ ὑπὸ τινος ἢ περὶ τὴν νεοττεῖαν ἢ πτερὸν ἐκτιλθῇ ἢ
ἄλλο τι πονήσῃ καὶ δυσαρρεστήσῃ, κατέχει καὶ οὐ τίκει
25 μελλήσασα. ἴδια δὲ περὶ τὰς περιστερὰς συμβαίνει καὶ τὰδε
περὶ τὴν ὀχέαν. κυνοῦσί τε γὰρ ἀλλήλας, ὅταν μέλλῃ ἀνα-
βαίνειν ὁ ἄρρην, ἢ οὐκ ἀνέχονται. διὸ οὐκ ἂν ὀχεύσειεν ὁ
μὲν πρεσβύτερος, ἐὰν μὴ κύσῃ τὸ <γε> πρῶτον· ὕστερον
μέντοι ἀναβαίνει καὶ μὴ κύσας· οἱ δὲ νεώτεροι τοῦτο ἀεὶ
30 ποιήσαντες ὀχεύουσιν. τοῦτο [τε] δὴ ἴδιον ποιοῦσι. καὶ ἔτι
αἱ θήλειαι ἀλλήλας ἀναβαίνουσιν, ὅταν ἄρρην μὴ παρῇ,
κύσασαι ὥσπερ οἱ ἄρρενες· καὶ οὐδὲν προῖέμεναι εἰς ἀλ-

13 καταπνευσθῇ τοῦ PE^a || 14 ἄχρηστον A^aC^a || 15 τῆς A^a ||
16 ῥοῦ] νεοττοῦ PE^a || 17 συμπεττομένη A^a || ἡ τοῦ ν. γένεσις
om PE^a || 18 τὰ om PD^aC^a || 20 ἐν| τὸ ῥὸν ἐν PA^aC^a. τὸ ῥὸν
om etiam tr || δέκα A^aD^a, δέχ' superscripto χ C^a || 22 καὶ om P ||
ἐν ὠδίνι ὄντες P¹E^a, ἐνωδίνοντος A^aC^a || 23 πτερὸν ἢ τι ἔτερον
ἐκτιλθῇ A^aC^a || 24 καὶ δ.] ἢ καὶ δ. PD^a || 25 μελήσασα A^aC^aD^a ||
26 κύουσί A^aC^a || 27 ἄρρην οὐκ ἂν ὀχεύσῃ PE^a || ἀνέχονται add
Sch ex Ath IX 394^d et Ael v h l 15. Cetera de mea con-
iectura sunt || 28 μὲν| γε A-W. potius γε ante πρῶτον inseren-
dum || ὁ μὲν πρ. bis C^a || 28 ἐὰν μὴ κύσῃ| ἂν μὴ τὸ D^a tr, τὸ
PE^a || τό om A^aC^a || 30 τε seclusi; nam priori τε respondet καὶ
ἔτι || δὴ om PD^a tr || 31 ἀλλήλας Pk ex Ath Ael l l, ἀλλήλαις
codd. cf similem confusionem 546^a 4; ex usu Ar esset ἐπ' ἀλ-
λήλας || ὅταν ὁ ἄρρην D^a || 32 κυήσασαι E^a, κυνήσασαι PD^a,
διακυσσασαι Sch falso ex tr „perosculantes“ („praeosculantes“
Fes) || οἱ om C^a.

λήλας τίκτουσιν ὥὰ πλείω ἢ τὰ γόνω γιγνόμενα, ἐξ ὧν 561^a
οὐ γίγνεται νεοττός οὐδείς, ἀλλ' ὑψηνέμια πάντα τὰ τοι-
αυτά ἐστίν.

Ἡ δὲ γένεσις ἐκ τοῦ ὄρου τοῖς ὄρνεσι συμβαίνει μὲν τὸν 3
αὐτὸν τρόπον πᾶσιν, οἱ δὲ χρόνοι διαφέρουσι τῆς τελειώ- 5
σεως, καθάπερ εἴρηται. ταῖς μὲν οὖν ἀλεκτορίσι τριῶν ἡμε-
ρῶν καὶ νυκτῶν παρελθουσῶν ἐπισημαίνει τὸ πρῶτον, ταῖς δὲ
μελίσσοισιν αὐτῶν ὄρνεσιν ἐν πλείονι χρόνῳ, ταῖς δ' ἐλάττοσιν
ἐν ἐλάττονι. γίγνεται δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἡδὴ τό τ' ὠχρόν
ἄνω προσεληλυθὸς πρὸς τὸ ὀξύ, ἥπερ ἐστὶν ἡ ἀρχή τε τοῦ ὄρου 10
καὶ ἐκλέπεται τὸ ὄρον, καὶ ὅσον στιγμή αἱματίνῃ ἐν τῷ λευκῷ
ἢ καρδίᾳ. τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον πηδᾷ καὶ κινεῖται ὥσπερ ἔμ-
ψυχον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύο πόροι φλεβικοὶ ἔναιμοι ἐλίσσό-
μενοι φέρουσιν αὐξανομένου εἰς ἐκάτερον τῶν χιτώνων τῶν
περιεχόντων. καὶ ὑμῖν δ' αἱματικὰς ἱνας ἔχων ἡδὴ περι- 15
έχει τὸ λευκὸν κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀπὸ τῶν πόρων τῶν
φλεβικῶν. ὀλίγον δ' ὕστερον καὶ τὸ σῶμα ἡδὴ ἀποκρίνεται.
μικρὸν τὸ πρῶτον πάμπαν καὶ λευκόν. δῆλη δ' ἡ κεφαλὴ,
καὶ ταύτης οἱ ὀφθαλμοὶ μάλιστ' ἐμπεφνημένοι· καὶ τοῦτο
μέχρι πόρῳ διατελεῖ· ὅψε γάρ ποτε μικροὶ γίνονται καὶ 20
συνπίπτουσιν. τοῦ δὲ σώματος τὸ κάτω μέρος οὐδὲν φαίνε-
ται μόνον πρὸς τὸ ἄνω τὸ πρῶτον. τῶν δὲ πόρων τῶν ἐκ
τῆς καρδίας τεινόντων ὁ μὲν φέρει εἰς τὸ κύκλω περιέχον
<χόριον>, ὁ δ' εἰς τὸ ὠχρόν ὥσπερ ὁμφαλὸς ὢν. ἡ μὲν οὖν
ἀρχὴ τοῦ νεοττοῦ ἐστὶν ἐκ τοῦ λευκοῦ, ἡ δὲ τροφὴ διὰ τοῦ 25

561 a 1 ἢ τὰ] εἴτα PD^a || γινόμενα PD^a, γεννώμενα A^aC^a ||
2 οὐδὲ εἰς D^a, εἰς PE^a || 4 γέννησις A^a. In hoc capite tertio
multa repetita esse iam Scal vidit; seclusi, quae mihi maxime
suspecta videntur || 8 ἐν πλείοσι ταῖς δ' ἐλάττοσιν ἐλάττονα
PD^a || 9 ἐν et ἡδὴ om A^aC^a || τὸ τ' ὠχρόν om PD^a || 10 προσελη-
λυθὸς D^a tr Pk, πρὸς τὸ ἐληλυθὸς PE^a || ἐστὶν et τε om PD^a tr ||
11 ὄρον] ζῶον ? || 13 ἐλίσσωμένοι A^aC^a, ἐλίσσόμενοι οἱ PD^a ||
16 ὑπὸ PD^a || 18 τὸ πρῶτον om C^a, τὸ om PD^a || πρῶτον μικρὸν
D^a || καὶ τὸ λ. PD^a || δῆλη δ' ἢ] δηλοῖ δ' ἢ D^a, δὲ ἡδὴ PD^a ||
24 χόριον addidi ex ζγγ 753^b 30 || ὅπερ C^a tr.

ὀμφαλοῦ ἐκ τοῦ ὠχροῦ. δεκαταίου δ' ἤδη ὄντος ὁ νεοττός ὅλος
 διάδηλος καὶ τὰ μέρη πάντα. ἔχει δ' ἔτι τὴν κεφαλὴν μείζω
 τοῦ ἄλλου σώματος, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς κεφαλῆς, οὐκ
 ἔχοντάς πω ὄψιν. γίνονται δ' οἱ ὀφθαλμοὶ περὶ τὸν χρόνον
 50 τοῦτον ἐξαιρούμενοι μείζους κυάμων καὶ μέλανες· ἀφαιρουμένου
 δὲ τοῦ δέρματος ὑγρὸν ἔνεστι λευκὸν καὶ ψυχρόν, σφόδρα
 στίλβον πρὸς τὴν ἀνύγην, στερεὸν δ' οὐδέν. τὰ μὲν οὖν περὶ
 561^b τὰ ὄμματα καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦτον διάκειται τὸν τρόπον. ἔχει
 δ' ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καὶ τὰ σπλάγχνα ἤδη φανερά καὶ
 τὰ περὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὴν τῶν ἐντέρων φύσιν, καὶ αἱ
 φλέβες αἱ ἀπὸ τῆς καρδίας φαινόμεναι τείνειν πρὸς τῷ
 5 ὀμφαλῷ ἤδη γίνονται. ἀπὸ δὲ τοῦ ὀμφαλοῦ τέταται φλέψ
 ἡ μὲν πρὸς τὸν ὑμένα τὸν περιέχοντα τὸ ὠχρόν (τὸ δ'
 ὠχρόν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὑγρὸν ἤδη ἐστὶ καὶ πλεῖον ἢ τὸ
 κατὰ φύσιν), ἡ δ' ἑτέρα εἰς τὸν ὑμένα τὸν περιέχοντα
 ὅλον τὸν θ' ὑμένα ἐν ᾧ ὁ νεοττός, καὶ τὸν τοῦ ὠχροῦ ὑμένα
 10 καὶ τὸ μεταξὺ τούτων ὑγρόν. [αὐξανομένου γὰρ τοῦ νεοττοῦ
 κατὰ μικρὸν τοῦ ὠχροῦ τὸ μὲν ἄνω γίνεταί τὸ δὲ κάτω, ἐν
 μέσῳ δὲ τὸ λευκὸν ὑγρόν· τοῦ δὲ κάτω ὠχροῦ τὸ λευκὸν
 κάτωθεν, ὥσπερ τὸ πρῶτον ὑπῆρχεν. δεκαταίου δ' ὄντος τὸ
 λευκὸν ἔσχατον γίνεταί, ὀλίγον ἤδη ὃν καὶ γλίσχρον καὶ
 15 παχὺ καὶ ὑπωχρον.] τέταται γὰρ τῇ θέσει ἕκαστα τόνδε
 τὸν τρόπον. πρῶτος μὲν καὶ ἔσχατος πρὸς τὸ ὄστρακον ὁ
 τοῦ ῥοῦ ὑμῆν, οὐχ ὁ τοῦ ὀστράκου, ἀλλ' <ὁ> ὑπ' ἐκεῖνον. ἐν
 δὲ τούτῳ λευκὸν ἔνεστιν ὑγρόν, εἴτα ὁ νεοττός, καὶ περὶ αὐτὸν
 ὑμῆν χωρίζων, ὅπως μὴ ἐν ὑγρῷ ὁ νεοττός ἦ· ὑπὸ δὲ τὸν

27 ἄδηλος C^a pr. εὐδηλος C^a manu recentissima || ἔτι om PD^a || 28 ἄλλου] ὅλου A^a || 29 πως C^a || 30 ἐξαιρούμενοι A^a Ald, quam lectionem verbum γίνονται non admittit || 32 στερεὸν] ὑστερον PD^a || b 1 διάκειται A^a || 6 ὠχρόν] ὑγρόν A^a. τὸ ὠχρ. — 8 περιέχοντα om PE^a || 7 τῷ χρόνῳ τούτῳ ὑγρόν ἐστὶν ἤδη A^a || 9 τὸν τε om PE^a, τε om D^a || 12 τὸ utrumque om PD^a || 16 πρῶτως μὲν καὶ ἔσχατον PD^a || δ] τὸ A^a, om C^a || 17 ὁ inser Pk monente Schneidero || 18 εἴτ' ἔνεστιν ὁ A^aC^a || καὶ ὁ περὶ PD^a || 19 ἦ ante ἐν PD^a.

νεοττόν τὸ ὠχρόν [εἰς ὃ τῶν φλεβῶν ἔφερεν ἢ ἑτέρα, ἢ δ' 10
 ἑτέρα εἰς τὸ περιέχον λευκόν. τὸ δὲ πᾶν περιέχει ὑμὴν
 μεθ' ὑγρότητος ἰχωροειδοῦς. εἴτ' ἄλλος ὑμὴν περὶ αὐτὸ ἤδη
 τὸ ἔμβρουν, ὥσπερ εἴρηται, χωρίζων πρὸς τὸ ὑγρόν. ὑπο-
 κάτω δὲ τούτου τὸ ὠχρόν ἐν ἑτέρῳ ὑμένι περιειλημμένον,
 εἰς ὃ τείνει ὀμφαλὸς ὁ ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τῆς μεγάλης 21
 φλεβὸς φέρων, ὥστε μὴ εἶναι τὸ ἔμβρουν ἐν μηδετέρῳ τῶν
 ὑγροτήτων]. περὶ δὲ τὴν εἰκοστήν ἤδη φθιγγεταί τε κινούμε-
 νος ἔσθαι, ἐάν τις θίγῃ διελόν, καὶ ἤδη δασὺς γίνεται,
 ὅταν ὑπὲρ τὰς εἴκοσιν ἢ ἐκκόλαψις γίννηται τῶν ὥων. ἔχει δὲ
 τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τοῦ δεξιοῦ σκέλους ἐπὶ τῇ λαγόνι, τὴν δὲ 30
 πτέρυγα ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς· καὶ φανερὸς κατὰ τοῦτον τὸν
 χρόνον ὃ τε χοριοειδὴς ὑμὴν ὁ μετὰ τὸν τοῦ ὀστροφάκου ὑμένα
 τὸν ἔσχατον, εἰς ὃν ἔτεινεν ὁ ἕτερος τῶν ὀμφαλῶν (καὶ ὁ 562^a
 νεοττός ἐν τούτῳ ἤδη γίνεται τότε ὅλος), καὶ ὁ ἕτερος ὑμὴν
 χοριοειδὴς ὢν, ὁ περὶ τὸ ὠχρόν εἰς ὃ ἔτεινεν ὁ ἕτερος ὀμ-
 φαλός· ἄμφω δ' ἥσθη ἀπὸ τε τῆς καρδίας καὶ τῆς φλε-
 βὸς τῆς μεγάλης. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ μὲν πρὸς τὸ 5
 ἔξω χόριον ὀμφαλὸς τείνων ἀπολύεται τοῦ ζῶου συμπεπτω-
 κώς, ὁ δ' εἰς τὸ ὠχρόν φέρων συνήρηται τοῦ νεοττοῦ πρὸς
 τὸ ἔντερον τὸ λεπτόν, καὶ ἔσω τοῦ ὠχροῦ πολὺ ἤδη γίνεται
 ἐν τῷ νεοττῷ, καὶ ὑπόστημα ἐν τῇ κοιλίᾳ ὠχρόν. καὶ πε-
 ρίτωμα δ' ἀφίησι περὶ τὸν χρόνον τοῦτον πρὸς τὸ ἔξω χό- 10

20 εἰς δ] εἴσω PD^a || 21 δὲ] δὴ A-W || 23 χωρίζον C^a ||
 24 τοῦτο ὠχρόν PD^a || εἰς ὃ] ἐν ὧ iid || 25 ὁ ὀμφαλὸς ἀπὸ A^a ||
 26 οὐδέτερα PD^a E^a || 27 verba περὶ — 29 ὥων vix sana sunt
 ἤδη φ. τ. κ.] ἢ φθιγγεταί κινούμενος A^a || 28 θίγῃ A-W,
 κινῇ A^a C^a, ἂν τις κινῇ D^a, ἀντικινεῖ PE^a || 29 ὅταν δ' ὑπερ-
 βῇ τὰς Pk || γίνεται A^a D^a Pk || 30 ὑπὲρ] ὑπὸ A^a pr || 31 τῆς om
 A^a C^a || 32 et 562^a 3 χοριώδης PE^a, χορειώδης D^a, χοιροειδὴς C^a ||
 562 a 1 ἐνέτεινεν A^a || 2 ἐν τούτῳ om Sch || ἤδη] δὴ PD^a ||
 τότε ὅλος] τὸ τέλος A^a pr C^a tr || 3 ὁ om A^a C^a || ἐτείνετο A^a C^a ||
 4 δ' ἥσθη P, δὴ ἐστίν A^a C^a, „autem sunt“ tr || 5 ἔξω πρὸς τὸ
 A^a C^a || 6 συμπεπτωκός P, συμπεπτωκότης A^a C^a || 7 συναρτεῖ-
 ται PE^a || 10 ἀφίησι A^a C^a tr || περὶ τὸν χρ. τοῦτον post χό-
 ριον A^a.

ριον, καὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει· λευκὸν δὲ καὶ τὸ ἔξω περι-
 τωμα, καὶ ἔσω τι ἐγγίγνεται λευκόν. τέλος δὲ τὸ ὠχρὸν
 αἰεὶ ἔλαττον γιγνόμενον καὶ προῖδον ἀναλίσκεται πάμπαν καὶ
 ἐμπεριλαμβάνεται ἐν τῷ νεοτῷ (ὥστ' ἤδη ἐκκεκολαμμένον
 15 δεκαταίου, ἂν τις ἀνασχίσῃ, ἔτι πρὸς τῷ ἐντέρῳ μικρόν τι
 τοῦ ὠχροῦ λείπεται) ἀπὸ δὲ τοῦ ὀμφαλοῦ ἀπολέλυται, καὶ
 οὐδὲν γίγνεται μεταξὺ ἀλλ' ἀνήλωται πᾶν. περὶ δὲ τὸν χρό-
 νον τὸν πρότερον ῥηθέντα καθεύδει μὲν ὁ νεοττός, ἐγείρεται
 δὲ καὶ ἀναβλέπει κινούμενος καὶ φθέγγεται· καὶ ἡ καρδία
 20 αἷμα τῷ ὀμφαλῷ ἀναφυσᾷ ὡς ἀναπνέοντος. ἡ μὲν οὖν γένε-
 σις ἐκ τοῦ ῥοῦ τοῖς ὄρνοις τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. τίκτουσι δ'
 αἱ ὄρνοιθες ἔνια ἄγωνα τῶν ῥῶν καὶ [τὰ] ἐξ ὀχέας γιγνόμενα,
 καὶ ἐπ' αἰσθησῶν οὐδὲν γίγνεται ἔκγονον· τεθεώρηται δὲ τοῦτο
 μάλιστα ἐπὶ τῶν περιστεῶν. τὰ δὲ δίδυμα τῶν ῥῶν δύ'
 25 ἔχει λεκίδους, ὧν τὰ μὲν διείργει τοῦ μὴ εἰς ἄλληλα συγ-
 κεχύσθαι τὰ ὠχρὰ τοῦ λευκοῦ λεπτὴ διάφυσις, τὰ δ' οὐκ
 ἔχει ταύτην τὴν διάφυσιν, ἀλλὰ συμψάνουσιν. εἰσὶ δ' ἔνια
 ἀλεκτορίδες αἱ πάντα δίδυμα τίκτουσιν, καὶ ἤδη ἐπὶ τού-
 των ὥπται τὸ περὶ τὴν λέκιδον συμβαῖνον· ὁπτωκαίδεκα
 30 γάρ τις τεκοῦσα ἐξέλεψε δίδυμα, πλὴν ὅσα οὖρια ἐγέ-
 νετο. τὰ μὲν οὖν ἄλλα γόνιμα, πλὴν ὅτι τὸ μὲν μεῖζον
 562^b τὸ δ' ἔλαττον γίγνεται τῶν διδύμων, τὸ δὲ τελευταῖον τε-
 ρατῶδες.

11 ἔχει] δὲ ἔχει P || 12 τὸ om PE^a || ὠιχρὸν C^a || 13 καὶ
 prius del Pk || 14 ἐκκεκολαμμένον A^aC^a, ἐκκεκαλυμμένον PD^a,
 ἐκκεκολαμμένον et δεκαταῖον post Casaub Sch e tr, fort recte ||
 15 ἔτι] τὰ A^aC^a || 17 γίγνεται τῷ μεταξὺ A^a, γ. τὸ μ. C^a || ἄλλο
 PE^a, omissis ἀνήλωται πᾶν || 19 φθέγγεται] φθείρεται A^a pr ||
 20 ἀναφύσα PD^aE^a || 21 ἐκ om PE^a || τίκτουσαι C^a || 22 τὰ se-
 clusi || 25 λεκίδους PD^a || τὰ] τὸ A^aC^a || τοῦ] τὸ A^aC^a || συγké-
 χυσθαι C^a || 26 διάφυσις PE^a || 27 ἔνια αἱ ἀλ. A^a || 28 καὶ ἤδη]
 ὥς PD^a || 29 τὸ om A^a pr C^a || λέκιδον PD^aE^a || 30 οὖρια
 PD^a tr || 31 ὅτι C. Gesner, ὅσα codd || h 1 ἔλασσον A^aC^a || pro
 verbis τὸ δὲ τ. τ., quae falsa esse apparet, A-W ex 770^a 15
 τὰ δὲ ἀδιόριστα (vel συγκεχυμένα) τερατῶδη bene coniciunt.
 Puto etiam ἄλλα corrigenda esse (δίδυμα? διόριστα?) || τὸ al-
 terum] ὅτε PE^a || τελευτὰ E^a.

Τίκτουσι δὲ πάντα μὲν τὰ περιστεροειδῆ δύο, οἷον φάττα 4
καὶ τρυγῶν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὰ δὲ πλεῖστα τρία [τρυ-
γῶν καὶ φάττα]. τίκτει δ' ἡ μὲν περιστερά, ὥσπερ εἴρηται, 5
πᾶσαν ὥραν, τρυγῶν δὲ καὶ φάττα ἐν τῷ ἔαρι, οὐ πλεονά-
κισ ἢ δίς· τίκτει δὲ τὰ δεύτερα, ὅταν τὰ πρότερον γεννη-
θέντα διαφθαρή· πολλαὶ γὰρ διαφθείρουσιν αὐτὰ τῶν ὀρνί-
θων. τίκτει μὲν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ τρία ποτέ· ἀλλ'
ἐξάγει οὐδέποτε δυοῖν πλέον νεοττοῖν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἓνα μόνον· 10
τὸ δ' ὑπολειπόμενον τῶν ὥων ἀεὶ οὐρίον ἐστίν. τῶν δὲ πλει-
στων ὀρνέων οὐδὲν αὐτοετὲς γεννᾷ. ἅπαντες δ' οἱ ὀρνίθες,
ἐπειδὴν ἅπαξ ἄρξωνται τίκτειν, διὰ τέλους ὥς εἰπεῖν ἔχου-
σιν ὥά, ἀλλ' ἐν ἐνίοις διὰ μικρότητα οὐ θάδιον ἰδεῖν. ἡ δὲ
περιστερά ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄρρεν καὶ θήλυ, καὶ τούτων ὥς 15
ἐπὶ τὸ πολὺ πρότερον τὸ ἄρρεν τίκτει· καὶ τεκοῦσα μίαν
ἡμέραν διαλείπει, εἶτα πάλιν τίκτει θάτερον. ἐπρώζει δὲ καὶ
ὁ ἄρρεν ἐν τῷ μέρει τῆς ἡμέρας, τὴν δὲ νύκτα ἢ θήλεια.
ἐκπέττεται τε καὶ ἐκλέπεται ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν τὸ γενό-
μενον πρότερον τῶν ὥων· τιτρώσκει δὲ τὸ ὥον τῇ προτε- 20
ραία ἢ ἐκλέπει. καὶ συνθερμαίνουσι τοὺς νεοττοὺς ἀμφο-
τεροὶ ἐπὶ τινα χρόνον τὸν αὐτὸν γε τρόπον ὅνπερ καὶ τὰ
ὥά. χαλεπώτερα δ' ἢ θήλειά ἐστι περὶ τὴν τεκνοτροφίαν
τοῦ ἄρρενος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα μετὰ τὸν τόκον.
τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεκάκις, ἥδη δὲ τινες καὶ ἐν- 25

4 τρυγῶν καὶ φ. ut dittographiam deleui || 6 οὐ om PD^a ||
7 δεύτερα C^a || πρότερα PD^a, πρῶτα C^a || 8 πολλοὶ A^aC^a, πολλὰ
P || αὐτά? || 9 οὖν] οὐν οὕτως D^a, οὕτως P || 10 post ἐξάγει
add τε codd, unde coni ἐξάγεται (pass) A-W, perperam; nam
νεοττός gen masc est || δυοῖ PD^a || πλέω A^a, πλείω C^a A-W ||
δὲ καὶ ἓνα] δ' ἐν A^aC^a A-W || 11 οὐρίον D^a Plin X 79 || 13 ἅπαξ]
ἅπαντες D^a, ἅπ A^aC^a, om P || ἔχουσι φύσει ὥά P || 14 ἐν om
PD^a || 15 ὥς μὲν ἐπὶ A^aC^a || 17 post διαλείπει add τὰ πολλὰ
PD^a || 18 μέρει] θέρει PD^a || 19 ἐκπέττεται A^aD^a || τε] δὲ Sch
e tr || γεννώμενον PD^a || 20 προτέρα PD^a || 21 ἢ] ἥς A^aC^a, ἡ
PD^a || 22 γε] A-W, δὲ C^a, om PD^aA^a || τρόπον] χρόνον A^a;
ἐπὶ χρόνον τὸν αὐτὸν ὅνπερ καὶ PD^a || 23 δὲ καὶ ἡ PD^a || ἐπὶ
A^aC^a || τεκνοτροφίαν A^a pr.

- δεκάκις, αἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δωδεκάκις. ὀχεύει δὲ καὶ ὀχεύεται ἢ περιστερὰ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ· καὶ γὰρ ἔκμηρος ὀχεύει καὶ ὀχεύεται. τὰς δὲ φάττας καὶ τὰς τρυγόνας ἐνιοὶ φασιν ὀχεύεσθαι καὶ γεννᾶν καὶ τρίμηνα ὄντα, σημείον 30 ποιοῦμενοι τὴν πολυπλήθειαν αὐτῶν. ἔγκυα δὲ γίννεται δέκα καὶ τέτταρας ἡμέρας, καὶ ἐπαράζει ἄλλας τοσαύτας· ἐν ἑτέραις δὲ δέκα καὶ τέτταρσι πτεροῦνται οὕτως ὥστε 563^a μὴ ῥαδίως καταλαμβάνεσθαι. [βιοῖ δὲ φάττα, ὡς φασί, καὶ τετταράκοντα ἔτη· καὶ αἱ πέρδικες δὲ πλείω ἢ ἔτη ἑκαλδεκα. τίκει δ' ἢ περιστερὰ ἀπονεοττεύουσα πάλιν ἐν 5 τριάκονθ' ἡμέραις.]
- 5 Ὁ δὲ γῦψ νεοττεύει μὲν ἐπὶ πέτραις ἀπροσβάτοις· διὸ σπάνιον ἰδεῖν νεοττιὰν γυπὸς καὶ νεοττούς. καὶ διὰ τοῦτο καὶ Ἡρόδωρος ὁ Βρύσσωνος τοῦ σοφιστοῦ πατήρ φησιν εἶναι τοὺς γῦπας ἀφ' ἑτέρας γῆς, ἀδήλου ἡμῖν, τοῦτό τε λέγων τὸ σημείον, ὅτι οὐδεὶς ἐώρακε γυπὸς νεοττιὰν, καὶ ὅτι πολλοὶ 11 ἐξαίφνης φαίνονται ἀκολουθοῦντες τοῖς στρατεύμασιν. τὸ δ' ἐστὶ χαλεπὸν μὲν ἰδεῖν, ὥπται δ' ὅμως. τίκτουσι δὲ δύο ῥᾶ οἱ γῦπες. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὅσα σαρκοφάγα οὐκ ὥπται πλεονάκις ἢ ἅπαξ τίκτοντα, ἢ δὲ χελιδῶν δις νεοττεύει μόνον τῶν σαρκοφάγων· τῶν δὲ νεοττιῶν ἂν τις ἔτι νέων ὄντων 15 τῆς χελιδόνης τὰ ὄμματα ἐκκεντήσῃ, γίνονται ὑγιεῖς καὶ βλέπουσιν ὕστερον.

26 ὀχεύεται δὲ καὶ ὀχεύει A^a || 27 ἐξάμηνον C^a, ἐξ μηνῶν PDA^a re || 30 ἔγκυα A^a C^a || 32 πτεροῦνται C^a, πτεραιοῦνται A^a 563 a 1 verba βιοῖ — 2 ἑκαλδεκα del A-W; ultimam sententiam ipse deleui || 2 ἔτη ἢ PD^a || 3 δὲ καὶ ἢ PD^a || 6 et 9 νεοττιὰν PD^a || 7 καὶ om PD^a || Ἡρόδοτος PD^a „Erodorus“ tr βρύσσωνος C^a, βρίσσωνος D^a, ἀρίσσωνος P || πατέρας PD^a 8 γύπας A^a || ἀφ' PD^a „ab“ tr || ἀδήλου PD^a || 10 ἐξαίφνης φαίνονται] ad rem cf Heldreich la faune de Grèce p 34 || στρατευομένοις A^a || τὸ] τὴν? || 11 μὲν om PD^a || 12 γύπες A^a || verba τὰ — 16 ὕστερον del A-W; sane alieno sunt loco, sed Aristotelica esse elucet, ut omittam 508^b 5, certe ex ζγδ 774^b 31. Etiam Antigonus hoc loco ea legit || 13 μᾶλλον C^a tr || 14 ἔτι om PD^a || 15 τῆς χελιδόνης non desideres || 16 βλέποντες P.

Ὁ δ' αἰτὸς ᾧ μὲν τίκτει τρία, ἐκλέπει δὲ τούτων τὰ 6
 δύο, ὥσπερ ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς Μουσαίου λεγομένοις ἔπεσιν,

„ὅς τρία μὲν τίκτει, δύο δ' ἐκλέπει, ἔν δ' ἀλεγίζει.“

ὥς μὲν οὖν τὰ πολλὰ οὕτω συμβαίνει, ἤδη δὲ καὶ τρεῖς 20
 νεοττοὶ ὠμμένοι εἰσίν. ἐκβάλλει δ' ἀυξανομένων τὸν ἕτερον
 τῶν νεοττῶν ἀχθόμενος τῇ ἐδωδῇ. [ἅμα δὲ καὶ λέγεται ἐν
 τῷ χρόνῳ τῷ αὐτῷ ἄπαστος γίνεσθαι, ὅπως μὴ ἀρπάζῃ
 τοὺς τῶν θηρίων σκύμνους· οἱ τ' οὖν ὄνυχες αὐτοῦ διαστρέ-
 φονται ὀλίγας ἡμέρας, καὶ τὰ πτερὰ λευκαίνεται, ὥστε καὶ 25
 τοῖς τέκνοις τότε γίνονται χαλεποί.] τὸν δ' ἐκβληθέντα
 δέχεται καὶ ἐκτρέφει ἡ φήνη. ἐπράζει δὲ περὶ τριάκονθ'
 ἡμέρας. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τοῖς μεγάλοις ὁ χρόνος τοσοῦτός
 ἐστὶ τῆς ἐπράσεως, οἷον χηνὶ καὶ ὠτίδι· τοῖς δὲ μέσοις περὶ
 εἴκοσιν, οἷον ἰκτίνῳ καὶ ἰέρακι. τίκτει δ' ὁ ἰκτίνος τὰ μὲν 30
 πλείστα δύο, ἐνίστε δὲ καὶ τρεῖς ἐξάγει νεοττούς· ὁ δ' αἰγώ-
 λιος καλούμενος ἐστὶν ὅτε καὶ τέτταρας. τίκτει δὲ καὶ ὁ
 κόραξ οὐ μόνον δύο, ὥσπερ φασὶ τινες, ἀλλὰ καὶ πλείω 563^b
 ἐπράζει δὲ περὶ εἴκοσιν ἡμέρας καὶ ἐκβάλλει τοὺς νεοττούς
 ὁ κόραξ. ποιεῖ δὲ καὶ ἄλλα τῶν ὀρνέων τὸ αὐτὸ τοῦτο·
 πολλάκις γάρ, ὅσα πλείω τίκτει, ἕνα ἐκβάλλουσιν. οὐ πάντα
 δὲ τὰ τῶν αἰτῶν γένη ὅμοια περὶ τὰ τέκνα, ἀλλ' ὁ πύ- 5
 γαργος χαλεπός, οἱ δὲ μέλανες εὐτεκνοὶ περὶ τὴν τροφήν

18 ἐπὶ τοῖς λεγομένοις μουσαίου PD^a || 19 δ' prius errore om
 Bk edd seq || 22 τῆς ἐδωδῆς C^a || verba ἅμα — 26 χαλεποὶ del A-W,
 quod contextum haud dubie interrumpunt; sed iam ante An-
 tigonum interpolata erant || καὶ om PD^a || 23 τῷ αὐτῷ] τούτῳ
 PD^aA^a rc „eodem“ tr || ἄπαστος codicum PD^a, quod iam Sylb
 coniecerat, a dictione Aristotelis abhorret. ἀπαστὸς Ald pr,
 ἐπάετος C^a, ἐπτάετος A^a, ἀπάετος tr. ἀπαγρος vult Sch || ὅπως
 εἰ μὴ P || 24 οὖν om A^a, post ὄνυχες PD^aC^a || διαστρέφονται
 A^aC^a || 27 τρέφει PD^a || 29 χηνὸς καὶ ὠτίδος A^aC^a tr. ante
 genit fort excidit ἐπὶ || 31 αἰγώλιος Di.Pk, αἰγωλίος A-W, δὲ
 γώλιος P „ecolius“ tr „alguneus“ Scotus, αἰτώλιος A^aC^aD^a ||
 32 ὅτι A^a pr || τέτταρα A^a || b 2 ἐπράζει δὲ] καὶ ἐπ. δὲ C^a, καὶ
 ἐπ. PD^a || περὶ om A^a || 3 ὀρνίθων A^aC^a (ὀρνιθίων?) || 6 εὐτεκνοὶ]
 notandum est hoc vocabulum significans „bonus erga prolem“

- εἶσιν, ἐπεὶ πάντες γ' ὥς εἰπεῖν οἱ γαμψώνυχες, ὅταν θάττον οἱ νεοττοὶ δύνωνται πέτεσθαι, ἐκβάλλουσι τύπτοντες ἐκ τῆς νεοττιάς, καὶ τῶν ἄλλων δέ, ὥσπερ εἴρηται, σχεδὸν
 10 οἱ πλεῖστοι τοῦτο ὁρῶσι καὶ θρέψαντες οὐδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιοῦνται τὸ λοιπόν, πλὴν κορώνης· αὕτη δ' ἐπὶ τινα χρόνον ἐπιμελεῖται· καὶ γὰρ ἤδη πετομένων σιτίζει παραπετομένην.
- 7 Ὁ δὲ κόκκυξ λέγεται μὲν ὑπὸ τινων ὥς μεταβάλλει ἐξ
 15 ἰέρακος, διὰ τὸ ἀφανίζεσθαι τὸν ἰέρακα περὶ τοῦτον τὸν χρόνον. ὅμοιος δ' ἔστιν . . . σχεδὸν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἰέρακας οὐκ ἔστιν ἰδεῖν, ὅταν θάττον φθέγγηται ὁ κόκκυξ, πλὴν ὀλίγας ἡμέρας. ὁ δὲ κόκκυξ φαίνεται ἐπ' ὀλίγον χρόνον τοῦ θέρους, τὸν δὲ χειμῶνα ἀφανίζεται. ἔστι δ' ὁ μὲν ἰέραξ
 20 γαμψώνυχος, ὁ δὲ κόκκυξ οὐ γαμψώνυχος. ἔτι δ' οὐδὲ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν ἔοικεν ἰέρακι, ἀλλ' ἄμφω ταῦτα περισσεύει μᾶλλον· ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ χροῶμα μόνον προσέοικεν ἰέρακι, πλὴν τοῦ μὲν ἰέρακος τὰ ποικίλα οἶον γραμμαὶ εἶσι, τοῦ δὲ κόκκυγος οἶον στιγμαί. τὸ μέντοι μέγεθος καὶ ἡ πτῆσις παρα-
 25 πλησία τῷ ἐλαχίστῳ τῶν ἰεράκων, ὅς κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀφανής ἔστιν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅν φαίνεται ὁ κόκκυξ, ἐπεὶ

in corpore librorum Ar. solum hic et in spurio libro IX inveniri. Ac profecto multi capitum 4—9 loci et propter res et propter dictionem suspicionem movent || 7 γε] τὲ P, om D^a || ὅτι C^a, ὅτε A^a || 8 δύνανται A^a. ὅταν δύνωνται Antigonius πέτεσθαι A^a || 9 νεοττιάς PD^a || ὥσπερ εἴρηται] ad quem locum referendum sit nescio || 10 ἐκτρέφαντες P, ἐπικράμψαντες D^a || οὐδὲ μίαν A^a || 11 τὸ om A^aC^a || δ'] γὰρ Ald || 12 πετομένη PD^a || παραπετομένους PD^aA^a || 14 verba ὁ — 29 ὁρῶν del A-W. Etsi hoc non probo, video tamen ista verba concinnitate carere neque hic desiderari || 15 περὶ τοῦτον τὸν χρ. sel περὶ ὃν φαίνεται ὁ κόκκυξ ut infra || 16 ὅμοιος δ' ἔστιν] ὁ ὅμοιός ἐστιν PD^a de coniectura, opinor. Itaque nomen eius accipitris, cui cuculus similis est, intercidisse ratus lac indicavi. Pk 15 τὸν μικρὸν ἰέρακα scripsit || 17 ὅτε θ. φθέγγεται A^a || 18 ἐπ'] μὲν ἐπ' D^a || 20 οὔτε P || 21 τὰ αὐτὰ π. μᾶλλον ἢ ἰέρακι ἀλλὰ κ. A^aC^a || 23 τὰ om A^a pr C^a || ποικίλλα C^a corr, γραμμαὶ incert C^a || 24 στιγμαί A^a || μέντι A^a pr || 26 ὁ om A^aC^a.

ἦδη γ' ὠμμένοι εἰσὶν ἄμφω. καὶ κατεσθιόμενος δ' ὥπται
κόκκυξ ὑπὸ ἱέρακος· καίτοι οὐδὲν ποιεῖ τοῦτο τῶν ὁμογενῶν
ὀρνέων. νεοττοὺς δὲ κόκκυγος λέγουσιν ὡς οὐδεὶς ἐώρακεν· ὁ
δὲ τίκει μὲν, ἀλλ' οὐ ποιησάμενος νεοττιάν, ἀλλ' ἐνίοτε μὲν 30
ἐν τῇ τῶν ἐλαττόνων ὀρνίθων ἐντίκει καταφαγὼν τὰ ῥὰ τὰ
ἐκείνων, μάλιστα δ' ἐν ταῖς τῶν φαβῶν νεοττιαῖς, καταφα-
γὼν καὶ τὰ τούτων ῥά. τίκει δ' ὀλιγάκις μὲν δύο, τὰ δὲ 564^a
πλεῖστα ἓν. ἐντίκει δὲ καὶ τῇ τῆς ὑπολαΐδος νεοττιᾶ· ἣ δ'
ἐκπέττει καὶ ἐκτρέφει. γίγνεται δὲ πίων καὶ ἡδύκρεως κατὰ
τοῦτον τὸν καιρὸν μάλιστα. γίγνονται δὲ καὶ τῶν ἱεράκων οἱ
νεοττοὶ ἡδύκρεω σφόδρα καὶ πiones. νεοττεύει δὲ γένος τι 5
αὐτῶν πόρρω καὶ ἐν ἀποτόμοις πέτραις.

Ἐπφάζει δὲ τὰ πολλὰ τῶν ὀρνέων, ὥσπερ εἴρηται περὶ 8
τῶν περισσευόντων, διαδεχόμενα τὰ ἄρρενα τοῖς θήλεσι, τὰ
δὲ τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἀπολείπει τὸ θῆλυ τροφήν αὐτῷ
ποριζόμενον. τῶν δὲ χηνῶν αἱ θήλειαι ἐπφάζουσιν μόναι, καὶ 10

28 ὑπὸ] ἀπὸ C^a || ὁμοιογενῶν PD^aC^a || 29 λέγει A^a pr || ὁ in
ras A^a rc || 30 νεοττιάν D^a, νοττιάν P || 31 κ. τὰ τούτων ῥά
μ. A^a || 32 φάβων D^a, φλάβων A^aC^a „flavarum“ tr, φαττῶν P |
νεοττιαῖς PD^a || 564 a 2 τίκει PD^aC^a tr || τῇ] ὑπὸ τῇ PD^a
νεοττιᾶ D^a, νεοττιᾶς P. νεοττιᾶ — 4 καιρὸν om C^a || 3 ἐκπέττει D^a ||
verba γίγνεται — 5 πiones del A-W. Ego potius de leam verba 4 γί-
γνεται — 6 πέτραις, quod haec nova de accipitre digressio
admodum mira est; refero enim ut Schneider etiam γένος τι
αὐτῶν ad accipitres, non ad cuculum glandarium, et respi-
ciens 615^a 3 et reputans numerum pluralem αὐτῶν facillime
ad antecedentem pl ἱεράκων referri posse, at cuculum ubique
numero singulari dici || πίων καὶ ἡδύκρεων A^a; ad rem cf Held-
reich p 37 scribentem de cuculo canoro: Chasse estimée || κατὰ
τοῦτον τ. κ.] sel cum ova parit || οἱ] οἶον A^a pr C^a; ad rem cf
Heldreich p 35: le Falco Eleonorae Géné niche en colonies
nombreuses sur les petits îlots inhabités et escarpés . . . les
cailles grasses engraisissent tellement les jeunes faucons et les
rendent si savoureux que les pêcheurs et habitants des îles
voisines les prennent en grande quantité des nids pour les
manger || νεοττεύει — πέτραις] quare horum accipitrum pulli
venando non facile capi possunt || 7 ὀρνίθων PD^a (ὀρνιθίων ?) ||
8 post θήλεσι verba τὰ μὲν μέρος τι τῆς ἡμέρας vel similia
intercidisse videntur || 10 θήλειαι τε ἐπ. PD^a.

διαμένουσι διὰ παντὸς ἐφεδρεύουσαι, ὅτανπερ ἄρξωνται τοῦτο
 ποιεῖν. πρὸς δὲ τότοις ἐλώδεσί τε καὶ πόαν ἔχουσι πάντων
 τῶν λιμναίων ὀρνίθων αἱ νεοττιαὶ γίνονται· διόπερ καὶ ἡσυ-
 χίαν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ῥῶν δύνανται τροφήν τινα αὐτοῖς πορί-
 15 ζεσθαι καὶ μὴ παντάπασιν ἄσιτοι εἶναι. ἐπρώξουσιν δὲ καὶ
 τῶν κορωνῶν αἱ θήλειαι μόναι, καὶ διατελοῦσιν ἐπ' αὐτῶν
 οὔσαι διὰ παντός· τρέφουσι δ' αὐτὰς οἱ ἄρρενες κομίζοντες τὴν
 τροφήν αὐταῖς καὶ σιτίζοντες. τῶν δὲ φαβῶν ἡ μὲν θήλεια
 ἀπὸ δείλης ἀρξαμένη τὴν τε νύχθ' ὅλην ἐπρώξει καὶ ἕως
 20 ἀκρατίσματος ὥρας, ὃ δ' ἄρρην τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου. οἱ δὲ
 πέρδικες δύο ποιοῦνται τῶν ῥῶν σηκούς, καὶ ἐφ' ᾧ μὲν ἡ θή-
 λεια ἐπὶ θατέρῳ δ' ὁ ἄρρην ἐπρώξει, καὶ ἐκλέψας ἐκτρέφει
 ἑκάτερος ἑκάτερα· καὶ τοὺς νεοττοὺς ὅταν πρῶτον ἐξάγῃ,
 ὀχεύει αὐτούς.
 9
 25 Ὁ δὲ ταῶς ζῆ μὲν περὶ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη, γεννᾷ
 δὲ τριετὴς μάλιστα, ἐν οἷς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν πτερῶν
 ἀπολαμβάνει· ἐκλέπει δ' ἐν τριάκονθ' ἡμέραις ἡ μικρῶ
 πλείοσιν. ἅπαξ δὲ τοῦ ἔτους μόνον τίκει· τίκει δ' ῥᾶ δώ-
 δεκα ἢ μικρῶ ἐλάττω· τίκει δὲ διαλείπων δύο ἢ τρεῖς ἡμέ-
 30 ρας καὶ οὐκ ἐφεξῆς· αἱ δὲ πρωτοτόκοι μάλιστα περὶ ὀκτὼ ῥᾶ.
 τίκτουσι δ' οἱ ταῶ καὶ ὑπηνέμια. ὀχεύονται δὲ περὶ τὸ ἕαρ·
 γίννεται δὲ καὶ ὁ τόκος εὐθέως μετὰ τὴν ὀχέαν, πτερορρορεῖ
 564^b δ' ἕμα τοῖς πρώτοις τῶν δένδρων καὶ ἄρχεται αὐθις ἀπο-

11 διαμένουσι om P D^a || ἐφεδρεύουσιν P || 12 τότοις | τοῖς A^a C^a |
 13 νεοττιαὶ A^a C^a, νεοττιῖαι P D^a || 14 τινα om P D^a, at non tr || αὐταῖς
 D^a. cur non correxit ἔχοντες in ἔχουσαι ? || 16 διαμένουσιν P D^a |
 18 φάβων P D^a C^a, φλάβων A^a || 19 νύκτα P D^a || 21 ῥᾶ ῥῶν C^a
 et A^a pr, ut videtur || 22 ἐπὶ θατέρῳ δὲ P, ἐπὶ δὲ θ. A^a, ἐπὶ
 δὲ θ. δ' ὁ ἄ. C^a, ἐπὶ θατέρῳ δὲ D^a || ἐκτρέφει | ἐκπέμπει P D^a
 „nutriens excludit“ tr || 23 ἐκλέπει | ἐκτέρειν A^a pr || 24 post
 αὐτούς add ὁ ἄρρην Cam Sch || 25 εἴκοσι πέντε P D^a || 26 τριετὴς
 P A^a C^a || ἐφ' A^a pr C^a || 27 ἐκλέπει δ' | καὶ ἐκλ. P D^a || 29 διαλι-
 πὼν P D^a || 30 πρωτότοκοι A^a || περὶ τὰ ὀκτὼ C^a || 31 ταῶνες A^a,
 ταόνες C^a, uterque καὶ omisso: ταῶ τὰ ῥᾶ καὶ τὰ P D^a „ma-
 rones et ypnemua“ tr. δὲ καὶ οἱ τ. Sch Di, ut Cs ex C^a ad-
 notat.

λαμβάνειν τὴν πτέρωσιν ἅμα τῇ τούτων βλαστήσει. ἀλεκτο-
ρίδι δ' ὑποτιθέασιν αὐτῶν τὰ ῥά ἐπιδάξιν οἱ τρέφοντες διὰ
τὸ τὸν ἄρρενα τῆς θηλείας τοῦτο δρώσης ἐπιπετόμενον συν-
τρίβειν· διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τῶν ἀγρίων ἔνιοι 5
ὀρνίθων ἀποδιδράσκοντες τοὺς ἄρρενας τίκτονσι καὶ ἐπιδά-
ξουσιν. ὑποτίθεται δὲ τῇ ὄρνιθι μάλιστα δύο ῥά· τοσαῦτα
γὰρ μόνα δύναται ἐπιδάξουσα ἐξάγειν. ἐπιμελοῦνται δ' ὅπως
μὴ καταβαίνουσα διαλίπη τὸν ἐπιδασμόν, παρατιθέντες τρο-
φήν. οἱ δ' ὄρνιθες περὶ τὴν ὀχείαν τοὺς ὄρχεις μερίζουσιν 10
ἴσχουσιν [ἐπιδήλως], οἱ μὲν μᾶλλον ὀχευτικοὶ καὶ μᾶλλον
ἐπιδήλως, οἷον ἀλεκτρούνες καὶ πέρδικες, οἱ δὲ μὴ συνεχῶς,
ἥττον.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ὀρνίθων κινήσεως καὶ γενέσεως 10
τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· οἱ δ' ἰχθύες ὅτι μὲν οὐ πάντες 15
φωτοκοῦσιν, εἴρηται πρότερον. τὰ μὲν γὰρ σελάχη φωτοκεῖ,
τὸ δὲ τῶν ἄλλων γένος ἰχθύων φωτοκεῖ. φωτοκεῖ δὲ τὰ σε-
λάχη πρότερον φωτοκήσαντα ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκτρέφουσιν ἐν
αὐτοῖς, πλὴν βατράχου. ἔχουσι δὲ καὶ τὰς ὑστέρας, ὥσπερ
ἐν τοῖς ἄνω ἐλέχθη, διαφόρους οἱ ἰχθύες· τὰ μὲν γὰρ φωτο- 20
κοῦντα δικρώας ἔχει καὶ κάτω, τὰ δὲ σελάχη ὀρνιθωδεστέρας.
διαφέρει δὲ τῆς τῶν ὀρνίθων ὑστέρας, ὅτι οὐ πρὸς τῷ ὑπο-
ζώματι ἐνίοις συνίσταται τὰ ῥά, ἀλλὰ μεταξὺ κατὰ τὴν ῥάχιν,
ἐκεῖθεν δ' αὐξάνόμενα μεταβαίνει· τὸ δ' ὥδον γίγνεται πάντως

b 2 αἱ δ' ἀλεκτορίδες ὑπ. P et D^a pr, ut videtur || 5 δὴ
P re D^a || 7 verba ὑποτίθεται — 13 ἥττον del A-W || τῇ ὄρνιθι
mutavi, τοῖς ὄρνεσι codd. ταῖς δ. Sch Pk A-W || 8 δύναται et
ἐπιδάξουσιν A^a D^a tr || δύναται καὶ ἐπιδάξουσα C^a, καὶ inser
etiam A^a pr || ἐπιμελῶνται A^a || 9 καταβαίνουσα A^a pr || δια-
λείπη PD^a, ἀπολίπη C^a || 11 ἔχουσιν PD^a || ἐπιδήλως del Sch,
ἐπὶ τέλους δὲ Pk || καὶ μᾶλλον] καὶ ἀεὶ C^a Sch Di Pk, καὶ αἱ δὲ
A^a pr. Exspectes καὶ οἱ μὲν ἀεὶ ὀχ. καὶ μᾶλλον ἐπιδήλως
12 ἐπιδήλως A^a pr Di Pk || 14 οὖν om A^a pr tr || 15 μὲν om A^a.
De re cf J. Müller: Über den glatten Hai des A. Berl 1840 |
17 τὸ — σελάχη om P ὁμοιοτελ., male etiam A-W haec verba
om || φωτ. δὲ τὰ | τὰ δὲ A^a C^a || 18 πρῶτον PA^a C^a tr || ἐν αὐτοῖς
post ἐκτρέφουσιν om A^a C^a tr || ἐν] καὶ ἐν P.

25 τῶν ἰχθύων οὐ δίχρων ἀλλὰ μονόχρων, λευκότερον δ' ἢ ὠχρο-
 τερον, καὶ πρότερον καὶ ὅταν ἐνῇ ὁ νεοττός. διαφέρει δ' ἡ
 γένεσις ἡ ἐκ τοῦ ῥοῦ τοῦ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ὀρνίθων, ἥ
 οὐκ ἔχει τὸν ἕτερον ὀμφαλὸν τείνοντα πρὸς τὸν ὑμένα τὸν
 ὑπὸ τὸ ὄστρακον· τὸν δ' εἰς τὸ ὠχρὸν τοῖς ὀρνισι τείνοντα
 30 πόρον, τοῦτον ἔχει τοῖν δυοῖν μόνον. ἡ δ' ἄλλη γένεσις ἥδη
 πᾶσα ἡ αὐτὴ ἡ ἐκ τοῦ ῥοῦ τῶν τ' ὀρνίθων καὶ τῶν ἰχθύων·
 ἐπ' ἄκρῳ τε γὰρ τούτου γίννεται, καὶ αἱ φλέβες ὁμοίως τεί-
 νουσιν ἐκ τῆς καρδίας πρῶτον, καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ ὀμ-
 565^a ματα καὶ τὰ ἄνω μέγιστα γίννεται τὸ πρῶτον· ὁμοίως δ' αὖξ-
 νομένου ἀεὶ ἔλαττον γίννεται τὸ ῥόν, καὶ τέλος ἀφανίζεται
 καὶ εἰσδύεται ἔσω, καθάπερ καὶ τοῖς ὀρνισιν ὁ νεοττός
 καλούμενος. προσπέφυκε δὲ καὶ ὁ ὀμφαλὸς μικρὸν κατώτε-
 5 ρον τοῦ στόματος <ἐπὶ> τῆς γαστρούς. ἔστι δὲ νέοις μὲν
 οὖσιν ὁ ὀμφαλὸς μακρός, αὖξανομένοις δ' ἐλάττων, καὶ
 τέλος μικρός, ἕως ἂν εἰσέλθῃ, καθάπερ ἐλέχθῃ ἐπὶ τῶν
 ὀρνίθων. περιέχεται δὲ τὸ ἔμβρυον καὶ τὸ ῥόν ὑμένι κοινῷ·
 ὑπὸ δὲ τοῦτον ἄλλος ἐστὶν ὑμὴν, ὃς περιέχει ἰδίᾳ τὸ ἔμ-
 10 βρυον· μεταξὺ δὲ τῶν ὑμένων ἔνεστιν ὑγρότης. καὶ ἡ τροφὴ
 δ' ὁμοία γίννεται τοῖς ἰχθυοῖς ἐν τῇ κοιλίᾳ ὥσπερ τοῖς
 τῶν ὀρνίθων νεοττοῖς, ἡ μὲν λευκὴ ἡ δ' ὠχρά. τὸ μὲν
 οὖν σχῆμα τῆς ὑστέρας ὡς ἔχει, ἐκ τῶν ἀνατομῶν θεω-
 ρεῖσθω· διαφορὰ δ' ἐστὶν αὐτοῖς πρὸς αὐτούς, οἷον τοῖς
 15 γαλεώδεσι καὶ πρὸς αὐτούς καὶ πρὸς τὰ πλατέα. ἐνίοις
 μὲν γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὑστέρας περὶ τὴν ῥάχιν προσπέ-

25 δίχροον A^a, δίχρουν P || μονόχροον A^a, ὀμόχρων D^a,
 ὀμοχρον P. Nescio an δίχροον et μονόχροον praeferenda sint
 26 ἐπὶ A^aC^a || 27 τοῦ τῶν] τῆς τῶν P D^a || 28 post ὀμφαλὸν
 add τὸν Sch Di Pk ex ζγγ 754^b 5 || 29 ὄστρακον] ὑπόζωμα A^aC^a
 pr || 30 μόνον A^a et fort C^a || 31 ἡ post αὐτὴ om P D^a || τ' om
 A^aC^a || 32 ἄκρῳ D^a, ἀκρότερα P || 565^a a 1 μέγιστα ὁμοίως
 πρῶτον P D^a || δὲ post αὖξανομένον P D^a (C^a || 3 εἰσω A^a || καὶ|
 ἐν D^a tr || 4 ὁ om A^a pr || 5 σώματος A^aC^a tr || ἐπὶ inserui, τῇ
 γαστρί vol A-W Karsch || 6 ὁ om C^a || μικρός A^aC^a || 7 ἕως ἂν|
 ἐὰν A^a pr (C^a || 8 δὲ καὶ τὸ A^a || 11 ἰχθύσιν A^a || 13 χρῶμα P
 14 ἐστὶν ἐν αὐτοῖς P D^a.

φυκε τὰ ῥά, ὥσπερ εἴρηται, οἶον τοῖς σκυλλίοις· ἀνξάνο-
μενα δὲ περιέρχεται. οὔσης δὲ δικρόας τῆς ὑστέρας καὶ προσ-
πεφυκυίας πρὸς τῷ ὑποζώματι, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τῶν
τοιούτων, περιέρχεται εἰς ἐκάτερον τὸ μέρος. ἔχει δ' ἡ ὑστέρα 20
καὶ αὕτη καὶ ἡ τῶν ἄλλων τῶν γαλοειδῶν μικρὸν προσελ-
θόντι ἀπὸ τοῦ ὑποζώματος οἶον μαστοὺς λευκοὺς, οἱ κυημά-
των μὴ ἐνόντων οὐκ ἐγγίγνονται. τὰ μὲν σκύλια καὶ αἱ βα-
τίδες ἴσχουσι τὰ ὀστρακώδη, ἐν οἷς ἐγγίγνεται ῥώδης ὑγρότης·
τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ὀστράκου ὅμοιον ταῖς τῶν αὐλῶν γλώτταις, 25
καὶ πόροι τριχώδεις προσγίγνονται τοῖς ὀστράκοις. τοῖς μὲν οὖν
σκυλλίοις, οὓς καλοῦσιν τινες νεβρίας γαλεοὺς, ὅταν περιρραγῇ
καὶ ἐκπέσῃ τὸ ὀστρακον, γίγνονται οἱ νεοττοί· ταῖς δὲ βατί-
σιν, ὅταν ἐκτέκωσι τοῦ ὀστράκου περιρραγέντος, ἐξέρχεται ὁ
νεοττός. ὁ δ' ἀκανθίας γαλεὸς πρὸς τῷ ὑποζώματι ἔχει τὰ 30
ῥά ἀνωθεν τῶν μαστῶν· ὅταν δὲ καταβῇ τὸ ῥόν, ἐπὶ
τούτῳ ἀπολελυμένῳ γίγνεται ὁ νεοττός. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
συμβαίνει ἡ γένεσις καὶ ἐπὶ τῶν ἀλωπέκων. οἱ δὲ καλού- 565^b
μενοι λείοι τῶν γαλεῶν τὰ μὲν ῥά ἴσχουσι μεταξὺ τῶν ὑστε-
ρῶν ὁμοίως τοῖς σκυλλίοις, περιμόντα δὲ ταῦτα εἰς ἐκατέραν
τὴν δικρόαν [τῆς ὑστέρας] καταβαίνει, καὶ τὰ ζῶα γίγνεται
τὸν ὀμφαλὸν ἔχοντα πρὸς τῇ ὑστέρᾳ, ὥστε ἀναλίσκομένων τῶν 5
ῥῶν ὁμοίως· δοκεῖν ἔχειν τὸ ἔμβρουον τοῖς τετράποσιν. προσ-
πέφυκε δὲ μακρὸς ὢν ὁ ὀμφαλὸς τῆς μὲν ὑστέρας πρὸς τῷ

17 σκυλλίοις A^a, σκύλλοις C^a || 18 et 20 περιέρχεται PD^aA^a
re tr || 21 αὕτη PD^a || τῶν γαλοειδῶν τῶν ἄλλων A^a || 22 οἱ
οἶον A^a pr || 23 μὲν ὄντων A^aC^a, μὲν ἐνόντων tr || ante τὰ add
καὶ Pk, post μὲν add οὖν tr Cs Sch || σκύλια καὶ λιβατίδες A^a
pr C^a || 24 ἔχουσι D^a || τὰ] τινα? || 25 ἄλλων PC^a tr || 26 προσ-
εγγίγνονται A^a, ἐγγίγνονται PD^a || 27 σκυλλίοις A^aC^a tr || νε-
βρίους Cs, νευρίους PD^a, νεβρίας A^aC^a tr || 28 τοῖς PD^a ||
βάτοισιν P || 30 ἴσχει PD^a || 31 κατάβῃ A^a || ἀπολελυμένων ἐπὶ
τούτῳ D^a, ἐπὶ τούτῳ ἀπολυομένων P || b 2 λεοὶ C^a, λεοὶ A^a pr ||
3 σκυλλίοις A^aC^a tr || περιμόντα Di A-W, περιμόντα A^aC^a, περι-
στάντα PD^a tr || δὲ τὰ τοιαῦτα PD^a || 4 τῆς ὑστέρας seclusi; ex-
spectes enim aut nihil aut τῶν ὑστερῶν vel ὑστέραν || 6 δοκεῖ
A^a, om D^a A-W || ἔχειν τὸ] ἐν ἔχειν A^aC^a || 7 ὁ om A^a pr.

κάτω μέρει, ὥσπερ ἐκ κοτυληδόνης ἕκαστος ἡρτημένος, τοῦ
 δ' ἐμβρύου κατὰ τὸ μέσον, ἢ τὸ ἥπαρ. ἡ δὲ τροφή ἀνα-
 10 τεμνομένου, κἂν μηκέτ' ἔχη τὸ ὄν, ὡώδης. χόριον δὲ καὶ
 ὑμένες ἴδιοι περὶ ἕκαστον γίνονται τῶν ἐμβρύων, καθάπερ ἐπὶ
 τῶν τετραπόδων. ἔχει δὲ τὰ ἔμβρυα τὴν κεφαλὴν νέα μὲν
 ὄντα ἄνω, ἀδρυνόμενα δὲ καὶ τέλεια ὄντα κάτω. ἐγγίγνεται
 δὲ καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἄρρενα καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ θήλεα, καὶ ἐν
 15 τῇ ἀντὶ τῇ ἅμα θήλεα καὶ ἄρρενα. καὶ τὰ ἔμβρυα διαιρού-
 μενα, ὁμοίως ὥσπερ ἐπὶ τῶν τετραπόδων, ἔχει τῶν σπλάγ-
 χνων ὅσα ἔχει μεγάλα, οἷον τὸ ἥπαρ, καὶ αἱματώδη. πάντα
 δὲ τὰ σελαχώδη ἅμα ἔχουσιν ἄνω μὲν πρὸς τῷ ἵποζώ-
 ματι ὡά, τὰ μὲν μεῖζω τὰ δ' ἐλάττω, πολλά, κάτω δ' ἔμ-
 20 βρυα ἤδη· διὸ πολλοὶ κατὰ μῆνα τίκτειν καὶ ὀχεύεσθαι
 οἴονται τοὺς τοιούτους τῶν ἰχθύων, ὅτι οἷχ ἅμα πάντα
 προῖενται, ἀλλὰ πολλάκις καὶ πολὺν χρόνον. τὰ δὲ κάτω ἐν
 τῇ ὑστέρα ἅμα πέττεται καὶ τελεσιουργεῖται. οἱ μὲν οὖν
 ἄλλοι γαλεοὶ καὶ ἐξαφιᾶσι καὶ δέχονται εἰς ἑαυτοὺς τοὺς
 25 νεοττούς, καὶ αἱ θῖναι καὶ αἱ νάρκαι (ἤδη δ' ὥφθη νάρκη
 μεγάλη περὶ ὀγδοήκοντα ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ ἔμβρυα), ὁ δ'
 ἱκανθίας οὐκ εἰσδέχεται μόνος τῶν γαλεῶν διὰ τὴν ἄκανθαν.
 τῶν δὲ πλατέων τρυγῶν καὶ βάτος οὐ δέχονται διὰ τὴν τρα-

8 ἕκαστος ἐνηρτημένος A^a, ἡρτημένος ἕκαστος, τὸ δὲ ἔμ-
 βρον D^a | 10 μηκέτι C^a, μὴ κέτι A^a || μὴ ἔχη τὸ ὄν, ὡσειδής
 PD^a || post ὡώδης A^a in marg re ἐντεῦθεν λείπεται φύλλα δ'
 ὅμοια τούτοις. Atqui hic ista adnotatio alieno loco est || χοριον
 — 20 ἤδη] haec post 567^b 26 πάλιν ponit F^a || 11 γίγνεται A^a ||
 13 ἀδρυνόμενα D^a || τέλεια PD^a || ὄντα om P || ἐγγίγνεται PD^a
 ἐγγίγνεται — 15 ἄρρενα] adversatur Anaxagorae, cf ζγδ 763^b 30
 15 ἅμα] ἅμα καὶ D^a || ἔμβρυα] ἔγκυα C^a, ἔγγυα A^a || 17 ἔχει
 ἔγχυμα Pk || καὶ τὰ αἱματώδη A^aC^a, καὶ αἱματώδης P || 18 αἷμα P
 et corr A^a || περὶ τὸ ἵποζωμα — 20 δὲ τὰ ἔμβρυα ἤδη in marg
 A^aG^a, in A^a supra verba paene evanida ἐντεῦθεν λείπεται φύλλα
 τέτταρα || 19 πολλὰ del A-W || 20 διὸ — 567^b 26 πάλιν post
 librum X. ponit G^a, om A^a || 20 πολλὰ PD^a; delendum vide-
 tur || 21 οἴοντε PD^a „possunt“ tr || 22 κάτωθεν PD^a || 23 ἅμα
 πέττεσθαι D^a, ἀναπέττεσθαι P || τελεσιουργεῖσθαι D^a et P corr ||
 25 ὥπται P.

χύτητα τῆς κέρκου. οὐκ εἰσδέχεται δ' οὐδὲ βάτραχος τοὺς
νεοττοὺς διὰ τὸ μέγεθος τῆς κεφαλῆς καὶ τὰς ἀκάνθας· οὐδὲ 30
γὰρ ζωοτοκεῖ μόνος τούτων, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. αἱ μὲν
οὖν πρὸς ἄλληλα διαφοραὶ τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον αὐτῶν, 566^a
καὶ ἡ γένεσις ἡ ἐκ τῶν ὣν· οἱ δ' ἄρρενες περὶ τὸν χρόνον 11
τῆς ὀχέας τοὺς πόρους ἔχουσι θοροῦ πλήρεις οὕτως ὥστε θλι-
βομένων ἕξω ρεῖν τὸ σπέρμα λευκόν. εἰσὶ δ' οἱ πόροι δίκροοι,
ἀπὸ τοῦ ὑποζώματος καὶ τῆς μεγάλης φλεβὸς ἔχοντες τὴν 5
ἀρχὴν. περὶ μὲν οὖν τὸν χρόνον τοῦτον ἤδη διάδηλοι πρὸς
τὴν τῶν θηλειῶν ὑστέραν εἰσὶν οἱ πόροι τῶν ἀρρένων, ὅταν δὲ
μὴ παρῇ ἡ ὥρα, ἤττον διάδηλοι τῷ μὴ συνήθει· πάμπαν γὰρ
ἐν ἐνίοις καὶ ἐνίοτε ἄδηλοι γίνονται, ὥσπερ ἐλέχθη περὶ τῶν
ὄρχεων ἐν τοῖς ὄρνεσιν. ἔχουσι δὲ διαφορὰς καὶ ἄλλας [μὲν] 10
πρὸς ἄλληλα οἳ τε θορικοὶ πόροι καὶ οἱ ὑστερικοί, καὶ ὅτι
οἱ μὲν προσπεφύκασιν τῇ ὀσφύϊ, οἱ δὲ τῶν θηλειῶν πόροι εὐ-
κλινητοὶ εἰσὶ καὶ λεπτῷ ὑμένι προσειλημμένοι. θεωρεῖσθωσαν
δὲ καὶ οἱ τῶν ἀρρένων πόροι, ὡς ἔχουσιν, ἐκ τῶν ἐν ταῖς
ἀνατομαῖς διαγεγραμμένων. ἐπικυῖσκειται δὲ τὰ σελάχη, καὶ 15
κύει τοὺς πλείστους μῆνας ἕξ. πλειστάκις δ' ἀποτίκτει ὁ
καλούμενος τῶν γαλεῶν ἀστερίας· ἀποτίκτει γὰρ δις τοῦ
μηνός. ἄρχονται δ' ὀχεύεσθαι μηνὸς Μαιμακτηριῶνος. οἱ δ'
ἄλλοι γαλεοὶ δις τίκτουσι, πλὴν τοῦ σκυλλίου· οὗτος δ' ἅπαξ
τοῦ ἐνιαυτοῦ. τίκτουσι δὲ τὰ μὲν τοῦ ἔαρος αὐτῶν, ῥίνη δὲ 20
καὶ τοῦ μετοπώρου πρὸς δύσιν Πλειάδος χειμερινὴν τὸ ὕστε-

566 a 2 ἡ ante ἐκ om C^a || χρόνον τοῦτον τῆς PD^a ||
3 θόρου C^aD^a || θλιβ. φαινομένων C^a || 4 ρεῖν ἕξω PD^a tr || οἱ
om C^a || 5 ἀπὸ καὶ ἀπὸ C^a tr || καὶ om PD^a || 6 ἤδη om C^a tr ||
8 παρῇ coniecī, αὐτῇ codd, αὐτῇ Sylb Sch. ὅταν παρῇθῃ
αὐτῇ ἡ ὥρα propon Sch, ὅταν δὲ παρῇθῃ ἡ ὥρα A-W. fort
satis est mutare αὐτῇ ἡ ὥρα <ῆ>, || ὥρα κα. . ἤττον P, unde
Pk ὥρα καθήκη, ἤττον. at post ὥρα C^a in margine καλῶς ||
διαδηλοῖ D^a || πάμπαν - 9 γίνονται om D^a || 9 ἐν om P || ὥσπερ
- ὄρνεσιν] cf 509^b 29, 564^b 10 || 10 μὲν om Ald Cs Sch || 12 εὐ-
κλινητοὶ πόροι C^a || 14 ἐν ταῖς ἐν.] ἀνατομῶν PD^a || 17 ἀστερίας
— μηνός] cf 543^a 17 || 18 μεμακτηριῶνος C^a || 19 σκυλλίου C^a ||
20 τὰ μὲν] πάντες P, πάντα D^a || 21 χειμερινῆς C^a, om P.

ρον, τὸ δὲ πρῶτον τοῦ ἔαρος· εὐθενεῖ δ' αὐτῆς μᾶλλον ὁ
 γόνος ὁ ὕστερος· αἱ δὲ νάρκαι περὶ τὸ φθινόπωρον. ἐκτί-
 κτει δὲ τὰ σελάχη πρὸς τὴν γῆν ἐκ τοῦ πελάγους καὶ τῶν
 25 βαθέων ἐπανιόντα διὰ τε τὴν ἀλέαν καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι
 περὶ τῶν τέκνων. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἰχθύων παρὰ τὰς συγ-
 γενείας οὐδὲν ὥπται συνδυαζόμενον, ῥίνη δὲ δοκεῖ μόνη τοῦτο
 ποιεῖν καὶ βάτος· ἔστι γάρ τις ἰχθύς ὃς καλεῖται ῥινόβα-
 30 τος· ἔχει γὰρ τὴν μὲν κεφαλὴν καὶ τὰ ἔμπροσθεν βάτου, τὰ
 μὲν οὖν γαλεοὶ καὶ οἱ γαλεοειδεῖς, οἶον ἀλώπηξ καὶ κύων,
 καὶ οἱ πλατεῖς ἰχθύες, νάρκη καὶ βάτος καὶ λειόβατος καὶ
 566^b τρυγών, τὸν εἰρημένον τρόπον ζωοτοκοῦσιν ὥτοκῆσαντες,
 12 δελφίς δὲ καὶ φάλαινα καὶ τὰ ἄλλα κήτη, ὅσα μὴ ἔχει
 βράγχια ἀλλὰ φυσητῆρα, ζωοτοκοῦσιν, ἔτι δὲ πρίστις καὶ
 βοῦς· οὐδὲν γὰρ τούτων φαίνεται ἔχον φά, ἀλλ' εὐθέως
 5 κύημα, ἐξ οὗ διαρθρουμένου γίγνεται τὸ ζῶον, καθάπερ ἄν-
 θρωπος καὶ τῶν τετραπόδων τὰ ζωοτόκα. τίκτει δ' ὁ μὲν δελ-
 φίς τὰ μὲν πολλὰ ἔν, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο· ἡ δὲ φάλαινα ἢ
 δύο τὰ πλεῖστα καὶ πλεονάκεις, ἢ ἔν. ὁμοίως δὲ τῷ δελφῖνι
 καὶ ἡ φώκαινα· καὶ γὰρ ἔστιν ὁμοιον δελφῖνι μικρῷ, γίγνεται
 10 δ' ἔν τῷ Πόντῳ. διαφέρει δὲ φώκαινα δελφῖνος· ἔστι γὰρ τὸ
 μέγεθος ἑλαττον. εὐρύτερον δ' ἐκ τοῦ νώτου· καὶ τὸ χροῶμα
 ἔχει κυανοῦν. πολλοὶ δὲ δελφίνων τι γένος εἶναι φασὶ τὴν
 φώκαιναν. ἀναπνεῖ δὲ πάντα ὅσα ἔχει φυσητῆρα, καὶ δέ-

22 ἀσθενεῖ C^a tr. εὐθηνεῖ cet || μᾶλλον Sch ex tr, μάλιστα μὲν
 codd || 23 ὁ ὕστερος ὕστερον PD^a || 25 τε om C^a || 30 τούτων τῶν
 ἰχθύων. οἱ PD^a || 32 νάρκοι καὶ βάτοι PD^a || h 2 et 7 φάλλαινα
 et 3 φνσιτῆρας C^a || 3 verba ἔτι δὲ πρίστις (πρίστης PD^a) καὶ βοῦς
 (ἔβους P) post ^b 1 ὥτοκῆσαντες ponenda esse censeo; nam βοῦς
 piscis cartilagineus est: cf 540^b 17; etiam πρίστιν huic generi
 adscribendum esse multis de causis verisimile est || 6 μὲν om
 C^a || 7 μὲν om D^a || πλεῖστα ἔν, ἐνίοτε καὶ C^a || φ. δύο τὰ πλεῖστα
 μέντοι ἔν C^a tr || 8 τῷ δελφῖνι ante 9 καὶ γὰρ C^a || 9 φώκη P
 10 φώκαινα φώκη P, τοῦ C^a tr || 11 καὶ ante τὸ add C^s ex C^a
 (sed puncto supposito fort deletum) tr || 12 ἔχει om D^a || δελ-
 φῖνος C^a || 13 verba ἀναπνεῖ 16 καθεύδων ut interpol ex

χεται τὸν ἀέρα· πνεύμονα γὰρ ἔχουσιν. καὶ ὃ γε δελφίς
 ὅπται, ὅταν καθεύδῃ, ὑπερέχων τὸ ῥύγχος, καὶ ῥέγγει 15
 καθεύδων. ἔχει δ' ὁ δελφίς καὶ ἡ φώκαινα γάλα, καὶ θη-
 λάζονται· καὶ εἰσδέχονται τὰ τέκνα μικρὰ ὄντα. τὴν δ'
 αὐξήσιν τὰ τέκνα τῶν δελφίνων ποιοῦνται ταχεῖαν· ἐν ἔτεσι
 γὰρ δέκα μέγεθος λαμβάνουσι τέλειον. κύει δὲ δέκα μῆνας.
 τίκει δ' ὁ δελφίς ἐν τῷ θέρει, ἐν ἄλλῃ δ' ὥρα οὐδεμιᾷ· 20
 συμβαίνει δὲ καὶ ἀφανίζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ κύνα περὶ τριά-
 κονθ' ἡμέρας. παρακολουθεῖ δὲ τὰ τέκνα πολὺν χρόνον,
 καὶ ἔστι τὸ ζῶον φιλότεκνον. ζῇ δ' ἔτη πολλά· δῆλοι γὰρ
 ἔνιοι γεγόνασι βιοῦντες οἱ μὲν πλείω ἔτη ἢ πέντε καὶ εἰ-
 κοσιν, οἱ δὲ τριάκοντα· ἀποκόπτοντες γὰρ ἐνίων τὸ οὐραῖον 25
 οἱ ἀλιεῖς ἀφιαῖσιν, ὥστε τούτῳ γνωρίζουσι τοὺς χρόνους
 αὐτῶν. ἡ δὲ φώκη ἐστὶ τῶν ἐπαμφοτερίζόντων ζώων· οὐ
 δέχεται μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ἀναπνεῖ καὶ καθεύδει καὶ
 τίκει ἐν τῇ γῇ μὲν, πρὸς αἰγιαλοῖς δέ, ὡς οὖσα τῶν πε-
 ζῶν, διατρίβει δὲ τοῦ χρόνου τὸν πολὺν καὶ τρέφεται ἐκ 30
 τῆς θαλάττης, διὸ μετὰ τῶν ἐνύδρων περὶ αὐτῆς λεκτέον.
 ζωοτοκεῖ μὲν οὖν εὐθύς ἐν αὐτῇ, καὶ τίκει ζῶα, καὶ χό-
 ριον καὶ τᾶλλα προῖεται ὥσπερ πρόβατον. τίκει δ' ἐν ἡ 567^a
 δύο, τὰ δὲ πλείστα τρία. καὶ μαστοὺς δ' ἔχει δύο καὶ
 θηλάζεται ὑπὸ τῶν τέκνων καθάπερ τὰ τετράποδα. τίκει
 δ' ὥσπερ ἄνθρωπος πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους, μάλιστα δ' ἅμα
 ταῖς πρώταις αἰξίν. ἄγει δὲ περὶ δωδεκαταῖα ὄντα τὰ 5

537^a 31 del A-W. γε utroque loco positum sane suspicionem movet || 14 πλεύμονα P || 16 δελφίν D^a || 17 ante τὰ add δὲ P || μικρὰ δὲ ὄντα τὴν αὐξήσιν C^a tr || 18 ποιεῖται C^a || 19 δέκα] δ' = τέτταρσι suspic A-W || λαμβάνει C^a || τέλειον PD^a || 24 βιοῦντες praeteritum esse videtur || πλείω ἔτη ἢ om et ἔτη post εἰκοσιν ponunt PD^a; cum C^a consentit tr || 25 ἀποκόπτοντες et 26 ἀφιαῖσιν et γνωρίζουσι] exspectes aoristum || γνωρίζεσθαι D^a || 27 ἐστὶ μὲν τῶν PD^a tr || 29 πρὸς τοῖς αἰ. PD^a || 30 δὲ om C^a tr || τὸ πολὺ PD^a || 567 a 1 τὰ ἄλλα P, γάλα D^a tr | 2 δ' ἔχει δύο] ἔχει διὸ C^a „habet duo“ tr || 4 ὥσπερ ὁ ἄ. C^a || 5 αἰξίν] ἐξείσι πρὸς τῇ πόα C^a.

τέκνα εἰς τὴν θάλατταν πολλάκις τῆς ἡμέρας. συνεθίζουσα
κατὰ μικρόν· τὰ δὲ κατάντη φέρεται, ἀλλ' οὐ βαδίζει, διὰ
τὸ μὴ δύνασθαι ἀπερείδεσθαι τοῖς ποσίν. συνάγει δὲ καὶ
συστέλλει ἑαυτήν· σαρκῶδες γὰρ ἐστὶ καὶ μαλακόν, καὶ ὅσῃ
10 χονδρῶδη ἔχει. ἀποκτεῖναι δὲ φώκην χαλεπὸν βιαίως, ἐὰν
μὴ τις πατάξῃ παρὰ τὸν κρόταφον· τὸ γὰρ σῶμα σαρκῶδες
αὐτῆς ἐστίν. ἀφίησι δ' ὁμοίαν βοῖ φωνήν. ἔχει δὲ καὶ
τὸ αἰδοῖον ἢ θήλεια ὅμοιον βοϊδίῳ, πάντα δὲ τᾶλλα
γυναικί.

15 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐνύδρων καὶ ζωοτοκούντων ἢ ἐν
αὐτοῖς ἢ ἔξω ἢ γένεσις καὶ τὰ περὶ τὸν τόκον τοῦτον ἔχει
13 τὸν τρόπον· οἱ δ' ὠοτοκοῦντες τῶν ἰχθύων τὴν μὲν ὑστέ-
ραν δικρόαν ἔχουσι καὶ κάτω, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον
(ὠοτοκοῦσι δὲ πάντες οἱ τε λεπιδωτοί, οἷον λάβραξ κεστρεὺς
20 κέφαλος ἐτελὶς, καὶ οἱ λευκοὶ καλούμενοι πάντες, καὶ οἱ
λεῖοι πλὴν ἐγγέλυος), ὧν δ' ἴσχουσι ψαθυρόν. τοῦτο δὲ
φαίνεται διὰ τὸ τὴν ὑστέραν εἶναι πλήρη πᾶσαν ὥσιν, ὥστ'
ἐν γε τοῖς μικροῖς τῶν ἰχθύων δοκεῖν ὥς μόνον εἶναι
δύο· διὰ τὴν μικρότητα γὰρ καὶ τὴν λεπτότητα ἄδηλος ἐν
25 αὐτοῖς ἢ ὑστέρα. περὶ μὲν οὖν τῆς ὀχείας πάντων τῶν
ἰχθύων εἴρηται πρότερον. εἰσὶ δὲ τῶν ἰχθύων οἱ μὲν
πλείστοι ἄρρενες καὶ θήλεις, περὶ δ' ἐρυθρίνου καὶ χάννης
ἀπορεῖται· πάντες γὰρ ἀλίσκονται κυήματα ἔχοντες. συν-
ίσταται μὲν οὖν καὶ ὀχενομένων ὥς τοῖς συνδναζομένοις
30 τῶν ἰχθύων, ἴσχουσι δὲ καὶ ἄνευ ὀχείας. δηλοῦσι δ' ἐνίοι

9 αὐτήν (ᾠ || 10 τις ἂν μὴ π. P, ἂν μὴ π. τις D^a || 11 περὶ
D^a || 12 ἐστὶν om P D^a || 13 βοϊδίῳ mutavī, βοῖ A-W, βατίδι codd,
πάντα δὲ τᾶλλα] sel uterum eiusque partes. at ἅπαντα δὲ τὰ
τοιαῦτα ὅμοια γυναικί PD^a, ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα ὅμοιον
ἔχει γυναικί A-W, ἄ. δ. τ. τ. ὅμοιον αἰδοῖον ἔχει γ. m (S || 15 ζωο-
τοκούντων δὲ ἐν αὐτοῖς ἢ ἔξω γένεσις C^a || 18 πρότερον] sel
564^b 19 et maxime 510^b 20 || 19 λάβραξ P || 20 ἐτελὶς D^a, εὐτελὶς
C^a tr || καλούμενοι λευκοὶ (ᾠ tr || 21 ἐγγέλυος D^a || δ') γὰρ P, om
C^a tr || τίκτουσι ψαθυρόν C^a tr, ἴσχουσι τὸ ψαθυρόν PD^a || δὲ] δ'
ἐν Pk suadente Schneidero || 23 ἰχθυοῖων δοκεῖ C^a || 26 πρότε-
ρον] sel 540^b 6 sq || 27 χάννης C^a.

τῶν ποταμίων· εὐθὺς γὰρ γεννώμενοι ὥς εἰπεῖν καὶ μικροὶ
 ὄντες οἱ φοξῖνοι κνήματ' ἔχουσιν. ἀπορραίνουσι δὲ τὰ ῥά,
 καὶ καθάπερ λέγεται, τὰ μὲν πολλὰ οἱ ἄρρενες ἀνακάπτουσι,
 τὰ δ' ἀπόλλυνται ἐν τῷ ὕρῳ· ὅσα δ' ἂν ἐκτέκωσιν εἰς τοὺς 567^b
 τόπους οἰκείους ἐκτίκτειν, ταῦτα σώζεται· εἰ γὰρ πάντα
 ἐσώζετο, παμπληθὲς ἂν τὸ γένος ἦν ἐκάστων. καὶ τούτων δ'
 οὐ γίγνεται τὰ πολλὰ γόνιμα, ἀλλ' ὅσα ἂν ἐπιρράνη ὁ ἄρρην
 τῷ θορῷ· ὅταν γὰρ ἐκτέκη, παρεπόμενος ὁ ἄρρην ἐπιρραίνει 5
 ἐπὶ τὰ ῥά τὸν θορόν, καὶ ὅσα μὲν ἂν ἐπιρρανθῇ, ἐκ πάν-
 των γίγνεται ἰχθύδια, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ὅπως ἂν τύχη. —
 ταὐτὸ δὲ συμβαίνει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μαλακίων· ὁ γὰρ
 ἄρρην τῶν σηπιδῶν, ὅταν ἐκτέκη ἢ θήλεια, ἐπιρραίνει τὰ
 ῥά. ὅπερ εὐλόγον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνειν μαλα- 10
 κίων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν σηπιδῶν ὥπται ἐν τῷ παρόντι μόνον. —
 [ἐκτίκτουσι δὲ πρὸς τῇ γῇ, οἱ μὲν κωβιοὶ πρὸς τοῖς λίθοις,
 πλὴν πλατὺ καὶ ψαθυρόν τὸ ἀποτικτόμενόν ἐστιν. ὁμοίως
 δὲ καὶ οἱ ἄλλοι· ἀλεινά τε γὰρ ἐστὶ τὰ περὶ τὴν γῆν, καὶ
 τροφὴν ἔχει μᾶλλον, καὶ πρὸς τὸ μὴ κατεσθίεσθαι ὑπὸ τῶν 15
 μειζόνων τὰ κνήματα. διὸ καὶ ἐν τῷ Πόντῳ περὶ τὸν

31 γινόμενοι C^a || 32 φοξῖνοι C^a, φοξίνοι PD^a || 33 post πολλὰ
 add ῥά PD^a || ἀνακάπτουσι codd tr || h 2 οἰκείους ἐκτίκτειν
 correxi respiciens 598^b 4. εἰς οὓς ἐκτίκτουσι codd, sed κρύ-
 πτουσι tr, et εἰς PD^a om. εὐσκόπους Cs, εἰς οὓς εὐ πίπτουσι
 P^k (cur non οὓς εὐ ἐκκρίνουσι?) || 3 ἂν] ἂν τι D^a, om P ||
 ἐκάστω C^a || 4 ἐπιρράνη C^a, περιρράνη PD^a || 5 θόρῳ ὅταν γὰρ ἐκ-
 τίκτη PD^a; nescio an ἐκτίκτη hic et infra scribendum sit || 6 τὸν
 θορόν] ἐκ τοῦ θοροῦ C^a tr || μὲν] περ P || 8 verba ταὐτὸ — 22 λε-
 πίδας del A-W. Ad digressionem de sepia confer ζγγ 758^a 15,
 ubi omnibus molluscis haec generandi ratio tribuitur. Sed
 cum in hist an locis ea soli sepiae assignetur, cum vero ^b 22
 substantivo ἰχθύες addito digressionem de altero animalium
 genere factam esse indicari videatur, hanc saltem retineo || 9
 et 11 σηπιδῶν C^a D^a || 10 ἄπερ C^a || συμβαίνειν post εὐλόγον PD^a ||
 12 ἐκτίκτουσι] desideres subiectum || οἱ — 12 λίθοις] deest con-
 trarium || 13 πλὴν — ἐστίν] ad hanc ambiguum sententiam fort
 supplendum: cum sepiarum ova racemo oblongo et viscido si-
 milia sint || ψαθυρόν PD^a || 15 fort ante πρὸς intercidit ἀλωρην
 cf 488^b 10.

Θερμώδοντα ποταμὸν οἱ πλεῖστοι τίκτουσιν· νήνεμος γὰρ ὁ
τόπος καὶ ἀλεεινὸς καὶ ἔχων ὕδατα γλυκέα. τίκτουσι δ' οἱ
μὲν ἄλλοι τῶν ῥοτόκων ἰχθύων ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, πλὴν
20 τῶν μικρῶν φυκίδων· αὗται δὲ δις. διαφέρει δ' ὁ ἄρρην
φύκης τῆς θηλείας τῷ μελάντερος εἶναι καὶ μεΐζους ἔχειν
τὰς λεπίδας.] οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἰχθύες γόνῳ τίκτουσι καὶ
τὰ ῥὰ ἀφιάσιν· ἦν δὲ καλοῦσί τινες βελόνην, ὅταν ἦδη
ῥωρα ἧ τοῦ τίκτειν, διαρρήγνυται, καὶ οὕτω τὰ ῥὰ ἐξέρχεται.
25 ἔχει γὰρ τινα ὁ ἰχθύς οὗτος διάφυσιν ὑπὸ τὴν γαστέρα
καὶ τὸ ἦτρον, ὥσπερ οἱ τυφλῖναι ὄφεις· ὅταν δ' ἐκτέκη,
συμφύεται ταῦτα πάλιν. ἡ δὲ γένεσις ἐκ τοῦ ῥοῦ ὁμοίως
συμβαίνει ἐπὶ τε τῶν ἔσω ῥοτοκούντων καὶ ἐπὶ τῶν ἔσω·
ἐπ' ἄκρον τε γὰρ γίγνεται καὶ ὑμένι περιέχεται, καὶ προ-
30 τον διάδηλοι οἱ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι καὶ σφαιροειδεῖς ὄντες.
ἧ καὶ δῆλον ὅτι οὐχ ὥσπερ τινὲς φασιν, ὁμοίως γίγνονται
τοῖς ἐκ τῶν σκολήκων γιγνομένοις· τοῦναντίον γὰρ συμ-
βαίνει ἐπ' ἐκείνων, τὰ κάτω μεῖζω προῶτον, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ
568^a καὶ ἡ κεφαλὴ ὕστερον. ὅταν δ' ἀναλωθῇ τὸ ῥόν, γίγνον-
ται γυρινώδη, καὶ τὸ μὲν προῶτον οὐδεμίαν τροφὴν λαμ-
βάνοντα αὐξάνονται ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ ῥοῦ ἐγγιγνομένης
ὑγρότητος, ὕστερον δὲ τρέφονται ἕως ἂν αὐξηθῶσι τοῖς
5 ποταμίοις ὕδασι. [τοῦ δὲ Πόντου καθαιρομένου ἐπι-
φέρεται τι κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον ὃ καλοῦσι φῦκος· ἔστι δ'

17 Θερμώδοντα PD^a || 20 φυκίδων PD^a || 21 μελαντέρα D^a
22 ἐν γόνῳ PD^a || 23 ἦδη om C^a tr || 25 τινα ἔσω ὁ D^a || 26 ἡπαρ
C^a tr || αἱ D^a || τυφλῖναι C^a tr || ἐκτέκη ζῆ καὶ συμφύεται πάλιν
ταῦτα (ταυτά P) PD^a. ζῆ καὶ inser etiam fragm Paris || 27 ταῦτα |
τὸ τραῦμα Sch e Plinio IX 76 || ἡ — 30 ὄντες] idem fere legi-
mus 564^b 308qq || 27 ὁμοίως om PD^a || 28 ἔσω ζωοτοκούντων.
ἐπ' PD^a A^a re tr || 29 τε om C^a || παρῆχεται A^a pr || 33 γὰρ οὐ
συμβαίνει A^a || post κάτω add καὶ C^a re, pro κάτω habet κατὰ
τῶν A^a pr. ad rem cf ζγγ 763^a 19 || 568^a a 2 γυρινώδη] incert
A^a. totum locum suspectum reddit, quod nusquam nisi hic
gyrini memorantur; lectio codicum PD^a πυρινώδεις correctorem
olet || 3 ἐγγερομένης P || 5 ἰθατίοις A^a C^a || verba incerta τοῦ
11 ἀνθός del A-W || ποτοῦ PD^a || 6 ἔσω A^a pr.

ὥχρον τοῦτο· οἱ δὲ τινές φασι τοῦτο ἄνθος εἶναι τοῦ φύ-
κου, ἀφ' οὗ τὸ φυκίον εἶναι. ἀρχομένου δὲ γίγνεται τοῦ
θέρους. τούτῳ τρέφεται καὶ τὰ ὄστρεα καὶ τὰ ἰχθύδια τὰ
ἐν τοῖς τόποις τούτοις. φασὶ δὲ τινες τῶν θαλαττίων καὶ 10
τὴν πορφύραν ἴσχειν ἀπὸ τούτου τὸ ἄνθος.]

Οἱ δὲ λιμναῖοι καὶ οἱ ποτάμιοι τῶν ἰχθύων κῆμα μὲν 14
ἴσχουσι πεντάμηνοι τὴν ἡλικίαν ὄντες ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ,
τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ περιμόντος ἅπαντες· ὥσπερ δὲ καὶ
οἱ θαλάττιοι, καὶ οὗτοι οὐκ ἐξαφῃσιν οὐδέποτε ἅμα πᾶν, 15
οὐθ' αἱ θήλειαι τὸ ῥὸν οὐθ' οἱ ἄρρενες τὸν θορόν, ἀλλ'
ἔχουσιν ἀεὶ πλείω ἢ ἐλάττονα αἱ μὲν ῥὰ οἱ δὲ θορόν. τί-
κτουσι δ' ἐν τῇ καθηκούσῃ ὥρᾳ κυπρῖνος μὲν πεντάκις ἢ
ἑξάκις· ποιεῖται δὲ τὸν τόκον μάλιστα ἐπὶ τοῖς ἄστροις· χαλ-
κὴς δὲ τίκτει τρίς, οἱ δ' ἄλλοι ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ πάντες. 20
τίκτουσι δ' ἐν ταῖς προλιμνάσι τῶν ποταμῶν καὶ τῶν
λιμνῶν πρὸς τὰ καλαμώδη, οἷον οἷ τε φοξῖνοι καὶ αἱ πέρ-
και. οἱ δὲ γλάνεις καὶ αἱ πέρκαι συνεχῆς ἀφῃσιν τὸ κῆμα,
ὥσπερ οἱ βάτραχοι· οὕτω δὲ συνεχῆς ἐστὶ τὸ κῆμα περι-
ειλγμένον, ὥστε τό γε τῆς πέρκης διὰ πλατύτητα ἀνα- 25
πηνίζονται ἐν ταῖς λίμναις οἱ ἀλιεῖς ἐκ τῶν καλάμων. οἱ
μὲν οὖν μείζους τῶν γλάνιων ἐν τοῖς βαθέσι ἐκτίκτουσιν,
ἐνιοὶ καὶ κατ' ὀργυῖας τὸ βάθος, οἱ δ' ἐλάττους ἀντῶν ἐν
τοῖς βραχυτέροις, μάλιστα πρὸς ῥίζαις ἰτέας ἢ ἄλλου τινὸς

7 οἱ δὲ τινες φ.] haec dictio non ex usu Ar est. τινές om
PD^a || φίκον et ἀ (in ἀφ') A^a in ras. εἶναί τι φυσικὸν τὸ φυκίον C^a tr,
quod ferri nequit || 9 καὶ pr om C^aD^a tr || 11 τοῦ ἄνθους PD^a ||
12 οἱ post καὶ om PD^a || 13 πέντε μῆνας τὴν ἡλικίαν ἔχοντες PD^a ||
πολὺν εἰπεῖν τίκτουσι PD^a || 14 περιμόντος A^aC^a || 16 θόρον, ut
semper, D^a || ἀλλ' — 17 θορόν om A^aC^a || 19 ποιοῦνται C^a || χάλ-
κης P || 20 τοῦ ἐνιαυτοῦ Ald Cs A-W ut 564^a 28, 567^b 18. ἐν
τῷ ἐνιαυτῷ A^aC^a, τῷ ἐνιαυτῷ PD^a || τίκτουσι πάντες δὲ ἐν ταῖς
D^a || 21 προλιμνάσι C^a, πρὸς λιμνάσι PD^a || 22 φοξῖνοι P || αἱ
om PA^aC^a || πέρσαι A^a || 23 γλανεῖς A^a || συν (in συνεχῆς) in ras A^a
rc || 25 τότε C^aA^a pr, τὰ γε PD^aA^a rc || 26 ἐκ om A^a pr C^a ||
27 γλانيῶν A^a, γλανεῶν PD^a || βάθεισιν A^aC^a || ἐκτίκτουσιν A^aC^a ||
28 ἐνιοὶ δὲ καὶ A^aC^a || ὀργυῖας A^a || 29 πρὸς ταῖς ῥ. D^a.

30 δένδρου, καὶ πρὸς τῷ καλάμῳ δὲ καὶ πρὸς τῷ βρύῳ. συμ-
 πλέκονται δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοτε καὶ πάνυ μέγας πρὸς
 μικρόν· καὶ προσαγαγόντες τοὺς πόρους πρὸς ἀλλήλους,
 568^b οὓς καλοῦσί τινες ὀμφαλούς, ἢ τὸν γόνον ἀφιᾶσιν, ὁ μὲν
 τὸ ῥὸν ὁ δὲ τὸν θορὸν ἐξίησιν. ὅσα δ' ἂν τῷ θορῷ μι-
 χθῇ τῶν ῥῶν, εὐθύς τε λευκότερα φαίνεται καὶ μεῖζω ἐν
 ἡμέρᾳ ὥς εἰπεῖν. ὕστερον δ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δῆλά ἐστι
 5 τὰ ὄμματα τοῦ ἰχθύος· τοῦτο γὰρ ἐν πᾶσι τοῖς ἰχθύσιν,
 ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις, ἐπιδηλότατόν ἐστιν εὐθύς
 καὶ φαίνεται μέγιστον. ὅσων δ' ἂν ῥῶν ὁ θορός μὴ θίγῃ,
 καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν θαλαττίων, ἀχρεῖον τὸ ῥὸν τοῦτο καὶ
 ἔγονόν ἐστιν. ἀπὸ δὲ τῶν γονίμων ῥῶν, αὐξανομένων τῶν
 10 ἰχθυδίων, ἀποκαθαίρεται οἶον κέλνυφος· τοῦτο δ' ἐστὶν ὑμὴν
 περιέχων τὸ ῥὸν καὶ τὸ ἰχθυδίων. ὅταν δὲ μιγῇ τῷ ῥῷ
 ὁ θορός, σφόδρα γίγνεται κολλῶδες τὸ συνεστηκὸς ἐξ αὐτῶν
 πρὸς ταῖς ῥίξαις ἢ ὅπου ἂν ἐκτέκωσιν. [οὗ δ' ἂν πλείστον
 τέκωσιν, ὠοφυλακεῖ ὁ ἄρρην, ἡ δὲ θήλεια ἀπέρχεται τεκοῦσα.]
 15 ἔστι δὲ βραδυτάτη μὲν ἐκ τῶν ῥῶν ἡ τῶν γλανίων αὐξη-
 σις, διὸ προσεδρεύει ὁ ἄρρην καὶ τετταράκοντα καὶ πεντή-
 κοντα ἡμέρας, ὅπως μὴ κατεσθίηται ὁ γόνος ὑπὸ τῶν
 παρατυχόντων ἰχθυδίων· δευτέρα δὲ βραδυτῆτι ἡ τοῦ κυ-
 πρίνου γένεσις, ὁμοίως δὲ ταχέως καὶ τούτων ὁ σωζόμενος
 20 διαφεύγει γόνος. τῶν δ' ἐλαττόνων ἐνίων καὶ τριταίων

30 βρῖω A^a || 31 καὶ ἐνίοτε transponendum videtur || πάνυ
 om PD^a || 32 προσάγοντες A^aC^a || b 1 οἱ PD^a, αἱ CsSch || 2 οἱ P
 D^aC^aCsSch || ἐξιᾶσι PD^a fort recte || ὅσα| ὅταν C^a || 4 δὲ ὀλίγον
 χρόνον PD^a || 5 τῶν ἰχθύων PD^a || 7 θόρος A^a || 8 ἐπὶ om A^aC^a
 fragm Par tr || τὸ ῥὸν om A^aC^a fragm Par tr || 10 ἰχθύων PD^a
 ὑμὴν ὁ π. PD^a || 11 περιέχων A^a || 12 κοιλίῳδες A^a, σφοδρῶδες
 P || 13 ἢ om A^aC^a || 14 ἐκτέκωσιν D^a fragm Par || verba οὗ —
 τεκοῦσα delenda videntur. confer 569^a 3 || 15 βρα (in βραδυ-
 τάτη) in ras A^a re || τοῦ γλανίος A^a fragm Par, τῶν γλανίων
 D^a || 18 ἰχθύων PD^a fragm Par, aperte falsum; cf 621^a 25, 29
 βραχύτητι C^a, βραχυτάτη A^a || 19 ὁμοίως i e aequè celeriter
 atque glani etiam cyprini exclusi diffugiunt. ὁμῶς PD^a tr
 20 post τῶν δ' intercidesse videtur ῥῶν.

όντων ἤδη ἰχθύδιά ἐστιν. λαμβάνει δ' αὖξῃσιν τὰ ῥά,
 ὧν ἂν ἐπιψαύσῃ ὁ θορός, καὶ αὐθιμερόν καὶ ὕστερον ἔτι.
 τὸ μὲν οὖν τοῦ γλάνιος γίγνεται ὅσον ὄροβος, τὰ δὲ τῶν
 κυπρίνων καὶ τῶν τοιούτων ὅσον κέγχρος. ταῦτα μὲν οὖν
 τοῦτον τὸν τρόπον τίκτει καὶ γεννᾷ, χαλκίς δὲ τίκτει ἐν ²⁵
 τοῖς βαθέσιν ἀθρόα ὡς ἀγελαία, ὃν δὲ καλοῦσι τίλωνα,
 πρὸς τοῖς αἰγιαλοῖς ἐν ὑπηνέμοις· ἀγελαῖος δὲ καὶ οὗτος.
 κυπρίνος δὲ καὶ βάλερος καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὡς εἰπεῖν
 ὠθοῦνται μὲν εἰς τὰ βραχέα πρὸς τὸν τόκον, μιᾷ δὲ θη-
 λείᾳ πολλὰκις ἀκολουθοῦσιν ἄρρενες καὶ τρισκαίδεκα καὶ ³⁰
 τεσσαρεσκαίδεκα· τῆς θηλείας δ' ἀφιεῖσθαι τὸ ῥὸν καὶ ὑπο-
 χωρούσης ἐπακολουθοῦντες ἐπιρραίνουσι τὸν θορόν. ἀπ-
 ὀλλνται δὲ τὰ πλεῖστ' αὐτῶν· διὰ γὰρ τὸ ὑποχωροῦσαν ^{569^a}
 τίκτειν τὴν θήλειαν σκεδάννυται τὸ ῥόν, ὅ τι ἂν ἐπὶ ρεύ-
 ματος ληφθῇ καὶ μὴ προσπέσῃ πρὸς ὕλην· καὶ γὰρ οὐδ'
 ῥοφυλακεῖ τῶν ἄλλων ἕξω γλάνιος οὐδεὶς· πλήν ἂν ἀθρόω
 γόνω ἑαυτοῦ περιτύχῃ ὁ κυπρίνος, τοῦτόν φασιν ῥοφυλακεῖν. ⁵
 θορόν δὲ πάντες ἔχουσιν οἱ ἄρρενες πλήν ἐγγέλους· αὐτῇ
 δ' οὐδέτερον οὔτ' ῥόν οὔτε θορόν. οἱ μὲν οὖν κεστρεῖς
 ἐκ τῆς θαλάττης ἀναβαίνουσιν εἰς τὰς λίμνας καὶ τοὺς
 ποταμούς, αἱ δ' ἐγγέλους τοῦναντλον ἐκ τούτων εἰς τὴν θάλατταν.

21 ὄντων ἤδη] ἐν τῷ εἶδει A^aC^a tr || verba λαμβάνει — 22 ἔτι
 hic non requiras; eadem fere iam legimus ^b3 || 22 ἔτι ὕστερον
 PD^a fragm Par || 23 τὸ | ὁ PD^a || γλάνιος A^a, γλάνεως C^a || 25 χάλκις
 P || 26 βάθεισιν A^aC^a || ὡς mutavi, καὶ codd || ἀγελαία A-W, ἀγε-
 λαῖα D^a, ἀγελαῖος P, ἀγελαῖως A^aC^a tr, ἀγελαίας fragm Par;
 καὶ γὰρ ἀγελαῖον Pk || τύλωνα A^aC^a, ψύλωνα P, ψύλωνα D^a ||
 27 ὑπηνέμοις A^aC^aD^a || 28 βαλῖνος PD^a || 29 ὀχοῦνται P || εἰς]
 πρὸς PD^a || θήλεια A^a || 31 ἀφιεῖσθαι, sed ἔ in ras C^a, ἀφιοῦσης
 A^a || 569^a a 1 ante γὰρ codd exhibent τε, quod cum Ald om
 A-W || 2 θηλείαν A || ὅ τι ἂν] ὅταν PD^a || 3 ἰλύν C^a tr || οὐδὲν
 PD^a || 4 γλάνιος A^a, γλάνιως C^a, γλάνιδος P || ἔαν ἀθρόω D^a, ἐν
 ἄρθρον P || 5 περιτύχῃ καὶ ὁ κ. C^a || ante φασιν exhib codd
 δὲ, quod cum tr iam Sch in curis poster del. τότε δὲ Scal ||
 6 ἐγγέλεως D^a || 7 οὐδέτερον om PD^a || οὔτε θορόν οὔτε ῥόν
 PD^a || 8 post εἰς add τε AldBk || 9 οἱ δ' ἐγγέλεις P, οἱ δ' ἐγ-
 γέλως D^a, αἱ δ' ἐγγέλως A^a.

- 15 Οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι, ὥσπερ εἴρηται, τῶν ἰχθύων γίνονται ἐξ ὧν. [οὐ μὴν ἄλλ' ἔνιοι καὶ ἐκ τῆς ἰλύος καὶ ἐκ τῆς ἄμμου γίνονται, καὶ τῶν τοιούτων γενῶν ἃ γίνονται ἐκ συνδυασμοῦ καὶ ὧν, ἐν τέλμασιν ἄλλοις τε, καὶ οἶον περὶ Κνίδον φασὶν εἶναι ποτε, ὃ ἐξηραίνετο μὲν ὑπὸ
 15 κύνα καὶ ἡ ἰλὺς ἅπαντα ἐξηρεῖτο, ὕδωρ δ' ἦρχετο ἐγγίγνεσθαι ἅμα τοῖς πρώτοις γιγνομένοις <ὄμβροις>. ἐν τούτῳ δὴ ἰχθύδια ἐνεργλνετο ἐρχομένου τοῦ ὕδατος. ἦν δὲ κεστρέων τι γένος τοῦτο, ὃ οὐ γίνεταί ἐξ ὀχέας, μέγεθος ἡλίκα μαινίδια μικρά· ὧν δὲ τούτων εἶχεν οὐδὲν οὐδὲ θορόν.
 20 γίνεταί δὲ καὶ ἐν ποταμοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, οὐ διαρρέουσιν εἰς τὴν θάλατταν, ἰχθύδια μικρά, ἡλίκοι ἐψητοί, ἕτερα τὸν αὐτὸν τρόπον τούτοις. ἔνιοι δὲ καὶ ὅλως φασὶ τοὺς κεστρεῖς φύεσθαι πάντας, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες· ἔχουσαι γὰρ φαίνονται καὶ ὧν αἱ θήλειαι αὐτῶν καὶ θορόν οἱ ἄρρενες.
 25 ἀλλὰ γένος τί ἐστὶν αὐτῶν τοιοῦτον, ὃ φύεται ἐκ τῆς ἰλύος καὶ τῆς ἄμμου. ὅτι μὲν οὖν γίνεταί αὐτόματα ἔνια οὗτ'

10 τῶν ἰχθύων γίνονται, ὥσπερ εἴρηται D^a || 11 Suo iure B S Hilaire totum hoc caput spurium esse censet; dictio ipsa hoc clamat. Quod caput e libro περὶ ζωικῶν Aristoteli falso attributo depromptum esse ex Athenaeo conicere licet || 14 οἷοις PD^a, || ἃ D^a tr, δὲ P, om A^a. Aut pro εἶναι exspectes γενέσθαι aut transpositionem εἶναι. ὃ ἐξηραίνετο μὲν ποτε ὑπὸ. A-W: εἶναι. ὅτε ἐξηραίνετο, male; nam posito ὅτε et desideres coniunctionem γὰρ et exspectes optativum ξηρανθεῖν idque etiam in sequentibus verbis || ξηραίνεται P || 15 κύμα C^a, κύνα A^a || ἡ om A^aC^a || ἐξηρεῖτο repugnat verbis antecedentibus, nisi forte cum Scaligero interpreteris: „ne quis dicat latuisse in limi humore.“ Exspectes ἐστρεφεῖτο potius quam ἐξηραίνετο, quod A-W pro sua coniectura venditant, quamquam iam Sylburg adnotat Gazam hanc lectionem vertisse. ἐξήρει τὸ ὕδωρ ἦρχετο δ' A^aC^a || 16 ὄμβροις addidi; ὑετοῖς add CamSylbCsSch. Durius enim est ex antecedente ὕδωρ supplere ὕδασιν. at πρώτοις <ἐκ Ζειρίου> γιγνομένοις Pk || δὴ conieci, δὲ PD^a, om A^a(ⁿ tr || 17 ἀρχομένοις A^a || 18 οὐ] οὐδὲ C^a, ὃ γ. μὲν P, οὐ γ. μὲν D^a || 19 οὐθὲν ἔχει A^aC^a || οὐ θορόν C^a, οὐδὲ τὸν θορόν τι P || 20 οὐ] ὅπον PD^a || 21 εἰς θάλασσαν PD^a || ἡλίκα D^a || ἐψητὸν C^a, ἐψητοῦ PD^a || 22 οὕτως pro ὅλως CamCsSch || 23 πάντας] ταύτην Pk || 26 ἔνια καὶ οὗτ' D^a | οὗτ' ἐξ ὧν C^a re tr,

ἐξ ὧν οὐτ' ἐξ ὁχλείας, φανερόν ἐκ τούτων. ὅσα δὲ μήτ' ὥτοκεῖ μήτε ζωτοκεῖ, πάντα γίγνεται τὰ μὲν ἐκ τῆς ἰλύος τὰ δ' ἐκ τῆς ἄμμου καὶ τῆς ἐπιπολαζούσης σήψεως, οἷον καὶ τῆς ἀφύης ὁ καλούμενος ἀφρός γίγνεται ἐκ τῆς ἀμ- 30 μώδους γῆς· καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀφύη ἀναυξῆς καὶ ἄγονος, καὶ ὅταν πλείων γένηται χρόνος, ἀπόλλυται, ἄλλη δὲ πάλιν 569^b ἐπιγίγνεται, διὸ ἔξω χρόνου τινὸς ὀλλύγου πᾶσαν ὥς εἵπεῖν τὴν ἄλλην γίγνεται ὥραν· διαμένει γὰρ ἀρξάμενος ἀπ' ἀρκτούρου μετοπωρινοῦ μέχρι τοῦ ἔαρος. σημεῖον δ' ὅτι ἐνίοτ' ἐκ τῆς γῆς ἀνέροχεται· ἀλιευομένων γάρ, ἐὰν μὲν ἦ 5 ψῦχος, οὐχ ἀλίσκεται, ἐὰν δ' ἦ εὐδία, ἀλίσκεται, ὥς ἐκ τῆς γῆς ἀνιοῦσα πρὸς τὴν ἀλέαν. καὶ ἐλκόντων καὶ ἀναξυομένης τῆς γῆς πλεονάκεις πλείων γίγνεται καὶ βελτίων. αἱ δ' ἄλλαι ἀφύαι χεῖρους διὰ τὸ ταχὺ λαμβάνειν αὐξησιν. γίνονται δ' ἐν τοῖς ἐπισκίοις καὶ ἐλώδεσι τόποις, ὅταν 10 εὐήμερίας γενομένης ἀναθερμαίνηται ἡ γῆ, οἷον περὶ Ἀθήνας ἐν Σαλαμῖνι καὶ πρὸς τῷ Θεμιστοκλείῳ, καὶ ἐν Μαραθῶνι· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς τόποις γίγνεται ὁ ἀφρός. φαίνεται δ' ἐν μὲν τόποις τοιούτοις καὶ εὐήμερίαις τοιαύταις, γίγνεται δ' ἐνιοχοῦ καὶ ὁπόταν ὕδωρ πολὺ ἐξ οὐρανοῦ 15 γένηται, ἐν τῷ ἀφρῷ τῷ γιγνομένῳ ὑπὸ τοῦ ὀμβρίου ὕδατος, διὸ καὶ καλεῖται ἀφρός· καὶ ἐπιφέρεται ἐνίοτε ἐπιπολῆς

οὔτε ἐξ ὧν A^a re (et ad hoc τῶν ζώων supra versum), recepi respiciens 570^a6. οὔτε ζώων A^a pr C^a pr, οὐτ' ἐκ ζ. PD^a || 31 ἀν-αιξίς PA^aC^a || ἄρρενος C^a, ἄγονος A^a, sed primae tres litterae in ras man sec || b 1 πλείω C^a || ἄλλ' ἢ δὴ πάλιν A^aC^a tr || 3 ἀρ-ξάμενος scl ὁ ἀφρός. at ἀρξάμενη omnes edd praeter A-W || 4 ἀρκτου C^a || 5 ἐνίοτ' om A^a, del A-W || 6 ψύχος PD^aA^a || ἦ om PD^aC^a tr || 7 ἐλκομένη C^a, ἐλκομένης A-W e tr || 8 πλεονάκεις om A^a tr || πλείω PC^a || 10 ἐπισκίοις] ἐνείλοις A-W propon, ut contradictio tollatur || ἐλώδεσι] ἀλεινοῖς D^a, ἐν ἐνείλοις P || 11 γι-ρομένης A^a || ἐν ἀθήναις περὶ σαλαμῖνα A^aC^a. Nota regiones Athenis finitimas hic praecipue commemorari || 13 τοῖς τοιού-τοις A^aC^a || 14 δ' ἐν μὲν] exspectes μὲν οὖν ἐν. Pk μὲν δὴ ἐν || 15 πολὺ om A^aC^a || ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γένηται P, γένηται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ D^a || 16 τῷ alterum om A^aC^a || 17 et 20 ἐπὶ πολλῆς A^a.

τῆς θαλάττης, ὅταν εὐήμερία ᾗ, ἐν ᾧ συστρέφεται, οἶον ἐν
 τῇ κόπρῳ τὰ σκολήκια, οὕτως ἐν τούτῳ ὁ ἀφρός, ὅπου ἂν
 20 συστῇ ἐπιπολῆς· διὸ πολλachoῦ προσφέρεται ἐκ τοῦ πελά-
 γους ἢ ἀφύη αὕτη. καὶ εὐθενεῖ δὲ καὶ ἀλίσκεται πλεί-
 στη, ὁπόταν ἐνυγρον καὶ εὐδιεινὸν γένηται τὸ ἔτος. ἡ δ'
 ἄλλη ἀφύη γόνος ἰχθύων ἐστίν, ἡ μὲν καλουμένη κωβίτις
 κωβιδῶν τῶν μικρῶν καὶ φάλων, οὐ καταδύνουσιν εἰς τὴν
 25 γῆν· ἐκ δὲ τῆς Φαληρικῆς γίνονται μεμβράδες, ἐκ δὲ τού-
 των τριχίδες, ἐκ δὲ τῶν τριχίδων τριχίαι, ἐκ δὲ μιᾶς ἀφύης,
 οἶον τῆς ἐν τῷ Ἀθηναίων λιμένι, οἱ ἐγκρασίχοιοι καλού-
 μενοι. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἀφύη, ἡ γόνος ἐστὶ μαϊνίδων καὶ
 κεστρέων. ὁ δ' ἀφρός ὁ ἄγονος ὑγρός ἐστι καὶ διαμένει
 30 ὀλίγον χρόνον, καθάπερ εἴρηται πρότερον· τέλος γὰρ λεί-
 570^a πεται κεφαλὴ καὶ ὀφθαλμοί. πλὴν νῦν εὔρηται τοῖς ἀλιεῦ-
 σι πρὸς τὸ διακομίζειν· ἀλιζομένη γὰρ πλείω μένει χρόνον.]
 16 Αἱ δὲ ἐγγέλους οὗτ' ἐξ ὀχέας γίνονται οὗτ' ὠτοκοῦ-
 σιν, οὐδ' ἐλήφθη πώποτε οὕτε θορὸν ἔχουσα οὐδεμία οὗτ'
 5 ᾧά, οὗτ' ἀνασχισθεῖσαι ἐντὸς θορικῶν πόρους οὐθ' ὕστερι-
 κῶς ἔχουσιν· ἀλλὰ τοῦτο ὅλον τὸ γένος τῶν ἐναίμων οὐ
 γίγνεται οὗτ' ἐξ ὀχέας οὗτ' ἐξ ᾧῶν. φανερόν δ' ἐστὶν ὅτι
 οὕτως ἔχει· ἐν ἐνίαις γὰρ τελευτᾷδεσι λίμναις τοῦ θ' ὕδα-
 τος παντὸς ἐξαντληθέντος καὶ τοῦ πηλοῦ ξυσθέντος γίγνον-

18 ὅταν | ὅταν μὴ C^a || 18 verba ἐν ᾧ—22 ἔτος del A-W.
 Quo ᾧ et τούτῳ referendum sit, nemo intellegit; inepta repe-
 titio offeudimur || 19 τὰ μικρὰ σκολήκια P, τὰ σ. μ. D^a || 20 διὸ
 —21 πλείστη om C^a || 21 εὐθηνεῖ P A^a C^a, εὐσθενεῖ D^a || πλεῖ-
 στον A^a || 22 ὅταν C^a || εὐδιεινὸν D^a, εὐνλον P || 23 ἡ μὲν κ. κω-
 βίτις Syll „cobitis“ tr. ὁ μὲν καλούμενος κωβίτης codl || 25 φλι-
 αρικῆς A^a pr || μεμβράδες A^a pr, μὲν ἀραδες P D^a A^a rc || 26 δὲ
 μιᾶς | δ' ἐνίαις A^a C^a „ex quadam autem“ tr — ἐκ δὲ τινος ||
 27 οἶον — 28 γόνος ἐστὶ om C^a || ἀθηναίω A^a D^a || 27 ἐν κρασί-
 χόλοι D^a, ἐν κρασί χολοὶ P, ἐν κρασία ὄχοι A^a || 29 κεστρῶν A^a
 C^a || 570 a 1 κεφαλὰι A^a || 2 διαμένει D^a || 3 ἐγγέλεις P D^a
 οὗτ' A^a C^a || 5 ἀνασχισθεῖσαι P D^a A^a || ἐντὸς | τοὺς A^a || 6 ἔχουσα
 P D^a || τοῦτο μόνον τ. γ. Sch e tr, at post ἐναίμων inser μόνον
 Pk e Gaza || 7 οὕτε ζῶων D^a, οὗτ' ἐκ ζῶων P tr || 9 ἐξοσθέντος
 P, ἐξοισθέντος D^a. ἐξωσθέντος Ald Cs, ξυστάντος A-W. ego
 malim ξηρανθέντος.

ται πάλιν, ὅταν ὕδωρ γένηται ὀμβριον· ἐν δὲ τοῖς ἀνχομοῖς 10
οὐ γίνονται, οὐδ' ἐν ταῖς διαμενούσαις λίμναις· καὶ γὰρ
ζῶσι καὶ τρέφονται ὀμβρίῳ ὕδατι. ὅτι μὲν οὖν οὗτ' ἐξ
ὀχείας οὗτ' ἐξ ὥδων γίνονται, φανερόν ἐστιν· δοκοῦσι δέ
τισι γεννᾶν, ὅτι ἐν ἐνίαις τῶν ἐγγελεύων ἐλμίνθια ἐγγίγνεται·
ἐκ τούτων γὰρ οἴονται γίνεσθαι ἐγγέλους. τοῦτο δ' ἐστὶν 15
οὐκ ἄληθές, ἀλλὰ γίνονται ἐκ τῶν καλουμένων γῆς ἐν-
τέρων, ἃ αὐτόματα συνίσταται ἐν τῷ πληθὺ καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ
ἐνίκμῳ. καὶ ἤδη εἰσὶν ὠμμένοι αἱ μὲν ἐκλυόμεναι ἐκ τού-
των, αἱ δ' ἐν διακνιζομένοις καὶ διαιρουμένοις γίνονται
φανεραί. καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνε- 20
ται τὰ τοιαῦτα, ὅταν ἡ μάλιστα σῆψις, τῆς μὲν θαλάττης
πρὸς τοῖς τοιούτοις τόποις οὗ ἂν ἡ φύκος, τῶν δὲ ποτα-
μῶν καὶ λιμνῶν περὶ τὰ χεῖλη· ἐνταῦθα γὰρ ἡ ἄλεια ἰσχύ-
ουσα σήπει. περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἐγγελεύων γενέσεως
τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

25

Τοὺς δὲ τόκους οὔτε πάντες οἱ ἰχθύες ποιοῦνται τὴν 17
αὐτὴν ὥραν οὐθ' ὁμοίως, οὔτε κύουσι τὸν ἴσον χρόνον.
πρὸ μὲν οὖν τῆς ὀχείας ἀγέλαι γίνονται ἀρρένων καὶ θη-
λειῶν· ὅταν δὲ περὶ τὴν ὀχέαν καὶ τοὺς τόκους ὥσι, συν-
δύαζονται. κύουσι δὲ τούτων ἔνιοι μὲν οὐ πλείους τρι- 30
άκονθ' ἡμερῶν, οἱ δ' ἐλάττω χρόνον, πάντες δ' ἐν χρόνοις
διαιρουμένοις εἰς τὸν τῶν ἐβδομάδων ἀριθμόν. κύουσι δὲ
πλεῖστον χρόνον οὗς καλοῦσιν τινες μαρίνους. σαργὸς δὲ
κνύσκεται μὲν περὶ τὸν Ποσειδεῶνα μῆνα, κύει δ' ἡμέρας 570^b
τριάκοντα· καὶ ὃν καλοῦσιν τινες χελῶνα τῶν κεστρέων, καὶ

13 ἐκ ζώων PD^a tr || 14 τινες A^aC^a || ἐγγελέων P, ἐγγέλεων
D^a || ἐγγίγνονται PD^a, 15 ἐγγίγνεσθαι D^a || 18 ἐκδύνουσαι PD^a || ἐκ
τῶν τοιούτων A^a tr || 20 post θαλ. add δὲ D^a tr || γίνονται PD^a ||
22 φύκος A^a || 23 παρὰ PC^a tr || ἰσχυοῦσα PD^aA^a || 28 οὖν om A^a·
αἱ ἀγέλαι D^a, αἱ ἀγελαῖαι A^aC^a || 31 πάντα PA^aC^a || 32 διαιρού-
μενα A^a || δέ τινες πλεῖστον A^a || 33 σάργος PD^a || b 2 καλοῦσι δέ
τινες PD^a || χελῶνα A^aC^a || τῶν κεστρ. om P, τῶν κεστραίων
vult Sch || καὶ μύξωνα D^a, καὶ μύξωνα δὲ P.

ὁ μύξων τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἴσον χρόνον κύουσι τῷ
σαργῶ. πονουῖσι δὲ τῇ κυήσει πάντες, διὸ μάλιστα τὴν
5 ὥραν ταύτην ἐκπίπτουσιν· φέρονται γὰρ οἰστρωῶντες πρὸς
τὴν γῆν. καὶ ὅλως ἐν κινήσει περὶ τὸν χρόνον τοῦτον
διατελοῦσιν ὄντες, ἕως ἄν ἐκτέκωσιν· καὶ μάλιστα ὁ κε-
στρεὺς τοῦτο ποιεῖ τῶν ἰχθύων· ὅταν δ' ἐκτέκωσιν, ἡσυχά-
ζουσιν. πολλοῖς δὲ τῶν ἰχθύων πέρας ἐστὶ τοῦ τίκτειν,
10 ὅταν ἐγγένηται σκωλήκια ἐν τῇ γαστρὶ· ἐγγίγνεται γὰρ μι-
κρὰ καὶ ἔμψυχα, ἃ ἐξελαύνει τὰ κυήματα. οἱ δὲ τόκοι γί-
γνονται τοῖς μὲν ῥυάσι τοῦ ἕαρος, καὶ τοῖς πλείστοις δὲ
περὶ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐχ ἡ αὐτὴ
ὥρα τοῦ ἔτους, ἀλλὰ τοῖς μὲν τοῦ θέρους, τοῖς δὲ περὶ
15 τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν. τίκτει δὲ πρῶτον τῶν τοι-
ούτων ἀθερίνη (τίκτει δὲ πρὸς τῇ γῇ), κέφαλος δ' ὕστα-
τος· δῆλον δ' ἐκ τοῦ πρῶτον ταύτης φαίνεσθαι τὸν γόνον,
τοῦ δ' ὕστατον. τίκτει δὲ καὶ κεστρεὺς ἐν τοῖς πρώτοις,
καὶ σάλπη τοῦ θέρους ἀρχομένου ἐν τοῖς πλείστοις, ἐνιαχοῦ
20 δὲ μετοπώρου. τίκτει δὲ καὶ ὁ αὐλωπίας, ὃν καλοῦσί τινες
ἀνθίαν, τοῦ θέρους. μετὰ δὲ τούτους χρύσοφρυς καὶ λά-
βραξ καὶ μόρμυρος καὶ ὅλως οἱ καλούμενοι δρομάδες.
ὕστατοι δὲ τῶν ἀγελαίων τρίγλη καὶ κορακῖνος· τίκτουσι
δ' οἱτοὶ περὶ τὸ μετόπωρον. τίκτει δ' ἡ τρίγλη ἐπὶ τῷ
25 πηλῶ, διὸ ὁψὲ τίκτει. πολὺν γὰρ χρόνον ὁ πηλὸς ψυχρὸς

3 τὴν—χρόνον] τὸν αὐτὸν καὶ ἴσον χρόνον P, τὸν αὐτὸν
χρόνον D^a || τῇ A^aC^a || 4 σάργω P || δ' ἐν τῇ A^aC^a || 5 γὰρ] δ'
A^aC^a tr || 11 pro corrupto vocabulo ἔμψυχα („*alati*“ tr, *animati*?)
conicias scriptum fuisse ἔμφυτα vel παμφάγα vel πάμπολλα;
pro ἐξελαύνει desideres ἐξεσθίει vel κατεσθίει, ut legimus si-
mili loco Ath VII 324^a || 12 ἕαρος PA^aC^a || 13 ἄλλοις δ' A^a
14 τοῦ ante θ. om A^aC^a || 15 μετοπωρινὴν P, ἑαρινὴν D^a
16 ἀνθερίνη D^a || 17 αὐτῆς φαίνεσθαι C^a, φαίνεσθαι ταύτης A^a
19 τοῦ] τὸ P D^a || post verba ἐν τοῖς πλείστοις, quae om P, del
Sch, intercidisse videtur τόποις vel χωρίοις || 20 ὁ] κεστρεὺς ὁ
A^a, om C^a || αὐλωπίας PD^a || τινες om PD^a || 21 ταῦτα ὁ PD^a
„*post hos*“ tr || 22 μόρμυρος] ὁσμύλος A^aC^a „*osmius*“ aut „*osimus*“
tr. cf Hesych ὁσμύλια . . . ἰχθύδια ποιά. Ath VII 324^b; 318^a
ὁσμύλος εἶδος πολυπόδων || 24 αὐτοὶ A^aC^a || ἐν D^a.

ἔστιν. ὁ δὲ κορακῖνος ὕστερον τῆς τρίγλης ἐπὶ τῶν φυκίων
ἐκπορευόμενος, διὰ τὸ βιοτεύειν ἐν τοῖς πετραίοις χωρίοις.
κύει δὲ πολὺν χρόνον. αἱ δὲ μαινίδες τίκτουσι μετὰ τρο-
πὰς χειμερινάς. τῶν δ' ἄλλων ὅσοι πελάγιοι, οἱ πολλοὶ
θέρους τίκτουσιν· σημεῖον δ' ὅτι οὐχ ἀλίσκονται τὸν χρό- 30
νον τοῦτον. πολυγονώτατον δ' ἔστι τῶν ἰχθύων μαινίς,
τῶν δὲ σελαχῶν βάτραχος· ἀλλὰ σπάνιοι εἰσι διὰ τὸ ἀπ-
όλλυσθαι ῥαδίως· τίκτει γὰρ ἀθρόα καὶ πρὸς τῇ γῇ. ὅλως
δ' ὀλιγογονώτερά μὲν ἔστι τὰ σελάχη διὰ τὸ ζῶοτοκεῖν, 571^a
σώζεται δὲ μάλιστα ταῦτα διὰ τὸ μέγεθος. ὀψίγονον δ'
ἔστι καὶ ἡ καλουμένη βελόνη, καὶ αἱ πολλαὶ αὐτῶν πρὸ τοῦ
τίκτειν διαρρήγνυνται ὑπὸ τῶν ῥῶν· ἴσχει δ' οὐχ οὕτω
πολλὰ ὥς μεγάλα. καὶ ὥσπερ τὰ φαλάγγια δέ, περικέχυν- 5
ται καὶ περὶ τὴν βελόνην· ἐκτίκτει γὰρ πρὸς αὐτῇ, καὶ τις
θίγη, φεύγουσιν. ἡ δ' ἀθερίνη τίκτει τρίβουσα τὴν κοιλίαν
πρὸς τὴν ἄμμον. [διαρρήγνυνται δὲ καὶ οἱ θύννοι ὑπὸ
τῆς πιμελῆς, ζῶσι δ' ἔτη δύο. σημεῖον δὲ τούτου ποιοῦν- 10
ται οἱ ἀλιεῖς· ἐκλιπουσῶν γὰρ ποτε τῶν θυννίδων ἐνιαυ-
τόν, τῷ ἐχομένῳ ἔτει καὶ οἱ θύννοι ἐξέλιπον. δοκοῦσι δ'
ἐνιαυτῷ εἶναι πρεσβύτεροι τῶν πηλαμύδων.] ὀχεύονται δ'
οἱ θύννοι καὶ οἱ σκόμβροι περὶ τὸν Ἐλαφηβολιδῶνα φθί-
νοντα, τίκτουσι δὲ περὶ τὸν Ἐκατομβαιδῶνα ἀρχόμενον· τί-
κτουσι δ' οἶον ἐν θυλάκῳ τὰ ῥά. ἡ δ' αὖξησις ἔστι τῶν 15
θυννιδίων ταχεῖα· ὅταν γὰρ τέκωσιν οἱ ἰχθύες ἐν τῷ Πόν-

26 φυσικῶν A^a pr C^a || 28 καὶ κύει δὲ PD^a || 31 ἡ μαινίς
PD^a || 33 καὶ ἅμα P, ἅμα καὶ D^a || 571 a 1 ὀλιγόγονα D^a, ὀλιγο-
τόκα P || 4 οὕτως A^a || 5 περικέχυνται δὲ καὶ A^a C^a tr || 6 αὐτὴν
PD^a || 8 verba διαρ. -12 πλ. A-W suo iure secl || 8 θύννοι D^a
10 ἐκλιπουσῶν A^a C^a || pro θυννίδων (θυννίδων D^a, θυνῶν P)
ἐνιαυτόν A-W scribere volunt πηλαμύδων, nimis audacter, etsi
sententia hanc mutationem flagitat atque in corr et Gaza pro
θυννίδων exhibent πηλαμύδων; nam apud falsarium θυννίς
idem significare videtur quod πηλαμύς. cf Ath VII^b 303 Σώ-
στρατος . . . τὴν πηλαμύδα θυννίδα καλεῖσθαι λέγει, μεῖζω δὲ
γινομένην θύννον || 11 ἐρχομένῳ A^a || 13 θύννοι A^a || οἱ alterum
om P A^a C^a || 16 θυννιδίων conieci, θυννίδων codd.

τῶ, γίνονται ἐκ τοῦ ὥου ἄς καλοῦσιν οἱ μὲν σκορδύλας,
 οἱ δὲ Βυζάντιοι αὐξίδας διὰ τὸ ἐν ὀλίγαις αὐξάνεσθαι ἡμέ-
 ραις, καὶ ἐξέρχονται μὲν τοῦ φθινοπώρου ἅμα ταῖς θυννί-
 20 σιν, εἰσπλέουσι δὲ τοῦ ἔαρος ἥδη οὔσαι πηλαμύδες. σχε-
 δὸν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι [πάντες] ἰχθύες ταχεῖαν λαμβάνουσι
 τὴν αὕξησιν, πάντες δ' ἐν τῷ Πόντῳ θάττον· παρ' ἡμέραν
 γὰρ καὶ αἱ ἁμῖαι πολὺ ἐπιδήλως αὐξάνονται. ὅλως δὲ δεῖ
 νομίζειν τοῖς αὐτοῖς ἰχθύσι μὴ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις μῆτε
 25 τῆς ὀχέας καὶ τῆς κυήσεως εἶναι τὴν αὐτὴν ὥραν μῆτε
 τοῦ τόκου καὶ τῆς εὐημερίας, ἐπεὶ καὶ οἱ καλούμενοι κορα-
 κῖνοι ἐνιαχοῦ τίκτουσι περὶ τὸν πυραμητόν· ἀλλὰ τοῦ ὥς
 ἐπὶ τὸ πολὺ γιγνομένου ἐστόχασται τὰ εἰρημένα. ἴσχουσι
 δὲ καὶ οἱ γόγγροι κυήματα· ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς τόποις
 30 ὁμοίως τοῦτο ἐπίδηλον, οὐδὲ τὸ κύημα σφόδρα φανερόν διὰ
 τὴν πιμελήν· ἴσχει γὰρ μακρόν, ὥσπερ καὶ οἱ ὄφεις. ἀλλ'
 ἐπὶ τὸ πῦρ τιθέμενον διάδηλον ποιεῖ· ἡ μὲν γὰρ πιμελὴ
 θυμιατὰ καὶ τήκεται, τὰ δὲ πηδᾶ καὶ ψοφεῖ ἐκθλιβόμενα.
 ἔτι δ' ἂν τις ψηλαφᾷ καὶ τρίβῃ τοῖς δακτύλοις, τὸ μὲν
 35 στέαρ λεῖον φαίνεται, τὸ δ' ὥδον τραχύ. ἔνιοι μὲν οὖν
 571^b γόγγροι στέαρ μὲν ἔχουσιν ὥδον δ' οὐδέν, οἱ δὲ τοῦναντίον
 στέαρ μὲν οὐδέν, ὥδον δὲ τοιοῦτον οἷον εἴρηται νῦν.

18 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ζώων καὶ πτηνῶν καὶ πλω-
 τῶν, καὶ περὶ τῶν πεζῶν ὅσα ὥτοκεῖ, σχεδὸν εἴρηται περὶ
 5 πάντων, περὶ τ' ὀχέας καὶ κυήσεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ὁμοιοτρόπων τούτοις· περὶ δὲ τῶν πεζῶν ὅσα ζωτοκεῖ καὶ

17 σκορδύλας PD^a || 18 βυζάντιοι δ' PD^a(^a || 19 θύνναις
 PD^a, τοῖς θύννοις Ald Cs Sch A-W || 21 πάντες, quod om tr, se-
 clusi || λαμβάνουσι A^a || 22 πάντα PA^aC^a tr || 23 καὶ αἱ (αἱ om PD^a)
 ἁμῖαι (ἄμμαι PD^a) πολὺ (πολλὰ PD^a) || ὥς αἱ ἁμῖαι, πολλοὶ Pk ||
 αὐξοῦνται C^a || 25 τῆς κυήσεως καὶ τῆς ὀχέας A^aC^a. alterum τῆς
 om PD^a || 26 κορκῖνοι P || 27 πυραμητόν A^aC^a, πυραμητόν P ||
 28 verba ἴσχουσι h 2 νῦν prius expectes || 29 τόποις] malim
 γόγγροις aut absit τοῖς τόποις || 35 φέρεται C^a pr || παχύ P ||
 h 2 μὲν] μόνον PD^a || εἴρηταί μοι νῦν PD^a || 3 πλωτῶν καὶ
 πτηνῶν PD^a || 5 τ') τῆς A^aC^a || καὶ τῶν] καὶ γενέσεως καὶ τῶν
 PD^a tr || 6 δὲ πεζῶν ὅσα ὥτοκεῖ A^aC^a.

περὶ ἀνθρώπου λεκτέον τὰ συμβαίνοντα τὸν αὐτὸν τρόπον.
 περὶ μὲν οὖν ὀχέας εἴρηται καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ κατὰ πάν-
 των. πάντων δὲ κοινὸν τῶν ζώων τὸ περὶ τὴν ἐπιθυμίαν
 καὶ τὴν ἡδονὴν ἐπιοῆσθαι τὴν ἀπὸ τῆς ὀχέας μάλιστα. 10
 τὰ μὲν οὖν θήλεα χαλεπώτατα, ὅταν ἐκτέκωσι πρῶτον, οἱ
 δ' ἄρρενες περὶ τὴν ὀχέαν. οἱ τε γὰρ ἵπποι δάκνουσι τοὺς
 ἵππους καὶ καταβάλλουσι καὶ διώκουσι τοὺς ἱππέας καὶ οἱ
 ὄες οἱ ἄγριοι χαλεπώτατοι, καίπερ ἀσθενέστεροι περὶ τὸν
 καιρὸν τοῦτον ὄντες διὰ τὴν ὀχέαν, καὶ πρὸς ἀλλήλους δὲ 15
 ποιοῦνται μάχας θαυμαστάς, θωρακίζοντες ἑαυτοὺς καὶ ποι-
 οῦντες τὸ δέρμα ὡς παχύτατον ἐκ παρασκευῆς, πρὸς τὰ
 δένδρα τρίβοντες καὶ τῷ πηλῷ μολύνοντες πολλάκις καὶ
 ξηραίνοντες ἑαυτοὺς· μάχονται δὲ πρὸς ἀλλήλους, ἐξελαύ-
 νοντες ἐκ τῶν σφοδρῶν, οὕτω σφοδρῶς ὥστε πολλάκις 20
 ἀμφοτέρω ἀποθνήσκουσιν. ὥσαύτως δὲ καὶ οἱ ταῦροι καὶ
 οἱ κριοὶ καὶ οἱ τράγοι· πρότερον γὰρ ὄντες σύννομοι ἕκα-
 στοι περὶ τοὺς καιροὺς τῆς ὀχέας μάχονται διστάμενοι
 πρὸς ἀλλήλους. χαλεπὸς δὲ καὶ ὁ κάμηλος περὶ τὴν ὀχέαν
 ὁ ἄρρην, ἐάν τ' ἀνθρώπος ἐάν τε κάμηλος πλησιάζῃ. 25
 [ἵππῳ μὲν γὰρ ὅλως ἐεὶ πολεμεῖ.] τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρίων· καὶ γὰρ ἄρκοι καὶ λύκοι καὶ λέοντες
 χαλεποὶ τοῖς πλησιάζουσιν γίνονται περὶ τὸν καιρὸν τοῦ-
 τον, πρὸς ἀλλήλους δ' ἥττον μάχονται διὰ τὸ μὴ ἀγελαῖον
 εἶναι μηδὲν τῶν τοιούτων ζώων. χαλεπαὶ δὲ καὶ αἱ θή- 30
 λειαὶ ἄρκοι ἀπὸ τῶν σκύμνων, ὥσπερ καὶ αἱ κύνες ἀπὸ
 τῶν σκυλακίων. ἐξαγριάζονται δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες περὶ

7 ἀνθρώπων PD^a || 8 εἴρηται ταδὶ κοινῇ κατὰ C^a, καὶ ἰδίᾳ
 καὶ A^a re in ras, εἴρηται καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· κατὰ D^a tr || 9 πάν-
 των δὲ κοινὸν τῶν ζώων] δὲ τῶν ζώων κοινὸν PD^a || 13 ἱππεῖς
 A^aC^a || 14 ἀσθενέστατοι PD^aA^a tr || 15 δὲ] μὲν P, om D^a || 16 ἑαυ-
 τοὺς] ἀλλήλους αὐτοὺς A^aC^a || 18 δένδρῃ A^a pr || διατρίβοντες
 PD^a || 19 αὐτοὺς C^a, αὐτῆς A^a || 20 σφοδρῶν D^a || 22 σύννομοι
 et 25 τε ὁ ἀνθρ. A^a pr | 26 verba ἵππῳ—πολεμεῖ a me seclusa
 non esse genuina ipsae coniunctiones ineptae demonstrant
 28 περὶ] πρὸς A^a || 30 καὶ om A^a.

τὴν ὀχείαν, διόπερ φασὶν οὐκ ἔαν αὐτοὺς ὀχεύειν τὰς θη-
 λείας τοὺς τρέφοντας ἐν τοῖς Ἰνδοῖς· ἐμμανεῖς γὰρ γιγνο-
 572^a μένους ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ἀνατρέπειν τὰς οἰκήσεις
 αὐτῶν ἅτε φάυλως ὠκοδομημένας, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐργάζε-
 σθαι. φασὶ δὲ καὶ τὴν τῆς τροφῆς δαψίλειαν πραότερους
 αὐτοὺς παρέχειν· καὶ προσάγοντες δ' αὐτοῖς ἑτέρους κολά-
 ■ ζουσι καὶ δουλοῦνται προστάττοντες τύπτειν τοῖς προσαγο-
 μένοις. τὰ δὲ πολλάκις ποιούμενα τὰς ὀχείας καὶ μὴ κατὰ
 μίαν ὥραν, οἷον τὰ συνανθροπευόμενα, ὕες τε καὶ κύνες,
 ἦττον τοιαῦτα φαίνεται διὰ τὴν ἀφθονίαν τῆς ὀμιλίας.
 τῶν δὲ θηλειῶν ὀρμητικῶς ἔχουσι πρὸς τὸν συνδυασμὸν
 10 μάλιστα μὲν ἵππος, ἔπειτα βοῦς. αἱ μὲν οὖν ἵπποι αἱ
 θήλειαι ἵππομανοῦσιν· ὅθεν καὶ ἐπὶ τὴν βλασφημίαν τὸ
 ὄνομα αὐτῶν ἐπιφέρουσιν ἀπὸ μόνου τῶν ζώων τούτου ἐπὶ
 τῶν ἀκολάστων περὶ τὸ ἀφροδισιάζεσθαι. λέγονται δὲ καὶ
 ἐξανεμοῦσθαι περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον· διὸ ἐν Κρήτῃ
 15 οὐκ ἐξαιροῦσι τὰ ὀχεῖα ἐκ τῶν θηλειῶν. ὅταν δὲ
 τοῦτο πάθωσι, θέουσιν ἐκ τῶν ἄλλων ἵππων. ἔστι δὲ τὸ
 πάθος ὅπερ ἐπὶ τῶν νύκτων λέγεται τὸ καπρίζειν. θέουσι δ'
 οὔτε πρὸς ἑω οὔτε πρὸς δυσμάς, ἀλλὰ πρὸς ἄρκτον ἢ νότον.
 ὅταν δ' ἐμπέσῃ τὸ πάθος, οὐδένα ἐῶσι πλησιάζειν, ἕως ἂν
 20 ἢ ἀπείπωσι διὰ τὸν πόνον ἢ πρὸς θάλατταν ἔλθωσιν·
 τότε δ' ἐκβάλλουσι τι. καλοῦσι δὲ καὶ τοῦτο, ὥσπερ <τὸ>
 ἐπὶ τοῦ τικτομένου <πώλου>, ἵππομανές· ἔστι δ' οἷον ἢ
 καπρία, καὶ ζητοῦσι τοῦτο μάλιστα πάντων αἱ περὶ τὰς

572^a 2 αὐτῶν οὔτε P, αὐτά τε A^a C^a || οἰκοδομημένας PD^a |
 πολλά] „multa mala“ tr || 4 κολάζονται PD^a || 5 δουλεύονται A^a
 pr, δουλεύουσι C^a corr || τοὺς προσαγομένους D^a, τοὺς προστατο-
 μένους P || 6 τὴν ὀχείαν A^a C^a || 7 ὕες] ὕες A^a D^a, οἷον ὕες P |
 8 ἦττον τὰ τ. PD^a || post τοιαῦτα add ποιοῦντα PD^a tr. τοι-
 αῦτα φ. ποιοῦντα Ald C^a Sch || 12 τοῦτον] τοῦτον τὴν A^a C^a tr,
 τὴν D^a, om P || 14 περὶ τ. κ. τ.] sel ὅτε ἵππομανοῦσιν || verba
 διὸ 15 θηλειῶν temere del A-W || διὸ καὶ ἐν D^a tr || 15 ἐξ-
 αίρουσι C^a D^a || 16 verba ἔστι—17 καπρίζειν sine sufficiente
 causa del Pk || 17 ὥσπερ A^a C^a || 20 πόθον C^a tr || 21 τὸ et 22 πώ-
 λου inser Sch || 23 οἱ PD^a C^a tr.

φαρμακείας. περὶ δὲ τὴν ὥραν τῆς ὀχέας συγκύπτουσί τε
 πρὸς ἀλλήλας μᾶλλον ἢ πρότερον, καὶ τὴν κέρκον κινουῦσι 25
 πυκνά, καὶ τὴν φωνὴν ἀφιασιν ἀλλοιοτέραν ἢ κατὰ τὸν
 ἄλλον χρόνον· ῥεῖ δ' αὐταῖς ἐκ τοῦ αἰδοίου ὅμοιον γονῇ,
 λεπτότερον δὲ πολὺ ἢ τὸ τοῦ ἄρρενος· καὶ καλοῦσί τινες τοῦτο
 ἵππομανές, ἀλλ' οὐ τὸ ἐπὶ τοῖς πώλοις ἐπιφυόμενον· ἐρ-
 γῶδες δ' εἶναι φασὶ λαβεῖν· κατὰ μικρὸν γὰρ ῥεῖν. καὶ 30
 οὐρουσί δὲ πολλάκις, ὅταν σκυζῶσι, καὶ πρὸς αὐτὰς παί-
 ζουσιν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς ἵππους τοῦτον ἔχει τὸν τρό-
 πον, αἱ δὲ βόες ταυρῶσιν· οὕτω δὲ σφόδρα κατακώχμαι
 τῷ πάθει γίνονται, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτῶν κρατεῖν μηδὲ
 λαμβάνεσθαι τοὺς βουκόλους. δῆλαι δ' εἰσὶ καὶ αἱ ἵπποι καὶ 572^b
 αἱ βόες, ὅταν ὀργῶσι πρὸς τὴν ὀχέαν, καὶ τῇ ἐπάρσει τῶν
 αἰδοίων καὶ τῷ πυκνᾷ οὐρεῖν αἱ βόες ὥσπερ αἱ ἵπποι. ἔτι
 δ' αἷ γε βόες ἐπὶ τοὺς ταύρους ἀναβαίνουνσι, καὶ παρα-
 κολουθοῦσιν αἰεὶ, καὶ παρεστᾶσιν. πρότερα δὲ τὰ νεώτερα 5
 ὀργᾷ πρὸς τὴν ὀχέαν καὶ ἐν ταῖς ἵπποις καὶ ἐν ταῖς βου-
 σίν· καὶ ὅταν εὐήμερίαι γίνωνται καὶ τὰ σώματα εὖ ἔχωσι,
 μᾶλλον ὀργῶσιν. αἱ μὲν οὖν ἵπποι ὅταν ἀποκείρωνται,
 ἀποπαύονται τῆς ὀρμῆς μᾶλλον καὶ γίνονται κατηφέστεραι.
 οἱ δ' ἄρρενες ἵπποι διαγιγνώσκουσι τὰς θηλείας τὰς συν- 10
 νόμους ταῖς ὁσμαῖς, κἂν ὀλίγας ἡμέρας ἅμα γένωνται πρὸ
 τῆς ὀχέας· καὶ <αἱ> ἂν μιχθῶσιν ἄλλοις, ἐξελαύνουσι δά-
 κνοντες, καὶ νέμονται χωρὶς, ἕκαστοι τὰς ἑαυτῶν ἔχοντες.
 διδόασιν δ' ἑκάστῳ περὶ τριάκοντα ἢ μικρῷ πλείους. ὅταν

26 ἀλλοιωτέραν C^a || 27 ἄλλον om A^a C^a || ἐκρεῖ PD^a || 29 οὐ
 τοῦτο ἐπὶ τοῖς πολλοῖς A^a C^a tr || 30 et 35 λαμβάνειν A^a C^a ||
 30 ῥεῖ PD^a || 31 σκυζῶσι A^a D^a || παίζωσι PD^a A^a C^a || 32 τοὺς
 P A^a C^a || 33 ταυριῶσιν A^a C^a || κατακώχμοι Bonitz nescio an
 recte || 34 μὴ δὲ A^a || b 4 δ' om A^a C^a || 6 τοῖς bis P A^a C^a || 8 verba
 αἱ — 16 κωλύει del A-W; eorum argumenta, etsi sunt alicuius
 momenti, non sufficiunt || 9 κατωφερέστεροι C^a || 11 ἅμα] ἀλλα-
 χόθεν ἅμα P, ἀλλαχόθι ἅμα D^a A^a rc || καὶ ἂν μιχθῶσιν Sch.
 αἷ addidi. καὶ (supra καὶ A^a rc ἂν; P κἂν) ἀναμιχθῶσιν
 codd || 12 ἄλλοις Sch e tr, ἀλλήλοις P A^a rc, ἀλλήλαις A^a pr C^a,
 τὰς ἄλλας D^a, ἄλλοι ἄλλας Pk || 14 περὶ et 15 τις om P.

15 δὲ προσίη τις ἄρρην, συστρέψας εἰς ταὐτὸ καὶ περιδραμῶν
 κύκλῳ, προσελθὼν μάχεται· κἄν τις κινῆται, δάκνει καὶ κω-
 λύει. ὁ δὲ ταῦρος, ὅταν ᾤρα τῆς ὀχέας ἦ, τότε γίγνεται
 σύννομος καὶ μάχεται τοῖς ἄλλοις, τὸν δὲ πρότερον χρόνον
 μετ' ἑλλήλων εἰσίν, ὃ καλεῖται ἀτιμαγελεῖν· πολλάκις γὰρ
 20 οἱ γ' ἐν τῇ Ἠπείρῳ οὐ φαίνονται τριῶν μηνῶν. ὅλως δὲ
 τὰ ἄρρενα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα οὐ συννέμονται τοῖς θήλεσι
 πρὸ τῆς ὥρας τοῦ ὀχεύειν, ἀλλ' ἐκκρίνονται, ὅταν εἰς ἡλι-
 κίαν ἔλθωσι, καὶ χωρὶς βόσκονται τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν.
 καὶ αἱ ὕες δ' ὅταν ἔχωσι πρὸς τὴν ὀχέαν ὁρμητικῶς, ὃ
 25 καλεῖται καπρᾶν, ὠθοῦνται καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.
 περὶ δὲ τὰς κύνας τὸ τοιοῦτον πάθος καλεῖται σκυζᾶν. ἔπ-
 αρσις μὲν οὖν τοῖς θήλεσι γίγνεται τῶν αἰδοίων, ὅταν πρὸς
 τὴν ὀχέαν ὁργῶσι, καὶ ὕγρασία περὶ τὸν τόπον· αἱ δ' ἵπ-
 ποι καὶ ἀπορραίνουσι λευκὴν ἰγρότητα περὶ τὸν καιρὸν
 30 τοῦτον. καθάρσεις δὲ γίνονται μὲν καταμηνίων, οὐ μὴν
 ὅσαι γε ταῖς γυναιξὶν οὐδενὶ τῶν ἄλλων ζώων. τοῖς μὲν
 οὖν προβάτοις καὶ αἰξίν, ἐπειδὴν ᾤρα ἦ ὀχεύεσθαι, ἐπι-
 σημαίνει πρὸ τοῦ ὀχεύεσθαι· καὶ ἐπειδὴν ὀχειθῶσι, γίγνε-
 573^a ται τὰ σημεῖα, εἴτα διαλείπει, μέχρι οὗ ἂν μέλλωσι τέκτειν.
 τότε δ' ἐπισημαίνει, καὶ οὕτω γινώσκουσιν ὅτι ἐπίτοκα οἱ
 ποιμένες. ἐπειδὴν δὲ τέκῃ, κάθαρσις γίγνεται πολλή, τὸ
 μὲν πρῶτον οὐ σφόδρα αἱματώδης, ὕστερον μέντοι σφόδρα.
 5 βοῖ δὲ καὶ ὄνῳ καὶ ἵπῳ πλείων μὲν τούτων διὰ τὸ μέγε-

15 αὐτὸ A^a || 19 ἀτιμαγέλειν D^a || 20 δὲ] τε PA^aC^a || 21 ἄρ-
 ρενα A-W, ἄρρια PD^a tr, ἄρριώτερα A^aC^a. Coniecturam illam
 cunctanter recepi; nam vocabulo ita mutato malis absint
 verba ^b23 τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν || πάντων A^a || συννέμεται
 A^aC^a || ταῖς PD^a || 22 ἐκκρίνονται A^aD^a || 24 ὕες A^aD^a || 25 κα-
 πρᾶν A^aC^a || 27 γίνονται A^a, ἐγγίγνεται PD^a || 28 ὁρμῶσι PD^a
 C^a || 29 καὶ om A^aC^a tr || 31 ὅσι. A^aC^a || τε A^a || 32 ἦ] ἦν A^a pr C^a ||
 33 γίνονται PD^a || 34 τὰ σημεῖα | καταμήνια A-W perperam;
 μέχρις A^aD^a fort recte || 572 a 1 θέλωσι A^a || 2 ἐπίτοκα Pk,
 ἐπίτοκά εἰσιν D^a tr. ἐπίτοκοι PA^aC^a || 3 τέκῃ | τέκωσι? || 5 πλείων
 conieci, πλείω could || post μέγεθος add γίνεται PD^a.

θος, ἐλάττων δὲ κατὰ λόγον πολλῶ. ἡ μὲν οὖν βοῦς, ὅταν
 ὀργᾷ πρὸς τὴν ὀχέαν ἢ θήλεια, καθαίρεται κάθαρσιν βρα-
 χεῖαν ὅσον ἡμικοτύλιον ἢ μικρῶ πλέον· καιρὸς δὲ γίγνεται
 τῆς ὀχέας μάλιστα περὶ τὴν κάθαρσιν. ἵππος δὲ τῶν
 τετραπόδων ἀπάντων εὐτοκώτατον καὶ λογίων καθαρώτατον, 10
 καὶ ἐλαχίστην προῖεται αἵματος ῥύσιν, ὥς κατὰ τὸ τοῦ σώμα-
 τος μέγεθος. μάλιστα δὲ καὶ ταῖς βουσί καὶ ταῖς ἵπποις
 τὰ καταμήνια ἐπισημαίνει διαλείποντα δίμηνον καὶ τετρά-
 μηνον καὶ ἐξάμηνον· ἀλλ' οὐ ῥάδιον γινῶναι μὴ παρεπο-
 μένῳ μηδὲ συνήθει σφόδρα, διὸ ἔνιοι οὐκ οἴονται γίνεσθαι 15
 αὐτοῖς. τοῖς δ' ὀρεῦσι τοῖς θήλεσιν οὐδὲν γίγνεται κατα-
 μήνιον, ἀλλὰ τὸ οὔρον παχύτερον τὸ τῆς θηλείας. ὅλως
 μὲν οὖν τὸ τῆς κύστεως περιττώμα τοῖς τετράποσι παχύτερον
 ἢ τὸ τῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν
 τῶν θηλειῶν παχύτερον ἔτι ἢ τὸ τῶν ἀρρένων· ὄνου δὲ 20
 λεπτότερον τὸ τῶν θηλειῶν, βοὸς δὲ δριμύτερον τὸ τῆς θη-
 λείας. μετὰ δὲ τοὺς τόκους ἀπάντων τῶν τετραπόδων πα-
 χύτερον τὸ οὔρον γίγνεται καὶ μᾶλλον τῶν ἐλάττω προ-
 ιεμένων κάθαρσιν. τὸ δὲ γάλα γίγνεται, ὅταν ὀχεύεσθαι
 ἄρχονται, πυοειδές· χρήσιμον δὲ γίγνεται, ἐπειδὴν τέκωσιν 25
 ὕστερον. κύοντα δὲ καὶ πρόβατα καὶ αἰγες πιότερα γίνον-
 ται καὶ ἐσθίουσι μᾶλλον· καὶ βόες δ' ὡσαύτως καὶ τᾶλλα
 τετράποδα πάντα.

Ὁρμητικώτερα μὲν οὖν ὥς ἐπὶ τὸ πᾶν εἰπεῖν πρὸς τὴν
 ὀχέαν τὴν ἑαρινὴν ὥραν ἐστίν· οὐ μὴν ἅπαντά γε ποιεῖται 30
 τὸν αὐτὸν καιρὸν τὰς ὀχέας, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐκτροφὴν τῶν

6 ἐλάττων conieci, ἐλάττω A^aC^a, ἑλαττον PD^a || δὴ PA^a ||
 πολλῶ. ἡ] πολλῶν A^aC^a || 8 πλείον D^a, πλείω P || 13 σημαίνει
 D^a, συμβαίνει P || διαλιπόντα PD^a || τρίμηνον D^a || 14 ῥάδιον]
 δυνατὸν PD^a || 19 τὸ δὲ τῶν] τῶν δὲ A^a || τῶν ante αἰγ. om P
 A^aC^a || 20 ἔτι om A^aC^aD^a tr || 21 δὲ καὶ δρ. D^a || 26 καὶ πρ.] τὰ πρ.
 PD^a || 28 ante τετρ. add τὰ edd || 29 ὀρμητικώτατα PD^a tr ||
 οὖν] οὖν ἐστίν D^a, om A^a || πᾶν] πολὺ PD^a || 30 ἐστίν om D^a ||
 ἅπαντα Pk secutus Schneiderum, τὰ πάντα PD^a, πάντα A^aC^a ||
 31 τὰς Pk secutus Schneiderum, τῆς codd.

- τέκνων ἐν τοῖς καθήκουσι καιροῖς. αἱ μὲν οὖν ἡμέροι ὕες
 κύουσι τέτταρας μῆνας, τίκτουσι δὲ τὰ πλεῖστα εἴκοσιν·
 πλὴν ἂν πολλὰ τέκωσιν, οὐ δύνανται ἐκτρέφειν πάντα. γη-
 35 ράσκουσαι δὲ τίκτουσι μὲν ὁμοίως, ὀχεύονται δὲ βραδύ-
 573^b τερον· κυῖσκονται δ' ἐκ μιᾶς ὀχέας, ἀλλὰ πολλάκις ἐπι-
 βιβάσκουσι διὰ τὸ ἐκβάλλειν μετὰ τὴν ὀχέαν τὴν καλου-
 μένην ὑπὸ τινων καπρίαν. τοῦτο μὲν οὖν συμβαίνει πά-
 σαις, ἔνιαι δ' ἅμα τούτῳ καὶ τὸ σπέρμα προῖενται. ἐν δὲ
 5 τῇ κνήσει ὃ ἂν βλαφθῇ τῶν τέκνων καὶ τῷ μεγέθει πηρω-
 θῇ, καλεῖται μετὰχοιρον· τοῦτο δὲ γίνεται ὅπου ἂν τύχη
 τῆς ὑστέρας. ὅταν δὲ γεννήσῃ, τῷ πρώτῳ τὸν πρῶτον
 παρέχει μαστόν. [θυῶσαν δ' οὐ δεῖ εὐθύς βιβάζειν, πρὶν
 ἂν μὴ τὰ ὅλα καταβάλλῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀναθυᾷ πάλιν. ἐὰν δ'
 10 ὀργῶσαν βιβάσῃ, μία ὀχέα, ὥσπερ εἴρηται, ἀρκεῖ. συμ-
 φέρει δ' ὀχεύοντι μὲν τῷ καπρῷ παρέχειν κριθάς, τετοκυῖα
 δὲ τῇ νύκτι κριθάς ἐφθάς. εἰσὶ δὲ τῶν ὕων αἱ μὲν εὐθύς
 καλλίχοιροι μόνον, αἱ δ' ἐπαυξανόμεναι τὰ τέκνα καὶ τὰς
 δέλφοντας χρηστὰς γεννῶσιν. Φασὶ δὲ τινες, ἐὰν τὸν ἕτερον
 15 ὀφθαλμὸν ἐκκοπῇ ἢ ὕς, ἀποθνήσκειν διὰ ταχέων ὥς ἐπὶ
 τὸ πολὺ. ζῶσι δ' αἱ πλεῖσται μὲν περὶ ἔτη πεντεκαίδεκα,
 ἔνιαι δὲ καὶ τῶν εἴκοσιν ὀλίγον ἀπολείπουσιν.]
- 19 Τὰ δὲ πρόβατα κυῖσκειται μὲν ἐν τρισὶν ἢ τέτταρσιν
 ὀχέαις, ἐὰν δ' ὕδωρ ἐπιγένηται μετὰ τὴν ὀχέαν, ἀνακυῖσκει·

32 ἡμεραι A^aC^a || 33 τίκτουσι | κύουσι A^a pr || 36 δ' οὐκ ἐκ
 PD^a tr A^a corr || b 1 ἐπιβάλλουσι PA^a re, ἐπιβόσκουσι A^a ||
 5 βλαβῇ A^a || 6 γένηται A^a pr C^a pr tr || 8 verba θυῶσαν (A^a pr
 om, ὀργῶσαν C^a) — 17 ἀπολ., partim repetita ex 546^a26, iure
 del A-W || 8 λαμβάνειν A^a pr C^a || 9 ἂν om A^a pr C^a || κατα-
 βάλλῃ PD^a, καταλάβῃ A^a pr C^a „deiciat“ tr || ἀναθυμιά PA^a
 pr C^a || ἂν PD^a || 10 βιβάσῃ sel ὁ κάπρος, cf 546^a10, 577^a29. 30.
 Itaque βιβάσῃς, quod A-W in textum admittunt, perversum
 est || 13 μόνον om Cs, secl Sch. μονοροῦ P^k. Rem paulo ali-
 ter se habere docet Ar. 546^a11 || τὰ τέκνα καὶ τ. δ.] animad-
 verte tautologiam! || 14 δέλφοντας A^a || 15 ἐκκοπῇ ὕς ἀποθνήσκει
 A^a(C^a) || 18 κυῖσκουσι D^a || τέττασι A^a || 19 ἂν PD^a || ἀνακυῖσκει
 „reicit fetum“ tr „abortum infert“ Gaza. Locus corruptus.

ὁμοίως δὲ καὶ αἱ αἴγες. τίκτονσι δὲ τὰ μὲν πλεῖστα δύο, 20
 ἐνίοτε δὲ καὶ τρία ἢ τέτταρα. κύει δὲ πέντε μῆνας καὶ
 πρόβατον καὶ αἶξ· διὸ ἐν ἐνίοις τόποις, ὅσοι ἀλεεινοὶ εἰσι
 καὶ ἐν οἷς εὐήμεροῦσι καὶ τροφήν ἄφθονον ἔχουσι, δις
 τίκτονσιν. ζῆ δ' αἶξ μὲν περὶ ἔτη ὀκτώ, πρόβατον δὲ δέκα,
 τὰ δὲ πλεῖστα ἐλάττω, πλήν οἱ ἡγεμόνες τῶν προβάτων· 25
 οὗτοι δὲ καὶ πεντεκαίδεκα. — ἐν ἐκάστη γὰρ ποιμνῇ κατα-
 σκευάζουσιν ἡγεμόνα <ἕνα> τῶν ἀρρένων, ὃς ὅταν ὀνόματι
 κληθῇ ὑπὸ τοῦ ποιμένου προηγείται· συνεθίζουσι δὲ τοῦτο
 δοῦν ἐκ νέων. — τὰ δὲ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν πρόβατα
 ζῆ καὶ δώδεκα καὶ τριακαίδεκα ἔτη, καὶ αἴγες δὲ καὶ δέκα 30
 καὶ ἔνδεκα. ὀχεύει δὲ καὶ ὀχεύεται, ἕως ἂν ζῆ, καὶ πρό-
 βατον καὶ αἶξ. διδυμοτοκοῦσι δὲ καὶ πρόβατα καὶ αἴγες
 διὰ τ' εὐβοσίαν, καὶ ἐὰν ὁ κριὸς ἢ ὁ τράγος ἢ διδυμο-
 τόκος ἢ ἡ μήτηρ. θηλυγόνα δέ, τὰ δ' ἀρρενογόνα γίνε-
 ται διὰ τε τὰ ὕδατα (ἔστι γὰρ τὰ μὲν θηλυγόνα τὰ δ' ἀρ- 35
 ρενογόνα) καὶ διὰ τὰ ὀχεῖα ὡσαύτως· καὶ βορείοις μὲν ὀχευ- 574^a
 ὀμενα ἀρρενοτοκεῖ μᾶλλον, νοτίοις δὲ θηλυτοκεῖ. μετα-
 βάλλει δὲ καὶ τὰ θηλυτοκοῦντα καὶ ἀρρενοτοκεῖ· δεῖ δ' δοῦν

Cum ἄ. nihil aliud esse possit nisi ἐπιτυίσκειν, exspectes ἀνα-
 τυίσκεται; at antecedens τυίσκεται μὲν flagitat contrarium,
 velut ἀμβλίσκει, quod coniciunt A-W. Malim ἐπιτυίσκει re-
 spiciens 610^b 35 ἐὰν βροντήσαντος ὑπολειφθῇ τις (scil. πρόβατον)
 καὶ μὴ συνδράμῃ, ἐπιτυίσκει et ζγγ 752^b 4 ἐὰν βρεχθῇ ἢ ἄλλως
 πῶς ῥιγώσασα ἐκβάλλῃ ἢ ὄρνις κτλ. | 20 αἱ om PA^aC^a || δέ || μὲν
 C^a tr || 21 καὶ om C^a || ἢ || ἢ δὲ καὶ PD^a || 22 ἐν om C^a ||
 23 διατίκτονσι, supra δια autem δις C^a || 24 δὲ καὶ αἶξ A^a || 25 πλεῖ-
 στῶ A^a pr || 26 γὰρ || δὲ A^aC^aD^a || 27 ἕνα vel ἐκ inser A-W ||
 28 δὲ post συνεθ. om A^a pr C^a || 30 τριακαίδεκα PD^a || 33 ὁ
 post ἢ om PA^aC^a || τράγος ταῦρος A^aC^a tr || 34 τὰ δ' καὶ PD^a
 tr, quod potius mutarem in ἢ quam reciperem, quod ci Pk,
 ταῦτά καὶ || 34 et 35 θηλυγόνα, 34 et 35 ἀρρενογόνα A^aC^a ||
 36 τὰ ὀχεῖα (τὰς ὀχείας PD^a) ὡσαύτως quorum pariter altera
 θηλυγόνα sunt velut τὰ νέα, τὰ πρεσβύτερα, τὰ ὑγρότερα τῶν
 σωματίων, τὰ γυναικώτερα, altera ἀρρενογόνα. cf ζγδ 766^b 29.
 διὰ τὰς χώρας vult Karsch. Pro ὡσαύτως καὶ A-W ταῦτά γὰρ
 audacter et male || 574 a 1 βορείοις C^a.

- ὀχευόμενα πρὸς βορέαν. τὰ δ' εἰωθότα πρωῒ ὀχεύεσθαι,
 5 ἔάν ὁψὲ ὀχεύηται, οὐχ ὑπομένονσι τοὺς κριοὺς. λευκὰ δὲ
 τὰ ἔκγονα γίνονται καὶ μέλανα, ἔάν ὑπὸ τῇ τοῦ κριοῦ
 γλώττῃ λευκαὶ φλέβες ᾧσιν ἢ μέλαιναι, λευκὰ μὲν ἔάν λευ-
 καί, ἔάν δὲ μέλαιναι. μέλανα· ἔάν δ' ἀμφότεραι, ἀμφω·
 πυρρὰ δ' ἂν πυρραὶ· τὰ δὲ τὸ ἀλυκὸν ὕδωρ πίνοντα πρό-
 10 τερον ὀχεύεται· δεῖ δ' ἄλλῃσιν πρὶν τεκεῖν καὶ ἐπειδὰν τέκῃ,
 καὶ ἔαρος αὐθις· αἰγῶν δ' ἡγεμόνα οὐ καθιστάσιν οἱ νο-
 μεῖς διὰ τὸ μὴ μόνιμον εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὀξεῖαν
 καὶ εὐκίνητον. τῶν δὲ προβάτων ἔάν μὲν τὰ πρεσβύτερα
 ὀρμᾷ πρὸς τὴν ὀχείαν κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν, φασὶν οἱ
 15 ποιμένες σημεῖον εὐετηρίας εἶναι τοῖς προβάτοις, ἔάν δὲ
 τὰ νεώτερα, κακοθνεῖν τὰ πρόβατα.
- 20 Τῶν δὲ κυνῶν ἔστι μὲν γένη πλείω. ὀχεύει δὲ κύων
 ἢ Λακωνικὴ ὀκτάμηρος καὶ ἢ θήλεια δ' ὡσαύτως ὀχεύεται·
 καὶ τὸ σκέλος δ' αἴροντες οὐροῦσιν ἤδη ἔνιοι περὶ τὸν χρό-
 20 νον τοῦτον. κυῖσκειται δὲ κύων ἐκ μιᾶς ὀχέας· δῆλον δὲ
 τοῦτο γίνονται μάλιστα δὴ τοῖς κλέπτουσι τὰς ὀχέας· ἅπαξ
 γὰρ ἐπιβάντες πληροῦσιν. κύει δ' ἢ μὲν Λακωνικὴ ἔκτον
 μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ (τοῦτο δ' ἐστὶν ἡμέραι ἐξήκοντα), καὶ
 ἄρα μιᾷ ἢ δυσὶν ἢ τρισὶ πλείονας ἡμέρας ἢ ἐλάττους μιᾷ.
 25 τυφλὰ δὲ γίνονται αὐτῇ τὰ σκυλάκια, ὅταν τέκῃ, δώδεκα

4 βορρέαν (C^a || πρωῒ | τῷ πρωῒ A^a | 5 ἔάν] δις ἔάν C^a tr
 ὁψὲ om A^a pr C^a || ὀχεύηται conl, ὀχεύῃ τις A^a (C^a D^a) tr, ὀχευθῇ
 τις P, ὀχευθῇ omisso τις A-W || 6 ἔκγονα P A^a C^a || καὶ | ἢ?
 7 ἢ] καὶ P | 8 μέλανα δ' ἔάν μέλαιναι P D^a || ἀμφότερα A^a, in-
 cert C^a || ἀμφότερα P D^a || 9 πυρραὶ C^a, πυραὶ δ' ἂν πυραὶ A^a
 ἔάν P || 12 ὀχείαν A^a pr, ὀξεῖαν A^a sec || 14 φασὶν ὥραν P A^a C^a
 16 κακοθνεῖν P D^a, κακοθνεῖν C^a et fort A^a pr || 17 γένη
 πλείω] miramur et quod unum genus solum nominatur et quod
 mox nonnullas cum prioribus locis discrepantias detegimus, ut
 hoc caput late enarratum, si quidem genuinum est, plus quam
 materiam male digestam existimari non liceat || κύων] πλείον
 A^a pr C^a || 18 post Λακ. add μὲν P D^a tr || ἢ θήλ. δ' ὡς. om P D^a
 21 δῇ] ἐν P D^a || 23 ἡμέρας A^a C^a || 24 τρισὶ om A^a pr || τρισὶν
 ἢ C^a || πλείοσιν ἡμέραις ἢ ἐλάττω A^a pr C^a || ἢ] καὶ P D^a, καὶ
 Pk || ἐλάττους μιᾷ] non consentit cum 545^b 8.

ἡμέρας. τεκοῦσα δὲ πάλιν ὀχεύεται ἕκτω μηνί, καὶ οὐ
 πρότερον. ἔνιαι δὲ κύουσι τῶν κυνῶν πέμπτον μέρος τοῦ
 ἐνιαυτοῦ (τοῦτο δ' ἐστὶν ἡμέραι ἐβδομήκοντα καὶ δύο),
 τυφλὰ δὲ γίνγεται τὰ σκυλάκια τούτων τῶν κυνῶν ἡμέρας
 δεκατέτταρας. ἔνιαι δὲ κύουσι μὲν τέταρτον μέρος τοῦ 30
 ἐνιαυτοῦ (τοῦτο δ' ἐστὶ τρεῖς μῆνες ὅλοι), τυφλὰ δὲ τὰ
 σκυλάκια τούτων γίνγεται ἑπτακαίδεχ' ἡμέρας. δοκεῖ δὲ
 σκυζᾶν τὸν ἴσον χρόνον κύων. τὰ δὲ καταμήνια ταῖς κυ-
 σὶν ἑπτὰ ἡμέρας γίνγεται· συμβαίνει δ' ἅμα καὶ ἔπαρσις
 αἰδοίου. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ οὐ προσίενται ὀχέϊαν, 35
 ἀλλ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα ἑπτὰ ἡμέραις· τὰς γὰρ πάσας δο- 574^b
 κεῖ σκυζᾶν ἡμέρας τέτταρας καὶ δέκα ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὐ
 μὴν ἀλλὰ τισὶ καὶ περὶ ἑκκαίδεχ' ἡμέρας γεγέννηται τοῦτο
 τὸ πάθος· ἥ δ' ἐν τοῖς τόκοις καθάρσις γίνγεται ἅμα τοῖς
 σκυλακίοις τικτομένοις, ἔστι δ' αὕτη παχεῖα καὶ φλεγματώ- 5
 δης· καὶ τὸ πλῆθος, ὅταν τέκωσιν, ἀπισχνάινεται ἔλαττον ἢ
 κατὰ τὸ σῶμα. τὸ δὲ γάλα αἱ κύνες ἴσχουσι πρὸ τοῦ τε-
 κεῖν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡμέραις πέντε· οὐ μὴν ἀλλ' ἐνταῖς
 καὶ ἑπτὰ γίνγεται πρότερον καὶ τέτταρσιν. χρήσιμον δ'
 εὐθύς ἐστὶ τὸ γάλα, ὅταν τέκωσιν. ἡ δὲ Λακωνικὴ μετὰ 10
 τὴν ὀχέϊαν τριάκονθ' ἡμέραις ὕστερον. τὸ μὲν οὖν πρῶτον
 παχύ ἐστὶ, χρονιζόμενον δὲ γίνγεται λεπτότερον. διαφέρει

26 ἡμέραις A^a || τεκοῦσα — 27 προτ.] idem legimus 545^b9;
 at graviditatis tempora, quae deinceps dicuntur, non con-
 gruunt cum 545^b6 κύει ἐξήκοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ μακρότατον ||
 27 τῶν κυνῶν om A^a || post κυνῶν add τὸ D^a || 30 δεκατέσσα-
 ρας D^a || 32 ἡμέρας A^a Sch, ἡμέραις PD^aC^a || 33 ante κύων add
 ἡ A-W sine causa || κύων ὅσον κύει. τὰ PD^a || 34 ἡμέραις
 A^aC^aD^a || γίνγονται D^a || 35 προίεται A^a pr C^a | b 1 ταύτας PD^a ||
 ἑπτὰ ἡμέραις] ἐν ἑπτὰ ἐτέραις P || τὰ D^a || 2 κυνῶν A^aC^a, κυνῶν
 P || 5 αὐτῇ A^aD^a || 6 καὶ τὸ] „et secundum“ tr, unde καὶ κατὰ
 Sch, κατὰ τε Pk, κατὰ τὸ A-W || πλῆθος δ' ὅταν ἐκτέκωσιν
 A^aC^a tr. Ad πλῆθος supple τῆς καθάρσεως, ad σῶμα autem
 τῶν κυνῶν || ἔλαττον ἢ] καὶ ἔλαττον A^aC^a || 7 τὸ ante σῶμα om
 Ald Cs Pk isque monente Schneidero || 8 ἡμέραις coni, ἡμέρας
 codd || 9 γ. καὶ πρ. καὶ τέσσαρσι A^aC^a || 11 ἡμέρας C^a, incert A^a ||
 ὕστερον ante 10. μετὰ A^aC^a || 12 διαφέρει — 14 δασυπόδ.] at
 521^b33 παχύτατον τὸ βόειον γάλα.

δὲ παχύτητι τὸ κύνειον πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ζώων μετὰ τὸ
 ὕειον καὶ δασυπόδειον. γίννεται δὲ σημεῖον καὶ ὅταν ἡλι-
 15 κίαν ἔχῃσι τοῦ ὀχεύεσθαι· ὥσπερ γὰρ τοῖς ἀνθρώποις, ἐπὶ
 ταῖς θηλαῖς τῶν μαστῶν ἐπιγίγνεται ἀνολόγησίς τις καὶ χόν-
 δρον ἴσχουσιν· οὐ μὴν ἄλλ' ἔργον μὴ συνήθει ὄντι ταῦτα
 καταμαθεῖν· οὐ γὰρ ἔχει μέγεθος οὐδὲν τὸ σημεῖον. τῇ μὲν
 οὖν θηλείᾳ τοῦτο συμβαίνει, τῷ δ' ἄρρενι οὐδὲν τούτων.
 20 τὸ δὲ σκέλος αἴροντες οὐροῦσιν οἱ ἄρρενες ὥς μὲν ἐπὶ τὸ
 πολὺ ὅταν ἐξάμηνοι ᾖσιν· ποιοῦσι δέ τινες τοῦτο καὶ ὕστε-
 ρον, ἥδη ὀκτάμηνοι ὄντες, καὶ πρότερον ἢ ἐξάμηνοι· ὥς
 γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὅταν ἰσχύειν ἄρξωνται, αὐτὸ ποιοῦσιν.
 αἱ δὲ θήλειαι πᾶσαι καθεζόμεναι οὐροῦσιν· ἥδη δέ τινες καὶ
 25 τούτων ἄρσασαι τὸ σκέλος οὐρησαν. τίκει δὲ κύων σκυ-
 λάκια τὰ πλείστα δώδεκα, ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέντε ἢ ἕξ·
 ἥδη δὲ καὶ ἔν τεκέ τις· αἱ δὲ Λακωνικαὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
 ὀκτώ. καὶ ὀχεύονται δ' αἱ θήλειαι καὶ ὀχεύουσιν οἱ ἄρ-
 ρενες ἕως ἂν ζῶσιν. ἴδιον δ' ἐπὶ τῶν Λακωνικῶν συμ-
 30 βαίνει πάθος· πονήσαντες γὰρ μᾶλλον δύνανται ὀχεύειν ἢ
 ἀργοῦντες· ζῇ δ' ἢ μὲν Λακωνικὴ κύων ὁ μὲν ἄρρην περὶ
 ἔτη δέκα, ἢ δὲ θήλεια περὶ ἔτη δώδεκα, τῶν δ' ἄλλων
 κυνῶν αἱ μὲν πλείσται περὶ ἔτη τετταρακαίδεκα ἢ πεντεκαί-
 δεκα, ἔναι δὲ καὶ εἴκοσιν· διὸ καὶ Ὅμηρον οἶονταί τινες
 575^a ὀρθῶς ποιῆσαι τῷ εἰκοστῷ ἔτει ἀποθανόντα τὸν κύνα τοῦ
 Ὀδυσσέως. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν Λακωνικῶν διὰ τὸ πονεῖν
 τοὺς ἄρρενας μᾶλλον μακροβιώτεροι αἱ θήλειαι τῶν ἀρρένων·

13 πρὸς τὸ (τὰ P) om A^aC^a || 16 θηλείαις A^aC^a || μαστῶν
 PD^a || 17 ἴσχει PD^a || 19 τὸ δ' ἄρρεν A^aC^a || 20 „urinantes . . . ele-
 vant“ tr || τὸ om A^a || 21 τοῦτο καὶ ὕστερον] καὶ ἔτεροι τοῦτο
 PD^a || 22 ἢ] οἱ A^a(C^a) || 23 ἰσχύειν] ὀχεύειν PD^a aperte falso.
 „valere“ tr. Plin X 5, 83: id est signum consummati virium ro-
 boris || αὐτὸ non desideres || 24 καὶ ἐκ τούτων A^a || 28 καὶ post
 ὀκτώ om D^a, ante ὀκτώ ponit P || verba ὀχεύονται αἱ θ. ἕως ἂν
 ζ. abhorrent a 546^a 28 αἱ κύνες ὀχεύονται οὐ διὰ βίου ἀλλὰ μέχρι
 τινὸς ἀκμῆς || 31 ἀργοῦντες A^a corr || δὲ τῶν λακωνικῶν κυνῶν
 PD^a || περὶ om PD^a tr || 33 μὲν om PD^aC^a tr || ἢ πεντ. om
 A^aC^a.

ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων λίαν μὲν οὐκ ἐπίδηλον, μακροβιώτεροι
 δ' ὅμως οἱ ἄρρενες τῶν θηλειῶν εἰσιν. ὁδόντας δὲ κύων 5
 οὐ βάλλει πλὴν τοὺς καλουμένους κυνόδοντας· τούτους δ'
 ὅταν ὥσι τετράμηνοι, ὁμοίως αἶ τε θήλειαι καὶ οἱ ἄρρενες.
 διὰ δὲ τὸ τούτους μόνους βάλλειν ἀμφισβητοῦσί τινες· οἱ
 μὲν γὰρ διὰ τὸ δύο μόνους βάλλειν ὅλως οὐ φασι (χαλ-
 πὸν γὰρ ἐπιτυχεῖν τούτοις), οἱ δ' ὅταν ἴδωσι τούτους, ὅλως 10
 οἴονται βάλλειν καὶ τοὺς ἄλλους. τὰς δ' ἡλικίας ἐκ τῶν
 ὁδόντων σκοποῦσιν· οἱ μὲν γὰρ νέοι λευκοὺς καὶ ὀξεῖς
 ἔχουσιν, οἱ δὲ πρεσβύτεροι μέλανας καὶ ἀμβλεῖς.

Βοῦς δὲ πληροῖ μὲν ὁ ἄρρην ἐκ μιᾶς ὀχείας, βαίνει δὲ 21
 σφοδρῶς ὥστε συγκάμπτεσθαι τὴν βοῦν· ἐὰν δ' ἀμάρτη 15
 τῆς ὀρμῆς, εἴκοσιν ἡμέρας διαλείπουσα προσίεται πάλιν ἡ
 θήλεια τὴν ὀχείαν. οἱ μὲν οὖν πρεσβύτεροι τῶν ταύρων
 οὐδ' ἀναβαίνουσι πλεονάκεις ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς αὐτῆς ἡμέ-
 ρας, ἐὰν μὴ ἄρα διαλιπόντες· οἱ δὲ νεώτεροι καὶ τὴν αὐ-
 τὴν βιάζονται πλεονάκεις καὶ ἐπὶ πολλὰς ἀναβαίνουσι διὰ 20
 τὴν ἀκμὴν. ἥκιστα δὲ τῶν ἀρρένων λάγνον ἐστὶ βοῦς...
 ὀχεύει δ' ὁ νικῶν τῶν ταύρων· ὅταν δ' ἐξαδυνατήσῃ διὰ
 τὴν λαγνείαν, ἐπιτίθεται ὁ ἡττώμενος, καὶ κρατεῖ πολλάκις.
 ὀχεύει δὲ τὰ ἄρρενα καὶ ὀχεύεται τὰ θήλεα ἐνιαύσια ὄντα
 πρῶτον, ὥστε καὶ γεννᾶν· οὐ μὲν ἀλλὰ τό γ' ὥς ἐπὶ 25
 τὸ πολὺ ἐνιαύσιοι καὶ ὀκτάμηνοι, τὸ δὲ μάλισθ' ὁμολογού-
 μενον διετεῖς. κύει δ' ἐννέα μῆνας, δεκάτῳ δὲ τίκτει·

575a 5 ὁδόντας — 11 ἄλλους] haec discrepant a superiore
 loco 501^b5—9 || 7 εἰσὶ A^a || 9 τὸ] τε A^a pr C^a || μόνους] A^a pr lac ||
 11 τὰς — 13 ἀμβλεῖς] idem legimus 501^b11 || 15 σφόδρα A^a ||
 συγκάμπτεσθαι P A^a C^a || τὸν βοῦν· ἐὰν διαμάρτη A^a C^a || 16 εἴκοσι
 δ' ἡμέρας A^a C^a tr || 19 διαλίποντες C^a, διαλείποντες A^a || 21 ἥκι-
 στα — βοῦς] recte post βοῦς lac A-W, qui iidem pro
 ἀρρένων scribendum esse censent ἡμέρων, idque male; cf. ^b30.
 Hic exspectes de taurorum pugnis aliquid dici velut ὅμως δὲ
 μάχεται σφόδρα τῷ ἀντιπάλῳ ὁ βοῦς. pro δὲ λάγνον τῶν P pr
 δὲ λαινὸν τῶν, corr δ' ἐλαυνόντων || τῶν ἀρρ. post λάγνον PD^a ||
 25 καὶ post ὥστε om A^a || μὲν δ' ἀλλὰ A^a C^a || 27 διετεῖς A^a, δι-
 ἐτης C^a, διετές P.

ἔνιοι δὲ δισχυρίζονται δέκα μῆνας κύειν ἡμερολογδόν. ὅ τι
 δ' ἂν ἔμπροσθεν ἐξενεχθῇ τῶν εἰρημένων χρόνων, ἐκβόλι-
 30 μόν ἔστι καὶ οὐ θέλει ζῆν κἂν μικρὸν προτερήσῃ τῷ τόκῳ·
 μαλακαὶ γὰρ καὶ ἀτελεῖς γίνονται αἱ ὀπλαί· τίκτει δ' ἐν
 τὰ πλεῖστα, ὀλιγάκις δὲ δύο· καὶ τίκτει καὶ ὀχεύει ἕως ἂν
 ζῇ. ζῶσι δ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ περὶ πεντεκαίδεκα ἔτη αἱ θή-
 λειαι· καὶ οἱ ἄρρενες δ', ἂν ἐκτμηθῶσιν. ἔνιοι δὲ ζῶσι
 35 καὶ εἴκοσιν ἔτη καὶ ἔτι πλείω, ἂν εὐφορον ἔχωσι τὸ σῶμα·
 575^b καὶ γὰρ τῶν βοῶν τοὺς τομίας ἐθίζουσι καὶ καθιστᾶσι τῶν
 βοῶν ἡγεμόνας ὥσπερ τῶν προβάτων, καὶ ζῶσιν οὕτοι
 πλείω χρόνον τῶν ἄλλων διὰ τε τὸ <μῆ> πονεῖν καὶ διὰ τὸ
 νέμεσθαι ἀκέραιον νομήν. ἀκμάζει δὲ μάλιστα πεντετῆς ὢν,
 5 διὸ καὶ Ὀμηρόν φασι πεποιηκέναι τινὲς ὀρθῶς ποιήσαντα
 'ἄρσενά πενταέτηρον' καὶ τὸ 'βοὸς ἐννεώροιο'. δύνασθαι
 γὰρ ταῦτόν. τοὺς δ' ὀδόντας βάλλει βοὺς διетής, καὶ οὐκ
 ἀθρόους ἀλλ' ὥσπερ ἵππος· τὰς δ' ὀπλάς, ὅποταν ποδαγρᾷ,
 οὐκ ἀποβάλλει, ἀλλ' οἶδεῖ μόνον σφόδρα τοὺς πόδας. τὸ δὲ
 10 γάλα, ὅταν τέκῃ, χρήσιμον γίνεται <εὐθύς>· ἔμπροσθεν δ'
 οὐκ ἔχει γάλα. τὸ δὲ πρῶτον γιγνόμενον γάλα ὅταν παγῇ,
 οὕτω γίνεται σκληρὸν ὥσπερ λίθος· τοῦτο δὲ συμβαίνει,
 ἂν μὴ τις μίξῃ ὕδατι. νεώτεραι δ' ἐνιαυσίων οὐκ

30 pro οὐ θέλει—μαλακαὶ PD^a Ald Gaza exhibent οὐ ζῇ
 ἔτι κἂν μ. π. τ. τόκῳ (supple τῆς τελειογονίας) οὔτε θέλει μάλα,
 A^aC^a solum οὐ θέλει ζῆν (ζῆν θέλει A^a) μάλα || 31 ἀπλαί A^a pr
 C^a || 32 ἄρρεναι A^a pr || 34 ἂν A^aC^a || ἔνιοι in ἔνιοι puto mutan-
 dum, verba autem καὶ οἱ ἄρρενες δ', ἂν ἐκτμηθῶσιν post 35
 σῶμα esse ponenda; tum sententiae melius cohaerent || 35 καὶ
 ἔτι om C^a || b 1 τοὺς—2 ἡγεμόνας] εἰσιν ἡγεμόνες A^aC^a tr ||
 3 μῆ addendum censuerunt iam Sylb Scal, inseruit Sch fir-
 mante Alberto || 4 πενταετής PD^a || 6 ἄρσενά π.] Il 7, 315, Od
 19, 420; πῖονα π. Il 2, 403 || βοὸς ε.] Od 10, 19 || 7 δέ τις A^a pr,
 διетής A^a rc C^a || 8 ἀθρόως C^a || ἀλλ' om A^aC^a || ποδάγραι A^a ||
 10 ante ὅταν add εὐθύς Scal, ante γίνεται Pk || 11 verba τὸ—
 13 ὕδατι secl A-W, pro οὕτω proponentes τὸ οὐθαρ, pro μίξῃ
 (συνμίξῃ A^aC^a) autem νίρῃ, falso. cf. Plin. 11, 96 || 13 νεώτερα
 P; ad rem cf ^a24 ὀχεύει· 25 γεννᾶν, quo etiam hoc enuntiatum
 (νεώτεραι—ὀχεύσαι) translatum velim. At enim in posteriori-

ὀχεύονται, πλὴν ἐάν τι τερατῶδες ἦ· ἤδη δέ τινες καὶ δεκά-
 μηνοὶ ὠχεύθησαν καὶ ὥχευσαν. ἄρχονται δὲ τῆς ὀχείας 15
 περὶ τὸν Θαργηλιῶνα μῆνα καὶ τὸν Σκιροφοριῶνα αἱ
 πλεῖσται· οὐ μὴν ἄλλ' ἔνιαι καὶ μέχοι τοῦ μετοπώρου κυ-
 ῖσκονται. ὅταν δὲ πολλὰ κύνωσι καὶ προσδέχωνται τὴν
 ὀχείαν, σφόδρα δοκεῖ σημεῖον εἶναι καὶ χειμῶνος καὶ ἐπ-
 ομβρίας. αἱ δὲ συνήθειαι γίνονται μὲν ταῖς βουσὶν ὥσπερ 20
 ταῖς ἵπποις, ἦττον δέ.

Ἴππος δ' ἄρχεται ὀχεύειν ὁ μὲν ἄρσεν διετής, καὶ ἡ 22
 θήλεια διετής ὀχεύεσθαι· ταῦτα μέντοι ὀλίγα ἐστί, καὶ τὰ
 ἔκγονα τούτων ἐλάττω καὶ ἀσθενικώτερα· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ
 ἄρχονται ὀχεύειν τριετείς ὄντες, καὶ αἱ ἵπποι ὀχεύεσθαι, καὶ 25
 ἐπιδιδόασιν δ' αἰεὶ πρὸς τὸ βελτίω τὰ ἔκγονα γίνεσθαι μέχοι
 ἐτῶν εἴκοσιν· κύει δ' ἔνδεκα μῆνας, δωδεκάτῳ δὲ τίκτει.
 πληροῖ δ' ὁ ἵππος οὐκ ἐν τεταγμέναις ἡμέραις, ἀλλ' ἐνίοτε
 μὲν ἐν μιᾷ ἢ δυσὶν ἢ τρισὶν, ἐνίοτε δ' ἐν πλεοσὶν· θᾶττον
 δὲ πληροῖ ἐπιβαίνων ὄνος ἢ ἵππος. ἡ δ' ὀχέα οὐκ ἐπὶ 30
 πονος τῶν ἵππων, ὥσπερ ἡ τῶν βοῶν. λαγνίστατον δὲ
 καὶ τῶν θηλειῶν καὶ τῶν ἀρσένων μετ' ἄνθρωπον ἵππος
 ἐστίν. ἡ δὲ τῶν νεωτέρων ὀχέα γίνεταί παρὰ τὴν ἡλι-
 κίαν, ὅταν εὐβοσία καὶ ἀφθονία γένηται τροφῆς. ἔστι μὲν
 οὖν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ μονοτόκον, τίκτει μέντοι ποτὲ καὶ δύο 576^a

bus VI. libri capitibus lucidum ordinem non semel requiras,
 14 ὀχεύεται PA^aC^a || ἦ et καὶ ὥχευσαν om PD^a || δεκάμηνοι Pk
 ex Scoto et Alberto, τετράμηνοι codd || 16 σκιροφοριῶνα A^a,
 σκιροφοριῶνα D^a || 17 κυῖσκειται A^a pr || 18 πολλὰ Sylb e Gaza,
 πολλὰ codd „multum gestaverint“ tr „plurimae“ Albert || προσ-
 δέχονται PD^aA^a || 20 et 21 τοῖς PD^a || 22—27 εἴκοσιν] haec
 verba, quae iam 545^b 10—15 legimus, repetita hic initium no-
 vae acroasis indicare videntur || 22 et 22 διετής codd || 24 ἔκγονα
 A^aC^a, ἦττον P || 25 οἱ A^a pr C^aD^a || 26 βέλτιον PD^aA^a re | ἔγ-
 γονα P, δ' ἔκγονα A^aC^a || γίνεσθαι fort in γεννῆσαι mutandum
 est, ut supra legimus γεννᾶν; certe perversum est quod coni
 Pk ἀποδιδόασιν δ' αἰεὶ βελτίω τὰ ἔκγονα μ. || 29 μὲν om A^a || δ'
 ἐν] δὲ PD^a || 30 ἢ ἵππος] ἵππω A^aC^a, i e ἵππου? || 31 λαγνία-
 στον C^a, ἀλλ' ἀγνιστότατον P pr D^a, ἀλλὰ λαγνιστότατον P re ||
 34 εὐβοσία A^a pr || 576 a 1 μονοτόκος D^a tr.

τὰ πλεῖστα. καὶ ἡμιόνους δ' ἤδη ἔτεκε τις δύο· ἃ κρίνου-
 σιν ἐν τέρασιν. ὀχεύει μὲν οὖν ἵππος καὶ τριακοντάμηνος·
 ὥστε δὲ καὶ γεννᾶν ἀξίως, ὅταν παύσῃται βάλλον. ἤδη δέ
 5 τινες καὶ βάλλοντες ἐπλήρωσαν, ὡς φασίν, ἐὰν μὴ φύσει
 ἄγονοι τυγχάνωσιν οὐτες. ἔχει μὲν οὖν ὀδόντας τετταρά-
 κοντα, βάλλει δὲ τοὺς μὲν πρώτους τέτταρας τριακοντάμηνος,
 τοὺς μὲν δύο ἄνωθεν δύο δὲ κάτωθεν· ἐπειδὴν δὲ γένη-
 ται ἐνιαυτός, βάλλει τὸν αὐτὸν τρόπον τέτταρας, δύο μὲν
 10 ἄνωθεν δύο δὲ κάτωθεν, καὶ πάλιν ὅταν ἄλλος ἐνιαυτός
 γένηται, ἐτέρους τέτταρας τὸν αὐτὸν τρόπον· τεττάρων δ'
 ἑτῶν παρελθόντων καὶ ἕξ μηνῶν οὐκέτι βάλλει οὐδένα.
 ἤδη δέ τις τὸ πρῶτον εὐθύς ἅμα πάντας ἐξέβαλε, καὶ ἄλ-
 λος ἅμα τοῖς τελευταίοις ἅπαντας· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα γίνεταί
 15 ὀλιγάκις. ὥστε σχεδὸν συμβαίνει, ὅταν τεττάρων ἑτῶν ἢ
 καὶ ἕξ μηνῶν, χρήσιμον εἶναι πρὸς τὴν γέννησιν μάλιστα.
 εἰσὶ δ' οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἵππων γονιμώτεροι, καὶ οἱ ἄρ-
 ρενες τῶν ἀρρένων καὶ αἱ θήλειαι τῶν θηλειῶν. ἀνα-
 βαλνουςι δὲ καὶ ἐπὶ τὰς μητέρας οἱ ἵπποι καὶ ἐπὶ τὰς θυ-
 20 γατέρας· καὶ τότε δοκεῖ τέλειον εἶναι τὸ ἵπποφόρβιον, ὅταν
 ὀχεύωσι τὰ ξαντῶν ἔκγονα. οἱ δὲ Σκύθαι ἱππεύουσι ταῖς
 κνούσαις ἵπποις, ὅταν θάττον στραφῇ τὸ ἔμβρυον, καὶ
 φασὶ γίνεσθαι αὐτὰς εὐτοκωτέρας. τὰ μὲν οὖν ἄλλα
 τετράποδα κατακείμενα τίκτει, διὸ καὶ πλάγια προέρχεται τὰ
 25 ἔμβρυα πάντων· ἢ δ' ἵππος ἢ θήλεια ὅταν ἤδη πλησίον ἢ
 τῆς ἀφάσεως, ὀρθῇ σῆσα προῖεται τὸ ἔκγονον. ζῶσι δὲ
 τῶν ἵππων οἱ μὲν πλεῖστοι περὶ ὀκτωκαίδεκα ἔτη καὶ εἴκο-
 σιν, ἔνιοι δὲ πέντε καὶ εἴκοσι καὶ τριάκοντα· ἐὰν δέ

2 ἡμιόνους C^a, „mulos“ tr Scot Alb, ἡμίονος eet codd || ἤδη om A^aC^a || 3 τέσσαρσιν A^a, τερα σι C^a corr || 4 παύηται A^aC^a || 5 ἄν PD^a || 6 ἀπόγονοι τύχωσιν A^aC^a || τεσσαράκοντα PD^a, μεγάλους C^a corr || 8 τοῖς δὲ δύο PD^a || 13 εὐθύς τὸ πρ. D^a || πάντας ἐξ-
 έβαλλε P, ἐξέβαλε π. A^aC^a || 14 ἀλλὰ τοιαῦτα γίνεται σχεδὸν ὀλι-
 γάκις A^a pr C^a || 15 ὅταν δὲ τεττάρων A^a pr C^a || ἢ καὶ] ἢ A^a pr C^a || 16 γένεσιν PD^a || 19 ἐπὶ al om A^aC^a tr || 20 τέλειον D^a, τὸ τέ-
 λειον P || 21 ἱππεύουσι A^a || 22 θάττιον A^a pr || 26 ὀρθήσασα πρ.
 P || ἔκγονον PA^a || 28 δέ] δὲ καὶ D^a.

τις ἐπιμελῶς θεραπεύη, ἐκτείνει καὶ πρὸς τὰ πεντή-
κοντα. [ὁ δὲ μακρότατος βίος τῶν πλείστων ἐστὶν ὡς 30
ἐπὶ τὸ πολὺ τριακοντετῆς· ἡ δὲ θήλεια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
μὲν πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη, ἡδὴ δὲ τινες καὶ τετταράκοντα 576^b
ἔτη βεβιώκασιν.] ἐλάττω δὲ χρόνον βιοῦσιν οἱ ἄρρενες τῶν
θηλειῶν διὰ τὰς ὀχέας, καὶ οἱ ἰδίᾳ τρεφόμενοι τῶν ἐν
τοῖς ἵπποφορβίοις. ἡ μὲν οὖν θήλεια πέντ' ἐτῶν τέλος
λαμβάνει μήκους καὶ ὕψους, ὁ δ' ἄρρην ἔξ ἐτῶν· μετὰ δὲ 5
ταῦτα ἐν ἄλλοις ἔξ ἔτεσι τὸ πλῆθος λαμβάνει τοῦ σώματος,
καὶ ἐπιδίδωσι μέχρι ἐτῶν εἴκοσιν. ἀποτελειοῦται δὴ τὰ θή-
λεα τῶν ἀρρένων ἔμπροσθεν, ἐν δὲ τῇ γαστρὶ τὰ ἄρρενα
τῶν θηλειῶν, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων· ταῦτο δὲ
τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅσα <μῆ> πλείω 10
τίκτει. θηλάζειν δὲ φασὶ τὸν μὲν ἡμίονον ἐξάμηνον, εἴτ'
οὐκέτι προσέσθαι διὰ τὸ σπᾶσθαι καὶ πονεῖν· τὸν δ' ἵππον
πλείω χρόνον. ἀκμᾶζει δὲ καὶ ἵππος καὶ ἡμίονος μετὰ
τοὺς βόλους· ὅταν δὲ πάντας ὤσι βεβληκότες, οὐ ῥᾷδιον

29 ἐπιμενῶς A^a pr, om PD^a tr || ἐκτείνεται A^a || 30 verba ὁ
—b 2 βεβιώκασιν seclusi, quia de aetate iam antecedentibus
versibus satis disputatum est. Ceterum neque illae neque hae
aetatum notationes cum 545^b 18 consentiunt, id quod suspici-
one non caret || πλείονων C^a, ἵππων D^a, ἀρρένων A-W falso ||
verba ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ del Pk || 31 τριακονταετῆς C^a, τριακοντέ-
της A^a, τριάκοντα ἐννέα ἔτη D^a, τριακοντετῆς — πολὺ om P
b 1 εἴκοσιν] τριάκοντα audacius mutant A-W || 2 ἐλάττων A^aC^a |
3 οἱ om PD^a, ἰδίᾳ om A^aC^a || τρεφόμεναι PD^a || 6 ἔξ ἔτεσι] ἔξ-
εσι A^aC^a pr || 7 μέχρις D^a || εἴκοσιν] „usque ad XXX“ tr || ἀπο-
τελειοῦται] καὶ ἀποτελοῦνται· τελειοῦνται D^a et omisso καὶ P ||
δὴ coni, δὲ codd || verba ἀποτ. —11 τίκτει congruunt cum ζη
583^b23, non congruunt cum ζηδ § 100 editionis A-W ἐν δὲ
τοῖς ἄλλοις ζώοις . . . οὐδὲν ὕστερεϊ τὸ θῆλυ πλεον τοῦ ἄρρενος
ὥσπερ ἐν ταῖς γυναιξίν, quem quidem locum Sche tr suppedi-
tavit. Ceterum A^a pr C^a tr miram habent lectionem ἀποτ. δὲ
τὰ θ. τῶν ἀρρ. ἐμπρ. ἐν τῇ γαστρὶ, τὰ δ' ἄρρ. τῶν θηλειῶν ὕστε-
ρον καθάπερ, sed in C^a post ἐν rasura est, A^a tr ἐν δὲ τῇ γα-
στρὶ || 10 μῆ add Karsch || 12 προίεσθαι A^aC^a, προσίεται PD^a ||
ἀποσπᾶσθαι A^aC^a, unde A-W ἄραν σπᾶσθαι fort recte || 14 πᾶν-
τες A^aC^a.

15 γινῶναι τὴν ἡλικίαν. διὸ καὶ λέγεται γινῶμα ἔχειν, ὅταν
 ἄβολος ᾖ· ὅταν δὲ βεβληκῶς, οὐκ ἔχειν. ὅμως δὲ μάλιστα
 γνωρίζεται ἡ ἡλικία μετὰ τοὺς βόλους τῷ κυνόδοντι· τῶν
 μὲν γὰρ ἵππαστῶν γίγνεται μικρὸς διὰ τὴν τρίψιν (κατὰ
 τοῦτον γὰρ ἐμβάλλεται ὁ χαλινός), τῶν δὲ μὴ ἵππαστῶν
 20 μέγας μὲν ἀλλ' ἀπρωτημένος, τῶν δὲ νέων ὀξύς καὶ μικρός.
 ὀχεύει δ' ὁ μὲν ἄρσην πᾶσαν τε ὥραν καὶ ἕως ζῆ· καὶ ἡ
 θήλεια δ' ὀχεύεται ἕως ἂν ζῆ, οὐ πως δὲ πᾶσαν ὥραν, ἐὰν
 μὴ τις δεσμὸν ἢ ἄλλην τινα προσενέγκῃ ἀνάγκην· ὥρα δ'
 οὐκ ἀφαιρεῖται οὐδεμίᾳ τεταγμένη τοῦ ὀχεύεσθαι καὶ ὀχεύ-
 25 ειν. οὐ μέντοι γ' ὅτ' ἔτυχε γενομένης τῆς ὀχείας δύ-
 νηται ὅ,τι ἂν γεννήσωσιν ἐκτρέφειν. ἐν Ὀποῦντι δ' ἐν
 ἵπποφορβίῳ ἵππος ἐγένετο ὃς ὤχευεν ἑτῶν ὧν τετρα-
 ράκοντα· ἔδει δὲ τὰ πρόσθια σκέλη συνεπαίρειν. ἄρχονται
 δ' ὀχεύεσθαι αἱ ἵπποι τοῦ ἔαρος. ὅταν δὲ τέκῃ ἡ ἵππος,
 30 οὐκ εὐθύς μετὰ τοῦτο πίμπλαται ἀλλὰ διαλείπει χρόνον,
 καὶ τίκτει ἄμεινον τετάρτῳ ἢ πέμπτῳ ἔτει μετὰ τὸν τόκον.
 577^a ἕνα δ' ἐνιαυτὸν καὶ πᾶμπαν ἀνάγκῃ διαλείπειν καὶ ποιεῖν
 ὥσπερ νειόν. ἵππος μὲν οὖν διαλείπουσα τίκτει, ὥσπερ
 εἴρηται, ὄνος δὲ συνεχῶς. γίγνονται δὲ τῶν ἵππων αἱ μὲν
 καὶ ἄτεκνοι ὅλως, αἱ δὲ συλλαμβάνουσι μὲν, οὐ δύνανται δ'

15 λέγουσι PD^a tr || γνώμα coni respiciens 577^a31 et ^b3.
 γνώμα A^a pr, γνώριμα C^aA^a sec, γνώμην PD^a tr γρ A^a, γνώ-
 ρισμα Cs || 16 βόλος A^a pr C^a || ὁλως A^aC^a || 18 et 19 ἑπταετῶν
 PD^aA^a re || 18 μακρὸς A^aC^a || 19 ἐκβάλλεται A^a || δὲ om A^a pr C^a ||
 20 μακρὸς PC^a || 21 τε | τὴν A^a || ἕως ἂν ζῆ PD^a nescio an recte ||
 22 οὐ πως coni, οὐπω PD^aA^a re, οὐτω C^a tr A^a pr, αὐτὴ δ' οὐ
 A-W; καὶ πᾶσαν δὲ m sec || ἐὰν μὴ | ἕως ἂν A^a pr C^a tr ||
 23 δεσμῶν A^a || ἀνάγκην om A^a pr C^a || 24 ἀφαιρεῖται] ἀφ-
 ὀρίσται Casaub || ὀχεύειν καὶ ὀχεύεσθαι A^a || 26 ὅτι ἂν coni,
 ὅταν A^a pr C^a, ἂ ἂν PD^aA^a re tr || δ' — ὃς | δὲ ὁ φορβίου ἵππος
 ὤχευεν ἑτῶν PD^a || 27 ὧν om A^a || τεσσαράκοντα D^a || 28 πρόσθεν
 A^aC^a || 29 αἱ om A^a pr C^a || ἡ | ὁ PD^a, om A^aC^a || 30 μετὰ τοῦτο
 om PD^a || 31 ἀμείνω PD^a || 577 a 1 ἕνα | ἕνα PC^a || 2 νέον PD^a ||
 3 ὄνος Scal e Gaza, Rob Constantinus, ἡμίονος codd, sed in
 cod m secunda manus ημι deleuit || 4 αἱ δὲ σ. μὲν om P, μὲν
 om A^aC^a.

ἐκφέρειν· σημειῖον δὲ τῶν τοιούτων λέγουσιν εἶναι, τὸ 5
 ἔμβρουον ἀνασχίζομενον ἔχειν ἄλλα νεφροειδῆ περὶ τοὺς
 νεφρούς, ὥστε δοκεῖν τέτταρας ἔχειν νεφρούς. ὅταν
 δὲ τέκη ἢ ἵππος, τό τε χόριον εὐθὺς κατεσθίει, καὶ
 ἀπεσθίει τοῦ πώλου ὃ ἐπιφύεται ἐπὶ τοῦ μετώπου
 [τῶν πάλων], καλεῖται δ' ἵππομανές· ἔστι δὲ τὸ μέ- 10
 γεθος ἔλαττον μικρῶ ἰσχάδος, τὴν δ' ἰδέαν πλατύ, περι-
 φερές, μέλαν. τοῦτο δ' εἰάν τις φθῇ λαβὼν καὶ ὄσφρηται
 ἢ ἵππος, ἐξίσταται καὶ μάλνεται πρὸς τὴν ὁσμὴν· διὸ καὶ
 τοῦτο αἱ φαρμακίδες ζητοῦσι καὶ συλλέγουσιν. εἰάν δ' ὠχευ- 15
 μένην ἵππον ὑφ' ἵππου ὄνος ὀχεύσῃ, διαφθείρει τὸ ἔμ-
 βρουον τὸ ἐννυπάρχον. [ἵππων δ' ἡγεμόνα οὐ καθιστάσιν
 οἱ ἵπποφοροὶ ὥσπερ τῶν βοῶν, διὰ τὸ μὴ μόνιμον εἶναι
 τὴν φύσιν αὐτῶν ἀλλ' ὀξεῖαν καὶ εὐκίνητον.]

Ὅνος δ' ὀχεύει μὲν καὶ ὀχεύεται τριακοντάμηνος, καὶ 23
 βάλλει τοὺς πρώτους ὁδόντας· τοὺς δὲ δευτέρους ἔκτω μηνί, 20
 καὶ τοὺς τρίτους καὶ τοὺς τετάρτους ὡσάντως· τούτους δὲ
 γυνῶμα καλοῦσι, τοὺς τετάρτους. ἥδη δὲ καὶ ἐνιαυσία ὄνος
 ἐκύησεν ὥστε καὶ ἐκτραφῆναι. ἐξουρεῖ δ', ὅταν ὀχευθῇ,

5 λέγει A^aC^a || 6 ἀλλὰ PD^a || 7 δοκεῖ A^a || ἔχειν] εἶναι PD^a ||
 8 ἢ om A^a || 9 τοῦ πώλου] ex τὸ σαρκίον vel τοῦ χορίου cor-
 ruptum putant A-W, at longe aliter tr „et comedit incipiens
 ab eo quod innascitur“ || ὃ erasum in C^a, corr in A^a || 10 πάλων
 A^a re C^a re tr, πολλῶν A^a pr et fort C^a pr, τούτων τῶν πάλων
 PD^a. ego haec verba ut e margine adscita delevi || καλεῖται
 δὲ] ὃ καλ. PD^a || 11 μικρᾶς D^a, μικρὸν P || δ' om PD^a || 12 φθῇ]
 ὀφθῇ A^aC^a „si quis autem hoc decoxerit“ (ὀπτήσῃ?) tr || ὄσφρη-
 ται A^aD^a, ὄσφρηται C^a || 13 ἐμάλνεται A^aC^a || 14 τοῦτο om PD^a ||
 ἐπὶ PD^a. verba εἰάν—ἐννυπάρχον del A-W ut deprompta ex
^a26; sed clausula ὥσπερ εἴρηται demonstratur etiam antea
 rem commemoratam esse. Eadem materia iterum tractatur
 ζγβ 748^a33 || ὀχευομένην PD^a pr A^aC^a || 16 verba ἵππων—18 εὐ-
 κίνητον merito del A-W; ad verbum enim de capris dicta
 erant 574^a10 || 16 ὑπάρχον PA^aC^a || 17 ἵπποφορβεῖς A^a || τῶν
 om PD^a || 22 „discretivum“ tr, γνώμας PD^a, cf 576^b15. γνώ-
 μονας Gaza, edd praeter A-W || 22 ἥδη—ἐκτραφῆναι] ad verbum
 haec legimus 545^b22 || 23 ἐξουρεῖ] φέρει A^a.

τὴν γονὴν, ἐὰν μὴ κωλύηται· διὸ τύπτουσι μετὰ τὴν ὀχέαν
 25 εὐθὺς καὶ διώκουσιν. τίκει δὲ δωδεκάτῳ μηνί. τίκει δὲ
 τὰ μὲν πολλὰ ἔν· μονοτόκον γὰρ ἔστι φύσει. τίκει δ' ἐνί-
 οτε καὶ δύο. ὁ μὲν οὖν ὄνος ἐπαναβάς διαφθείρει τὸ τοῦ
 ἵππου ὄχευμα, ὥσπερ εἴρηται· ὁ δ' ἵππος τὸ τοῦ ὄνου οὐ
 διαφθείρει, ὅταν ἡ ὠχευμένη ἢ ἵππος ὑπὸ τοῦ ὄνου. ἴσχει δὲ
 30 γάλα κύουσα δεκάμηνος οὔσα. τεκοῦσα δὲ βιβάζεται ἐβ-
 δόμη ἡμέρα, καὶ μάλιστα δέχεται τὸ πλῆσμα ταύτῃ βιβα-
 σθεῖσα τῇ ἡμέρᾳ, λαμβάνει δὲ καὶ ὕστερον. ἐὰν δὲ μὴ
 τέκῃ πρὶν τὸ γνῶμα λιπεῖν, οὐκέτι λαμβάνει πλῆσμα οὐδὲ
 577^b κυῖσκειται τοῦ λοιποῦ βίου παντός. τίκειν οὐ θέλει οὐθ'
 ὀρωμένη ὑπ' ἀνθρώπου οὔτ' ἐν τῷ φωτί, ἀλλ' εἰς τὸ σκό-
 τος ἀπάγουσιν, ὅταν μέλλῃ τίκειν. τίκει δὲ διὰ βίου,
 ἐὰν τέκῃ πρὶν τὸ γνῶμα λιπεῖν. βιοῖ δ' ὄνος πλεῖω τριά-
 5 κοντ' ἔτιων, καὶ ἡ θήλεια τοῦ ἄρρενος πλεῖω ἔτη. ὅταν δ'
 ἵππος ὀχεύσῃ ὄνον ἢ ὄνος ἵππον, πολὺ μᾶλλον ἐξαμβλοῖ
 ἢ ὅταν τὰ ὁμογενῇ ἀλλήλοις μιχθῇ, οἷον ἵππος ἵππῳ ἢ
 ὄνος ὄνῳ. ἀποβαίνει δὲ καὶ ὁ τῆς κυήσεως χρόνος, ὅταν
 μιχθῇ ἵππος καὶ ὄνος, κατὰ τὸ ἄρρειν, λέγω δ' ἐν ὅσῳ
 10 χρόνῳ τοῦτο γίγνεται ἐξ ὁμογενῶν γιγνόμενον. τὸ δὲ μέ-
 γεθος τοῦ σώματος καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ἰσχὺς μᾶλλον τῷ
 θήλει ἀφομοιοῦται τοῦ γενομένου. ἐὰν δὲ συνεχῶς μίσγη-
 ται καὶ μὴ διαλείπῃ χρόνον τινὰ οὔτως ὀχευόμενα, ταχέως
 ἄγονον τὸ θῆλυ γίγνεται· διὸ συνεχῶς οὐ μίσγουσιν οὔτως
 15 οἱ περὶ ταῦτα πραγματευόμενοι, ἀλλὰ διαλείπουσί τινα χρό-
 νον. οὐ προσδέχεται δ' οὐθ' ἢ ἵππος τὸν ὄνον οὐθ' ἢ
 ὄνος τὸν ἵππον, ἐὰν μὴ τύχῃ τεθηλακῶς ὁ ὄνος ἵππον·
 ὑποβάλλουσι γὰρ ἐπίτηδες οὕς καλοῦσιν ἵποθήλας. οὔτοι

25 εὐθὺν A^aC^a || 29 ἡ ὀχευομένη ἢ A^aC^a || 30 τίκτουσα PD^a |
 31 πλησίασμα A^aC^a tr | 33 et ^b4 τὸ γνῶμην P, τὴν γνῶμην
 Ambr Sch || 32 verba ἐὰν — ^b1 παντός repugnant loco ζγβ
 748^b9 || 33 et ^b4 λείπειν PD^a || ^b3 μέλη A^a || 4 πλείον A^a |
 6 ὀχεύῃ PD^a 12 γινομένου A^a || ἀν PD^a || μίγνεται A^a, μίγη-
 ται C^a || 13 διαλείπῃ A^aC^aD^a || 16 προσδέχονται A^aC^a || 18 ἵπο-
 θήλας A^a pr C^a.

δ' ὀχεύουσιν ἐν τῇ νομῇ βίᾳ κρατοῦντες, ὥσπερ οἱ ἵπποι.

Ὁ δ' ὀρεὺς ἀναβαίνει μὲν καὶ ὀχεύει μετὰ τὸν πρῶτον **24**
 βόλον, ἐπταετῆς δ' ὢν καὶ πληροῖ, καὶ ἤδη ἐγένετο γῆννος **21**
 ὅταν ἀναβῇ ἐφ' ἵππον θήλειαν. ὕστερον δ' οὐκέτι ἀνα-
 βαίνει. καὶ ὁ θῆλυς δ' ὀρεὺς ἤδη ἐπληρώθη, οὐ μέντοι
 γ' ὥστ' ἐξενεγκεῖν διὰ τέλους. αἱ δ' ἐν τῇ Συρίᾳ τῇ ὑπὲρ
 Φοινίκης ἡμίονοι καὶ ὀχεύονται καὶ τίκτουςιν· ἀλλ' ἔστι τὸ **25**
 γένος ὁμοιον μὲν ἕτερον δέ. οἱ δὲ καλούμενοι γῆννοι γί-
 γνονται ἐξ ἵππου, ὅταν νοσήσῃ ἐν τῇ κυήσει, ὥσπερ ἐν μὲν
 τοῖς ἀνθρώποις οἱ νάνοι, ἐν δὲ τοῖς ὑσὶ τὰ μετὰχοιρα· καὶ
 ἴσχει δέ, ὥσπερ οἱ νάνοι, ὁ γῆννος τὸ αἰδοῖον μέγα. ζῆ δ'
 ἡμίονος ἔτη πολλά· ἤδη γάρ τις βεβίωκεν ἔτη παλὶ ὀγδοή- **30**
 κοντα, οἷον Ἀθήνησιν ὅτε τὸν νεῶν ὠκοδόμουν· ὃς καὶ
 ἀφειμένος ἤδη διὰ τὸ γῆρας συναμπρεύων καὶ παραπορευ-
 ὁμενος παρώξυνε τὰ ζεύγη πρὸς τὸ ἔργον, ὥστ' ἐψηφίσαντο
 μὴ ἀπελαύνειν αὐτὸν τοὺς σιτοπώλας ἀπὸ τῶν τηλιῶν. **578^a**
 γηράσκει δὲ βραδύτερον ὁ θῆλυς ὀρεὺς τοῦ ἄρρενος.
 λέγουσι δ' ἔνιοι ὅτι ἡ μὲν καθαίρεται οὐρούσα, ὁ δ' ἄρρην
 διὰ τὸ ὀσφραίνεσθαι τοῦ οὔρου γηράσκει θάττον.

Τούτων μὲν οὖν τῶν ζώων αἱ γενέσεις τοῦτον ἔχουσι **5**
 τὸν τρόπον. τὰ δὲ νέα καὶ τὰ παλαιὰ τετράποδα δια- **25**
 γινώσκουσιν οἱ περὶ τὰς θεραπείας ὄντες αὐτῶν· ἐὰν μὲν

19 νομῇ βίᾳ] νεομηρία A^a pr C^a tr || 21 ἐπταετῆς D^a, ἐπτά-
 της A^a corr, ἐπιτρίετης C^a || ἴννος A^a rc, ἴννος PD^a || 22 ἀνα-
 βαίνειν A^aC^a || 24 γ' om A^aC^a || αἱ μὲν ἐν P, ἐν δὲ A^a || οὐρία τῇ
 ὑπὲρ φοινίκην A^a pr C^a || 25 τὸ om A^a || 26 γῆννοι C^a || 27 ἵπ-
 πων A^aC^a || κυήσει] ὑστέρα τὸ κύημα vult Sch ut ζγβ 748^b 35.
 post νοσήσῃ add Pk τὸ συλληφθέν. at supplere possis etiam
 ἡ ἵππος || ἐν μὲν om A^aC^a || 28 et 29 νάνοι codd || 29 γῆννος
 A^aC^a, γῆννος P || δ'] δ' ὁ D^a, δ' ἡ P || 32 τὸ om PD^aC^a || καὶ
 om PD^a || περιπορ. A^aC^a. καὶ παραπορ. secl. Pk Scaligerum
 secutus || 33 ζυγά A^a pr C^a, „animalia“ tr || **578^a** 1 σιτοπώλους
 A^aC^a || τηλιῶν PD^a, τηλείων A^a, θηλειῶν C^a tr || 4 γηράσκει
 μᾶλλον θάττον PD^a, „senescit magis“ tr. post οὔρου add πυ-
 ρούμενος Pk || 7 αὐτῶν ὄντες A^aC^a.

ἀπὸ τῆς γνάθου τὸ δέρμα ἀφελκόμενον ταχὺ ἐπανίη, νέον
τὸ τετράπουν, ἐὰν δὲ πολὺν χρόνον μένη ἐρρυτιδωμένον,
10 παλαιόν.

26 Ἡ δὲ κάμηλος κύει μὲν δέκα μῆνας, τίκει δ' αἰὲν ἐν
μόνον· μονοτόκον γάρ ἐστιν. ἐκκρίνουσι δ' ἐκ τῶν καμῆ-
λων ἐνιαύσιον τὸ ἔκγονον. ζῇ δὲ χρόνον πολὺν, πλείω ἢ
πεντήκοντα ἔτη. τίκει δὲ τοῦ ἔαρος, καὶ γάλα ἔχει μέχρι
15 οὗ ἂν ἐν γαστρὶ λάβῃ. ἔχει δὲ καὶ τὰ κρέα καὶ τὸ γάλα
ἥδιστα πάντων· πίνουσι δὲ τὸ γάλα δύο καὶ ἐν ἢ τρία
καὶ ἐν πρὸς ὕδωρ κεράσαντες.

27 Ὁ δ' ἐλέφας ὀχεύει καὶ ὀχεύεται πρὸ τῶν εἰκοσιν ἐτῶν.
ὅταν δ' ὀχευθῇ ἢ θήλεια, φέρει ἐν γαστρὶ, ὥς μὲν τινές
20 φασιν, ἐνιαυτὸν καὶ ἔξ μῆνας, ὥς δ' ἕτεροι, τρί' ἔτη· τοῦ
δὲ μὴ ὁμολογεῖσθαι τὸν χρόνον αἴτιον τὸ μὴ εὐθεώρητον
εἶναι τὴν ὀχέαν. τίκει δ' ἢ θήλεια συγκαθίσασα ἐπὶ τὰ
ὀπισθεν, καὶ ἀλγοῦσα δῆλη ἐστίν. ὁ δὲ σκύμνος ὅταν γέ-
νηται, θηλάζει τῷ στόματι καὶ οὐ τῷ μυκτῆρι, καὶ βαδίζει
25 καὶ βλέπει εὐθύς γεννηθείς.

28 Αἱ δ' ὕες αἱ ἄγριαὶ τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου ὀχεύονται,
τίκτουσι δὲ τοῦ ἔαρος ἀποχωροῦσαι εἰς τοὺς δυσβατωτάτους
τόπους καὶ ἀποκρήμνους μάλιστα καὶ φαραγγώδεις καὶ
συσκίους. διατρίβει δ' ἄρρην ἐν ταῖς ὕσιν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν
30 ἡμέρας τριάκοντα. τὸ δὲ πλῆθος τῶν τικτομένων καὶ ὁ

8 „*detracta*“ („*abstracta*“ Fes) tr, ἀφελκόμενον PA^aC^a·
παχὺ PA^a pr C^a pr. || ἐπανίη Sch Pk „*cito redeat*“ tr. ἐπίη
codd || 9 ἐρρυτιδούμενον A^aC^a, ἐρρυτιδωμένον μένη PD^a || 11 δώ-
δεκα Pk propter 546^b3 || 13 πολὺ C^a. de longitudine vitae cf
596^a9 || 14 ἔαρος] hoc quoque abhorret a 546^b2 τῆς δ' ὀχέας
— Μαιμακτιριῶνα || 15 καὶ τὰ κρέα deleri censet Mercurialis |
16 fort πάντων τοῖς ἄνω Pk || ἐν utrobique m, ἐνα ceteri codd |
18 πρὸ τῶν PD^a Rose respiciens 546^b7. πρῶτον A^aC^a tr Gaza.
πρῶτον ἐντὸς εἰκοσιν ἐτῶν Pk „*post X annorum*“ tr = ὕστερον
δέκα ἐτῶν? || 20 τρί'] δύο Rose respiciens 546^b11, ζγδ 777^b15
21 τὸ δὲ μὴ A^a pr || 24 καὶ ante οὐ om PD^a tr || οὐ τῷ αὐτῷ
C^a pr || 25 γεννώμενος PD^a || 26 ὕς A^aC^a, ὕες PD^a || ἀρχόμεναι
A^a || 27 ἄερος A^a || 28 ἀποκρημνοτάτους μάλιστα A^aC^a.

χρόνος τῆς κνήσεως ὁ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἡμέρων ὧν
 ἔστιν. τὰς δὲ φωνὰς παραπλησίως ἔχουσι ταῖς ἡμέροις,
 πλὴν μᾶλλον ἢ θήλεια φωνεῖ, ὁ δ' ἄρσιν σπανίως. τῶν
 δ' ἀρρένων οἱ τομῖαι μείζους γίνονται καὶ χαλεπώτεροι,
 ὥσπερ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν

578^b

θρέψεν ἐπὶ χλούνην σὺν ἄγριον· οὐδὲ ἑώρακε

θηρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ δῖον ὕληντι.

γίνονται δὲ τομῖαι διὰ τὸ νέοις οὖσιν ἐμπίπτειν νόσημα
 κνησμὸν εἰς τοὺς ὄρχεις· εἴτα ξυόμενοι πρὸς τὰ δένδρα ἐκ- 5
 θλίβουσι τοὺς ὄρχεις.

Ἡ δ' ἔλαφος τὴν μὲν ὀχείαν ποιεῖται, καθάπερ ἐλέχθη 29
 πρότερον, τὰ πλείστα μὲν ἐξ ὑπαγωγῆς (οὐ γὰρ ὑπομένει
 ἢ θήλεια τὸν ἄρσιν πολλάκις διὰ τὴν συντονίαν), οὐ μὴν
 ἀλλὰ καὶ ὑπομένουσαι ἐνίοτε ὀχεύονται, καθάπερ τὰ πρό- 10
 βατα· καὶ ὅταν ὀργῶσι, παρεκκλίνουσιν ἀλλήλας. μεταλλάττει
 δ' ὁ ἄρσιν καὶ οὐ πρὸς μιᾷ διατρίβει, ἀλλὰ διαλιπὼν βρα-
 χὺν χρόνον πλησιάζει ἄλλαις. ἢ δ' ὀχεία γίνεται μετ' ἀρ-
 κτοῦρον περὶ τὸν Βοηδρομιῶνα καὶ Μαιμακτηριῶνα. κύει
 δ' ὀκτὼ μῆνας· κυτσκεται δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις, καὶ ἵφ' 15
 ἐνὸς πολλά. τίκει δ' ὥς μὲν ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν, ἤδη δὲ
 τινες ὠμμένοι εἰσὶν ὀλίγαι καὶ δύο. καὶ ποιεῖται τοὺς τό-
 κους παρὰ τὰς ὁδοὺς διὰ τὸν πρὸς τὰ θηρία φόβον. ἢ
 δ' αὐξήσεις ταχεῖα τῶν νεβρῶν. κάθαρσις δὲ κατ' ἄλλους μὲν
 χρόνους οὐ συμβαίνει ταῖς ἐλάφοις· ὅταν δὲ τέκωσι, γίνονται 20
 φλεγματώδης αὐταῖς κάθαρσις. εἴθισται δ' ἄγειν τοὺς νε-

31 ἡμετέρων A^a pr || 32 παραπλησίως D^a, παραπλησίως P ||
 τοῖς PA^aC^a || 34 post ἀρρένων add καὶ ἀγρίων PD^a tr || b 1 Mi-
 rus versus, contaminatus ex I 539 et i 190 || 5 κνισμὸν C^a,
 κνισμῶν P || 7 ὁ PC^a || καθὼς A^a || 8 πρότερον i e 540^a5 || τὰ τὰ
 δὲ A^a pr C^a || 11 παρεκκλίνουσιν A^aC^a || μεταβάλλει A^aC^a ||
 12 προσδιατρίβει omisso μιᾷ A^aC^a || 13 ἀλλήλαις A^aC^a || 14 με-
 μακτηριῶνα A^aC^a || 15 ἡμέραις] ὀχεύαις tr || 16 ἐπὶ om PD^a ||
 17 post ὀλίγαι intercidesse videtur τεκοῦσαι || 19 ταχεῖα
 μὲν τῶν A^aC^a || 20 οὐ om A^aC^a || τίκτωσι A^aC^a || 21 ἀλγεῖν
 A^a pr C^a.

βροὺς ἐπὶ τοὺς σταθμούς· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ χωρίον αὐταῖς
 καταφυγή, πέτρα περιρραγεῖσα μίαν ἔχουσα εἴσοδον, οὗ
 καὶ ἀμύνεσθαι εἴωθε τοὺς ἐπιτιθεμένους. περὶ δὲ τῆς
 25 ζωῆς μυθολογεῖται μὲν ὥς ὃν μακρόβιον, οὐ φαίνεται δ'
 οὔτε τῶν μυθολογουμένων οὐδὲν σαφές, ἥ τε κήσις καὶ
 ἡ αὐξήσις τῶν νεβρῶν συμβαίνει οὐχ ὥς μακροβίου τοῦ
 ζῶον ὄντος. ἐν δὲ τῷ ὅρει τῷ Ἐλαφῶντι καλουμένῳ, ὃ
 ἔστι τῆς Ἀσίας ἐν τῇ Ἀργινοῦσῃ, οὗ ἐτελεύτησεν Ἀλκιβιά-
 30 δης, αἱ ἔλαφοι πᾶσαι τὸ <ἕτερον> οὗς ἐσχισμένοι εἰσὶν,
 ὥστε κὰν ἐκτοπίσωσι γινώσκεισθαι τοῦτω· καὶ τὰ ἔμβρυα
 δ' ἐν τῇ γαστρὶ ὄντα εὐθύς ἔχει τοῦτο τὸ σημεῖον. θηλάς
 δ' ἔχουσιν αἱ θήλειαι τέτταρας ὥσπερ αἱ βόες. ἐπειδὴν δὲ
 πλησθῶσιν αἱ θήλειαι, ἐκκρίνονται οἱ ἄρρενες καθ' ἑαυτούς,
 85 καὶ διὰ τὴν ὁρμὴν τὴν τῶν ἀφροδισίων ἕκαστος μονού-
 579^a μενος βόθρους ὀρύττει, καὶ βρωμεῖ ὥσπερ οἱ τράγοι· καὶ
 τὰ πρόσωπα διὰ τὸ ῥαίνεσθαι μέλανα γίνεται αὐτῶν
 [ὥσπερ τῶν τράγων]. οὕτω δὲ διάγουσιν, ἕως ἂν ὕδωρ
 γένηται· μετὰ δὲ ταῦτα τρέπονται πρὸς τὴν νομὴν. ταῦτα
 5 δὲ ποιεῖ τὸ ζῶον διὰ τὸ φύσει λάγνον εἶναι καὶ διὰ τὴν
 παχύτητα· ὑπερβάλλουσα γὰρ γίνεται τοῦ θέρους αὐτῶν,
 διὸ καὶ οὐ δύνανται θεῖν, ἀλλ' ἀλίσκονται ὑπὸ τῶν πεζῇ
 διωκόντων ἐν τῷ δευτέρῳ δρόμῳ καὶ τρίτῳ, καὶ φεύγουσι
 διὰ τὸ καῦμα καὶ τὸ ἄσθμα εἰς τὸ ὕδωρ. καθ' ὃν δὲ

23 περιρραγεῖσα] περι cum lac A^a pr, περιδοχυία C^a corr |
 24 post εἴωθε add ἤδη PD^a || τοῖς ἐπιτιθεμένοις A^aC^a fort
 εἴωθε in ἐθίζει mutandum est. Pk propon ἀμύνεσθαι οἶδε
 τοὺς || 25 ὃν] ἔστι C^a corr || φαίνονται δὲ τῶν A^aC^a || 26 σαφές]
 ὁμοφαῖς A^a pr C^a || τε] γὰρ (C^a re || 28 ἐλαφῶντι A^a, ἐλατάεντι
 PD^a || 29 ἀργινοῦσῃ A^aC^a || τετελεύτησεν PD^a tr || 30 αἱ om
 PD^a || ἕτερον addi censet Sch ex Ael h a VI 13 || 31 ἐκτοπί-
 σωσι] εἰς τοῦπίσω A^a pr C^a | γινώσκειται τοῦτο P, γίνεσθαι τοῦτω
 καταφανεῖς D^a || 32 εὐθύς ἔχει ἐν τῇ γαστρὶ, omisso ὄντα,
 A^aC^a || 33 αἵτε θ. A^aC^a || βόες PD^a || δ' ἐμπλησθῶσιν αἱ θηλαί
 PD^a || 35 ὁσμὴν A^aC^a tr || 579^a 1 βρωμεῖ A^aC^a, βρωᾷ D^a, βρώμα
 P, βρωᾷται γρ A^a || 2 αὐτοῖς D^a || 3 ὥσπερ τῶν γε. del A-W ||
 τῶν] τὰ τῶν PD^a || οὕτως A^a || 6 ὑπερβάλλουσαι A^a.

χρόνον ὀχεύουσι, τὰ κρέα γίγνεται φαῦλα καὶ δυσώδη, κα- 10
θάπερ καὶ τῶν τράγων. ἐν μὲν οὖν τῷ χειμῶνι γίνονται
λεπτοὶ καὶ ἀσθενεῖς, πρὸς δ' ἔαρ μάλιστ' ἀκμάζουσι πρὸς
τὸ δραμεῖν. ἐν δὲ τῷ φεύγειν ἀνάπαυσιν ποιοῦνται τῶν
δρόμων, καὶ ὑφιστάμενοι μένουσιν ἕως ἂν πλησίον ἔλθῃ ὁ
διώκων· τότε δὲ πάλιν φεύγουσιν. τοῦτο δὲ δοκοῦσι ποιεῖν 15
διὰ τὸ πονεῖν τὰ ἐντός· τὸ γὰρ ἔντερον ἔχει λεπτὸν καὶ
ἀσθενὲς οὕτως ὥστ' ἔαν ἡρέμα τις πατάξῃ, διακόπτεται
τοῦ δέρματος ὑγιοῦς ὄντος.

Αἱ δ' ἄρκτοι τὴν μὲν ὀχέαν ποιοῦνται, ὥσπερ εἴρηται 30
πρότερον, οὐκ ἀναβαδὸν ἀλλὰ κατακεκλιμέναι ἐπὶ τῆς γῆς. 20
κύει δ' ἄρκτος τριάκονθ' ἡμέρας. τίκτει δὲ καὶ ἐν καὶ δύο.
τὰ δὲ πλεῖστα πέντε. ἐλάχιστον δὲ τίκτει τὸ ἔμβρυον τῷ
μεγέθει ὡς κατὰ τὸ σῶμα τὸ ἐαυτῆς· ἔλαττον μὲν γὰρ γα-
λῆς τίκτει, μεῖζον δὲ μύς, καὶ ψιλὸν καὶ τυφλόν, καὶ σχε-
δὸν ἀδιάρθρωτα τὰ σκέλη καὶ τὰ πλεῖστα τῶν μορίων. 25
τὴν δ' ὀχέαν ποιεῖται τοῦ μηνὸς τοῦ <Ποσειδεῶνος καὶ
φωλεῦει μέχρι τοῦ μηνὸς τοῦ> Ἑλαφηβολιῶνος, τίκτει δὲ περὶ
τὴν ὥραν τὴν τοῦ φωλεῦειν. γίνονται μὲν οὖν περὶ τὸν
χρόνον τοῦτον καὶ ἡ θήλεια καὶ ἡ ἄρσην πιότατοι· ὅταν δ'

10 ὀχεύονται A^a corr, ἔχουσι C^a || δυσώδη καὶ φαῦλα D^a,
καὶ φαῦλα καὶ δυσώδη A^aC^a || 11 καὶ om A^aC^a tr || 12 δ'] δὲ τὸ
PD^a || 14 ὑφ. μὲν ναίονσιν A^a pr C^a, ὑφ. μὲν μένουσιν A^a rc '
20 πρότερον i e 539^b33 || 21 ἡμέραις PD^a. „tricesimo die“ Plin
VIII 54. τριάκονθ' ἐπτάδας A-W falso; nam haec coniectura
et verbis ^a31 ἡ ὕστριξ κύει ἕως ἡμέρας refutatur et eo, quod
catulorum immaturitas tempus graviditatis solito brevius de-
siderat; ob hoc ipsum praegnans ursa non facile capitur |
23 αὐτῆς PD^a || ἐλάττους et 24 μεῖζους PA^aC^a || 26 verba in-
clusa adieci secutus Petavium, qui proposuit τὴν δ' ὀχέαν
ποιεῖται τοῦ Ποσ. καὶ φωλεῦει μέχρι τοῦ Ἑλ. Si vero Plinium
VIII 54 „eorum coitus hiemis initio“ respicias, fort malis poi-
εῖται τοῦ <χειμῶνος ἀρχομένου καὶ φ. μ. τοῦ> Ἑλ. Pro Ἑλαφη-
βολιῶνος scripsit Cs Ποσειδῶνος ex tr „mense Decembri“, A-W
volunt Ἑκατομβαιῶνος, ut Cs in commentario p. 599 || 28 φω-
λεῖν D^a, ὀχεύειν P || μὲν οὖν] δὲ A^aC^a tr || 29 ὁ ἄρσην Ald
Cs Sch || πιότατος PD^a.

80 ἐκθρέψῃ, τρίτῳ μηνὶ ἐκφαίνεται ἤδη τοῦ ἔαρος. καὶ ἡ
ὕστριξ δὲ φωλεῖ τε καὶ κύει ἴσας ἡμέρας, καὶ τὰλλα ὡσαύ-
τως τῇ ἄρκτῳ. κύουσιν δ' ἄρκτον ἔργον ἐστὶ λαβεῖν.

31 Λέων δ' ὅτι μὲν ὀχεύει ὀπισθεν καὶ ἔστιν ὀπισθου-
ρητικόν, εἴρηται πρότερον· ὀχεύει δὲ καὶ τίκτει οὐ πᾶσαν
35 ὥραν, καθ' ἕκαστον μέντοι τὸν ἐνιαυτόν. τίκτει μὲν οὖν
579^b τοῦ ἔαρος, τίκτει δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δύο, τὰ μέντοι πλεῖστα ἕξ·
τίκτει δ' ἐνίοτε καὶ ἑν. ὁ δὲ λεχθεὶς μῦθος περὶ τοῦ ἐκ-
βάλλειν τὰς ὑστέρας τίκτοντα ληρώδης ἐστὶ, συνετέθη δ' ἐκ
τοῦ σπανίους εἶναι τοὺς λέοντας, ἀποροῦντος τὴν αἰτίαν
5 τοῦ τὸν μῦθον συνθέντος· σπάνιον γὰρ τὸ γένος τὸ τῶν
λεόντων ἐστὶ καὶ οὐκ ἐν πολλῷ γίγνεται τόπῳ, ἀλλὰ τῆς
Εὐρώπης ἀπάσης ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ Ἀχελώου καὶ τοῦ Νέσ-
σου ποταμοῦ. τίκτει δὲ καὶ ὁ λέων πάνυ μικρὰ οὕτως
ὥστε δίμηνα ὄντα μόλις βαδίζειν. οἱ δ' ἐν Συρίᾳ λέοντες
10 τίκτουσι πεντάκις, τὸ πρῶτον πέντε, εἴτ' αἰὲν ἐλάττωνα·
μετὰ δὲ ταῦτα οὐκέτι οὐδὲν τίκτουσιν, ἀλλ' ἄγονοι δια-
τελοῦσιν. οὐκ ἔχει δ' ἡ λέαινα χαίτην, ἀλλ' ὁ ἄρσεν λέων.
βάλλει δ' ὁ λέων τῶν ὀδόντων τοὺς κυνόδοντας καλου-
μένους τέτταρας μόνους, δύο μὲν ἄνωθεν δύο δὲ κάτωθεν·
15 βάλλει δ' ἐξάμηνος ὢν τὴν ἡλικίαν.

32 Ἡ δ' ὕαινα τῷ μὲν χρώματι λευκώδης ἐστὶ, δασυτέρα δέ,
καὶ λοφιδὴν ἔχει δι' ὅλης τῆς ῥάχεως· περὶ δὲ τῶν αἰδοίων

30 post μηνὶ intercidisse videtur ἀπὸ vel ἐκ τροπῶν cf 600^b 2 || ἐκφέρεται superscripto αιν man pr C^a, „appareat“ tr, ἐκφαίνουσιν PD^a, ἐκφαίνει vult Sch, ἐκφαίνει αὐτὰ Pk || post ἐκφαίνεται fort intercidit ἀρξαμένου || ἔαρος A^aC^a || ὁ A^a, om P^a || 31 ὀστρίξ C^a, στρίξ A^a pr „ostrix“ tr || δὲ om A^a pr || φωλεῖ τε Sch Pk, φωλεῖται codd, φωλεύει A^a re || 32 κύουσιν A^a pr || λη-φθῆναι A^aC^a tr || 34 πρότερον i e 500^b 15, 539^b 22 || b 5 συν-τεθέντος PC^a. ad fabulam cf Herod III 108 || τὸ post γένος om A^a || 6 οὐχ ἐν A^a pr C^a || 7 νέσου A^aC^a, νεοστοῦ P. ad rem cf 606^b 15, Herod VII 126, Xenoph cyneg c 11 || 9 βαδίζει A^a pr C^a || 11 ταῦτα || χρόνον τινὰ ταῦτα A^a pr, χρόνον τινὰ C^a || 13 τῶν ὀδόντων om P^aD^a || 14 μόνον C^a tr || 15 δεκάμηνος P || 16 λευκώδης ἐστὶ D^a, ἐστι λευκώδης A^a pr C^a tr || δέ] τε PD^a.

ὃ λέγεται, ὥς ἔχει ἄρρενος καὶ θηλείας, ψευδός ἐστιν. ἀλλ' ἔχει τὸ μὲν τοῦ ἄρρενος ὅμοιον τῷ τῶν λύκων καὶ τῶν κυνῶν, τὸ δὲ δοκοῦν θηλείας εἶναι ὑποκάτω μὲν ἔχει τῆς 20 κέρκου, παραπλήσιον δ' ἐστὶ τῷ σχήματι τῷ τοῦ θήλεος, οὐκ ἔχει μέντοι οὐδένα πόρον· ὑποκάτω δ' αὐτοῦ ἐστιν ὁ τῆς περιττώσεως πόρος. ἡ δὲ θήλεια ὕαινα ἔχει μὲν καὶ τὸ ὅμοιον τῷ τῆς θηλείας λεγομένῳ αἰδοίῳ, ἔχει δ' ὥσπερ ὁ ἄρρην αὐτὸ ὑποκάτω τῆς κέρκου, πόρον δ' οὐδένα ἔχει· 25 μετὰ δὲ τοῦτο ὁ τῆς περιττώσεως ἐστὶ πόρος, ὑποκάτω δὲ τούτου τὸ ἀληθινὸν αἰδοῖον. ἔχει δ' ἡ ὕαινα ἡ θήλεια καὶ ὑστέρα, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα τὰ θήλεα, ὅσα ἐστὶ τοιαῦτα. σπάνιον δ' ἐστὶ λαβεῖν θήλειαν ὕαιναν· ἐν ἑν- δεκα γοῦν κυνηγός τις μίαν ἔφη λαβεῖν. 30

Οἱ δὲ δασύποδες ὀχεύονται μὲν συνιόντες ὀπισθεν, ὥσ- 30 περ εἴρηται πρότερον (ἐστὶ γὰρ ὀπισθορευτικόν), ὀχεύονται δὲ καὶ τίκτουσι πᾶσαν ὥραν, καὶ ἐπικυῖσκονται ὅταν κύωσι, καὶ τίκτουσι κατὰ μῆνα. τίκτουσι δ' οὐκ ἀθρόα, ἀλλὰ δια- λείπουσιν ἡμέρας ὅσας ἂν τύχωσιν. ἴσχει δ' ἡ θήλεια γάλα 580^a πρότερον ἢ τεκεῖν, καὶ τεκοῦσα εὐθύς ὀχεύεται, καὶ συλ- λαμβάνει ἔτι θηλαζομένη· τὸ δὲ γάλα παχύτητι ὁμοιόν ἐστὶ τῷ ὑεῖρι. τίκτει δὲ τυφλά, ὥσπερ τὰ πολλὰ τῶν πολυ- σχιδῶν. 5

Ἡ δ' ἀλώπηξ ὀχεύει μὲν ἀναβαίνουσα, τίκτει δ' ὥσπερ 34

18 θήλεος A^a || ψευδός ἐστιν] cf ζγγ 757^a 2. Callisthenis fabulam reici put Scal || 19 ἄρρενος] ἄρρενος ἐνός A^a pr C^a || καὶ] καὶ τῷ C^a || 21 κέρκωι superscripto ου man pr C^a || τῷ post σχήματι om PD^a || 22 αὐτῆς A^a, ἐστὶν αὐτοῦ PD^a || 25 αὐ- τὸ] οὐ τὸ C^a „ubi quod“ tr || π. δ' οὐ. ἔχει] πόρον οὐδένα δ' ἔχει C^a, παραπλήσιον δ' ἐστὶ τῷ σχήματι τῷ τοῦ θήλεος, οὐκ ἔχει μέντοι οὐδένα πόρον A^a, sed iam man pr superscriptis punctis verba παραπλ. — θήλεος deletiv || 26 τοῦτον A^a C^a || 27 δ'] δὲ καὶ C^a || 29 ἐν om A^a pr || 30 post γοῦν invenit ἔτεσιν tr || 32 πρότερον i e 539^b 22 || 33 κύωσι] τέκωσι D^a || 580 a 1 ὀ- πόσας PD^a | 4 δὲ] δ' οὐ A^a C^a tr Gaza || 6 ὀχεύεται PA^a C^a || ἀναβαينوμένη Sch secutus Sylburgium || δ'] δὲ τυφλά A^a sed ε in ras. „parit caecos“ tr.

ἡ ἄρκτος, καὶ ἔτι μᾶλλον ἀδιάρθρωτον. ὅταν δὲ μέλλῃ
τίκτειν, ἐκτοπίζει οὕτως ὥστε σπάνιον εἶναι τὸ ληφθῆναι
κύουσιν. ὅταν δ' ἐκτέκῃ, τῇ γλώττῃ λείχουσα ἐκθερμαίνει
10 καὶ συμπέττει. τίκτει δὲ τέτταρα τὰ πλεῖστα.

35 Λύκος δὲ κύει μὲν καὶ τίκτει καθάπερ κύων τῷ χρόνῳ
καὶ τῷ πλήθει τῶν γιγνομένων, καὶ τυφλὰ τίκτει ὥσπερ
κύων· ὀχεύει δὲ καὶ ὀχεύεται κατὰ μίαν ὥραν, καὶ τίκτει
ἀρχομένον τοῦ θέρους. λέγεται δὲ τις περὶ τοῦ τόκου λό-
15 γος πρὸς μῦθον συνάπτων· φασὶ γὰρ πάντας τοὺς λύκους
ἐν δώδεχ' ἡμέραις τοῦ ἐνιαυτοῦ τίκτειν. τούτου δὲ τὴν
αἰτίαν ἐν μύθῳ λέγουσιν, ὅτι ἐν τοσαύταις ἡμέραις τὴν
Λητὸν παρεκόμισαν ἐξ' Ὑπερβορέων εἰς Ἀῆλον, λύκαιναν
φαινομένην διὰ τὸν τῆς Ἥρας φόβον. εἰ δ' ἐστὶν ὁ χρόνος
20 οὗτος τῆς κνήσεως ἢ αἰεὶ ἔστιν, οὐδέν πω συνῶπται μέχρι
γε τοῦ νῦν, ἀλλ' ἢ ὅτι λέγεται μόνον. οὐκ ἀληθὲς δὲ
φαίνεται ὅν οὐδὲ τὸ λεγόμενον ὥς ἅπαξ ἐν τῷ βίῳ τίκτου-
σιν οἱ λύκοι.

Οἱ δ' αἰλουροὶ καὶ οἱ ἰχνεύμονες τίκτουσιν ὅσαπερ καὶ
25 οἱ κύνες, καὶ τρέφονται τοῖς αὐτοῖς· ζῶσι δὲ περὶ ἔτη ἕξ.
καὶ ὁ πανθῆρ δὲ τίκτει τυφλὰ ὥσπερ λύκος, τίκτει δὲ τὰ
πλεῖστα τέτταρα. καὶ οἱ θῶες δ' ὁμοίως κυῖσκονται τοῖς
κυσί, καὶ τίκτουσι τυφλά. τίκτουσι δὲ καὶ δύο καὶ τρία
καὶ τέτταρα τὸν ἀριθμόν. ἔστι δὲ τὴν ιδέαν ἐπ' οὐρανὸν μὲν
30 μακρός, τὸ δ' ὕψος βραχύτερος. ὁμοίως δὲ ταχυντῇτι δια-

7 ἡ] ὁ P, om A^aC^a || 8 τὸ — 9 ἐκτέκῃ om A^a pr C^a || 9 ἐκ-
λείχουσα θερμαίνει P || 11 κύει] ὀχεύει P || 15 φασὶ in A^a su-
per α man re η || ἅπαντας P D^a || 16 δώδεκα A^aC^a || δὴ P ||
17 λέγει A^a et fort (C^a || 18 ἀητῶ A^a pr C^a || ἐκόμισεν et λύκαινα
φαινομένη A^a pr C^a || εἰς J. | „in palam“! tr || 19 φόβον]
χρόνον A^a pr || 20 αἰεὶ] αἰεὶ A^aC^a tr, μή P D^a, ἢ διέψενσται Pk ||
21 γε et δὲ om A^a pr C^a || 22 οὐν] οἶον P D^aA^a re || ὥς] δὴ
P, om A^aC^a || 24 οἱ ante ἰχν. om P D^a || ἰχν.] ἰμονις A^a pr ||
καὶ om D^a || 25 οἱ om A^aC^a || κύνες P A^a || 26 πάνθηρ D^a ||
27 τέσσαρα A^aD^a || post τέτταρα add Bk τὸν ἀριθμόν || 30 βραι-
χύτερος] μακρότερος P D^a || ὁμοίως: pariter atque canes. ὁμως
A-W.

φέρει, καίπερ τῶν σκελῶν ὄντων βραχέων, διὰ τὸ ὑγρὸς εἶναι καὶ πηδᾶν πόρρω.

Εἰσὶ δ' ἐν Συρίᾳ οἱ καλούμενοι ἡμίονοι, ἕτερον γένος ^{580^b} 36 τῶν ἐκ συνδυασμοῦ γιγνομένων ἵππου καὶ ὄνου, ὅμοιοι δὲ τὴν ὄψιν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄγριοι ὄνοι πρὸς τοὺς ἡμέρους, ἀπὸ τινος ὁμοιότητος λεχθέντες. εἰσὶ δ' ὥσπερ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι καὶ οἱ ἡμίονοι τὴν ταχυτῆτα διαφέροντες. οὗτοι δ' οἱ ἡμί- 5 ονοι γεννῶσιν ἐξ ἀλλήλων. σημεῖον δέ· ἦλθον γάρ τινες εἰς Φρυγίαν ἐπὶ Φαρνάκου τοῦ Φαρναβάζου πατρός, καὶ διαμένουσιν ἔτι. εἰσὶ δὲ νῦν μὲν τρεῖς, τὸ παλαιὸν δ' ἐννέα ἦσαν, ὡς φασίν.

Ἡ δὲ τῶν μυῶν γένεσις θαυμασιωτάτη παρὰ τᾶλλα 37 ζῳᾶ ἔστι τῷ πλήθει καὶ τῷ τάχει. ἥδη γάρ ποτε ἐναποληφθείσης τῆς θηλείας κνούσης ἐν ἀγγέλῳ κέγχρου, μετ' ὀλίγον ἀνοιχθέντος τοῦ ἀγγείου ἐφάνησαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μῦες τὸν ἀριθμόν. ἀπορεῖται δὲ καὶ ἡ τῶν ἐπιπολαζόντων γένεσις μυῶν ἐν ταῖς χώραις καὶ ἡ φθορά· πολλαχοῦ γὰρ 15 εἶωθε γίνεσθαι πληθὺς ἀμύθητον τῶν ἀρουραίων, ὥστ' ὀλίγον λείπεσθαι τοῦ σίτου παντός. γίνεται δ' οὕτω ταχεῖα ἡ φορά, ὥστ' ἔνιοι τῶν μὴ μεγάλας γεωργίας ἐργαζομένων, τῇ προτεραίᾳ ἰδόντες ὅτι θερίζειν ὥρα, τῇ ὑστεραίᾳ ἔωθεν

31 καὶ περὶ τῶν σκ. C^a, καὶ περὶ σκ. A^a pr || διὰ] ἀλλὰ διὰ PD^a A^a rc || 32 πηδᾶν A-W, πηδᾶ codd || b 2 ὅμοιον D^a || 3 verba πρὸς τοὺς ἡμέρους pon post ὁμοιότητος Sch Pk || 5 οἱ ἡμ. mutavi cum Schneidero in cur post. αἱ ἡμ. A^aC^a, ἡμ. PD^a, qui etiam δ' et οἱ post ὄνοι om || οὗτοι δ' οἱ conī, αὐται δ' αἱ A-W, αὐται αἱ PD^a, αὐται δὲ A^aC^a || 9 ὡς φασίν ἦσαν A^aC^a || 11 ἐναπολειφθείσης A^aD^a || 12 τῆς malim hic et ^b30 absit || κέγχρων A^aC^a || ὀλίγον χρόνον ἀνοιχ. PD^a || 14 μῦες A^aD^a || 15 γένεσις μυῶν A^a, μυῶν γ. PD^a || φορά P, at 18 φθορά D^a tr, utrumque suo loco falso; nihil enim nisi immanem murium fecunditatem demonstrare philosophum voluisse facile intellegas; a verbis ^b21 ὁ δ' ἀφανισμὸς demum de eorum subita morte loquitur || 16 εἰώθει A^a, ἐώθει C^a, ut videtur || πληθὺς γίνεσθαι A^a || 17 φαίνεσθαι A^a, ἔπεσθαι C^a || 19 προτέρᾳ PD^a || ἰδόντες] δόντες A^a pr || ὑστέρα D^a.

20 ἄγοντες τοὺς θεριστὰς καταβεβρωμένα ἅπαντα καταλαμβάνου-
 σιν. ὁ δ' ἀφανισμὸς οὐ κατὰ λόγον ἀποβαίνει· ἐν ὀλίγαις γὰρ
 ἡμέραις ἀφανεῖς πᾶμπαν γίνονται· καίτοι ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν χρόνοις οὐ κρατοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἀποθυμιῶντες καὶ
 ἀνορύττοντες, ἔτι δὲ θηρεύοντες καὶ τὰς ὄς ἐμβάλλοντες·
 25 αὐταὶ γὰρ ἀνορύττουσι τὰς μυωπίας. θηρεύουσι δὲ καὶ αἱ
 ἁλώπεκες αὐτοὺς, καὶ αἱ γαλαῖ αἱ ἄγριαι μάλιστα ἀναιροῦ-
 σιν, [ὅταν ἐπιγένωνται] ἄλλ' οὐ κρατοῦσι τῆς πολυγονίας
 καὶ τῆς ταχυγονίας, οὐδ' ἄλλ' οὐδὲν πλὴν οἱ ὄμβροι, ὅταν
 ἐπιγένωνται· τότε δ' ἀφανίζονται ταχέως. τῆς δὲ Περσικῆς
 30 ἐν τινι τόπῳ ἀνασχιζομένης τῆς θηλείας τῶν ἐμβρύων τὰ
 θήλεα κύντα φαίνεται. φασὶ δὲ τινες καὶ ἰσχυρίζονται
 581^a καὶ ἐὰν ἄλα λείχωσιν, ἄνευ ὀχείας γίνεσθαι ἐγκύνους. οἱ δ' ἐν
 Αἰγύπτῳ μῦες σκληρὰν ἔχουσι τὴν τρίχα ὥσπερ οἱ χερσαῖοι
 ἐχῖνοι. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι οἱ βαδίζουσιν ἐπὶ τοῖς δυσὶ πο-
 σίν· τὰ γὰρ πρόσθια μικρὰ ἔχουσι, τὰ δ' ὀπίσθια μεγάλα·
 5 γίνονται δὲ πλήθει πολλοί. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη μνῶν
 πολλὰ.

20 ἄγοντας A^a pr || καταβεβρωμένον A^a D^a tr || καταλαμβάνειν
 A^a C^a || 23 κρατοῦσιν] expectes ut supra κατέλαβον ita hic
 tempus praeteritum || οἱ ἄνθρωποι om C^a || ἀναθυμιῶντες PD^a,
 ὑποθυμιῶντες Pk Schneidero parens || καὶ—24 θηρεύοντες om
 A^a C^a tr, ἔτι δὲ θηρεύοντες om D^a || 25 τοὺς μύωπας A^a pr || οἱ
 A^a C^a, om P || 26 γαλαῖαι A^a pr || 27 ὅταν ἐπιγένωνται om Gaza,
 del Seal || 28 τῆς post καὶ om A^a C^a || ταχυτήτος PD^a || 29 δ'
 om C^a || 30 ἀνασχιζομένων, omissis τῆς θηλείας, PD^a || 31 φαί-
 νονται C^a, φαίνονται A^a, φαίνεσθαι P || διισχυρίζονται PD^a ||
 581 a 1 καὶ ἐὰν] ὅτι ἂν PD^a; coniunctionem ὅτι iam Sylb ex-
 pungendum censuit || ἄλλας λείχωσι C^a tr, ἀναλείχωσιν D^a,
 ἀναλείχωσιν P. ἀλλήλας λείχωσιν cunctanter, sed, ut opinor,
 suo iure propon A-W; cf Plin X 85 || 2 μῦες (μῦες A^a D^a) καὶ
 σκ. A^a C^a || τρίχαν A^a, τρίχα σχεδὸν ὥσπερ P || 3 εἰσὶ—βαδίζου-
 σιν] βαδίζουσι δὲ καὶ A^a C^a tr || ἐπὶ ἐν A^a || 4 ἔμπροσθεν et
 ὀπίσω A^a C^a || 5 γι. δὲ πλ. πολλοί om P || 6 πολλὰ μνῶν A^a, ad-
 dito libri octavi principio τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἄλλην φύσιν
 τῶν ζώων καὶ τὴν γένεσιν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. octavum
 enim et A^a subiungit et PQ C^a D^a E^a F^a G^a m n (tr, at non
 Laurent 87. 1), septimo in noni locum depresso. Bk.

H.

[Περὶ δ' ἀνθρώπου γενέσεως τῆς τε πρώτης τῆς ἐν τῷ
 θήλει καὶ τῆς ὕστερον μέχρι γήρως, ὅσα συμβαίνει διὰ τὴν
 φύσιν τὴν οἰκίαν, τὸνδ' ἔχει τὸν τρόπον. ἡ μὲν διαφορὰ
 τοῦ ἄρρενος πρὸς τὸ θῆλυ καὶ τὰ μόρια πρότερον εἴρηται, ¹
 φέρειν δὲ σπέρμα πρῶτον ἄρχεται τὸ ἄρρεν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
 ἐν τοῖς ἔτεσι τοῖς δις ἑπτὰ τετελεσμένοις· ἅμα δὲ καὶ ἡ
 τρίχωσις τῆς ἥβης ἄρχεται, καθάπερ καὶ τὰ φυτὰ μέλλοντα
 φέρειν τὸ σπέρμα ἀνθεῖν πρῶτον Ἀλκυμίων φησὶν ὁ Κρο-
 τωνιάτης. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον ἢ τε φωνὴ ¹⁵
 μεταβάλλειν ἄρχεται ἐπὶ τὸ τραχύτερον καὶ ἀνωμαλέστερον,
 οὗτ' ἔτι ὀξεῖα οὕσα οὔτε πω βαρεῖα, οὔτε πᾶσα ὁμαλή, ἀλλ'
 ὁμοία φαινομένη τοῖς παρὰ νευρικοῖς καὶ τραχείαις χορ-
 δαῖς· ὃ καλοῦσι τραγίξειν. γίννεται δὲ τοῦτο μᾶλλον τοῖς
 πειρωμένοις ἀφροδισιάζειν· τοῖς γὰρ περὶ ταῦτα προθυμοῦ- ²⁰
 μένοις καὶ μεταβάλλουσιν αἱ φωναὶ εἰς τὴν τῶν ἀνδρῶν
 φωνήν, τοῖς δ' ἀπεχομένοις τούναντίον· ἂν δὲ καὶ συν-
 αποβιάζωνται ταῖς ἐπιμελείαις, ὅπερ ποιοῦσιν ἔνιοι τῶν
 περὶ τὰς χορείας σπουδάζοντων, καὶ μέχρι πόρρω διαμένει
 καὶ τὸ πάμπαν μικρὰν λαμβάνει μεταβολήν. καὶ μαστῶν ²⁵
 ἔπαρσις γίννεται καὶ αἰδοίων, οὐ μεγέθει μόνον ἀλλὰ καὶ
 εἶδει. συμβαίνει δὲ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον τοῖς γε πειρω-
 μένοις τρίβεσθαι περὶ τὴν τοῦ σπέρματος πρόεσιν οὐ μόνον

7 ἀνθρώπων D^a || τῆς ante ἐν om PD^a || 9 οἰκίαν A^a || τρώ-
 πον ἡμῖν. διάφορα A^a pr C^a || 10 τῷ θήλει A^a || πρότερον re-
 ferri potest ad initium libri tertii || 11 πρότερον D^a; ad rem
 cf 544^b 25 || τὸ post ἐπὶ om PD^a || 12 ἡ om PA^aC^a || 13 τὰ
 φυτὰ τὰ μ. D^a || μέλλοντα σπέρμα φέρειν A^a || 14 ἀνθεῖ D^a || φη-
 σιν ante πρῶτον D^a, utrobique A^a || 15 τούτων A^aC^a || 16 βαρύτε-
 ρον D^a || 17 ὁμαλῆς P, ὁμαλῆς A^a || 18 φαινομένη om D^a || ad
 19 τραγίξειν cf ζγε 788^a 1 || 22 τοῖς δ' ἀπ.] ἀπεχομένοις δὲ
 PA^aC^a || ἔαν PD^a || καὶ om D^a || 24 διαμένειν A^a || 25 μαστῶν
 PD^a || 26 post αἰδοίων Pk add ἀλλοιουμένων. Sch addere vo-
 luerat μεταβολή vel ἐπίδοσις; ego auctorem huius libri verba
 544^b 22 neglegenter transscripsisse puto || 27 γε Pk, τε codd.

ἡδονὴν γίνεσθαι τοῦ σπέρματος ἐξιόντος, ἀλλὰ καὶ λύπην.
 30 περὶ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον καὶ τοῖς θήλεσιν ἢ τ' ἔπαρσις
 581^b γίγνεται τῶν μαστῶν καὶ τὰ καταμήνια καλούμενα καταρ-
 ρήγνυται· τοῦτο δ' ἐστὶν αἷμα οἷον νεόσφακτον. τὰ δὲ
 λευκὰ καὶ παιδίῳ οὗσι γίγνεται νέοις πύμπαν, μᾶλλον δ'
 ἂν ὑγρᾷ χρῶνται τροφῇ· καὶ κωλύει τὴν αὔξησιν. καὶ τὰ
 5 σώματα ἰσχυαίνει τῶν παιδίων. τὰ δὲ καταμήνια γίγνεται
 ταῖς πλείσταις ἤδη τῶν μαστῶν ἐπὶ δύο δακτύλους ἡρμέ-
 νων. καὶ ἡ φωνὴ δὲ καὶ ταῖς παισὶ μεταβάλλει περὶ τὸν
 χρόνον τοῦτον ἐπὶ τὸ βαρύτερον. ὕλως μὲν γὰρ γυνὴ ἀν-
 δρὸς ὀξυφωνότερον, αἱ δὲ νέαι τῶν πρεσβυτέρων, ὥσπερ
 10 καὶ οἱ παῖδες τῶν ἀνδρῶν· ἄλλ' ἐστὶν ἡ φωνὴ ὀξυτέρα ἢ
 τῶν θηλειῶν παίδων ἢ τῶν ἀρρένων. καὶ ὁ παρθένιος
 ἀνὺλος τοῦ παιδικοῦ ὀξύτερος. μάλιστα δὲ καὶ φυλακῆς
 δέονται περὶ τὸν χρόνον τοῦτον· μάλιστα γὰρ ὁρμῶσι πρὸς
 τὴν τῶν ἀφροδισίων χοῆσιν ἀρχομένων αὐτῶν, ὥστ' ἐὰν μὴ
 15 διευλαβηθῶσι μηδὲν ἐπὶ πλεῖον κινήσαι οὐ αὐτὰ τὰ σώ-
 ματα μεταβάλλει μηδὲν χρωμένων ἀφροδισίοις, ἀκολουθεῖν
 εἴωθεν εἰς τὰς ὕστερον ἡλικίας. αἱ τε γὰρ νέαι πάμπαν
 ἀφροδισιαζόμεναι ἀκολαστότεραι γίγνονται . . . καὶ οἱ ἄρρενες,
 ἐὰν τ' ἐπὶ θάτερα ἐὰν τ' ἐπ' ἀμφοτέρα ἀφυλακτῇσιν· οἱ
 20 τε γὰρ πόροι ἀναστομοῦνται, καὶ ποιοῦσιν εὖρουν τὸ σῶμα
 ταύτη· καὶ ἅμα ἢ τότε μνήμη τῆς συμβαινούσης ἡδονῆς

b 1 γίνεσθαι A^a || 1 et 6 μαστῶν P || 3 γίγνεται νέοις οὗσι PD^a. ad rem cf ζγβ 738^a25—33 || μᾶλλον | πάνν P || 4 αὔξην P || 5 ἰσχυαίνει A^a pr || τὰ—6 ἡρμένων] cf ζγα 728^b30 || 7 ταῖς] τοῖς D^a || περὶ om A^aC^a || 9 ὀξυφωνέστερον C^a pr || 10 οἱ om PA^a(^a || ὀξυτέρα ἢ φωνή D^a || 10 ἢ om PD^a || 12 ὀξύτερος] στε-
 νότερος? A-W || 14 τὴν—αὐτῶν] τὸν ἀφροδισιασμόν P || dictio
 verborum ὥστε—17 ἡλικίας, si quidem sana sunt, rudem aucto-
 rem prodit || μὴ διευλ.] ἤδη εὐλ. PA^a(^a tr || 15 πλεον A^a || κι-
 νεῖσθαι A^a, κινεῖν PD^a || οὐ] ἕως οὗ A^a, ἢ ὅσον PD^a tort recte
 16 μεταβάλλει A^a || 18 post γίγνονται lac indic A-W; sane pro-
 nomina ἑκάτερα, ἀμφοτέρα antecedentem explicationem de-
 siderant || 20 πόροι A^a pr || 21 Sch τότε transponere vult
 ante συμβαινούσης, quod iniuria improbant A-W. ἐκάστοτε
 mutat Pk.

ἐπιθυμίαν ποιεῖ τῆς τότε γιγνομένης ὁμιλίας. γίνονται
 δέ τινες ἄνηβοι ἐκ γενετῆς καὶ ἄγονοι διὰ τὸ πηρωθῆναι
 περὶ τὸν τόπον τὸν γόνιμον· ὁμοίως δὲ καὶ γυναικες γί-
 γνονται ἄνηβοι ἐκ γενετῆς. μεταβάλλουσι δὲ καὶ τὰς ἔξεις 25
 καὶ τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα περὶ τε τὸ ὑγιεινότερα εἶναι
 καὶ νοσερώτερα, καὶ περὶ τὴν τοῦ σώματος ἰσχύνητα καὶ
 παχύτητα καὶ εὐτροφίαν· μετὰ γὰρ τὴν ἥβην οἱ μὲν ἐξ
 ἰσχυῶν παχύνονται καὶ ὑγιεινότεροι γίνονται, οἱ δὲ τοῦ-
 ναντίον· ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν παρθένων. 30
 ὅσοι μὲν γὰρ παῖδες ἢ ὅσαι παρθένοι περιττωματικά τὰ
 σώματα εἶχον, συναποκρινομένων τῶν τοιούτων τοῖς μὲν ἐν
 τῷ σπέρματι ταῖς δ' ἐν τοῖς καταμηνίοις ὑγιεινότερα τὰ
 σώματα γίνονται καὶ εὐτραφέστερα, ἐξιόντων τῶν ἐμποδιζόν- 582^a
 των τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν τροφήν· ὅσοι δὲ τοῦναντίον,
 ἰσχυρότερα καὶ νοσακερώτερα τὰ σώματα γίνονται· ἀπὸ γὰρ
 τῆς φύσεως καὶ τῶν καλῶς ἐχόντων ἢ ἀπόκρισις γίνονται
 τοῖς μὲν ἐν τῷ σπέρματι ταῖς δ' ἐν τοῖς καταμηνίοις. ἔτι 5
 δὲ ταῖς γε παρθένοις καὶ τὰ περὶ τοὺς μαστοὺς γίνονται
 διαφερόντως ἑτέραις πρὸς ἑτέρας· αἱ μὲν γὰρ πάμπαν με-
 γάλους ἔχουσιν αἱ δὲ μικροὺς. ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ συμ-
 βαίνει τοῦτο, ὅσαι ἂν παῖδες οὗσαι περιττωματικά ᾤσιν·
 μελλόντων γὰρ καὶ οὕτω γιγνομένων τῶν γυναικείων, ὅσῳ 10
 ἂν πλείων ἢ ὑγρότης ᾗ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀναγκάζει αἰρεσθαι
 ἄνω ἕως ἂν καταρραγῇ· ὥστε τότε λαβόντες ὄγκον οἱ μαστοὶ
 διαμένουσι καὶ εἰς τὸ ὕστερον. καὶ τῶν ἀρρένων δ' ἐπι-
 δηλότεροι γίνονται καὶ γυναικικώτεροι οἱ μαστοί, καὶ νεω-

24 τρόπον A^a pr || 26 τε om D^a || 27 καὶ περὶ τὸ νοσερώ-
 τερα PC^a, καὶ περὶ τὸ νοσερώτερον A^a || 28 εὐτραφίαν A^a ||
 31 περιττωματικά Sch e tr, περιττώματα κατὰ codd || 33 τοῖς
 PC^a || 582^a 2 καὶ] καὶ ἅμα tr || ὅσοις A^aC^aD^a tr || 3 νοσερώτερα
 PD^a || 6 γε] τε A^a, om D^a tr || τοὺς μασθοὺς P, τοῦ μαστοῦ C^a,
 τοῦ μασθοῦ A^a pr || 7 ἑτέραις] ἑτερα P || μεγάλως A^a || 8 ἰσχυ-
 σιν PD^a || 9 οὐδαι] ὥσι PC^a. οὐδαι περ. om A^a pr || 11 ἢ om
 D^a || ἢ om PA^aC^a, qui invenisse videntur πλείων ἢ ὑγρότης ||
 12 μασθοὶ PA^a || 14 οἱ μασθοὶ P, om D^a.

15 τέροις καὶ πρεσβυτέροις οὖσι, τοῖς ὑγροῖς καὶ λείοις καὶ
 μὴ φλεβώδεσι, καὶ τούτων μᾶλλον τοῖς μέλασιν ἢ λευκοῖς.
 μέχρι μὲν οὖν τῶν τρεῖς ἐπὶ ἐτῶν τὸ μὲν πρῶτον ἄγονα
 τὰ σπέρματά ἐστιν· ἔπειτα γόνιμα μὲν, μικρὰ δὲ καὶ ἀτελῇ
 γεννώσι καὶ οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 20 ζώων τῶν πλείστων. συλλαμβάνουσι μὲν οὖν αἱ νέαι
 θᾶττον· ἐὰν δὲ συλλάβωσιν, ἐν τοῖς τόκοις πονουσί μᾶλλον.
 καὶ τὰ σώματα δ' αὐτῶν ἀτελέστερα γίγνεται ὥς ἐπὶ τὸ
 πολύ, καὶ γηράσκει θᾶττον τῶν τ' ἀφροδισιαστικῶν ἀρρένων
 καὶ τῶν γυναικῶν τῶν τοῖς τόκοις χρωμένων πλείοσιν· δοκεῖ
 25 γὰρ οὐδ' ἡ αὐξήσις ἔτι γίνεσθαι μετὰ τοὺς τρεῖς τόκους.
 καθίστανται δὲ καὶ σωφρονίζονται μᾶλλον ὅσαι τῶν γυναικῶν
 ἀκόλαστοι πρὸς τὴν ὁμιλίαν εἰσὶ τὴν τῶν ἀφροδισίων, ὅταν
 τοῖς τόκοις χρήσωνται πολλοῖς. μετὰ δὲ τὰ τρεῖς ἐπὶ ἔτη αἱ
 μὲν γυναιῖκες πρὸς τὰς τεκνοποιῖας ἤδη εὐκαίρως ἔχουσιν,
 30 οἱ δ' ἄνδρες ἔτι ἔχουσιν ἐπίδοσιν. ἔστι δὲ τὰ μὲν λεπτὰ
 τῶν σπερμάτων ἄγονα, τὰ δὲ χαλαζώδη γόνιμα καὶ
 ἀρρενογόνα μᾶλλον· τὰ δὲ λεπτὰ καὶ μὴ θρομβώδη θηλυ-
 γόνα. καὶ γενεῖον δὲ τρίχωσις συμβαίνει τοῖς ἄρρεσι περὶ
 τὴν ἡλικίαν ταύτην.

2 Ἡ δὲ τῶν γυναικείων ὁρμὴ γίγνεται περὶ φθίνοντας
 τοὺς μῆνας· διὸ φασὶ τινες τῶν σοφισομένων καὶ τὴν σε-
 582^b λήνην εἶναι θῆλυ, ὅτι ἅμα συμβαίνει ταῖς μὲν ἢ κάθαρσις
 τῇ δ' ἢ φθίσις καὶ μετὰ τὴν κάθαρσιν καὶ τὴν φθίσιν ἢ
 πλήρωσις ἀμφοῖν. καὶ ταῖς μὲν συνεχῶς καθ' ἕκαστον ὀλι-
 γάκις τὰ καταμήνια φοιτᾷ, παρὰ δὲ μῆνα τρίτον ταῖς πλεί-

16 ἢ om A^a pr C^a || 17 δις D^a tr Aristoph II A epit I 71.
 at cf 544^b 26 || 18 ἔπειτα — 20 πλείστων] ad rem cf 544^b 14,
 575^b 23 || 20 οὖν om A^a pr || 21 πονουσί — 24 τόκοις om A^a pr 23 aut
 sic interpungendum aut 22 ἀέτων delendum est || 28 τοῖς om
 D^a || 29 τεκνογονίας PD^a || 30 verba ἔστι — 32 θηλυγόνα del
 A-W || 32 ἀρρενόγονα PC^a || θηλύγονα PA^aC^a || 33 καὶ τοῦ γεν.
 D^a || τοῖς ἄρρεσι om D^a || b 3 ὀλιγάκις] ὀλίγαις Mercurialis et
 Sch e tr et Gaza || 16 μῆνα δέ PD^aC^a. verba 3 καὶ — 4 πλείστοις
 aperte corrupta sunt. Audacter propon A-W καὶ ταῖς μὲν

σταις. ὅσαις μὲν οὖν ὀλίγον χρόνον γίνεται, δύο ἢ τρεῖς 5
 ἡμέρας, ἀπαλλάττονσι ῥᾶν, ὅσαις δὲ πολλάς, χαλεπώτερον.
 πονοῦσι γὰρ τὰς ἡμέρας ταύτας· ταῖς μὲν γὰρ ἀθρόα ἡ
 κάθαρσις γίνεται ταῖς δὲ κατ' ὀλίγον, τὸ δὲ σῶμα βαρύνε-
 ται πάσαις, ἕως ἂν ἐξέλθῃ. πολλαῖς δὲ καὶ ὅταν ὁρμᾷ τὰ
 καταμήνια καὶ μέλλῃ ῥήγνυσθαι, πνιγμοὶ γίνονται καὶ ψό- 10
 φος ἐν ταῖς ὑστέραις, ἕως ἂν ῥαγῇ. φύσει μὲν οὖν ἡ σύλ-
 ληψις γίνεται μετὰ τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν ταῖς γυναιξίν·
 καὶ ὅσαις μὴ γίνεται ταῦτα, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄτεκνοι δια-
 τελοῦσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μὴ γιγνομένων τούτων ἔνιαι
 συλλαμβάνουσιν, ὅσαις συναθροίζεται ἱκμὰς τοσαύτη ὥσθι 15
 ταῖς γονίμοις ὑπολείπεται μετὰ τὴν κάθαρσιν, ἀλλὰ μὴ
 ὥστε καὶ θύραζε ἐξιέναι. καὶ γιγνομένων ἔτι ἔνιαι συλ-
 λαμβάνουσιν· ὕστερον δ' οὐ συλλαμβάνουσιν, ὅσαις εὐθύς
 μετὰ τὴν κάθαρσιν αἱ ὑστέραι συμμύουσιν. γίνεται δ'
 ἐνλαῖς καὶ κυοῦσαις διὰ τέλους τὰ γυναικεῖα· συμβαίνει 20
 μέντοι ταύταις φανῖλα τέκτειν, καὶ ἡ μὴ σώζεσθαι εἰς αὐ-
 ξην ἢ ἀσθενῇ τὰ ἔκγονα γίνεσθαι. πολλαῖς δὲ καὶ διὰ
 τὸ δεῖσθαι τῆς συνουσίας ἢ διὰ τὴν νεότητα καὶ τὴν ἡλι-
 κίαν, ἢ διὰ τὸ χρόνον ἀπέχεσθαι πολὺν, καταβαίνουσιν αἱ
 ὑστέραι κάτω, καὶ τὰ γυναικεῖα γίνεται πολλάκις τρεῖς τοῦ 25
 μηνός, ἕως ἂν συλλάβωσιν· τότε δ' ἀπέρχονται πάλιν εἰς

συχνὰς ταῖς δ' ἡμέρας ὀλίγας τὰ καταμήνια φοιτᾷ, παραμένει
 δ' εἰς τρίτην ταῖς πλείοταις. Si tr respicias, mutes: καὶ συν-
 εχῶς μὲν καθ' ἑκάστον μῆνα ὀλίγαις τὰ κ. φ., παρὰ δὲ τρίτον
 ταῖς πλ., sin autem Plinium VII 13, 66 (trimestri spatio lar-
 gius, quibusdam vero saepius mense) καὶ τισι μὲν καθ' ἑκα-
 στον μῆνα πλεονάκις τὰ κ. φ., π. δὲ τρίτον συνεχῶς ταῖς πλ.
 Quarum mutationum prior sufficere videtur || 6 ῥᾶδιον A^a tr ||
 πολλαῖς et 7 ἀθρόως A^a C^a || γίνεται ἡ κάθαρσις D^a || 10 ῥή-
 γνυσθαι] γίνεσθαι D^a || 15 ὅσαις — 17 συλλαμβάνουσιν om A^a ||
 16 γονίμοις A-W ex ζα 727^b 21. γιγνομέναις C^a, γειναμέναις
 PD^a A^a || 17 ἐξιόντων καὶ γεινομένων D^a || 18 εὐθὺς PA^a C^a ||
 21 αὐταῖς PD^a || αὐξῆσιν? || 22 ἔκγονα P || 25 τρεῖς A^a. τρεῖς
 om tr, del SchPk (at Fesul „tense“ i e ter mense) || 26 τότε]
 ὅταν A^a pr C^a || ἀπέρχονται A^a.

τὸν ἄνω τόπον τὸν οἰκεῖον. ἐνίοτε δὲ καὶ συμβῆ ἔχουσα,
 τύχῃ δ' ὑγρά οὔσα, ἀποφυσᾷ τοῦ σπέρματος τὸ ὑγρότερον.
 πάντων δὲ τῶν ζώων, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον, ταῖς
 30 γυναιξὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων θηλειῶν ἢ κάθαρσις γίνεται
 πλείστη. τοῖς μὲν γὰρ μὴ ζωοτοκοῦσιν οὐδὲν τοιοῦτον
 ἐπισημαίνει διὰ τὸ τὴν περίττωσιν ταύτην τρέπεσθαι εἰς τὸ
 σῶμα (μείζω τε γὰρ ἔνια τῶν ἀρρένων ἐστί, καὶ ἔτι τοῖς
 35 πτερῶν ἀναλίσκεται πλήθος), τοῖς δὲ πεξοῖς καὶ ζωοτόκοις
 583^a εἰς τε τὰς τρίχας καὶ τὸ σῶμα (λείον γὰρ ἀνθρωπός ἐστι
 μόνον) καὶ εἰς τὰ οὖρα (παχεῖαν γὰρ τὰ πλείστα καὶ πολ-
 λὴν τὰ τοιαῦτα ποιεῖται τὴν ἔκκρισιν)· ταῖς δὲ γυναιξὶν
 ἀντὶ τούτων τρέπεται τὸ περίττωμα εἰς τὴν κάθαρσιν.
 5 ὁμοίως δ' ἔχει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀρρένων· πλείστον γὰρ
 ὡς κατὰ τὸ μέγεθος ἀφίησι σπέρμα τῶν ἄλλων ζώων ἄν-
 θρωπος (διὸ καὶ λειότατον τῶν ζώων ἐστὶν ἄνθρωπος), καὶ
 αὐτῶν δ' οἱ ὑγρότεροι τὰς φύσεις καὶ μὴ πολὺσάρκοι λίαν,
 καὶ οἱ λευκότεροι δὲ τῶν μελάνων. καὶ ἐπὶ γυναικῶν δὲ
 10 τὸν αὐτὸν τρόπον· ταῖς γὰρ εὐσάρκοις πορεύεται εἰς τὴν
 τροφὴν τοῦ σώματος τὸ πολὺ τῆς ἐκκρίσεως. καὶ ἐν
 ταῖς ὁμιλίαις δὲ τῶν ἀφροδισίων αἱ λευκότεραι τὴν φύ-
 σιν ἐξικμάζουσι μᾶλλον τῶν μελαινῶν. ποιεῖ δὲ τῆς τρο-
 φῆς τὰ ὑγρά καὶ δοσιμέα τοιαύτην τὴν ὁμιλίαν μᾶλλον.
 3 Γίνεται δὲ σημεῖον τοῦ συνειληφέναι τοῖς γυναιξὶν,
 16 ὅταν ἐνθὺς γένηται μετὰ τὴν ὁμιλίαν ὁ τόπος ξηρός. ἀν

27 καὶ P, καὶ ἔαν μὴ D^a || verba συμβῆ ἔχουσα sana esse nequeunt. συμμύη ἔχουσα Pk, μὴ συμμύη ἢ ὑστέρα A-W. Ego malim συμμύση ἢ ὑστέρα σπλάβοῦσα || 29 πρότερον i e 521^a 26, 572^b 30, praeterea ζγα 727^a 22, 728^b 14, β 738^b 5 || 31 γὰρ om A^a pr C^a || μὴ om P A^a pr C^a || 32 ἐπισυμβαίνει D^a C^a corr. 35 ἀλίσκεται A^a C^a || 583 a 2 μᾶλλον A^a pr || 4 post τρέπεται add ὅλον Sch e tr || 5 τοῖς D^a tr || πλείστον—6 ἄνθρωπος] cf 523^a 16 et ζγα 728^b 14 || 7 τελειότατον P A^a C^a. verba διὸ—ἄνθρωπος om m Ambr, del CsPk A-W fort merito || 8 π. λειοὶ καὶ λευκότεροι τῶν D^a || 13 μελάνων A^a C^a. ad rem cf ζγα 728^a 1 || ποιεῖται A^a.

μὲν οὖν λεῖα τὰ χεῖλη ἢ τοῦ στόματος, οὐ θέλει συλ-
 λαμβάνειν (ἀπολισθαίνει γάρ), οὐδ' ἂν παχέα· ἂν δ' ἄπτο-
 μένῳ τῷ δακτύλῳ τραχύτερα ἢ καὶ ἀντέχῃται, καὶ ἐὰν
 λεπτὰ τὰ χεῖλη, τότε εὐκαίρως ἔχει πρὸς τὴν σύλληψιν. 20
 πρὸς μὲν οὖν τὸ συλλαμβάνειν τοιαύτας δεῖ κατασκευάζειν
 τὰς ἱστέρας, πρὸς δὲ τὸ μὴ συλλαμβάνειν τοῦναντίον· ἐὰν
 γὰρ ἢ λεῖα τὰ χεῖλη, οὐ συλλαμβάνει· διὸ ἔνιοι τῆς μή-
 τρας πρὸς ὃ πίπτει τὸ σπέρμα, ἀλείφουσιν ἐλαίῳ κεθρίνῳ
 ἢ ψιμυθίῳ ἢ λιβανωτῷ, διέντες ἐλαίῳ. ἐὰν δ' ἐπὶ ἐμ- 25
 μείνῃ ἡμέρας, φανερόν ὅτι εἴληπται· αἱ γὰρ καλούμεναι
 ἐκρῦσεις ἐν ταύταις γίνονται ταῖς ἡμέραις. αἱ δὲ καθάρ-
 σεις φοιτῶσι ταῖς πλείστας ἐπὶ τινα χρόνον συνεληφύαις,
 ἐπὶ μὲν τῶν θηλειῶν τριάκονθ' ἡμέρας μάλιστα, περὶ τεττα-
 ράκοντα δ' ἐπὶ τῶν ἀρρένων. καὶ μετὰ τοὺς τόκους δ' αἱ καθάρ- 30
 σεις βούλονται τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἀποδιδόναι τοῦτον, οὐ
 μὴν ἑξακριβοῦσί γε πάσαις ὁμοίως. μετὰ δὲ τὴν σύλληψιν
 καὶ τὰς ἡμέρας τὰς εἰρημένας οὐκέτι κατὰ φύσιν, ἀλλ' εἰς
 τοὺς μαστοὺς τρέπεται καὶ γίνεταί γάλα. ἐπισημαίνει δὲ
 τὸ πρῶτον μικρόν τε καὶ ἀραχνιῶδες τὸ γάλα ἐν τοῖς μα- 35
 στοῖς. ὅταν δὲ συλλάβωσιν, αἰσθησις μάλιστα ἐγγίγνεται
 ἐν τε ταῖς λαγόσιν (ἐνταῖς γὰρ γίνονται πληρέστεραι εὐθύς· 583^b
 μᾶλλον δ' ἐπιδήλως τοῦτο συμβαίνει ταῖς ἰσχυαῖς) καὶ ἐν
 τοῖς βουβῶσιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀρρένων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
 ἐν τῷ δεξιῷ μᾶλλον περὶ τὰς τετταράκοντα γίνεταί ἡ κί-

17 λεῖα om A^a pr C^a || σώματος C^a (superscripto στό man pr)
 tr || οὐ] οὐ A^a pr || 18 post συλλαμβάνειν A^a C^a λεπτὰ (λεινὰ A^a)
 οὐκ εὐχρηστα, quod glossema haud dubie ex marg in textum
 irrepit. Similiter tr „quod (δ?) debet concipere non bene
 utilis“ ἀπτομένη sel mulieri tangenti? cf Hippocr de steril § 213,
 229 || 19 et 22 ἂν PD^a || 23 ἔνιοι PA^a re, falso propter διέντες
 τῆς — 24 πίπτει] διὰ τὸ τῆς μήτρας πρόσω προσπίπτειν PA^a C^a
 tr || 25 ψιμυθίῳ P || λιβωτῷ A^a, et C^a ut videtur || 27 ἐκκρι-
 σεις P || 29 ἡμέραις A^a || δὲ τετ. A^a, τε τριάκοντα D^a || 30 αἱ
 om PA^a C^a || 31 τοῦτον Sch tr, τούτων codd || 34 μασθοῖς et 35
 μασθοῖς PA^a || 35 τε] τι A^a || 36 γίνεταί ἐν ταῖς D^a || b 2 ἐν]
 ἐπὶ PD^a || 3 οὖν om PA^a C^a.

5 νησις, τῶν δὲ θηλειῶν ἐν τῷ ἀριστερῷ περὶ ἐνενήκονθ' ἡμέρας. οὐ μὴν ἄλλ' ἀκριβειάν γε τούτων οὐδεμίαν ὑποληπτέον· πολλάις γὰρ θηλυτοκούσαις ἡ κίνησις ἐν τῷ δεξιῷ γίγνεται, καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ ταῖς ἀρρεν<στοκούσαις>. ἀλλὰ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα διαφέρει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 10 καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον. περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ σχίζεται τὸ κύημα· τὸν δ' ἔμπροσθεν ἀναρθρον συνέστηκε κρεῶδες. καλοῦνται δ' ἐκρῦσεις μὲν αἱ μέχρι τῶν ἐπτὰ ἡμερῶν διαφθοραί, ἐκτρωσμοὶ δ' αἱ μέχρι τῶν τετταράκοντα· καὶ πλεῖστα διαφθείρεται τῶν κυημάτων ἐν ταύταις ταῖς
 15 ἡμέραις. τὸ μὲν οὖν ἄρρεν ὅταν ἐξέλθῃ τετταρακοστὰιν, εἰάν μὲν εἰς ἄλλο τι ἀφῇ τις, διαχεῖται τε καὶ ἀφανίζεται, εἰάν δ' εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, συνίσταται οἶον ἐν ἡμένι· τούτου δὲ διακνισθέντος φαίνεται τὸ ἔμβρυον τὸ μέγεθος ἡλλικον μύρμηξ τῶν μεγάλων, τὰ τε μέλη δῆλα, τὰ τ' ἄλλα
 20 πάντα καὶ τὸ αἰδοῖον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων μέγιστοι. τὸ δὲ θῆλυ, ὅ τι μὲν ἂν διαφθορῇ ἐντὸς τῶν τριῶν μηνῶν, ἀδιάρθρωτον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φαίνεται· ὅ τι δ' ἂν ἐπιλάβῃ τοῦ τετάρτου μηνός, γίγνεται ἐσχισμένον καὶ διὰ ταχέων λαμβάνει τὴν ἄλλην διάρθρωσιν.
 25 ἔσω μὲν οὖν πᾶσαν τὴν τελείωσιν τῶν μορίων βραδύτερον ἀπολαμβάνει τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος, καὶ δεκάμηνα γίγνεται μᾶλλον τῶν ἀρρένων· ὅταν δὲ γένηται, θάττον τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων καὶ νεότητα καὶ ἀκμὴν λαμβάνει καὶ γῆρας,

5 ἐνενήκονθ' C^a || 8 καὶ ταῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ ἀρρεν codd. ταῖς ἀρρεντοκούσαις ἐν τῷ ἁ. Sylb Pk. καὶ ἐν τῷ ἁ. ταῖς ἀρρεν A-W || 9 καὶ ante ταῦτα om D^a 10 τῷ] τὸ P D^a καὶ τὸ ἥττον D^a || καὶ σχίζεται] οὐχίχεται A^a || 11 τὸν] τὸ A^a C^a tr || 12 ἐκκρίσεις P || 13 τεσσαράκοντα A^a || 15 τετταρακοστὰιν A^a, τεσσαρακοστὰιν C^a || 18 διακνηθέντος C^a, διακνηθέντος P, διασχισθέντος A^a, διακνηθέντος Aristoph II A epit I 79, unde διακνηθέντος Lambros || 19 μέρη D^a || 22 τριῶν om D^a || 25 ἔσω A-W ex ζῷ 775^a 16, ad quod cf 576^b 8 ἐν τῇ γαστρὶ; sed etiam ὅλως ferri potest. ἔως P A^a C^a, ἐνῶ D^a, τέως Sylb || 26 ἀπολαμβάνει C^a || 27 ὅταν—28 ἀρρένων om C^a tr.

καὶ μᾶλλον αἱ πλείοσι χρώμεναι τόκοις, ὥσπερ εἴρηται
πρότερον.

30

Ὅταν δὲ συλλάβῃ ἡ ὑστέρα τὸ σπέρμα, εὐθὺς συμ- 4
μύει ταῖς πολλαῖς, μέχρι γένωνται ἐπὶ μῆνες· τῷ δ' ὁγ-
δόῳ χάσκουσιν· καὶ τὸ ἔμβρυον, ἐὰν ᾗ γόνιμον, προκατα-
βαίνει τῷ ὁγδόῳ μηνί. τὰ δὲ μὴ γόνιμα ἀλλ' ἀποπεπνι-
γμένα ὀκτάμηνα ἐν τοῖς τόκοις οὐκ ἐκφέρουσιν [ὀκτάμηνα] 35
αἱ γυναῖκες, οὔτε προκαταβαίνει κάτω τὰ ἔμβρυα τῷ ὁγδόῳ
μηνί, οὐθ' αἱ ὑστέραι ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ χάσκουσιν· ἀλλὰ
σημεῖον ὅτι οὐ γόνιμον, ἐὰν γένηται μὴ συμπεσόντων τῶν 584^a
εἰρημένων. μετὰ δὲ τὰς συλλήψεις αἱ γυναῖκες βαρύνον-
ται τὸ σῶμα πᾶν, καὶ σκότοι πρὸ τῶν ὀμμάτων καὶ ἐν τῇ
κεφαλῇ γίνονται πόνοι. ταῦτα δὲ ταῖς μὲν θᾶττον καὶ
σχεδὸν δεκαταλαῖς γίνεται, ταῖς δὲ βραδύτερον, ὅπως ἂν 5
τύχωσιν οὔσαι τῷ περιττωματικαῖ εἶναι μᾶλλον καὶ ἥττον.
ἔτι δὲ ναυτία καὶ ἔμετοι λαμβάνουσι τὰς πλείστας, καὶ μά-
λιστα τὰς τοιαύτας, ὅταν αἱ τε καθάρσεις στῶσι καὶ μήπω
εἰς τοὺς μαστοὺς τετραμμένοι ᾧσιν. ἔνιαι μὲν οὖν ἀρχό-
μεναι μᾶλλον πονοῦσι τῶν γυναικῶν, ἔνιαι δ' ὕστερον, ἤδη 10
τοῦ κνήματος ἔχοντος αὐξήσιν μᾶλλον· πολλαῖς δὲ καὶ πολ-
λάκις καὶ στραγγουρίαι γίνονται τὸ τελευταῖον. ὥς μὲν
οὖν ἐπὶ τὸ πολὺ ῥῶον ἀπαλλάττουσιν αἱ τὰ ἄρρενα κύουσαι
καὶ μᾶλλον μετ' εὐχροίας διατελοῦσιν, ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν
τοῦναντίον· ἄχρουν τε γὰρ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ βαρύ- 15
τερον διάγουσι, καὶ πολλαῖς περὶ τὰ σκέλη οἰδήματα καὶ

30 πρότερον i e 582^a22 || 32 μέχρι ἂν γ. Sch || ἐπτάμηνες
A^a || 33 γόνιμον, quod vivere possit, ut ζγβ 736^a35 || 34 ἀπο-
πνιγμένα P, ἀποπνιγόμενα D^a || 35 οὐκ] μὴ PA^a, ἀ μὴ C^a tr,
οὔτε Sch, ἐν τοῖς τόποις οὐ ἐκφέρουσιν ὀκτάμηνοι male Pk ||
ὀκτάμηνα (ὀκτάμηναι PD^a) ut perverse repetitum seclusi. ὀκτά-
μηνα ἐν — γυναῖκες om m Ambr Cs, secludere voluit Sch || 37 ὕστε-
ραι PA^a || 584 a 1 πεσόντων A^a pr || 3 σκότος C^a || 5 δακρυαῖς A^a pr ||
βαρύτερον PA^a pr C^a || 6 τῷ et εἶναι damnat Sch, om Pk || 7 ἐμετοὶ
A^a C^a || 8 τὰς τοιαύτας ὅταν] τοιαύτας αἷς ἂν vult Sch. αἱ τοιαῦται
sunt αἱ περιττωματικαῖ || 9 μαστοὺς PA^a || 12 καὶ om D^a ||
14 διατελοῦσι μ. ε. C^a || 15 τε] τὸ PA^a C^a, om D^a.

ἐπάρσεις γίνονται τῆς σαρκός· οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίαις γί-
 γνεται καὶ τὰναντία τούτων. εἰώθασι δὲ ταῖς κνούσαις
 ἐπιθυμίαι γίνεσθαι παντοδαπαὶ καὶ μεταβάλλειν ὁξέως, ὃ
 20 καλοῦσί τινες κισσᾶν· καὶ ἐπὶ τῶν θηλειῶν ὁξύτεραι μὲν
 αἱ ἐπιθυμίαι, παραγιγνομένων δ' ἤττον δύνανται ἀπολαύ-
 ειν. ὀλίγαις δὲ τισι συμβάλνει βέλτιον ἔχειν τὸ σῶμα κυ-
 νούσαις. μάλιστα δ' ἀσθῶνται, ὅταν ἄρχωνται τὰ παιδιά
 τρίχας φύειν. αἱ δὲ τρίχες ταῖς μὲν κνούσαις αἱ μὲν συγ-
 25 γενεῖς γίνονται ἐλάττους καὶ ῥέουσιν, ἐν οἷς δὲ μὴ εἰώ-
 θασιν ἔχειν τρίχας, ταῦτα δασύνεται μᾶλλον. καὶ κίνησιν
 δὲ παρέχεται ἐν τῷ σώματι μᾶλλον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν τὸ ἄρ-
 ρεν τοῦ θήλεος, καὶ τίκτεται θᾶττον, τὰ δὲ θήλεα βραδύ-
 τερον. καὶ ὁ πόνος ἐπὶ μὲν τοῖς θήλεσι συνεχῆς καὶ νω-
 30 θρότερος, ἐπὶ δὲ τοῖς ἄρρεσιν ὁξὺς μὲν, πολλῶ δὲ χαλεπώ-
 τερος. αἱ δὲ πλησιάζουσιν πρὸ τῶν τόκων τοῖς ἀνδράσι
 θᾶττον τίκτουςιν. δοκοῦσι δ' ὠδίνειν αἱ γυναῖκες ἐνίοτε
 οὐ γιγνομένης ὠδίνος, ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν κεφαλὴν στρέφειν
 τὸ ἔμβρυον φαίνεται ὠδίνος ἀρχὴ τοῦτο γίνεσθαι. τὰ μὲν
 35 οὖν ἄλλα ζῶα μοναχῶς ποιεῖται τὴν τοῦ τόκου τελείωσιν·
 εἷς γὰρ ὠρίσται τοῦ τόκου χρόνος πᾶσιν· ἀνθρώπῳ δὲ πολ-
 λοὶ μόνῳ τῶν ζώων· καὶ γὰρ ἐπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ
 ἑννεάμηνα γίνεταί, καὶ δεκάμηνα τὸ πλεῖστον· ἔναι δ' ἐπι-
 584^b λαμβάνουσι καὶ τοῦ ἐνδεκάτου μηνός. ὅσα μὲν οὖν γίγνε-
 ται πρότερον τῶν ἐπτὰ μηνῶν, οὐδὲν οὐδαμῇ δύναται ζῆν·
 τὰ δ' ἐπτάμηνα γόνιμα γίνεταί, πρῶτον, ἀσθενῇ δὲ τὰ
 πολλά (διὸ καὶ σπαργανοῦσιν ἐρίοις αὐτά), πολλὰ δὲ καὶ
 5 τῶν πόρων ἐνίους ἔχοντα ἀσχίστους, οἷον ὠτων καὶ μυκτῆ-

17 ἀλλὰ καὶ ἐνίαις τε γίνεταί PA^aC^a || 18 κνούσαις αἱ ἐπι-
 θυμίαι PA^aC^a || 21 περιγιγνομένων A^a || 22 βελτίω PA^aC^a
 24 φύειν] ποιεῖν PA^aC^a || 25 ἐκρέουσιν D^a || μὴ om C^a tr || ἐν
 οἷς sel μερεσι. sed potius 26 exspectes ἐν τοῖς τοῖς (sel τοῖς τόποις)
 δασύνονται sel αἱ τρίχες || 26 καὶ--28 θήλεος] cf ζγδ 775^a 7
 31 ἄρρεσι C^a || b 2 πρότερον γίνεταί D^a || 2 οὐδὲ A^a || 4 ἐνίοις
 A^a. ad rem cf ζγδ 775^a 1.

ρων· ἄλλ' ἐπαυξανομένοις διαρθροῦται, καὶ βιοῦσι πολλὰ καὶ τῶν τοιούτων. τὰ δ' ὀκτάμηνα περὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ ἐν ἐνίοις τόποις, ὅπου εὐέκφοροι αἱ γυναῖκες καὶ φέρουσί τε πολλὰ ῥαδίως καὶ τίκτουσι καὶ <τὰ> γενόμενα δύναται ζῆν, καὶν τερατώδη γένηται, ἐνταῦθα μὲν <οὖν> ζῆ τὰ ὀκτάμηνα 10 καὶ ἐκτρέφεται, ἐν δὲ τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόποις ὀλίγα πάμπαν σώζεται, τὰ δὲ πολλὰ ἀπόλλυται· καὶ διὰ τὴν ὑπόληψιν, καὶν σωθῇ τι, νομίζουσιν οὐκ ὀκτάμηνον εἶναι τὸ γεγενημένον, ἀλλὰ λαθεῖν ἑαυτὰς αἱ γυναῖκες συλλαβοῦσαι πρότερον. πονοῦσι δ' αἱ γυναῖκες μάλιστα τὸν μῆνα τὸν 15 τέταρτον καὶ τὸν ὄγδοον, καὶ ἐὰν διαφθείρωσι τετάρτῳ ἢ ὀγδῶ μηνί, διαφθεύονται καὶ αὐταὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὥστ' οὐ μόνον τὰ ὀκτάμηνα οὐ ζῆ, ἀλλὰ καὶ διαφθειρομένων αἱ τίκτουςαι κινδυνεύουσιν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δοκεῖ λανθάνειν καὶ ὅσα φαίνεται τίκτεσθαι πολυχρονιώτερα τῶν 20 ἑνδεκα μηνῶν· καὶ γὰρ τούτων ἡ τῆς συλλήψεως ἀρχὴ λανθάνει τὰς γυναῖκας· πολλάκις γὰρ πνευματικῶν γενομένων ἔμπροσθεν τῶν ὕστερῶν, μετὰ ταῦτα πλησιάσασαι καὶ συλλαβοῦσαι ἐκείνην οἴονται τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς συλλήψεως, δι' ἣν ἐχρήσαντο τοῖς σημείοις ὁμοίοις. 25

Τὸ δὲ δὴ πλῆθος τῶν τόκων τῆς τελειώσεως παρὰ τᾶλλα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ταύτην ἔχει τὴν διαφορὰν· καὶ τῶν μὲν μονοτόκων ὄντων τῶν δὲ πολυτόκων. ἐπαμφοτερίζει τὸ γένος τὸ τῶν ἀνθρώπων. τὸ μὲν γὰρ πλεῖστον καὶ

9 καὶ] τὰ male A-W. potius utrumque coniunge, ut dura constructio ferri possit || γεννώμενα PD^a, γενάμενα C^a 10 οὖν, quod add Ald Cs Sch A-W, iam dicta repetit || 14 γεγενημένον D^a || ξυμβάλλουσαι D^a. συλλαβοῦσαι — γυναῖκες om A^a C^a, συλλαβοῦσαι—15 μάλιστα om P || 17 αὐταὶ A^a C^a D^a Ald 18 οὐ ante ζῆ om C^a || 19 δὲ om D^a || 21 ἐνδεκαμήνων P, δεκαμήνων D^a A-W Karsch „post decimum mensem“ Scotus 22 γινομένων PD^a || 25 ὁμοίοις om D^a || 26 δὲ] μὲν Pk || πλῆθος — τελειώσεως mire dictum; idem esse videtur quod ζγδ 772^b 6 οἱ τῆς κυήσεως χρόνοι || post τελειώσεως add χάριν Pk || περὶ A^a || 28 ἐπαμφοτερίζει] cf ζγδ 772^b 1 || 29 τὸ ante τῶν om A^a.

30 παρὰ τοῖς πλείστοις ἐν τίκτουσιν αἱ γυναῖκες, πολλάκις δὲ
καὶ πολλαχοῦ δίδυμα, οἷον καὶ περὶ Αἴγυπτον. τίκτουσι
δὲ καὶ τρία καὶ τέτταρα, περὶ ἐνίους μὲν καὶ σφόδρα τόπους,
ὥσπερ εἴρηται πρότερον. πλείστα δὲ τίκτεται πέντε τὸν
ἀριθμόν· ἥδη γὰρ ὥπται τοῦτο καὶ ἐπὶ πλειόνων συμβεβη-
35 κός. μία δέ τις ἐν τέτταρσι τόκοις ἔτεκεν εἴκοσιν· ἀνὰ
πέντε γὰρ ἔτεκε, καὶ τὰ πολλὰ αὐτῶν ἐξετράφη. ἐν μὲν
οὖν τοῖς ἄλλοις ζώοις, κἂν ἢ τὰ δίδυμα ἄρρεν καὶ θῆλυ,
585^a οὐδὲν ἦττον ἐκτρέφεται γενόμενα καὶ σώζεται <ἢ ἀμφοτέρων
Ἵν>των ἀρρένων ἢ θηλειῶν· ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις ὀλίγα
σώζεται τῶν διδύμων, ἐὰν ἢ τὸ μὲν θῆλυ τὸ δ' ἄρρεν.
δέχεται δ' ὀχλείαν κύοντα μάλιστα τῶν ζώων γυνή καὶ ἵπ-
10 πος· τὰ δ' ἄλλα ὅταν πληρωθῇ, φεύγει τοὺς ἄρρενας, ὅσα
μὴ πέφυκεν ἐπικυῖσκεσθαι, καθάπερ δασύπους. ἀλλ' ἵππος
μὲν ἂν συλλάβῃ τὸ πρῶτον, οὐκ ἐπικυῖσκεται πάλιν, ἀλλ'
ἐν τίκτει μόνον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ· ἐπ' ἀνθρώπων δ' ὀλιγά<κις>
μὲν, γέγονε δέ ποτε. τὰ μὲν οὖν ὕστερον πολλῶ χρόνῳ
10 συλληφθέντα οὐδὲν λαμβάνει τέλος, ἀλλὰ πόνον παρασχόντα
συνδιαφθείρει τὸ προϋπάρχον (ἥδη γὰρ συνέβη γενομένης
διαφθορᾶς καὶ δώδεκα ἐκπεσεῖν τὰ ἐπικυηθέντα)· εἰ δ'
ἰγγὺς ἢ σύλληψις ἐγένετο, τὸ ἐπικυηθὲν ἐξήνεγκαν, καὶ
τίκτουσιν ὥσπερ δίδυμα γόνυ, καθάπερ καὶ τὸν Ἴφικλέα
15 καὶ τὸν Ἡρακλέα μυθολογοῦσιν. γέγονε γὰρ καὶ τοῦτο φανε-
ρόν· μοιχευομένη γὰρ τις τὸ μὲν τῶν τέκνων τῷ ἀνδρὶ

30 περὶ C^a || 31 Αἴγυπτον | cf ζγδ 770^a 35 || 33 εἴρηται καὶ
πρ. D^a. Hoc ad nullum superiorem locum referri potest || 34 καὶ
ἐπὶ πλ τοῦτο D^a || 35 ἔτεκεν | τέτοκεν A^a || 585 a 1 γινόμενα
P^D^a || σώζεται — 2 θηλειῶν | sic Sch ex tr „quam si masculis
ambobus aut femellis“ et Gaza || 4 ἢ γυνή P A^a C^a. ad rem cf
ζγδ 773^b 25 || 6 δασύπους | cf 579^b 32 ζγδ 774^a 31 || 8 ὀλιγάκις
mutavi, ὀλίγα codd || 10 οὐδὲ λαμβάνει τὸ τέλος A^a || 12 ἐμ-
πεσεῖν P A^a || εἰ A-W, ἐὰν codd. ἐὰν . . . γέννηται Sch male e
tr „facta fuerit“ || 13 τὸ om P D^a A^a pr (C^a || 14 δίδυμοι A^a pr.
διδυμογόνα propon A-W || 15 καθομολογοῦσι A^a pr || 16 μὲν ἐν
τῶν D^a.

ἔοικὸς ἔτεκε, τὸ δὲ τῷ μοιχῷ. ἤδη δὲ καὶ δίδυμα κύνουσαι
 τις ἐπεκύησε τρίτον, γενομένου δὲ τοῦ χρόνου τοῦ καθ-
 ἤκοντος τὰ μὲν τελεόγονα τῷ χρόνῳ ἔτεκε, τὸ δὲ πεντάμη-
 νον· καὶ τοῦτ' ἀπέθανεν εὐθύς. καὶ ἑτέρῳ δὲ τινι συνέβη 20
 τεκούσῃ πρῶτον [μὲν] ἐπτάμηνον ὕστερον [δὲ] δύο τελεό-
 μηνα τεκεῖν· καὶ τούτων τὸ μὲν ἐτελεύτησε, τὰ δὲ ἐβίωσεν.
 καὶ ἐκτιπρώσκουσai δὲ τινες συνέλαβον ἅμα. καὶ τὸ μὲν ἐξ-
 ἔβαλον τὸ δ' ἔτεκον. ταῖς δὲ πλείσταις, ἐὰν συγγένωνται
 κύνουσai μετὰ τὸν ὄγδοον μῆνα, περίπλεων μυξώδους τὸ 25
 παιδίον ἐξέρχεται γλισχρότητος. καὶ τῶν ἐδεσμάτων δὲ τῶν
 προσφερομένων περίπλεων φαίνεται πολλάκις. καὶ τῶν
 ἀλλ' ἀψιλεστέρω χρησαμένων οὐκ ἔχοντα γίγνεται τὰ παι-
 δία ὄνυχας.

Τὸ δὲ γάλα τὸ γιγνόμενον πρότερον τῶν ἐπτά μηνῶν 5
 ἄχρηστόν ἐστιν· ἀλλ' ἅμα τὰ τε παιδία γόνιμα καὶ τὸ γά-
 λα χρήσιμον. τὸ δὲ πρῶτον καὶ ἀλμυρόν, ὥσπερ τοῖς προ-
 βάτοις. μάλιστα δ' ἐν ταῖς κυήσεσι τοῦ οἴνου αἰσθάνονται
 αἱ πλεῖσται· διαλύονται τε γάρ, ἐὰν πίωσι, καὶ ἀδυνατοῦσιν.
 ἀρχὴ δὲ ταῖς γυναῖξιν τοῦ τεκνοῦσθαι καὶ τοῖς ἄρρεσι τοῦ 35
 τεκνοῦν, καὶ παῦλα ἀμφοτέροις, τοῖς μὲν ἢ τοῦ σπέρματος
 πρόεσις ταῖς δ' ἢ τῶν καταμηνίων, πλὴν οὐτ' ἀρχομένων
 γόνιμα εὐθύς οὐτ' ἔτι ὀλίγων γιγνομένων καὶ ἀσθενῶν. 585^b

17 pro ἔοικός A^a pr lac || 19 τελεόγονα] τε τον ὦ C^a, om
 A^a tr || τῷ om PA^aC^a || γόνω PA^a pr, om C^a || τὰ A^a pr C^a ||
 21 τεκνούσῃ Sch ex tr „gestanti“, sed id potius κνούσῃ, ut
 alias, reddit. Locum deletis particulis sanare studui || τελειό-
 μηνα C^a, τελεόμενα A^a pr || 22 τὸ A^aC^a || 24 συγγίνωνται
 PA^aC^a || 25 κύνουσai Sch. κνούσαις codd, quo posito subiectum
 οἱ ἄνδρες abesse non potest || περίπλεον P || 26 ἐξέρχεσθαι D^a ||
 27 φαίνεται om A^a pr || τῶν ἀλλ' Pk, τῷ ἀλλ' codd, solus m corr
 τῶν δὲ ἀλλ' || 30 ad rem cf ζγδ 776^a23 || 33 τοῖς κύνεσι A^a
 pr || 34 πίωσι D^a || 35 τὸ—τὸ A^a || 36 καὶ παῦλα ἀμφοτέροις
 interrumpit contextum || 37 πλὴν—^b1 ἀσθενῶν male additum |
^b 1 γόνιμα scl τὰ παιδία, sed potius exspectes γόνιμοι scl αἱ
 γυναῖκες || ἔτι ὀλίγων γ. κ. ἀ.] ἀποληγόντων καὶ γινομένων
 ἀσθενῶν Pk.

ἡλικία δὲ τῆς μὲν ἀρχῆς εἴρηται· παύεται δὲ ταῖς γυναιξὶ ταῖς μὲν πλείσταις τὰ καταμήνια περὶ τετταράκοντα ἔτη, αἷς δ' ἂν ὑπερβάλῃ τὸν χρόνον τοῦτον, διαμένει μέχρι
 5 τῶν πεντήκοντα ἔτων, καὶ ἤδη τινὲς ἔτεкон· πλείω δὲ χρόνον οὐδεμιᾷ. οἱ δ' ἄνδρες οἱ μὲν πλείστοι γεννῶσι μέχρι
 6 ἑξήκοντα ἔτων, ὅταν δ' ὑπερβάλῃ ταῦτα, μέχρι ἑβδομήκοντα· καὶ ἤδη τινὲς γεγεννήκασιν ἑβδομήκοντα ἔτων ὄντες. συμβαίνει δὲ πολλοῖς καὶ πολλαῖς γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι μετ'
 10 ἀλλήλων μὲν συνεξευγμένοις μὴ δύνασθαι τεκνοποιεῖσθαι, διαξευχθεῖσι δέ. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ περὶ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας· ἐνίοτε γὰρ καὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες μετ'
 ἀλλήλων μὲν ὄντες θηλυγόνοι εἰσὶν ἢ ἀρρενογόνοι, διεξευγμένοι δὲ γίνονται τούναντίον. καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν
 15 δὲ μεταβάλλουσιν· νέοι μὲν ὄντες μετ' ἀλλήλων θήλεα γεννῶσι, πρεσβύτεροι δ' ἄρρενα· τοῖς δὲ καὶ ἐπὶ τούτων συμβαίνει τούναντίον. καὶ ἐπὶ τοῦ γεννᾶν δ' ὅλως τὸ αὐτό· νέοις μὲν οὖσιν οὐδὲν γίνεταί, πρεσβυτέροις δέ· οἱ δὲ τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ γεννῶσιν οὐδέν. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν
 20 γυναικῶν τινὲς αἱ μόλις μὲν συλλαμβάνουσιν. εἰάν δὲ συλλάβωσιν, ἐκφέρουσιν· αἱ δὲ τούναντίον συλλαμβάνουσι μὲν ῥαδίως, οὐ δύνανται δ' ἐκφέρειν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄνδρες καὶ

2 εἴρηται] 582^a27. ἡλικία τῆς ἀρχῆς repetit igitur τὸ πρὸς τὰς τεκνοποιίας εὐκαιρως ἔχειν || 4 ὑπερβάλλῃ P D^a || 5 τῶν om D^a || τινὲς] δέ τινες P C^a || 6 οὐδεμιᾷ coni. οὐδεμία P D^a C^a, οὐδὲ μία A^a || δ' om P A^a C^a || μὲν om D^a || μέχρις D^a || 7 ὑπερβάλλῃ P D^a. exspectes aut ὑπερβάλωσι sel οἱ ἄνδρες aut ὑπερβάλλῃται ut tr „excedantur h^{ic}“ || μέχρις C^a D^a || 8 τινὲς] δέ τινες P D^a || 9 γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι et συνεξευγμένοις omissa non requiras, cf ζγδ 767^a24 || 12 γὰρ] δὲ (C^a || 13 μὲν ὄντες] μένοντες P A^a C^a tr, ὄντες del A-W || 15 νέοι—16 ἄρρενα] ad rem cf ζγδ 766^b29 || 15 post μὲν add γὰρ Pk || 19 δὲ γεννῶσιν οὐδέν] οὐδὲ γεννῶσιν A^a, οὐδὲν γεννῶσιν C^a || 20 συλλαμβάνουσαι A^a || 22 verba εἰσὶ—25 ἐγέννησεν post 19 οὐδέν ponunt A-W, recte, ut videtur || ἄνδρες καὶ γυναῖκες θηλ. μόνοι ἢ ἄρρ. coni. ἄνδρες θηλ. καὶ γ. ἄρρ. codd. ἄνδρες καὶ γ. θηλ. καὶ ἄρρ. Sch ex Antigono 120. ἄνδρες θηλ. καὶ γυναῖκες, οἱ δ' (οἱ δ' ex tr. ἄρρ. A-W.

γυναῖκες θηλυγόνοι <μόνον ἢ> ἄρρενογόνοι, οἷον καὶ κατὰ
 τοῦ Ἡρακλέους μυθολογεῖται, ὃς ἐν δύο καὶ ἐβδομήκοντα
 τέκνοις θυγατέρα μίαν ἐγέννησεν. αἱ δὲ μὴ δυνάμεναι 25
 συλλαμβάνειν ἐὰν ἢ διὰ θεραπεῖαν συλλάβωσιν ἢ δι' ἄλλην
 τινὰ σύμπτωσιν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ θηλυτοκοῦσι μᾶλλον ἢ
 ἄρρενοτοκοῦσιν. πολλοῖς δὲ συμβαίνει καὶ τῶν ἀνδρῶν
 δυναμένοις γεννᾶν ὕστερον μὴ δύνασθαι, καὶ πάλιν καθ-
 ίστασθαι εἰς αὐτό. γίνονται δὲ καὶ ἐξ ἀναπήρων ἀνάπη- 30
 ροι. οἷον ἐκ χωλῶν χωλοὶ καὶ τυφλῶν τυφλοί, καὶ ὅλως τὰ
 παρὰ φύσιν ἐοικότες πολλάκις, καὶ σημεῖα ἔχοντες συγγενῇ,
 οἷον φύματα καὶ οὐλὰς. ἤδη δ' ἀπέδωκε τῶν τοιούτων τι
 καὶ διὰ τριῶν, οἷον ἔχοντός τινος στίγμα ἐν τῷ βραχίονι
 ὁ μὲν υἱὸς οὐκ ἐγένετο ὁ δ' υἱδοῦς ἔχων ἐν τῷ αὐτῷ 35
 τόπῳ, συγκεχυμένον μέντοι. ὀλίγα μὲν οὖν γίνονται τὰ τοι-
 αῦτα, τὰ δὲ πλεῖστα οὐ γίνονται, ἀλλ' ὀλόκληρα ἐκ κολο-
 βῶν, καὶ οὐδὲν ἀποτετάκται τούτων. καὶ ἐοικότες δὲ τοῖς 586^a
 γεννήσασιν ἢ τοῖς ἄνωθεν γονεῦσιν, ὅτε δ' οὐδὲν οὐδενί.
 ἀποδίδωσι δὲ καὶ διὰ πλείονων γενῶν, οἷον ἐν Ἡλιδι ἢ
 τῷ Αἰθίοπι μοιχευθεῖσα· ἡ μὲν γὰρ θυγάτηρ ἐγένετο οὐκ
 Αἰθίοψ, τὸ δ' ἐκ ταύτης. καὶ ὥς μὲν ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ 5
 θήλεα ἔοικε τῇ μητρὶ μᾶλλον, τὰ δ' ἄρρενα τῷ πατρὶ γέ-

23 θηλυγόνοι et ἄρρενόγονοι A^aC^a || 24 Ἡρακλέος A^a ||
 25 μίαν θ. P, θ. μὲν A^a pr || 26 συλλάβω A^a pr || 28 ἀνδρῶν
 μὴ δυνάμενοις C^a || 29 μὴ] μὲν C^a, ex quibus scripturis locus
 fort sic constituendus est: ἀνδρῶν μὴ δυνάμενοις γεννᾶν ὕστε-
 ρον μὲν δύνασθαι, πάλιν δὲ καθίστασθαι εἰς ταυτό (εἰς ἀγονίαν
 A-W) || 30 τὸ αὐτὸ Ald Cs Sch Di Pk || 33 φῶμα A^aC^a || 35 ὕγι-
 δους P, υἱδοῦς A^a || 36 μέντοι A-W ex ζγα 721^b 34, μέλαν codd |
 37 οὐ et ἀλλ' om P, πλ. γίνονται ἀλλ' ὀλόκληρα A^a pr C^a tr
 586 a 1 ἀποτετάκται damnat Sch, τέτακται vel ὅλως τέτακται
 volunt A-W. ἀκριβῶς τέτακται ut ζγβ 738^a 16? || τοῦτο PA^aC^a ||
 2 ὅτε A^a || 3 ἀποδίδωσι scl ἢ ὁμοιότης || ἐν Ἡλιδι A-W e tr
 ζγα 722^a 9, Antigono 122, quibus locis addo Aristoph H A
 ep II 272. ἐνιε διὰ A^a pr C^a, ἐν Σικελίᾳ PD^aA^a re cet edd |
 ἢ ante τῷ om A^aC^a || 4 οὐκ] male positum || 5 τὸ] mascul
 praebebat Antig ζγ || 6 ἔοικε τὰ θήλεα A^a.

- γενεται δὲ καὶ τοῦναντίον, τὰ μὲν θήλεα τῷ πατρὶ, τὰ δ' ἄρρενα τῇ μητρὶ. καὶ κατὰ <τὰ> μέρη δὲ γίνονται ἑοικότα <ἄλλοις> ἄλλα μέρη ἑκατέρων. τὰ δὲ δίδυμα ἤδη μὲν
 10 ἐγένετο καὶ οὐκ ἑοικότα ἀλλήλοις, τὰ μέντοι πλείστα καὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἑοικότα, ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸν τόκον τις ἐβδομαία συγγενομένη καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸ ὕστερον τῷ προτέρῳ ἑοικός, ὥσπερ δίδυμον. εἰσὶ δὲ καὶ γυναῖκες, αἱ ἑοικότα ἑαυταῖς γεννώσιν αἶ, αἱ δὲ τῷ ἀνδρὶ, ὥσπερ ἡ ἐν
 15 Φαρσάλῳ ἵππος ἡ Δικαία καλουμένη.
 7 Ἐν δὲ τῇ τοῦ σπέρματος ἐξόδῳ πρῶτον μὲν ἡγεῖται πνεῦμα (δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ἐξοδος ὅτι γίνεταί ὑπὸ πνεύματος· οὐδὲν γὰρ ῥιπτεῖται πόρῳ ἄνευ βίας πνευματικῆς)· ὅταν δὲ λάβηται τὸ σπέρμα τῆς ὑστέρας καὶ ἐγχρονισθῇ,
 20 ὕμην περιέσταιται. φαίνεται γάρ, ὅταν πρὶν διαρθρωθῇ καὶ ἐξέλθῃ, οἶον ὥον [ἐν] ὕμηνι περιεχόμενον ἀφαιρεθέντος τοῦ ὀστράκου· ὁ δ' ὕμην φλεβῶν μεστός. πάντα δὲ τὰ πλωτὰ καὶ πτηνὰ καὶ πεζά, εἴτε ζωοτοκεῖται ἢ ὠοτοκεῖται, ὁμοίως γίνεταί· πλὴν τὸν ὀμφαλὸν τὰ μὲν πρὸς τὴν ὑστέ-
 25 ραν ἔχει, τὰ ζωοτοκούμενα, τὰ δὲ πρὸς τῷ ὥῳ, τὰ δ' ἀμφοτέρως, οἶον ἐπὶ γένους τινὸς ἰχθύων. καὶ τὰ μὲν περι-

7 καὶ om C^a || μὲν] δὲ A^a pr C^a || τὰ μὲν—8 μητρὶ damnant Sch Pk || 8 τὰ et 9 ἄλλοις adieci || μέρος δὲ γίνονται τὰ ἑοικότα A^a pr, quae lectio hanc quoque coniecturam suppeditat καὶ κατὰ μέρος δὲ γίνονται ἑοικότα ἑκατέρω, cum ἄλλα (scil βιβλία) μέρη (scil ἔχει) adnotatio marginalis existimanda sit || 9 ἄλλα A^a pr C^a || ἑκατέρω m tr, unde Pk locum sic mutat καὶ κατὰ μέρη δὲ γ. ἐ., ἀλλ' ἕτερα μέρη, ἑκατέρω || 10 μέντοι] μὲν P A^a pr C^a, δὲ A^a re || 12 συλλαμβάνουσα PD^a || 13 πρῶτω A^a || αἶ] αἱ A^a C^a tr, om PD^a || 14 ἑοικότες A^a pr || γεννώσιν αἶ coniect ex tr „quae . . . generant semper“. γεννώσαι codd || 14 ὥσπερ εἴρηται ἡ C^a; ad rem cf Π β 1262^a 21, unde Sch post γυναῖκες inserit καὶ τῶν ἄλλων ζώων || 16 ἡγοῦνται A^a pr; ad rem cf ζμδ 6*9^a 30, ζγβ 737^b 34, πδ 878^b 39 || 17 καὶ om P || 19 λάβῃ A^a pr C^a || 20 φαίνεται] desideres τὸ κύημα || 21 ἐν iure del A-W || 22 τὰ] καὶ P A^a C^a || 23 ζωοτοκεῖ C^a || 24 τῶν ὀμφαλῶν A^a pr || 25 τὰ post ἔχει om C^a || 26 οἶον om PD^a tr.

έχουσιν οἶον ὑμένες, τὰ δὲ χόρια· καὶ πρῶτον μὲν τοῦ
 ἐσχάτου ἐντὸς γίγνεται τὸ ζῶον, εἴθ' ὑμὴν περὶ τοῦτον
 ἄλλος, τὸ μὲν πλείστον προσπεφυκῶς τῇ μήτρᾳ, τῇ δ' ἀφ-
 εστῶς καὶ ὕδωρ ἔχων. μεταξὺ δ' ὑγρότης ὑδατώδης ἢ αἰ- 30
 ματώδης, ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν πρόφορος.

Αὕξεται δὲ τὰ ζῶα πάντα, ὅσα ἔχει ὀμφαλόν, διὰ τοῦ 8
 ὀμφαλοῦ. ὁ δ' ὀμφαλός, ὅσα μὲν κοτυληδόνας ἔχει, πρὸς
 κοτυληδόνι προσπέφυκεν, ὅσα δὲ λείαν ἔχει τὴν ὑστέραν,
 πρὸς τῇ ὑστέρα ἐπὶ φλεβός. σχῆμα δ' ἔχει ἐν τῇ ὑστέρα 35
 τὰ μὲν τετράποδα πάντα ἐκτεταμένα, καὶ τὰ ἄποδα πλάγια, 586^b
 οἶον ἰχθύς, τὰ δὲ δίποδα συγκεκαμμένα, οἶον ὄρνις· καὶ
 ἄνθρωπος συγκεκαμμένος ὥνα μὲν μεταξὺ τῶν γονάτων
 ἔχει, ὀφθαλμοὺς δ' ἐπὶ τοῖς γόνασιν, ὧτα δ' ἐκτός. ἔχει
 δ' ὁμοίως πάντα τὰ ζῶα τὴν κεφαλὴν ἄνω τὸ πρῶτον· 5
 αὐξανόμενα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἔξοδον ὀρμῶντα κάτω περιάγε-
 ται, καὶ ἡ γένεσις ἐστὶν ἡ κατὰ φύσιν πᾶσιν ἐπὶ κεφαλὴν·
 συγκεκαμμένα δὲ καὶ ἐπὶ πόδας γίγνεται παρὰ φύσιν. τὰ
 δὲ τῶν τετραπόδων ἔχει καὶ περιττώματα, ὅταν ἤδη τέλεια
 ᾖ, καὶ ὑγρὸν καὶ σφυράδας, τὰς μὲν ἐν τῷ ἐσχάτῳ τοῦ 10
 ἐντέρου, ἐν δὲ τῇ κύστει οὖρον. τοῖς δ' ἔχουσι κοτυλη-
 δόνας ἐν τῇ μήτρᾳ τῶν ζώων αἰεὶ ἐλάττους γίνονται αἱ
 κοτυληδόνες αὐξανομένου τοῦ ἐμβρύου, καὶ τέλος ἀφανί-

27 χορίω περιέχονται· καὶ πρῶτον μὲν τοῦ ἐσχάτου χορίου
 (χωρίου 1)^a) ἐντὸς PD^aA^a rc || 28 τοῦτο tr Sylb Cs Sch Pk ||
 29 προσπέφυκε D^a tr || δ' || δὲ ἡ PA^a || 30 ὑδατώδης καὶ ἰχωρώ-
 δης ἢ PD^a || αἱματώδης καὶ ὠματώδης ὁ P || 32 αὐξάνεται PD^a ||
 33 πρὸς τῇ κοτ. D^aA^aC^a. articulus deest etiam 511^a 34 || b 1 καὶ ||
 exspectes δὲ. locus omnino suspicionem movet || πλάγιον A^a pr ||
 2 post ὄρνις add ὥστε Pk || 3 συγκεκαμμένος C^a, συγκεκαμ-
 νως P || ὥνα] καὶ ὥνα D^a || 4 ἔχει Sch, ἔχουσι D^a, quare fort
 cum tr ἄνθρωποι συγκεκαμμένοι restituendum est, ἔχων Pk, om
 PA^aC^a || 7 γέννησις et συγκεκαμμένη A^a, ad rem cf ζγδ 777^a
 28 || 8 τὰ δὲ] desideres ἐμβρυα || 9 τέλειον PA^aC^a || 10 σφυράδας
 om D^a || τὰ A^aC^aD^a || τῶν ἐσχάτων, omisso ἐν PA^aC^a || 11 verba
 ἐν δὲ — οὖρον non bene opposita sunt verbis τὰς μὲν —
 ἐντέρου || τοῖς—13 ἀφανίζονται] cf ζγβ 746^a1.

ζονται. ὁ δ' ὀμφαλὸς ἐστὶ κέλυφος περὶ φλέβας, ὧν ἡ
 15 ἀρχὴ ἐκ τῆς ὑστέρας ἐστί, τοῖς μὲν ἔχουσι τὰς κοτυληδόνας
 ἐκ τῶν κοτυληδόνων, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσιν ἀπὸ φλεβός. εἰσὶ
 δὲ τοῖς μὲν μείζουσιν, οἷον τοῖς τῶν βοῶν ἔμβρυστοις, τέττα-
 ρες αἱ φλέβες, τοῖς δ' ἐλάττωσι δύο, τοῖς δὲ πάμπαν μι-
 κροῖς, οἷον ὄρνισι, μία φλέψ. τείνουσι δ' εἰς τὰ ἔμβρυα
 20 αἱ μὲν δύο διὰ τοῦ ἥπατος, ἡ αἱ καλούμεναι πύλαι εἰσὶ,
 πρὸς τὴν φλέβα τὴν μεγάλην, αἱ δὲ δύο πρὸς τὴν ἀορτήν,
 ἡ σχίζεται καὶ γίνεταί ἡ ἀορτὴ δύο ἐκ μιᾶς. εἰσὶ δὲ περὶ
 τὴν συζυγίαν ἑκατέραν τῶν φλεβῶν ὑμένες, περὶ δὲ τοὺς
 ὑμένας ὁ ὀμφαλὸς οἷον ἔλυτρον. ἀψχανομένων δ' αἰεὶ μᾶλ-
 25 λον συμπύπτουσιν αὗται αἱ φλέβες. τὸ δ' ἔμβρυον ἀδρυ-
 νόμενον εἰς τε τὰ κοῖλα ἔρχεται, καὶ ἐνταῦθα δηλόν ἐστι
 κινούμενον, καὶ ἐνίοτε κυλινδεῖται περὶ τὸ αἰδοῖον.
 9 Ὅταν δ' ὠδίνωσιν αἱ γυναῖκες εἰς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα
 ἀποστηρίζονται αὐταῖς οἱ πόνοι, ταῖς δὲ πλείσταις εἰς ὀπό-
 30 τερον ἂν τύχῃ τῶν μηρῶν. ὅσαις δ' ἂν περὶ τὴν κοιλίαν
 σφοδρότατοι γένωνται πόνοι, αὗται τάχιστα τίκτουσιν· καὶ
 ὅσαι μὲν τὴν ὀσφὺν προαλοῦσι, μόλις τίκτουσιν, ὅσαι δὲ
 τὸ ἥτρον, ταχύ. ἂν μὲν οὖν ἀρρενοτοκῇ, προέρχονται οἱ
 ἰχῶρες ὕδαρεῖς ὑπώχροι, ἐὰν δὲ θηλυτοκῇ, αἱματώδεις, ὕγροι
 35 δὲ καὶ οὗτοι· ἐνίαις μέντοι συμβαίνει περὶ τὰς ὠδῖνας καὶ
 οὐδέτερα τούτων. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ζώοις οὐκ ἐπίπονοι
 587^a γίνονται οἱ τόκοι, ἀλλὰ μετριοτέρως ἐπίδηλά ἐστιν ἐνοχλού-
 μενα ὑπὸ τῆς ὠδῖνος· ταῖς δὲ γυναῖξιν συμβαλίνουσιν οἱ
 πόνοι ἰσχυρότεροι, καὶ μάλιστα ταῖς ἐδρααῖαις καὶ ὅσαι μὴ

14 ὁ δ' ὀμφαλὸς κτλ.] cf ζγβ 740^a 30, 745^b 25 || 15 μὲν | μὲν οὖν
 PD^a C^a || τὰς om D^a nescio an recte || 19 ὄρνισι | dissentit a
 libro VI. 561^a 22, 562^a 1, 564^b 27 || 20 et 22 ἡ | ἡ A^a || 20 πύλαι
 αἱ εἰσὶ PA^a C^a || 22 ἡ σχίζεται | σχίζονται D^a tr || καὶ post δὲ
 add A^a re || 23 ἑκατέρων C^a, incert A^a || δὲ om C^a || 25 αὗται |
 αὐτῶν PA^a, om C^a || 29 αὐτοῖς A^a (et Bk errore typo-
 thetarum, opinor) || 30 μερῶν A^a pr tr || 31 γίνονται D^a, γίνων-
 ται Sch, γίνεταί Pk || 32 ὅσαις PC^a || περιαλοῦσι C^a tr || ὅσαις
 PA^a C^a || 33 προσέρχονται A^a C^a || 587^a 3 πόροι A^a pr. ad rem
 cf ζγδ 775^a 27.

εὐπλευροὶ μὴδὲ δύνανται τὸ πνεῦμα κατέχειν. δυστοκοῦσι
 δὲ μᾶλλον καὶ ἂν μεταξὺ ἀποπνεύσωσιν ἀποβιαζόμεναι τῷ 5
 πνεύματι. πρῶτον μὲν οὖν ὑδρωψ ἐξέρχεται κινουμένου
 τοῦ ἐμβρύου καὶ ῥηγνυμένων τῶν ὑμένων, ἔπειτα τὸ ἔμ-
 βρυον, στρεφομένων μὲν τῶν ὑστερῶν, καὶ τοῦ ὑστέρου τὰ
 ἔσω ἐκτὸς ἴσχοντος. καὶ τῆς μαίας ἡ ὀμφαλοτομία μέρος 10
 ἐστὶν οὐκ ἀστόχου διανοίας· οὐ γὰρ μόνον περὶ τὰς δυστο-
 κίας τῶν γυναικῶν τῇ εὐχερείᾳ δύνασθαι δεῖ βοηθεῖν, ἀλλὰ
 καὶ πρὸς τὰ συμβαίνοντα ἀγγλίνου ἐῖναι καὶ περὶ τὴν τοῦ
 ὀμφαλοῦ ἀπόδεσιν τοῖς παιδίοις. ἂν μὲν γὰρ καὶ τὸ ὑστε-
 ρον συνεκπέσῃ, ἐνὶ ᾧ ἀποδεῖται ἀπὸ τοῦ ὑστέρου ὁ ὀμφαλός,
 καὶ ἀποτεμένεται ἄνωθεν. ἥ δ' ἂν ἀποδεθῇ, συμφύεται, τὸ 15
 δὲ συνεχὲς ἀποπίπτει. ἂν δὲ λυθῇ τὸ αἷμα, ἀποθνήσκει
 τοῦ αἵματος ἐκρύντος τὸ ἔμβρυον. ἂν δὲ μὴ συνεχῆσθῃ
 εὐθύς τὸ ὑστερον, ἔξω ὄντος αὐτοῦ τοῦ παιδίου, ἔσω ἀπο-
 τέμνεται ἀποδεθέντος τοῦ ὀμφαλοῦ. πολλάκις δ' ἔδοξε τε-
 θνῆναι τίντεσθαι τὸ παιδίον, ὅταν ἀσθενικοῦ ὄντος, πρὶν ἀπο- 20
 δεθῆναι τὸν ὀμφαλόν, τὸ αἷμα ἔξω εἰς τὸν ὀμφαλὸν καὶ
 τὸ πέριξ τύχῃ ἐξερρηγνῆς· ἀλλὰ τεχνικαί τινες ἤδη τῶν
 μαιῶν γενόμεναι ἀπέθλιψαν εἶσω ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ
 εὐθύς τὸ παιδίον, ὥσπερ ἔξαιμον γενόμενον πρότερον,
 πάλιν ἀνεβίωσεν. γίνεταί δέ, καθάπερ ἐλέχθη πρότε- 25
 ρον, κατὰ φύσιν ἐπὶ κεφαλὴν καὶ τᾶλλα ζῶα, τὰ δὲ

5 βιαζόμενα vult Sch || 6 οὖν] οὖν ὁ A^a || κινουμένου Scal
 e Gaza, γινομένου codd, om tr || 8 μὲν aut delendum aut in
 τε mutandum aut sequenti καὶ τοῦ substituendum est τοῦ δὲ '
 10 μόνον τὰ περὶ PA^aC^a || 13 μὲν m corr Gaza; μὴ PA^aC^a tr,
 ἵνα γὰρ μὴ D^a || 14 ἐρεῖον A^a pr C^a || 15 ἥ dedit Sylb, ἂν add
 Sch, εἰ δ' codd tr || ἀποδοθῇ A^a pr || 16 λυθῇ — 17 συνεχῆσθῃ
 om C^a || 16 τὸ αἷμα] „antequam coaguletur sanguis“ = πρὶν τὸ
 αἷμα παγῆναι tr || 17 ἂν—19 ὀμφαλοῦ] sic locum corr sanare
 studui; verbis hoc modo mutatis partus describitur, ut fieri
 solet. ἂν δὲ μὴ συνεχῆσθῃ εὐθύς τὸ ὑστερον, ἔσω ὄντος αὐ-
 τοῦ, τοῦ παιδίου δ' ἔξω (δ' om A^a pr tr) ἀποτεμένεται ἀπο-
 δεθέντος τ. ὁ. codd. ἂν δὲ μὴ συνεχῆσθῃ τὸ ὑστερον, ἔξω
 ὄντος αὐτοῦ τοῦ παιδίου, οὐκ εὐθύς ἀποτεμένεται ἀ. τ. ὁ. au-
 dacter A-W || 19 τεθνηῶς A^aD^a || 24 ὥσπερ om P.

παιδία καὶ τὰς χεῖρας παρατεταμένα παρὰ τὰς πλευ-
 ράς. ἐξελθόντα δ' εὐθὺς φθέγγεται, καὶ προσάγει πρὸς τὸ
 στόμα τὰς χεῖρας. ἀφήσει δὲ καὶ περίττωμα τὰ μὲν εὐθὺς
 30 τὰ δὲ διὰ ταχέων, πάντα δ' ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τοῦτο πλεον ἢ
 κατὰ μέγεθος· ὃ καλοῦσιν αἱ γυναῖκες μηκώνιον. χρῶμα
 δὲ τούτου αἵματῶδες καὶ σφόδρα μέλαν, καὶ πιττῶδες, μετὰ
 δὲ τοῦτο ἤδη γαλακτῶδες· σπᾶ γὰρ εὐθὺς καὶ τὸν μαστόν.
 πρὶν δ' ἐξελθεῖν οὐ φθέγγεται τὸ παιδίον, οὐδ' ἂν δυστο-
 35 κούσης τὴν κεφαλὴν μὲν ὑπερέχῃ, τὸ δ' ὄλον σῶμα ἔχῃ ἐν-
 787^b τός. ὅσαις δ' ἂν ἐν ταῖς ἀποκαθάρσεσι προεξορμήσωσιν οἱ
 καθαρμοί, δυσπαλλακτότεραι γίνονται τῶν ἐμβρύων. ἐὰν
 δ' αἱ καθάρσεις μετὰ τὸν τόκον ἐλάττους γένωνται, καὶ
 ὅσων μόνον αἱ πρῶται, καὶ μὴ διατελέσωσιν εἰς τὰς τεττα-
 5 ράκοντα, ἰσχύουσιν τε μᾶλλον αἱ γυναῖκες καὶ συλλαμβάνουσι
 θάττον· τὰ δὲ παιδία, ἔστ' ἂν γένωνται τετταράκοντα ἡμε-
 ρῶν, ἐργηγορότα μὲν οὔτε γέλῳ οὔτε δακρύει, νύκτωρ δ'
 ἐνίοτε ἄμφω· οὐδὲ κνιζόμενα τὰ πολλὰ αἰσθάνεται. τὸ δὲ
 πλεῖστον καθεύδει τοῦ χρόνου. αὐξανόμενον δ' αἰεὶ εἰς
 10 τὸ ἐργηγορέναι μεταβάλλει μᾶλλον· καὶ ἐννυπνιαζόμενον δῆ-
 λον μὲν γίνεταί, μνημονεύει δ' ὁπὲρ τὰς φαντασίας. τοῖς
 μὲν οὖν ἄλλοις ζῳοῖς οὐδεμία διαφορὰ τῶν ὄστων, ἀλλὰ
 πάντα τετελεσμένα γίνεταί· τοῖς δὲ παιδίοις τὸ βρέγμα

27 παρατεταμένα Syllb, παρατεταμένας codd. || 29 περίτ-
 τωμα tr Pk, περιττώματα codd || 30 post τοῦτο add τὸ
 περίττωμα, post ἢ add τοῦ παιδὸς PD^a, cum A^a C^a facit
 tr || 32 δὲ] ἐκ δὲ D^a || τοῦτο A^a pr tr || ἡττῶδες C^a || 33 δὲ
 om A^a tr || μαστόν PA^a || 34 οὐδ' ἂν Sch e tr, οὐκ ἂν A^a pr
 C^a, κἂν PD^a || δυστοκοῦσι A^a pr || 35 ὑπερέχει A^a || ἔχει A^a C^a
 h 1 ἀποκαθάρσεσι | fort ἀποκνήσεσι Pk. Ego cum Gaza Scal
 Camo verba ἐν ταῖς ἀ. omittere malim || προεξορμήσωσιν A^a ||
 3 αἱ om PA^a C^a || γίνονται C^a, γένονται A^a || 4 ὅσων Sch ex
 tr || μόνων D^a P pr || τὰ A^a || 6 ἔστ' ἂν Pk, ὅταν codd || τετ.
 Pk, τῶν τετ. A^a pr C^a, πρὸ τετ. PA^a re, μέχρι τῶν τ. D^a. ad rem
 cf ζῳ 779^a 10; Antig 123 ἄχρι γένεται τετταράκοντα ἡμερῶν
 9 αἰεὶ A^a C^a || 11 μὲν om PA^a C^a || contraria leguntur 537^b 14,
 ἐν 461^a 11 || 12 διαφορὰ D^a.

λεπτόν, καὶ ὁψὲ πηγνυται. καὶ τὰ μὲν ἔχοντα γίννεται
ὀδόντας, τὰ δὲ παιδιὰ ἐβδόμῳ μηνὶ ἄρχονται ὀδοντοφυεῖν. 15
φύει δὲ πρῶτον τοὺς προσθίους, καὶ τὰ μὲν τοὺς ἄνωθεν
πρότερον, τὰ δὲ τοὺς κάτωθεν. πάντα δὲ θᾶπτον φύουσιν,
ὅσων αἰ τίτθαι θερμότερον ἔχουσι τὸ γάλα.

Μετὰ δὲ τοὺς τόκους καὶ τὰς καθάρσεις ταῖς γυναιξὶ 11
τὸ γάλα πληθύνεται, καὶ ἐνλαῖς ῥεῖ οὐ μόνον κατὰ τὰς θη- 20
λὰς ἀλλὰ πολλαχῇ τοῦ μαστοῦ, ἐνλαῖς δὲ καὶ κατὰ τὰς
μασχάλας· καὶ διαμένουσιν εἰς τὸν ὕστερον χρόνον στραγγα-
λίδες, ὅταν μὴ ἐκπεμφθῇ μηδ' ἐξέλθῃ <ῆ> ὑγρότης, ἀλλὰ σκλη-
ρωθῇ· ἅπας γὰρ ὁ μαστὸς σομφός ἐστιν οὕτως, ὥστε κἂν ἐν
τῷ πόματι λάβωσι τρίχα, πόνος ἐγγίγνεται ἐν τοῖς μαστοῖς 25
(ὃ καλοῦσι τριχιᾶν), ἕως ἂν ἡ αὐτομάτῃ ἐξέλθῃ θλιβομένη
ἢ μετὰ τοῦ γάλακτος ἐκθηλασθῇ. τὸ δὲ γάλα ἔχουσιν ἕως
ἂν πάλιν συλλάβωσιν· τότε δὲ παύεται καὶ σβέννυται
ὁμοίως ἐπ' ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζωοτόκων καὶ τετρα-
πόδων. τοῦ γάλακτος δ' ἐξιόντος οὐ γίννονται αἰ καθάρσεις 30
ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπεὶ ἤδη τισὶ θηλαζομέναις ἐγένετο κάθα-
σεις. ὅλως δ' ἅμα πολλαχῇ οὐ συμβαίνει ἡ ὁρμὴ τῆς ὑγρό-
τητος, οἷον ταῖς ἐχούσαις αἰμορροΐδας χεῖρους αἰ καθάρ-
σεις ἐπιγίγνονται. ἐνλαῖς δὲ καὶ διὰ τὸ ἰσχεῖν ἰξίας, ὅταν
ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐκκριθῇ, πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὰς ὑστέρας. 35

14 λεπτόν Sylb, λευκόν codd „molle“ tr. etiam 527^b 29
λευκὰ et λεπτὰ, 547^b 26 λεπτοί et λευκοί confunduntur. μαλα-
κόν ci Scal, ex m primus prompsit Cs. de re cf 491^a 31,
495^a 9, ζγβ 744^a 25 || 15 ὀδόντας] ad rem ζγβ 745^b 9 || 16 φύσει
Sch || 18 ὅσον PA^a. de re cf ζγε 789^a 5 || 19 τοκετοὺς D^a ||
20 θηλείας A^a pr C^a || 21 μασθοῦ et 24 μασθός et 25 μασθοῖς
PA^a || 23 ἐκπεμφθῇ PD^a „mittatur“ tr || ἡ add Sch || σκληρωθῇ
Pk, πληρωθῇ codd, πωρωθῇ Coraes || 24 σομφώδης D^a || 25 πό-
ματι C^aD^a || 26 τριχιᾶν] τριχίαν A^aC^aD^a „pilizare“ tr || 27 ἢ
post γάλακτος pon Sch e tr || 28 πάλιν om PA^aC^a || 32 ὅμως
et οὐθὲν PA^aC^a || ἢ om A^a || τῆς ὑγρότητος οἷον om C^a || 33 αἰμορ-
ροΐδας codd || 34 διὰ τὸ ἰσχεῖν ἰξίας Pk, διὰ τῶν ἰξιῶν Scal,
δ. τ. ἰσχίων codd. cf 521^a 29, ζγα 727^a 11.

588^a καὶ ὅσαις δ' ἂν μὴ γιγνομένων τῶν καθάρσεων αἷμα συμ-
πέση ξέμεσαι, οὐδὲν βλάπτονται.

12 Εἴωθε δὲ τὰ παιδία τὰ πλεῖστα σπασμὸς ἐπιλαμβάνειν,
καὶ μᾶλλον τὰ εὐτραφέστερα καὶ γάλακτι χρώμενα πλείονι
5 ἢ παχυτέρῳ καὶ τίτθαις εὐσάρκοις. βλαβερόν δὲ πρὸς
τὸ πάθος καὶ ὁ οἶνος ὁ μέλας μᾶλλον τοῦ λευκοῦ, καὶ ὁ
μὴ ὑδαρῆς, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν φυσιωδῶν, καὶ ἐὰν ἡ κοι-
λία στῇ. τὰ πλεῖστα δ' ἀναιρεῖται πρὸ τῆς ἐβδόμης· διὸ
καὶ τὰ ὀνόματα τότε τίθενται, ὥς πιστεύοντες ἤδη μᾶλλον
10 τῇ σωτηρίᾳ. καὶ ἐν ταῖς πανσελήνοις δὲ μᾶλλον πονοῦσιν.
ἐπικίνδυνον δὲ καὶ ὅσοις τῶν παιδίων οἱ σπασμοὶ ἐκ τοῦ
νώτου ἄρχονται.]

Θ.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἄλλην φύσιν τῶν ζώων καὶ τὴν
γένεσιν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· αἱ δὲ πράξεις καὶ οἱ βίοι
15 κατὰ τὰ ἥθη καὶ τὰς τροφὰς διαφέρουσιν. ἔνεστι γὰρ ἐν
τοῖς πλείστοις καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἵχνη τῶν περὶ τὴν ψυ-
χὴν τρόπων, ἅπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἔχει φανερωτέρας
τὰς διαφοράς· καὶ γὰρ ἡμερότης καὶ ἀγριότης, καὶ πραότης
καὶ χαλεπότης, καὶ ἀνδρεία καὶ δειλία, καὶ φόβοι καὶ θάρρη,
20 καὶ θυμοὶ καὶ πανουργίαι καὶ τῆς περὶ τὴν διάνοιαν συν-
έσεως ἔννευσιν ἐν πολλοῖς αὐτῶν ὁμοιότητες, καθάπερ ἐπὶ
τῶν μερῶν ἐλέγομεν. τὰ μὲν γὰρ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον δια-

588^a 1 καθάρσεων Sch; αἷμα ci (Coraes, e tr prompts Sch.
καθαρσίων αἷμα codd || 4 χρώμενα καὶ πλείονι A^a C^a D^a tr || 5 ἢ]
καὶ codd tr || καὶ] ἢ P || τίτθοις PA^a C^a || 6 οἶνος] ad rem ci
r 457^a 14 || μᾶλλον om PA^a C^a || ὁ in extremo versu in C^a glu-
tine obductum, ut videtur || 8 δ' om (C^a tr || πρὸς C^a || 9 post
τίθενται C^a supra versum litteris minutissimis μετὰ τὴν ἐβδό-
μην ἡμέραν || 10 δὲ om A^a || 11 ἄρχονται] addunt PA^a C^a προ-
ιούσης δὲ τῆς ἡλικίας, quod est initium libri X. || 15 καὶ κατὰ
τὰς A^a; ante τροφὰς paucae litterae erasae sunt || 17 οἵπερ
vult Sch || 18 διατριβάς PE^a || 19 ἀνδρεία A^a || 22 μερῶν refero ad
ζια 488^b 12 sq. ὁμοιότητες. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν μερῶν ἐλέγο-
μεν, τὰ μὲν τῷ μᾶλλον κτλ. A-W propon.

φέρει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς πολλὰ
 τῶν ζώων (ἐνια γὰρ τῶν τοιούτων ὑπάρχει μᾶλλον ἐν ἄν-
 θρώπῳ, ἐνια δ' ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις μᾶλλον), τὰ δὲ τῷ
 ἀνάλογον διαφέρει· ὥς γὰρ ἐν ἀνθρώπῳ τέχνη καὶ σοφία 25
 καὶ σύνοσις, οὕτως ἐνίοις τῶν ζώων ἐστὶ τις ἑτέρα τοιαύτη
 φυσικὴ δύναμις. φανερόν δὲ περὶ ὧν λέγομεν, ἐστὶν ἐπὶ
 τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν βλέψασιν· ἐν τούτοις γὰρ τῶν μὲν
 ὕστερον ἕξεων ἐσομένων ἐστὶν ἰδεῖν οἶον ἵχνη καὶ σπέρματα,
 διαφέρει δ' οὐδὲν ὥς εἰπεῖν ἢ ψυχὴ τῆς τῶν θηρίων ψυ- 588^b
 χῆς κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὥστ' οὐδὲν ἄλογον εἰ τὰ μὲν
 ταῦτα τὰ δὲ παραπλήσια τὰ δ' ἀνάλογον ὑπάρχει τοῖς ἄλλοις
 ζώοις. οὕτω δ' ἐκ τῶν ἀψύχων εἰς τὰ ζῶα μεταβαίνει κατὰ
 μικρὸν ἢ φύσις, ὥστε τῇ συνεχεῖα λαμβάνει τὸ μεθόριον 5
 αὐτῶν καὶ τὸ μέσον ποτέρων ἐστίν. μετὰ γὰρ τὸ τῶν ἀψύχων
 γένος τὸ τῶν φυτῶν πρῶτόν ἐστιν· καὶ τούτων ἕτερον πρὸς
 ἕτερον διαφέρει τῷ μᾶλλον δοκεῖν μετέχειν ζωῆς, ὅλον
 δὲ τὸ γένος πρὸς μὲν τᾶλλα σώματα φαίνεται σχεδὸν ὥσπερ
 ἔμψυχον, πρὸς δὲ τὸ τῶν ζώων ἄψυχον. ἢ δὲ μετάβασις 10
 ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ζῶα συνεχῆς ἐστίν, ὥσπερ ἐλέχθη πρό-
 τερον. ἐνια γὰρ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ διαπορήσειεν ἂν τις
 πότερόν ζῶόν ἐστιν ἢ φυτόν· προσπέφυκε γὰρ, καὶ χωρι-
 ζόμενα πολλὰ διαφθείρεται τῶν τοιούτων, οἶον αἱ μὲν πίν-
 ναι προσπεφύκασιν, οἱ δὲ σωλῆνες ἀνασπασθέντες οὐ δύ- 15

23 ἐν om P || ἀνθρώποις A^aC^a || 25 γὰρ] περ A^aC^a || 26 οὐ-
 τως in C^a nunc deest, fortasse culpa glutinatoris recentis || τοι-
 αύτη ἑτέρα A^aC^a || 27 λέγομεν τὸ τοιοῦτον ἐστὶν ἐπὶ τὴν, sed
 τὸ τοιοῦτον partim altera manu in ras, τὴν altera manu A^a.
 φανερώτατον δ' ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ἐπὶ PD^a, cum A^aC^a facit tr
 Scotus || 28 τῇ P || ἡλικία P || b 1 ὥς εἰπεῖν om A^a pr C^a ||
 3 τοῖς ἄλλοις] πολλοῖς A^aC^a Scot || 4 οὕτως A^a. ad rem cf
 ζμδ 681^a12 || 5 λαμβάνειν PD^aA^a rc || 6 ποτέρων A^a pr || 7 πρό-
 τερόν P || 10 τῶν ζώων] ζῶων PD^a || 11 ἐλέγχθη A^a || πρότερον
 refero ad ^b5, non ad 487^b6 vel 531^a31 || 13 ἢ φυτόν ἐστὶ PD^a ||
 14 οἶον αἱ μὲν] αἱ μὲν γὰρ PD^a || 15 προσπεφύκασιν Sylb
 ex ζιδ 528^a33 et Gaza „adhaerent“ tr, πεφύκασιν codd || αἱ δὲ
 σ. ἀνασπασθεῖσαι P || ἀποσπασθέντες Sch e tr.

νανται ζῆν. ὅλως δὲ πᾶν τὸ γένος τὸ τῶν ὀστρακοδέσμων φυτοῖς
 ἔοικε πρὸς τὰ πορευτικὰ τῶν ζώων. καὶ περὶ αἰσθήσεως, τὰ μὲν
 αὐτῶν οὐδ' ἐν σημαίνεται, τὰ δ' ἀμυδρῶς. ἡ δὲ τοῦ σώ-
 ματος ἐνίων σαρκώδης ἔστι φύσις, οἷον τὰ τε καλούμενα
 20 τήθηα καὶ τὸ τῶν ἀκαληφῶν γένος· ὁ δὲ σπόγγος παντελῶς
 ἔοικε τοῖς φυτοῖς. ἀεὶ δὲ κατὰ μικρὰν διαφορὰν ἕτερα πρὸ
 ἐτέρων ἥδη φαίνεται μᾶλλον ζωὴν ἔχοντα καὶ κίνησιν. καὶ
 κατὰ τὰς τοῦ βίου δὲ πράξεις τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον. τῶν [τε]
 γὰρ φυτῶν ἔργον οὐδὲν ἄλλο φαίνεται πλὴν οἷον αὐτὸ
 25 ποιῆσαι πάλιν ἕτερον, ὅσα γίνονται διὰ σπέρματος· ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ζώων ἐνίων παρὰ τὴν γένεσιν οὐδὲν ἔστιν ἄλλο
 λαβεῖν ἔργον. διόπερ αἱ μὲν τοιαῦται πράξεις κοινὰ πάν-
 των εἰσὶ· προϋούσης δ' αἰσθήσεως ἥδη. περὶ τε τὴν ὀχείαν
 διὰ τὴν ἡδονὴν διαφέρουσιν αὐτῶν οἱ βίοι, καὶ περὶ τοὺς
 30 τόκους καὶ τὰς ἐκτροφὰς τῶν τέκνων. τὰ μὲν οὖν ἀπλῶς,
 ὥσπερ φυτὰ, κατὰ τὰς ὥρας ἀποτελεῖ τὴν οἰκείαν γένεσιν·
 τὰ δὲ καὶ περὶ τὰς τροφὰς ἐκπονεῖται τῶν τέκνων, ὅταν δ'
 589^a ἀποτελέσῃ, χωρίζονται καὶ κοινωνίαν οὐδεμίαν ἔτι ποιοῦν-
 ται· τὰ δὲ συνετώτερα καὶ κοινωνοῦντα μνήμης ἐπὶ πλεόν
 καὶ πολιτικώτερον χρῶνται τοῖς ἀπογόνους. Ἐν μὲν οὖν μέ-
 ρος τῆς ζωῆς αἱ περὶ τὴν τεκνοποιίαν εἰσὶ πράξεις αὐτοῖς.
 5 ἔτι δ' ἕτερον αἱ περὶ τὴν τροφήν· περὶ γὰρ δύο τούτων αἱ

16 τὸ ante τῶν om A^aC^a || 18 οὐδὲν PD^a tr || συναισθάνε-
 ται vult Syllb, ἐπισμαίνεται Sch || 20 τηθηα A^a, τίθηα P || ἀκα-
 λήφων A^aC^a, ἀκαλύφων PD^a || 21 πρὸς P || 22 εἶδη C^a || 23 δὲ |
 τε A^aC^a, om tr || τε] γε Ald Cs Sch, neutrum suo loco est
 24 οὐδὲν ἄλλο ἔργον A^a, ἔ. ἄ. οὐδὲν PD^a || 25 ὅσον A^aC^a
 26 ἐνίων γὰρ παρὰ P, ἐνίοις γὰρ παρὰ D^a || ἄλλο λαβεῖν ἔργον
 A^a pr, λαβεῖν ἔργον ἕτερον PD^a || 28 προσούσης PD^aA^a re tr
 τε om A^a pr C^a || 30 ἀπλῶς ὥσπερ φυτὰ] περὶ τὴν ἄλλην φύ-
 σιν A^a pr C^a aberrantes ad init libri || 31 τὰς] τῆς A^a pr || 32 ἐκ-
 πνεῖται A^a pr || 589 a 2 μνήμης] καὶ μνήμης A^a || πλεῖον PD^a
 3 πολιτικώτερον γε A^a, „magis politice“ tr, ποικιλώτερον A^aC^a,
 πολιτικωτέροις PD^a || ἀπογόνους] ἀπὸ ἀγόνων A^a pr C^a pr || 4 τῆς
 om D^a || 5 ἔτι] ἔν PD^a tr || τροφήν A^a pr || τούτων] exspectes
 τούτω vel ταῦτα.

τε σπουδαὶ τυγχάνουσιν οὔσαι πᾶσι καὶ ὁ βίος. αἱ δὲ τροφαὶ διαφέρουσι μάλιστα κατὰ τὴν ὕλην ἐξ οἷας συννεσθήκασιν. ἡ γὰρ αὐξήσις ἐκάστοις γίγνεται κατὰ φύσιν ἐκ ταύτης. τὸ δὲ κατὰ φύσιν ἡδύ· διώκει δὲ πάντα τὴν κατὰ φύσιν ἡδονήν. 10

Διήρηνται δὲ <καὶ> κατὰ τοὺς τόπους· τὰ μὲν γὰρ 2 πεξὰ τὰ δ' ἔνυδρα τῶν ζώων ἐστίν. τριχῶς δὲ λεγομένης ταύτης τῆς διαφορᾶς, τὰ μὲν τῷ δέχεσθαι τὸν ἀέρα, τὰ δὲ τῷ τὸ ὕδωρ, λέγεται τὰ μὲν πεξὰ τὰ δ' ἔνυδρα· τὰ δ' οὐ δεχόμενα μὲν, πεφυκότες μέντοι πρὸς τὴν κρᾶσιν τῆς ψύ- 15 ξεως τὴν ἀφ' ὁποτέρου τούτων ἱκανῶς, τὰ μὲν πεξὰ τὰ δ' ἔνυδρα καλεῖται [οὔτ' ἀναπνέοντα οὔτε δεχόμενα τὸ ὕδωρ]. τὰ δὲ τῷ τὴν τροφήν ποιεῖσθαι καὶ διαγωγὴν ἐν ἐκατέρῳ τούτων. πολλὰ γὰρ δεχόμενα τὸν ἀέρα καὶ τοὺς τόκους ἐν τῇ γῇ ποιούμενα τὴν τροφήν ἐκ τῶν ἐνύδρων ποιεῖται τόπων καὶ 20 διατρίβει τὸν πλείστον ἐν ὕδατι χρόνον· ἅπερ ἔοικεν ἐπαμφοτερίζειν μόνᾳ τῶν ζώων· καὶ γὰρ ὥς πεξὰ καὶ ὥς ἔνυδρά τις ἂν θείη. τῶν δὲ δεχομένων τὸ ὑγρὸν οὐδὲν ἐστὶ πεξὸν οὐδὲ τὴν τροφήν ἐκ τῆς γῆς ποιεῖται, τῶν δὲ πεξῶν

6 πᾶσαι C^a, sed manu pr corr in πᾶσι || αἱ] πᾶσαι PD^a tr || 9 τῆς αὐτῆς PD^a || 11 καὶ post δὲ (μὲν A^a pr) add Pk monente Schneidero || 12 τριχῶς Scal Casaub Sch e Gaza. διχῶς codd || δὲ] μὲν A^a pr || 13 μὲν γὰρ τῷ A^a pr C^a tr || 14 τὰ δ' οὐχ ὅμοια μὲν Pk || 15 παραπεφυκότες A^a pr || μέντοι] δέ τοι D^a || verba πρὸς (περὶ A^a pr) — 16 ὁποτέρου obscuriora sunt, quare olim conieceram μέντοι παρὰ τὴν κρᾶσιν τὴν τῆς φύσεως ἐφ' ὁπότερον τούτων respiciens ^b22, 490^a14, ζμγ 669^a1 et id, quod Ar κατάψυξιν dicere solet || τῇ κρᾶσει πρὸς τὴν ψύξιν τὴν ἀφ' ἐκατέρου Sch nimis audacter || 16 ἀφ' A^aC^a tr Gaza; cf αν 476^a10. ἐφ' PD^a || ὁποτέρου alterius utrius coni, ἐκατέρου codd || τούτων] scil ἀέρος καὶ ὕδατος || μὲν γὰρ π. C^a || 17 ἀνάπνεα A^a pr C^a || verba οὔτ' — ὕδωρ certe superflua sunt, quia iam ad superius δεχόμενα μὲν supplendum est οὔτε τὸν ἀέρα οὔτε τὸ ὕδωρ || 18 τὰ δὲ τῷ] A^aC^a tr Gaza, τρίτα δὲ τῷ Pk, τῷ δὲ PD^a || 20 ὑδαρῶν A^a || 21 ἅπερ] ἅπερ ὡς D^a || ἐπαμφοτερίζουσι PD^a || 22 ὡς alt om A^a || 23 δὴ Pk || ἐστὶ A-W, αὐτῶν A^aC^a tr, οὔτε PD^a || post πεξὸν add οὔτε πτηνόν PD^a, post πτηνόν add ἐστὶν Pk.

25 καὶ δεχομένων τὸν ἀέρα πολλὰ <ἐκ τοῦ ὕδατος>, καὶ τὰ μὲν
οὕτως ὥστε μὴδὲ ζῆν δύνασθαι χωριζόμενα τῆς τοῦ ὕδατος
φύσεως, οἷον αἶ τε καλούμεναι θαλάττιαι χελῶναι καὶ κρο-
κόδειλοι καὶ ἵπποι ποτάμιοι καὶ φῶκαι καὶ τῶν ἐλαττόνων
ζώων οἷον αἶ τ' ἐμύδες καὶ τὸ τῶν βατράχων γένος· ταῦτα
30 γὰρ ἅπαντα μὴ διὰ τινος ἀναπνεύσαντα χρόνον ἀποπνίγε-
ται. καὶ τίκτει δὲ καὶ ἐκτρέφει ἐν τῷ ξηρῷ· τὰ δὲ πρὸς
τῷ ξηρῷ, διάγει δ' ἐν τῷ ὑγρῷ. περιτιτότατα δὲ πάντων ὁ
δελφὶς ἔχει τῶν ζώων, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτόν ἐστι [καὶ]
589^b τῶν ἐνύδρων [καὶ τῶν ἄλλων κητωδῶν, ὅσα τοῦτον ἔχει
τὸν τρόπον], οἷον φάλαινα καὶ ὅς' ἄλλ' αὐτῶν ἔχει αὐλόν.
οὐ γὰρ ῥάδιον οὐτ' ἐνυδρον θεῖναι μόνον τούτων ἕκαστον
οὔτε πεζόν, εἰ πεζὰ μὲν τὰ δεχόμενα τὸν ἀέρα θετέον, τὰ
δὲ τὸ ὕδωρ ἐνυδρα τὴν φύσιν. ἀμφοτέρων γὰρ μετείληφεν·
5 καὶ γὰρ τὴν θάλατταν δέχεται καὶ ἀφίησι κατὰ τὸν αὐλόν,
καὶ τὸν ἀέρα τῷ πνεύμονι. τοῦτο γὰρ ἔχουσι τὸ μύριον
καὶ ἀναπνεύουσιν· διὸ καὶ λαμβανόμενος ὁ δελφὶς ἐν τοῖς
δικτύοις ἀποπνίγεται ταχέως διὰ τὸ μὴ ἀναπνεῖν. καὶ ἔξω
δὲ ζῆ πολὺν χρόνον μύζων καὶ στένων, ὥσπερ καὶ τὰλλα
10 τῶν ἀναπνεόντων ζώων· ἔτι δὲ καθεύδων ὑπερέχει τὸ ῥύγχος,
ὥπως ἀναπνέη. τὰ δ' αὐτὰ τάττειν εἰς ἀμφοτέρας τὰς δι-
αιρέσεις ἄτοπον, ὑπεναντίους οὕσας· ἀλλ' ἔοικεν εἶναι τὸ
ἐνυδρον ἔτι προσδιοριστέον. τὰ μὲν γὰρ δέχεται τὸ ὕδωρ
καὶ ἀφίησι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣνπερ τὰ ἀναπνεόντα
15 τὸν ἀέρα, καταψύξεως χάριν, τὰ δὲ διὰ τὴν τροφήν· ἀν-

25 ἐκ τοῦ ὕδατος adieci sequens A-W, qui add ε. τ. ὑ.
ποιεῖται || 27 κροκόδειλος A^a || 29 ante ζώων add εἶνα Pk sua-
dente Schneidero || τε μύδες codd tr || 30 γὰρ] exspectes δὲ ||
31 τίκτει δὲ] ἐτίκτει A^a C^a || τὰ δὲ πρὸς τῷ ξηρῷ om P A^a re ||
32 περιτιτότερα A^a pr C^a || ἡ A^a || 33 ὅχει C^a || ἄλλο τῶν τοιού-
των PD^a || verba seclusa delenda videntur. A-W verba
33 καὶ εἴ—h 1 ἐνύδρων del || ἄλλων om P || 2 φάλαινα A^a C^a
3 ῥάδιον] ἴδιον PD^a || οὐτ' A^a corr || 4 τὴν om A^a pr C^a || 6 πλε-
ῦμονι PD^a || 9 ἄλλα A^a C^a, τὰ ἄλλα D^a || 11 τὸ δ' αὐ A^a C^a, ma-
nus re post τάττειν in A^a inser αὐτά || 12 ὑπεναντίας D^a
15 τὴν om A^a.

ἀγκη γὰρ ἐν ὑγρῷ λαμβάνοντα ταύτην καὶ τὸ ὑγρὸν ἔμα
δέχεσθαι, καὶ δεχόμενα ὄργανον ἔχειν ᾧ ἐκπέμπει. τὰ μὲν
οὖν ἀνάλογον τῇ ἀναπνοῇ χρώμενα τῷ ὑγρῷ βράγχια ἔχει,
τὰ δὲ διὰ τὴν τροφήν αὐτὸν τῶν ἐναίμων ζώων. ὁμοίως
δὲ τὰ τε μαλάκια καὶ τὰ μαλακόστρακα· καὶ γὰρ ταῦτα δέ- 20
χεται τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν τροφήν. ἔνυδρα δ' ἐστὶ τὸν ἕτε-
ρον τρόπον, διὰ τὴν τοῦ σώματος κρᾶσιν καὶ τὸν βίον,
ὅσα δέχεται μὲν τὸν ἀέρα ζῆ δ' ἐν τῷ ὑγρῷ, ἢ ὅσα δέχε-
ται μὲν τὸ ὑγρὸν καὶ ἔχει βράγχια, πορεύεται δ' εἰς τὸ
ξηρὸν καὶ λαμβάνει τροφήν. ἐν δὲ μόνον νῦν ὥπται τοι- 25
οῦτον, ὁ καλούμενος κορδύλος· οὗτος γὰρ πνεύμονα μὲν
οὐκ ἔχει ἀλλὰ βράγχια, τετράπουν δ' ἐστὶν ὥς καὶ πεξεύειν
πεφυκός. τούτων δὲ πάντων ἔοικεν ἡ φύσις ὥσπερανεὶ
διεστράφθαι, καθάπερ τῶν τ' ἀρρένων ἔνια γίγνεται θηλυκὰ
καὶ τῶν θηλέων ἀρρενωπά. ἐν μικροῖς γὰρ μορίοις λαμ- 30
βάνοντα τὰ ζῶα διαφορὰν μέγα διαφέρειν φαίνεται κατὰ
τὴν τοῦ ὅλου σώματος φύσιν. δηλοῖ δ' ἐπὶ τῶν ἐκτεμνο-
μένων· μικροῦ γὰρ μορίου πηρωθέντος εἰς τὸ θῆλυ μετα- 590^a
βάλλει τὸ ζῶον, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ἐν τῇ ἐξ ἀρχῆς συ-
στάσει ἀκαριαίου τινὸς μεταβάλλοντος τῷ μεγέθει, ἂν ἢ
ἀρχοειδές, γίγνεται τὸ μὲν θῆλυ τὸ δ' ἄρρεν, ὅλως δ' ἀν-
αιρεθέντος οὐδέτερον, ὥστε καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἔνυδρον 5
εἶναι κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους, ἐν μικροῖς μορίοις γι-

16 λαμβάνειν PD^a || 17 δεχόμενα Cs, δεχόμεναι C^a, δεχόμενον
A^a, τὸ δεχόμενον PD^a || ἔχει PD^a || ἢ (i e ἢ) ἐκπέμπει P || 18 ὑγρῷ
θερωῶ A^a pr C^a || 21 ἔνυδρα PD^a || 26 κορδύλος A^a, qui in marg
ἐν ἄλλω γρ κορδύλος, C^aD^a || πλεύμονα D^a || 27 post βράγχια
(βραγχία A^aC^a) repetunt verba 24 πορεύεται—25 τροφήν A^aC^a ||
28 ἔοικεν] πέφυκεν P || ὥσπερ εἰ D^a, ὥσπερ ἀεὶ A^a pr C^a || 29 δι-
εφεῦσθαι A^aC^a || τ' om A^aC^a || 30 θηλείων P, θηλυκῶν A^aC^a ||
31 φαίνονται PD^a || 32 δηλοῖ] δῆλον A-W (ut Casaub) temere
e ζγα 716^b 5. δηλοῖ saepe impers. usurpatur velut ζμβ 651^b 21,
660^a 25, δ 691^a 17 || 530 a 3 ἐὰν PD^a || 5 οὐδ' ἕτερον A^a || τὸ alte-
rum om PD^a || ὥστε καὶ τῷ πεζὸν καὶ ἔνυδρον εἶναι Pk, Syl-
burgium secutus, qui pro τὸ maluit τῷ || 6 γενομένης τῆς μ.
P, τεινομένης τῆς μ. A^a pr, τῆς μ. γιγνομένης D^a.

γνομένης τῆς μεταβολῆς. [διὸ συμβαίνει γίνεσθαι τὰ
 μὲν περὶ τὰ δ' ἔνυδρα τῶν ζώων.] καὶ τὰ μὲν οὐκ ἐπ-
 αμφοτερίζει, τὰ δ' ἐπαμφοτερίζει, διὰ τὸ μετέχειν τι τῆς
 10 ὕλης ἐν τῇ συστάσει τῆς γενέσεως, ἐξ οἷας ποιεῖται τὴν
 τροφήν· προσφιλές γὰρ ἐκάστῳ τῶν ζώων τὸ κατὰ φύσιν,
 ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον.

Διηρημένων δὲ τῶν ζώων εἰς τὸ ἔνυδρον καὶ περὶ τρι-
 χῶς, τῷ τε δέχεσθαι τὸν ἀέρα ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ τῇ κράσει τῶν
 15 σωμάτων, τὸ δὲ τρίτον ταῖς τροφαῖς, ἀκολουθοῦσιν οἱ βίοι
 κατὰ ταύτας τὰς διαιρέσεις· τὰ μὲν γὰρ κατὰ τὴν κρᾶσιν
 καὶ τὴν τροφήν ἀκολουθοῦσι, καὶ κατὰ τὸ δέχεσθαι τὸ ὕδωρ
 ἢ τὸν ἀέρα, τὰ δὲ τῇ κράσει καὶ τοῖς βίοις μόνον. τῶν
 μὲν οὖν ὁστρακοδέρμων ζώων ἔνια μὲν ἀκινήτιστα τρέφε-
 20 ται τῷ ποτίμῳ· διηθεῖται γὰρ διὰ τῶν πυκνῶν διὰ τὸ
 λεπτότερον εἶναι τῆς θαλάττης συμπεττομένης, ὥσπερ καὶ
 τὴν ἐξ ὑπαρχῆς λαμβάνει γένεσιν. ὅτι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ
 πότιμον ἔνεστι καὶ τοῦτο διηθεῖσθαι δύναται, φανερόν ἐστιν·
 ἥδη γὰρ εἰληφέναι τούτου συμβέβηκε πείραν· ἐὰν γὰρ τις
 25 κήρινον πλάσας λεπτὸν ἀγγεῖον καὶ περιδήσας καθ' ἑαυτὴν
 τὴν θάλατταν κενόν, ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ λαμβάνει ὕδατος
 πληθος, καὶ τοῦτο φαίνεται πότιμον. αἱ δ' ἀκαλῆσαι τρέ-
 φονται ὅτι ἂν προσπέσῃ ἰχθυῖδιον. ἔχει δὲ τὸ στόμα ἐν
 μέσῳ· δῆλον δὲ τοῦτο μάλιστ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν μεγάλων. ἔχει
 30 δὲ καὶ ὥσπερ τὰ ὅστρεα, ἢ ὑποχωρεῖ ἔξω ἢ τροφήν, πόρον.

7 διὸ om PD^a. „propter quod accidit“ tr. verba διὸ—
 8 ζώων ut glossema seclusi || 8 ἐπαμφοτερίζειν utrobique C^a ||
 9 τί om A^aC^a || 12 πρότερον i e 589^a 9 || 13 δι' exspectes δι' ||
 13 τὸ om A^aC^a || 14 τὸ omisso τε PD^a || 19 ἔνια | τὰ PD^a || κινή-
 τίσοντα A^a pr C^a || 20 γὰρ | δὲ A^a || διὰ τῶν πυκνῶν pariter ob-
 securum atque ζμδ 683^b 21 ἐν ὑμένι δ' ἐστί, δι' οὗ διηθεῖ τὸ
 πότιμον || 21 θαλάσσης A^a || συμπεττομένων P, συμπεττόμενον
 Cs Sch Pk || 23 ἐστι καὶ ταύτη δ. PD^a || 24 ταύτω P, τοῦτο
 A^aC^a || συμβέβηκέ τιαι π. PD^a; ad rem cf μ 358^b 35 || 27 ἀκαλῆσαι
 et 31 ἀκαλῆσαι D^a || 28 ὅταν A^aC^a || 29 verba ἔχει — 30 πόρον
 repugnant eis quae leguntur ζιδ 531^b 8 et ζμδ 681^b 7 || 30 καὶ
 om PD^a || τροφήν ἔξω, omisso ἢ, A^a pr C^a tr.

ἔστι δ' οὗτος ἄνω· ἔοικε γὰρ ἢ ἀκαλήφῃ ὥσπερ τὸ ἔσω
εἶναι τῶν ὀστρέων τὸ σαρκῶδες, τῇ δὲ πέτρᾳ χοῦσθαι ὡς
ὀστρέῳ. καὶ αἱ λεπάδες δ' ἀπολνόμεναι μεταχωροῦσι καὶ
τρέφονται. ὅσα δὲ κινητικά, τὰ μὲν ζωοφαγοῦντα τρέφεται 590^b
τοῖς μικροῖς ἰχθυοῖς, οἷον ἡ πορφύρα· σαρκοφάγον γὰρ
ἔστι, διὸ καὶ δελεάζεται τοῖς τοιούτοις· τὰ δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ
θαλάττῃ φρυμένοις. αἱ δὲ χελῶναι αἱ θαλάττιαι τὰ τε
κογχύλια νέμονται (ἔχουσι γὰρ τὸ στόμα ἰσχυρότατον πάν- 5
των. ὅτου γὰρ ἂν ἐπιλάβηται, ἢ λίθου ἢ ἄλλου ὁτουοῦν,
ἀπεσθίει καὶ κατάγνυσιν), καὶ ἐξιοῦσα τὴν πόαν νέμεται.
πονοῦσι δὲ καὶ ἀπόλλυνται πολλάκις, ὅταν ἐπιπολάζουσαι
ξηρανθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου· καταφέρεσθαι γὰρ πάλιν οὐ
δύνανται ῥαδίως. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ μαλακό- 10
στρακα· καὶ γὰρ ταῦτα παμφάγα· καὶ γὰρ λίθους καὶ ἰλὺν
καὶ φνκία νέμονται καὶ κόπρον, οἷον οἱ πετραῖοι τῶν
καρκίνων, καὶ σαρκοφαγοῦσιν. οἱ δὲ κάραβοι κρατοῦσι
μὲν καὶ τῶν μεγάλων ἰχθύων, καὶ τις συμβαίνει περι-
πέτεια τούτων ἐνίοις· τοὺς μὲν γὰρ καράβους οἱ πολύ- 15
ποδες κρατοῦσιν, ὥστε κἂν ὄντας πλησίον ἐν ταύτῳ δικτύῳ
αἰσθῶνται, ἀποθνήσκουσιν οἱ κάραβοι διὰ τὸν φόβον· οἱ
δὲ κάραβοι τοὺς γόγγρους· διὰ γὰρ τὴν τραχύτητα οὐκ ἐξ-
ολισθάνουσιν αὐτῶν· οἱ δὲ γόγγροι τοὺς πολύποδας κατ-
εσθίουσιν οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς διὰ τὴν λειότητα δύνανται 20

31 οὕτως A^a pr, αὐτὸς PD^a A^a rc, οὗτος αἰνός C^a || 32 εἶναι
punctis suppositis deletum in A^a || 33 ὀστρεα P || verba καὶ
—^b 1 τρέφονται del Sch ut prave repetita ex ξιδ 548^a27 || ἀπο-
λνόμεναι A^a pr C^a || b 1 κινητικά μὲν ζωοφαγοῦντα δὲ τρέφεται
A^a C^a || 3 τοῖς om PC^a || τοιούτοις τάδε. καὶ C^a || τῇ om A^a C^a ||
5 ἰσχυρότερον P || 6 οὗ A^a || ὁτονοῦν A^a pr || 8 ἀπολλύνονται
A^a C^a || 9 ὑπερξηρανθῶσιν PD^a || 11 ἰλὺν] ὕλην PD^a || 12 κόπριον
A^a pr || 13 αἱ A^a || verba οἱ δὲ—32 τρόπον del A-W; sane non-
nulla offendunt || 14 περιπέτεια C^a || 16 post κρατοῦσιν Sch ex
Antig Car c 99. inserendum censet οὐδὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ὀστρά-
κων πάσχουσιν, nescio an recte || ὄντα PA^a C^a || 17 αἰσθάνων-
ται A^a C^a || 19 κατεσθίουσιν] οὐκ ἐσθίουσιν A^a pr, ἀλλ' οὐκ ἐσθί-
ουσι in manu sec, Gaza || 20 δύνανται PA^a C^a.

χρησθαι. [τὰ δὲ μαλάκια πάντα σαρκοφάγα ἐστίν.] νέμονται δ' οἱ κάραβοι τὰ ἰχθύδια θηρεύοντες παρὰ τὰς θαλάμας· καὶ γὰρ ἐν τοῖς πελάγεσιν ἐν τοῖς τοιούτοις γίνονται τόποις, οἱ ἂν ὥσι τραχεῖς καὶ λιθώδεις· ἐν τούτοις γὰρ
 25 ποιοῦνται καὶ τὰς θαλάμας· ὅτι δ' ἂν λάρη, προσάγεται πρὸς τὸ στόμα τῇ δικρῷ χηλῇ καθάπερ οἱ καρκίνοι. βαδίζει δὲ κατὰ φύσιν μὲν εἰς τοῦμπροσθεν, ὅταν ἄφορος ᾖ, καταβαλὼν τὰ κέρατα πλάγια· ὅταν δὲ φοβηθῇ, φεύγει ἀνὰ πάλιν καὶ μακρὰν ἐξακοντίζει. μάχονται δὲ πρὸς ἀλλήλους
 30 ὥσπερ οἱ κριοὶ τοῖς κέρασιν. ἐξαιρόντες καὶ τύπτοντες· ὁρῶνται δὲ μετ' ἀλλήλων καὶ ἀθρόοι πολλάκις ὥσπερ ἀγέλη.

Τὰ μὲν οὖν μαλακόστρακα τοῦτον ζῆ τὸν τρόπον, τῶν δὲ μαλακίων αἱ τευθίδες καὶ αἱ σηπταὶ κρατοῦσι καὶ τῶν
 591^a μεγάλων ἰχθύων. οἱ δὲ πολύποδες μάλιστα κογχύλια συλλέγοντες, ἐξαιροῦντες τὰ σαρκία, τρέφονται τούτοις· διὸ καὶ τοῖς ὀστράκοις οἱ θηρεύοντες γνωρίζουσι τὰς θαλάμας αὐτῶν. ὅτι δὲ λέγουσί τινες, ὥς αὐτὸς αὐτὸν ἐσθίει, ψευδὲς ἐστίν·
 5 ἀλλ' ἀπεδηδεσμένας ἔχουσιν ἔνιοι τὰς πλεκτάνας ὑπὸ τῶν γόγγρων.

Οἱ δ' ἰχθύες τοῖς μὲν κυήμασι τρέφονται πάντες, ὅταν οἱ χρόνοι καθήκωσιν οὗτοι, τῇ δ' ἄλλην τροφῇν οὐ τὴν αὐτὴν ποιοῦνται πάντες. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσι σαρκο-
 10 φάγοι μόνον, οἷον τὰ τε σελάχη καὶ οἱ γόγγροι καὶ αἱ χάνναι καὶ οἱ θύννοι καὶ λάβρακες καὶ σινόδοντες καὶ ἄμια καὶ ὀρφῶ καὶ μύραιναι· αἱ δὲ τρίγλαι καὶ φυκίοις τρέφον-

21 verba τὰ — ἐστίν (ἐστί A^a) del Pk monente Schneidero, post 32 τρόπον transponi vult Scal || 22 περὶ A^a || 23 πελ. ἐν | πελ. μὲν A^a pr C^a || 24 οἷοι PD^a tr || ταύτοις | τοῖς τοιούτοις PD^a || 25 καὶ om PD^a tr || δὲ post ἂν A^aC^a, om P || 27 τὸ πρόσθεν PD^a || 28 καταβάλλων PD^aA^a || 31 πολλάκις καὶ ἀθρόοι PD^a || 32 τοιοῦτον C^a || 33 αἱ alterum om A^a, αἱ σ. καὶ αἱ τ. D^a || 591 a 1 μάλιστα τὰ κογχ. A^aC^a || 2 ἐξαιρόντες PD^a || 4 ὅτι | ὅ PD^aA^are || ψευδὲς PD^a || 5 ἀπεδηδεσμένας Pk A-W, ἀπεδιδεσμένας A^a pr C^a, ἐπεδηδεσμένας A^a re, περιεδηδεσμένας D^a, incerto P || 11 συνόδοντες A^aC^a tr || ἄμια P, ἄμναι E^a || 12 ὀρφοὶ A^a(^a)D^a, ὀρφὸς PE^a καὶ μύραιναι post 11 θύννοι A^aC^a || καὶ ante φ. om PD^a.

ται καὶ ὀστρέοις καὶ βορβόρῳ καὶ σαρκοφαγοῦσιν· [κέφαλοι
 δὲ τῷ βορβόρῳ] ὁ δὲ δάσκιλλος τῷ βορβόρῳ καὶ κόπρῳ,
 σκάρος δὲ καὶ μελάνουρος φυνκίοις, ἡ δὲ σάλπη τῇ κόπρῳ 15
 καὶ φυνκίοις· βόσκεται δὲ καὶ τὸ πράσιον, θηρεύεται δὲ καὶ
 κολοκύνθη μόνη τῶν ἰχθύων. ἀλληλοφαγοῦσι δὲ πάντες
 μὲν πλήν κεστρέως, μάλιστα δ' οἱ γόγγροι. ὁ δὲ κέφαλος
 καὶ ὁ κεστρεύς ὅλως μόνοι οὐ σαρκοφαγοῦσιν· σημεῖον δέ,
 οὔτε γὰρ ἐν τῇ κοιλίᾳ πώποτ' ἔχοντες εἰλημμένοι εἰσὶ τοι- 20
 οὔτον οὐδέν, οὔτε δελέατι χρῶνται πρὸς αὐτοὺς ζῶων σαρ-
 ξίν ἀλλὰ μάζῃ. τρέφεται δὲ πᾶς κεστρεύς φυνκίοις καὶ
 ἄμμῳ. ἔστι δ' ὁ μὲν κέφαλος, ὃν καλοῦσιν τινες χελῶνα,
 πρόσγειος, ὁ δὲ περαίας οὗ· βόσκεται δ' ὁ περαίας τὴν ἐφ'
 αὐτοῦ μύξαν, διὸ καὶ νῆστις ἐστὶν αἰί. οἱ δὲ κέφαλοι νέ- 25
 μονται τὴν ἰλύν, διὸ καὶ βαρεῖς καὶ βλεννώδεις εἰσὶν, ἰχθύν
 δ' ὅλως οὐκ ἐσθίουσιν· διὰ δὲ τὸ ἐν τῇ ἰλύϊ διατρίβειν ἐξ-
 ανακολυμβῶσι πολλάκις, ἵνα περιπλύνωνται τὸ βλέννος.
 τὸν δὲ γόνον αὐτῶν οὐδὲν ἐσθίει τῶν θηρίων, διὸ γίννον-
 ται πολλοί· ἀλλ' ὅταν αὐξηθῶσι, τότε κατεσθίονται ὑπὸ τε 30
 τῶν ἄλλων ἰχθύων καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀχάρνου. λαίμαρ- 591^b
 γος δὲ μάλιστα τῶν ἰχθύων ὁ κεστρεύς ἐστὶ καὶ ἄπληστος,
 διὸ ἡ κοιλία περιτείνεται, καὶ ὅταν ἡ μὴ νῆστις, φαῦλος·
 ὅταν δὲ φοβηθῇ, κρύπτει τὴν κεφαλὴν ὥς ὅλον τὸ σῶμα

13 καὶ ὀστρέω („ostris“) καὶ βορβόρῳ τρέφονται A^aC^a tr || κέ-
 φαλοι δὲ τῷ βορβόρῳ om PD^a tr, quare seclusi respiciens
 etiam ^a25 || 14 δασκίλλος C^a, δασκίλλος A^a || καρπῷ A^aC^a tr ||
 15 μελανοῦρος PD^a || 16 βράσιον A^aC^a tr, πράσον Niphus
 Karsch, fort recte || 17 κολοκύντη PD^a || 20 πῶ om PD^a ||
 ἔχουσιν A^aC^a || 21 ζῶων σαρξὶ πρὸς αὐτῶν PD^a || 22 ante πᾶς
 add καὶ A^aC^a, ἀλλὰ τρέφεται πᾶς P || φύκη PD^a || 24 πρόσγηρος
 P, πρόσγηρος D^a || παρέας A^aC^a tr || 26 ἕλην PD^a || βλενώδεις et
 28 βλέννος PD^a || ἰχθύς C^a, unde ἰχθῦς δ' ἄλλους οὐκ ἐ. A-W
 27 δέ] τε PD^aA^a re, om A^a pr || ταῖς ἰλύσι D^a || 30 τε om A^aC^a |
 b1 ἀρχάρνου D^a, ἀρχάνου P, ἀθαρίνου (i e ἀθερίνου) A^aC^a
 „atharino“ vel „acharino“ tr, ἀχάρνου a Basil edd seq ||
 2 ἐστὶν ὁ κεστρεύς PD^a; recte A-W propter sequens σαρκο-
 φαγεῖ δὲ καὶ σινόδων nomen κεστρεύς in dubium vocant || 3 ἡ
 μὴ] μὲν ἡ D^a, ἡ μὲν P.

5 κρύπτων. σαρκοφαγεῖ δὲ καὶ ὁ σινόδων, καὶ τὰ μαλάκια
κατεσθίει. πολλάκις δὲ καὶ οὗτος καὶ ἡ χάννα ἐκβάλλουσι
τὰς κοιλίας διώκοντες τοὺς ἐλάττους ἰχθύς, διὰ τὸ πρὸς τῷ
στόματι τὰς κοιλίας τῶν ἰχθύων εἶναι καὶ στόμαχον μὴ
ἔχειν. τὰ μὲν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, σαρκοφάγα μόνον ἐστίν,
10 οἶον δελφίς καὶ σινόδων καὶ χρύσοφρυς καὶ οἱ σελαχώδεις
τῶν ἰχθύων καὶ τὰ πελάγια· τὰ δ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ νέ-
μονται μὲν τὸν πηλὸν καὶ τὸ φῦκος καὶ τὸ βρύον καὶ τὸ
καλούμενον καυλλόν καὶ τὴν φρυμένην ὕλην, οἶον φυκίς
καὶ κωβιὸς καὶ οἱ πετραῖοι· ἡ δὲ φυκίς ἄλλης μὲν σαρκὸς
15 οὐχ ἄπτεται, τῶν δὲ καρίδων. πολλάκις δὲ καὶ ἀλλήλων
ἄπτονται, καθάπερ εἴρηται, καὶ τῶν ἐλαττόνων οἱ μέζους.
σημεῖον δ' ὅτι σαρκοφαγοῦσιν· ἀλίσκονται γὰρ τοιούτοις δε-
λέασιν. καὶ ἁμῖα δὲ καὶ θύννος καὶ λάβραξ τὰ μὲν πολλὰ
σαρκοφαγοῦσιν, ἄπτονται δὲ καὶ φυκίων. ὁ δὲ σάργος
20 ἐπινέμεται τῇ τρίγλῃ, καὶ ὅταν ἡ τρίγλη κινήσασα τὸν πη-
λὸν ἀπέλθῃ (δύναται γὰρ ὀρύττειν), ἐπικαταβάς νέμεται καὶ
τοὺς ἀσθενεστέρους ἑαυτοῦ κωλύει συνεπινεῖν. δοκεῖ δὲ
τῶν ἰχθύων ὁ καλούμενος σκάρος μηρυκάζειν ὥσπερ τὰ
τετράποδα μόνος. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἰχθύσιν ἡ θίρα
25 τῶν ἡττόνων καταντικρὺ γίγνεται τοῦ στόματος, ὥνπερ πε-
φύκασι τρόπον νεῖν· οἱ δὲ σελαχώδεις καὶ οἱ δελφῖνες καὶ

5 et 10 σινόδων A^aC^a || 6 χάννη PD^a || 7 ἰχθύας PD^a ||
10 δελφίς corruptum putant A-W || 11 τῶν] δὲ τῶν A^a || πελά-
για conieci, μαλάκια codd, quae scriptura ferri non potest ||
13 φῦκίς A^aC^a pr, φώκίς C^a rc || 14 ἡ δὲ φύκίς A^a, οἱ δὲ φύκες
PC^a || 15 ἄπτονται P || 16 καθάπερ εἴρηται om A^aC^a || 18 ἁμῖα D^a,
ἁμμεῖα P; ἁμνῖα E^a || θύννις PD^a „thyurus“ vel „thinnus“ tr ||
19 ante ἄπτονται add ἀλίσκονται γὰρ τοιούτοις δελείαςιν A^a ||
19 σάργος A^aC^a || 20 ἐπιλέγεται PE^a || τὴν τρίγλαν PD^a || τρίγλα
A^aC^a || 22 συνεπιβαίνειν PD^a, „adnatare simul“ tr || 23 ὁ] καὶ
ὁ PD^a tr || 25 τοῖς στόμασιν PD^a „ex opposito sit oris“ tr ||
26 νεῖν] νῦν D^a, om A^aC^a || δὲ] μὲν οὖν ἄλλοι A^a || οἱ om PD^a ||
verba καὶ οἱ δ. 27 κητώδεις et subinde διό — 30 θαναμαστή
del A-W; sed eorum argumenta non sufficiunt, praesertim
cum locus ζμδ 696^b24 huic simillimus sit.

πάντες οἱ κητώδεις ὕπτιοι ἀναπίπτοντες λαμβάνουσιν· κάτω
 γὰρ τὸ στόμα ἔχουσιν. διὸ σώζονται μᾶλλον οἱ ἐλάττους.
 εἰ δὲ μή, πάμπαν ἂν ὀλίγοι δοκοῦσιν εἶναι· καὶ γὰρ ἡ τοῦ
 δελφῖνος ὀξύτης καὶ δύναμις τοῦ φαγεῖν δοκεῖ εἶναι θαν- 30
 μαστή. τῶν δ' ἐγγελύων τρέφονται ὀλίγαι μὲν τινες καὶ
 ἐνιαχοῦ καὶ τῇ ἰλύϊ καὶ σιτίοις, ἐὰν τις παραβάλλῃ, αἱ μὲν- 592^a
 τοι πλεῖσται τῷ ποτίμῳ ὕδατι· καὶ τοῦτο τηροῦσιν οἱ ἐγ-
 χελυνοτρόφοι ὅπως ὅτι μάλιστα καθαρόν ἦ, ἀπορρέον ἀεὶ
 καὶ ἐπιρρέον ἐπὶ πλαταμώνων, ἢ κονιῶντες τοὺς ἐγγελεῶ-
 νας. ἀποπνίγονται γὰρ ταχύ, ἐὰν μὴ καθαρόν ἦ τὸ ὕδωρ. 5
 ἔχουσι γὰρ τὰ βράγχια μικρά. διόπερ ὅταν θηρεύωσι, τα-
 ράττους τὸ ὕδωρ· καὶ ἐν τῷ Στρομόνι δὲ περὶ Πλειάδας
 ἀλλσκονται· τότε γὰρ ἀναθολοῦται τὸ ὕδωρ καὶ ὁ πηλὸς
 ὑπὸ πνευμάτων γιγνομένων ἐναντίων· εἰ δὲ μή, συμφέρει
 ἡσυχίαν ἔχειν. ἀποθανοῦσαι δ' αἱ ἐγγέλυσ οὐκ ἐπιπολάζου- 10
 σιν οὐδὲ φέρονται ἄνω, ὥσπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ἰχθύων·
 ἔχουσι γὰρ τὴν κοιλίαν μικράν. δημόν δ' ὀλίγαι μὲν ἔχου-
 σιν, αἱ δὲ πλεῖσται οὐκ ἔχουσιν. ζῶσι δ' ἐκ τοῦ ὕγροῦ ἀφ-
 αιρούμεναι ἡμέρας καὶ πέντε καὶ ἕξ, καὶ βορείων μὲν ὄν-
 των πλείους, νοτίων δ' ἐλάττους. καὶ μεταβαλλόμεναι τοῦ 11
 θέρους εἰς τοὺς ἐγγελεῶνας ἐκ τῶν λιμνῶν ἀποθνήσκουσι,
 χειμῶνος δ' οὐ. καὶ τὰς μεταβολὰς δ' οὐχ ὑπομένουσιν τὰς
 ἰσχυράς, οἷον καὶ τότε φθείρουσιν, ἐὰν βάπτωσιν εἰς ψυχρόν·

27 ἀναπίπτοντες] ἅπαντες PD^a || 29 ὀλίγοι δοκῶσιν C^a, δο-
 κοῦσιν ὀλίγοι PD^a tr, ὀλίγοι δοκοῦσι μεῖναι Pk || ἦ] ἦτε A^aC^a ||
 31 ἐγγέλεων τρέφονται μὲν ὀλίγαι D^a tr || 592 a 1 ἂν PD^a ||
 παραβάλλῃ PD^a || 2 ἐγγελεοτρόφοι D^aA^a rc, ἐγγελοτρόφοι A^a pr
 C^a || 4 πλαταμώνων D^aA^a rc, πλαταμόνων P, πλατάμων A^a pr
 C^a || ἢ A^aC^a || κονιῶν τε PE^a, κονιῶνται A^a rc, κονιῶσι Sch || 6 βραγ-
 χία A^aD^a || 7 καὶ αἱ ἐν C^a tr || στρόμονι A^aC^a || πλειάδα PD^a ||
 9 ὑπὸ] ὑποκινεῖται Pk || 10 ἐγγέλεις PD^a || ἐπιπολάζονται A^a ||
 12 δημόν δ' ὀλίγα A^a pr, δηλον δὲ ὀλίγα A^a rc || 13 πλεῖσται δ' A^a
 C^a | ζωὴν PD^a || 14 ἕξ] ἕξ ζῶσι PD^a || 16 ἐγγελύωνας P || 17 ὑπο-
 μένωσι A^a | 18 οἷον καὶ] ὅθεν κίνδυνος male Pk || τότε] τοῖς
 PD^aA^a rc || φθείρουσιν conī, φέρουσιν codd.

ἀπόλλυνται γὰρ ἄθροαι πολλάκις. ἀποπνίγονται δὲ καὶ ἐὰν
 20 ἐν ὀλίγῳ ὕδατι τρέφονται. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων συμβαίνει ἰχθύων· ἀποπνίγονται γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ
 ὕδατι καὶ ὀλίγῳ αἰεὶ ὄντες, ὥσπερ καὶ τὰ ἀναπνέοντα, ἐὰν
 περιπωμασθῇ ὀλίγος ἀήρ. ζῶσι δ' ἔνιαι ἐγγέλυσ καὶ ἐπτά
 καὶ ὀκτὼ ἔτη. τροφῇ δὲ καὶ οἱ ποτάμιοι χρῶνται ἀλλήλους
 25 τ' ἐσθίοντες καὶ βοτάνας καὶ ῥίζας, ἅν τι ἐν τῷ βορβόρῳ
 λάβωσιν. νέμονται δὲ μᾶλλον τῆς νυκτός, τὴν δ' ἡμέραν
 εἰς τὰ βαθέα ὑποχωροῦσιν.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν τῶν ἰχθύων τροφήν τοῦτον ἔχει
 3 τὸν τρόπον. τῶν δ' ὀρνίθων ὅσοι μὲν γαμψώνυχες, σαρκο-
 30 φάγοι πάντες εἰσὶ, σίτον δ' οὐδ' ἂν τις ψωμίξῃ δύνανται
 592^b καταπίνειν, οἷον τὰ τε τῶν αἰετῶν γένη πάντα καὶ ἰκτινοὶ
 καὶ ἰέρακες ἄμφω, ὃ τε φαβοτύπος καὶ ὁ σπιξίας (δια-
 φέρουσι δ' οὗτοι τὸ μέγεθος πολὺ ἀλλήλων), καὶ ὁ τριόρ-
 χης· ἔστι δ' ὁ τριόρχης τὸ μέγεθος ὅσον ἰκτινος, καὶ φαί-
 5 νεται οὗτος διὰ παντός. ἔτι φήνη καὶ γύψ· ἔστι δ' ἡ μὲν
 φήνη τὸ μέγεθος αἰετοῦ μελίων, τὸ δὲ χρῶμα σποδοειδές,
 τῶν δὲ γυπῶν δύο ἐστὶν εἶδη, ὁ μὲν μικρὸς καὶ ἐκλευκό-
 τερος, ὁ δὲ μελίων καὶ σποδοειδέστερος. ἔτι τῶν νυκτερι-

19 γὰρ del A-W || ἐὰν καὶ PD^a || 20 ἐν] ἐπ' A^aC^a || τοῦτο
 om A^aC^a tr || 21 ἀποπνίγεται A^aC^a || 22 ὀλίγοι PD^a || αἰεὶ A^a
 ἐάνπερ πωμασθῇ PD^a || 23 ἐγγέλεις D^a, ἐγγελίδες P || 24 verba
 τροφῇ—26 λάβωσι seclud A-W, auctoritate Athenaei VII 298^c
 ad anguillas referentes Sch Pk αἱ ποτάμιοι—ἀλλήλιας ἐσθίουσαι
 audacter mutaverunt; neutrum probo quod Aristotelem de
 victu piscium fluviatilium aliquid dicere necesse erat || ἀλλή-
 λους κατεσθίουσας, omissis καὶ βοτάνας καὶ ῥίζας A^a || 29 ὅσοι] οἱ
 A^aC^a tr || γαμψώνυχαι PD^a || 30 σίτον A^a || ἐὰν PD^a || b 1 καταπ
 cum lac A^a pr, καταδίνειν A^a re, καταπιεῖν PD^a || καὶ οἱ ἰκτι-
 νοὶ καὶ οἱ ἰέρακες A^a || 2 φαβοτύπος D^a, φοβοτύπος P, βαφό-
 τυπος A^aC^a tr || σπηξίας P, στιγξίας A^a (superscripto manu re
 ἡ, σπηξίας) C^a tr || 3 τὸ μέγεθος οὗτοι PD^a || 4 ὅσον] ὡς A^aC^a
 5 ἔτι δὲ φ. D^a tr || 6 μελίων Pk || τὸ χρῶμα δὲ πογγοειδέστερον
 A^a (superscripto manu re σποδοειδές), τὸ δὲ χ. πολυειδέστερον C^a,
 σποδοειδής Sylb Sch || 7 εἰσὶν et λεπτότερος A^aC^a || 8 πολυειδέστε-
 ρος A^aC^a „multiformior vel magis cinereus“ tr || ἔτι δὲ τῶν C^a. ἔτι—

νῶν ἔνιοι γαμψώνυχές εἰσιν, οἷον νυκτικόραξ, γλαύξ, βύας.
 ἔστι δ' ὁ βύας τὴν μὲν ἰδέαν ὅμοιος γλαυκί, τὸ δὲ μέγεθος 10
 αἰετοῦ οὐδὲν ἐλάττων. ἔτι δ' ἐλεὸς καὶ αἰγώλιος καὶ σκῶψ.
 τούτων δ' ὁ μὲν ἐλεὸς μελίσων ἀλεκτρονόος, ὁ δ' αἰγώλιος
 παραπλήσιος, ἀμφοτέροι δὲ θηρεύουσι τὰς κίττας· ὁ δὲ
 σκῶψ ἐλάττων γλαυκός· πάντα δὲ ταῦτα τρία ὄντα ὅμοια
 τὰς ὄψεις καὶ σαρκοφάγα πάντα. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν μὴ γαμ- 15
 ψωνύχων ἔνιοι σαρκοφάγοι, οἷον ἡ χελιδών. τὰ δὲ σκωλη-
 κοφάγα, οἷον σπίζα, στρουθός, βατίς, χλωρίς, αἰγίθαλος.
 ἔστι δὲ τῶν αἰγιθάλων εἶδη τρία, ὁ μὲν σπιζίτης μέγιστος
 (ἔστι γὰρ ὅσον σπίζα), ἕτερος δ' ὀρεινὸς διὰ τὸ διατρίβειν
 ἐν τοῖς ὄρεσιν, οὐραῖον μακρὸν ἔχων· ὁ δὲ τρίτος ὅμοιος 20
 μὲν τούτοις, διαφέρει δὲ κατὰ τὸ μέγεθος· ἔστι γὰρ ἐλάχι-
 στος. ἔτι δὲ συκαλὶς, μελαγκόρουφος, πυρρούλας, ἐρίθακος,
 ἐπιλαῖς, οἰστρος, τύραννος· οὗτος τὸ μέγεθος μικρῷ μελίσων
 ἀκριδὸς, ἔστι δὲ φοινικοῦν λόφον ἔχων, καὶ ἄλλως εὐχάρι
 τὸ ὀρνίθιον καὶ εὐρυθμον. ἄνθος· οὗτος τὸ μέγεθος ὅσον 25
 σπίζα. ὀρόσπιζος· οὗτος σπίζῃ ὅμοιος καὶ τὸ μέγεθος
 παραπλήσιος, πλὴν ἔχει <τὸ> περὶ τὸν ἀνχένα κυανοῦν, καὶ
 διατρίβει ἐν τοῖς ὄρεσιν. ἔτι βασιλεύς, σπερμολόγος. ταῦτα

9 βρύας om A^a pr || 9 βρύας utrobique A^a (superscripto manu
 re ἡ, βύας) C^a tr (Artemidor. 3, 65), sed cf βύζειν, βύζα,
 bubo, μπουῖφος, Aristoph h a epit I 23 || 10 ὅμοιον et ἐλάττον
 PA^aC^a || 11 αἰγωλιὸς A^a re || 13 δὲ ante σκῶψ om A^a || 14 ἐλάττον
 A^aC^a || 15 πάντα εἰσίν. εἰσὶ PD^a || μὴ om C^a || 17 βατίος C^a,
 βαπός A^a superscripto τίς manu re || χλωρίς D^a || αἰγίθαλος so-
 lus P, αἰγιθαλός cett || 19 ἔσπιζα A^a pr C^a tr || δ' om PD^a ||
 21 γὰρ] δ' A^aC^a || 22 συκαλλίς PD^a, καλλίς A^a pr || πυρροουράς P,
 πυρροουράς γρ A^a, πυρρουλάς D^a, πυρρός ὕλας A^aC^a tr || ἐρίθακός
 C^a, ἐρυθακός A^a || 23 ἐπιλαῖς A^a pr C^a, ἐπιλαῖς A^a re, ὑπολαῖς
 Sylb Sch Pk, nescio an recte || 24 φοινικοῦν A^aC^a || ἔχον A^a re ||
 εὐχάρι τὸ ὀρνίθιον A^a re, εὐχάριτον ὀρνίθιον A^a pr C^a, εὐχάρι
 τὸ ὄρειον PD^a || 25 εὐρυθμον. ὁ δὲ λεγόμενος ἄνθος D^a tr ||
 26 ὀρόσπιζος E^aA^a re, ὀρέσπιζος P, ὀρόσπιζος D^a, ὀνεόσπιζος
 C^a tr, ὀνεόσπιζος A^a pr || 27 τὸ inserui, τι inser Pk, περὶ om
 D^a || 28 σπερμολόγος glossema esse videtur.

μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα τὰ μὲν ὅλως τὰ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺν
 30 σκοληκοφάγα, τὰ δὲ τοιάδε ἀκανθοφάγα, ἀκανθίς, θραυπὶς,
 593^a ἔτι ἡ καλουμένη χρυσομητρίς. ταῦτα γὰρ πάντα ἐπὶ τῶν
 ἀκανθῶν νέμεται, σκόληκα δ' οὐδὲν οὐδ' ἔμψυχον οὐδέν·
 ἐν ταύτῳ δὲ καθεύδει καὶ νέμεται ταῦτα. ἄλλα δ' ἐστὶ
 σκνιποφάγα, ἃ τοὺς σκνῖπας θηρεύοντα ζῆ μάλιστα, οἷον
 5 πιπῶ ἢ τε μείζων καὶ ἢ ἐλάττων· καλοῦσι δὲ τινες ἀμφό-
 τερα ταῦτα θρυνοκολάπτας· ὅμοια δ' ἀλλήλοις, καὶ φωνὴν
 ἔχουσιν ὅμοιαν, πλὴν μείζω τὸ μείζον· νέμεται δ' ἀμφοτέρω
 ταῦτα πρὸς τὰ ξύλα προσπετόμενα. ἔτι κελεός· ἔστι δ' ὁ
 κελεός τὸ μέγεθος ὅσον τρυγῶν, τὸ δὲ χρῶμα χλωρὸς ὅλος·
 10 ἔστι δὲ ξυλοκόπος σφόδρα, καὶ νέμεται ἐπὶ τῶν ξύλων τὰ
 πολλά, φωνὴν δὲ μεγάλην ἔχει· γίγνεται δὲ μάλιστα τὸ ὄρνεον
 τοῦτο περὶ Πελοπόννησον. ἄλλος ὃς καλεῖται κνιπολόγος,
 τὸ δὲ μέγεθος μικρὸς ὅσον ἀκανθυλλίς, τὴν δὲ χροάν
 σπυδοειδῆς καὶ κατάστικτος· φωνεῖ δὲ μικρόν· ἔστι δὲ καὶ
 15 τοῦτο ξυλοκόπον. ἄλλα δ' ἔστιν ἃ ζῆ καρποφαγοῦντα καὶ
 ποοφαγοῦντα, οἷον φάψ <ἦ> φάττα, περιστερὰ, οἰνάς, τρυγῶν.
 φάττα μὲν οὖν καὶ περιστερὰ αἰεὶ φαίνονται, τρυγῶν δὲ τοῦ
 θέρους· τοῦ γὰρ χειμῶνος ἀφανίζεται· φωλεῖ γάρ. οἰνάς
 δὲ τοῦ φθινοπώρου καὶ φαίνεται μάλιστα καὶ ἀλίσκεται·
 20 ἔστι δὲ τὸ μέγεθος ἡ οἰνάς μείζων μὲν περιστερῶς, ἐλάττων
 δὲ φαβός· ἡ δ' ἄλωσις αὐτῆς γίγνεται μάλιστα καπτούσης

30 θραυπὶς C^a tr, om in lac A^a pr, θραυπὶς A^a re || ἔτι δὲ
 ἡ A^aC^a tr || 593 a 1 χρυσομητρίς P^aD^aA^a re || 4 μᾶλλον A^a || οἷον
 πιπῶ] οἷον πιπῶ A^a pr, πτοιεῖται P, δὲ πτοεῖται D^aE^a „velut
 rīpo“ tr || 5 ἢ τε om P^aE^a || τινες] καὶ A^a, om C^a tr || ἀμφω
 A^aC^a || 7 νέμονται P || 8 προσπετόμενα C^a corr || κελεός P^aA^a
 re, καλιός D^a || ἔστι δ' ὁ κελεός om P^aE^a tr || 11 δὲ] τε P^aD^a
 „autem“ tr || 12 κνιδολόγος C^a, κνίδολος A^a pr „knidolegus“ tr
 13 δὲ om P^aD^a || μικρόν C^a || ἀκανθυλλίς A^a(C^a tr || 14 καὶ al om
 C^a || 15 δ' εἰσὶν ἃ A^a, δέ τινα P || 16 φάψ om A^aC^a tr (Gaza;
 si iure omissum esset, non potuit ^a21 mentio fieri φαβός. ad-
 didi ἦ) || φάττα om D^a || 17 φάττα μὲν] γάψ μὲν P^aD^a || οὖν
 οὖν φάττα P^aE^a || 18 φωλεεῖ D^a || 20 ἐλάττων C^a, ἐλάττω A^a pr
 21 φά cum lac A^a pr || ὄλωσις P^aE^a || καμπτούσης A^a pr C^aD^a.

τὸ ὕδωρ. ἀφικνοῦνται δ' εἰς τοὺς τόπους τούτους ἔχουσαι νεοττούς· τὰ δ' ἄλλα πάντα τοῦ θέρους ἀφικνούμενα νεοτεύει ἐνταῦθα, καὶ ἐκτρέφει τὰ πλεῖστα ζώοις, πλὴν τῶν περιστεροειδῶν. πάντων δ' ὡς εἰπεῖν τῶν ὀρνίθων οἱ μὲν 25 πεξεύουσι περὶ τὴν τροφήν, οἱ δὲ περὶ ποταμούς καὶ λίμνας βιοτεύουσιν, οἱ δὲ περὶ τὴν θάλατταν, ὅσοι μὲν στεγανόποδες, ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι ποιούμενοι τὴν πλείστην διατριβήν, ὅσοι δὲ σχιζόποδες, περὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ· καὶ τούτων ἔνιοι διὰ τῶν φυομένων τρέφονται, ὅσοι μὴ σαρκοφάγοι, <οἱ δὲ 593^b πλεῖστοι ἀπ' ἰχθύων> οἷον περὶ μὲν τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς ἑρωδιὸς καὶ ὁ λευκερωδιός· ἔστι δ' οὗτος τὸ μέγεθος ἐκείνου ἐλάττων, καὶ ἔχει τὸ ῥύγχος πλατὺ καὶ μακρόν. ἔτι πελαργὸς καὶ λάρος· ὁ δὲ λάρος τὸ χρῶμα σπο- 5 δοειδής. καὶ σχοινίλος καὶ κίγκλος καὶ πύγαργος· οὗτος μέγιστος τῶν ἐλαττόνων τούτων· ἔστι γὰρ ὅσον κίχλη. πάντες δ' οὗτοι τὸ οὐραῖον κινουῦσιν. ἔτι σκαλίδρις· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ὄρνεον ποικιλίαν ἔχον, τὸ δ' ὅλον σποδοειδές. καὶ τὸ τῶν ἀλκυόνων δὲ γένος πάρυδρόν ἐστιν. τυγχάνει 10 δ' αὐτῶν ὄντα δύο εἶδη, καὶ ἡ μὲν φθέγγεται, καθιζάνουσα ἐπὶ τῶν δονάκων, ἡ δ' ἄφωνος· ἔστι δ' αὕτη μεί-

22 τούτους] τοῖσδε PA^a, τοὺς D^a || ἔχοντας PD^a || 23 πάντα scl γένη τῶν ὀρνίθων || ἀφικνοῦνται A^a pr C^a || 24 ἐκτρέφεται A^aC^a || In verbis καὶ ἐκτρέφει—25 περιστεροειδῶν vitium latere censent A-W || 26 περὶ τὴν τροφὴν] exspectes πρὸς τὴν τροφὴν || 27 ὅσοι οἱ A^aC^a || h 1 διὰ τῶν φυομένων Scal Cs, quam scripturam cunctanter recepi, quia usitatius esset ἀπὸ vel datus. διὰ τῶν δυομένων PD^a, δ. τ. φαινομένων A^a rc, δι' αὐτῶν δυομένων A^a pr C^a „quaedam se ipsas immergentes vivunt et aluntur“ tr. lac post δυομένων indic A-W || τρεφόμενοι PD^a || οἱ δὲ π. ἰ. ἰχθύων inserui || 2 μὲν] τε PD^a || τοὺς om A^a || 3 λευκερωδιός A^aC^a, λευκορόδιος PE^a || 5 ἔτι δὲ π. D^a || 6 σχοινίλος A^a, σχοινίλος C^a, σχοινίλος P, σχοινίλος D^a „skimilus“ tr || κίγκλος A^a, κίγκλος C^a || πύγαργος] ὁ τρύγγας PD^a || οὗτος δὲ μ. D^a || 7 οἷον PD^a || κίχλη C^a || 8 τὸ οὐραῖον οὗτοι A^aC^a || σκαλίδρες E^a, σκαυδρις A^aC^a tr, ὁ καλίδρις D^a, σκαυδρις coni Sch fort recte || 11 δύο εἶδη] δυσειδί PE^a || μὲν αὐτῶν φθέγγεται A^aC^a || καθινάξουσα C^a || 12 αὐτὴ A^aD^a.

ζων· τὸν δὲ νῶτον ἀμφότεραι κυανοῦν ἔχουσιν. καὶ τρο-
 χίλος. περὶ δὲ τὴν θάλατταν καὶ ἄλκυνὸν καὶ κήρυλος.
 15 καὶ αἶ κορῶναι δὲ νέμονται ἀπτόμεναι τῶν ἐκπιπτόντων
 ζῳων· παμφάγον γάρ ἐστιν. ἔτι δὲ λάρος ὁ λευκὸς καὶ
 κέπφος, αἶθυια, χαραδριός. τῶν δὲ στεγανοπόδων τὰ μὲν
 βαρύτερα περὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας ἐστίν, οἷον κύκνος,
 νῆττα, φαλαρίς, κολυμβίς, ἔτι βόσκας, ὅμοιος μὲν νήττη, τὸ
 20 δὲ μέγεθος ἐλάττων, καὶ ὁ καλούμενος κόραξ· οὗτος δ' ἐστὶ
 τὸ μὲν μέγεθος οἷον πελαργός, πλὴν τὰ σκέλη ἔχει
 ἐλάττω, στεγανόπους δὲ καὶ νευστικός, τὸ δὲ χροῶμα μέλας·
 καθίζει δ' οὗτος ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ νεοττεύει ἐνταῦθα
 μόνος τῶν τοιούτων. ἔτι χήν, καὶ ὁ μικρὸς χήν ὁ ἀγελαῖος,
 25 καὶ χηναλώπηξ καὶ αἶξ καὶ πηνέλουψ. ὁ δ' ἀλιαῖτος καὶ
 περὶ τὴν θάλατταν διατρίβει καὶ τὰ λιμναῖα κόπτει. πολ-
 λοὶ δὲ καὶ παμφάγοι τῶν ὀρνίθων εἰσίν. οἱ δὲ γαμφώνυ-
 χοι καὶ τῶν ἄλλων ἀπτονται ζῳων, ὅσων ἔν κρατῶσι, καὶ
 τῶν ὀρνέων· πλὴν οὐκ ἀλληλοφάγοι τοῦ γένους τοῦ οἰκείου
 30 εἰσίν, ὥσπερ οἱ ἰχθύες ἀπτονται πολλάκις καὶ αὐτῶν. ἔστι
 δὲ τὸ τῶν ὀρνέων γένος πᾶν μὲν ὀλιγόποτον, οἱ δὲ γαμ-
 594^a ψώνυχαι καὶ ἄποτοι πάμπαν, εἰ μὴ τι ὀλίγον γένος καὶ
 ὀλιγάκις. μάλιστα δὲ τοιοῦτον ἡ κερχρίς. καὶ ἰκτίνος ὀλι-
 γάκις μὲν, ὥπται δὲ πίνων.

13 κ. ἔ. ἀ. D^a || τροχίλος A^a, τροχίλος C^a, τρόχλος P, τρά-
 χηλον E^a || 14 δὲ om A^a pr C^a tr || κηρύλλος A^a, κηρύλος C^a |
 16 δὲ om P || 17 κίπφος P, γεῖφος A^a pr C^a, κέπφος A^a re,
 „keifos“ tr || αἶθυια A^a(^a)D^a || 18 περὶ τοὺς ποταμοὺς PD^a |
 19 νῆττα καὶ κύκνος A^aC^a, φαλαρίς D^a, φαλαρίς P || ἔτι βόσκας
 ὁ. A^aC^a tr, ἔτι δὲ βόσκας ὁ. D^a, ἔτιβος καθ' ὁμοίως P, ἔτιβος καθ-
 ὁμοίως E^a | 24 χήν ὁ ἀγ. καὶ et 25 καὶ αἶξ om P E^a. καὶ αἶξ
 seclud A-W || „item anser maior“ Gaza, unde χήν ὁ μέγας in
 manu sec, Sch || 25 πηνέλουψ A^a, πηνέλου C^a, πηνέλου D^a || δ' ὁ
 A^a || ἀλιαῖτος A^a re C^aD^a, ἀλιατός A^a pr, ἀλιασιτός P E^a ||
 26 τὰς λίμνας διακόπτει A^aC^a 29 ἀλληλοφάγοισι, omisso μοχ
 εἰσίν P E^a || 30 ξαντῶν D^a || 31 ὀρνέων A^a(^a)D^a, ὀρνίθων P ||
 πᾶν μὲν] πάμπαν A^aC^a || γαμφώνυχες PD^a.

Τὰ δὲ φολιδωτὰ τῶν ζώων, οἶον σαῦρός τε καὶ τὰ τε- 4
 τράποδα τᾶλλα καὶ οἱ ὄφεις, παμφάγα ἐστίν· καὶ γὰρ σαρ- 5
 κοφάγα καὶ πόαν ἐσθίουσιν. οἱ δ' ὄφεις καὶ λιχνότατοι
 τῶν ζώων εἰσίν. ἔστι μὲν οὖν ὀλιγόποτα καὶ ταῦτα καὶ
 τᾶλλα ὅσα ἔχει τὸν πνεύμονα σομφόν· ἔχουσι δὲ σομφόν
 καὶ ὀλιγαιμον πάντα τὰ ψοτόκα. οἱ δ' ὄφεις καὶ πρὸς τὸν
 οἶνον εἰσιν ἀκρατεῖς, διὸ θηρεύουσιν τινες καὶ τοὺς ἔχεις εἰς 10
 ὀστράκια διατιθέντες οἶνον εἰς τὰς αἵμασιὰς· λαμβάνονται
 γὰρ μεθύοντες. σαρκοφάγοι δ' ὄντες οἱ ὄφεις, ὃ τι ἂν λά-
 βωσι ζῶον, ἐξικμᾶζοντες ὅλα κατὰ τὴν ὑποχώρησιν προῖενται.
 [σχεδὸν δὲ καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, οἶον οἱ ἀράχλαι· ἀλλ' 15
 ἔξω οἱ ἀράχλαι ἐκχυμίζουσιν, οἱ δ' ὄφεις ἐν τῇ κοιλίᾳ.]
 λαμβάνει μὲν οὖν ὁ ὄφις ὅθεν ἂν τύχῃ τὸ διδόμενον
 (ἐσθίει γὰρ καὶ ὀρνίθια καὶ θηρία, καὶ ᾧ ἀ καταπίνει), λα-
 βὼν δ' ἐπανάγει, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἐλθὼν εἰς εὐθὺ κα-
 ταστήσῃ, κᾶπειθ' οὕτω συνάγει αὐτὸν καὶ συστέλλει εἰς μι-
 κρόν ὥστ' ἐκταθέντος κάτω γίνεσθαι τὸ καταποθὲν. ταῦτα 20
 δὲ ποιεῖ διὰ τὸ τὸν στόμαχον εἶναι λεπτόν καὶ μακρόν.
 δύναται δ' ἄσιτα καὶ τὰ φαλάγγια καὶ οἱ ὄφεις πολλὸν χρό-
 νον ζῆν· ἔστι δὲ τοῦτο θεωρῆσαι ἐκ τῶν παρὰ τοῖς φαρ-
 μακοπόλαις τρεφομένων.

594 a 4 οἶον om A^aC^a || σαῦροί A^aC^a tr || τὰ om P A^a || 5 post
 τᾶλλα legit Gaza τὰ τοιαῦτα, quae verba vix possunt abesse ||
 εἰςὶ A^a || γὰρ om A^aC^a || 6 λιχνότατοι — 9 ὄφεις καὶ om C^a ||
 7 καὶ τᾶλλα] ἀλλ' P E^a || 8 πλεύμονα P D^aC^a || σομφόν καὶ ὀλί-
 γαιμον πάντα τὰ ψ. Sch e tr. σομφόν τὰ ὀλιγαίμα πάντα καὶ
 τὰ ψ. codd graeci, at σομφόν ὀλιγόαιμον πάντα ὦ. A^a pr,
 ὀλιγόαιμα D^aA^a rc || 10 ὄφεις εἰς ὀστράκινα A^aC^a || 11 διὰ τὸ
 τιθέναι P D^a || οἶον A^a pr C^a tr || 12 γὰρ] δὲ D^a || λαμβάνωσι
 P D^a || 14 verba σχεδὸν — 15 κοιλίᾳ, quae ferri non possunt,
 A-W damnant; sed sine dubio sequentia λαμβάνει μὲν οὖν ὁ
 ὄφις antecedentem digressionem indicant || 14 αἱ P E^a, καὶ οἱ
 D^a || 15 ἐκχυμᾶζουσιν A^a pr C^a || 16 ὁ ὄφις om P tr || 17 γὰρ καὶ] γὰρ
 τὰ D^a, γὰρ P || 18 ἐλθῶσιν εὐθὺ P E^a || obscura verba ἐπὶ τὸ
 ἄκρον ἐλθὼν Ael de n a 6, 18 interpretatur ἐπ' ἄκρας τῆς
 οὐρᾶς ἐστὼς, vix recte || 19 οὕτως A^aD^a || ἐαντὸν P D^a || 20 κατα-
 ποθὲν] κάτωθεν A^a pr C^a || 22 verba δύναται — 23 ζῆν del A-W,
 fort iure || 23 φαρμακοπόλοις P D^aA^a.

5 Τῶν δὲ τετραπόδων καὶ ζωοτόκων τὰ μὲν ἄγρια καὶ
 καρχαρόδοντα πάντα σαρκοφάγα· πλὴν τοὺς λύκους φασίν,
 ὅταν πεινῶσιν, ἐσθίειν τινὰ γῆν, μόνον δὴ τούτων τῶν
 ζώων· πόας δ' ἄλλοτε μὲν οὐχ ἄπτονται, ὅταν δὲ κάμνωσι,
 καθάπερ καὶ αἱ κύνες ἐσθίουσαι ἀνεμοῖσι καὶ καθαίρονται.
 80 ἀνθρωποφαγοῦσι δ' οἱ μονοπεῖραι τῶν λύκων μᾶλλον [αὐ-
 τῶν] ἢ τὰ κυνηγέσια. ὃ δὲ καλοῦσιν οἱ μὲν γλάνιον οἱ δ'
 ὕαιναν, ἔστι μὲν τὸ μέγεθος οὐκ ἔλαττον λύκου, χαίτην δ'
 594^b ἔχει ὥσπερ ἵππος, καὶ ἔτι σκληροτέρας καὶ βαθντέρας τὰς
 τρίχας, καὶ καθ' ὅλης τῆς δάχρυς· ἐπιβουλεύει δὲ καὶ θη-
 ρεύει τοὺς ἀνθρώπους. [τοὺς δὲ κύνας καὶ ἐμοῦσα θηρεύει
 ὥσπερ οἱ ἄνθρωποι] καὶ τυμβωρυχεῖ δ' ἐφιεμένον τῆς σαρ-
 5 κοφαγίας τῆς τοιαύτης. ἢ δ' ἄρκτος παμγάγον ἐστὶ. καὶ
 γὰρ καρπὸν ἐσθίει, καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὰ δένδρα διὰ τὴν
 ὑγρότητα τοῦ σώματος, καὶ τοὺς καρποὺς τοὺς χέδροπας·
 ἐσθίει δὲ καὶ <μέλι τῶν> μελιττῶν τὰ σμήνη καταγνύουσα,
 καὶ καρκίνους καὶ μύρμηκας, καὶ σαρκοφαγεῖ. διὰ γὰρ τὴν
 10 ἰσχὺν ἐπιτίθεται οὐ μόνον τοῖς ἐλάφοις ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγρί-
 οῖς ὕσιν, ἃν δύνηται λαθεῖν ἐπιπεσοῦσα, καὶ τοῖς ταύροις·
 ὁμόσε χωρήσασα γὰρ τῷ ταύρῳ κατὰ πρόσωπον ὑπὲρ κατα-

25 ζωοτοκόντων PD^a || 27 τοῦτο PD^a || 29 κύνες | κύνες A^a,
 κύνες ὅταν κάμνωσιν PD^a || ἐσθίουσαι ἀναιμοῦσι C^a, ἐσθίουσιν
 ἀνεμοῦσαι EA^a re, ἐσθίουσιν ἀναιμοῦνσαι P | 30 αὐτῶν cum
 Gaza omittendum censuit iam Sylb. μᾶλλον λυτῶντες ἢ τὰ
 Pk || 31 ὃ conieci sequentis ἔλαττον et ἐφιεμένον rationem
 habens. ὅν codd || γάνον D^a || 32 μὲν om PD^a || ἐλάττωρ Sch
 tr || χαίτην A^a || b 1 ἵππον P, λύκον ἵππος E^a || 2 καθ' | δι' PD^a
 3 κύνας A^a || 3 verba τοὺς — 4 ἀνθρωποι seclusi, non tam
 propter genus participii, quam rem absurdam; in eorum loco
 ponenda videntur sequentia 16 τὰ δὲ κρέα πάντα κατεσθίει
 προσήπουσα πρῶτον, fort mutato προσήπουσα in προσεσηπότα
 vel, ut A-W malunt, in εἰ μὴ σεσηπότα || τέμνουσα P'E^aA^a re
 4 σαρκοφάγον A^a pr || 5 τῆς τοιαύτης | τῶν ἀνθρώπων PD^aA^a re
 7 χέδροπους A^aC^a || 8 μέλι τῶν, quod inserui, ante sequens
 μελιττῶν, ut legitur P'E^aA^a(C^a tr, facile intercidere potuit;
 solus D^a exhibet μέλι τὰ σμήνη || 9 γὰρ om P || 10 οὐ | δὲ οὐ
 P || 11 ἐὰν PD^a || τοὺς ταύρους A^a || 12 ὁμόσε γὰρ χ. D^a, ὅμως
 ἐγχωρήσασα γὰρ P. expectes ὁμόσε δὲ χ.

πίπτει, καὶ τοῦ ταύρου τύπτειν ἐπιχειροῦντος τοῖς μὲν βρα-
 χίوسي τὰ κέρατα περιλαμβάνει, τῷ δὲ στόματι τὴν ἀκρωμίαν
 δακοῦσα καταβάλλει τὸν ταῦρον. βαδίζει δ' ἐπὶ τινα χρό- 15
 νον ὀλίγον καὶ τοῖν δυοῖν ποδοῖν ὀρθή. τὰ δὲ κρέα πάντα
 κατεσθίει προσήπουσα πρῶτον. ὁ δὲ λέων σαρκοφάγον μὲν
 ἐστίν, ὥσπερ καὶ τᾶλλα ὅσα ἄγρια καὶ καρχαρόδοντα, τῇ δὲ
 βρώσει χρῆται λάβρως, καὶ καταπίνει πολλὰ ὅλα οὐ διαιρῶν,
 εἰδ' ἡμέρας δύο ἢ τρεῖς ἀσιτεῖ· δύνανται γὰρ διὰ τὸ πεπλη- 20
 ρῶσθαι. ὀλιγόποτον δ' ἐστίν. τὸ δὲ περὶ ττωμα προῖεται
 σπανίως· διὰ τρίτης γὰρ ἢ ὅπως ἂν τύχῃ προχωρεῖ, καὶ
 τοῦτο σκληρὸν καὶ ἐξικμασμένον, ὅμοιον κυνί. προῖεται δὲ
 καὶ τὴν φῦσαν σφόδρα δριμεῖαν καὶ τὸ οὔρον ἔχον ὁσμὴν,
 διόπερ οἱ κύνες ὁσφραίνονται τῶν δένδρων· οὔρεϊ γὰρ αἱ 25
 ρων τὸ σκέλος ὥσπερ οἱ κύνες. ἐμποιεῖ δὲ καὶ ὁσμὴν βα-
 ρεῖαν ἐν τοῖς ἐσθιομένοις καταπνέων· καὶ γὰρ ἀνοιχθέντος
 αὐτοῦ τὰ ἔσω ἀτμίδα ἀφίησι βαρεῖαν. ἔνια δὲ τῶν τετρα-
 πόδων καὶ ἀγρίων ζώων ποιεῖται τὴν τροφὴν περὶ λίμνας
 καὶ ποταμούς· περὶ δὲ τὴν θάλατταν οὐδὲν ἔξω φώκης. 30
 τοιαῦτα δ' ἐστίν [ὅ τε καλούμενος κάστωρ καὶ] τὸ σαθέριον
 [καὶ τὸ σατύριον] καὶ ἐνυδρίς καὶ ἡ καλουμένη λάταξ· ἔστι
 δὲ τοῦτο πλατύτερον τῆς ἐνυδρίδος, καὶ ὀδόντας ἔχει ἰσχ- 595^a
 ρούς· ἐξιοῦσα γὰρ νύκτωρ πολλάκις τὰς περὶ τὸν ποταμὸν
 κερκίδας ἐκτέμνει τοῖς ὀδοῦσιν. δάκνει δὲ τοὺς ἀνθρω-
 πους καὶ ἡ ἐνυδρίς, καὶ οὐκ ἀφίησιν, ὡς λέγουσι, μέχρι

13 βραχέσι PE^a || 14 τὰ] τοῦ ταύρου τὰ PD^a || 15 δάκνουσα
 PD^a || 17 προσειποῦσα PE^a || 19 λαύρως D^a || ὅλα om PD^a, at
 non tr || 20 εἰδ'] ἐπὶ δ' A^aC^a, ut supra ^b15 || τὸ] τοῦ A^a pr
 C^a || ὑπερπληροῦσθαι PD^aA^a re „quia repletus est“ tr || 23 ξηρόν
 PD^a „durum“ tr || ὅμοιον] καὶ ὅμοιον A^aC^a tr || 24 φῦσαν A^a ||
 σφόδρα] φύσει A^aC^a || ἔχει A^aC^a || 30 θαλάτταν C^a, θαλαττίαν
 A^a pr || 31 εἰσὶν A^a || σαθρίον καὶ τὸ σαπειρίον A^aC^a || Haec
 quinque nomina, quibus modo tria animalia, mustela lutreola,
 lutra, castor, significari videntur, a philosopho ipso scripta
 esse haud probabile est. Itaque ὅ τε καλ. κ. et καὶ τὸ σατύ-
 ριον seclusi || 32 καὶ post ἐνυδρίς om A^a || 595 a 2 παρὰ A^aC^a ||
 4 ὡς μὲν λέγεται A^aC^a tr || μέχρῃς D^a.

5 ἂν ὅστω ὑόφον ἀκούσῃ. τὸ δὲ τριχώμα ἔχει ἢ λάταξ σκληρόν, καὶ τὸ εἶδος μεταξὺ τοῦ τῆς φώκης τριχώματος καὶ τοῦ τῆς ἐλάφου.

6 Πίνει δὲ τῶν ζώων τὰ μὲν καρχαρόδοντα λάπτοντα· ἔνια δὲ καὶ τῶν μὴ καρχαροδόντων, οἷον οἱ μῦες· τὰ δὲ 10 συνόδοντα σπάσει, οἷον ἵπποι καὶ βόες. ἢ δ' ἄρκτος οὔτε σπάσει οὔτε λάψει, ἀλλὰ κάψει. καὶ τῶν ὀρνέων δὲ τὰ μὲν ἄλλα σπάσει, πλὴν τὰ μὲν μακραύχενα διαλείποντα καὶ αἴροντα τὴν κεφαλὴν, ὃ δὲ πορφυρίων μόνος κάψει.

Τὰ δὲ κερατώδη τῶν ζώων, καὶ ἡμερα καὶ ἄγρια, καὶ 15 ὅσα μὴ καρχαρόδοντα, πάντα καρποφάγα καὶ ποηφάγα ἐστί, μὴ λίαν κατεχόμενα τῷ πεινῇ, ἔξω τῆς ὑός· αὕτη δ' ἡκιστα ποηφάγον καὶ καρποφάγον· ῥιζοφάγον δὲ μάλιστα ἢ ὅς ἐστι τῶν ζώων διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι τὸ ῥύγχος πρὸς τὴν ἐργασίαν ταύτην, καὶ εὐχερέστατον πρὸς πᾶσαν τροφήν 20 τῶν ζώων ἐστίν. τάχιστα δὲ καὶ ἐπιδίδωσιν εἰς παχύτητα ὥς κατὰ μέγεθος· πιαίνεται γὰρ ἐν ἐξήκοντα ἡμέραις· ὅσον δ' ἐπιδίδωσιν, γινώσκουσιν οἱ περὶ ταῦτα πραγματευόμενοι νῆστιν ἰσιάντες. πιαίνεται δὲ προλιμοκτονηθεῖσα ἡμέρας 25 τρεῖς· σχεδὸν δὲ καὶ τᾶλλα πάντα προλιμοκτονούμενα πιαίνεται. μετὰ δὲ τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰωχοῦσιν ἤδη οἱ πιαίνοντες τὰς ὕς. οἱ δὲ Θράκες πιαίνουσι τῇ μὲν πρώτῃ πειν διδόντες, εἴτα διαλείπουσιν ἡμέραν μίαν τὸ πρῶτον,

5 ὅστω om D^a || ἀκούσῃ ὑόφον A^a, ὑόφον ἀκούσαν PE^a || 9 καὶ om PE^a || αἱ A^a, οἷον καὶ μῦες C^a || 10 ἵππος C^a || 14 καὶ ante ὅσα om D^a || 15 ποιοφάγα A^a(C^a) || 16 ὑός] κυτός PD^aE^a tr „scotus“ Scotus, aperte falso: nam κύων est καρχαρόδον. hunc locum corruptum putant auctoritate Scaligeri moti Sch Pk A-W. A-W post πεινῇ lac indicant. Pk πεινῇ <ὅσα δὲ καρχαρόδοντα> ἔξω τῆς κυτός, ταῦτα δ' ἡκιστα ποηφάγα καὶ καρποφάγα. ῥιζοφάγον κτλ, sed δ' haud dubie perversum est. Corruptum videtur solum ὑός || 17 ποιοφάγον A^aC^aD^a || καρποφάγον A^a | post καρποφάγον add ἐστί PD^a || 21 κατὰ τὸ μ. D^a || 22 γιν.] ἐπιγινώσκουσιν PD^a || 23 ἰσιώτες D^a || 25 τὰς om A^aC^a || 26 θράκες A^a.

μετὰ δὲ ταῦτα δύο, εἴτα τρεῖς καὶ τέτταρας μέγρι τῶν ἐπτά.
 πιαίνεται δὲ τὸ ζῶον τοῦτο κριθαῖς, κέγχροις, σύκοις, ἀκύ-
 λοις, ἀχράσι, σικύοις. μάλιστα δὲ καὶ ταῦτα καὶ τᾶλλα τὰ 30
 ἔχοντα κοιλίαν θερμὴν ἢ ἀτρεμία πιαίνει· [τὰς δ' ὅς καὶ
 τὸ λούεσθαι ἐν πηλῷ. νέμεσθαι δὲ βούλονται κατὰ τὰς 595^b
 ἡλικίας. μάχεται δ' ὅς καὶ λύκῳ.] ἀπογίγνεται ἀπὸ τοῦ
 σταθμοῦ, ὅσον ἔλκει ζῶσα, τὸ ἔκτον μέρος εἰς τρίχας καὶ
 αἶμα καὶ τὰ τοιαῦτα. θηλαζόμεναι δὲ καὶ αἱ ὕες καὶ
 τᾶλλα πάντα λεπτότερα γίγνεται. ταῦτα μὲν οὖν τοῦτον 1
 ἔχει τὸν τρόπον. οἱ δὲ βόες εἰσὶ μὲν καὶ καρποφάγοι καὶ 7
 ποηφάγοι, πιαίνονται δὲ τοῖς τε φυσητικοῖς, οἷον ὀρόβοις
 καὶ κυάμοις ἐξηριγμένοις καὶ χλόῃ κυάμων, [καὶ ἂν τις
 τὸ δέσμα ἐντεμὼν φυσῇσῃ καὶ μετὰ ταῦτα παρὰσχη τὴν
 τροφὴν τοῖς πρεσβυτέροις,] ἔτι δὲ κριθαῖς καὶ ἀπλῶς καὶ 10
 ἐπισιμέναις, καὶ τοῖς γλυκέσιν, οἷον σύκοις καὶ ἀσταφίδι
 καὶ οἴνῳ καὶ τοῖς φύλλοις τῆς πετελέας· [μάλιστα δ' οἱ ἥλιοι
 καὶ τὰ λουτρὰ τὰ θερμά. τὰ δὲ κέρατα τῶν νέων χλιαινό-
 μενα τῷ κηρῷ ἄγεται ῥαδίως ὅπου ἂν τις ἐθέλῃ· καὶ τοὺς
 πόδας δ' ἦττον ἀλγοῦσιν, ἂν τις τὰ κέρατα ἀλεῖφῃ κηρῷ ἢ 15

28 τοῦτο A^aC^a || εἴτα καὶ τρεῖς D^a || τέττ. καὶ μέγρι P E^a ||
 29 ἀκούλοισι A^a pr, ἀκύλοις corr || 30 σικύοι P E^a, σικιοῖς A^a,
 συκιοῖς C^a || 31 θερμὴν | θερμὴν ἀγαθὴν A^a, ἀγαθὴν P C^aD^a tr.
 ἀγαθὴν glossesma adiectivi θερμὴν esse videtur, at Pk sagaciter
 sic coniecit θερμὴν <ἀγαθὴ> ἢ ἀτρεμία πιαίνειν· <πιαίνει> δὲ
 τὰς ὅς || ἢ ἀτρεμίαν A^a pr C^a tr || verba τὰς—^b2 λύκῳ ut inter-
 pol recte del A-W || τὰς δ' ὅς] δὲ τὰς ὅς A^aC^a tr, τὰς νηδὺς P,
 τὰς νηδὺς E^a || b 1 λούεσθαι] νέμεσθαι C^a tr || 2 post ἡλικίας
 inser Pk εἰ δὲ μὴ, μάχονται ἀλλήλοις || 4 καὶ post δὲ om
 A^aC^a || ὕες A^a || 7 ποιοφάγοι A^aC^aD^a, ποοφάγοι P || τοῖς φυσι-
 κοῖς P D^a || 8 ἐξηριγμένοις P E^a, ἡρεισμένοις A^a, ἡρισμένοις C^a,
 om D^a || verba καὶ ἂν (ἐὰν P D^a) — 10 πρεσβυτέροις del A-W
 9 ἐκτεμὼν A^aC^a || παρέχη P, παρέχει D^a || τὴν om A^aC^a
 10 ἀπλαῖς D^a || 12 πετελέας A^a || verba μάλιστα—13 θερμά inter-
 pol existimo || ἥλιοι | ἡλεῖοι P E^a, αἱ ἀλέαι A-W || 13 verba τὰ
 δὲ — 23 τινάς del A-W, sed quae leguntur a verbo ποιοῦσι
 mihi quidem suspicione carent || τὰ post λουτρὰ om P E^a || κε-
 ράτια P || 14 θείλη A^aC^a || 15 δ' om A^a || ἐὰν P D^a || τὰ κέρατα
 (κεράτια Cs Sch Pk) esse videntur αἱ ὀπλαί, ut Cato „cornua
 infima“ || ἀλιφῇ A^a || ἢ ἐλαίῳ ἢ πίττῃ A^aC^a.

πίττη ἢ ἐλαίῳ.] πονοῦσι δ' αἱ ἀγελαῖαι μᾶλλον ὑπὸ τῆς
 πάχνης μετανιστάμεναι ἢ ὑπὸ χιόνος. αὐξάνονται δ' ὅταν
 πλείω ἔτη ἀνόμεντοι ᾖσιν· διὸ οἱ ἐν τῇ Ἠπειρῷ τὰς καλου-
 μένας Πυρρικός βουῖς ἐννέα ἔτη διατηροῦσιν ἀνοχεύτους
 20 καὶ καλοῦσιν ἀποταύρους, ὅπως αὐξάνωνται. τούτων δὲ
 τὸ μὲν πλήθος εἶναι φασι περὶ τετρακοσίας, ἰδίους τῶν
 βασιλέων, ζῆν δ' ἐν ἄλλῃ χώρᾳ οὐ δύνασθαι· καίτοι πε-
 8 πειρᾶσθαι τινας. ἵπποι δὲ καὶ ὄρεις καὶ ὄνοι καρποφάγα
 μὲν ἔστι καὶ ποηφάγα, μάλιστα δὲ πιαίνεται τῷ ποτῷ· ὥς
 25 γὰρ ἂν πίνῃ τὰ ὑποζύγια τὸ ὕδωρ, οὕτω καὶ πρὸς τὴν ἀπό-
 λανσιν ἔχει τῆς τροφῆς, καὶ ὅπου δ' ἂν ἦττον δυσχεραίνῃ
 τὸ ποτόν, τοῦτο μᾶλλον εὐχορτόν ἐστιν. ἡ δὲ κράστις λειο-
 τριχεῖν ποιεῖ, ὅταν ἔγκνος ἢ· ὅταν δ' ἀθέρας ἔχῃ σκληροῦς,
 οὐκ ἀγαθὴ. τῆς δὲ πόας τῆς Μηδικῆς ἢ τε πρωτόκουρος
 30 φαύλη, καὶ ὅταν δυσῶδες ὕδωρ ἐπάγῃται· ὅξει γὰρ τῆς
 ἰλύος. πίνειν δ' οἱ μὲν βόες ζητοῦσι καθαρόν, οἱ δ' ἵπποι
 ὥσπερ αἱ κάμηλοι. ἡ δὲ κάμηλος πίνει ἡδιον θολερόν καὶ
 596^a παχύ· οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τῶν ποταμῶν πρότερον πίνει ἢ συν-
 ταράζει. δύναται δ' ἄποτος ἀνέχεσθαι καὶ τέτταρας ἡμέ-
 9 ρας· εἴτα μετὰ ταῦτα πίνει πολὺν πλήθος. ὁ δ' ἐλέφας

16 αἱ ἀγέλαι αἱ PE^a, αἱ ἀγέλαι A^a C^a || 17 πάχνης] γαλήνης
 P^E || 19 Πυρρικός dedi ex ζιγ 52^{2b} 24. Πυρρικός codd, at tr
 „puricus“ vel „pirricas“ || ἐννέα] Plin VIII 70 non θ', sed δ'
 — τέτταρα legit || διαφυλάττονσιν A^a C^a || 20 ὅτε D^a, ὅταν C^a E^a
 „ut crescant“ tr || αἰξῶνται PD^a || 21 τετρακοσίους PC^a corr,
 τριακοσίας D^a || ἰδίας C^a corr || 22 ἐν ἄλλῃ δὲ ζῆν PD^a || 23 καρ-
 ποφάγοι μὲν εἰσι καὶ ποιοφάγοι A^a C^a || 24 πότω D^a, τόπω P ||
 25 πίνῃται A^a pr || 26 ὅπου δ' | ὅποιον PD^a tr || δυσχεραίνῃ
 om D^a, ἢ om P || κράστις Sylburg, κράσις A^a C^a tr, κρατὶς D^a
 E^a, κρατὶς P || πλειοτριχεῖν A^a C^a tr, λειοκρατεῖν P E^a || 27 ἔστιν
 pr || σκληροῦς om P || 30 ὁπόταν PE^a, ὅπου ἂν D^a || ὕδωρ δυσῶ-
 δες PD^a || ὅξει γὰρ | ὅταν P, ὁ E^a || 31 ἰλύος A-W, πόας codd.
 γὰρ τι σηπεδόρος Pk male, potius aut τῆς πόας omnino delen-
 dum aut legendum ut in edd ante Bk ἐπάγῃται τῇ πόᾳ· ὅξει
 γὰρ || 32 αἱ | καὶ αἱ PD^a | 596 a 1 γὰρ om PD^a || συνταρά-
 ζει PD^a || 3 δ — 5 πλήθος om C^a.

ἐσθλεί πλείστον μὲν <κριθῶν> μεδίμνους Μακεδονικοὺς ἐν-
 νέα ἐπὶ μιᾷς ἐδωδῆς· ἐπικίνδυνον δὲ τὸ τοσοῦτον πλήθος· 5
 τὸ δ' ἐπίπαν ἕξ μεδίμνους ἢ ἑπτὰ, ἀλφίτων δὲ πέντε
 μεδίμνους καὶ οἶνον πέντε μάρεις (ἔστι δ' ὁ μᾶρις ἕξ κο-
 τύλαι). ἤδη δέ τις ἔπιεν ἐλέφας μετρητὰς ὕδατος Μακε-
 δονικοὺς εἰσάπαξ δέκα καὶ τέτταρας, καὶ πάλιν τῆς δελίης
 ἄλλους ὀκτώ. ζῶσι δ' αἱ μὲν πολλαὶ τῶν καμήλων περὶ 10
 ἔτη τριάκοντα, ἔναι δὲ πολλῶ πλείω· καὶ γὰρ εἰς ἔτη ἑκα-
 τὸν ζῶσιν. τὸν δ' ἐλέφαντα ζῆν οἱ μὲν περὶ ἔτη διακόσια
 φασιν, οἱ δὲ τριακόσια.

Πρόβατα δὲ καὶ αἰγές εἰσι μὲν ποηφάγα, τὴν δὲ νομὴν 10
 ποιοῦνται τὰ μὲν πρόβατα προσεδρεύοντα καὶ μονίμως, αἱ 15
 δ' αἰγες ταχὺ μεταβάλλουσai καὶ τῶν ἄκρων ἀπτόμεναι
 μόνον. πιαίνει δὲ μάλιστα τὸ πρόβατον τὸ ποτόν, διὸ καὶ
 τοῦ θέρους διδόασιν ἄλλας διὰ πέντε ἡμερῶν μέδιμνον τοῖς
 ἑκατόν· γίγνεται γὰρ οὕτως ὑγιεινότερον καὶ πιότερον τὸ
 ποιμνίον· καὶ τὰ πολλὰ δ' ἀλίζοντες διὰ τοῦτο προσφέρου- 20
 σιν, οἷον ἔν τε τοῖς ἀχύροις ἄλλας πολλοὺς (διψῶντα γὰρ
 πίνει μᾶλλον) καὶ τοῦ μετοπώρου τὴν κολοκύνθην ἄλλ πάν-
 τοντες· τοῦτο γὰρ καὶ γάλα ποιεῖ πλείον. καὶ κινούμεναι δὲ
 μεσημβρίας πίνουσι μᾶλλον πρὸς τὴν δελίην. πρὸς τε τοὺς
 τόκους ἀλιζόμεναι μείζω τὰ οὐθата καθιᾶσιν. πιαίνει δὲ τὰ 25
 πρόβατα θαλλός, κότινος, ἀφάκη, ἄχυρα ὅποια ἂν ᾗ· ἅπαντα
 δὲ μᾶλλον πιαίνει ἄλμη προσρανθέντα. παχύνεται δὲ καὶ
 ταῦτα μᾶλλον προλιμοκτονιθέντα τρεῖς ἡμέρας. ὕδωρ δὲ

4 κριθῶν add post Camum edd ex Ael h a 17, 7 || 5 τὸ
 om A^a || 6 μεδίμνους om D^a || 7 μαρεῖς et μαρεῖς PD^a || 9 τέσσα-
 ρας PA^a || 13 φασιν οἱ μὲν περὶ ἔτη τριακόσια, οἱ δὲ διακόσια
 PD^a || 14 ποιοφάγα A^aC^aD^a || 15 νομίμως superscriptis μ et ν
 manu pr C^a || 17 μόνων A^aC^a || 19 ὑγιεινὸν PE^a || καὶ πιότερον
 om A^aC^a || 20 δ' ἀλίζοντες] δελεάζοντες PE^a || 21 οἷον om D^a ||
 22 κολοκύνθην ἄλλα PD^a || 24 πίνουσι δὲ μ. A^a pr, || τῇ δελίῃ
 PD^aA^a re || 25 καθίησι A^a pr C^a || 26 θαλός PD^aA^a || ἀχύρα A^a
 pr C^a || ἂν ὅποια ἢ A^a, καὶ πόα P, καὶ ποία E^a || πάντα PD^a
 27 προσρανθέντα PD^a || 28 προλιμοκτονιθέντα A^a pr.

τοῖς προβάτοις τοῦ μετοπώρου τὸ βόρειον τοῦ νοτίου ἄμει-
 30 νον, καὶ αἱ νομαὶ αἱ πρὸς ἐσπέραν συμφέρουσιν. λεπτύ-
 νουσι δ' αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ ταλαιπωρίαί. οἱ δὲ ποιμένες γινώ-
 σκουσι τὰς ἰσχυρούσας τῶν οἰῶν, ὅταν χειμῶν ἦ, τῷ ἔχειν
 596^b πάχνην, τὰς δὲ μὴ ἔχειν· διὰ γὰρ τὴν ἀσθενείαν κινού-
 μεναι ἀποβάλλουσιν αἱ μὴ ἰσχύουσαι. παντὸς δὲ τετρά-
 ποδος τὰ κρέα χείρω, ὅπου ἐλώδη χωρία νέμονται ἢ ὅπου
 μετεωρότερα. εἰσὶ δὲ δυσχειμερώτεραι αἱ πλατύκερκοι οἶες
 5 τῶν μακροκέρκων καὶ αἱ κολέραι τῶν λασίων· δυσχειμεροὶ
 δὲ καὶ αἱ οὐλᾶι. ὑγιεινότεραι μὲν οὖν αἱ οἶες τῶν αἰ-
 γῶν, ἰσχύουσι δὲ μᾶλλον αἱ αἰγες τῶν οἰῶν. [τῶν δὲ λυ-
 κοβρώτων προβάτων τὰ κώδια καὶ τὰ ἔρια καὶ τὰ ἐξ
 αὐτῶν ἱμάτια φθειρωδέστερα γίνονται πολὺ μᾶλλον τῶν
 10 ἄλλων.]

- 11 Τῶν δ' ἐντόμων τὰ μὲν ἔχοντα ὀδόντας παμφάγα ἐστί,
 τὰ δὲ γλῶτταν μόνον τοῖς ὕργοις τρέφεται, πάντοθεν ἐκ-
 χυλίζοντα ταύτη. καὶ τούτων τὰ μὲν παμφάγα (πάντων
 γὰρ γεύεται τῶν χυμῶν), οἶον αἱ μῖται, τὰ δ' αἰμοβόρα,
 15 καθάπερ μύψ καὶ οἰστρος· τὰ δὲ φνιτῶν καὶ καρπῶν ζῆ
 χυλοῖς. ἡ δὲ μέλιττα μόνον πρὸς οὐδὲν σαπρὸν προσίξει

29 τοῖς om PD^a || recte Sch secundum Scotum et Albertum
 ita scribendum censet: τοῦ μὲν θέρους τὸ βόρειον τοῦ δὲ με-
 τοπώρου τὸ νότιον ἄμεινον || 31 αἱ post καὶ om PE^a || 32 ἰσχυράς
 PD^a || ἑῶν P, οἰῶν A^aC^aD^a || b 1 τοῖς C^a || μὴ | τῷ μὴ, PD^aA^a
 re || 3 ὅπου εἰς ἐλώδη PD^a || 4 μετεωρότατα D^a tr || δυσχειμερώ-
 τεραι emend Scalig, probavit Casaub. εὐχειμερώτεραι PD^a,
 εὐχειμερώτεροι οἱ C^a, εὐχειμώτεροι οἱ A^a pr || οἶες D^a tr, ἴες
 PE^a, om A^a(C^a) || 5 κολεραὶ A^a, κολοιραὶ C^a || δασείων
 A^aC^a, δασειῶν Sch Di Pk || 6 αἱ om PE^a || οὐλᾶι | αἰγες PD^a,
 fort recte, cum οὐλᾶι glossema adiectivi κολέραι esse
 videatur; hoc si verum est, pergendum: ὑγιεινότεραι <γὰρ ὅλως>
 μὲν αἱ οἶες. cum A^a(C^a) consentit tr. post οὐλᾶι add ὥστε
 καὶ αἰγες Pk || ὑγιεινότεροι C^a || αἱ om PD^a || οἶες et 7 οἰῶν
 A^a(C^a)D^a, ἴες et 7 τῶν PE^a || 7 verba τῶν - 10 ἄλλων iure del
 A-W | λικοβρώτων A^a pr || 9 φθειρωδέστερα C^a || 11 εἰσὶ et
 12 πανταχόθεν A^a | ἐκχυλίζοντα PE^a || 13 ταύτην A^aC^a || 14 γὰρ
 om A^aC^a | τῶν om PD^aE^a || 15 δὲ om A^a pr || ζῆ om A^a pr ||
 16 χυμοῖς PE^aA^a re || προσίξει σαπρὸν D^a, π. σαθρὸν P.

οὐδὲ χρῆται τροφῇ οὐδεμιᾷ ἄλλ' ἢ τῇ γλυκύν ἐχούσῃ χυ-
μόν· καὶ ὕδωρ δ' ἥδιστα εἰς ἑαυτὰς λαμβάνουσιν, ὅπου ἂν
καθαρὸν ἀναπηδῷ.

Τροφαῖς μὲν οὖν χρῶνται τὰ γένη τῶν ζώων ταῖς εἰ-
ρημέναις. αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν ἅπασαι περὶ τε τὰς ὀχλείας 12
καὶ τεκνώσεις εἰσὶ, καὶ περὶ τὰς εὐπορίας τῆς τροφῆς,
καὶ πρὸς τὰ ψύχῃ καὶ τὰς ἀλέας πεπορισμέναι, καὶ πρὸς
τὰς μεταβολὰς τὰς τῶν ὥρων. πάντα γὰρ τῆς κατὰ τὸ
θερμὸν καὶ ψυχρὸν μεταβολῆς αἰσθησιν ἔχει σύμφυτον, 25
καὶ καθάπερ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰς τὰς οἰκίας τοῦ χει-
μῶνος μεταβάλλουσιν, οἱ δὲ πολλῆς χώρας κρατοῦντες θερί-
ζουσι μὲν ἐν τοῖς ψυχροῖς χειμάζουσιν δ' ἐν τοῖς ἀλεινοῖς,
οὕτω καὶ τῶν ζώων τὰ δυνάμενα μεταβάλλειν τοὺς τόπους.
καὶ τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς τοῖς συνήθεσι τόποις εὐρίσκεται τὰς 30
βοηθείας, τὰ δ' ἔκτοπλίζει, μετὰ μὲν τὴν φθινοπωρινὴν ἰση-
μερίαν ἐκ τοῦ Πόντου καὶ τῶν ψυχρῶν τόπων φεύγοντα τὸν
ἐπιόντα χειμῶνα, μετὰ δὲ τὴν ἑαρινὴν ἐκ τῶν θερμῶν εἰς 597^a
τοὺς τόπους τοὺς ψυχροὺς φοβούμενα τὰ καύματα, τὰ μὲν
ἐκ τῶν ἐγγύς τόπων ποιοῦμενα τὰς μεταβολάς, τὰ δὲ καὶ
ἐκ τῶν ἐσχάτων ὥς εἰπεῖν, οἶον αἱ γέραναι ποιοῦσιν· μετα-
βάλλουσι γὰρ ἐκ τῶν Σκυθικῶν πεδίων εἰς τὰ ἔλη τὰ ἄνω 5
τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥεῖ. [οὗ καὶ λέγονται τοῖς
Πυγμαίοις ἐπιχειρεῖν· οὐ γὰρ ἐστὶ τοῦτο μῦθος, ἀλλ' ἐστὶ

17 οὐδεμία (οὐδὲ μία A^a pr) ἄλλη. τὰ δὲ γλυκύν ἐχουσι
A^a pr C^a || 18 ἥδιστον PD^a || αὐτὰς A^a C^a || 19 καθαρὸν om PD^a
tr || ἀναπηδίῃ P, ἀναπηδείῃ E^a, ἀναπιδῶ Sch, ἀναπιδύῃ Pk
A-W || 20 προειρημέναις A^a C^a || 21 καὶ τὰς τεκ. A^a || 23 καὶ
πρὸς — πεπορισμέναι om PE^a || τὰς] πρὸς τὰς A^a C^a || 24 τὰς
prius om D^a, alterum A^a C^a || 26 οἱ μὲν ἐνδεεῖς τὰς οἰκίας τοῦ
χειμῶνος οὐ μεταβ. Pk || εἰς om Cam Sch || 27 μεταβάλλει Cs
Sch || 31 μετὰ μὲν] μετὰ δὲ PD^a E^a, τὰ δὲ μετὰ μὲν A^a C^a ||
32 καὶ om C^a || τόπων om P || 597 a 1 φθινοπῶν P || 2 μὲν καὶ
ἐκ D^a || 4 οἱ A^a C^a || μεταβάλλουσιν τὰ ἐκ PE^a || 5 ἄνω om A^a C^a
6 verba οὗ — 9 βίον merito del A-W || οὗ — 7 ἐπιχειρεῖν] ἔστι
δὲ ὁ τόπος οὗτος περὶ ὃν οἱ πυγμαῖοι κατοικοῦσιν (κατέχουσιν
P) PD^a tr.

κατὰ τὴν ἀλήθειαν γένος μικρὸν μὲν, ὥσπερ λέγεται, καὶ
 αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, τραγλοδύται δ' εἰς τὸν βλόν.] καὶ οἱ
 10 πελεκᾶνες δ' ἐκτοπιζουσι, καὶ πέτονται ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος
 ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ κεῖ τεκνοποιοῦνται· ἀθρόοι δ' ἀπέρχονται,
 ἀναμένοντες οἱ πρότεροι τοὺς ὕστερον, διὰ τὸ ὅταν ὑπερ-
 πτῶνται τὸ ὄρος ἀδήλους γίνεσθαι τοὺς προτέρους τοῖς
 ὕστεροις. καὶ οἱ ἰχθύες δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ μὲν ἐκ τοῦ
 15 Πόντου καὶ εἰς τὸν Πόντον μεταβάλλουσιν, οἱ δ' ἐν μὲν
 τῷ χειμῶνι ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν γῆν, τὴν ἀλέαν δι-
 ὠκοντες, ἐν δὲ τῷ θέρει ἐκ τῶν προσγελῶν εἰς τὸ πέλαγος,
 φεύγοντες τὴν ἀλέαν. καὶ τὰ ἀσθενῆ δὲ τῶν ὀρνέων ἐν
 μὲν τῷ χειμῶνι καὶ τοῖς πάγοις εἰς τὰ πεδία καταβαίνουσι
 20 διὰ τὴν ἀλέαν, ἐν δὲ τῷ θέρει ἀποχωροῦσιν εἰς τὰ ὄρη
 ἄνω διὰ τὰ καύματα. ποιεῖται δ' αἰεὶ τὰ ἀσθενέστερα πρῶτα
 τὴν μετὰστασιν καθ' ἑκατέραν τὴν ὑπερβολὴν, οἷον οἱ μὲν
 σκόμβροι τῶν θύννων, οἱ δ' ὄρνυγες τῶν γεράνων· τὰ μὲν
 γὰρ μεταβάλλει τοῦ Βοηδρομιῶνος, τὰ δὲ τοῦ Μαιμακτηρι-
 25 ὠνος. ἔστι δὲ πιότερα πάντα ὅταν ἐκ τῶν ψυχρῶν τόπων
 μεταβάλλῃ ἢ ὅταν ἐκ τῶν θερμῶν, οἷον καὶ οἱ ὄρνυγες τοῦ
 φθινοπώρου μᾶλλον ἢ τοῦ ἔαρος. συμβαίνει δ' ἐκ τῶν
 ψυχρῶν τόπων ἅμα μεταβάλλειν καὶ ἐκ τῆς ὥρας τῆς θερ-
 μῆς. ἔχουσι δὲ πρὸς τὰς ὁχείας ὁρμητικώτερον κατὰ τὴν
 30 ἑαρινὴν ὥραν [καὶ] ὅταν μεταβάλλωσιν ἐκ τῶν θερμῶν.
 τῶν μὲν οὖν ὀρνέων αἱ γέραναι, καθάπερ εἴρηται πρότερον,

8 γένος P E^a || μὲν et 9 οἱ om A^a C^a || 9 τραγλοδύται D^a C^a
 10 πελεκᾶνες A^a C^a || Στρ. ποταμοῦ ἐπὶ D^a tr || 12 πρότερον P E^a ||
 ὕστερους E^a || ὑπερπτῶσι A^a C^a || 13 τοὺς ὕστερους τοῖς προτέροις
 D^a, τοὺς ὕστερους τοῖς προτέροις P E^a, τοῖς ὕστεροις τοῖς προ-
 τέροις A^a || 15 καὶ om P D^a E^a || 18 δὲ om P E^a A^a C^a „quidem”
 tr || 19 μὲν | δὲ P || 20 δὲ om A^a pr || 21 τὰ καύματα A^a pr, τὸ
 καύμα C^a || 22 μετὰστασιν D^a, τὰ πρῶτα τὴν μετὰστασιν τὰ ἀσθ.
 P E^a || ἑτέραν P C^a || οἷον om A^a || 23 σκόμβροι A^a pr || 24 με-
 μακτηριῶνος A^a C^a || 25 τῶν om D^a || 26 μεταβάλλει A^a pr || τοῦ
 ἐκ τοῦ P E^a || 29 ante πρὸς add καὶ P D^a C^a || 30 καὶ seclusi,
 quod aves ex locis calidioribus nullo alio tempore nisi verno
 adveniunt || 31 αἱ] αἵτε A^a C^a.

ἐκτοπρίζουσιν εἰς τὰ ἔσχατα ἐκ τῶν ἐσχάτων. πέτονται δὲ
 πρὸς τὸ πνεῦμα. τὸ δὲ περὶ τοῦ λίθου ψευδὸς ἐστὶ· λέγε- 597^b
 ται γὰρ ὡς ἔχουσιν ἔρμα λίθον, ὃς γίγνεται χρήσιμος πρὸς
 τὰς τοῦ χρυσοῦ βασάνους, ὅταν ἀνεμέσωσιν. ἀπαίρουνσι δὲ
 καὶ αἱ φάτται καὶ αἱ πελειάδες, καὶ οὐ χειμάζουσιν, καὶ αἱ
 χελιδόνες καὶ αἱ τρυγόνες· αἱ δὲ περιστερὰι καταμένουσιν. 5
 ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ὄρνυγες, ἐὰν μὴ τινες ὑπολειφθῶσι καὶ
 τῶν τρυγόνων καὶ τῶν ὀρνύγων ἐν εὐείλοις χωρίοις. ἀγε-
 λάζονται δ' αἶ τε φάτται καὶ αἱ τρυγόνες, ὅταν τε παρα-
 γίγνωνται καὶ πάλιν ὅταν ὥρα ᾗ πρὸς τὴν ἀνακομιδὴν.
 οἱ δ' ὄρνυγες ὅταν ἐμπέσωσιν, ἐὰν μὲν εὐδία ἢ βόρειον ἢ, 10
 συνδυνάζονται τε καὶ εὐημεροῦσιν, ἐὰν δὲ νότος, χαλεπῶς
 ἔχουσι διὰ τὸ μὴ εἶναι πτητικοί· ὕγρὸς γὰρ καὶ βαρὺς ὁ
 ἄνεμος· διὸ καὶ ὁ θηρεύοντες ἐπιχειροῦσι τοῖς νοτίοις, εὐ-
 δίας δ' οὐ. <κακῶς δὲ> πέτονται διὰ τὸ βάρος· πολὺ γὰρ
 τὸ σῶμα, διὸ καὶ βοῶντες πέτονται· πονοῦσι γάρ. ὅταν μὲν 15
 οὖν ἐκείθεν παραβάλλωσιν, οὐκ ἔχουσιν ἡγεμόνας· ὅταν δ'
 ἐντεῦθεν ἀπαίρῳσιν, ἥ τε γλωττὶς συναπαίρει καὶ ἡ ὀρνυγο-

b 1 verba τὸ — 3 ἀνεμέσωσιν A-W nulla causa allata del
 2 ἐρμάλιθον PE^a || 3 ἂν ἐμέσωσιν A^a pr, ἐκπέση PD^a A^a rc || 4 αἶ
 ante φάτται om A^a || καὶ αἱ χελιδόνες om A^a pr C^a tr. καὶ αἱ
 τρυγόνες δ' ὡς αἱ χελιδόνες Pk || 7 τρυγόνων A^a || εὐήλοις super-
 scripto ei manu pr C^a, εὐηλίοις PD^a A^a rc, fort recte || 8 αἶ τε
 om A^a C^a || παραγέγωνται PA^a C^a || 10 πέσωσιν PD^a A^a rc || ἢ β.
 ἢ A^a pr C^a || 11 τε om A^a C^a || ἡγεμοῦσιν PD^a A^a rc || 13 ἐπι-
 χειροῦσι] οὐκ ἐπιχειροῦσι A^a pr C^a tr || νοτίοις — 15 πέτονται]
 secutus sum Schneiderum nisi quod εὐδίας codicum, quod Sch
 in εὐδίᾳ mutavit, retinui. „austrum, non aquilonem observant.
 omnino aegre propter sui corporis pondus volant“ Gaza. νο-
 τίοις. εὐδίας δ' οὐ πέτονται codd Bk. ῥαδίως pro εὐδίας Pk.
 At Scaliger, quem Cs sequitur, pro εὐδίας δ' οὐ πέτονται legit
 οὐ πέτονται δὲ; sed γὰρ pro δὲ exspectes. repugnantia inter
 verba οὐ πέτονται — βοῶντες πέτονται sic non tollitur. Nec
 melius A-W οὐκ ἐπιχειροῦσιν εὐδίας· τοῖς νοτίοις δ' οὐ πέτον-
 ται. Ceterum verba ^b10 οἱ δ' — 22 πόρρω vix a philosopho
 scripta sunt || 16 ἐκείθεν] ἐκείσε Sundevall; utrumque ambiguum ||
 παραβάλλωσιν C^a || 17 ἀπάρῳσιν PD^a.

μήτρα καὶ ὁ ὄτος καὶ ὁ κύχραμος, ὅσπερ αὐτοὺς καὶ ἀνα-
καλεῖται νύκτωρ· καὶ ὅταν τούτου τὴν φωνὴν ἀκούσωσιν οἱ
20 θηρεύοντες, ἴσασιν ὅτι οὐ καταμένουσιν. ἡ δ' ὀρτυγομήτρα
παραπλήσιος τὴν μορφὴν τοῖς λιμναίοις ἐστί, καὶ ἡ γλωττὶς
γλωτταν ἐξαγομένην ἔχουσα μέχρι πόρρω. [ὁ δ' ὄτος ὅμοιος
ταῖς γλαυξὶ καὶ περὶ τὰ ὦτα περύγια ἔχων· ἔνιοι δ' αὐτὸν
νυκτικόρακα καλοῦσιν. ἔστι δὲ κόβαλος καὶ μιμητῆς καὶ
25 ἀντορχούμενος· ἀλλίσκεται δὲ περιελθόντος θατέρου τῶν θη-
ρευτῶν, καθάπερ ἡ γλαύξ. ὅλως δὲ τὰ γαμψώνυχα πάντα
βραχυτράχηλα καὶ πλατύγλωττα καὶ μιμητικά· καὶ γὰρ τὸ
Ἰνδικὸν ὄρνεον ἡ ψιττάκη, τὸ λεγόμενον ἀνθρωπόγλωττον,
τοιούτον ἐστί· καὶ ἀκολαστότερον δὲ γίνεται, ὅταν πῆλ οἶνον.
30 ἀγελαῖοι δὲ τῶν ὀρνίθων εἰς γέρανος, κύκνος, πελεκάν,
χὴν ὁ μικρός.]

13 Τῶν δ' ἰχθύων οἱ μὲν, ὥσπερ εἴρηται, μεταβάλλουσι
πρὸς τὴν γῆν ἐκ τοῦ πελάγους καὶ εἰς τὸ πέλαγος ἀπὸ τῆς
598^a γῆς, φεύγοντες τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀλέας.
ἀμείνους δ' εἰσὶν οἱ πρόσγειοι τῶν πελαγίων· πλείω γὰρ καὶ
βελτίω νομὴν ἔχουσιν· ὅπου γὰρ ἂν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, πλείω
φύεται καὶ βελτίω καὶ ἀπαλωτέρα, οἷον ἐν κήποις. καὶ ὁ
5 θῆς ὁ μέλας φύεται πρὸς τῇ γῇ, ὁ δ' ἄλλος ὁμοίος ἐστί
ταῖς ἄμμοις. ἔτι δὲ καὶ κεκραμένοι τυγχάνουσι καλῶς τῷ
θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ οἱ τόποι οἱ πρόσγειοι τῆς θαλάττης·

18 et 22 ὄτος PD^a. cf Athen IX 390 f || 18 κύχραμος D^a
κυχράμος A^a pr C^a || 19 νυκτός PE^a || 22 verba ὁ δ' ὄτος —
31 μικρός suo iure damn A-W || 23 παρὰ (C^a) D^a || περύγιον D^a ||
24 ἔτι A^a || κοβάλος A^a C^a || κολοβός καὶ μ. P, μ. καὶ κολοβός D^a
25 δὲ om D^a, *conit* tr || περιελθόν τοῦ θέρους τῶν PE^a || θη-
ρευόντων A^a C^a || 26 ἡ om PD^a || γαμψὰ PE^a || 28 ψιτάκη D^a,
σιττάκη (C^a, σιτακή A^a pr || 29 τε PE^a || πῆλ C^a || 33 πρὸς] εἰς
PD^a || 598 a 3 ἂν ἡ ὁ P || ἐπιβάλλῃ A^a || πλείω γίνεται A^a C^a, γί-
νεται πλείω PD^a || 4 βελτίω νομὴν ἔχουσι καὶ βέλτιον καὶ ἀπαλωτέραν P || 5 θῆς A^a
pr || μέλας C^a tr || 6 ταῖς ἄμμοις conieci, τοῖς ἀγροῖς codd. fort
etiam pro φῆται scribendum est γίνεται. verba 4 καὶ ὁ θῆς
— 6 ἀγροῖς del A-W || κεκραμένοι A^a C^a || 7 ψυχρῷ οἱ πρόσ-
γειοι τόποι D^a.

διὸ καὶ αἱ σάρκες συνεστᾶσι μᾶλλον τῶν τοιούτων ἰχθύων,
 τῶν δὲ πελαγίων ὑγραὶ εἰσι καὶ κεχυμένοι. εἰσὶ δὲ πρόσ-
 γειοι σινόδων, κάνθαρος, ὀρφῶς, χρύσοφορος, κεστρεύς, τρι- 10
 γλη, κίκλη, δράκων, καλλιάνυμος, κωβιδὸς καὶ τὰ πετραῖα
 πάντα· πελάγιοι δὲ τρυγὼν καὶ τὰ σελάχη καὶ γόγγροι οἱ
 λευκοί, χάννη, ἐρυθρινός, γλαῦκος· φάγροι δὲ καὶ σκορπίοι
 καὶ γόγγροι οἱ μέλανες καὶ μύραιναι καὶ κόκκυγες ἐπαμφοτε-
 ρίζουσιν. εἰσὶ δὲ διαφοραὶ τούτων καὶ κατὰ τοὺς τόπους, 15
 οἷον περὶ Κρήτην οἱ κωβιοὶ καὶ τὰ πετραῖα πάντα πύονα
 γίνονται. γίνονται δὲ καὶ ὁ θύννος ἀγαθὸς πάλιν μετ'
 Ἀρκτοῦρον· ἥδη γὰρ οἰστροῶν παύεται ταύτην τὴν ὥραν·
 διὰ γὰρ τοῦτο ἐν τῷ θέρει χείρων ἐστίν. γίνονται δὲ καὶ
 ἐν ταῖς λιμνοθαλάτταις πολλοὶ τῶν ἰχθύων, οἷον σάλπη, 20
 χρύσοφορος, τριγλή καὶ τῶν ἀγελαιῶν σχεδὸν οἱ πλεῖστοι.
 γίνονται δ' ἐ<κεῖ> καὶ ἁμῖαι, οἷον περὶ Ἀλωπεκόννησον· καὶ
 ἐν τῇ Βιστωνίδι λίμνῃ ἔνεστι τὰ πλεῖστα γένη τῶν ἰχθύων.
 τῶν δὲ κολιῶν οἱ πολλοὶ εἰς μὲν τὸν Πόντον οὐκ ἐμβάλλου-
 σιν, ἐν δὲ τῇ Προποντίδι θερίζουσι καὶ ἐκτίκτουσι, χεϊμά- 25
 ζουσι δ' ἐν τῷ Αἰγαίῳ. θυννίδες δὲ καὶ πηλαμύδες καὶ
 ἁμῖαι εἰς τὸν Πόντον ἐμβάλλουσι τοῦ ἔαρος καὶ θερίζουσιν,
 σχεδὸν δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν θυνάδων καὶ ἀγελαιῶν ἰχθύων.

10 συνόδων PD^aE^a, συνόδων καὶ A^aC^a || ὀρφῶς Sch Di Pk,
 ὀρφῶς codd || 11 κίκλη PD^aE^a || καρβιδὸς A^a pr, βιδὸς PA^a re, om
 E^a || 12 πελάγια A^aC^a || οἱ γόγγροι (οἱ add A^a re) λευκοί, χάννα
 A^aC^a || 13 ἐρυθρινός PD^a, ἐρυ cum lac A^a pr || φαῦροι D^a || τε
 C^a || 14 οἱ om A^aC^a || μύραιναι PE^a || 15 τοὺς om A^a || 17 πάλιν
 πλὴν C^a tr || 18 οἰστρο PE^a || 20 σάλπη A^aC^a, σάλπαι PD^a ||
 21 ἀγελαιῶν A-W, ἄλλων codd || 22 ἐκεῖ coniecti, δὲ codd. cf
^b 17 l v || ἁμῖαι D^a, αἱ ἁμῖαι P || ἀλωπηκόννησον PD^aE^a, ἀλωπε-
 κοννησον A^a, ἀλώπεκον νῆσον C^a || 23 βιστωνίδι D^a, βιστώνη P ||
 πλεῖστα om PD^a, at C^a Sch om τὰ, A-W τὰ et τῶν delere volunt,
 fort recte || 24 κολιῶν A^aC^a, κολίων PD^a || οἱ μὲν πολλοὶ A^aC^a
 τὸν om D^a || τόπον C^a || 25 ἐκτίκτουσι A^aC^aD^a || 26 αἰγιαλῷ A^a
 pr C^a || θύννες PD^a, θυννίδες C^a, θυννηδες A^a pr, sed sec
 manu αἰγαίῳ. θύννες δὲ καὶ. „thunni“ Gaza, θύννοι A-W
 δὲ om A^a. pr || 27 ἁμῖαι A^aD^a, ἁμῖαι P || 28 θυνάδων A^a pr.

εἰσὶ δ' οἱ πλεῖστοι ἀγελαῖοι. ἔχουσι δ' οἱ ἀγελαῖοι ἡγεμόνας
 30 πάντες. εἰσπλέουσι δ' εἰς τὸν Πόντον διὰ τε τὴν τροφὴν (ἣ
 γὰρ νομὴ καὶ πλείων καὶ βελτίων διὰ τὸ πότιμον, καὶ τὰ
 598^b θηρία δὲ τὰ μεγάλα ἐλάττω· ἔξω γὰρ δελφῖνος καὶ φωκαί-
 νης οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ Πόντῳ, καὶ ὁ δελφίς μικρός· ἔξω
 δ' εὐθύς προσελθόντι μεγάλοι) διὰ τε δὴ τὴν τροφήν εἰσ-
 πλέουσι καὶ διὰ τὸν τόκον· τόποι γὰρ εἰσὶν ἐπιτήδαιοι ἐν-
 5 τίκτειν, καὶ τὸ πότιμον καὶ τὸ γλυκύτερον ὕδωρ ἐκτρέφει
 τὰ κυήματα. ὅταν δὲ τέκωσι καὶ τὰ γενόμενα αὐξηθῇ, ἐκ-
 πλέουσιν εὐθύς μετὰ Πλειάδα. ἂν μὲν οὖν νότιος ὁ χειμὼν
 ᾗ, βραδύτερον ἐκπλέουσιν, ἂν δὲ βόρειος, θάττον διὰ τὸ τὸ
 πνεῦμα συνεπουρίζειν· καὶ ὁ γόνος δὲ τότε μικρὸς ἀλίσκε-
 10 ται περὶ Βυζάντιον ἅτ' οὐ γενομένης πολλῆς ἐν τῷ Πόντῳ
 διατριβῆς. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι καὶ ἐκπλέοντες καὶ εἰσπλέον-
 τες δῆλοί εἰσιν, οἱ δὲ τριχάι μόνοι εἰσπλέοντες μὲν ἀλίσκον-
 ται, ἐκπλέοντες δ' οὐχ ὁρῶνται, ἀλλὰ καὶ ὅταν ληφθῇ τις
 περὶ Βυζάντιον, οἱ ἐλιεῖς τὰ δίκτυα περικαθαίρουσι διὰ τὸ
 15 μὴ εἰωθῆναι ἐκπλεῖν. αἴτιον δ' ὅτι οἳτοι μόνοι ἀναπλέου-
 σιν εἰς τὸν Ἰστρον, εἴθ' ἢ δὴ σχίζεται καταπλέονσιν εἰς τὸν
 Ἰδρύαν. σημεῖον δέ, ἐκεῖ γὰρ συμβαίνει τοῦναντίον· εἰς-
 πλέοντες μὲν γὰρ οὐχ ἀλίσκονται εἰς τὸν Ἰδρύαν, ἐκπλέον-
 τες δ' ἀλίσκονται. εἰσπλέουσι δ' οἱ θύννοι ἐπὶ δεξιὰ ἐχό-
 20 μενοι τῆς γῆς, ἐκπλέουσι δ' ἐπ' ἀριστερά· τοῦτο δὲ φασί
 τινες ποιεῖν ὅτι τῷ δεξιῷ ὀξύτερον ὁρῶσι, φέσει οὐκ ὀξύ

29 δ' εἰσὶν P E^a || ἡγεμόνα. πάντες δ' εἰσπλέονσιν P D^a
 b 1 δὲ om P D^a tr || ἐλάττω | βελτίω P E^a || 2 ἔξω P E^a || 3 εὐθὺς
 A^a (C^a || προσελθόντι A^a, προσελθόν τι P E^a || μεγάλω P E^a ||
 4 ποτίω P E^a || τόποι τε γὰρ A^a || ἐπιτίκτειν | ἐν τῷ τίκτειν A^a,
 εἰς τὸ τίκτειν P D^a || 6 γενόμενα P D^a A^a || 7 εὐθὺς (C^a || πλειάδος
 P E^a || 8 ὅταν A^a (C^a || τὸ alterum om (C^a || 9 ὅτε μικρός A^a pr, ὅτι
 μακρός (C^a || 10 ἅτ' οὐ | αὐτοῦ P D^a || 12 τριχάιοι μόνοι τῶν
 ἰχθύων εἰσπλέοντες P D^a tr || 16 δὲ A-W || ἢ δὲ A^a || tr, ἢ P D^a
 σχ. καὶ κ. A^a (C^a tr || 17 ἀνδρίαν P E^a A^a (C^a || ἐκεῖ | καὶ P D^a
 γὰρ | γὰρ εὐ P E^a || 18 γὰρ om A^a || ἀνδρίαν A^a C^a || 21 φέσει
 οὐ ὀξεῖ A^a pr. verba φέσει 22 βλέποντες del A-W.

βλέποντες. τὴν μὲν οὖν ἡμέραν οἱ ῥυάδες κομίζονται, τὴν δὲ νύκτα ἡσυχάζουσι καὶ νέμονται, ἂν μὴ σελήνη ᾗ· τότε δὲ κομίζονται καὶ οὐχ ἡσυχάζουσιν. λέγουσι δὲ τινες τῶν περὶ τὴν θάλατταν ὥς ὅταν τροπαὶ χειμεριναὶ γένωνται, οὐκέτι 25 κινοῦνται ἀλλ' ἡσυχάζουσιν, ὅπου ἂν τύχῃσι καταληφθέντες, μέχρ' ἰσημερίας. οἱ μὲν οὖν κολίαι εἰσπλέοντες ἀλίσκονται ἐξιόντες δ' ἦττον· ἄριστοι δ' εἰσὶν ἐν τῇ Προποντίδι πρὸ τοῦ τίκτειν. οἱ δ' ἄλλοι ῥυάδες ἐξιόντες ἐκ τοῦ Πόντου ἀλίσκονται μᾶλλον καὶ ἄριστοι τότε εἰσὶν· ὅταν δ' εἰσ- 30 πλέωσιν, ἐγγύτατα τοῦ αἰγιαλοῦ πιότατοι ἀλίσκονται, ὅσῳ δ' ἀνωτέρω, ἀεὶ λεπτότεροι. πολλάκις δὲ καὶ ὅταν πνεῦμα 599^a ἀντικόψῃ νότιον ἐκπλέουσι καὶ τοῖς κολίαις καὶ τοῖς σκόμβροις, κάτω ἀλίσκονται μᾶλλον ἢ περὶ Βυζάντιον.

Τοὺς μὲν οὖν ἐκτοπισμοὺς τοῦτον ποιοῦνται τὸν τρόπον. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει πάθος καὶ ἐπὶ τῶν χειρσαίων 5 κατὰ τὴν φωλείαν· τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος ὁρμῶσι πρὸς τὴν φωλείαν, ἀπαλλάττονται δὲ κατὰ τὴν θερμοτέραν ὥραν. πνι-οῦνται δὲ τὰ ζῶα καὶ τὰς φωλείας πρὸς τὴν βοήθειαν καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ὥρας ἐκατέρας. φωλεῖ δὲ τῶν μὲν ὄλον τὸ γένος, ἐνίων δὲ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ. τὰ μὲν γὰρ ὁστρακό- 10 δερμα πάντα φωλεῖ, ὄλον τὰ τ' ἐν τῇ θαλάττῃ, πορφύραι καὶ κήρυκες καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον γένος· ἀλλὰ τῶν μὲν ἀπο-λελυμένων ἐπιδηλότερός ἐστιν ἡ φωλεία (κρύπτουσι γὰρ αὐτά, ὄλον οἱ κτένες, τὰ δ' ἴσχει ἐπιπολῆς ἐπικάλυμμα, ὄλον οἱ χειρσαῖοι κοχλῖαι), τῶν δ' ἀναπολύτων ἄδηλος ἡ μετα- 15βολή. φωλοῦσι δ' οὐ τὴν αὐτὴν ὥραν, ἀλλ' οἱ μὲν κοχλῖαι

22 οὖν om A^a pr || 23 εἰς P, καὶ D^a || 24 οὐκ ἡσυχάζουσι A^a || 25 γίνονται PD^a || 26 καταλειφθέντες P E^a A^a C^a „deprehensi“ tr || 27 κολιοὶ C^a, κολιοὶ A^a, κόντες P, κόνες m E^a „colie“ tr || 28 ἄρισται PE^a || 30 ἀλίσκονται τε καὶ μᾶλλον ἄριστοι PE^a || 31 οἱ ἐγγ. A^a C^a tr || αἰγείον A^a pr C^a tr Gaza Scot || 599 a 2 ἐκ-πνέουσι PE^a || καὶ om PD^a E^a || κολίαις PD^a, κολιοῖς C^a, κολιο-οῖς A^a || 8 καὶ τὰς φ. κατὰ τὰς φ. A^a || τὴν] τινα Pk || καὶ τὰς ὕ.] κατὰ τὰς ὕ. Sylb l'k || 9 φωλεῖ δὲ τῶν] φωλιωτῶν D^a, φω-λιδωτὰ P || 14 οἱ om PE^a || 15 ἀπολύτων A^a C^a.

- τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ πορφύραι καὶ οἱ κήρυκες ὑπὸ κύνα
 περὶ ἡμέρας τριάκοντα, καὶ οἱ κτένες περὶ τὸν αὐτὸν χρό-
 νον. τὰ δὲ πλείστα αὐτῶν φωλεῖ καὶ ἐν τοῖς σφόδρα ψύ-
 14 χεσι καὶ ἐν ταῖς σφόδρα ἀλέαις. τὰ δ' ἔντομα σχεδὸν
 ἅπαντα φωλεῖ, πλὴν εἴ τι ἐν ταῖς οἰκήσεσι συνανθρωπεύεται
 αὐτῶν, καὶ ὅσα φθείρεται καὶ μὴ διετίζει. τὰλλα δὲ φω-
 λεῖ τοῦ χειμῶνος. φωλεῖ δὲ τὰ μὲν πλείους ἡμέρας, τὰ δὲ
 τὰς χειμεριωτάτας, οἷον αἱ μέλιται· καὶ γὰρ αὐταὶ φω-
 25 λοῦσιν. σημειῶν δ' ὅτι οὐδὲν φαίνονται γενόμεναι τῆς παρα-
 κειμένης τροφῆς· κἂν τις αὐτῶν ἐξερπύσῃ, φαίνεται δια-
 φανής, καὶ οὐδὲν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐνὸν δῆλον. ἰσυχάζει δ' ἀπὸ
 Πλειάδος δύσεως μέχρι τοῦ ἔαρος. ποιεῖται δὲ τὰ ζῶα τὰς
 φωλείας ἀποκρυπτόμενα ἐν ἀλεινοῖς καὶ ἐν οἷς εἴωθε τό-
 15 ποις ἐπηλυγάζεσθαι. φωλεῖ δὲ καὶ τῶν ἐναίμων πολλά,
 οἷον τὰ τε φολιδωτά, ὄφεις τε καὶ σαῦροι καὶ ἀσκαλαβῶται
 καὶ κροκόδειλοι οἱ ποτάμιοι, τέτταρας μῆνας τοὺς χειμεριω-
 τίτους, καὶ οὐκ ἐσθίουσιν οὐδέν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄφεις
 599^b ἐν τῇ γῇ φωλοῦσιν, αἱ δ' ἔχιδναι ὑπὸ τὰς πέτρας ἀπο-
 κρύπτουσιν αὐτάς. φωλοῦσι δὲ πολλοὶ καὶ τῶν ἰχθύων, ἐπι-
 φανέστατα δ' ἵππουρος καὶ κορακῖνος τοῦ χειμῶνος· οὔτιοι
 γὰρ μόνοι οὐχ ἀλίσκονται οὐδαμοῦ πλὴν κατὰ τινες χρόνους
 16 τακτοὺς καὶ τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα σχεδόν.
 φωλεῖ δὲ καὶ μύραινα καὶ ὀρφῶς καὶ γόγγρος. κατὰ συζυ-
 γίας δ' οἱ πετραῖοι φωλοῦσιν οἱ ἄρρενες τοῖς θήλεσιν.

21 πάντα A^a(^a || εἴ τι ἐν | εἰπεῖν P E^a, εἰ τινες ἐν A^a(^a
 „si quid de^a tr || τοῖς A^a pr || οἰκήσεσιν εἴ τι σ. P E^a || 22 αὐτῶν |
 δὲ αὐτῶν A^a(^a || τὰλλα coniecī, ταῦτα codd || 24 γὰρ καὶ αὐ.
 Sylb || 25 φαίνονται γενόμεναι | γένηται A^a(^a tr || 26 καὶ ἐστ
 P D^a || 28 ποιεῖ A^a(^a || 30 ἐπικολάζεσθαι P D^a (saza „later^a“ tr
 δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἐναίμων P E^a, δι καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐναίμων
 D^a || 31 σαῦροι P D^a || h 1 et 7 φωλοῦσιν P D^a || 1 οἱ P E^a(^a
 ἐχίνοι P, ἐχίνοι E^a || κατακρύπτουσιν P D^a E^a || 2 ἐαυτάς D^a,
 ἐαυτούς P E^a || ἐμφανέστατα P D^a || 3 ἵππουρος P D^a, ἵππορος τε
 A^a || 4 μόρον A^a || 5 αὐτοὺς | ἄλλους (^a || πάντα φωλεῖ σχεδόν
 D^a || 6 φωλοῦσι P D^a E^a || ὀρφῶς Sch Pk, ὀρφῶς codd || 7 δὲ καὶ
 οἱ A^a C^a.

[ὥσπερ καὶ νεοττεύουσιν,] οἶον κίχλαι, κότιτυφοι, πέρκαι. φωλοῦσι δὲ καὶ οἱ θύννοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς βαθέσι, καὶ γίνονται πιότατοι μετὰ τὴν φωλείαν, καὶ ἄρχονται θη- 10 ρεύεσθαι ἀπὸ Πλειάδος ἀνατολῆς μέχρι Ἀρκτούρου δύσεως τὸ ἔσχατον· τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἔχουσι φωλοῦν-τες. ἀλίσκονται δ' ἔνιοι περὶ τὸν χρόνον τῆς φωλείας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων τινὲς τῶν φωλούντων κινούμενοι, ἂν ἀλεινὸς ἢ ὁ τόπος καὶ ἐπιγίνονται εὐδίαι παράλογοι· 15 ἀπὸ γὰρ τῆς θαλάμης προέρχονται μικρὸν ἐπὶ νομῇ· καὶ ταῖς πανσελήνοισι. εἰσὶ δ' οἱ πολλοὶ φωλοῦντες ἥδιστοι. αἱ δὲ πριμάδες κρύπτουσιν ἑαυτὰς ἐν τῷ βορβόρῳ· σημεῖον δὲ τό τε μὴ ἀλίσκεσθαι καὶ ἰλὺν ἐχούσας ἐπὶ τοῦ νώτου φαίνεσθαι πολλὴν καὶ τὰ πετερύγια ἐντεθλιμμένα. κατὰ δὲ 20 τὴν εἰρημένην ὥραν κινοῦνται καὶ προέρχονται πρὸς τὴν γῆν ὀχευόμενοι καὶ τίκτοντες, καὶ ἀλίσκονται κύοντες· καὶ τότε δοκοῦσιν ὥραῖοι εἶναι, οἱ δὲ μετοπωρινοὶ καὶ χειμερι-νοὶ χεῖρους· ἅμα δὲ καὶ οἱ ἄρρενες φαίνονται πλήρεις ὄν-τες θοροῦ. ὅταν μὲν οὖν μικρὰ τὰ κυήματ' ἔχωσι, δυσάλω- 25 τοί εἰδῖν, ὅταν δὲ μεῖζω, πολλοὶ ἀλίσκονται διὰ τὸ οἰστρεῖν. φωλεῖ δὲ τὰ μὲν ἐν τῇ ἄμμῳ τὰ δ' ἐν τῷ πηλῷ, ὑπερ-έχοντα τὸ στόμα μόνον. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα φωλεῖ τοῦ

8 verba ὥσπερ καὶ ν. iure del A-W || κίχλοι PE^a || πέρκαι] περι PE^a || 9 βαθέσι A^aC^aD^aPk, βάθει P edd || 11 μέχοις A^a || 14 κινούμενοι ἐν ἀλεινοῖσι (ἀλεινοῖς D^a) τόποις PD^aE^a || 15 ἐπιγίνονται A^aD^a, ἐπιτείνονται αἱ P || εὐδίαι A^a || 16 προ-έρχεται C^a || 18 πριμαδαίαι PD^a, πριμάδες Pk || 19 τε om PE^a καὶ ἰλὺν δ' ἔχουσαι D^a, ἰλὺν δ' P || ἐν τῷ νώτῳ PD^a || 21 εἰ-ρημένην] cf ^b11 ἀπὸ Πλειάδος ἀνατολῆς; at Gaza et edd a Florentina omnes ἑαρινὴν || προσέρχονται A^a || 22 ὀχευόμεναι καὶ τίκτους PD^a || κύουσαι edd praeter A-W. aut genus masc. cum codd legendum est, ita ut οἱ θύννοι subiecta sint, aut in verbis ^b20 κατὰ—24 χεῖρους genus omnium no- minum in femininum mutandum || 24 ὄντες θοροῦ] εἶναι θο-ροῦσι A^a, sed si man rc deletum || 26 πολλοὶ ἀλίσκονται om in lac A^a pr, manu sec suppl || 28 οὖν om Bk errore || post φωλεῖ add μόνον A^aC^a, πολὺ Pk.

χειμῶνος, τὰ δὲ μαλακόστρακα καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πετραῖοι
 80 καὶ βάτοι καὶ τὰ σελαχώδη τὰς χειμεριωτάτας μόνον ἡμέ-
 ρας· δηλοῖ δὲ τὸ μὴ ἀλίσκεσθαι ὅταν ἢ ψύχη. ἔνιοι δὲ
 τῶν ἰχθύων φωλοῦσι καὶ τοῦ θέρους, οἷον ὁ γλαῦκος·
 οἷτος γὰρ τοῦ θέρους φωλεῖ περὶ ἐξήκονθ' ἡμέρας. φωλεῖ
 600^a δὲ καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ χρύσοφρος· σημεῖον δὲ δοκεῖ εἶναι
 τοῦ τὸν ὄνον πλείστον φωλεῖν χρόνον τὸ διὰ πλείστον χρό-
 νου ἀλίσκεσθαι. τοῦ δὲ καὶ θέρους τοὺς ἰχθύς φωλεῖν δο-
 κεῖ σημεῖον εἶναι τὸ ἐπὶ τοῖς ἄστροις γίνεσθαι τὰς ἀλώ-
 5 σεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ κυνί· τηνικαῦτα γὰρ ἀνατρέπεσθαι
 τὴν θάλατταν. ὅπερ ἐν τῷ Βοσπόρῳ γνωριμώτατόν ἐστιν·
 ἡ γὰρ ἰλὺς ἐπάνω γίγνεται καὶ ἐπιφέρονται οἱ ἰχθύες. φασὶ
 δὲ καὶ πολλάκις τριβομένου τοῦ βυθοῦ ἀλίσκεσθαι πλείους
 ἐν τῷ αὐτῷ βόλῳ τὸ δεύτερον ἢ τὸ πρῶτον. καὶ ἐπειδὴν
 10 ὄμβροι γένωνται μεγάλοι, πολλὰ φαίνεται ζῶα τῶν πρότερον
 16 ἢ ὅλως οὐχ ἑωραμένων ἢ οὐ πολλάκις. φωλοῦσι δὲ πολλοὶ
 καὶ τῶν ὀρνίθων, καὶ οὐχ ὥς τινες οἴονται, εἰς ἀλεινοῦς
 τόπους ἀπέρχονται πάντες· ἀλλ' οἱ μὲν πλησίον ὄντες τοιού-
 των τόπων, ἐν οἷς αἰεὶ διαμένουσι, [καὶ ἰκτῖνοι καὶ χελι-
 15 δόνες,] ἀποχωροῦσιν ἐνταῦθα. οἱ δὲ πορρωτέρω ὄντες τῶν
 τοιούτων οὐκ ἐκτοπίζουσιν ἀλλὰ κρύπτουσιν ἑαυτούς. ἦδη
 γὰρ ὠμμένοι πολλαὶ χελιδόνες εἰσὶν ἐν ἀγγελίοις ἐψιλωμένοι
 πάμπαν, καὶ ἰκτῖνοι ἐκ τοιούτων ἐκπετόμενοι χωρίων, ὅταν

29 δὲ | τε P E^a || 30 βάτη A^a || μόνον om P D^a || 31 τὸ | τῷ
 D^a re || 32 ὁ om P D^a 600 a 1 ὁ om P E^a ὁ om E^a || 2 τὸν
 ὄνον] μόνον P E^a || 3 ἀλίσκεσθαι χρόνον P D^a. ante ἀλ. falso
 inser mi, Karsch; cf Eucken II 37. 4 γενέσθαι A^a C^a 5 post
 γὰρ addere volunt συμβαίνει vel ἐνδέχεται Syllb Sch, εἰκὸς Pk ||
 6 γνωριμώτερον P D^a 7 γίγνεται A^a 8 πλείω D^a || 11 οὐ om
 A^a pr C^a || 12 οἴονται ὀλίγοι ἢ εἰς P D^a 14 verba καὶ ἰ. κ. χ.
 iure del A-W; καὶ ante ἰκτ. mutant in οἴον C^s ex Ambros.
 Sch. „ut milros“ Gaza || 15 πόρρω ὄντες τῶν τοιούτων τόπων
 οὐκ A^a C^a tr || 16 ἐπιπύπτουσιν P E^a || ἀποκρύπτουσιν C^a, κατα-
 κρύπτουσιν A^a || 17 εἰσὶν om P D^a || ἀγγελίοις Sch e Gaza „in
 angustius conuallium“ eruit ἀγγελίαι; magis placeret ἀγκίοις, at
 potius exspectes ἄντροις vel φωλεοῖς || 18 ἐκ | ἐκ τῶν A^a.

φαίνονται τὸ πρῶτον. φωλοῦσι δ' οὐδὲν διακεκριμένως
καὶ τῶν γαμψωνύχων καὶ τῶν εὐθυωνύχων· φωλεῖ γὰρ καὶ 20
πελαργὸς καὶ κόττυφος καὶ τρυγὼν καὶ κόρυδος, καὶ ἡ γε
τρυγὼν ὁμολογουμένως μάλιστα πάντων· οὐδεὶς γὰρ ὥς εἰ-
πεῖν λέγεται τρυγὸνα ἰδεῖν οὐδαμοῦ χειμῶνος. ἄρχεται δὲ
τῆς φωλείας σφόδρα πλείρα οὔσα, καὶ πτερορρεεῖ μὲν ἐν
τῇ φωλείᾳ, παχεῖα μέντοι διατελεῖ οὔσα. τῶν δὲ φασσῶν ■■
ἐνῖαι μὲν φωλοῦσιν, ἐνῖαι δ' οὐ φωλοῦσιν, ἀπέρχονται δ'
ἅμα ταῖς χελιδόσιν. φωλεῖ δὲ καὶ ἡ κίχλη καὶ ὁ ψάρος,
καὶ τῶν γαμψωνύχων ἱκτῖνος ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἡ γλαύξ.
τῶν δὲ ζωοτόκων καὶ τετραπόδων φωλοῦσιν οἳ τε ὕστριγες 17.
καὶ αἱ ἄρκτοι. ὅτι μὲν οὖν φωλοῦσιν αἱ [ἄγριαι] ἄρκτοι, 30
φανερὸν ἐστὶ, πότερον δὲ διὰ ψύχος ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν,
ἀμφισβητεῖται. γίνονται γὰρ περὶ τὸν χρόνον τοῦτον οἱ
ἄρρενες καὶ αἱ θήλειαι πιότατοι, ὥστε μὴ εὐκίνητοι εἶναι.
ἡ δὲ θήλεια καὶ τίκτει περὶ τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ φωλεῖ 600^b
ἕως ἂν ἐξάγειν ὥρα ἢ τοὺς σκύμνους· τοῦτο δὲ ποιεῖ τοῦ
ἕαρος περὶ τρίτον μῆνα ἀπὸ τροπῶν. τὸ δ' ἐλάχιστον φω-
λεῖ περὶ τετταράκονθ' ἡμέρας· τούτων δὲ οἷς ἐπτά λέγουσιν
ἐν αἷς οὐδὲν κινεῖται, ἐν δὲ ταῖς πλείοσι ταῖς μετὰ ταῦτα 5
φωλεῖ μὲν κινεῖται δὲ καὶ ἐγείρεται. κύουσα δ' ἄρκτος ἢ
ὑπ' οὐδενὸς ἢ πάνυ ὀλίγων εἴληπται. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ
τούτῳ φανερόν ἐστιν ὅτι οὐδὲν ἐσθίουσιν· οὔτε γὰρ ἐξέρχον-
ται, ὅταν τε ληφθῶσι, κενὰ φαίνεται ἢ τε κοιλία καὶ τὰ

19 τὸ om A^aC^a ; διακεκριμένον A^a pr || 20 post εὐθ. inter-
cidisse videtur πολλοί || φωνεῖ A^a pr || 21 κόρυλος C^a, κόρυλλος
A^a „coridus“ tr || 22 ὁμολογουμένη πάντων μάλιστα A^a || 23 τρυ-
γῶν ἄδριν PD^aE^a || χειμῶνος] τοῦ χ. D^a || 25 παχεῖα] ταχεῖα C^a,
παχέα A^a || τιθασσῶν PD^a || 27 καὶ ὀψαρος D^a, καὶ ὀψάρω
A^a || 28 ἡ om A^aC^a 29 αἷ A^aC^a ὕστρίγγες C^a || 30 αἱ pr
om A^aC^a || ἄγριοι A^aC^a, del A-W suadente Schneidero. Ad hoc
de urso caput cf ζιζ 579^a26—32; iam Sch dubitat, utrum ipsi
philosopho an librariis adscribat, quod multa inutiliter re-
petita sint || 31 ψύχος A^a b 6 μὲν om PE^a ἀγείρεται A^a
pr || 7 post πάνυ add ὑπ' D^a Ald „ 9 δὲ PD^aE^a tr.

10 ἔντερα. λέγεται δὲ καὶ διὰ τὸ μηδὲν προσφέρεισθαι τὸ ἔν-
 τερον ὀλίγου συμφύεσθαι αὐτῇ, καὶ διὰ τοῦτο πρῶτον ἐξ-
 ιοῦσαν γεύεσθαι τοῦ ἄρου πρὸς τὸ ἀφιστάναι τὸ ἔντερον
 καὶ διευρύνειν. φωλεῖ δὲ καὶ ὁ ἐλειὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς δέν-
 δρεσι, καὶ γίγνεται τότε παχύτατος· καὶ ὁ μῦς ὁ Ποντικός
 11 ὁ λευκός.

[Τῶν δὲ φωλούντων ἔνιοι τὸ καλούμενον ἐκδύνουσι γῆ-
 ρας· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἔσχατον δέρμα καὶ τὸ περὶ τὰς γενέ-
 σεις κέλυφος.] τῶν μὲν οὖν πεζῶν καὶ ζωοτόκων περὶ τῆς
 ἄρκτου ἀμφισβητεῖται ἡ αἰτία τῆς φωλείας, καθάπερ ἐλέχθη
 20 πρότερον· τὰ δὲ φολιδωτὰ φωλεῖ μὲν σχεδὸν τὰ πλεῖστα,
 ἐκδύνει δὲ τὸ γῆρας ὅσων τὸ δέρμα μαλακὸν καὶ μὴ ὀστρα-
 κῶδες ὥσπερ τῆς χελώνης (καὶ γὰρ ἡ χελώνη τῶν φολιδω-
 τῶν ἔστι καὶ ὁ ἐμύς), ἀλλ' οἷον ἀσκαλαβώτης τε καὶ σαῦ-
 ρος καὶ μάλιστα πάντων οἱ ὄφεις· ἐκδύνουσι γὰρ καὶ τοῦ
 25 ἔαρος, ὅταν ἐξιώσι, καὶ τοῦ μετοπώρου πάλιν. ἐκδύνουσι δὲ
 καὶ οἱ ἔχεις τὸ γῆρας καὶ τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ μετοπώρου,
 καὶ οὐχ ὥσπερ φασὶ τινες τοῦτο τὸ γένος τῶν ὄφειων μὴ
 ἐκδύεσθαι μόνον. ὅταν δ' ἄρχωνται ἐκδύνειν οἱ ὄφεις, ἀπὸ
 τῶν ὀφθαλμῶν ἀφίσταται πᾶσι πρῶτον, ὥστε δοκεῖν γίγνε-
 30 σθαι τυφλοὺς τοῖς μὴ συννοοῦσι τὸ πάθος· μετὰ δὲ τοῦτο

10 δὲ καὶ | δὲ καὶ ὡς A^aC^a, δὲ P E^a | ἔτερον C^a | 11 ὀλί-
 γον P D^aE^a | προσφέρεισθαι A^aC^a „concludere“ tr || ποῶν A^a pr
 C^a, πρῶτον A^a rc || 12 ἀφιέναι A^a || 13 διερευνεῖν A^a pr, διεραίν-
 νειν P E^a, διηρεμεῖν C^a | ἐλειὸς A^a(C^a) tr, λειὸς P E^a | 14 ποτὲ
 A^a pr C^a || παχύτατον P E^a | πόντιος P D^a | 16 verba τῶν —
 18 κέλυφος ut glossema del Sch A-W; pro καὶ post δέρμα
 vult οἷον Karsch || ἔνια P k || γῆρας ἐκδύνουσιν P D^a || 21 καὶ
 add D^a Ald C^s Sch P k. Hoc additamento maior textus cor-
 ruptela tecta esse videtur, velut P k notat: fort δέρμα μὴ
 ὀστρακῶδες, ὥσπερ . . . ἀλλὰ μαλακόν, οἷον ἀσκαλαβώτης. verba
 22 καὶ γὰρ — 23 ἐμύς glossema existimant A-W || 23 ὁ μῦς
 D^a, αἱ μῦς P E^a, ἐμύς C^s, ἡ ἐμύς P k fort recte | 25 ἐξιώσι
 P A^a pr C^aE^a | πάλιν — 26 μετοπώρου om A^a pr C^a | 27 μὴ |
 οὐκ A^aC^a || 28 ἐνδύεσθαι C^a | ἐκδύειν A^a pr C^a | 29 ἀφίστα-
 σθαί φασι πρῶτον C^a tr, ἀφίστ cū lac φασὶ πε. A^a pr, ἀφ-
 ίστασθαι A^a₂, ἀφίσταται πᾶσι A^a₃, ἀφίστασθαι πρῶτόν φασι
 D^a || 30 συννοοῦσι P D^a.

ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· κελυφὴ γὰρ φαίνεται πάντων. ἐν νυκτὶ
 δὲ σχεδὸν καὶ ἡμέρα πᾶν ἀποδύεται τὸ γῆρας, ἀπὸ τῆς κε-
 φαλῆς ἀρξάμενον μέχρι τῆς κέρκου. γίνεταί δ' ἐκδυομένων
 τὰ ἐντὸς ἐκτός· ἐκδύεται γὰρ ὥσπερ τὰ ἔμβρυα ἐκ τῶν χο- 601^a
 ρίων. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν ἐντόμων ἐκδύνει τὸ
 γῆρας ὅσα ἐκδύνει, οἷον σίλφῃ καὶ ἔμπις καὶ τὰ κολεόπτερα,
 οἷον κύνθαρος. πάντα δὲ μετὰ τὴν γένεσιν ἐκδύεται· ὥσπερ
 γὰρ τοῖς ζωοτοκουμένοις τὸ χόριον καὶ τοῖς σκωληκοτοκου- 5
 μένοις περιρρήγνυται τὸ κέλφος, ὁμοίως καὶ μελίτταις καὶ
 ἀκρίσιν. οἱ δὲ τέττιγες ὅταν ἐξέλθωσι, καθιζάνουσιν ἐπὶ
 τε τὰς ἐλαίας καὶ καλάμους. περιρραγέντος δὲ τοῦ κελύ-
 φους ἐξέρχονται ἐγκαταλιπόντες ὑγρότητα μικράν, καὶ μετ'
 οὐ πολλὸν χρόνον ἀναπέτονται καὶ ἄδουσιν. τῶν δὲ θαλατ- 10
 τίων οἱ κάραβοι καὶ ἄστακοι ἐκδύνουσιν ὅτε μὲν τοῦ ἔαρος
 ὅτε δὲ τοῦ μετοπώρου μετὰ τοὺς τόκους. ἤδη δ' εἰλημ-
 μένοι εἰσὶν ἔνιοι τῶν καράβων τὰ μὲν περὶ τὸν θώρακα
 μαλακὰ ἔχοντες διὰ τὸ περιερρωγέναι τὸ ὄστρακον, τὰ δὲ
 κάτω σκληρὰ διὰ τὸ μήπω περιερρωγέναι· τὴν γὰρ ἐκδύσιν 15
 ποιοῦνται οὐχ ὁμοίαν τοῖς ὄφεσιν. φωλοῦσι δ' οἱ κάραβοι
 περὶ πέντε μῆνας. ἐκδύνουσι δὲ καὶ οἱ καρκῖνοι τὸ γῆρας,
 οἱ μὲν μαλακόστρακοι ὁμολογουμένως, φασὶ δὲ καὶ τοὺς
 ὄστρακοδέσμους, οἷον τὰς μαίας. ὅταν δ' ἐκδύωσι, μα-

31 τῆς λοιπῆς κεφαλῆς volunt A-W || κελυφὴ γὰρ] καὶ
 λευκὴ PD^a tr, μὴ λευκὴ A^a re. utrumque putant corruptum
 A-W. λευκὴ γὰρ φαίνεται πρώτη πάντων Sch || 32 ἀπολύεται
 Sch Pk || 33 φουόμενον PE^a 601 a 1 ἐντὸς om A^a pr C^a tr ||
 2 ἐκδύει bis A^a C^a || 3 σίλφῃ A^a || ἔμπις PD^a || κολεόπτερα A^a pr ||
 4 μετὰ] τὰ μεγέθη PE^a 5 τὸ χόριον om PD^a || 6 post ὁμοίως
 addere volunt δὲ Sch A-W || 7 ἀκρίσιν A^a pr || ἐκδύωσι Sch
 male e tr. cf ζις 556^b 8 | 8 τε τὰς ἐλ. καὶ κ.] τινα πέτραν PE^a |
 κελύφου A^a || 9 οὐ μετὰ A^a C^a || 13 ἔνιοι εἰσι PD^a μὲν om
 A^a C^a || 15 πω om PE^a || γὰρ] δὲ C^a tr || ἔκινουσιν A^a pr C^a ||
 17 ἐκδύνουσι A^a C^a || 17 et 20 καρκῖνοι A^a || 18 καὶ om A^a pr ||
 19 super μαίας A^a re τὰς γραῦς μαίας τὰς γραῦς (γραῦς
 P) ὅταν PE^a, unde τὰς τε γραῦς Sch, καὶ τὰς γραῦς Pk, quod
 iure damnant A-W || ἐκδύνωσι A^a C^a, ἐκδύσωσι PE^a.

20 λακὰ γίνεται πάμπαν τὰ ὄστρακα, καὶ οἱ γε καρκίνοι βα
 δίξειν οὐ σφόδρα δύνανται. ἐκδύνει δὲ τὰ τοιαῦτα οὐχ
 ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις.

Ὅσα μὲν οὖν φωλεῖ καὶ πότε καὶ πῶς, ἔτι δὲ ποῖα καὶ
 18 πότε ἐκδύνει τὸ γῆρας, εἴρηται. εὐήμεροῦσι δὲ τὰ ζῶα κατὰ
 25 τὰς ὥρας οὐ τὰς αὐτάς, οὐδ' ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς ὁμοίως
 ἀπάσαις· ἔτι δ' ὑγίειαι καὶ νόσοι κατὰ τε τὰς ὥρας τοῖς
 ἑτερογενέσιν ἕτεραι καὶ τὸ σύνολον οὐχ αἱ αὐταὶ πᾶσιν.
 τοῖς μὲν οὖν ὀρνισιν οἱ αὐχοὶ συμφέρουσι καὶ πρὸς τὴν
 ἄλλην ὑγίειαν καὶ πρὸς τοὺς τόκους, καὶ οὐχ ἥκιστα ταῖς
 30 φάτταις, τοῖς δ' ἰχθύσιν ἔξω τινῶν ὀλίγων αἱ ἐπομβρίαὶ
 ἀσύμφορα δὲ τοῦναντίον ἐκατέροις, τοῖς μὲν ὀρνισι τὰ
 ἐπομβρα ἔτη (οὐδὲ γὰρ ὅλως συμφέρει τὸ πολὺ πίνειν),
 τοῖς δ' ἰχθύσιν οἱ αὐχοί. τὰ μὲν οὖν γαμψώνυχα, καθά-
 601^b περ εἴρηται πρότερον, ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν ἄποτα πάμπαν
 ἐστίν (ἀλλ' Ἡσίοδος ἡγνόμε τοῦτο· πεποίηκε γὰρ τὸν τῆς
 μαντείας πρόεδρον ἀετὸν ἐν τῇ διηγῇσει τῇ περὶ τὴν πο-
 λιορκίαν τὴν Νίνου πίνοντα)· τὰ δ' ἄλλα πίνει μὲν, οὐ
 5 πολύποτα δ' ἐστίν· ὅλως δ' οὐδ' ἄλλ' οὐδὲν τῶν πνεύμονι
 ἐχόντων συμφὸν καὶ ῥοτόκων. τῶν δ' ὀρνίθων ἐν ταῖς ἀρ-
 ρωστίαις ἐπίδηλος ἡ πτέρωσις γίνεσθαι· ταράττεται γὰρ, καὶ
 οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει κατάστασιν ἢν περ ὑγιαίνοντων.
 19 Τῶν δ' ἰχθύων τὸ πλεῖστον γένος εὐθενεῖ μᾶλλον, ὥς

20 γίνονται μαλακὰ D^a, γ. μ. καὶ P E^a || 21 οὐ σφ. δ. β.
 D^a || 23 οὖν om P E^a || 26 κατὰ τε τὰς A-W, κατὰ γε τὰς A^a C^a,
 κατὰ τὰς P D^a || 27 ἐτέροις γένεσιν P E^a A^a C^a || 28 οἱ om P E^a
 πρὸς om A^a C^a tr || 29 καὶ om A^a tr || 30 αἱ καὶ P E^a || 31 μὲν |
 μὲν οὖν A^a C^a tr || 32 ἐπόμβρια ἔλη P E^a. ἐπόμβρια fort reci-
 piendum. deinceps add τοῖς δ' ἰχθύσι τὰ αὐχμώδη et post 32
 συμφέρει verba τοῖς ὀρνισι C^a Sch e C^a m, ut dicunt || 33 τοῖς
 — αὐχοί om P C^a Sch || verba τὰ — ^b 7 ὑγιαίνοντων ut inter-
 polata del A-W: sed verba ^b 9 τῶν — 10 ἔτεσιν antecedentem
 digressionem indicant || ^b 1 πρότερον | i c 593^b 29 || 2 ἡρόδο-
 τος D^a || 3 πρόεδρος P || 5 ὅλως | ὁμοίως P D^a, ὁμῶς tr || οὐδ'
 A^a pr || 9 εὐθενεῖ D^a, εὐσθενεῖ P E^a A^a C^a; εὐθηνεῖ Bk hic et
 alias. at egregius codex A^c exhibet 1360 ^b 16 εὐθενία.

περ εἴρηται πρότερον, ἐν τοῖς ἐπομβρίοις ἔτεσιν· οὐ γὰρ 10
μόνον τότε πλείω τροφήν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅλως τὸ ὕμ-
βριον συμφέρει, καθάπερ καὶ τοῖς ἐκ τῆς γῆς φυομένοις·
καὶ γὰρ τὰ λάχανα καλπερ ἀρδευόμενα ὕμῳς ἐπιδίδωσιν ὑό-
μενα πλέον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ κάλαμοι πάσχουσιν οἱ πεφυ-
κότες ἐν ταῖς λίμναις· οὐδὲν γὰρ ὥς εἰπεῖν αὐξάνονται 15
μὴ γιγνομένων ὑδάτων. σημεῖον δὲ καὶ τὸ τοὺς πλείστους
τῶν ἰχθύων εἰς τὸν Πόντον ἐκτοπίζειν θεωροῦντας· διὰ γὰρ
τὸ πληθὺς τῶν ποταμῶν γλυκύτερον τὸ ὕδωρ, καὶ τροφήν
οἱ ποταμοὶ καταφέρουσι πολλήν. ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς ποτα-
μοὺς ἀναπλέουσι πολλοὶ τῶν ἰχθύων, καὶ εὐθινοῦσιν ἐν τοῖς 20
ποταμοῖς καὶ ἐν ταῖς λίμναις, οἷον ἁμῖα καὶ κεστρεὺς. γί-
γνονται δὲ καὶ οἱ κωβιοὶ πόντες ἐν τοῖς ποταμοῖς· καὶ
ὅλως τὰ εὐλίμνα τῶν χωρίων ἀρίστους ἔχει ἰχθύς. αὐτῶν δὲ
τῶν ὑδάτων οἱ θερινοὶ ὕμβροι μᾶλλον συμφέρουσι τοῖς πλεί-
στοις ἰχθύσι, καὶ ὅταν τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινό- 25
πωρον γένηται ἐπόμβριον, ὃ δὲ χειμῶν εὐδιεινός. ὥς δ' εἰπεῖν
ὅλως ὅταν καὶ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους εὐετηρία ᾗ, καὶ τοῖς
πλείστοις ἰχθύσι συμβαίνει εὐημερεῖν. ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς
τόποις οὐκ εὐθινοῦσιν. μάλιστα δὲ ποιοῦσιν ἐν τοῖς χειμῶσιν
οἱ ἔχοντες λίθον ἐν τῇ κεφαλῇ, οἷον χορμῖς, λάβραξ, σκλαίνα, 30
φάγγρος· διὰ γὰρ τὸν λίθον ὑπὸ τοῦ ψύχους καταπήγνυνται
καὶ ἐκπίπτουσιν. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις ἰχθύσι συμφέρει
μᾶλλον, κεστρεὶ δὲ καὶ κεφάλῳ καὶ ὃν καλοῦσιν τινες μαρῖνον 602^a

10 τοῖς om C^a || 11 τότε om PE^a || πλείω om PD^a || ἔχει A^a |
ἔμβριον P, ἔμβρυον A^a pr E^a || 13 ὑόμενα] φνόμενα A^aC^a ||
14 πλείω et κάμιοι PE^a || 19 πολλήν καταφέρουσιν οἱ ποταμοὶ
A^aC^a || δὲ om A^a || 20 εὐθινοῦσιν A^a pr D^a, εὐθινοῦσιν P, εὐθη-
νοῦσιν C^aA^a re || 21 ἁμῖα D^a, ἁμῖα P || καὶ om A^aC^a || 22 δὲ om
A^aC^a κωβιοὶ C^a πλείονες A^aC^a || ποταμοῖς C^a 23 εὐλίμνα PD^aA^a
re tr || χωρίων] ἰχθύων A^a pr || 26 γίγνεται PCs Sch A-W ||
ἐπομβρον PD^a || εὐδιεινότερος C^aA^a re, ἀδινότερος A^a pr || 27 σύν-
ολον PD^a || καὶ utrumque et πλείστοις om A^aC^a || 29 εὐθε-
νοῦσι D^a, εὐθινοῦσι ceti || 30 χορμῖς PD^a || 31 καταπήγνυνται
PD^aE^a, πήγνυνται A^aC^a || 32 συμφέρει se τὸ ὕμβριον || 602 a 1
μύρινον P D^a.

τοῦναντίον· ὑπὸ γὰρ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ἀποτυφλοῦνται
οἱ πολλοὶ αὐτῶν θᾶττον, ἂν λίαν ὑπερβάλλωσιν. εἰώθασι
γὰρ πᾶσχειν αὐτὸ οἱ κέφαλοι ἐν τοῖς χειμῶσι μᾶλλον· γί-
5 γνεται γὰρ αὐτῶν τὰ ὄμματα λευκά, καὶ ἀλίσκονται τότε
λεπτοί, καὶ τέλος ἀπόλλυνται πάμπαν. ἔοικε δ' οὐ διὰ τὴν
ὑπερομβρίαν τοῦτο πᾶσχειν, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ ψύχος·
ἤδη γοῦν καὶ ἄλλοθι καὶ περὶ Ναυπλίαν τῆς Ἀργείας περὶ
τὸ τέναγος πολλοὶ τυφλοὶ ἐλήφθησαν ἰσχυροῦ γενομένου
10 ψύχους· ἐλήφθησαν δὲ πολλοὶ καὶ λευκὴν ἔχοντες τὴν ὄψιν.
πονεῖ δὲ τοῦ χειμῶνος καὶ ὁ χρύσοφρος, τοῦ δὲ θέρους
ὁ ἀχάρνας, καὶ γίνονται λεπτός. συμφέρει δὲ τοῖς κορακί-
νοις ὥς εἰπεῖν παρὰ τοὺς ἄλλους ἰχθύς τὰ ἀνιχμάδη μᾶλλον
τῶν ἑτῶν· καὶ τούτοις δὲ διὰ τὸ συμβαίνειν ἀλέαν μᾶλλον
15 ἐν τοῖς αὐχμοῖς. τόποι δ' ἐκάστοις συμφέρουσι πρὸς εὐθε-
νίαν, ὅσα μὲν ἐστὶ φύσει παράγεια ἢ πελάγια. ἐν ἐκατέρῳ
τούτων, ὅσα δ' ἐπαμφοτερίζει, ἐν ἀμφοτέροις· εἰσὶ δὲ τινες
καὶ ἴδιοι τόποι ἐκάστοις ἐν οἷς εὐθηνοῦσιν. ὥς δ' ἀπλῶς εἰ-
πεῖν οἱ φυκώδεις συμφέρουσιν· πιότεροι γοῦν ἐν τοῖς τοιού-
20 τοις ἀλίσκονται, ὅσοι παντοδαποὺς νέμονται τόπους· οἱ μὲν
γὰρ φυκιοφάγοι τροφῆς εὐποροῦσιν, οἱ δὲ σαρκιοφάγοι πλείο-
σιν ἐντυγχάνουσιν ἰχθύσιν. διαφέρουσι δὲ καὶ τὰ βόρεια καὶ
τὰ νότια· τὰ γὰρ μακρὰ μᾶλλον εὐθηνεῖ ἐν τοῖς βορείοις,

3 λίαν om PD^a || ὑπερβάλλωσιν A^aC^a || 4 αὐτὸ ἐαυτοῖς PE^a
ἐν] καὶ ἐν P || γίνονται PD^a || 5 τὰ ὄμματα αὐτῶν A^a || 7 ἐπομ-
βριαν A^aC^a || ἀλλὰ μᾶλλον solus tr, μᾶλλον ἀλλὰ codd, sed ἀλλὰ
καὶ διὰ τὸ ψ. μᾶλλον· ἤδη D^a, καὶ post ἀλλὰ fort in ἢ mutan-
dum est ut 603^a 26 et saepissime alias | ψύχος A^a | 8 περὶ
τὴν ναυπλίαν A^aC^a || 9 τυφλοὶ πολλοὶ PD^a || 11 ὁ om A^aC^a
12 ἀχάρνας A^aC^a || δὲ καὶ τοῖς A^aC^a || 15 ἐκάστοι PD^a E^a
εὐθηνίαν C^a, εὐσθηνίαν PD^a E^a A^a || 16 ὅσα μὲν εἰσι D^a, ὅσοι
μὲν εἰσι PE^a || παράγεια ἢ πελαγία D^a, παράγει πρὸς τὴν εὐ-
θηνίαν πελάγια C^a, παραιγίαν πελαγίαν PE^a || ἐν | ἢ ἐν A^aC^a
ἐκατέρῳ | ὁποτέρῳ? || 17 τινες om D^a || 18 ἐκάστῳ D^a || εὐθηνοῦ-
σιν C^a D^a, εὐσθηνοῦσιν PA^a || 19 πρότερον PE^a || τοιοῦτοις τό-
ποις ἄλ. C^a || 22 νότια καὶ τὰ βόρεια C^a || 23 μικρὰ D^a tr ||
εὐθηνεῖ PD^a, εὐσθηνεῖ C^a, εὐσθηνῇ A^a pr, εὐσθηνῇ A^a re.

καὶ τοῦ θέρους ἄλίσκονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου πλείους
 <ἐν> τοῖς βορείοις τῶν μακρῶν ἢ τῶν πλατέων. οἱ δὲ θύννοι 25
 καὶ οἱ ξιφῖαι οἰστρῶσι περὶ κυνὸς ἐπιτολήν· ἔχουσι γὰρ ἀμ-
 φότεροι τηνικαῦτα παρὰ τὰ πτερύγια οἶον σκωλήκιον τὸν
 καλούμενον οἶστρον, ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δ' ἡλίκον
 ἀράχνης· ποιοῦσι δὲ ταῦτα πόνον τοιοῦτον ὥστ' ἐξάλλεσθαι
 οὐκ ἔλαττον ἐνίοτε τὸν ξιφῖαν τοῦ δελφῖνος, διὸ καὶ τοῖς 30
 πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσιν. χαίρουσι δ' οἱ θύννοι μάλιστα
 τῶν ἰχθύων τῇ ἀλέᾳ, καὶ πρὸς τὴν ἄμμον τὴν πρὸς τῇ γῇ
 προσχωροῦσι τῆς ἀλέας ἔνεκεν· ὅτι <δὲ> θερμαίνονται, καὶ 602^b
 ἄνω ἐπιπολάζουσιν. τὰ δὲ μικρὰ τῶν ἰχθυδίων σώζεται διὰ
 τὸ παρορᾶσθαι· διώκουσι γὰρ τὰ μείζω οἱ μεγάλοι. τῶν δ'
 ῥῶν καὶ τοῦ γόνου διαφθείρεται τὸ πολὺ διὰ τὰς ἀλέας· οὗ
 γὰρ ἂν ἐφάψωνται, πᾶν τοῦτο λυμαίνονται. ἄλίσκονται δὲ 5
 μάλιστα οἱ ἰχθύες πρὸ ἡλίου ἀνατολῆς καὶ μετὰ τὴν δύσιν,
 ὅλως δὲ περὶ δυσμὰς ἡλίου καὶ ἀνατολὰς· οὗτοι γὰρ λέ-
 γονται εἶναι ὥραῖοι βόλοι, διὸ καὶ τὰ δίκτυα ταύτην τὴν
 ὥραν ἀναιροῦνται οἱ ἄλιεῖς. μάλιστα γὰρ ἀπατῶνται οἱ ἰχθύες
 τῇ ὄψει κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς· τῆς μὲν γὰρ νυκτὸς 10
 ἡσυχάζουσι, πλείονος δὲ γενομένου τοῦ φωτὸς μᾶλλον ὀρῶσιν.
 νόσημα δὲ λοιμῶδες μὲν οὐδὲν εἰς τοὺς ἰχθύς φαίνεται ἐμ-

24 πλείον A^aC^a || 25 ἐν inser Ald || ἢ Ald Cs Sch Di Pk
 A-W, καὶ codd Bk || 26 οἱ om PD^a || ξιφαῖσι PD^aE^a || 27 τὸν
 Sch Di Pk A-W, τὸ codd, ceterae edd falso || 28 μεγέθει D^a ||
 31 θύννοι C^a || 32 πρὸς γῇ PE^a || b 1 προσχωροῦσι A^a, χωροῦσι
 E^a || δὲ inserui. ὅτι θερμ. del A-W || καὶ om PE^a || καὶ εἰς τὸ
 ἄνω ἐπιπολάζουσιν, ὅτι θερμαίνονται Sch, pro ὅτι exhibit ἐν
 ῥῶ δὲ Pk, τὰ ἄνω vol A-W || 4 τοῦ γόνου] τούτων οὐ PE^a,
 τούτων D^a || τὰς ἀλέας] hanc lectionem defendit Karsch nimium
 aestum intellegens et intuens ζγγ 753^a 23. τοὺς ἄρρενας A-W;
 at Ar potius dixisset ὑπὸ τ. ἀρρένων neque mares perdunt
 τὸν γόνον. pro διὰ τὰς ἀ. Sch Gaza nisus legendum censet
 διὰ τὸ τοὺς ἰχθύς προσχωρεῖν πρὸς τούτους τοὺς τόπους πόθῳ
 (vel ἔνεκα) τῆς ἀλέας, perperam. Pk post πολὺ inser ὑπὸ τῶν
 μεγάλων τῶν προσφοιτῶντων || 5 τοῦτο πᾶν PE^a || 6 καὶ μετὰ —
 7 ἀνατολὰς om A^aC^a tr || 9 αἰροῦνται A^aC^a || 11 γινομένου
 PD^a || 12 νοσήματα C^a || μὲν om PE^a || ἐν οὐδενί PD^aE^a || εἰς om

πῖπτον, οἷον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων συμβαίνει πολλάκις καὶ τῶν
 ζωοτόκων καὶ τετραπόδων εἰς ἵππους καὶ βοῦς, καὶ τῶν ἄλ-
 15 λων εἰς ἔνια καὶ ἡμέρα καὶ ἄγρια· νοσεῖν μέντοι γε δο-
 κοῦσιν· τεκμαίρονται δ' οἱ ἄλιεῖς τῷ ἐνίους ἀλίσκεσθαι λε-
 πτούς καὶ ἡσθενηκόσιν ὁμούςους καὶ τὸ χρῶμα μεταβεβλη-
 κότας ἐν πολλοῖς καὶ πίοσιν ἐαλωκότας καὶ τῷ γένει τῷ
 αὐτῷ. περὶ μὲν οὖν τῶν θαλαττίων τοῦτον ἔχει τὸ τρόπον·
 20 τοῖς δὲ ποταμίοις καὶ λιμναίοις λοιμῶδες μὲν οὐδὲ τούτοις
 οὐδὲν γίγνεται, ἐνίοις δ' αὐτῶν ἴδια νοσήματα ἐμπίπτει, οἷον
 ὁ γλάνις ὑπὸ κύνα μάλιστα διὰ τὸ μετέωρος νεῖν ἀστροβλή-
 τε γίγνεται καὶ ὑπὸ βροντῆς νεανικῆς καροῦται. πάσχει δέ
 ποτε τοῦτο καὶ ὁ κυπρίνος, ἦττον δέ. οἱ δὲ γλάνεις ἐν τοῖς
 25 βραχέσι καὶ ὑπὸ δράκοντος τοῦ ὄφρεως τυπτόμενοι ἀπόλλυν-
 ται πολλοί. ἐν δὲ τῷ βαλέρω καὶ τίλωνι ἐλμῖς ἐγγιγνο-
 μένη ὑπὸ κύνα μετεωρίζει τε καὶ ἀσθενῇ ποιεῖ· μετέωρος
 δὲ γιγνόμενος ὑπὸ τοῦ καύματος ἀπόλλυται. τῇ δὲ χαλκίδι
 νόσημα ἐμπίπτει νεανικόν· φθεῖρες ὑπὸ τὰ βράγχια γιγνώ-
 30 μενοι πολλοὶ ἀναιροῦσιν. τῶν δ' ἄλλων ἰχθύων οὐδενὶ οὐδὲν
 τοιοῦτόν ἐστι νόσημα. ἀποθνήσκουσι δ' οἱ ἰχθύες τῷ πλόμῳ·
 διὸ καὶ θηρεύουσιν οἱ μὲν ἄλλοι τοὺς ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ
 603^a λίμναις πλομίζοντες, οἱ δὲ Φοίνικες καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ.
 ποιοῦνται δέ τινες καὶ οὗ' ἄλλας θήρας τῶν ἰχθύων. διὰ γὰρ
 τὸ φεύγειν ἐν τῷ χειμῶνι τὰ βαθέα ἐν τοῖς ποταμοῖς (καὶ

PD^aE^a || τοῖς ἰχθύοις PE^a, τοῖς ἰχθύσι D^a || ἐμπίπτον A^aC^a
 15 ἄγρια καὶ ἡμέρα A^a | γε om PD^a || 16 οἱ ἄλιεῖς δὲ τεκ. A^a ||
 λεπτοῖς PE^a || 17 ὁμοίως A^a, corr ὁμοίους man pr || 20 ποτίμοις
 C^a || 22 ὁ om PD^aA^a || γλάνις C^a || μετέωρος D^a, μὴ μετέω-
 ρος P || νεῖν | εἶναι A^aC^a tr || ἀστροβλής PE^a, οἰστροπλήξ A^aC^a ||
 23 δέ | μὲν Pk || 24 ὁ om PD^a || verba οἱ — 26 πολλοὶ A-W
 auctoritate Schneideri moti del causa vix sufficiente || γλάνεις
 A^a || 26 πολλοί om PD^a || βαλέρω Pk ex 568^b 27, βαλλίρω PD^aE^a,
 βαλλίρω A^aC^a || τίλωνι C^a, τίλλωρι PD^a || ἐλμῖς C^a, ἐλμισσα
 A^a pr || 27 κύνα A^a || μετεωρίζεται καὶ A^a pr C^a || 30 πολλοὺς
 propon A-W || 31 ἰχθύς PD^a || πλόμῳ | πλόμῳ A^a pr C^a tr. cf. Ael.
 h a l 58 || 603 a 1 πλωίζοντας A^a pr, πλωίζοντας C^a || 2 δύο
 A^aD^a || ἄλλας τινὰς θ. A^aC^a.

γὰρ ἄλλως τὸ πότιμον ὕδωρ ψυχρόν) ὀρύττουσι τάφρον εἰς
τὸν ποταμὸν διὰ ξηροῦ· εἴτα ταύτην καταστεγάσαντες χόρτω 5
καὶ λίθοις οἷον γωλεὸν ποιοῦσιν, ἔκδυσιν ἔχοντα ἐκ τοῦ πο-
ταμοῦ· καὶ ὅταν πάγος ᾗ, ἐκ τούτου κύρτω θηρεύουσι τοὺς
ἰχθῦς. καὶ ἄλλην δὲ θήραν ποιοῦνται ὁμοίως θέρους καὶ
χειμῶνος· ἐν μέσῳ τῷ ποταμῷ φρυγάνοις καὶ λίθοις περι-
φράξαντες ὅσον στόμα καταλείπουσιν· καὶ ἐν τούτῳ κύρτον 10
ἐνθέντες θηρεύουσιν, συνελόντες τοὺς λίθους.

[Τῶν δ' ὀστρακοδέρμων συμφέρει τοῖς ἄλλοις τὰ ἔπομβρα
ἔτη, πλὴν ταῖς πορφύραις. σημεῖον δέ· ὅταν γὰρ τις θῇ οὗ
ποταμὸς ἐξερεύγεται, καὶ γεύσωνται τοῦ ὕδατος, ἀποθνήσκου-
σιν αὐθημερόν. καὶ ξῆ δ' ἡ πορφύρα, ὅταν θηρευθῇ, περὶ 15
ἡμέρας πεντήκοντα. τρέφονται δ' ὑπ' ἀλλήλων· ἐπιγίγνεται
γὰρ ἐπὶ τοῖς ὀστράκοις ὥσπερ φῦκός τι καὶ βρύον. ὃ δ'
ἐμβάλλουσιν εἰς τροφήν αὐταῖς, τοῦ σταθμοῦ φασὶ χάριν
εἶναι πρὸς τὸ πλεόν ἔλκειν. τοῖς δ' ἄλλοις οἱ ἀνύχμοι
ἀσύμφοροι· ἐλάττω γὰρ καὶ χεῖρω γίγνεται, καὶ οἱ πυρροὶ 20
τότε γίνονται μᾶλλον κτένες. ἐν δὲ τῷ Πυρραίῳ ποτ' εὐρίπρω
ἐξέλιπον οἱ κτένες οὐ μόνον διὰ τὸ ὄργανον ᾧ θηρεύοντες
ἀνέξουν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἀνύχμούς. καὶ τοῖς ἄλλοις δ'

6 φωλεὸν D^a, γρώλεον PE^a || ἐκδύνουσιν PE^a || 7 τούτων
A^aC^a || 9 φρυγάνοις A^a pr || 10 καὶ om PD^a || 11 συνελόντες
i e comprimentes, coartantes; περιελόντες codd cum A-W mu-
tare τοὺς ἰχθῦς, vel pro περιελ. scribere περικόπτοντες neces-
sarium non videtur || 12 Quae hinc usque ad finem libri legi-
mus, ab Aristotele scripta esse mihi persuadere non possum
ὀστρακ. καὶ τοῖς ἄλλοις συμφέρει τὰ ἐπόμβρια PD^a || 13 τις
θῇ conieci, τεθῇ PD^a, τῇ γῇ ὁ ποταμὸς A^a pr C^a || 14 ἐξερεύ-
γεται A^a pr, ἐξέρχεται C^a || γεύσονται PD^a || 15 καὶ delere
volunt A-W; fort ante ὅταν ponendum est || θηρευθῇ] ex-
spectes τηρηθῇ vel τηρῇται || 16 ἡμέρας καὶ π. C^a, ἡ. πέντε καὶ
π. A^a || δ'] exspectes γὰρ || 17 φύκος A^aC^a || 18 εἰς] πρὸς A^aC^a
„tamquam“ = ὡς tr || χάριν εἶναι φασὶ PD^a || 19 πλεῖον PD^a ||
ἄλλοις δ' C^a || οἱ om A^aC^a || 20 verba καὶ — 21 κτένες ante-
cedentibus et sequentibus repugnant. καὶ πυρροὶ . . . οἱ κτένες
vertit Gaza || 21 δὲ τῷ] τῷδε τῷ τὸ PE^a || πυραίων A^a, πυρ-
ραίων D^a, πυρραῖον PE^a || 22 ᾧ] οἱ PE^a, ὁ οἱ D^a, ᾧ οἱ Cs Sch |
23 καὶ om PE^a || ἀνύχμούς. τοῖς δ' ἄλλοις PD^aE^a.

ὄστρακοδέρμοις τὰ ἔπομβρα ἔτη συμφέρεи διὰ τὸ γλυκντέ-
 25 ραν γίγνεσθαι τὴν θάλατταν. ἐν δὲ τῷ Πόντῳ διὰ τὸ ψυ-
 χος οὐ γίνονται, οὐδ' ἐν τοῖς ποταμοῖς ἀλλ' ἢ ὀλίγα τῶν
 διθύρων· τὰ δὲ μονόθυρα μάλιστα ἐν τοῖς πάροις ἐκπή-
 γνυται.

Περὶ μὲν οὖν τὰ ἔνυδρα τῶν ζώων τοῦτον ἔχει τὸν τρό-
 21 πον· τῶν δὲ τετραπόδων αἱ μὲν ὕες νοσήμασι κάμνουσι
 τρισίν, ὧν ἓν μὲν καλεῖται βράγχος, ἐν ᾧ μάλιστα τὰ περὶ
 τὰ βράγχια καὶ τὰς σιαγόνας φλεγμαίνει. γίνεταί δὲ καὶ
 603^b ὅπου ἂν τύχη τοῦ σώματος· πολλάκις γὰρ τοῦ ποδὸς λαμ-
 βάνεται, ὅτε δ' ἐν τῷ ὥτῃ. γίνεταί δὲ σαπρὸν εὐθύς καὶ
 τὸ ἐχόμενον, ἕως ἂν ἔλθῃ πρὸς τὸν πνεύμονα· τότε δ' ἀπο-
 θνήσκει. ταχὺ δ' αὐξάνεται· καὶ οὐδὲν ἐσθίει, ὅταν ἀρξῇται
 5 τὸ πάθος καὶ ὁ σονοῦν. ἰῶνται δ' οἱ ὑποσκοί, ὅταν αἰσθων-
 ται μικρὸν ὄν, ἄλλον μὲν οὐδένα τρόπον, ἀποτέμνουσι δ'
 ὅλον. δύο δ' ἄλλ' ἐστί, λέγεται δὲ κραυρᾶν ἄμφω· ὧν τὸ μὲν
 ἕτερόν ἐστι κεφαλῆς πόνος καὶ βάρος, ᾧ αἱ πλεῖσται ἀλί-
 σκονται, τὸ δ' ἕτερον, ἡ κοιλία ῥεῖ. καὶ τοῦτο μὲν δοκεῖ
 10 εἶναι ἀνίατον, θατέρῳ δὲ βοηθοῦσιν οἶνον προσφέροντες πρὸς
 τοὺς μυκτῆρας καὶ κλύζοντες τοὺς μυκτῆρας οἶνω. διαφεύ-
 γειν δὲ καὶ τοῦτο χαλεπὸν· ἀναιρεῖ γὰρ ἐν ἡμέραις τρισίν ἢ

24 γλυκερὰν PD^a || 25 ψύχος A^a || 26 γίνεται A^a || 27 μάλ-
 λον A^a || ἐμπήγνυται PD^a, συμπήγνυται tr || 29 οὖν om A^a C^a
 30 ὕες om A^a pr C^a, ὕες P || post νοσήμ. add μὲν PD^a C^a
 31 ἐν] ὁ A^a C^a || τὰ om A^a C^a || 32 περὶ σιαγόνας καὶ τὰ βράγχια
 PD^a E^a. Hoc uno loco librorum, qui Aristoteli adscribi so-
 lent, βρ. significat bronchiam; locus enim πρ 483^a22 neque
 genuinus est neque certam praebet lectionem. βραγχία A^a C^a D^a
 ut semper. βρόγχια Sylb Di Pk, quae vox ab Aristotele aliena
 est || b τοῖς πύδας PE^a || 2 ὅτε A^a || 3 πλεῖμονα PD^a || τὸ PE^a ||
 5 βάθος PE^a || ὑποσκοί D^a, βοσκοί C^a, δ' οἱ ὑποσκοί A^a pr
 om in lac || 6 μικρὸν ὄν] μένον σμικρὸν D^a, ὅταν μένον σμικρὸν
 P, ὅταν μὲν ὄν σμικρὸν E^a || exspectes ὄν, ἀποτέμνοντες ὄλον,
 ἄλλον δ' οὐδένα τρόπον || 7 δ' om PE^a || κραυρᾶν PD^a, κραῖρα
 Sch || 10 οἶον A^a || 11 διαφεύγειν PD^a || 12 ἀναιρεῖ D^a, „perimit“
 tr, ἀναιρεῖται PE^a, ἀναιρεῖ μὲν A^a C^a.

τέτταρσιν. βραγχῶσι δὲ μάλιστα, ὅταν τὸ θέρος ἐνέγκῃ σῦκα
καὶ πιόταται ὧσιν· βοηθεῖ δὲ τὰ τε συκάμυνα διδόμενα
καὶ τὸ λουτρον ἐὰν πολὺ ἦ καὶ θερμόν, καὶ ἐὰν τις σχάσῃ 15
ὑπὸ τὴν γλώτταν. χαλαζώδεις δ' εἰσὶ τῶν ὕδων αἱ ὑγρό-
σαρκοι τὰ τε περὶ τὰ σκέλη καὶ τὰ περὶ τὸν τράχηλον
καὶ τοὺς ὤμους, ἐν οἷς μέρεσι καὶ πλεῖσται γίνονται χάλα-
ξαι· κἂν μὲν ὀλίγας ἔξη, γλυκυτέρα ἢ σάρξ, ἂν δὲ πολ-
λὰς, ἵγρὰ λίαν καὶ διάχυλος γίνυται. δῆλαι δ' εἰσὶν αἱ 20
χαλαζῶσαι· ἐν τε γὰρ τῇ γλώττῃ τῇ κάτω ἔχουσι μάλιστα
τὰς χαλάξας, καὶ ἐὰν τις τρίχας ἐκτίλλῃ ἐκ τῆς λοφίᾳς,
ὑφαιμοὶ φαίνονται· ἔτι δὲ τὰ χαλαζῶντα τοὺς ὀπισθίους
πόδας οὐ δύνανται ἡσυχάζειν. οὐκ ἔχουσι δὲ χαλάξας, ἕως
ἂν ὧσι γαλαθῆναι μόνον. ἐκβάλλουσι δὲ τὰς χαλάξας ταῖς 25
τίφαις· ὃ καὶ πρὸς τὴν τροφήν ἐστι χρήσιμον. ἄριστον
δὲ πρὸς τὸ πιαίνειν καὶ τρέφειν οἱ ἐρέβινθοι καὶ τὰ σῦκα,
τὸ δ' ὅλον μὴ ποιεῖν ἀπλὴν τὴν τροφήν ἀλλὰ ποικίλην·
χαίρει γὰρ μεταβάλλουσα καθάπερ καὶ τᾶλλα ζῶα, καὶ ἅμα
φασὶ τὸ μὲν ἐμφυσᾶν τὸ δὲ σαρκοῦν τὸ δὲ πιαίνειν τῶν 30
προσφερομένων, τὰς δὲ βαλάνους ἡδέως μὲν ἐσθίειν, ποιεῖν
δ' ὑγρὰν τὴν σάρκα· καὶ ἐὰν κύουσai πλείους ἐσθιώσιν, 604^a
ἐκβάλλουσιν ὥσπερ καὶ τὰ πρόβατα· ταῦτα γὰρ ἐπιδηλο-
τέρως τοῦτο πάσχει διὰ τὰς βαλάνους. χαλαζῶ δὲ μόνον
τῶν ζῴων ὧν ἴσμεν ὅς.

13 verba βραγχῶσι (βρυγχῶσι A^a pr) — γλώτταν produnt
compilatore; neque suo loco sunt et antecedentibus v 5 et 6
reperuntur || θέρους] ὄρος PE^a || σῦκα A^aC^a, εὔ PD^a, εὐκαρπίαν
Pk. cf 605^b 18 || 14 πιόταται C^a || τε om A^aC^a || συκαμίνα PE^a ||
15 ἦ πολὺ PD^a || 16 χαλαζώδεις] γάλα. ὀξώδεις A^a pr C^a || νῶν
A^a || 17 καὶ τὰ] τὰ τε D^a || 18 μέλεσι C^a, om A^a pr in lac
19 γλυκερὰ PD^a „dulcior“ tr || 20 ἄχυλος PD^a „sucosa“ tr
21 ἐν] αἱ A^a pr C^a || τῆς γλώττης τῷ PD^a, τῆς γλώττης A^a re
μάλιστα om PD^a || 22 τρίχα A^aC^aD^a tr || ἐκτίλη A^a tr || λο-
φίᾳς A^aC^aD^a || 25 ἔχουσι PE^a || 26 τιφαῖς A^aC^a, στιφαῖς PD^aE^a,
τίφαις Cs Sch Pk A-W || ἄριστοι A^aC^a || 27 σῦκα A^a || 28 ποικί-
λην· καὶ χαίρει PE^a || 31 βαλάνους μόνον ἡδέως PD^aE^a ||
32 ἐγκύουσai PD^a, ἔγγυοι οὔσαι E^a || 604 a 2 ἐκβάλλουσai A^a pr
3 χάλαξαι A^a pr, χαλαζᾶ A^a re tr, χάλαξα C^a, χαλαζῶνται PD^aE^a.

- 22 Οἱ δὲ κύνες κάμνουσι νοσήμασι τρισίν· ὀνομάζεται δὲ
 5 ταῦτα λύττα, κυνάγχη, ποδάγρα. τούτων ἡ λύττα ἐμποιεῖ
 μανίαν, καὶ ὅταν δάκη, λυτιῶσιν ἅπαντα τὰ δηχθέντα
 πλὴν ἀνθρώπου· καὶ ἀναιρεῖ δὲ τὸ νόσημα τοῦτο τὰς τε
 κύνας καὶ ἂν τι δηχθῇ ὑπὸ λυτιώσης πλὴν ἀνθρώπου.
 ἀναιρεῖ δὲ καὶ ἡ κυνάγχη τὰς κύνας· ὀλίγαι δὲ καὶ ἐκ τῆς
 10 ποδάγρας περιφεύγουσιν. λαμβάνει δ' ἡ λύττα καὶ τὰς κα-
 μήλους. τοὺς δ' ἐλέφαντας πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἀρρωστήματα
 ἀνόσους εἶναι φασιν, ἐνοχλεῖσθαι δ' ὑπὸ φουσῶν.
- 23 Οἱ δὲ βόες οἱ ἀγελαῖοι νοσοῦσι δύο νόσους. ὧν τὸ μὲν
 ποδάγρα τὸ δὲ κραῦρος καλεῖται. ἐν μὲν οὖν τῇ ποδάγρα
 15 τοὺς πόδας οἰδοῦσιν, οὐκ ἀποθνήσκουσι δ' οὐδὲ τὰς ὀπλὰς
 ἀποβάλλουσιν· βέλτιον δ' ἴσχουσι τῶν κεράτων ἀλειφομένων
 πίττῃ θερμῇ. ὅταν δὲ κραυρᾷ, τὸ πνεῦμα γίγνεται θερμὸν
 καὶ πυκνόν· καὶ ὃ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις πυρετός, τοῦτό
 ἐστὶν ἐν τοῖς βουσὶ τὸ κραυρᾶν. σημεῖον δὲ τῆς ἀρρωστίας,
 20 τὰ ὦτα καταβάλλουσιν καὶ οὐ δύνανται ἐσθίειν. ἀποθνή-
 σκουσι δὲ ταχέως, καὶ ἀνοιχθέντων ὁ πνεύμων φαίνεται
 σαφρός.
- 24 Τῶν δ' ἵππων αἱ μὲν φορβάδες ἄνοσοι τῶν ἄλλων
 ἀρρωστημάτων εἰς πλὴν ποδάγρας, ταύτῃ δὲ κάμνουσι,
 25 καὶ ἐνίοτε ἀποβάλλουσιν τὰς ὀπλὰς· ὅταν δ' ἀποβάλωσι,
 πάλιν φύουσιν εὐθύς· γίγνεται γὰρ ἅμα τῆς ἐτέρας ἵπο-

5 λύσσα utrobique et 6 λυσώσαν et 8 λυσώσης A^a C^a tr
 6 δάκη om D^a tr || 7 ἀνθρώπου· ἀνθρώπου ἀναιρεῖ· D^a tr.
 πλὴν α. del P^k || καὶ om P^D A^a E^a tr || δὲ om C^a || τε om D^a
 8 καὶ — ἀνθρώπου om D^a A^a re tr || ἐκ P^E A^a || πλὴν ἀνθ. del
 P^k A-W Karsch || 9 καὶ ante ἐκ om A^a pr tr || 10 περισώζονται
 P^D A^a re || δ' ἡ λήττα | ταῦτα P^D A^a || verba λαμβάνει — 12 φου-
 σῶν nemo hic requirat. Scal Sch P^k del verba 11 τοὺς — φου-
 σῶν || 12 ὀχλεῖσθαι A^a C^a || 13 exspectes ἡ μὲν π. ἡ δὲ || 15 οὐδὲ
 τὰς | τὰς δ' P^D A^a; cf 575^b 8 || 16 βέλτιον P^D A^a || ἴσχουσι P^E A^a C^a ||
 17 πίτση D^a; π. θερμῇ om P^E A^a C^a. cf 595^b 15 κραῦρος
 A^a pr C^a || γίγνεται A^a || 19 ἐν om A^a C^a || 21 πνεύμων P^D A^a
 23 φορβάδες P^E A^a C^a || ἄνοσοι A^a || 24 ταύτην P^D A^a || 25 ἀπο-
 βάλλωσι P^D A^a || 26 φύουσιν C^a pr || γὰρ om C^a.

φρυομένης ἢ τῆς ἐτέρας ὀπλῆς ἀποβολή. σημεῖον δὲ τῆς
 ἀρρωστίας· ὁ γὰρ ὄρχις ἄλλεται ὁ δεξιός, ἢ κατὰ μέσον
 ὀλίγον κάτωθεν τῶν μυκτήρων ἔγκοιλον τι γίγνεται καὶ ἑυτι- 30
 δῶδες. οἱ δὲ τροφαὶ ἵπποι πλείστοις ἀρρωστήμασι κάμνου-
 σιν. λαμβάνει γὰρ καὶ εἰλεός· σημεῖον δὲ τῆς ἀρρωστίας, τὰ
 ὀπίσθια σκέλη ἐφέλκουσιν ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια καὶ ὑποφέ- 604^b
 ρουσιν, ὥστε ὀλίγον συγκρούειν. ἐὰν δ' ἀσιτήσας τὰς ἔμ-
 προσθεν ἡμέρας εἴτα μανῆ, αἶμα ἀφαιροῦντες βοηθοῦσι
 καὶ ἐκτέμνοντες. λαμβάνει δὲ καὶ τέτανος· σημεῖον δ', αἱ
 φλέβες τέτανται πᾶσαι καὶ κεφαλὴ καὶ αὐχὴν, καὶ προ- 5
 βαίνει εὐθέσι τοῖς σκέλεσιν. γίνονται δὲ καὶ ἔμπυοι οἱ
 ἵπποι. λαμβάνει δὲ καὶ ἄλλος αὐτοὺς πόνος, καλεῖται δὲ
 τοῦτο κριθιά· σημεῖον δὲ τοῦ ἀρρωστήματος, μαλακὸς γίγνε-
 ται ὁ οὐρανὸς καὶ θερμὸν πνεῖ. ἀνίατα δέ, ἂν μὴ αὐτόματα
 καταστῇ. τό τε νυμφιά· καλούμενον, ἐν ᾧ συμβαίνει κατέ- 10
 χεσθαι, ὅταν αὐλῇ τις, καὶ κατωπιᾶν· καὶ ὅταν ἀναβῇ τις,
 τροχάζει, ἕως ἂν μέλλῃ τις κατασχεῖν· κατηφεῖ δ' ἀεί,
 καὶ λυττήση. σημεῖον δὲ καὶ τούτου, τὰ ὦτα καταβάλλει
 πρὸς τὴν χαίτην καὶ πάλιν προτείνει, καὶ ἐκλείπει, καὶ
 πνεῖ. ἀνίατα δὲ καὶ τάδε, ἐὰν καρδίαν ἀλγήσῃ (σημεῖον 15

28 ὁ γὰρ — 31 ἀρρωστίας om PE^a || 28 κατὰ τὸ μέσον C^a
 29 ἐν κοίλον D^a tr || καὶ ἔγκ. A^a C^a || τι add A^a C^a Syll Cas Cs Sch ||
 31 ἡλεός A^a C^a || b 1 ἐφέλκουσιν ὑπὸ A^a C^a || 2 ὀλίγους A^a pr,
 ἀλλήλους PD^a E^a || συγκροτεῖν A^a pr C^a || 3 verba εἴτα μανῆ
 corrupta esse videntur || αἶμα] αἱ μὲν A^a pr || 4 ἐκτέμνονσι A^a
 pr || 5 προσβαίνει PD^a || 6 οἱ om A^a C^a || 8 κριθίαν P, κριθίας
 D^a, κριθία E^a, ἡκριθιᾶν (in marg γρ κριθιᾶν) A^a, „krityare“
 vel „krichiare“ tr || 9 ἐὰν PD^a || 10 κατέστη PE^a || τό τε] τὸ δὲ
 A^a C^a tr, fort recte, om PE^a || νυμφίαν PD^a E^a || post κατέχε-
 σθαι aliquod substantivum velut σπασμῶ vel λύττη intercdisse
 videtur; in eius locum καὶ, quod A^a C^a tr ante ὅταν inserunt,
 irrepsisse videtur || 11 κατωπίαν PD^a E^a, κατωπία C^a, κατωπιᾶ
 A^a || λάβῃ A^a pr C^a || 12 τις κατασχεῖν] κατὰ τινος θεῖν PD^a;
 cum A^a C^a consentiunt tr Gaza. κατατείνας θεῖν Pk || 13 καὶ
 ὅταν λυσσήσῃ A^a C^a || τοῦτο A^a, τούτου corr man pr || 15 πίνει
 PE^a, τείνει A^a C^a. ante πνεῖ add πυκνὸν Pk, fort recte || ἀνιάται
 A^a pr C^a.

δέ, λαπαρός ὦν ἀλγεῖ), καὶ ἐὰν ἡ κύστις μεταστῇ (ση-
 μεῖον δὲ καὶ τούτου τὸ μὴ δύνασθαι οὐρεῖν, καὶ τὰς ὀπλὰς
 καὶ τὰ ἰσχία ἐφέλκει), καὶ ἐὰν σταφύλινον περιχάνῃ· τοῦτο
 δ' ἐστὶν ἡλίκον σφονδύλη. τὰ δὲ δῆγματα τῆς μυγαλῆς
 20 καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποξυλίοις χαλεπά· γίνονται δὲ φλύκται-
 ναι. χαλεπώτερον δὲ τὸ δῆγμα, ἐὰν κούσα δάκῃ· ἐκρή-
 γνυνται γὰρ αἱ φλύκταιναι, εἰ δὲ μὴ, οὐ. ἀποκτείνει δὲ
 δάκνουσα ἢ σφόδρα ποιεῖ ἀλγεῖν καὶ ἡ καλουμένη χαλκίς
 ὑπὸ τινων, ὑπὸ δ' ἐνίων ζιγνίς· ἔστι δ' ὅμοιον ταῖς μικραῖς
 25 σαύραις, τὸ δὲ χρώμα τοῖς τυφλίταις ὅφειν. ὅλως δὲ φα-
 σιν οἱ ἔμπειροι, σχεδὸν ὅσαπερ ἀρρωστήματ' ἀρρωστεῖ ἄν-
 θρωπος, καὶ ἵππον ἀρρωστεῖν καὶ πρόβατον. ἵππῳ φαρ-
 μάκου δὲ διαφθείρεται καὶ ἵππος καὶ πᾶν ὑποξύγιον σαν-
 δαράκης· δίδεται δ' ἐν ὕδατι καὶ διηθεῖται. καὶ ἐκβάλλει
 30 δὲ κούσα ἵππος ὁσμῇ λύχνου ἀποσβεννυμένον· συμβαίνει
 605^a δὲ τοῦτο καὶ γυναιξὶν ἐνίαις κούσαις. περὶ μὲν οὖν τὰς
 νόσους τῶν ἵππων τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, τὸ δ' ἵππομανὲς

16 λαπάρας D^a, „gracilis“ tr. λαπαρός — 17 δὲ om P. ὦν
 om D^a. pro λαπαρός ὦν ἀλγεῖ mutant A-W τὰς λαπίρας
 ἀνέλκει || 17 vocabulo καὶ ante τούτου fort admonemur de ileo
 30, sed malim absit || τούτου τὸ | τοῦτο A^a pr C^a || δύνασθαι
 A^a || 18 ἐφέλκειν? || ἂν στ. π. C^a, ἐὰν σταφύλινον π. D^a, τηγλός·
 οἷονπερ ἡ χάνη (χάννη) P E^a || 19 μυγάλης A^a, μεγάλης P E^a,
 τοῖς μεγάλοις C^a „magis“ i e „magnis“ tr || 20 φλύκταιναι A^a,
 γ. καὶ (δὲ?) αἱ φλύκταιναι. εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἀποκτείνει C^a „si
 autem non moriuntur“ tr. γίνονται δὲ φλ. om P E^a || 21 τὸ
 om A^a pr || κούσαν P || ἐκρήγνυνται A^a pr || 22 φλύκταιναι C^a,
 φλεκτάται A^a || post μὴ add κούσα C^s οὐκ ἀποκτείνει. ἔτι δὲ
 A^a C^a tr Sch. οὐ. ἀποκτείνει P E^a. οὐκ ἀποκτείνει. <ἀποκτείνει>
 δὲ Pk. auctoritate Schneideri motus, qui post δάκνουσα add
 ἀποκτείνει. At post οὐν suppleas ἐκρήγνυνται || 23 ἡ om A^a C^a
 ἀλγεῖτ | ποιεῖτ A^a C^a || χαλκίς D^a || 24 ζιγνίς A^a, ζιγνός D^a,
 διγνίς P Gaza, διμνίς E^a || 25 τυφλίταις A-W, τυφλίταις P D^a,
 τηγλοῖς A^a C^a || 26 ἀρρωστεῖ ἄνθ. ἀρρωστήματα P D^a, ἀρρωστοῦ-
 σιν ἄνθρώποις ἀρρωστήματα E^a || 28 σανδαράκης om tr, post
 σ. add Pk ἐν πλείων δοθῇ || 29 ἐν ὕδατι | καὶ ἐν νυκτὶ P E^a
 30 ὁσμῇ Syllb. ὁσμῇν codd, ὁσμῇν <αἰσθητομένην> Di. male;
 potius ὁσμῇν in ὁσμημένη mutantum || 605^a 2 τῶν ἵππων
 om P E^a.

καλούμενον ἐπιφύεται μὲν, ὥσπερ λέγεται, τοῖς πώλοις, αἱ δ' ἵπποι περιλείχουσαι καὶ καθαίρουσαι ἀποτρώγουσιν αὐτό· τὰ δ' ἐπιμυθευόμενα πέπλασται μᾶλλον ὑπὸ γυναικῶν καὶ 5 τῶν περὶ τὰς ἐπιδάς. ὁμολογουμένως δὲ καὶ τὸ καλούμενον πώλιον αἱ ἵπποι προεκβάλλουσι πρὸ τοῦ πώλου. γιγνώσκουσι δ' οἱ ἵπποι καὶ τὴν φωνὴν ἀκούοντες τῶν ἵππων, οἷς ἂν μαχεσάμενοι τύχωσιν. χαίρουσι δ' οἱ ἵπποι τοῖς λειμῶσι καὶ τοῖς ἔλεσιν· καὶ γὰρ τῶν ὕδατων τὰ θολερὰ πίνουσι, καὶ 10 ἥ καθαρά, ἀνατρέπουσιν αὐτὰ οἱ ἵπποι ταῖς ὀπλαῖς, εἴτα πιοῦσαι λούονται. καὶ γὰρ ὅλως ἐστὶ φιλόλουτρον τὸ ζῶον καὶ φίλυδρον· διὸ καὶ ἡ τοῦ ποταμίου ἵππου φύσις οὕτω συνέστηκεν. ὁ δὲ βοῦς τοῦναντίον τοῦ ἵππου· ἂν γὰρ μὴ καθαρὸν ἥ τὸ ὕδωρ καὶ ψυχρὸν καὶ ἀκέραιον, οὐκ ἐθέλει 15 πιεῖν.

Οἱ δ' ὄνοι νοσοῦσι μάλιστα νόσον μίαν, ἣν καλοῦσι μη- 25 λίδα. γίγνεται δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν πρῶτον, καὶ ῥεῖ φλέγμα κατὰ τοὺς μυκτῆρας παχὺ καὶ πυρρὸν· ἔαν δὲ πρὸς τὸν πνεύμονα καταβῇ, ἀποκτείνει· τὰ δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν οὐ 20 θανάσιμα. δυσριγότατον δ' ἐστὶ τῶν τοιούτων ζῶων· διὸ καὶ περὶ τὸν Πόντον καὶ τὴν Σκυθικὴν οὐ γίγνονται ὄνοι.

Οἱ δ' ἐλέφαντες κάμνουσι τοῖς φυσώδεσι νοσήμασιν· 26 διὸ οὔτε τὸ ὑγρὸν περιτίττωμα προῖσθαι δύνανται οὔτε τὸ τῆς

3 εἴρηται D^a tr, fort recte; nam haec aliqua ex parte sumpta esse videntur ex 572^a 10 sq || πωλίους A^aC^a || 4 περι-
λείχουσαι A^aC^a tr || καθαίρουσαι PD^a, καθαίρουσιν A^aC^a || ἀπο-
τρώγουσαι A^aC^a, περιτρώγουσιν PD^aE^a || 5 μυθευόμενα A^aC^a
ἀπὸ PE^a, ὑπὸ τῶν γ. Ald Cs Sch || 6 ἐπιδάς P, ἐπαιοιδάς E^a
7 αἱ] οἱ A^a, om C^a || 11 αἱ ἱ. Pk, sed potius exspectes πιόντες,
id quod Sylb Sch volunt || 12 λούονται A^a || 13 καὶ ἔτι φίλυδρον
PD^a || verba διὸ — συνέστηκεν del A-W || 15 ἥ] ἐστὶ PE^a ||
16 πίνειν A^aC^a || 17 μηλίδα C^a || 18 ῥεῖ PD^a || ῥεῖμα D^a ||
19 παχὺ] πολὺ A^aC^a || 20 πλεύμονα D^a || ἀποθνήσκουσι A^aC^a ||
ante οὐ add πρῶτον PD^a || 21 τὸ τοιοῦτον ζῶον PD^aE^a, τῶν
τριχωτῶν ζῶων Pk || 22 καὶ ante περὶ om PE^a || σκυθίαν
PD^aE^a || 22 ὄνοι] οἱ ὄνοι PE^a, ad rem cf ζγβ 748^a 23 || 24 διὸ
οὔτε] διὸ οὔτως A^a pr || τὰ τῆς A^aC^a.

- 25 κοιλίας. καὶ ἐὰν γῆν ἐσθίῃ, μαλακίζεται, ἐὰν μὴ συνε-
 χῶς· εἰ δὲ συνεχῶς, οὐδὲν βλάπτεται. καταπίνει δὲ καὶ
 λίθους ἐνίοτε. ἀλίσκεται δὲ καὶ διαρροῖα· ὅταν δ' ἄλω, ἰα-
 τρεῦουσιν ὕδωρ θερμὸν διδόντες πίνειν, καὶ τὸν χόρτον εἰς
 μέλι βάπτοντες διδόασιν ἐσθίειν, καὶ ἴσθησιν ἐκάτερον τούτων.
- 30 ὅταν δὲ κοπιᾶσῃ διὰ τὸ μὴ κοιμηθῆναι, ἀλλ' τριβόμενοι
 καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι θερμῷ τοὺς ὤμους ὑγιάζονται. καὶ
- 605^b ὅταν τοὺς ὤμους ἀλγῇ, ὕεια κρέα ὀπτῆσαντες προστιθέασι,
 καὶ βοηθεῖ αὐτοῖς. ἔλαιον δ' οἱ μὲν πίνουσιν οἱ δ' οὐ τῶν
 ἐλεφάντων· κἂν τύχῃ σιδίριόν τι ἐν τῷ σώματι ἐνόν, ἐκ-
 βάλλει τὸ ἔλαιον, ὅταν πίνουσιν, ὥς φασι· τοῖς δὲ μὴ πίνουσι
- 5 <τὸ ἔλαιον> ὄλξαν ἐψήσαντες ἐν ἐλαίῳ διδόασιν.

- Περὶ μὲν οὖν τῶν τετραπόδων ζώων τοῦτοι ἔχει τὸν
- 27 τρόπον, τῶν δ' ἐντόμων τὰ πλεῖστα εὐθιγενεῖ ἐν ἥπερ ὥρα καὶ
 γίνεται, ὅταν τοιοῦτον ἢ τὸ ἔτος οἶον τὸ ἔαρ, ὑγρὸν καὶ ἀλε-
 εινόν. ταῖς δὲ μελίτταις ἐγγίγνεται ἐν τοῖς σμήνεσι θηρία ἃ
- 10 λυμαίνεται τὰ κηρία, τό τε σκολήκιον τὸ ἀραχνοῦν καὶ
 λυμαίνόμενον τὰ κηρία (καλεῖται δὲ κληρος, οἱ δὲ πυραύ-
 στην καλοῦσιν· ὅς ἐντρίκει ἐν τῷ κηρίῳ ὅμοιον ἑαυτῷ οἶον

25 καὶ ἐὰν γῆν] κἂν γὰρ A^a pr C^a || ἂν A^a C^a || 26 ἂν A^a C^a
 καὶ om P E^a || 27 διαρροῖα A^a C^a || ἀλώσιν Γ^a tr, fort recte,
 ἀνώσιν A^a pr C^a || 30 κοπιᾶσθι P D^a E^a || 31 θερμῷ | πολλῶ P E^a
 b 3 καὶ ἐὰν A^a C^a || τι om A^a C^a || 4 πίνουσιν A^a C^a, πίνῃ P E^a
 μὴ πίνουσι] μὴ πίνουσι τὸν οἶνον A^a tr addito „autem“, sed
 verba τὸν οἶνον in A^a linea supposita sec manu damnata,
 πίνουσι τὸν οἶνον C^a, ὅνοις P D^a E^a; inde τοῖς αἰσθητοῖς adiec A-W.
 οἶνον ὁρῶσης Sch Di Pk. „qui autem oleum non bibunt, iis radia-
 tyrtami decocta in vino datur“ Gaza | 5 ἐν om P D^a E^a || 7 εὐ-
 θιγενεῖ D^a, εὐσθειῇ A^a, ἡ C^a, εὐθιγενεῖ P || 8 γίνονται A^a C^a ||
 ἔπος A^a pr || 9 ταῖς μήνεσι C^a, τοῖς μήνεσι A^a pr | 10 τρι-
 δὲ A^a C^a tr; sub verba τὸ δὲ σκολ. - 11 κηρία manus sec in A^a
 lineam duxit | ἀραχνοῦν οὖν καὶ A^a || 11 verba οἱ δ. π. καλοῦ-
 σιν damnat Pk; suo iure Sch ea translocat post 11 πετόμενος,
 sed tum οἱ in τὸ mutare necesse est. Ita enim et alteri he-
 stiolae apibus pestiferac nomen paratur et habes, quo referas
 masc οἶτος || προαίτιν D^a, πῦρ αὐτίκν P E^a || 12 ὥς A^a pr C^a
 ἑαυτῷ] ἐν αὐτῷ A^a pr C^a; verba ὅμοιον ἑαυτῷ delere optimum
 videtur.

ἀράχνιον, καὶ νοσεῖν ποιεῖ τὸ σμήνος), καὶ ἄλλο θηρίον, οἷον ὁ ἡπίολος ὁ περὶ τὸν λύχρον πετόμενος· οὗτος ἐντίκτει 15
 τι χροῦ ἀνάπλεων, καὶ οὐ κεντεῖται ὑπὸ τῶν μελιττῶν, ἀλλὰ 15
 μόνον φεύγει καπνιζόμενος. ἐγγίγνονται δὲ καὶ κάμποι ἐν
 τοῖς σμήνεσιν, [ἃς καλοῦσι τερηδόνας·] ἃς οὐκ ἀμύνονται αἱ
 μέλιτται. νοσοῦσι δὲ μάλιστα ὅταν ἐρυσσιβώδη τὰ ἄνθη ἢ
 ὕλη ἐνέγκῃ, καὶ ἐν τοῖς αὐχμηροῖς ἔτεσιν. πάντα δὲ τὰ
 ἔντομα ἀποθνήσκει ἐλαιούμενα· τάχιστα δ', ἂν τις τὴν κε- 20
 φαλὴν ἀλείψας ἐν τῷ ἡλίῳ θῇ.

Διαφέρει δὲ τὰ ζῶα καὶ κατὰ τοὺς τόπους· ὥσπερ γὰρ 28
 ἐν τισιν ἔνια οὐ γίνεταί παντάπασιν, οὕτως ἐν ἐνίοις τόποις
 γίνεταί μὲν ἐλάττω δὲ καὶ ὀλιγοβιώτερα, καὶ οὐκ εὐήμερεῖ.
 καὶ ἐνίοτε ἐν τοῖς πάρεγγυς τόποις ἢ διαφορὰ γίνεταί τῶν 25
 τοιούτων, οἷον τῆς Μιλησίας ἐν τόποις γετινιδσιν ἀλλήλοις
 ἔνθα μὲν γίνονται τέττιγες ἔνθα δ' οὐ γίνονται, καὶ ἐν Κε-
 φαληνίᾳ ποταμὸς διείργει, οὗ ἐπὶ τάδε μὲν γίνονται τέττι-
 γες, ἐπ' ἐκεῖνα δ' οὐ γίνονται. ἐν δὲ Πορδοσελήνῃ ὁδὸς διείρ-
 γει, ἧς ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γαλῇ γίνεταί, ἐπὶ θάτερα δ' οὐ γίνε- 30
 ται. καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἀσπάλακες περὶ μὲν τὴν Ὀρχομενίων

14 ἡπίολος A^a pr C^a corr man pr, ἡπιλιότης C^a tr. Hoc
 ἄλλο θηρίον nihil nisi clerus perfectus i e alis ornatus esse
 videtur || πετόμενος A^a || 15 τι χροῦ] χροῦν C^a tr, χοῦν A^a.
 Verba τι χροῦ ἀνάπλεων idem significant, opinor, quod Plini
 „excrementa quibus teredines gignuntur“ || ἀναπνίων A^aC^a tr
 κεντᾶται PD^aA rc || 16 μόνος C^a || καπνιζόμενος PE^a || 17 μήνεσι
 A^a pr || ἃς καλ. τερ. om A^aC^aD^a tr, τερ. om E^a et in lac P,
 quare seclusi. has καμπὰς eadem insecta esse puto atque
 κλήρον || 18 νοσοῦσι δὲ μάλ. om PD^aE^a || 20 ἡλιούμενα PE^aA^a
 rc || 22 hoc caput 28. quin ex Theophrasti περὶ τῶν κατὰ τό-
 πους διαφορῶν libro ab inepto homine excerptum sit mihi
 minime est dubium || ὅλως δὲ τὰ ζῶα διαφέρει κατὰ D^a, ὅ. δὲ
 δ. τὰ ζ. κ. PE^a || 23 et 24 γίνονται PD^aE^a || 23 ἐν om D^aE^a ||
 24 πολυχρονιώτερα PD^aE^a | 27 ἐπέκεινα δ' οὐ γίνεταί A^aC^a ||
 28 οὐ ἐπειτα γίνονται A^a pr C^a || 29 et 30 ἐπέκεινα A^aC^a ||
 29 ἐν] ἐάν A^a || πορδοσελήνῃ D^a || διείργῃ A^a || 30 γαλῇ A^a ||
 31 βοιωτίδι οἱ A^aC^a „biotide“ tr || τὴν Ὀρχομενίων conieci re-
 spiciens Ael h a 17, 10. μὲν δὲ τὴν ὀρχομενίαν C^a tr, τὴν
 ὀρχομενίαν A^a pr, τὸν ὀρχομενὸν PD^aE^a.

- 606^a πολλοὶ γίνονται, ἐν δὲ τῇ Λεβαδιακῇ γειτνιώσῃ οὐκ εἰσίν, οὐδ' ἂν τις κομίσῃ, ἐθέλουσιν ὀρύττειν. ἐν Ἰθάκῃ δ' οἱ δασύποδες, εἰάν τις ἀφῇ κομίσας, οὐ δύνανται ξῆν, ἀλλὰ φαίνονται τεθνεώτες πρὸς τῇ θαλάττῃ ἐστραμμένοι, ἥπερ ἂν εἰς
- 5 αχθῶσιν. καὶ ἐν μὲν Σικελίᾳ οἱ πτηνοὶ μύρμηκες οὐκ εἰσίν, ἐν δὲ Κυρήνῃ οἱ φωνοῦντες βάτραχοι πρότερον οὐκ ἦσαν. ἐν δὲ Λιβύῃ πάσῃ οὔτε σὺς ἄγριός ἐστιν οὔτ' ἔλαφος οὔτ' αἴξ ἄγριος· ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ, ὥς φησι Κτησίας οὐκ ὦν ἀξιόπιστος, οὔτ' ἄγριος οὔτε ἡμερος ὕς, τὰ δ' ἄναιμα καὶ τὰ φολι-
- 10 δωτὰ πάντα μεγάλα. καὶ ἐν μὲν τῷ Πόντῳ οὔτε τὰ μαλάκια γίνονται οὔτε τὰ ὀστρακόδεσμα, εἰ μὴ ἐν τισι τόποις ὀλίγα· ἐν δὲ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ ὑπερμεγέθη τὰ ὀστρακόδεσμα πάντα. ἐν δὲ Συρίᾳ τὰ πρόβατα τὰς οὐράς ἔχει τὸ πλάτος πήχεως, τὰ δ' ὦτα αἱ αἶγες σπιθαμῆς καὶ παλαιστῆς, καὶ
- 15 ἔναι συμβάλλουσι κάτω τὰ ὦτα πρὸς τὴν γῆν· καὶ οἱ βόες, ὥσπερ αἱ κάμηλοι, κάλας ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἀκρωμίων. καὶ ἐν Λυκίᾳ αἱ αἶγες κείρονται, ὥσπερ τὰ πρόβατα παρὰ τοῖς ἄλλοις. καὶ ἐν μὲν Λιβύῃ εὐθὺς γίνονται κέρατα ἔχοντα τὰ κερατώδη τῶν κτηνῶν, οὐ μόνον οἱ ἄρνες, ὥσπερ φησὶν

606 a 1 λεβαδιακῇ A^a re, λεβαδικῇ P D^a E^a, λεβεδιακῇ C^a, λεβεσ-
 σιακῇ A^a pr „Lemediaca“ tr || 2 κομισθῇ P E^a A^a C^a; cf αἰσαχθῇ
 apud Antig h m 3, ἐσκομισθῶσιν Ael l 1 || τελοῦσιν C^a, τενοῦ-
 σιν A^a pr || 4 πρὸς] καὶ πρὸς A^a C^a, ἐν D^a || ἥπερ] οἱ A^a pr C^a
 5 σικελίους D^a || οἱ πτηνοὶ μύρμηκες dedi sequens Karschium.
 qui πτηνοὶ vel πτερωτοὶ μ. vult respiciens Plinium h n XI 36
 „non sunt in Sic. pennatae“. at ἵπποις μ. D^a, ἵππῃς μ. E^a, οἱ
 ἵππεῖς μ. A^a C^a, quod commendat Sch Hesychio nisus, μύρμηκες
 post lac P || 6 φθοροῦντες A^a C^a || οὐκ εἰσὶ πρότερον P D^a E^a
 7 πάσῃ om A^a C^a tr || οὔτε] οὐδὲ C^a || 8 ἐν δὲ] οὔτ' ἐν A^a C^a tr
 φασὶ A^a || 9 ἔναιμα C^a tr, ἔνναιμα A^a || φολιδωτὰ A-W, φω-
 λοῦντα codd || 11 ὀστρ.] ὀστρ. πάντα P D^a; res ex parte repe-
 tita est ex 603^a 25 || ὀλίγοις D^a tr || 13 δὲ τῇ σιρίᾳ D^a || 14 πῆ-
 χεος P D^a E^a A^a || 15 κάτω] κατὰ tr || πρὸς τὴν γῆν] ἀλλήλαις
 P D^a „ad terram“ tr || αἱ A^a C^a || 16 οἱ P D^a, καὶ αἱ A^a C^a
 κάλας] χαίτας vel χαίτας A^a C^a tr Scot, quod ferri nequit; ce-
 terum Arist dixisset ὕβους? || ἀκρωμίων? || 17 κλικία P D^a „si-
 cilia“ tr || τὰ] καὶ τὰ A^a C^a || περὶ A^a || 18 γίνονται D^a || τὰ om
 A^a C^a || 19 κτηνῶν deprompsi ex Herodoto 4, 29, κριῶν codd,

Ὅμηρος, ἀλλὰ καὶ τᾶλλα· ἐν δὲ τῷ Πόντῳ περὶ τὴν Σκυ- 20
 θικὴν τοῦναντίον· ἀκέρата γὰρ γίνονται. καὶ ἐν Αἰγύπτῳ
 τὰ μὲν ἄλλα μείζω ἢ ἐν τῇ Ἑλλάδι, καθάπερ οἱ βόες καὶ
 τὰ πρόβατα, τὰ δ' ἐλάττω, οἷον οἱ κύνες καὶ λύκοι καὶ
 λαγωοὶ καὶ ἀλώπεκες καὶ κόρακες καὶ ἰέρακες, τὰ δὲ παρα-
 πλήσια, οἷον κορῶναι καὶ αἰγες. αἰτιῶνται δὲ τὰς τροφάς, 25
 ὅτι τοῖς μὲν ἄφθονος τοῖς δὲ σπανία, οἷον τοῖς λύκοις
 καὶ ἰέραξι. τοῖς μὲν γὰρ σαργοφάγοις ὀλίγη· σπάνια γὰρ τὰ
 μικρὰ ὄρνεα <καὶ θηρία>· τοῖς δὲ δασύποσι καὶ ὅσα μὴ σαρ- 606^b
 κοφάγα, ὅτι οὐτ' ἀκρόδονα οὐτ' ὀπώρα χρόνιος. πολλαχοῦ δὲ
 καὶ ἡ κρᾶσις αἰτία, οἷον ἐν τῇ Ἰλλυρίδι καὶ τῇ Θράκῃ καὶ
 τῇ Ἡπειρῳ οἱ ὄνοι μικροί, ἐν δὲ τῇ Κελτικῇ καὶ Σκυθικῇ
 ὅλως οὐ γίνονται· δυσχέιμερα γὰρ ταῦτα. ἐν δ' Ἀραβίᾳ 5
 σαῦραι μείζους πηχυαίων γίνονται καὶ μύες πολὺν μείζους
 τῶν ἀρουραίων, τὰ μὲν ὀπίσθια σκέλη ἔχοντες καὶ σπιθα-
 μῆς, τὰ δὲ πρόσθια ὅσον ἄχρι τῆς πρώτης καμπῆς τῶν

ζώων Sch proponit et pro ἄρνες vult κριοί; θηρίων Pk || οἱ] δ' οἱ A^aC^a || ἄρνες] ἄρρνες codd. cf Od 4, 85 || 20 τᾶλλα] „foeminae“ Albertus, Gaza, ipsi corrigentes, ut videntur || 22 μὲν] μὲν οὖν A^aC^a || ἄλλα om Cs, quod exstinctum in m, monente Scaligero, in uncis Sch, ἐναλλάξ Pk || λεβάδι C^a || βόες] at Ar magnitudinem boum et ovium Epiroticarum maxime effert cf ζιγ 522^b 15—25 || 23 οἱ om D^a, fort recte || κύνες καὶ λύκοι] ὄνοι καὶ λύκοι P tr, λύκοι καὶ ὄνοι D^a || κύνες A^a 24 λαγοὶ PD^aE^a || τὰ δὲ] τὰ τε A^aC^aD^a || 26 ἀφθόνως τοῖς δὲ σπανίως PD^a || 27 καὶ τοῖς ἰέραξι, τοῖς δὲ σαρκ. PD^a „sarcophagis quidem enim paucum“ tr || ὀλίγη] ἡ ὕλη D^a || b 1 καὶ θηρία adieci. τοῖς γὰρ σαργοφάγοις ὀλίγη ἡ τῆς ἀρπαγῆς ὕλη Gazam legisse putat Sch. τοῖς μὲν δὲ σαρκ. ὀλίγη· σπανία γὰρ ἡ ὕλη καὶ τὰ μι. ὄρ. Pk. In cur sec Sch propon καὶ τοῖς μὲν σαργοφάγοις, οἷον τοῖς λύκοις καὶ τοῖς ἰέραξιν, ὀλίγη· σπάνια γὰρ κτλ. || μὴ] οὐ PD^a || 2 οὐθ' ἡ ὀπώρα χρόνιος. πολλαχῇ A^aC^a || 3 κρᾶσις A^a || καὶ τῇ Θρ. καὶ] καὶ ἐν τῇ παροίκῃ καὶ ἐν A^a pr C^a || 4 οἱ om A^a || κεντικῇ A^a pr C^a || 5 ταῦτα] πάντα A^aC^a tr. Cum modo 605^a 20 de hac re disputatum sit, Ar ipse non repetiisset || δὲ τῇ ἀρραβίᾳ D^a || 6 σαῦροι A^a || πηχέων A^a, πη- χεων C^a || καὶ] δὲ καὶ PD^a || μύες A^aD^a || πολλοὶ A^aC^aD^aE^a || 7 ὀπίσθια A-W, ἔμπροσθεν PA^aC^a, πρόσθια D^a || καὶ om D^a || 8 πρόσθια A-W, ὀπίσθια codd „quantum usque ad primam

δακτύλων. ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ τὸ τῶν ὄφεων μέγεθος γίνεται
 10 ἄπλατον, ὥσπερ καὶ λέγεται· ἤδη γὰρ φασὶ τινες προσ-
 πλεύσαντες ἰδεῖν ὅστ' αὖ βοῶν πολλῶν, ἃ δῆλον γενέσθαι αὐ-
 τοῖς ὅτι ὑπ' ὄφεων ἦν κατεδηδεσμένα· ἀναγομένων γὰρ διώ-
 κειν ταχὺ τὰς τριήρεις αὐτούς, καὶ ἐνίοις αὐτῶν ἐμβαλεῖν
 ἀνατρέψαντας τὴν τριήρη. ἔτι δὲ λέοντες μὲν ἐν τῇ Λιβύῃ
 11 μᾶλλον, καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ τοῦ Ἀχελώου
 καὶ Νέσσου ποταμοῦ· παρδάλεις δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν δὲ τῇ Εὐ-
 ρώπῃ οὐ γίνονται. ὅλως δὲ τὰ μὲν ἄγρια ἀγριώτερα ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ, ἀνδρείωτερα δ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ πάντα, πολυμορφό-
 τατα δ' ἐν τῇ Λιβύῃ· καὶ λέγεται δὲ τις παροιμία, ὅτι αἰεὶ
 20 Λιβύῃ φέρει τι καινόν. διὰ γὰρ τὴν ἀνομβρίαν μίσγεσθαι
 δοκεῖ ἀπαντῶντα πρὸς τὰ ὑδάτια καὶ τὰ μὴ ὁμόφυλα,
 καὶ ἐκφέρειν ὧν οἱ χρόνοι οἱ τῆς κνήσεως οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ
 μεγέθη μὴ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων· πρὸς ἄλληλα δὲ प्राϋνεται
 διὰ τὴν τοῦ ποτοῦ χρείαν. καὶ γὰρ καὶ δέονται τοῦ πίνειν

iuncturam cubitorum“ tr, unde Sch Pk ἄχρι τῆς πρώτης καμ-
 πῆς ὅσον πήχεως || 9 μέγεθος | γένος D^a tr || 10 ἄπλατον C^a,
 ἀπαιτὸν A^a pr, ἄπλετον corr || 11 ἃ δῆλον γενέσθαι | καὶ δῆλον
 ἦν P D^a tr || 12 ὑπ' ὑπὸ τῶν D^a || κατεδηδεμένα A^a || 13 ταχὺ
 διώκειν P D^a || αὐτὰς A^a pr || ἐνιοι A^a C^a, ἐνίων P E^a || ἐμβαλλεῖν
 D^a i e inicere in mare. ἐκβάλλειν P E^a; at διώκειν τὰς τριήρεις
 καὶ ἐνίοις ναύτας ἐκβαλεῖν A-W, quae mutatio in hac com-
 pilata parte necessaria non est || 14 ἀνατρέψαντες A^a C^a, ἀνα-
 στρέψαντες εἰς P E^a, ἀναστρέψαντες D^a || δὲ om A^a C^a || μὲν om
 P E^a || Λιβύῃ conieci intuens Polyb XII 3. Εὐρώπῃ codd, aperte
 falso || 15 ante μᾶλλον add εὐρωστοι Pk || τόπῳ om P E^a || τοῦ
 ἐν ταῖς τοῦ A^a C^a || ἀχελώου A^a pr || 16 μέσσον E^a, μέσον P,
 νέσσον μόρον D^a tr || ποταμοῦ] om P D^a E^a. cf ζιζ 579^b 5; philo-
 sophum ipsum idem in eodem opere his ex Herodoto ex-
 cerpsisse probabile sane non est. De locis cf etiam Xen cy-
 neg 11 || 18 ἀνδρείωτερα C^a | δὲ πάντα τὰ ἐν τῇ εὐρώπῃ P D^a
 πολυμορφώτερα A^a C^a || 19 δ' | δὲ τὰ P D^a E^a || δέ om A^a || 20 φέρει
 τι ἢ λιπὴν P D^a E^a, haud scio an recte; cf ζγβ 746^b 7, unde
 hic locus depromptus esse videtur || 21 ὅσους A^a C^a || 22 οἱ
 ante τῆς om P D^a || 23 ἀπ' om A^a D^a; malim legatur ἀπύχοντα
 24 τόπον P E^a, ποταμοῦ (omisso τοῦ, A^a pr || καὶ δέονται | ἐν-
 δέονται A^a C^a.

τοῦναντίον τῶν ἄλλων τοῦ χειμῶνος μᾶλλον ἢ τοῦ θέρους· 25
 διὰ γὰρ τὸ μὴ εἰωθῆναι ὕδατα γίνεσθαι τοῦ θέρους ἀσύνηθες
 αὐτοῖς τὸ πίνειν ἐστίν. καὶ οἳ γε μύες ὅταν πίνωσιν, ἀποθνή-
 σκουσιν. γίννεται δὲ καὶ ἄλλα ἐκ μίξεως μὴ ὁμοφύλων, 607^a
 ὥσπερ καὶ ἐν Κυρήνῃ οἱ λύκοι μίσγονται ταῖς κυσὶ καὶ
 γεννῶσι, καὶ ἐξ ἀλώπεκος καὶ κυνὸς οἱ Λακωνικοί. φασὶ
 δὲ καὶ ἐκ τοῦ τίγριος καὶ κυνὸς γίνεσθαι τοὺς Ἰνδικούς, οὐκ
 εὐθὺς δ' ἄλλ' ἐπὶ τῆς τρίτης μίξεως· τὸ γὰρ πρῶτον γεν- 5
 νηθὲν θηριῶδες γίνεσθαι φασιν. ἄγοντες δὲ δεσμεύουσιν εἰς
 τὰς ἐρημίας τὰς κύνας· καὶ πολλαὶ κατεσθίονται, ἐὰν μὴ τύχη
 ὄργων πρὸς τὴν ὀχλείαν τὸ θηρίον.

Ποιοῦσι δ' οἱ τόποι διαφέροντα καὶ τὰ ἥθη, οἷον οἱ 29
 ὄρεινοὶ καὶ τραχεῖς τῶν ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ μαλακοῖς· καὶ 10
 γὰρ τὰς ὕψεις ἀγριώτερα καὶ ἀλκιμώτερα, καθάπερ καὶ οἱ
 ἐν τῷ Ἄθῳ ὕες· τούτων γὰρ οὐδὲ τὰς θηλείας ὑπομένουσι
 τῶν κάτω οἱ ἄρρενες. καὶ πρὸς τὰ δῆγματα δὲ τῶν θηρίων
 μεγάλην ἔχουσιν αἱ χῶραι διαφοράν, οἷον περὶ μὲν Φάρον
 καὶ ἄλλους τόπους οἱ σκορπίοι οὐ χαλεποί, ἐν ἄλλοις δὲ τό- 15
 ποις καὶ ἐν τῇ Σκυθίᾳ πολλοὶ καὶ μεγάλοι καὶ χαλεποὶ
 γίνονται, καὶν τινα πατάξωσιν ἄνθρωπον ἢ τι ἄλλο θηρίον,

27 πίνωσιν A^aC^a || verba καὶ — ἀποθν. del A-W, male nisi
 verbis 595^a 8; nam hic tantum de muribus Lybiciis aestate
 libentibus agitur, illic in universum dictum est || ἀποθνήσκω-
 σιν A^a || 607 a 2 μισγ. οἱ λ. τοῖς PD^aE^a || 3 καὶ om A^aC^a tr.
 dubito annon res prompta sit ex ζγβ 746^a 33, quia ibi pro
 τίγριος legitur θηρίον τινὸς κυνῶδους; at Ael h a 8, 1 ex
 eodem fonte quo noster hausit || καὶ κυνὸς] τινος PE^a, linea
 deletum in A^a || 5 ἐπὶ] ἐκ D^a tr || 7 τοὺς A^a pr C^a || 8 ὀχεῖαν
 A^a || 9 verba ποιοῦσι -- 20 ἔλθωσιν e Theophrasti περὶ τῶν
 κατὰ τόπους διαφορῶν libro excerpta videntur; at sequentia
 usque ad finem capitis ex eiusdem libro περὶ δακέτων καὶ
 βλητικῶν dempta esse licet conicere || δὲ καὶ οἱ τόποι δ. τὰ
 PD^aE^a || οἱ om A^a pr || 10 τῶν] supple ζώων || πεδίοις PD^aE^a ||
 12 ὕς A^aC^a, ὕες D^a || 15 σκορπίοι C^a || 16 Καρία PE^a. cf Ni-
 cand ther 804 Ar fr 562 p 1570 Rose. At cum mel codd
 congruunt tr Gaza Plin || 17 καὶ ἐὰν PD^aE^a || τι ἄλλο om
 PD^aE^a.

ἀποκτείνουσι, καὶ τὰς ἦς, αἱ ἥκιστα αἰσθάνονται τῶν ἄλλων
 δηγμάτων, καὶ τούτων τὰς μελαίνας μᾶλλον ἀποκτείνουσιν·
 20 τάχιστα δ' ἀπόλλυνται αἱ ἕες πληγεῖσαι, ἐὰν εἰς ὕδωρ ἔλ-
 θωσιν. τὰ τε τῶν ὄφεων δῆγματα πολὺ διαφέρουσιν. ἡ τε
 γὰρ ἀσπίς ἐν Λιβύῃ γίνεται, ἐξ οὗ ὄφεως ποιοῦσι τὸ σηπτι-
 κόν, καὶ ἄλλως ἀνίατος. γίνεται δὲ καὶ ἐν τῷ σιλιφίῳ τι
 ὀφείδιον, οὗ καὶ λέγεται ἄκος εἶναι λίθος τις, ὃν λαμβά-
 25 νουσιν ἀπὸ τάφου βασιλέως τῶν ἀρχαίων καὶ ἐν οἴνῳ ἀπο-
 βάψαντες πίνουσιν. τῆς δ' Ἰταλίας ἐν τισι τόποις καὶ τὰ
 τῶν ἀσκαλαβωτῶν δῆγματα θανάσιμά ἐστιν. πάντων δὲ χαλε-
 πώτερά ἐστι τὰ δῆγματα τῶν ἰοβόλων, ἐὰν τύχῃ ἀλλήλων
 ἐδηδοκότα, οἷον σκορπίου ἔχισ. ἔστι δὲ τοῖς πλείστοις αὐτῶν
 30 πολέμιον τὸ τοῦ ἀνθρώπου πτύελον. ἔστι δὲ τι ὀφείδιον
 μικρόν, ὃ καλοῦσιν τινες ἱερόν, ὃ οἱ πάνν μεγάλοι ὄφεις
 φεύγουσιν· γίνεται δὲ τὸ μέγεθος τούτου πηχναῖον, καὶ
 δασὺ ἰδεῖν· ὃ τι δ' ἂν δάκῃ, εὐθὺς σήπεται τὸ κύκλω.
 ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ ὀφείδιόν τι, οὗ μόνου φάρμακον
 35 οὐκ ἔχουσιν.

30
607^b

Διαφέρει δὲ τὰ ζῶα τῷ εὐημερεῖν ἢ τοῦναντίον καὶ περὶ

18 κτείνουσι PE^aA^aC^a || 20 τάχιστα] μάλιστα PD^aE^a ||
 ἕες A^aD^a || ἀπέλθωσι A^aC^a || 22 ἐξ ὧν ὄφεως ποιοῦσα C^a, ἔξω
 τοῦ ὄφεως ποιοῦσα A^a pr, ἐξ οὗ ὄφεις ποιοῦσι A^a rc || 23 καὶ
 ἄλλως] καὶ ἀλῶ τις Pk || ἀνιάτως PE^a tr, quod ferri nequit
 nisi addas δάκνονσα. Qui vero Sylburgii coniecturam ἀνιάτων
 probat, mutare debet ἄλλως in ολως. Sed verisimilius est, id
 quod idem Antigoni h n caput 19. respiciens suspicatur, post
 ἀνίατος intercidesse τοὺς δὲ ψέλλους οὐδὲν βλέπει; tum autem
 ἄλλως mutandum est in ἄλλοις μὲν, non ἄλλοθι, ut Syll vult
 σιλιφίῳ τι] σιλιφιόδει PE^a. In verbis τῷ σιλιφίῳ fort latere
 nomen alicuius terrae A-W [I 186] sine cause opinantur. at
 ὀφείδιον aliquod adiectivum velut ἰοβόλον requirit, 24. 30. 34
 ὀφείδιον D^a || 24 τις om A^aC^a || 27 ἀσκαλαβωτῶν A^a || 27 et 28
 εἰσι A^a || 29 ἐδηδότα A^a || σκορπίου A^a rc, coni Syll. σκορπίον
 A^aC^aD^a sed D^a r in ras., σκορπίος PE^a, unde Rose A P 342
 male σκορπίος ἔχιν || ἔχισ ἐστίν. ἐν δὲ τοῖς A^aC^a || 32 μέγεθος
 τούτου] μέγιστον PD^aE^a „magnitudo huius“ tr || 33 τὸ κύκλω
 om PE^a || 34 δέ] δέ τι A^a || τι om PE^a. || h 1 Hoc caput unde
 compilerator hauserit, non liquet, nisi forte illo Theophrasti

τὰς κηύσεις. τὰ μὲν γὰρ ὀστρακόδεσμα, οἷον κτένες καὶ
 ἅπαντα τὰ ὀστρεώδη καὶ τὰ μαλακόστρακα, ἄριστα ἐστὶν
 ὅταν κύη, οἷον τὰ καραβώδη. λέγεται δὲ κηύσις καὶ τῶν
 ὀστρακοδέσμων· τὰ μὲν γὰρ μαλακόστρακα καὶ ὀχευόμενα
 ὀρᾶται καὶ ἀποτίκτοντα, ἐκείνων δ' οὐδέν. καὶ τὰ μαλάκια
 δὲ κύοντα ἄριστα, οἷον τευθίδες τε καὶ σηπίαι καὶ πολύ-
 ποδες. οἱ δ' ἰχθύες ἀρχόμενοι μὲν κυΐσκεσθαι σχεδὸν ἀγαθοὶ
 πάντες, προϊούσης δὲ τῆς κηύσεως οἱ μὲν οἱ δ' οὐ. κύουσα
 μὲν οὖν ἀγαθὴ μαινίς· μορφὴ δὲ τῆς θηλείας στρογγυλωτέρα, 10
 ὁ δ' ἄρσεν μακρότερος καὶ πλατύτερος· συμβαίνει δ' ἄρχο-
 μένης κυΐσκεσθαι τῆς θηλείας τοὺς ἄρσενας μέλαν τὸ χρῶμα
 ἴσχειν καὶ ποικιλώτερον, καὶ φαγεῖν χειρότους εἶναι· καλοῦν-
 ται δ' ὑπ' ἐνίων τράγοι περὶ τοῦτον τὸν χρόνον. μεταβάλλουσι
 δὲ καὶ οὓς καλοῦσι κοιτύφους καὶ κίχλας [καὶ ἡ καρίς] τὸ 15
 χρῶμα κατὰ τὰς ὥρας, ὥσπερ ἔνια τῶν ὀρνέων· τοῦ μὲν
 γὰρ ἔαρος μέλανες γίνονται, εἴτα ἐκ τοῦ ἔαρος λευκοὶ πάλ-
 λιν. μεταβάλλει δὲ καὶ ἡ φνικὶς τὴν χροάν· τὸν μὲν γὰρ
 ἄλλον χρόνον λευκὴ ἐστὶ, τοῦ δ' ἔαρος ποικίλη· μόνη δ' αὕτη
 τῶν θαλαττίων ἰχθύων στιβαδοποιεῖται, ὥς φασι, καὶ τί- 20
 κτει ἐν τῇ στιβάδι. μεταβάλλει δὲ καὶ ἡ μαινίς, ὥσπερ

περὶ τῶν διαφορῶν libro de animalium differentiis in univer-
 sum actum est, ita ut huic titulo restrictionem κατὰ τόπους
 addere non liceat. Verba 11 συμβαίνει — 24 βράγchia etiam ex
 Theophrasti περὶ τῶν τὰς χροάς μεταβαλλόντων libro excerpta
 esse possunt || τῶ] τῆς A^a pr || 3 ὀστρεώδη A^a pr || πάντα et
 εἰσιν A^aC^a || ἄριστα] cf ζγα 727^b 2 || 4 οἷον] ὡς λέγουσι A^a pr
 C^a, οἷον λ. A^a re || βλέπεται PD^aE^a. ad rem cf 529^b 1 sq, 544^a
 17, ζγγ 763^b 4 || δὲ ἡ κυ. D^a || 7 τευθίδες A^aC^a || 8 ἰχθύς PE^a.
 pisces marini intellegendi sunt, ut ex ^b 34 elucet. θαλάττιοι
 igitur non debebat abesse || 10 στρογγυλωτέρα D^a || 11 ἄρσεν
 et παχύτερος PD^aE^a, „latior“ tr Gaza || 13 φαγεῖν] φαγεῖν δὲ
 A^aC^a tr || 14 περὶ] κατὰ D^a || 15 καὶ γὰρ ἡ καρίς A^aC^a tr. Haec
 verba seclusi, quod alibi καρίς cancerum significat et Ael h a
 XII 28 hoc nomen omittit || 16 ὥρας μεταβάλλει ὥσπερ A^aC^a
 tr || 17 εἴτα — πάλιν] ἐκ δὲ τοῦ ἔαρος λευκοὶ γίνονται πάλιν
 A^aC^a tr || 19 αὕτη] αὕτη μόνη A^a || 20 στιβάδας ποιεῖται PD^a ||
 21 ταῖς στιβάσι D^a. cf Plut de soll an p 981.

εἴρηται, καὶ ἡ σμαρίς, καὶ ἐκ λευκοτέρων πάλιν ἐν τῷ θέρει
 καθίστανται καὶ γίνονται μέλανες· μάλιστα δ' ἐπίδηλός
 ἐστι περὶ τὰ πτερόγνια καὶ τὰ βράγχια. καὶ κορακῖνος δ'
 5 ἄριστός ἐστι κύων, ὥσπερ καὶ ἡ μαινίς. κεστρεὺς δὲ καὶ
 λάβραξ καὶ οἱ λεπιδωτοὶ φαῦλοι κύοντες σχεδὸν πάντες.
 ὅμοιοι δὲ κύοντες καὶ μὴ ὀλίγοι, οἷον γλαῦκος. φαῦλοι δὲ
 καὶ οἱ γέροντες τῶν ἰχθύων, καὶ οἳ γε θύννοι καὶ εἰς τὰς τα-
 ριχείας φαῦλοι οἱ γέροντες· πολὺ γὰρ συντίκεται τῆς σαρ-
 10 κός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει ἰχθύων.
 δῆλοι δ' οἱ γέροντες αὐτῶν τῷ μεγέθει τῶν λεπίδων καὶ τῇ
 σκληρότητι. ἥδη δ' ἐλήφθη γέρον θύννος οὗ σταθμὸς μὲν ἦν
 τάλαντα πεντεκαίδεκα, τοῦ δ' οὐραίου τὸ διάστημα δύο πή-
 χεων ἦν καὶ σπιθαμῆς. οἱ δὲ ποτάμιοι καὶ οἱ λιμναῖοι ἄρι-
 608^a στοὶ γίνονται μετὰ τὴν ἄφεσιν τοῦ κυήματος καὶ τοῦ θοροῦ,
 ὅταν ἀνατραφῶσιν· κύοντες δ' ἔνιοι μὲν ἀγαθοί, οἷον σα-
 περδὶς, ἔνιοι δὲ φαῦλοι, οἷον γλάνις. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι
 πάντες ἀμείνους οἱ ἄρρενες τῶν θηλειῶν, γλάνις δ' ὁ θήλυς
 5 τοῦ ἄρρενος ἀμείνων. καὶ ἐν ταῖς ἐγγέλυσι δέ, ἃς καλοῦσι
 θηλείας, ἀμείνους εἰσὶν· οὐκ οὕσας δὲ θηλείας καλοῦσιν,
 ἀλλὰ τῇ ὄψει διαφόρους.]

I.

[Τὰ δ' ἡθῆ τῶν ζώων ἐστὶ τῶν μὲν ἀμαυροτέρων καὶ
 10 βραχνυιωτέρων ἡττον ἡμῖν ἐνδὴλα κατὰ τὴν αἰσθησιν, τῶν

22 καρὶς A^aC^a tr || ἐν τῷ θέρει πάλιν D^a || 24 post ἐστὶν de-
 sideres ἢ μεταβολή || βραγχία A^a || 25 ἐστὶ om A^aC^a tr || 26 λε-
 πιδωτοὶ | λοιποὶ πλωτοὶ A^aC^a, quae lectio defendi potest loco
 621^b 3. at lectio codicum P D^aE^a tr commendatur loco 567^a 19
 28 θύννοι C^a || τὰς om P D^aE^a, ταριχείαν D^a || 29 φαῦλοι οἱ γ.
 om A^a || 31 τῇ om A^aC^a || 32 θύννος A^aC^a | 33 δέο | πέντε
 P D^aE^a, at „duorum“ tr Scot Albert Gaza Plin IX 15 || 34 οἱ
 ante λιμν. om C^a, λιμναῖοι καὶ ποτ. A^a || 608^a 2 ἀναστραφῶσι
 A^a || κροῦντες P D^aE^a || οἷον ὁ σ. A^aC^a || 3 et 4 γλάνις D^a
 4 ἡ θήλεια C^a || 5 τοῖς ἐγγέλυσι D^a || 7 διαφερούσας Sch „dif-
 ferentes“ tr, διαφέρουσιν A^aC^a, διαφόρους P D^aE^a || 8 I | θ
 E^a, ἡ D^a, ὄγδοον P.

δὲ μακροβιωτέρων ἐνδηλότερα. φαίνονται γὰρ ἔχοντά τινα δύναμιν περὶ ἕκαστον τῶν τῆς ψυχῆς παθημάτων φυσικῇν, περὶ τε φρόνησιν καὶ εὐθύθειαν καὶ ἀνδρείαν καὶ δειλίαν, περὶ τε πραότητα καὶ χαλεπότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας ἕξεις. ἔνια δὲ κοινωνεῖ τινος ἅμα καὶ μαθήσεως καὶ δι- 15 δασκαλίας, τὰ μὲν παρ' ἀλλήλων, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ὅσαπερ ἀκοῆς μετέχει, μὴ μόνον ὅσα τῶν ψόφων, ἀλλ' ὅσα καὶ τῶν σημείων διαισθάνεται τὰς διαφοράς. ἐν πᾶσι δ' ὅσοις ἐστὶ γένεσι τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν, σχεδὸν ἢ φύσις ὁμοίως διέστησε τὸ ἥθος τῶν θηλειῶν πρὸς τὸ 20 τῶν ἀρρένων. μάλιστα δὲ φανερόν ἐπὶ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μέγεθος ἐχόντων καὶ τῶν ζωοτόκων τετραπόδων· μαλακώτερον γὰρ τὸ ἥθος ἐστὶ τῶν θηλειῶν, καὶ τιθασεύεται θᾶττον, καὶ προσίεται τὰς χεῖρας μᾶλλον, καὶ μαθηματικώτερον, οἷον καὶ αἱ Λάκαιναι κύνες αἱ θήλειαι εὐφυ- 25 ἔστεραι τῶν ἀρρένων εἰσίν. τὸ δ' ἐν τῇ Μολοττίᾳ γένος τῶν κυνῶν τὸ μὲν θηρευτικὸν οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις, τὸ δ' ἀκόλουθον τοῖς προβάτοις τῷ μεγέθει καὶ τῇ ἀνδρείᾳ τῇ πρὸς τὰ θηρία. διαφέρουσι δ' οἱ ἐξ ἀμφοῖν ἀνδρείᾳ καὶ φιλοπονίᾳ, οἳ τ' ἐκ τῶν ἐν τῇ Μολοττίᾳ γιγνομένων 30 κυνῶν καὶ ἐκ τῶν Λακωνικῶν. ἀθυμότερα δὲ τὰ θήλεα πάντα τῶν ἀρρένων πλὴν ἄρκτου καὶ παρδάλεως· τούτων δ' ἡ θήλεια δοκεῖ εἶναι ἀνδρειότερα. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσι τὰ θήλεα μαλακώτερα καὶ κακουργότερα καὶ ἥττον ἀπλᾶ καὶ προ- 608^b πετέστερα καὶ περὶ τὴν τῶν τέκνων τροφήν φροντιστικώτερα, τὰ δ' ἄρρενα ἐναντίως θυμωδέστερα καὶ ἀγριώτερα καὶ

11 φαίνεται A^a || 12 ψυχικὴν A^a || 13 εὐνοϊαν A^a pr C^a || ἀνδρείαν PD^aC^a || δειλίαν καὶ ἀνδρείαν A^a || 16 παρ'] γὰρ PD^aA^a pr C^a, γὰρ superscripto παρ' A^a re „ab“ tr || καὶ om PD^a || 17 καὶ μὴ μόνον τῶν Sch, μὴ ὅσα μόνον τῶν A-W || 18 καὶ ὅσα PD^a || αἰσθάνεται D^a || 19 γένεσις A^aC^aE^a || 22 ζωοτοκούντων D^a || 23 γὰρ] τε γὰρ P || post ἐστὶ add τὸ Bk || 24 μαθητικώτερον E^a || 26 εἰσίν om PD^aE^a tr || 29 ἀνδρεία P || 32 ἄρκτος καὶ παρδάλις PD^aE^a || **b** 1 ἀκακουργότερα D^a || προπέστερα A^a pr || 3 θυμωδέστερά τε καὶ D^a

ἀπλούστερα καὶ ἥττον ἐπίβουλα. τούτων δ' ἔχνη μὲν τῶν ἡθῶν
 5 ἔστιν ἐν πᾶσιν ὥς εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ φανερώτερα ἐν τοῖς
 ἔχουσι μᾶλλον ἥθος καὶ μάλιστα ἐν ἀνθρώπῳ· τοῦτο γὰρ
 ἔχει τὴν φύσιν ἀποτετελεσμένην, ὥστε καὶ ταύτας τὰς ἔξεις
 εἶναι φανερωτέρας ἐν αὐτοῖς. διόπερ γυνὴ ἀνδρὸς ἐλεη-
 μονέστερον καὶ ἐρίδακρυ μᾶλλον, ἔτι δὲ φθονερώτερον καὶ
 10 μεμψιμοιρότερον, καὶ φιλολοίδορον μᾶλλον καὶ πληκτικώτε-
 ρον. ἔστι δὲ καὶ δύσθυμον μᾶλλον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος καὶ
 δύσελπι, καὶ ἀναιδέστερον καὶ ψευδέστερον, εὐαπατητότερον
 δὲ καὶ μνημονικώτερον, ἔτι δ' ἀγρυπνώτερον καὶ ὀκνηρότερον
 καὶ ὅλως ἀκίνητότερον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος, καὶ τροφῆς
 15 ἐλάττονός ἐστιν. βοηθητικώτερον δέ, ὥσπερ ἐλέχθη, καὶ ἀν-
 δρειώτερον τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεός ἐστιν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μαλα-
 κλοῖς, ὅταν τῷ τριόδοντι πληγῇ ἢ σηπία, ὁ μὲν ἄρρεν βοη-
 θεῖ τῇ θηλείᾳ, ἡ δὲ θήλεια φεύγει τοῦ ἄρρενος πληγέντος.

Πόλεμος μὲν οὖν πρὸς ἄλληλα τοῖς ζώοις ἐστίν, ὅσα
 20 τοὺς αὐτοὺς τε κατέχει τόπους καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ποιεῖται
 τὴν ζωὴν· ἐὰν γὰρ ἢ σπάνιος ἢ τροφή, καὶ πρὸς ἄλληλα
 τὰ ὁμόφυλα μάχεται, ἐπεὶ καὶ τὰς φώκας φασὶ πολεμεῖν
 τὰς περὶ τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ ἄρρενι ἄρρενα καὶ θηλείᾳ
 θήλειαν, ἕως ἂν ἀποκτείνῃ ἢ ἐκβλήθῃ θάτερον ὑπὸ θα-
 25 τέρου· καὶ τὰ σκυμνία ὡσαύτως πάντα. ἔτι δὲ τοῖς ὁμο-
 φάγοις ἅπαντα πολεμεῖ, καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις· ἀπὸ γὰρ
 τῶν ζώων ἢ τροφή αὐτοῖς· ὅθεν καὶ τὰς διεδρείας καὶ
 τὰς συνεδρείας οἱ μάντιες λαμβάνουσι, διέδρα μὲν τὰ πο-

5 εἰσὶν A^a || 6 μᾶλλον ἔχουσιν A^a || 8 αὐτῷ ? || 9 φθονώτε-
 ρον A^a pr C^a || τε καὶ μεμψ. D^a || 11 ἔστι | ἔτι tr Gaza || 12 δύ-
 σελπον PE^a, ἰ super π scripto in P || 13 δὲ καὶ | τε καὶ D^a |
 δ' | δὲ καὶ A^a || 15 βοηθητικώτερον A^a || δέ, καὶ ὥσπερ ἐλέχθη,
 ἀνδρειώτερον Scal, quoniam de βοηθείᾳ nihil antea fuerit
 dictum || 17 τριώδοντι P || 18 τοῖς θήλεσι A^a pr, ut videtur
 20 τε | ὑπο A^a pr || 22 τοὺς φώκας A^a pr || 25 σκύμνια A^a ||
 27 διεδρας κ. τ. συνεδρίας A^a C^a, διεδρίας κ. τ. συνεδρείας PE^a,
 συνεδρείας κ. τ. διεδρείας D^a. cf ηε 1236^b 10, Aesch Prom 490,
 Ael h a III 9 || 28 διέδρα A^a.

λέμια τιθέντες, σύνεδρα δὲ τὰ εἰρηνοῦντα πρὸς ἄλληλα. κιν-
 δυνεύει δέ, εἰ ἀφθονία τροφῆς εἴη, πρὸς τε τοὺς ἀνθρώπους 30
 ἂν ἔχειν τιθασῶς τὰ νῦν φοβούμενα αὐτῶν καὶ ἀγριαι-
 νοντα, καὶ πρὸς ἄλληλα τὸν αὐτὸν τρόπον. δῆλον δὲ ποιεῖ
 τοῦτο ἢ περὶ Αἴγυπτου ἐπιμέλεια τῶν ζώων· διὰ γὰρ τὸ
 τροφήν ὑπάρχειν καὶ μὴ ἀπορεῖν μετ' ἀλλήλων ζῶσι καὶ
 αὐτὰ τὰ ἀγριώτατα· διὰ τὰς ὠφελείας γὰρ ἡμεροῦται, οἷον 35
 ἐνιαχοῦ τὸ τῶν κροκοδείλων γένος πρὸς τὸν ἱερέα διὰ τὴν 609^a
 ἐπιμέλειαν τὴν τῆς τροφῆς. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτ' ἔστιν ἰδεῖν καὶ
 περὶ τὰς ἄλλας χώρας γιγνόμενον, καὶ κατὰ μόρια τούτων.

ἔστι δ' ἀετός καὶ δράκων πολέμια· τροφήν γὰρ ποιεῖ-
 ται τοὺς ὄφεις ὁ ἀετός. καὶ ἰχνεύμων καὶ φάλαγξ· θηρεύει 5
 γὰρ τοὺς φάλαγγας ὁ ἰχνεύμων. τῶν δ' ὀρνίθων ποικι-
 λίδες καὶ κορυδαῖνες καὶ πίπρα καὶ γλαυρός· τὰ γὰρ ὧὰ
 κατεσθίουσιν ἀλλήλων. καὶ κορώνη καὶ γλαυξ· ἡ μὲν γὰρ
 τῆς μεσημβρίας, διὰ τὸ μὴ ὀξὺ βλέπειν τὴν γλαῦκα τῆς
 ἡμέρας, κατεσθίει ὑφαρπάζουσα αὐτῆς τὰ ὧὰ, ἡ δὲ γλαυξ 10
 τῆς νυκτός τὰ τῆς κορώνης, καὶ κρείττων ἡ μὲν τῆς ἡμέρας
 ἡ δὲ τῆς νυκτός ἐστίν. καὶ γλαυξ δὲ καὶ ὀρχίλος πολέμια·
 τὰ γὰρ ὧὰ κατεσθίει καὶ οὗτος τῆς γλαυκός. τῆς δ' ἡμέρας
 καὶ τὰ ἄλλα ὀρνίθια τὴν γλαῦκα περιπέταται, ὃ καλεῖται
 θανμάζειν, καὶ προσπετόμενα τίλλουσιν· διὸ οἱ ὀρνιθο- 15
 θῆραι θηρεύουσιν αὐτῇ παντοδαπὰ ὀρνίθια. πολέμιος δὲ
 καὶ ὁ πρέσβυς καλούμενος καὶ γαλῆ καὶ κορώνη· τὰ γὰρ
 ὧὰ καὶ τοὺς νεοττοὺς κατεσθίουσιν αὐτῆς. καὶ τρυγὼν καὶ
 πυραλλίς· τόπος γὰρ τῆς νομῆς καὶ βίος ὁ αὐτός. καὶ κε-

29 συνέδρα A^a || εἰρηνεύοντα D^a || 31 τιθασῶς P E^a || αὐτῶν]
 αὐτοὺς prop Sylb || 33 τὸ om C^a || 35 ὠφελείας γὰρ ἡμεροῦσι C^a
 aperte falso || ἡρεμοῦται A^a || 609 a 2 τὴν ante τῆς om A^a C^a D^a ||
 3 καὶ κατὰ μόρια τούτων om Gaza. lac statuunt A-W || 4 αἰε-
 τὸς A^a D^a E^a || 5 φάλαγξ A^a C^a || 7 πιπρῶ A^a, πιπρῶ C^a, ut vide-
 tur, πιπῶ Sch Pk „pipro“ tr, πιπῶν m a manu rec || 12 ὀρχί-
 λος A^a, ὀρχίλος cett || 19 „pyrallis“ („piralus“ Fes) tr, πυραλλίς
 P D^a E^a, πυρραλλίς Hesych.

20 λεὸς καὶ λιβυός. ἰκτῖνος δὲ καὶ κόραξ· ἵφαιρεῖται γὰρ τοῦ
κόρακος ὁ ἰκτῖνος ὅ τι ἂν ἔχη διὰ τὸ κρείττων εἶναι τοῖς
ὄνυξι καὶ τῇ πτήσει, ὥστε ἡ τροφή ποιεῖ πολεμίους καὶ
τούτους. ἔτι οἱ ἀπὸ τῆς θαλάττης ζῶντες ἀλλήλοις, οἷον βρέν-
θος καὶ λάρος καὶ ἄρπη. τριόρχης δὲ καὶ φρυγὸς καὶ ὄφις·
25 κατεσθίει γὰρ ὁ τριόρχης αὐτούς. τρυγὼν δὲ καὶ χλωρεύς·
ἀποκτείνει γὰρ τὴν τρυγὸνα ὁ χλωρεύς, καὶ ἡ κορώνη τὸν
καλούμενον τύπανον. τὸν δὲ κάλαριν ὁ αἰγώλιος καὶ οἱ
ἄλλοι γαμφώνυχες κατεσθίουσιν· ὅθεν ὁ πόλεμος αὐτοῖς.
πόλεμος δὲ καὶ ἀσκαλαβώτης καὶ ἀράχνη· κατεσθίει γὰρ
30 τοὺς ἀράχνας ὁ ἀσκαλαβώτης. πίπῳ δὲ καὶ ἐρωδιῷ· τὰ γὰρ
ῥᾶ κατεσθίει καὶ τοὺς νεοττοὺς τοῦ ἐρωδιοῦ. αἰγίθῳ δὲ καὶ
ὄνῳ πόλεμος διὰ τὸ παριόντα τὸν ὄνον κνήθεσθαι εἰς τὰς
ἀκάνθας τὰ ἔλκη· διὰ τ' οὖν τοῦτο, κἄν ὀγκήσῃται, ἐκβάλλει
τὰ ῥᾶ καὶ τοὺς νεοττούς· φοβούμενοι γὰρ ἐκπίπτουσιν· ὁ δὲ
33 διὰ τὴν βλάβην ταύτην κολάπτει ἐπιπετόμενος τὰ ἔλκη
609^b αὐτοῦ. λύκος δ' ὄνῳ καὶ ταύρῳ καὶ ἀλώπεκι πολέμιος· ὠμο-
φάγος γὰρ ὢν ἐπιτίθεται τοῖς βουσί καὶ τοῖς ὄνοις καὶ τῇ
ἀλώπεκι καὶ ἀλώπηξ δὲ καὶ κίρκος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν·
γαμφώνυχος γὰρ ὢν καὶ ὠμοφάγος ἐπιτίθεται καὶ ἔλκη
5 ποιεῖ κόπτων. καὶ κόραξ ταύρῳ καὶ ὄνῳ πολέμιος διὰ τὸ
τύπτειν ἐπιπετόμενος αὐτοὺς καὶ τὰ ὄμματα κολάπτειν αὐ-
τῶν. πολεμεῖ δὲ καὶ αἰετὸς καὶ ἐρωδιός· γαμφώνυχος γὰρ
ὢν ὁ αἰετὸς ἐπιτίθεται, ὁ δ' ἀποθνήσκει ἁμυνόμενος. καὶ

20 λιβιός E^a, λεβιός P, κίβιος an λίβιος? C^a tr, κίβιος
A^a || δὲ] τε edd ante Bk || 21 κρείττων A^a pr || 23 θαλάσσης
P D^a E^a || 24 τριόρχης P A^a E^a || ὄφις] „cormaranda“ tr || 25 τριόρ-
χης P E^a || 27 κάλαριν A^a, κόλαριν D^a || αἰγώλιος A^a Aristoph a
a ep I 23 || 28 γαμφώνυχος A^a C^a || 29 δὲ] γὰρ A^a C^a || 30 ὁ | ὁ
δὲ A^a pr C^a || πιπὼν an πιπᾶ incert in C^a, πιπῶ A^a Sch, ἵπῳ
P E^a, ἵπῳ D^a „ρίπῳ“ tr, πιποῖ Pk || καὶ om A^a C^a tr || 31 νεοτ-
τοῖς φοβούμενοι τοῦ A^a pr || αἰγίθῳ A^a et fort C^a || 32 ἐρέσθαι
P D^a E^a A^a ut Antig h m 63 || 33 τ' | τοι C^a || 34 ἐκπίπτουσι
Sylb ex Gaza. cf Antig l c et Acl h a 5, 48. „excidunt“ tr,
ἐκίχοντο codd || b 2 τῷ ὄνῳ D^a || 3 καὶ ante ἀλ. om A^a || τὴν
αἰτίαν αὐτὴν A^a || 6 αὐτὸν C^a || κολάπτειν C^a || 7 et 8 αἰετὸς P D^a E^a.

αἰσάλων δ' αἰγυπιῶ πολέμιος, καὶ κρῆς ἐλεῶ καὶ κοιτύφω
καὶ χλωρίωνι, ὃν ἔνιοι μυθολογοῦσι γενέσθαι ἐκ πυρκαϊᾶς· 10
καὶ γὰρ αὐτοὺς βλέπτει καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ σίττη
καὶ τροχίλος ἀετῶ πολέμια· ἡ γὰρ σίττη καταγνύει τὰ ῥᾶ
τοῦ ἀετοῦ, ὁ δ' ἀετὸς καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸ ὠμοφά-
γος εἶναι πολέμιός ἐστι πᾶσιν. ἄνθος δ' ἵππῳ πολέμιος
ἐξελαύνει γὰρ ὁ ἵππος ἐκ τῆς νομῆς· πόαν γὰρ νέμεται ὁ 15
ἄνθος, ἐπάργεμος δ' ἐστὶ καὶ οὐκ ὀξυωπός· μιμεῖται γὰρ τοῦ
ἵππου τὴν φωνήν, καὶ φοβεῖ ἐπιπετόμενος· ὁ δ' ἐξελαύνει,
ὅταν δὲ λάβῃ, κτείνει αὐτόν. οἰκεῖ δ' ὁ ἄνθος παρὰ ποτα-
μὸν καὶ ἔλη, χροάν δ' ἔχει καλὴν καὶ εὐβίωτος. κωλωτῇ
δ' ὄνος πολέμιος· κοιμᾶται γὰρ ἐν τῇ φάτνῃ αὐτοῦ, καὶ 20
κωλύει ἐσθλῆιν εἰς τοὺς μυκτῆρας ἐνδυνόμενος. τῶν δ' ἔρω-
διῶν ἐστὶ τρία γένη, ὃ τε πέλλος καὶ ὁ λευκὸς καὶ ὁ ἀστερίας
καλούμενος. τούτων ὁ πέλλος χαλεπῶς εὐνάζεται καὶ ὀχεύει·
κράζει τε γὰρ καὶ αἶμα, ὥς φασιν, ἀφήσιν ἐκ τῶν ὀρθαλ-
μῶν ὀχεύων, καὶ τίττει φανύως καὶ ὀδυνηρῶς. πολεμεῖ δὲ 25
τοῖς βλάπτουσιν, ἀετῶ (ἀρπάζει γὰρ αὐτόν) καὶ ἀλώπεικε
(φθείρει γὰρ αὐτόν τῆς νυκτός) καὶ κορυδῶ (τὰ γὰρ ῥᾶ
αὐτοῦ κλέπτει). ὄφεις δὲ γαλῇ καὶ ἰὺ πολέμιον, τῇ μὲν
γαλῇ, κατ' οἰκίαν ὅταν ὥσιν ἀμφοτέρα· ἀπὸ γὰρ τῶν αὐ-
τῶν ζῶσιν· ἡ δ' ἰὺ ἐσθλῆι τοὺς ὄφεις. καὶ αἰσάλων ἀλώ- 30
πεικε πολέμιος· τύπτει γὰρ καὶ τίλλει αὐτήν, καὶ τὰ τέκνα

9 αἰγυπτίῳ PE^aA^a pr C^a tr || ελ' C^a || κρηξελέω A^a || 10 χλω-
ρίωνι A^a rc, χλωριῶνι D^a, χλωριόνι A^a pr C^a, χλωρειόνι P ||
ὃν ἔνιοι| ον ἐνὶ ὃν A^a pr, ἐνὶ ὃν C^a || verba ὃν — πυρκαϊᾶς
del Pk || 12 τροχίλος A^aC^a, τροχεῖλος P || αἰετῶ PD^aE^a || 13 αἰ-
ετοῦ D^a || καὶ διὰ τοῦτο om A^a || 14 et 16 ἄκανθος C^a rc
15 γὰρ αὐτόν ὁ D^a || 16 γὰρ] μὲν γὰρ A^aC^a, δὲ tr Ald Cs Sch
Pk Di || 17 ὁ δ' Pk, καὶ codd || 18 verba ὅταν — αὐτόν Sch
post 15 νομῆς poni vult || ἄκανθος A^a pr C^a || ποταμούς mavult
Sylb, sed cf 510^a 10 || 19 χροίαν A^a pr, χροϊαν C^a || εὐβίωτος
A^a pr, εὐβίωτος C^a || κωλωτῇ A^a, κολωτῇ P || 23 εὐνάζει D^a ||
26 αἰετῶ PD^aE^a || 27 κορυδῶ PD^aE^a || 28 κλέπτει| κολάπτει
Sylb, quod admodum laudant Sch Pk; at cf ^a7, 10, 13 etc ||
30 ὄφεις A^aC^a.

ἀποκτείνει· γαμψώνυχος γὰρ ἔστιν. κόραξ δὲ καὶ ἀλώπηξ
 ἀλλήλοις φίλοι· πολεμεῖ γὰρ τῷ αἰσάλῳνι ὁ κόραξ· διὸ
 βοθηεῖ τυπτομένη αὐτῇ. καὶ αἰγυπιδὸς δὲ καὶ αἰσάλων πο-
 35 λέμιοι σφίσιν αὐτοῖς· ἀμφοτέρω γὰρ γαμψώνυχοι. μάχεται
 610^a δὲ καὶ ἀετῷ αἰγυπιδὸς καὶ κύκνος· κρατεῖ δ' ὁ κύκνος πολ-
 λάκις· εἰσὶ δ' οἱ κύκνοι καὶ ἀλληλοφάγοι μάλιστα τῶν ὀρ-
 νέων. ἔστι δὲ τῶν θηρίων τὰ μὲν αἰεὶ πολέμια ἀλλήλοις, τὰ
 δ' ὥσπερ ἄνθρωποι, ὅταν τύχῳσιν. ὄνος δὲ καὶ ἀκανθίδες
 ■ πολέμιοι· αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, ὁ δ'
 ἀπαλὰς οὖσας κατεσθίει τὰς ἀκάνθους. καὶ ἄνθος καὶ ἀκανθίς
 καὶ αἰγίθος· λέγεται δ' ὅτι αἰγίθου καὶ ἄνθου αἷμα οὐ συμ-
 μίγνυνται ἀλλήλοις. κορώνη δὲ καὶ ἐρωδιὸς φίλοι, καὶ σχοι-
 νίων καὶ κόρνδος, καὶ λάεδος καὶ κελεός· ὁ μὲν γὰρ κελεός
 11 παρὰ ποταμὸν οἰκεῖ καὶ λόχμας, ὁ δὲ λάεδος πέτρας καὶ ὄρη,
 καὶ φιλοχωρεῖ οὗ ἂν οἰκῇ. καὶ πίφιγξ καὶ ἄρη καὶ ἰκτῖνος
 φίλοι, καὶ ἀλώπηξ καὶ ὄφεις (ἄμφω γὰρ τραγλοδύται),
 καὶ κόττυφος καὶ τρυγών. πολέμιοι δὲ καὶ ὁ λέων καὶ ὁ
 θῶς ἀλλήλοις· ὠμοφάγοι γὰρ ὄντες ἀπὸ τῶν αὐτῶν ζῶσιν.
 15 μάχονται δὲ καὶ ἐλέφαντες σφοδρῶς πρὸς ἀλλήλους, καὶ
 τύπτουσι τοῖς ὁδοῦσι σφᾶς αὐτούς· ὁ δ' ἥτηθεις δουλοῦται
 ἰσχυρῶς, καὶ οὐχ ὑπομένει τὴν τοῦ νικήσαντος φωνήν. δια-
 φέρουσι δὲ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἀλλήλων οἱ ἐλέφαντες θαυμαστὸν

34 αἰγύπτιος PE^a || πολέμιοις φησὶν A^a pr C^a || 601 a 1 αἰετῷ
 D^a || αἰγύπτιος PE^a, ὁ αἰγυπιδὸς C^a, ὁ αἰγυπτιός A^a || καὶ] καὶ
 ὁ C^a || κύκνος·] κύκνος καὶ ὁ ἀετός (αἰετός D^a) codd tr || 2 εἰσὶ
 δὲ καὶ οἱ κ. ἀλ. C^a || ἀλληλοφάγοι Pk, quod locis ex Ath IX
 393^d et Ael v h I 14 allatis probant A-W. ἀλληλοφίλοι Sunde-
 vall, ἀλληλομάχοι Gloger. lectionem codicum tuctur Plin X 32.
 Hac de re Ar quid sentiat, conicere licet ex ζιθ 593^b 27
 5 ἐπὶ D^a tr || 6 pro ἄνθος καὶ ἀκανθίς Ael h a 10, 32 et
 Plut de od et inv p 537^b vel eorum auctores nihil nisi ἄκαν-
 θος (ἀκανθυλλίς), pro αἰγίθος autem αἰγίθαλος legisse viden-
 tur || 8 καὶ post δὲ om C^a || 9 et 10 λαίδος E^a, λιφρός D^a, λάιος
 Pk monente Schneidero. „laedος“ tr Gaza || 11 πίφιγξ P^d E^a
 „tifioux“ tr || 12 τραγλοδύται (fort P) Ald Cs A-W. at Cs in P
 legit τραγλοδύτα, quod recepit Sch || 18 ἀνδρεία PC^a.

ὅσον. χρῶνται δ' οἱ Ἴνδοι πολεμιστηρίοις, καθάπερ τοῖς ἄρ-
 ρεσι, καὶ ταῖς θηλείαις· εἰσὶ μέντοι καὶ ἐλάττωες αἱ θή- 20
 λειαι καὶ ἀψυχότεραι πολὺ. τοὺς δὲ τοίχους καταβάλλει ὁ
 ἐλέφας τοὺς ὀδόντας τοὺς μεγάλους προσβάλλων· τοὺς δὲ
 φοίνικας τῷ μετώπῳ, ἕως ἂν κατακλίνη, ἔπειτα τοῖς πο-
 σὶν ἐπιβαίνων κατατείνει ἐπὶ τῆς γῆς. ἔστι δὲ καὶ ἡ θήρα
 τῶν ἐλεφάντων τοιάδε· ἀναβάντες ἐπὶ τινας τῶν τιθασσῶν 25
 καὶ ἀνδρείων διώκουσι, καὶ ὅταν καταλάβωσι, τύπτειν
 προστάττουσι τούτοις, ἕως ἂν ἐκλύσωσιν· τότε δ' ὁ ἐλεφαν-
 τιστῆς ἐπιπηδήσας κατευθύνει τῷ δρεπάνῳ. ταχέως δὲ μετὰ
 ταῦτα τιθασσέεται τε καὶ πειθαρχεῖ. ἐπιβεβηκότος μὲν οὖν
 τοῦ ἐλεφαντιστοῦ ἅπαντες πρᾶεῖς εἰσὶν, ὅταν δ' ἀποβῇ, οἱ μὲν 30
 οἱ δ' οὐ· ἀλλὰ τῶν ἐξαγριουμένων τὰ ἐμπρόσθια σκέλη δεσ-
 μένουςι σειραῖς, ἵν' ἡσυχάζωσιν. ἔστι δ' ἡ θήρα καὶ μεγά-
 λων ἥδη ὄντων καὶ πώλων. αἱ μὲν οὖν φίλαι καὶ οἱ πόλε-
 μοι τοῖς θηρίοις τούτοις διὰ τὰς τροφὰς καὶ τὸν βίον συμ-
 βαίνουσιν.

Τῶν δ' ἰχθύων οἱ μὲν συναγελάζονται μετ' ἀλλήλων 35
 καὶ φίλοι εἰσὶν, οἱ δὲ μὴ συναγελαζόμενοι πολέμιοι. ἀγελά-
 ζονται δ' οἱ μὲν κνοῦντες, ἔνιοι δ' ὅταν ἐκτέκωσιν. ὅλως δ'
 ἀγελαῖα ἔστι τὰ τοιάδε, θυννίδες, μαινίδες, [κωβιοί,] βῶκες,
 σαῦροι, κορακῖνοι, σινόδοντες, τρίγλαι, σφύραιναι, ἀνθίαι, 5
 ἐλεγῖνοι, ἀθερῖνοι, σαργῖνοι, βελόναι, τευθοί, ἰουλίδες, πηλα-
 μῦδες, σκόμβροι, κολίαι. τούτων δ' ἑνὶά ἐστιν οὐ μόνον
 ἀγελαῖα ἀλλὰ καὶ σύζυγα· τὰ γὰρ λοιπὰ συνδύαζεται μὲν

22 τοὺς μεγ. ὀδόντας D^a || 25 τινὰ A^aE^a || 26 καὶ τῶν ἀνδρ.
 A^a || 27 προστάσσουσι A^a || ἐκλύσωσι A^a || 28 δὲ] δὲ καὶ A^a pr ||
 29 τε om A^a || οὖν om A^a pr C^a || 30 τοῦ om P^aE^aA^aC^a || πρᾶεῖς
 εἰσὶν ἄπ. D^a || 31 ἐξαγριουμένων A^a, super ai scripto ou man
 re || 32 ἔστι δὲ καὶ ἡ θήρα C^a tr || b 4 κύβοι E^a, om P D^aA^aC^a
 tr, quare seclusi || βῶκες P || 5 σαυροὶ D^a. Nec σαῦρος nec 6
 τευθός alibi piscem significat || συνόδοντες codd || φύραιναι A^a
 pr C^a || 6 ἀνθερίνοι P „atherinae“ tr, ut Ar quoque dixisset
 ἀθερίναι || σ. μηλόναι P || τευθοὶ A^aC^a || ἰουλίδες, πηλαμῦδες A^a ||
 7 κοιλίαι A^a pr.

ἅπαντα, τὰς δ' ἀγέλας ποιοῦνται κατ' ἐνίους καιρούς, ὥσπερ
 10 εἴρηται, ὅταν κυῶσιν, ἔνια δὲ καὶ ὅταν τέκωσιν. λάβραξ
 δὲ καὶ κεστρεὺς πολεμιώτατοι ὄντες κατ' ἐνίους καιροὺς
 συναγελάζονται ἀλλήλοις· συναγελάζονται γὰρ πολλάκις οὐ
 μόνον τὰ ὁμόγονα, ἀλλὰ καὶ οἷς ἡ αὐτὴ καὶ ἡ παραπλή-
 σιός ἐστι νομή, ἃν ἡ ἄφθονος. ζῶσι δὲ πολλάκις ἀφρηρημέ-
 15 νοι οἱ κεστρεῖς τὴν κέρκον καὶ οἱ γόγγροι μέχρι τῆς ἐξόδου
 τῆς περιτιτώσεως· ἀπεσθίεται δ' ὁ μὲν κεστρεὺς ὑπὸ λάβρα-
 κος, ὁ δὲ γόγγρος ὑπὸ μυραίνης. ὁ δὲ πόλεμος ἐστι τοῖς
 κρείττοσι πρὸς τοὺς ἥττους· κατεσθίει γὰρ ὁ κρείττων. καὶ
 3 περὶ μὲν τῶν θαλαττίων ταῦτα.

20 Τὰ δ' ἦθη τῶν ζώων, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, δια-
 φέρει κατὰ τε δειλίαν καὶ πραότητα καὶ ἀνδρείαν καὶ ἡμερό-
 τητα καὶ νοῦν τε καὶ ἄνοϊαν. τό τε γὰρ τῶν προβάτων ἦθος,
 ὥσπερ λέγεται, εὐήθες καὶ ἀνόητον· πάντων γὰρ τῶν τε-
 τραπόδων κάκιστόν ἐστι, καὶ ἔρπει εἰς τὰς ἐρημίας πρὸς
 25 οὐδέν· καὶ πολλάκις χειμῶνος ὄντος ἐξέρχεται ἔνδοθεν, καὶ
 ὅταν ὑπὸ νιφετοῦ ληφθῶσιν, ἃν μὴ κινήσῃ ὁ ποιμήν, οὐκ
 ἐθέλονσιν ἀπιέναι, ἀλλ' ἀπόλλυνται καταλειπόμενα, εἰ μὴ
 ἄρρενας κομίσωσιν οἱ ποιμένες· τότε δ' ἀκολουθοῦσιν. τῶν
 δ' αἰγῶν ὅταν τις μία λάβῃ τὸ ἄκρον τοῦ ἡρύγγου (ἐστὶ δ'
 30 οἶον θριξ), αἱ ἄλλαι ἐστῶσιν ὥσπερ μεμωρωμέναι βλέπονσαι

9 ἀγελαίας C^a || 10 κυῶσιν mutavi intuens ^b 3 κυοῦντες.
 κυῶσιν codd || 13 ὁμόγονα A^a pr, ὁμογενῆ post Gazam et
 Schneiderum A-W, fort recte || ἡ ante π. om A^a, ἡ καὶ π. Pk,
 cuius coniecturae damnant particulam καὶ A-W || 16 κατε-
 σθίεται A^aC^a || 17 μυραίνης E^a || 21 ἀνδρείαν PC^a. Recte pu-
 tant A-W olim scriptum fuisse κατὰ τε δειλίαν καὶ ἀνδρείαν
 καὶ ἀγριότητα καὶ ἡμερότητα. Iam Pk ἡμερότητα in ἀγριότητα
 mutaverat || 22 ἄνοϊαν Sylb, ἄγροϊαν codd || 23 εὐήθες | ἐθέτως
 A^a pr || 24 ἔρπει PE^a et in marg A^a, nescio an recte || 26 ὑπὸ
 τοῦ ν. P1^aE^a || 27 ἃν C^a || 29 μία post Salmasium et Beck-
 mannum Joachim p. 25. μιᾶς codd. cf etiam Plut sympos
 quaest 7, 2 et de sera num vind p 558 || τὸ ἄκρον τοῦ ἡρύγ-
 γου C^a Sylb. τοῦ ὀρόγγου (cf Antig h m 115. τὸ ἄκρον A^a,
 τὸ ἄκρον τοῦ κρύγγου P1^aE^a || 30 θριξ om A^a pr, super ver-
 sum incert vocabulum in C^a || μεμωρωμέναι D^aA^a re. cf Antig l l.

εἰς ἐκείνην. ἐγκαθεύδειν δὲ ψυχρότεραι ὄϊες αἰγῶν· αἱ γὰρ
 ὄϊες μᾶλλον ἡσυχάζουσι καὶ προσέρχονται πρὸς τοὺς ἀν-
 θρώπους· εἰσὶ δ' αἱ αἰγες δυσριγότεραι τῶν ὄϊων. διδάσκουσι
 δ' οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα συνθεῖν ὅταν ψοφήσῃ· ἐὰν γὰρ
 βροντήσαντος ὑπολειφθῇ τις καὶ μὴ συνδράμῃ, ἐκτιτρώσκει, 35
 ἐὰν τύχῃ κυοῦσα· διὸ ἐὰν ψοφῇ, ἐν τῇ οἰκίᾳ συνθέουσι διὰ 611^a
 τὸ ἔθος. ἀπόλλυνται δὲ καὶ οἱ ταῦροι, ὅταν ἀτιμαγελήσαν-
 τες ἀποπλανηθῶσιν, ὑπὸ θηρίων. κατάκεινται δ' αἱ ὄϊες
 καὶ αἱ αἰγες ἀθρόαι κατὰ συγγένειαν· ὅταν δ' ὁ ἥλιος
 τραπῇ θᾶττον, φασὶν οἱ ποιμένες οὐκέτι ἀντιβλεπούσας κα- 5
 τακεῖσθαι τὰς αἰγας, ἀλλ' ἀπεστραμμένας ἀπ' ἀλλήλων.
 αἱ δὲ βόες καὶ νέμονται καθ' ἐταιρείας καὶ συνηθείας, κἂν 4
 μία ἀποπλανηθῇ, ἀκολουθοῦσιν αἱ ἄλλαι· διὸ καὶ οἱ βουκό-
 λοι, ἐὰν μίαν μὴ εὗρωσιν, εὐθὺς πάσας ἐπιζητοῦσιν. τῶν δ'
 ἵππων αἱ σύννομοι, ὅταν ἡ ἑτέρα ἀπόληται, ἐκτρέφουσι τὰ 10
 πωλῖα ἀλλήλων. καὶ ὅπως γε δοκεῖ τὸ τῶν ἵππων γένος
 εἶναι φύσει φιλόστοργον. σημεῖον δέ· πολλάκις γὰρ αἱ στέ-
 ριφαι ἀφαιρούμεναι τὰς μητέρας τὰ πωλῖα αὐταὶ στέργουσι,
 διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν γάλα διαφθείρουσιν.

Τῶν δ' ἀγρίων καὶ τετραπόδων ἡ ἔλαφος οὐχ ἥκιστα 5
 δοκεῖ εἶναι φρόνιμον, τῷ τε τίκτειν παρὰ τὰς ὁδοὺς (τὰ γὰρ 15

31 συγκαθεύδειν male Sch "ὄϊες PE^a" 32 ὄϊες e Scoto Cs Sch, αἰγες codd, quod ne in hac quidem compilatione ferri potest; cf 574^a 11. αἱ γὰρ αἰγες . . . <αἱ δ' ὄϊες> μᾶλλον Pk, quae scriptura magis probetur quam verba quibus lacunam explet: λαγνίστεραι καὶ ἀγρυπνότεραι || μνησκάζουσι D^a, mira lectio " 33 αἱ om A^aC^a || δυσριγότεραι A^aC^a || ὤων PE^a || 35 βροντήσας A^a pr C^a || ὑποληφθῇ PD^aA^aC^a || 611 a 1 κύουσα A^aC^aD^a " ψοφήσῃ D^a || 2 verba ἀπόλλυνται — 3 θηρίων om Gaza, del Sch, at Scal et Pk ea transponunt post 9 ἐπιζητοῦσιν, quia hic sine dubio contextum interrumpunt || ταῦροι] τράγοι m Cs, falso || 4 αἱ om PE^aC^a || 5 θᾶττον] θέρους? A-W, falso, cf ζιζ 563^b 7 et 17 et Krügerum gr Spr 65, 7, 4 cum exemplis. θᾶττον idem valet quod τάχιστα Antigoni h m 65 || 9 μίαν om A^aC^a Sch || μὴ om P || ἐὰν μὴ ἀνεύρωσιν Pk || 10 ἀπολείται P, ἀπόλλυνται A^a || 11 πῶλι' A^a || πωλῖα ἀπ' ἀλλήλων D^a || 12 στε- ριφαὶ PE^a, στερίφαι D^a || 13 αὐταὶ A^aC^aD^a || 16 φρόνιμος P.

θηρία διὰ τοὺς ἀνθρώπους οὐ προσέρχεται), καὶ ὅταν τέκη,
 ἐσθίει τὸ χόριον πρῶτον, καὶ ἐπὶ τὴν σέσελιν δὲ τρέχουσι,
 καὶ φαγοῦσαι οὕτως ἔρχονται πρὸς τὰ τέκνα πάλιν. ἔτι δὲ
 20 τὰ τέκνα ἄγει ἐπὶ τοὺς σταθμούς, ἐθίζουσα οἷ' δεῖ ποιεῖσθαι
 τὰς ἀποφυγὰς· ἔστι δὲ τοῦτο πέτρα ἀπορρώξ, μίαν ἔχουσα
 εἴσοδον, οἷ' δὴ καὶ ἀμύνεσθαι ἤδη φασὶν ὑπομένουσιν. ἔτι δ'
 ὁ ἄρρην ὅταν γένηται παχύς (γίνεται δὲ σφόδρα πίων ὁπώ-
 ρας οὔσης), οὐδαμοῦ ποιεῖ αὐτὸν φανερόν ἀλλ' ἐκτοπίζει ὡς
 25 διὰ τὴν παχύτητα εὐάλωτος ὢν. ἀποβάλλουσι δὲ καὶ τὰ
 κέρατα ἐν τόποις χαλεποῖς καὶ δυσεξευρέτοις· ὅθεν καὶ ἡ
 παροιμία γέγονεν „οἷ' αἱ ἔλαφοι τὰ κέρατα ἀποβάλλουσιν.“
 ὥσπερ γὰρ τὰ ὄπλα ἀποβεβληκυῖαι φυλάττονται ὀραῖσθαι.
 λέγεται δ' ὡς τὸ ἀριστερόν κέρας οὐδεὶς πω ἐώρακεν· ἀπο-
 30 κρύπτειν γὰρ αὐτὸ ὡς ἔχον τινὰ φαρμακείαν. οἱ μὲν οὖν
 ἐνιαύσιοι οὐ φύουσι κέρατα, πλὴν ὥσπερ σημείου χάριν ἄρ-
 χὴν τινα· τοῦτο δ' ἐστὶ βραχὺ καὶ δασύ. φύουσι δὲ διετεῖς
 πρῶτον τὰ κέρατα εὐθέα, καθάπερ παττάλους· διὸ καὶ κα-
 λοῦσι τότε πατταλίας αὐτούς. τῷ δὲ τρίτῳ ἔτι δίκρουν φύ-
 35 οῦσι, τῷ δὲ τετάρτῳ τραχύτερον· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον αἰεὶ
 611^b ἐπιδιδόασιν μέχρι ἔξ ἑτῶν. ἀπὸ τούτου δ' ὅμοια αἰεὶ ἀναφύου-
 σιν, ὥστε μηκέτι ἂν γινῶναι τὴν ἡλικίαν τοῖς κέρασιν, ἀλλὰ
 τοὺς γέροντας γνωρίζουσι μάλιστα δυοῖν σημείοις· ὁδόντας τε
 γὰρ οἱ μὲν οὐκ ἔχουσιν οἱ δ' ὀλίγους, καὶ τοὺς ἀμυντῆρας
 οὐκέτι φύουσιν. καλοῦνται δ' ἀμυντῆρες τὰ προνενευκότα
 τῶν φρυμένων κεράτων εἰς τὸ πρόσθεν, οἷς ἀμύνεται· ταῦτα

17 ante ὅταν fort intercidit ὅτι, ut 612^a 34 post ὅτι om
 ὅταν A^a pr || 18 χωρίον A^a D^a tr || 19 ἔτι] ὅτι A^a pr C^a pr, ὅτι
 τε τὰ A-W || 20 παρὰ A^a || οἷ' ποῦ D^a, exspectes οἱ || 22 ἤδη
 om Ald Sch, damnat Pk; sed cf ζς 578^b 23 || 23 ὁπώρας οὔσης
 om P E^a A^a C^a Albertus, idcirco notabile, quod 579^a 6 invenitur
 θέρος || 24 αὐτὸν A^a || 27 ante οἷ' tr legisse videtur ἴθι
 29 ἀριστερόν A^a || ἀποκρύπτει P E^a, κατορύττειν propon Sch ex
 θ 835^b 27 aliisque locis, quibus addas Antig h m 24 et Aristoph
 h a epit II 488. ambo verba coniungit Ael h a 3, 17 || 34 ἀτ-
 ταλίας D^a E^a || b 3 γνωρίζουσα A^a || 4 μὲν ὅλως οὐκ P D^a.

δ' οἱ γέροντες οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' εἰς τὸ ὀρθὸν γίγνεται ἡ ἀΐξη-
 σις αὐτοῖς τῶν κεράτων. ἀποβάλλουσι δ' ἀνὰ ἕκαστον ἐνιαυ-
 τὸν τὰ κέρατα, ἀποβάλλουσι δὲ περὶ τὸν Θωαργηλιῶνα μῆνα.
 ὅταν δ' ἀποβάλωσι, κρύπτουσιν αὐτοὺς τὴν ἡμέραν, ὥσπερ 10
 εἴρηται· κρύπτουσι δ' ἐν τοῖς δασέσιν, εὐλαβούμενοι τὰς
 μυίας. νέμονται δὲ τὸν χρόνον τοῦτον νύκτωρ, μέχειπερ ἂν
 ἐκφύσωσι τὰ κέρατα. φύεται δ' ὥσπερ ἐν δέρματι τὸ προῶ-
 τον, καὶ γίνονται δασέα· ὅταν δ' ἀΐξηθῶσιν, ἡλιαῶνται,
 ἔν' ἐκπέψωσι καὶ ξηράνωσι τὸ κέρας. ὅταν δὲ μηκέτι πο- 15
 νῶσι πρὸς τὰ δένδρα κινούμενοι αὐτά, τότ' ἐκλείπουσι τοὺς
 τόπους τούτους διὰ τὸ θαρρεῖν ὡς ἔχοντες ᾧ ἀμυνοῦνται. ἤδη
 δ' εἴληπται ἀχαίνης ἔλαφος ἐπὶ τῶν κεράτων ἔχων κιττὸν
 πολὺν πεφυκότα χλωρόν, ὡς ἀπαλῶν ὄντων τῶν κεράτων
 ἐμφύντα ὥσπερ ἐν ξύλῳ χλωρῷ. ὅταν δὲ δηχθῶσιν αἱ ἔλα- 20
 φοι ὑπὸ φαλαγγίου ἢ τινος τοιούτου, τοὺς καρκίλους συλλέ-
 γουσαι ἐσθίουσιν· δοκεῖ δὲ καὶ ἀνθρώπῳ ἀγαθὸν εἶναι τοῦτο
 πίνειν, ἀλλ' ἔστιν ἀηδές. αἱ δὲ θήλειαι τῶν ἐλάφων ὅταν
 τέκωσιν, εὐθὺς κατεσθίουσι τὸ χόριον, καὶ οὐκ ἔστι λαβεῖν·
 πρὸ γὰρ τοῦ χαμαὶ βαλεῖν αὐταὶ ἄπτονται· δοκεῖ δὲ τοῦτ' 25
 εἶναι φάρμακον. ἀλίσκονται δὲ θηρευόμεναι αἱ ἔλαφοι συριτ-
 τόντων καὶ ἄδόντων, καὶ κατακλίνονται ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

7 τὸ om D^a || 8 αὐτοῖς om PE^a || ἀνὰ] ἔνα A^aC^a || 10 ἀπο-
 βάλλωσι PD^aA^aC^a „abiecerint“ tr || κρύπτουσιν αὐτοὺς A^a ||
 11 δάσεσιν PE^a || 12 μυίας A^a, ἀγνιάς A-W, male; cf. Ritter-
 husium ad Opp Cyn II 215, Beckmannum ad Ar mir ausc
 p 21 „lipros“ Albertus || 15 ἐκπέψωσι PD^aA^a pr C^a „excoquan-
 tur“ tr Gaza || 15 ποιοῦσιν A^aC^a || 17 τούτους om C^a || ἀμυ-
 νοῦνται Sylburg, ἀμύνονται codd || εἴδη A^a || 18 ἀχαίνης PE^aA^a
 in marg, ἀχανῆς A^a, ἀχαννῆς C^a, ἀχαίτης D^a „achainas“ vel
 „akaiinas“ tr. ad nomen cf Kellerum Tiere des kl Altert p 91
 et Beckm l 1 || κεράτων] ἐλάφων A^a pr || 21 ἀπὸ PE^aC^a, ἀπὸ
 τοῦ A^a || 22 τοῦτο ante καὶ D^a, post 23 πίνειν A^a || 23 πίνειν]
 ποιεῖν coni Cs e Scoto || 25 βάλλειν A^aC^a || αὐταὶ A^aC^aD^a ||
 26 θηρευόμενοι A^a || 27 ἄδόντων] αὐλούντων vult Lambros
 nisus Aristoph l 1, ζιθ 604^b 11, Ael h a 12, 46. Addere potuit
 Aristoph 512, Plut de soll an 961 E; at vulgata lectio satis
 firmatur Plin 8, 50 et Antig 35 || καὶ κ.] ὥστε καὶ κ. D^a || κατα-

δύο δ' ὄντων ὁ μὲν φανερώς ᾔδει ἢ συρίττει, ὁ δ' ἐκ τοῦ ὀπισθεν βάλλει, ὅταν οὔτος σημήνῃ τὸν καιρόν. ἐὰν μὲν οὖν
 30 τύχῃ ὀρθὰ τὰ ὦτα ἔχουσα, ὁξὺ ἀκούει καὶ οὐκ ἔστι λαθεῖν·
 ἐὰν δὲ καταβεβληκυῖα τύχῃ, λανθάνει.

6 Αἱ δ' ἄρκτοι ὅταν φεύγωσι, τὰ σκυμνία προωθοῦσι
 καὶ ἀναλαβοῦσαι φέρουσιν· ὅταν δ' ἐπικαταλαμβάνωνται,
 ἐπὶ τὰ δένδρα ἀναπηδῶσιν. καὶ ὅταν ἐκ τοῦ φωλεοῦ ἐξέλ-
 35 θωσι, πρῶτον τὸ ἄρον ἐσθίουσιν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, καὶ
 612^a τὰ ξύλα διαμασῶνται ὥσπερ ὀδοντοφυοῦσαι. πολλὰ δὲ καὶ
 τῶν ἄλλων ζώων τῶν τετραπόδων ποιεῖ πρὸς βοήθειαν αὐ-
 τοῖς φρονίμως, ἐπεὶ καὶ ἐν Κρήτῃ φασὶ τὰς αἴγας τὰς
 ἀγρίας, ὅταν τοξευθῶσι, ζητεῖν τὸ δίκταμνον· δοκεῖ δὲ τοῦτο
 5 ἐκβλητικὸν εἶναι τῶν τοξενμάτων ἐν τῷ σώματι. καὶ αἱ
 κύνες δ' ὅταν τι πονῶσιν, ἑμετον ποιοῦνται φαγοῦσαί τινα
 πόαν. ἡ δὲ πάρδαλις ὅταν φάγῃ τὸ φάρμακον τὸ παρδα-
 λιαγχές, ζητεῖ τὴν τοῦ ἀνθρώπου κόπρον· βοηθεῖ γὰρ αὐτῇ.
 διαφθείρει δὲ τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ λέοντας. διὸ καὶ οἱ
 10 κυνηγοὶ κρεμαννύουσιν ἐν ἀγγείῳ ἕκ τινος δένδρου τὴν κό-
 προν, ὅπως μὴ ἀποχωρῇ μακρὰν τὸ θηρίον· αὐτοῦ γὰρ προσαλ-
 λομένη ἡ πάρδαλις καὶ ἐλπίζουσα λήψεσθαι τελευτᾷ· λέγουσι
 δὲ καὶ κατανενοηκυῖαν τὴν πάρδαλιν ὅτι τῇ ὁσμῇ αὐτῆς
 χαίρουσι τὰ θηρία, ἀποκρύπτουσιν ἑαυτὴν θηρεύειν· προσ-
 15 ιέναι γὰρ ἐγγύς, καὶ λαμβάνειν οὕτω καὶ τὰς ἐλάφους. ὁ δ'
 ἰχνεύμων ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ὅταν ἴδῃ τὸν ὄφιν τὴν ἀσπίδα κα-

κηλοῦνται A^a re, Cam Cs Sch Di Pk A-W, falso: cum eod. facit
 tr Antig 35. κοιμῶνται Aristoph II 490 || 29 σημαίνει, A^a || 30 ὥς
 A^a pr || 32 τέχῳσι PE^a A^a pr C^a, τέκῳσι A^a re „fugiant“ tr
 33 δὲ ἢ καταλαμβάνονται C^a, δὲ ἢ καταλαμβάνονται A^a
 34 ἐξάχθωσιν A^a pr || 35 ἄρον P, ἄρεν D^a E^a || πρότερον i o
 600^b 11 || 612 a 1 διαμασῶνται A^a C^a || 2 αὐτοῖς A^a || 3 ἐν
 ἐν τῇ A^a C^a. articulum om etiam Antig || 5 εἶναι τοξενμάτων
 τῶν ἐν auctore Schneidero Pk || 6 πίνωσιν ἑμετὸν A^a pr
 ποιοῦσι D^a || 7 ποίαν A^a || τὸ φ. ὃ καλεῖται π. D^a tr || 10 κρε-
 μαννύουσιν A^a C^a || 11 προσαλλομένον A^a corr || 12 καὶ om A^a
 15 καὶ post οὕτως om A^a.

λουμένην, οὐ πρότερον ἐπιτίθεται πρὶν συγκαλέσῃ βοηθοὺς ἄλλους· πρὸς δὲ τὰς πληγὰς καὶ τὰ δῆγματα πληῶ καταπλάττουσιν ἑαυτούς· βρέξαντες γὰρ <τὸ σῶμα> ἐν τῷ ὕδατι πρῶτον, οὕτω καλινδοῦνται ἐν τῇ γῇ. τῶν δὲ κροκοδείλων 21 χασκόντων οἱ τροχίλοι καθαίρουσιν εἰσπετόμενοι τοὺς ὁδόντας, καὶ αὐτοὶ μὲν τροφήν λαμβάνουσιν, ὁ δ' ὠφελούμενος αἰσθάνεται καὶ οὐ βλάπτει, ἀλλ' ὅταν ἐξελθεῖν βούληται, κινεῖ τὸν αὐχένα, ἵνα μὴ συνδάκῃ. ἡ δὲ χελώνη ὅταν ἔχεως φάγῃ, ἐπεσθίει τὴν ὀρίγανον· καὶ τοῦτο ὥπται. καὶ ἤδη 25 κατιδὼν τις τοῦτο πολλάκις ποιοῦσαν αὐτὴν καὶ ὅτ' ἀνέσπασε τῆς ὀρίγανου πάλιν ἐπὶ τὸν ἔχιν πορευομένην, ἐξέτιλε τὴν ὀρίγανον· τούτου δὲ συμβάντος ἀπέθανεν ἡ χελώνη. ἡ δὲ γαλῇ ὅταν ὄφει μάχεται, προεσθίει τὸ πῆγανον· πολεμία γὰρ ἡ ὁσμὴ τοῖς ὄφεσιν. ὁ δὲ δράκων ὅταν ὀπωρῇ, τὸν ὀπὸν 30 τῆς πικρίδος ἐκροφεῖ, καὶ τοῦθ' ἐώραται ποιῶν. αἱ δὲ κύνες ὅταν ἐλμινθιῶσιν, ἐσθίουσι τοῦ σίτου τὸ λήϊον. οἱ δὲ πελαργοὶ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ὀρνίθων, ὅταν ἐλκωθῇ τι μαχομένοις, ἐπιτιθέασι τὴν ὀρίγανον. πολλοὶ δὲ καὶ τὴν ἀκρίδα ἐωράκα-

17 συγκαλέσει A^a, συγκαλέσαι A-W, adducti praecipue Antigoni h m c 38; sed quominus mutemus impedit cum ζιβ 501^b 8 tum loci a grammaticis collecti velut a Sturmio gesch Entw der Konstr mit πριν p 82 sq. Potius ἢ vel ἂν addi potuit || 19 βρέξαντας A^a || τὸ σῶμα ex Antig assumendum esse iure censet Sch || 20 οὕτως A^a || 21 τροχίλοι A^aC^aD^a || 23 post βούληται add ἐκείνον Pk. Sed hoc pronomen ab auctore huius libri scriptum non fuisse docet locus Antigoni h m 39 falso suppletus || αὐχένα] σιαγόνα requirunt A-W; ita sane legimus ap Plut de soll an 980 f. τὴν ἄνω σιαγόνα vel γνάθον Herodotus dixisset (II 68) || 24 μὴ om A^a pr C^a tr || ἔχιος A^a || 25 τὴν] τὸ PE^aA^aC^a || ὅτ' ἀνέσπασε A-W, ὅταν ἔσπασε A^a, ὅτε (vel ὅταν) ἔσπασε C^a, ὅταν ἐγκάψῃ D^a, ὅταν ἐκαψεν PE^a, ὅτε σπάσαι Bk 27 τὴν D^a, ἐξέτιλλε PD^aE^a 29 προεσθίει monente Scaligero Sch Pk ex Antig h m 41, Plin 20, 12. ἐπεσθίει codd || 32 καὶ οἱ πελ. δὲ καὶ D^a. ut oi ante ἄλλοι absit, ratio postulat || 33 τις A^a || 34 ἀκρίδα D^a. ἀκρίδα Sch multis locis velut Plin 11, 35 defendit; his et simili loco θ 844^b 23 (ἀκρίδος τι γένος σκορπιονάχον), qui ex Theophr libro περὶ θακ. καὶ βλητ. derivatus est, impedimur ne ἀκρίδα mutemus in ἰκτίδα, ut

35 σιν ὅτι, ὅταν μάχεται τοῖς ὄφεσι, λαμβάνεται τοῦ τραχήλου
 612^b τῶν ὄφεων. φρονίμως δὲ δοκεῖ καὶ ἡ γαλῇ χειροῦσθαι τοὺς
 ὀρνιθας· σφάζει γὰρ ὥσπερ οἱ λύκοι τὰ πρόβατα. μάχεται δὲ
 καὶ τοῖς ὄφεσι μάλιστα τοῖς μυοθήραις διὰ τὸ καὶ αὐτὴν
 τοῦτο τὸ ζῶον θηρεύειν. περὶ δὲ τῆς τῶν ἐχίνων αἰσθήσεως
 5 συμβέβηκε πολλαχοῦ τεθεωρηῆσθαι ὅτι μεταβαλλόντων βορέων
 καὶ νότων οἱ μὲν ἐν τῇ γῇ τὰς ὁπὰς αὐτῶν μεταμείβουσιν,
 οἱ δ' ἐν ταῖς οἰκίαις τρεφόμενοι μεταβάλλουσι πρὸς τοὺς
 τοίχους, ὥστ' ἐν Βυζαντίῳ γέ τινα φασὶ προλέγοντα λα-
 βεῖν δόξαν ἐκ τοῦ κατανενοηκέναι ποιοῦντα ταῦτα τὸν ἐχί-
 10 νον. ἡ δ' ἔκτις ἐστὶ μὲν τὸ μέγεθος ἡλίκον Μελιταῖον κυνί-
 διον τῶν μικρῶν, τὴν δὲ δασύτητα καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὸ
 λευκὸν τὸ ὑποκάτω καὶ τοῦ ἥθους τὴν κακουργίαν ὅμοιον
 γαλῇ, καὶ τιθασσὸν δὲ γίγνεται σφόδρα, τὰ δὲ σμήνη κα-
 κουργεῖ· τῷ γὰρ μέλιτι χαίρει. ἔστι δὲ καὶ ὀρνιθοφάγον
 15 ὥσπερ αἱ αἰλουροί. τὸ δ' αἰδοῖον αὐτῆς ἐστὶ μὲν, ὥσπερ εἴρη-
 ται, ὅστουν, δοκεῖ δ' εἶναι φάρμακον στραγγουρίας τὸ τοῦ
 ἄρρενος· διδόασι δ' ἐπιξύνοντες.

7 Ὅλως δὲ περὶ τοὺς βίους πολλὰ ἂν θεωρηθεῖη μιμί-
 ματα τῶν ἄλλων ζώων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ μᾶλλον
 20 ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων ἢ μειζόνων ἵδοι τις ἂν τὴν τῆς διανοίας
 ἀκρίβειαν, οἶον πρῶτον ἐπὶ τῶν ὀρνίθων ἢ τῆς χελιδόνος
 σκηνοπηγία· τῇ γὰρ περὶ τὸν πηλὸν ἀχρῶσει τὴν αὐτὴν
 ἔχει τάξιν. συγκαταπλέκει γὰρ τοῖς κάρφεσι πηλόν· κἂν
 ἀπορῇται πηλοῦ, βρέχουσα αὐτὴν καλινδεῖται τοῖς πτεροῖς
 25 πρὸς τὴν κόνιν. ἔτι δὲ στιβαδοποιεῖται καθάπερ οἱ ἄνθρωποι,
 τὰ σκληρὰ πρῶτα ὑποτιθεῖσα καὶ τῷ μεγέθει σύμμετρον

absurditate rei commoti volunt Niphus A-W || 35 ὅταν om A^a
 pr || λαμβάνεται superscripto manu re περι A^a || b 1 θηροῦσθαι
 C^a „renari“ tr || 6 μετακινῶσιν P D^a E^a || 8 super α in προλέ-
 γοντα manu re os A^a || 10 ἔκτις A^a, ἔκτις P || μελιτταῖον
 P D^a E^a C^a || 13 τιθασὸν P D^a E^a || 14 ὀρνιθοφάγον A^a pr, ὀρνι-
 θοφάγον corr || 15 ὥσπερ εἴρ. i e 500^b 24 || 17 περιξύνοντες D^a
 20 ἢ ἐπὶ τῶν μειζόνων D^a || 23 πηλόν] τὸν π. D^a.

ποιούσα πρὸς ἑαυτήν. περὶ τε τὴν τροφήν τῶν τέκνων ἐκπο-
νεῖται ἀμφοτέρω· δίδωσι δ' ἑκατέρα διατηροῦσά τινι συνηθείᾳ
τὸ προεληφός, ὅπως μὴ δις λάβῃ. καὶ τὴν κόπρον τὸ μὲν
πρῶτον αὐταὶ ἐκβάλλουσιν, ὅταν δ' αὐξηθῶσι, μεταστραφέν- 30
τας ἔξω διδάσκουσι τοὺς νεοττοὺς προῖεσθαι. περὶ τε τὰς περι-
στερὰς ἔστιν ἕτερα τοιαύτην ἔχοντα τὴν θεωρίαν· οὔτε γὰρ
συνευνάζεσθαι θέλουσι πλείουσιν, οὔτε προαπολείπουσι τὴν
κοινωνίαν, πλήν ἂν χῆρος ἢ χήρα γένηται. ἔτι δὲ περὶ τὴν
ὠδῖνα δεινὴ ἢ τοῦ ἄρρενος θεραπεία καὶ συναγανάκτησις· 35
ἂν τ' ἀπομαλακίζεται πρὸς τὴν εἵσοδον τῆς νεοττίας διὰ 613^a
τὴν λοχείαν, τύπτει καὶ ἀναγκάζει εἰσιέναι. γενομένων δὲ
τῶν νεοττῶν τῆς ἀλμυριζούσης μάλιστα γῆς διαμασσησάμενος
εἰσπύτει τοῖς νεοττοῖς διοιγνὺς τὸ στόμα, προπαρασκευάζων
πρὸς τὴν τροφήν. ὅταν δ' ἐκ τῆς νεοττίας ἐξάγειν μέλλῃ, 6
πάντας ὁ ἄρρην ὀχεύει. ὥς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦτον τὸν
τρόπον στέργουσιν ἀλλήλας, παροχεύονται δὲ ποτε καὶ τῶν
τοὺς ἄρρενας ἔχουσῶν τινες. ἔστι δὲ μάχιμον τὸ ζῶον, καὶ

27 πρὸς] περὶ PE^a || αὐτήν PD^a || ἐκποιεῖται A^a pr C^a ||
28 ἑκατέρα A-W, ἑκατέρω codd, ἐκάστω solus m. ἐκάστω etiam
Pk addito ἐν μέρει ex Antig h m 43, qui κατὰ μέρος || συνη-
θείᾳ] συνέσει Pk. Si omnino mutandum esset, proponerem
ισοτιμίᾳ sec Ael h a 3, 25 || 29 μὴ δις] μηδεις PE^aA^a pr tr ||
μὲν om PE^aA^aC^a || 30 αὐταὶ A^aC^a || μεταστραφέντας Sch ex
Antig, Plut de soll an 962 f. μεταστρέφοντας PD^aC^a, μεταστρέ-
φοντες A^a || 31 προῖέναι A^aC^a Di A-W, sed cf 605^a 26, ζ 468
^a 15 etc || 33 συνευνάζεσθαι recepi ex Antig 44 considerans
ceteras voces magis de hominibus quam de bestiis usitatas
velut χῆρος, ὠδῖς, λοχεία. At συναύξεσθαι PE^a, συνδυάξεσθαι
A^aC^a „adolescere aut coire“ Gaza, συνδυάξεσθαι D^a tr || πλειάσιν
A^a pr C^a, πελειάσιν A^a corr || ἀπολείπουσι D^a || 34 ἔστι D^a || δὲ
om A^a || 35 δεινὴ om PE^aA^aC^a || ἢ] ἢ A^a pr || 613 a 1 τ'] γὰρ
Sch || τ' ἀπομαλακίζεται] τόπω μαλακίζεται A^aC^a, τὸ πόμα
λακτίζεται PE^a || νεοττίας PE^aA^a, νεοτίας C^a || 2 ὀχείαν D^a tr ||
εἰσιέναι transponendum videtur post ἀπομαλ. || 3 νεοττῶν φρον-
τίζει τῆς ἀρροτιούσης τροφῆς ἥς δ. D^a tr || διαμασσησάμενος
A^a || μάλιστα om et διαμνησάμενος Sch, falso || 4 εἰσπύπει
PE^aA^aC^a || διοιγεις A^aC^a || προσπαρ. A^aC^a, in A^a σ punctis del
5 εἰς D^a || νεοττίας codd || 6 πάντας] πάνιν A-W rem ipsam
respicientes; sed coniectura refutatur simili loco 564^a 24.

ἐνοχλοῦσιν ἀλλήλαις, καὶ εἰς τὰς νεοττίας παραδύονται τὰς
 10 ἀλλήλων, ὀλιγάκις μέντοι· καὶ γὰρ ἂν ἄποθεν ἦττον ἦ,
 ἀλλὰ παρὰ γε τὴν νεοττίαν διαμάχονται ἐσχάτως. ἴδιον δὲ
 ταῖς περιστρεφάϊς δοκεῖ συμβεβηκέναι καὶ ταῖς φασί τε καὶ
 τρυγόσι τὸ μὴ ἀνακύπτειν πινούσας, ἔαν μὴ ἱκανὸν πίωσιν.
 ἔχει δὲ τὸν ἄρρενα ἢ τρυγῶν τὸν αὐτὸν καὶ φάττα, καὶ
 15 ἄλλον οὐ προσίεται· καὶ ἐπράζουσιν ἀμφοτέρω καὶ ὁ ἄρρην
 καὶ ἡ θήλεια. διαγινῶναι δ' οὐ ῥάδιον τὴν θήλειαν καὶ τὸν
 ἄρρενα, ἀλλ' ἢ τοῖς ἐντός. ζῶσι δ' αἱ φάτται πολὺν χρόνον·
 καὶ γὰρ εἴκοσιν ἔτη καὶ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ὠμμέναι
 εἰσίν, ἔνιαι δὲ καὶ τετταράκοντα ἔτη. πρεσβυτέρων δὲ γιγνο-
 20 μένων αὐτῶν οἱ ὄνυχες αὐξάνονται· ἀλλ' ἀποτέμνουσιν οἱ
 τρέφοντες. ἄλλο δ' οὐδὲν βλάπτονται ἐπιδήλως γηράσκουσαι.
 καὶ αἱ τρυγόνες δὲ καὶ αἱ περιστρεφαὶ ζῶσι καὶ ὀκτὼ ἔτη αἱ
 τετυφλωμέναι ὑπὸ τῶν παλευτρίας τρεφόντων αὐτάς. ζῶσι
 δὲ καὶ οἱ πέριδικες περὶ πεντεκαίδεκα ἔτη. νεοττεύουσι δὲ καὶ
 25 αἱ φάβες καὶ αἱ τρυγόνες ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις αἰεὶ. πολυ-
 χρονιώτερα δ' ὅλως μὲν ἐστὶ τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων, ἐπὶ δὲ
 τούτων τελευτῶν φασὶ τινες πρότερον τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων,
 τεκμαιρόμενοι ἐκ τῶν κατ' οἰκίαν τρεφομένων παλευτριῶν.
 λέγουσι δὲ τινες καὶ τῶν στρουθίων ἐνιαυτὸν μόνον ζῆν τοῖς
 30 ἄρρενας, ποιούμενοι σημεῖον ὅτι τοῦ ἔαρος οὐ φαίνονται ἔχον-
 τες εὐθύς τὰ περὶ τὸν πώγονα μέλανα, ὕστερον δ' ἴσχουσιν.
 ὥς οὐδενὸς σωζομένου τῶν προτέρων· τὰς δὲ θηλείας μακρο-

9 ἀλλήλας PD^aE^a || νεοττίας PD^aA^a || παραδύονται A^a pr C^a
 tr; 10 ἦ] ὑπομένη Pk 11 νεοττίαν PD^a, νεοτείαν A^a 12 τε om
 D^a || 13 τρυγῶν PE^aA^aC^a || πίνοντας PE^aA^aC^a, πίνοντα D^a
 πίνωσιν PE^aA^aC^a || 15 προσίεται PE^aA^aC^a || 17 αἱ om A^aC^a
 18 ἔτη, alterum om P || 19 καὶ om C^a || γενομένων PD^aE^a
 20 αὐξάνονται om in lac A^a pr || ἀποτέμνουσιν PE^aA^a pr C^a
 22 τρυγόνες om in lac A^a pr || αἱ primum et secundum om
 D^a || 23 τρεφομένων A^a || verba ζῶσι — 24 ἔτη del Pk monente
 Schneidero; ad rem cf 563^a2 || 24 δὲ οἱ πέρι. PE^aA^aC^a
 25 φάβες A^aC^a tr || 26 et 27 θηλείων PD^a || 27 τὸν ἄρρενα
 πρότερον A^a || θηλειῶν A^aC^a || 29 τὸν στρουθίον A^a; hic et
 33 στρουθίων Sch Pk || 31 ἴσχασι A^a pr.

βιωτέρας εἶναι τῶν στρουθίων· ταύτας γὰρ ἀλλοπεσθαι ἐν τοῖς νέοις, καὶ διαδήλας εἶναι τῷ ἔχειν τὰ περὶ τὰ χεῖλη σκληρά. 613^b διάγουσι δ' αἱ μὲν τρυγόνες τοῦ θέρους ἐν τοῖς χειμερίοις, [τοῦ δὲ χειμῶνος ἐν τοῖς ἀλεινοῖς], αἱ δὲ σπίζαι τοῦ μὲν θέρους ἐν τοῖς ἀλεινοῖς, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐν τοῖς ψυχοῖς.

Οἱ δὲ βαρεῖς τῶν ὀρνίθων οὐ ποιοῦνται νεοττίας (οὐ 8 συμφέρει γὰρ μὴ πτητικοῖς οὖσιν), οἷον ὄρνυγες καὶ πέρδικες καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα τῶν ὀρνέων· ἀλλ' ὅταν ποιήσωνται ἐν τῷ λείῳ κονίστραν (ἐν ἄλλῳ γὰρ τόπῳ οὐδενὶ τίκει), ἐπηλυγασάμενοι ἔκωνθάν τινα καὶ ὕλην τῆς περὶ τοὺς ἰέρακας 10 ἔνεκα καὶ τοὺς αἰετοὺς ἀλεώρας, ἐνταῦθα τίκτουσι καὶ ἐπράζουσιν. ἔπειτα ἐκλέψαντες εὐθύς ἐξάγουσι τοὺς νεοττοὺς διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τῇ πτήσει πορίζειν αὐτοῖς τροφήν. ἀναπαύονται δ' ὅφ' ἑαυτοὺς ἀγόμενοι τοὺς νεοττοὺς καὶ οἱ ὄρνυγες καὶ οἱ πέρδικες, ὥσπερ αἱ ἀλεκτορίδες. καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ 15 τίκτουσι καὶ ἐπράζουσιν, ἵνα μὴ τις κατανοήσῃ τὸν τόπον πλείῳ χρόνον προσεδρευόντων. ὅταν δέ τις θηρεύῃ περιπεσὼν τῇ νεοττίᾳ, προκυλινδεῖται ἢ πέρδιξ τοῦ θηρεύοντος ὡς ἐπὶ ληπτος οὖσα, καὶ ἐπισπᾶται ὡς ληψόμενον ἐφ' ἑαυτήν, ἕως ἂν διαδράσῃ τῶν νεοττῶν ἕκαστος· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναπτῶσα 20 αὐτὴ ἀνακαλεῖται πάλιν. τίκει μὲν οὖν ὧρ ἢ πέρδιξ οὐκ ἐλάττω ἢ δέκα, πολλάκις δ' ἑκατάδεκα· ὥσπερ δ' εἴρηται, κακώηδες τὸ ὄρνεόν ἐστι καὶ πανοῦργον. τοῦ δ' ἥαρος ἐκ τῆς ἀγέλης ἐκκρίνονται δι' ὥδης καὶ μάχης κατὰ ζεύγη μετὰ

b 2 ἐν om A^aC^a || 3 verba seclusa om codd, add Ald fort e Gaza „hieme tepidis“ || πίζαι C^a „pistes (piscis)“ tr || 6 νεοττίας P D^aE^aC^a, τὰς νεοττίας A^a || 8 ὀρνίθων A^aC^a || 9 ἡλίω A^a, ἡλίω superscripto ω C^a tr Gaza. τόπῳ λείῳ vel ληϊῳ A-W, utrumque propter verba sequentia (τόπῳ, ἔκωνθαι καὶ ὕλην) non probandum, cf etiam ^b 15; supra 559^a 1 legitur: ἐν τῇ γῇ, infra 614^a 31 ἐπὶ τῆς γῆς. || ἐπηλυγασάμενοι P, ἐπιλυγασάμενοι E^a || 10 ἵλιν A^a || περὶ] πρὸς D^a || 11 ἀλεωρῆς A^aC^aE^a || 18 νεοττία codd || 19 ἐφ' ἑαυτήν om P A^aC^a || 21 αὕτη A^a pr || ἢ] ὁ codd || 22 δὲ καὶ ἑκατάδεκα D^a.

25 *Θηλείας, ἣν ἂν λάβῃ ἕκαστος. διὰ δὲ τὸ εἶναι ἀφροδισιαστι-*
κοί, ὅπως μὴ ἐπωράξῃ ἡ Θήλεια, οἱ ἄρρενες τὰ ῥᾶ διακυ-
λινδοῦσι καὶ συντρίβουσιν, ἐὰν εὗρωσιν· ἡ δὲ Θήλεια ἀντι-
μηχανωμένη ἀποδιδράσκουσα τίκτει, καὶ πολλάκις διὰ τὸ
ὀργᾶν τεκεῖν, ὅπου ἂν τύχῃ, ἐκβάλλει, ἂν παρῇ ὁ ἄρρην,
30 *καὶ ὅπως σώζεται τὰ θρόα, οὐκ ἔρχεται πρὸς αὐτά. καὶ ἐὰν*
ὑπ' ἀνθρώπου ὀφθῇ, ὥσπερ περὶ τοὺς νεοττούς, οὕτω καὶ
ἀπὸ τῶν ῥῶν ὑπάγει, πρὸ ποδῶν φαινομένη τοῦ ἀνθρώπου,
ἕως ἂν ἀπαγάγῃ. ὅταν δ' ἀποδράσῃ ἐπωράξῃ, οἱ ἄρρενες κε-
614^a *κράγασι καὶ μάχονται συνιόντες· καλοῦσι δὲ τούτους χήρους.*
ὁ δ' ἡττηθεὶς μαχόμενος ἀκολουθεῖ τῷ νικήσαντι, ὑπὸ τούτου
ὀχευόμενος μόνου. ἐὰν δὲ κρατηθῇ τις, ὑπὸ τοῦ δευτέρου
ἢ ὁποιοῦν λάθρα ὀχεύεται τοῦ κρατιστεύοντος. γίννεται
5 *δὲ τοῦτο οὐκ ἀέλ, ἀλλὰ καθ' ὥραν τινὰ τοῦ ἔτους· καὶ ἐπὶ*
τῶν ὀρτύγων ὡσαύτως. ἐνίοτε δὲ συμβαίνει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
ἀλεκτρούνων· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἱεροῖς, ὅπου ἄνευ θηλειῶν ἀνά-
κεινται, τὸν ἀνατιθέμενον πάντες εὐλόγως ὀχεύουσιν. καὶ τῶν
περδίκων δ' οἱ τιθασσοὶ τοὺς ἀγρίους πέρδικας ὀχεύουσι καὶ
10 *ἐπικορρίζουσι καὶ ὑβρίζουσιν. ἐπὶ δὲ τὸν θηρευτὴν πέρδικα*
ὠθεῖται τῶν ἀγρίων ὁ ἡγεμὼν ἀντάσας ὡς μαχούμενος. τούτου
δ' ἁλόντος ἐν ταῖς πηκταῖς πάλιν προσέρχεται ἄλλος, ἀντά-
σας τὸν αὐτὸν τρόπον. ἐὰν μὲν οὖν ἄρρην ἢ ὁ θηρεύων, τοῦτο

25 ἀφρ. οἱ πέρδικες ὅπως D^a tr || 26 ὥσπερ μὴ ἐπωράξει C^a.
29 μὴ super παρῇ, ut videtur, man pr C^a Sch Bk, ceteri om.
κᾶν παρῇ Pk A-W || 30 καὶ ante ὅπως om A-W || τὰ θρόα Pk
A-W, ἀθρόα codd || οὐκ ἔρχεται] ἀπέρχεται Pk || ἂν A^a || 31 οὐ-
τως A^a || 32 ἀπάγει D^a || τὸν ἀνθρώπου PD^a E^a || 33 ὑπαγάγῃ,
A^a || ἀποδράσῃ PE^a A^a C^a Gaza || ἐπωράζειν A^a C^a Gaza, ἐπωράζει
PE^a || 614 a 2 ἀκολουθεῖ] ἀ. ὀχευόμενος A^a C^a || τῷ ν. ὑπὸ τού-
του om PE^a || 4 ὁποιοῦν A^a C^a. deinceps add οὗτος PD^a E^a
tr || post ὀχεύεται codd add ὑπὸ, quod cum Sch et A-W omisi ||
κρατιστεύσαντος ex Athenaeo Pk. Aelianus 3, 16 legisse vide-
tur: ἐὰν δὲ κρατηθῇ ὁ κρατήσας ὑπὸ τοῦ δ. ἢ ὁποιοῦν, αὐ-
τὸς εἴτα ὀχεύεται ὑπὸ τοῦ κρατιστεύσαντος || 7 τοῖς om C^a in
versu extr || 9 δ' om A^a C^a || τιθασσοὶ PD^a E^a || 10 ἐπικορρίζουσι
Sch Di Pk || 11, 12 ἀντάσας Sch ex Ael 4, 16, ἀντιάσας codd
μαχούμενος edd, μαχόμενος codd || 13 ἄρρ.] ὁ ἄρρην A^a.

ποιοῦσιν· ἐὰν δὲ θήλεια ἢ θηρεύουσα ἦ καὶ ἄδουσα, ἀντάσῃ
 δ' ὁ ἡγεμὼν αὐτῇ, οἱ ἄλλοι ἀθροισθέντες τύπτουσι τοῦτον 15
 καὶ ἀποδιώκουσιν ἀπὸ τῆς θηλείας, ὅτι ἐκείνη ἀλλ' οὐκ αὐ-
 τοῖς προσέχει. ὁ δὲ πολλάκις διὰ ταῦτα σιωπῇ προσέερχεται,
 ὥπως μὴ ἄλλος τῆς φωνῆς ἀκούσας ἔλθῃ μαχούμενος αὐτῷ.
 ἐνίοτε δὲ φασιν οἱ ἔμπειροι τὸν ἄρρενα προσιόντα τὴν θή-
 λειαν κατασιγάξειν, ὥπως μὴ ἀκουσάντων τῶν ἀρρένων 20
 ἀναγκασθῇ διαμάχεσθαι πρὸς αὐτούς. οὐ μόνον δ' ἄδει ὁ
 πέρδιξ, ἀλλὰ καὶ τριγμὸν ἀφίησι καὶ ἄλλας φωνάς. πολ-
 λάκις δὲ καὶ ἡ θήλεια ἐπράξουσα ἀνίσταται, ὅταν τῇ θη-
 ρευούσῃ θηλείᾳ αἰσθῇται προσέχοντα τὸν ἄρρενα, καὶ ἀντά-
 σασα ὑπομένει, ἵν' ὀγευθῇ καὶ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς θηρευού- 25
 σης. οὕτω δὲ σφόδρα καὶ οἱ πέρδικες καὶ οἱ ὄρνυγες ἐπτόν-
 ται περὶ τὴν ὀχείαν, ὥστ' εἰς τοὺς θηρεύοντας ἐμπίπτουσι
 καὶ πολλάκις καθιζάνουσιν ἐπὶ τὰς κεφαλάς.

Περὶ μὲν οὖν τὴν ὀχείαν καὶ θήραν τῶν περδίκων τοι-
 αῦτα συμβαίνει, καὶ περὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἡΐθους πανουργίαν. 30
 νεοττεύουσι δ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ εἴρηται, οἱ τ' ὄρνυγες καὶ
 οἱ πέρδικες καὶ τῶν ἄλλων ἔνιοι τῶν <μὴ> πτητικῶν. ἔτι δὲ
 τῶν τοιούτων ὁ μὲν κόρνδος καὶ ὁ σκολόπαξ καὶ ὄρνυξ ἐπὶ
 δένδρον οὐ καθίζουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ δὲ δρυκολάπτῃς 9
 οὐ καθίζει ἐπὶ τῆς γῆς· κόπτει δὲ τὰς δρυς τῶν σκολήκων 35
 καὶ σκνιπῶν ἔνεκεν, ἵν' ἐξίωσιν. ἀναλέγεται γὰρ ἐξελεθόντας 614^b
 αὐτοὺς τῇ γλώττῃ· πλατεῖαν δ' ἔχει καὶ μεγάλην. καὶ

14 ἀντάσῃ Sch ex tr, ἀντιάσῃ codd || 17 προσέχει Pk sua-
 dente Schneidero ex Athenaeo, προσέερχεται codd; cf ^a 24 ||
 18 μαχούμενος PD^aE^a || 24 ἀντάσασα Bk e Plinio, ἀντιάσασα
 codd Ald Cs Sch Di Pk || 25 ἀποσπασθῇ PE^aA^aC^a || pro ἀπὸ
 malunt αὐτὸν A-W praeunte Schneidero || 26 οὕτως A^a ||
 29 ὀχείαν] θήλειαν PE^a || καὶ θήραν om A^aC^a tr || 32 μὴ ad-
 didi ex tr simul intuens ζιζ 558^b 31, 613^b 7 || verba ἔτι δὲ pro-
 dunt compilatorem, quare non est, quod cum A-W lac sta-
 tuamus || 33 κόρνδος C^a, κορίανος A^a || σκολόπαξ P || 34 et 35
 τῇ γῇ A^aC^a || 34 κόπτει δὲ τὰς δρυς ὁ δρ., omissis verbis οὐ
 καθίζει ἐπὶ τῆς γῆς PE^a, quam scripturam probare non debe-
 bant A^aW || b 1 σκνιπῶν PE^a.

- πορεύεται ἐπὶ τοῖς δένδροις ταχέως πάντα τρόπον, καὶ ὕψιος, καθάπερ οἱ ἀσκαλαβῶται. ἔχει δὲ καὶ τοὺς ὄνυχας
 5 βελτίους τῶν κολοιῶν πεφυκότας πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐπὶ τοῖς δένδροισιν ἐφεδρείας· τούτους γὰρ ἐμπηγνύς πορεύεται. ἔστι δὲ τῶν δρυνοκολαπτῶν ἓν μὲν γένος ἑλάττον τοῦ κοτύφου, ἔχει δ' ὑπέρυθρα μικρά, ἕτερον δὲ γένος μεῖζον ἢ κότυφος. τὸ δὲ τρίτον γένος αὐτῶν οὐ πολλῶ ἑλαττόν
 10 ἔστιν ἀλεκτοριδὸς θηλείας. νεοττεύει δ' ἐπὶ τῶν δένδρων, ὥσπερ εἴρηται, ἐν ἄλλοις τε τῶν δένδρων καὶ ἐν ἐλαίαις. βόσκεται δὲ τοὺς τε μύρμηκας καὶ τοὺς σκώληκας τοὺς ἐκ τῶν δένδρων. θηρεύοντα δὲ τοὺς σκώληκας οὕτω σφόδρα φασὶ κοιλαίνειν, ὥστε καταβάλλειν τὰ δένδρα. καὶ τιθασσεύο-
 15 μενος δέ τις ἤδη ἀμύγδαλον εἰς ῥωγμὴν ξύλου ἐνθείς, ὅπως ἐναρμοσθὲν ὑπομείνειεν αὐτοῦ τὴν πληγὴν, ἐν τῇ τρίτῃ πληγῇ διέκοψε καὶ κατήσθιε τὸ μαλακόν.
- 10 Φρόνιμα δὲ πολλὰ καὶ περὶ τὰς γερόνους δοκεῖ συμβαίνειν· ἐκτοπίζουσὶ τε γὰρ μακρὰν, καὶ εἰς ὕψος πέτον-
 20 ται πρὸς τὸ καθορᾶν τὰ πόρρω, καὶ ἐὰν ἴδωσι νέφη καὶ χειμέρια, καταπτῶσαι ἡσυχάζουσιν. ἔτι δὲ τὸ ἔχειν ἡγεμόνα τε καὶ τοὺς ἐπισυρίττοντας ἐν τοῖς ἐσχάτοις. ὥστε κατακύνεσθαι τὴν φωνήν. ὅταν δὲ καθίζωνται, αἱ μὲν ἄλλαι ὑπὸ τῇ πτέρυγι τὴν κεφαλὴν ἔχουσαι καθεύδουσιν ἐφ' ἐνὸς
 25 ποδὸς ἐναλλάξ, ὁ δ' ἡγεμὼν γυμνὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν προορᾷ, καὶ ὅταν αἰσθηταί τι, σημαίνει βοῶν. οἱ δὲ πελεκᾶνες οἱ ἐν τοῖς ποταμοῖς γιγνώμενοι καταπίνουσι τὰς μεγάλας κόγχας καὶ λείας· ὅταν δ' ἐν τῷ πρὸ τῆς κοιτίας

5 ὄνυχας ἔτι βελ. tr || βέλτιον Pk motus a Schneidero. nescio an recte || κελῶν Sundevall, quod iure damn A-W
 6 περὶ τοῖς δένδροις ἐφεδρείαις A^a 9 γένος om PE^a A^a C^a || 13 θη-
 ρεύοντα PC^a θηρεύοντας A^a corr | 15 ῥωγμὴν A^a pr C^a. ῥωγμὸν
 A^a re || 17 τὸ] αὐτὰρ τὸ ἀπαλὸν A^a re || 19 εἰς om A^a pr C^a
 ὕψος om PE^a | αἴρονται D^a, πέτοντα etiam tr Antig || 21 τὸ
 ἔχειν] supplε φρόνιμον συμβαίνει || 22 τε om C^a | ὥστ' ἀκού-
 εσθαι D^a || 23 δὲ om A^a | 24 ἔχουσαι = 25 κεφαλὴν om A^a pr
 26 προορῶν A^a pr C^a tr || τι om PE^a A^a C^a || πελεκᾶνες A^a.

τόπῳ πέψωσιν, ἔξεμουσιν, ἵνα χασκουσῶν τὰ κρέα ἐξαιροῦν-
τες ἐσθίωσιν.

30

Τῶν δ' ἀγρίων ὀρνέων αἱ τ' οἰκήσεις μεμηγάνηται πρὸς 11
τοὺς βίους καὶ τὰς σωτηρίας τῶν τέκνων. εἰσὶ δ' οἱ μὲν
εὐτεκνοὶ αὐτῶν καὶ ἐπιμελεῖς τῶν τέκνων, οἱ δὲ τοῦναντίον,
καὶ οἱ μὲν εὐμήχανοι πρὸς τὸν βίον, οἱ δ' ἀμηχανώτεροι.
τὰς δ' οἰκήσεις οἱ μὲν περὶ τὰς χαράδρας, οἱ δὲ <περὶ> χηρα 35
μοὺς ποιοῦνται καὶ πέτρας, οἷον ὁ καλούμενος χαραδριός· 61
ἔστι δ' ὁ χαραδριὸς καὶ τὴν χροάν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος,
φαίνεται δὲ νύκτωρ, ἡμέρας δ' ἀποδιδράσκει. ἐν ἀποτόμοις δὲ
καὶ ὁ ἱέραξ νεοττεύει· ὠμοφάγος δ' ὢν, ὢν ἂν κρατήσῃ
ὀρνέων, τὴν καρδίαν οὐ κατεσθίει· καὶ τοῦτο τινες ἐωράκασι 5
καὶ ἐπ' ὄρνυγος καὶ ἐπὶ κίχλης καὶ ἔτεροι ἐφ' ἑτέρων. ἔτι
δὲ καὶ περὶ τὸ θηρεύειν μεταβάλλουσιν· οὐ γὰρ ἀρπάξουσιν
ὁμοίως τοῦ θέρους. γυπὸς δὲ λέγεται ὑπὸ τινων ὥς οὐδεὶς
ἐώρακεν οὔτε νεοττὸν οὔτε νεοττιάν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἔφη Ἡρό-
δωρος ὁ Βρύσσωνος τοῦ σοφιστοῦ πατὴρ ἀπὸ τινος αὐτὸν ἐτέ- 10
ρας εἶναι μετεώρου γῆς, τεκμήριον τοῦτο λέγων καὶ τὸ φαί-
νεσθαι ταχὺ πολλούς, ὅθεν δέ, μηδενὶ εἶναι δῆλον. τούτου δ'
αἴτιον ὅτι τίκτει ἐν πέτραις ἀπροσβάτοις· ἔστι δ' οὐδὲ πολ-
λαχοῦ ἐπιχώριος ὁ ὄρνις. τίκτει δ' ἐν ῥόνῳ ἢ δύο τὰ πλεῖστα.
ἔνιοι δὲ τῶν ὀρνίθων ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ τῇ ὕλῃ κατοικοῦσιν, 15
οἷον ἔποψ καὶ βρένθος· οὗτος δ' ὁ ὄρνις εὐβίωτος καὶ ῥδι-
κός. ὁ δὲ τροχίλος καὶ λόχμας καὶ τρώγλα· οἰκεῖ· δυσ-
άλωτος δὲ καὶ δραπέτης καὶ τὸ ἡθος ἀσθενής, εὐβίωτος δὲ

30 ἐσθίουσι Aⁿ || 31 ὀρνέων] ὀρνέων codd || 35 οἱ δὲ περὶ
Sylb „haec autem circa“ tr, οἱ δὲ D^a, καὶ PE^aAⁿCⁿ || 615 a 2
χροαίαν Cⁿ || 8 post θέρους add καὶ τοῦ χειμῶνος Camot Cs Sch,
„aliā praedam capiunt in aestate et aliam in hyeme“ Alber-
tus || 9 ἐωρ. νεοττὸν ἢ νεοττ. D^a || νεοττεῖαν PD^aĒⁿAⁿ, incerto
Cⁿ, quae forma an ubique restituenda sit dubio || 10 βρύσσων-
ος AⁿCⁿ tr, fort recte et hic et supra 563^a 7 || 12 δέ] δὴ P,
„autem“ tr, om AⁿCⁿ || 13 ἀπροσβάτως Aⁿ || 14 ὁ om PAⁿCⁿ
16 ἔποψος Aⁿ || βρένθος PD^a || 16 et 18 εὐβίωτος PAⁿCⁿ, qui
similiter 32 || 17 τροχίλος codd || καὶ ante λόχμ. om D^a || δύσα-
λος PD^aAⁿCⁿtr.

καὶ τεχνικός. καλεῖται δὲ πρέσβυς καὶ βασιλεύς· διὸ καὶ
 12 τὸν αἰτὸν αὐτῷ φασὶ πολεμεῖν. εἰσὶ δὲ τινες οἱ περὶ τὴν
 21 θάλατταν βιοῦσιν, οἷον κίγκλος. ἔστι δὲ τὸ ἦθος ὁ κίγκλος
 πανοῦργος καὶ δυσθήρατος, ὅταν δὲ ληφθῇ, τιθασσότατος.
 τυγχάνει δ' ὢν καὶ ἀνάπηρος· ἀκρατὴς γὰρ τῶν ὀπισθεν
 ἐστίν. ζῶσι δὲ περὶ θάλατταν καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας οἱ
 25 μὲν στεγανόποδες ἅπαντες· ἡ γὰρ φύσις αὐτῇ ζητεῖ τὸ
 πρόσφορον· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν σχιζοπόδων περὶ τὰ ὕδατα
 καὶ τὰ ἔλη βιοτεύουσιν, οἷον ἄνθος παρὰ τοὺς ποταμούς· ἔχει
 δὲ τὴν χροάν καλὴν καὶ ἔστιν εὐβίωτον. ὁ δὲ καταράκτης
 ζῇ μὲν περὶ θάλατταν, ὅταν δὲ καθῇ αὐτὸν εἰς τὸ βαθύ,
 30 μένει χρόνον οὐκ ἐλάττωνα ἢ ὅσον πλέθρον διέλθαι τις· ἔστι
 δ' ἐλαττον ἱέρακος τὸ ὄρνειον. καὶ οἱ κύκνοι δ' εἰσὶ μὲν τῶν
 στεγανοπόδων, καὶ βιοτεύουσι περὶ λίμνας καὶ ἔλη, εὐβίωτοι
 δὲ καὶ εὐήθεις καὶ εὐτεκνοὶ καὶ εὐγῆροι. καὶ τὸν αἰτόν, ἐὰν
 615^b ἄρξῃται, ἀμυνόμενοι νικῶσιν, αὐτοὶ δ' οὐκ ἄρχουσι μάχης.
 ὠδικοὶ δέ, καὶ περὶ τὰς τελευταῖς μάλιστα ἄδουσιν· ἀνα-
 πέτουνται γὰρ καὶ εἰς τὸ πέλαγος, καὶ τινες ἤδη πλέοντες
 παρὰ τὴν Λιβύην περιέιπτον ἐν τῇ θαλάττῃ πολλοῖς ἄδουσι
 5 φωνῇ γοῶδει, καὶ τούτων ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐνίους. ὁ δὲ
 κύμινδις ὀλιγάκις μὲν φαίνεται (οἰκεῖ γὰρ ὄρη), ἔστι δὲ μέ-
 λας καὶ μέγεθος ὅσον ἱέραξ ὁ φασσοφόνος καλούμενος, καὶ
 τὴν ἰδέαν μακρὸς καὶ λεπτός. κύμινδιν δὲ καλοῦσιν Ἰω-

21 θάλασσαν PD^a, om A^a pr || κίγκλος in extr folio C^a,
 κίγλος PA^a, κόγλος F^a || ἔστι δὲ τὸ ἦθος ὁ κίγκλος om PE^aA^aC^a ||
 22 τιθασσότατος P, τιθασσώτατος A^aC^a, τιθασότατος PE^a ||
 23 ἀνάπηρος A^a || 24 περὶ τὴν θ. A^a || 25 αὐτῇ C^a, nescio an
 recte. cf. Theophr de caus pl VI 4, 6 ἔνια (sc ζῶα καὶ αὐτὰ
 ἑαυτοῖς ἐνρίσκει τὰ πρόσφορα || 27 ἄνθους PE^a || περὶ A^a ||
 28 εὐβίωτον PC^a, εὐβοίωτον A^a || καταράκτης PA^aC^a tr, κατα-
 ράκτος E^a || 29 πρὸς A^aC^a || δὲ om PE^a || 30 ἢ ὅσον] εἰς ὅν A^a
 pr C^a || 32 περὶ] δὲ περὶ D^a || 33 αἰτόν PD^aE^a || h 1 ἄρξονται
 P || 4 περὶ A^a tr || 5 ἡ κύμινδις A^a pr, ἡ δὲ κύμινδις A^a re. ὁ
 Sch ex schol Venet, ut dicit, ἡ codd || 6 κύμινδις PE^a et mox
 iterum, κύμινδις D^a, χαλκίς Ald Gaza || μέλαν PE^aA^aBk Pk
 „niger“ tr || 7 ὁ ante καλούμενος A^aC^a || φασσόφωρος PD^aE^a ||
 8 λευκός codd „subtilis“ tr. μακρὸν καὶ λεπτόν Pk. post λεπτός

νες αὐτόν· οὗ καὶ Ὅμηρος μέμνηται ἐν τῇ Ἰλιάδι εἰπὼν 10
 „χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν“. ἡ δ' ὕβρις
 (φασὶ δέ τινες εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον ὄρνιθα τῷ πτυγγί)
 οὗτος ἡμέρας μὲν οὐ φαίνεται διὰ τὸ μὴ βλέπειν ὄξύ, τὰς
 δὲ νύκτας θηρεύει ὥσπερ οἱ ὄτοι· καὶ μάχεται δὲ πρὸς τὸν
 ὄτον οὕτω σφόδρα ὥστ' ἄμφω λαμβάνεσθαι πολλάκις ζῶν- 15
 τας ὑπὸ τῶν νομέων. τίκει μὲν οὖν δύο ὥά, νεοττεύει δὲ
 καὶ οὗτος ἐν πέτραις καὶ σπηλαίοις. μάχιμοι δὲ καὶ αἱ γέ-
 ρανοί εἰσι πρὸς ἀλλήλας οὕτω σφόδρα ὥστε καὶ λαμβάνε-
 σθαι μαχομένας· ὑπομένουνσι γάρ. τίκει δὲ καὶ γέρανος δύο
 ὥά. ἡ δὲ κίττα φωνὰς μὲν μεταβάλλει πλείστας (καθ' 13
 ἐκάστην γὰρ ὥς εἰπεῖν ἡμέραν ἄλλην ἀφίησι), τίκει δὲ 20
 περὶ ἐννέα ὥά, ποιεῖται δὲ τὴν νεοττιὰν ἐπὶ τῶν δένδρων ἐκ
 τριχῶν καὶ ἐρίων· ὅταν δ' ὑπολίπωσιν αἱ βάλανοι, ἀπο-
 κρύπτουσα ταμιεύεται. περὶ μὲν οὖν τῶν πελαργῶν, ὅτι ἀν-
 τεκτρέφονται, θρυλεῖται παρὰ πολλοῖς· φασὶ δέ τινες καὶ
 τοὺς μέροπας ταὐτὸ τοῦτο ποιεῖν, καὶ ἀντεκτρέφεσθαι ὑπὸ 25
 τῶν ἐκγόνων οὐ μόνον γηράσκοντας ἀλλὰ καὶ εὐθύς, ὅταν
 οἰοί τ' ὦσιν· τὸν δὲ πατέρα καὶ τὴν μητέρα μένειν ἔνδον. ἡ

add Sch probante Pikkolo χαλκίξων τὴν χοριάν· ὅθεν καὶ
 χαλκίς λέγεται ex Eustath comment II XIV 291 et scholiis |
 κύβιν A^a, κυβινδιν D^a || 9 αὐτήν Bk || οὗ mutavi, ἧς codd |
 10 χαλκ. μὲν κικλ. D^a || verba ἡ δ' ὕβρις — 11 πτυγγί del Sch
 haud temere, nisus scholiastis Hom et Plinio, apud quos se-
 quentia ad cymindin referuntur, Pk vero et haec et superiora,
 quae leguntur post λεπτὸς || κύβινδιν PD^aE^aA^a pr || ὕβρις P ||
 11 τὸν αὐτὸν εἶναι A^a; potius exspectes τοῦτον εἶναι τὸν αὐ-
 τὸν ὄρνιθα || πτογγί PE^aA^a re, πωγί A^a pr C^a tr, πῶγγι recte,
 credo, Sch || 12 οὐ] οὖν Bk errore typogr || 13 ὥτοι et 14 ὥτων
 Sundevall. ἀετοί et ἀετὸν codd Plin || μάχεται Sch Pk e Gaza
 Eustath, μάχονται codd || 14 οὗτος A^a pr || λαμβανέσθω πολλά-
 κίς A^a pr, π. λαμβάνεσθαι PE^a || 16 μάχιμον A^a, μαχίμον C^a ||
 οἱ PD^aC^a || 17 ἀλλήλους C^a, ὥστε καὶ ἄμφω λαμβάνεσθαι ζώσας
 καὶ αὐτὰς ὑπὸ τῶν νομέων μαχομένας Sch e tr, aperte falso ||
 οὕτως A^a || 18 καὶ om PE^aA^aC^a || γέρανες A^a pr || 19 κίττα C^a |
 μὲν om C^a || νεοττιὰν codd || 23 οὖν om C^a || ἐκτρέφονται A^a pr
 C^a tr || 24 θρυλεῖται PD^aE^aA^a || 26 ἐκγόνων PA^aC^a.

δ' ἰδέα τοῦ ὄρνιθος τῶν πτερῶν ἐστὶ τὰ μὲν ὑποκάτω ὠχρόν.
 τὰ δ' ἐπάνω ὥσπερ τῆς ἀλκύνουος κυάνεον, τὰ δ' ἐπ' ἄκρων
 30 τῶν πτερυγίων ἐρυθρά. τίκει δὲ περὶ ἕξ ἢ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τὴν
 ὀπώραν, ἐν τοῖς κρημνοῖς τοῖς μαλακοῖς· εἰσδύεται δ' εἴσω
 καὶ τέτταρας πήχεις. ἡ δὲ καλουμένη χλωρίς διὰ τὸ τὰ κάτω
 ἔχειν ὠχρά ἐστὶ μὲν ἡλίκον κόρυδος, τίκει δ' ὡς τέτ-
 616^a ταρα ἢ πέντε, τὴν δὲ νεοτιαν ποιεῖται μὲν ἐκ τοῦ συμφύτου
 ἔλκουσα πρόοριζον, στρώματα δ' ὑποβάλλει τρίχας καὶ ἔρια.
 ταῦτ' οὖν τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ κόττυφος καὶ ἡ κίττα, καὶ τὰ
 ἐντὸς τῆς νεοτιαν ἐκ τούτων ποιοῦνται. τεχνικῶς δὲ καὶ ἡ τῆς
 5 ἀκανθυλλίδος ἔχει νεοτιαν· πέπλεκται γὰρ ὥσπερ σφαῖρα
 λινῇ, ἔχουσα τὴν εἰσδυσιν μικράν. φασὶ δὲ καὶ τὸ κιννά-
 μωμον ὄρνεον εἶναι οἱ ἐκ τῶν τόπων ἐκείνων, καὶ τὸ καλού-
 μενον κιννάμωμον φέρειν ποθὲν τοῦτο τὸ ὄρνεον, καὶ τὴν
 νεοτιαν ἐξ αὐτοῦ ποιεῖσθαι. νεοττεύειν δ' ἐφ' ὑψηλῶν δέν-
 10 δρων [καὶ] ἐν τοῖς θαλλοῖς [τῶν δένδρων]· ἀλλὰ τοὺς ἐγγω-
 ρίους μόλιβδον πρὸς τοῖς οἰστοῖς προσαρτῶντας τοξεύοντας
 καταβάλλειν, καὶ οὕτω συνάγειν ἐκ τοῦ φορυτοῦ τὸ κιννά-
 μωμον.
 14 Ἡ δ' ἀλκυνών ἐστὶ μὲν οὐ πολλῷ μέλζων στρουθοῦ, τὸ δὲ
 15 χρῶμα καὶ κυανοῦν ἔχει καὶ χλωρόν καὶ ὑποπόρφυρον·
 μεμιγμένως δὲ τοιοῦτον τὸ σῶμα πᾶν καὶ αἱ πτέρυγες καὶ
 τὰ περὶ τὸν τράχηλον, οὐ χωρὶς ἕκαστον τῶν χρωμάτων·

28 ἐστὶ del Pk || 29 τῆς | τὸ τῆς D^a, quod fort τὰ τῆς olim
 fuit || 31 ἔσω D^a || 32 τὰ om P A^a C^a || 33 ἐστὶ μὲν | μὲν ἐστὶ δ'
 A^a C^a || κόρυδος A^a C^a || 616 n 1 νεοτιαν codd et similiter
 infra || 2 πρόοριζον C^a, ἔλκουσιν πρόοριζον P E^a || 3 ταῦτ' οὖν τοῦτο
 D^a || ἡ κίττα A^a, ἔκκισα C^a || καὶ γὰρ τὰ Pk momente Scaligero
 1 ἐκτὸς C^a || 5 ἀκανθυλλίδος D^a, ἀκανθιλλίδος A^a, ἀκανθιλλίδος
 C^a || πλέκεται P || 6 λινῇ A^a C^a || κιννάμωμον P D^a E^a A^a || 7 ὄρνεον
 8 κιννάμωμον om P E^a A^a C^a tr || 8 et 12 κιννάμωμον D^a ||
 8 ποθὲν φέρειν A^a || 9 αὐτῆς C^a | νεοττεύειν A-W, νεοττεύει
 codd || δένδρων καὶ del Pk. ego seclusi καὶ et alterum τῶν
 δένδρων || 10 ἐν | ἐπὶ A^a || θαλλοῖς A^a C^a || 11 μόλιβδον C^a
 ἑξαετῶντας A^a || 12 οὕτως A^a ut semper || 16 μεμιγμένον
 Cs Sch.

τὸ δὲ ῥύγχος ὑπόχλωρον μὲν, μακρὸν δὲ καὶ λεπτόν. τὸ
μὲν οὖν εἶδος ἔχει τοιοῦτον, ἡ δὲ νεοτιὰ παρομοία ταῖς
σφαίραις ταῖς θαλαττίαις ἐστὶ [καὶ] — ταῖς καλουμέναις ἄλο- 20
σάχναις — πλὴν τοῦ χρώματος· τὴν δὲ χροάν ὑπόπυρρον ἔχου-
σιν, τὸ δὲ σχῆμα παραπλήσιον ταῖς σικύαις ταῖς ἐχούσαις
τοὺς τραχήλους μακρούς. τὸ δὲ μέγεθος αὐτῶν ἐστὶ τῆς μεγί-
στης σπογγιᾶς μεῖζον· εἰσὶ γὰρ καὶ μεῖζους καὶ ἐλάττους·
κατάστεγοι δέ, καὶ τὸ στερεὸν ἔχουσι συχνὸν καὶ τὸ κοῖλον. 25
καὶ κόπτουσι μὲν σιδηρίῳ ὅξει οὐ ταχὺ διακόπτεται, ἅμα
δὲ κόπτουσι καὶ ταῖς χερσὶ θραύονται ταχὺ διαθραύεται,
ὥσπερ ἡ ἄλοσάχνη. τὸ δὲ στόμα στενὸν ὅσον <ἔχον> εἰσδυσιν
μικράν, ὥστ' οὐδ' ἂν ἀνατραπῇ ἡ θάλαττα, οὐκ εἰσέρχεται. τὰ
δὲ κοῖλα παραπλήσια ἔχει τοῖς τῶν σπόγγων. ἀπορεῖται δ' 30
ἐκ τίνος συντίθῃσι τὴν νεοτιάν, δοκεῖ δὲ μάλιστα ἐκ τῶν
ἀκανθῶν τῆς βελόνης· ζῆ γὰρ ἰχθυοφαγοῦσα. ἀναβαίνει δὲ
καὶ ἀνὰ τοὺς ποταμούς. τίκει δὲ περὶ πέντε μάλιστα ὥρᾱ.
λοχεύεται δὲ διὰ βίου, ἄρχεται δὲ τετραμήνης.

Ἄρα δ' ἔποψ τὴν νεοτιάν μάλιστα ποιεῖται ἐκ τῆς ἀν- 15
θρωπίνης κόπρου· τὴν δ' ἰδέαν μεταβάλλει τοῦ θέρους καὶ 35
τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἀγρίων τὰ πλεῖστα. ὁ
δ' αἰγίθαλος τίκει μὲν ὥρᾱ πλεῖστα, ὥς φασιν. ἔνιοι δὲ καὶ
τὸν μελαγκόρυνον καλούμενόν φασι πλεῖστα τίκειν μετὰ 5
γε τὸν ἐν Λιβύῃ στρουθόν· εἴρεται μὲν γὰρ καὶ ἑπτακαί-

18 ὑπόχλωρον A^a || 19 de structura nidi cf Plut de soll an
c 35 || 20 καὶ seclusi, quia σφ. θαλ. idem significare mihi vide-
tur quod ἄλος. || ἄλως ἄχναις et 28 ἄλως ἄχνη A^aC^a || 24 σπογ-
γίας A^a, σπογγείας C^a || 25 κατάστεγοι Pk auctore Schneidero
συχνὸν καὶ vix recte; expectes τοσοῦτον ὅσον vel ἴσον καὶ ||
26 σιδηρίῳ A^aC^a || ταχεῖ A^a 27 τῷ κόπτουσι A^a pr | διαθραύεται ||
θραύονται P E^aA^aC^a || 28 ἔχον adieci intuens 618^a 35. Sylb
supplevit ἔχει, Casaub et A-W propon <εἰς> εἰσδυσιν ex tr
„quantum pro introitu parro“ || εἰς δύνειν A^a pr || 29 ἂν om A^a
pr C^a || si post ἀνατραπῇ interpungas, intellegas subiectum ἡ
νεοτιὰ || 33 ἀνὰ ἐπὶ D^a || 34 ὁχεύεται Pk suadente Schneidero,
fort recte || 35 ἔποψ P || b 3 αἰγίθαλως A^aC^a, αἰγίθαλλος P
5 τῇν A^a || μὲν γὰρ || δὲ A^a.

δεκα, τίκει μέντοι καὶ πλείω ἢ εἴκοσιν. τίκει δ' αἰ πε-
 ριττά, ὥς φασιν. νεοττεύει δὲ καὶ οὗτος ἐν τοῖς δένδρεσι,
 καὶ βόσκεται τοὺς σκώληκας. ἴδιον δὲ τούτῳ καὶ ἀηδόνι παρὰ
 τοὺς ἄλλους ὄρνιθας τὸ μὴ ἔχειν τῆς γλώττης τὸ ὀξύ. ὁ δ'
 10 αἰγίθος εὐβίotos καὶ πολύτεκνος, τὸν δὲ πόδα χωλός ἐστιν.
 χλωρίων δὲ μαθεῖν μὲν ἀγαθός καὶ βιομήχανος, κακοπέ-
 16 τῆς δέ, καὶ χροάν ἔχει μοχθηράν. ἡ δ' ἐλέα, ὥσπερ ἄλ-
 λος τις τῶν ὀρνίθων, εὐβίotos, καὶ καθίζει θέρους μὲν ἐν
 προσηνέμῳ καὶ σκιᾷ, χειμῶνος δ' ἐν εὐηλίῳ καὶ ἐπισκεπεῖ
 15 ἐπὶ τῶν δονάκων περὶ τὰ ἔλη. ἔστι δὲ τὸ μὲν μέγεθος βρα-
 χύς, φωνὴν δ' ἔχει ἀγαθὴν. καὶ ὁ γνάφαλος καλούμενος
 τὴν τε φωνὴν ἔχει ἀγαθὴν καὶ τὸ χροῶμα καλός, καὶ βιο-
 μήχανος, καὶ τὸ εἶδος εὐπρεπῆς. δοκεῖ δ' εἶναι ξενικὸς ὄρ-
 17 νις· ὀλιγάκις γὰρ φαίνεται ἐν τοῖς μὴ οἰκείοις τόποις. ἡ
 20 δὲ κρῆξ τὸ μὲν ἦθος μάχιμος, τὴν δὲ διάνοιαν εὐμήχανος
 πρὸς τὸν βίον, ἄλλως δὲ κακόποτος ὄρνις. ἡ δὲ καλου-
 μένη σίττη τὸ μὲν ἦθος μάχιμος, τὴν δὲ διάνοιαν εὐθικτος
 καὶ εὐθήμων καὶ εὐβίotos, καὶ λέγεται φαρμάκεια εἶναι
 διὰ τὸ πολὺδρις εἶναι· πολύγονος δὲ καὶ εὐτεκνος, καὶ ζῇ

6 καὶ om PE^aA^aC^a || ἡ om A^aC^a || δ' αἰ] δὲ καὶ A^aC^a
 περιστρεφά A^a || 8 verba ἴδιον — 9 ὀξύ post 2 πλείω inserenda
 censet Sundevall || τοῦτο codd „huic“ tr || περὶ A^a pr C^a || 9 τὰς
 ἄλλας C^aE^a || τῷ μὴ A^aC^a || 10 αἰγίθος PD^aE^a || οὐ βίotos A^a
 pr C^a tr || χλωρός P tr Scot || 11 κακοπετῆς PE^a || 12 ἐλαία
 A^aC^a, ἐλέα Sch, quod probandum videtur || ὥσπερ I^k
 auctore Schneidero || 13 23 30 εὐβίotos A^aC^a || 14 σκιᾷ] σκιερῶ ? ||
 14 ἡλίῳ E^a tr || εὐηλίῳ καὶ εὐσκεπεῖ praebet etiam Theophr
 hist pl IV 1 || ἐπισκέπει E^a, ἐπὶ σκέπει P, ἐπισκοπεῖ A^a || 15 παρὰ
 PE^a || 16 καὶ ὁ — 17 ἀγαθὴν om PE^aA^aC^a tr Gaza || 19 μὴ
 οἰκείοις] μεσογείοις Pk, ἡμῶν οἰκείοις Joachim, utrumque falso;
 potius e tr „non habitatis“ elicere licet ἐν τοῖς ἡμῶν οἰκουμέ-
 νοις τόποις. Iam Cs μὴ expungere voluit. Sed nihil muto,
 intellegens εἰναι et intuens Ael h a IV 47 ὁ χλωρίων ἀναχωρεῖ
 εἰς τὰ οἰκεία, ὁπόθεν καὶ δεῦρο ἐστάλη || 20 et 22 μάχιμον
 PA^a(^a) || 22 σίττη D^a „spegha“ (= Specht?) tr || εὐθικτος
 PE^aC^a tr, ἀνεύοιτος A^a pr || 23 φαρμάκεια A^aC^aD^a, φαρμακεύ-
 τρια vult Sch.

ὕλοκοποῦσα. αἰγώλιος δ' ἐστὶ νυκτινόμος καὶ ἡμέρας ὀλιγά- 25
 κισ φαίνεται, καὶ οἰκεῖ καὶ οὗτος πέτρας καὶ σπήλυνγας·
 ἔστι γὰρ δίθαλλος, τὴν δὲ διάνοιαν βιωτικὸς καὶ εὐμήχανος.
 ἔστι δέ τι ὀρνίθιον μικρὸν ὃ καλεῖται κέρθιος· οὗτος τὸ μὲν
 ἦθος θρασύς, καὶ οἰκεῖ περὶ δένδρα, καὶ ἔστι θριποφάγος,
 τὴν δὲ διάνοιαν εὐβίotos, καὶ τὴν φωνὴν ἔχει λαμπράν. αἱ 30
 δ' ἀκανθίδες κακόβριοι καὶ κακόχροοι, φωνὴν μέντοι λιγυ-
 ρὰν ἔχουσιν.

Τῶν δ' ἐρωδιῶν ὁ μὲν πέλλος, ὥσπερ εἴρηται, ὀχεύει 18
 μὲν χαλεπῶς, εὐμήχανος δὲ καὶ δειπνοφόρος καὶ ἔπαγρος,
 ἐργάζεται δὲ τὴν ἡμέραν· τὴν μέντοι χροῖαν ἔχει φαύλην 35
 καὶ τὴν κοιλίαν αἰεὶ ὑγράν. τῶν δὲ λοιπῶν δύο (τρεῖς γὰρ 617^a
 γένη ἐστὶν αὐτῶν) ὁ μὲν λευκὸς τὴν τε χροῖαν ἔχει καλήν,
 καὶ ὀχεύει ἀσινῶς, καὶ νεοττεύει καὶ τίκτει καλῶς ἐπὶ τῶν
 δένδρων, νέμεται δ' ἔλη καὶ λίμνας καὶ πεδία καὶ λειμῶ-
 νας. ὁ δ' ἀστερίας ὁ ἐπικαλούμενος ὄκνος μυθολογεῖται μὲν 5
 γενέσθαι ἐκ δούλων τὸ ἀρχαῖον, ἔστι δὲ κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν
 τούτων ἀργότατος.

Οἱ μὲν οὖν ἐρωδιοὶ τοῦτον τὸν τρόπον βιοῦσιν, ἡ δὲ

25 αἰγώλιος A^aC^aD^a || 26 καὶ ante οἰκεῖ om P. Compiler
 neglegenter excerpst; neque enim ad quidquam aliud in
 nostro textu verba καὶ οὗτος referri possunt nisi ad verba ni-
 mis remota 615^b 16 | 27 δίθαλλος] corr putat iam Hen Ste-
 phanus. Velim δυσόφθαλμος vel aliquid simile. Pk coni δύσθυ-
 μος, A-W δειλός || 28 τι] τὸ A^a pr C^a || 31 δ' om C^a || κακόβριοι]
 καὶ κωβιοὶ PE^aA^aC^a „malae vitae“ tr || καὶ om P || 33 ὥσπερ
 εἶ.] cf 609^b 21. Locus illic mutilatus et abruptus hic a com-
 pilatore continuatur. Eum etiam Callimachus in suum περὶ
 ὀρνέων librum inseruit, fort e Theophrasto, fonte utrique com-
 muni. cf Sch II 16 et O Schneider Callim II 296 || 34 εὐ-
 αγρος? || 35 χροῖαν PD^aE^a || 617 a 1 αἰεὶ] ἔχει A^a || 2 τε om
 A^aC^a || 3 ὀχεύουσιν ὡς καὶ A^a, ὀχεύουσιν ὡς καὶ PE^aC^a || pro
 ἀσινῶς Callimachus exhibet ἀκινδύνως || ἐπὶ τῶν A^aC^a ||
 4 δ'] δ' ἐν PA^aC^a || ἔλει καὶ λίμναις A^aC^a || πεδία A^a; tamen
 non est cur cum Schneidero praeferas ἐν ἔλεσι καὶ λίμναις. cf
 e g 624^b 28, 602^a 20 || 5 ὀκνός PE^a || 6 δούλων] „ex servo“ tr.
 Sane exspectes δούλον et deinceps cum Gronovio ταύτην pro
 τούτων || 8 etiam verba οἱ μὲν — 11 ὁμοιοβίotos ad priorem

- καλουμένη πῶϋγξ ἴδιον ἔχει πρὸς τὰλλα· μάλιστα γὰρ ἐστὶν
 10 ὀφθαλμοβόρος τῶν ὀρνίθων. πολέμιος δὲ τῇ ἄρπῃ· καὶ γὰρ
 19 ἐκείνη ὁμοιοβίτος. τῶν δὲ κοττύφων δύο γένη ἐστίν, ὁ μὲν
 ἕτερος μέλας καὶ πανταχοῦ ὢν. ὁ δ' ἕτερος ἔκλευκος, τὸ δὲ
 μέγεθος ἴσος ἐκείνῳ, καὶ ἡ φωνὴ παραπλησία ἐκείνῳ· ἐστὶ
 δ' οὗτος ἐν Κυλλήνῃ τῆς Ἀρκαδίας, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ.
 15 τούτων δ' ὅμοιος τῷ μέλανι κοττύφῳ ἐστὶ λαϊός, τὸ δὲ μέ-
 γεθος μικρῷ ἐλάττων· οὗτος ἐπὶ τῶν πετρῶν καὶ ἐπὶ τῶν
 κεράμων τὰς διατριβάς ποιεῖται, τὸ δὲ ὀύγχος οὐ φοινικοῦν
 20 ἔχει καθάπερ ὁ κότυφος. κιχλῶν δ' εἶδη τρία, ἡ μὲν ἰσο-
 βόρος· αὕτη δ' οὐκ ἐσθίει ἀλλ' ἢ ἰξὸν καὶ ῥητίνην, τὸ δὲ
 20 μέγεθος ὅσον κίττα ἐστίν. ἐτέρα τριχάς· αὕτη δ' ὀξὺ φθέγ-
 γεται, τὸ δὲ μέγεθος ὅσον κότυφος. ἄλλη δ' ἦν καλοῦσί
 τινες ἰλλάδα, ἐλαχίστη τε τούτων καὶ ἥττον ποικίλη.
 21 Ἔστι δέ τις πετραῖος ὃ ὄνομα κύανος· οὗτος ὁ ὄρνις ἐν
 Νισύρῳ μάλιστα ἐστὶ, ποιεῖται δ' ἐπὶ τῶν πετρῶν τὰς δια-
 25 τριβάς. τὸ δὲ μέγεθος κοττύφου μὲν ἐλάττων, σπίζης δὲ
 μικρῷ μείζων. μεγαλόπους δέ, καὶ πρὸς τὰς πέτρας προσ-
 αναβαίνει. κυανοῦς ὄλος· τὸ δὲ ὀύγχος ἔχει λεπτόν καὶ

libri partem post 609^b 28 κλέπτει pertinere apparet || τοῦτον
 βιοῦσαι τ. τρ. Aⁿ || 9 πῶϋγξ dedi ex Antonin. Liber. c 5. cf
 615^b 11 not. πῶϋξ Hesych, γῶϋξ AⁿEⁿ, γῶϋξ Pⁿ, θῶϋξ Dⁿ
 τὰλλα | intellege γένη τῶν ὀρνίθων, non γένη τῶν ἐρωδιῶν:
 nam ardearum tria tantum genera esse bis iam dictum est
 11 ἐκείνη Cⁿ tr | ὁμοιοβίτος Pⁿ, ὁμοιόβιτος Cⁿ, ὁμοιοβίωτον
 Eⁿ, ὁμοιοβοίωτος Aⁿ || 12 καὶ | τε καὶ Dⁿ || λευκός AⁿCⁿ, ἔκλευκος
 etiam tr || 13 γῶκη Aⁿ(Cⁿ) || 14 κυλλήνῃ AⁿCⁿEⁿ || 15 δ' post τοῦ-
 των solum Aⁿ tr || λαϊός | δὲ βαιός PⁿDⁿEⁿ. „est fuscus laios“ —
 ἐστὶ φαιός λ. tr, pariter atque Gaza, qui „sed fusca colore“
 ἐστὶν ὁ λ. A-W || δὲ solus Dⁿ || 17 οὐ om Aⁿ || 18 κιχλῶν Aⁿ
 ἰξόβολος Aⁿ, ἰξόβορος Dⁿ || 19 ἢ om Aⁿ pr Cⁿ || ῥητίνῃ Dⁿ
 20 ἐτέρα τριχάς | ἄρην τριχός Aⁿ(Cⁿ) | τριχάς Dⁿ || 21 ἦν ἄρ καλ.
 AⁿCⁿ || 22 ἰλλάδα Sch P^k ex Athen II 65ⁿ, ἰλιάδα codd | τε
 τούτων om Aⁿ || 23 κυανός Aⁿ(Cⁿ) | ἐντὶ σέρω Aⁿ, ἐν σκέρω Dⁿ
 Aelian || 25 et ^h2 ἐλάττων codd „minor“ tr || 26 μικρῷ μεῖζον
 Cⁿ, μ. μὲν μεῖζον Aⁿ, μεῖζον μ. PⁿDⁿ | μεγαλόπους Sch P^k ex
 Alberto || 27 κυανός AⁿCⁿ || καὶ μακρόν om Aⁿ || 28 μικρόν Sch.

μακρόν, σκέλη δὲ βραχέα τῇ πίπῳ παρόμοια. ὁ δὲ χλω- 22
ρίων χλωρὸς ὄλος· οὗτος τὸν χειμῶνα οὐχ ὁρᾶται, περὶ δὲ
τὰς τροπὰς τὰς θερινὰς φανερὸς μάλιστα γίνγεται, ἀπαλ- 30
λάττεται δ' ὅταν Ἀρκιτοῦρος ἐπιτέλλῃ. τὸ δὲ μέγεθος ἐστὶν
ὅσον τρυγῶν. ὁ δὲ μαλακοκρανεὺς ἀεὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καθι-
ζάνει, καὶ ἀλίσκεται ἐνταῦθα. τὸ δ' εἶδος, κεφαλὴ μὲν 617^b
μεγάλῃ χονδρότυπος, τὸ δὲ μέγεθος ἐλάττων κίχλης μικρῶ·
στόμα δ' εὐρωστον, μικρόν, στρογγύλον· τὸ δὲ χροῶμα σπο-
δοειδὴς ὄλος· εὐπους δὲ καὶ κακόπτερος. ἀλίσκεται δὲ μάλ-
ιστα γλαυκί.

Ἔστι δὲ καὶ ὁ πάρδαλος. τοῦτο δὲ τὸ ὄρνεόν ἐστὶν ἀγε- 23
λαῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ οὐκ ἔστι καθ' ἓνα ἰδεῖν· τὸ δὲ χροῶμα
σποδοειδὴς ὄλος, μέγεθος δὲ παραπλήσιος ἐκείνοις, εὐπους
δὲ καὶ οὐ κακόπτερος, φωνὴ δὲ πολλή καὶ οὐ βαρεῖα. κολ-
λυρίων δὲ τὰ αὐτὰ ἐσθίει τῷ κοιτύφῳ· τὸ δὲ μέγεθος καὶ 10
τούτου ταύτων τοῖς πρότερον· ἀλίσκεται δὲ κατὰ χειμῶνα
μάλιστα. ταῦτα δὲ πάντα οὐ διὰ παντὸς φανερά ἐστὶν. ἔτι δὲ
τὰ κατὰ πόλεις εἰωθότα μάλιστα ζῆν, κόραξ καὶ κορώνη· καὶ
γὰρ ταῦτ' ἀεὶ φανερά, καὶ οὐ μεταβάλλει τοὺς τόπους οὐδὲ
φωλεύει.

Κολοιοῦν δ' ἐστὶν εἶδη τρία, ἓν μὲν ὁ κορακίας· οὗτος 24
ὅσον κορώνη, φοινικόρυγχος· ἄλλος δ' ὁ λύκος καλούμενος·
ἔτι δ' ὁ μικρός, ὁ βωμολόχος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο γένος κο-

28 τῇ πίπῳ] τῇ ἰππῳ D^a, τοῖς ἰπποῖς A^aC^a „pipo“ tr, τῇ
πιποῖ Pk || 29 ὄλος post οὗτος A^a, om D^a || 30 τὰς ante τῷ. om
A^aC^a || 31 ἀρκιτοῦρος A^a pr || 32 μαλακοκρανεὺς E^a „megalcra-
neus“ tr || ἐπὶ τὸ αὐτὸ corrupt putant A-W || b 1 κεφαλὴν μὲν
μεγάλῃν P E^a || 4 ὄλος P || ἄπους A^a. εὐπους — 8 ὄλος om C^b
„et non male alatus“ tr || 6 ὁ om P E^aA^a || παρδαλός A^a, πάρ-
δαλις Hesych „pardales“ tr || 8 παραπλήσιον P D^aA^aC^a || ἐκεί-
νοις et 11 τοῖς προτ. et 12 ταῦτα π.] quae aves intellegendae
sint parum liquet || 9 δὲ ante καὶ om P E^aA^aC^a || κορυλλίων
A^a || 11 προτέροις D^a || 12 οὐ om P A^aC^a || 13 τὰ om P E^aA^aC^a |
14 ἀεὶ| εἰσὶ A^aC^a || 14 et 31 αἰεὶ D^a || 17 δ' om P D^aE^a || „licios“,
tr, λύκιος, κολοιοῦ εἶδος Hesych, quod recepit Sch Pk. „albus“
Albert. || 18 ἔστι P E^aA^aC^a || δ' ὁ] ὁ E^a, om P A^aC^a || βομολόχος
C^a || δὲ| δέ τι P E^a || ἄλλο] ἄλλο τι D^a fort recte.

- 25 λοιῶν περὶ τὴν Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, ὃ στεγανόπουρον ἐστίν.
 20 κορυδαλῶν δ' ἐστὶ δύο γένη, ἥ μὲν ἑτέρα ἐπὶ λῆγος καὶ λόφον
 ἔχουσα, ἥ δ' ἑτέρα ἀγελαία καὶ οὐ σποράς ὥσπερ ἐκείνη, τὸ
 μέντοι χρῶμα ὅμοιον τῇ ἑτέρᾳ ἔχουσα, τὸ δὲ μέγεθος ἐλάτ-
 26 των· καὶ λόφον οὐκ ἔχει· ἐσθίεται δέ. ἀσκαλώπας δ' ἐν τοῖς
 κήποις ἀλλίσκεται ἔρκεσιν· τὸ μέγεθος ὅσον ἀλεκτορίς, τὸ
 25 ῥύγχος μακρόν, τὸ χρῶμα ὅμοιον ἀτταγῆνι· τρέχει δὲ ταχύ,
 καὶ φιλάνθρωπόν ἐστιν ἐπιεικῶς. ὁ δὲ ψᾶρος ἐστὶ ποικί-
 27 λος· μέγεθος δ' ἐστὶν ἡλίκον κόττυφος. αἱ δ' ἱβίες αἱ ἐν Αἰ-
 γύπτῳ εἰσὶ μὲν διτταί, αἱ μὲν λευκαὶ αὐτῶν, αἱ δὲ μέ-
 λαιναι. ἐν μὲν οὖν τῇ ἄλλῃ Αἰγύπτῳ αἱ λευκαὶ εἰσι, πλήν
 30 ἐν Πηλουσίῳ οὐ γίνονται· αἱ δὲ μέλαιναι ἐν τῇ ἄλλῃ Αἰ-
 28 γύπτῳ οὐκ εἰσὶν, ἐν Πηλουσίῳ δ' εἰσὶν. σκῶπες δ' οἱ μὲν αἰεῖ
 πᾶσαν ὥραν εἰσὶ, καὶ καλοῦνται αἰεσκῶπες, καὶ οὐκ ἐσθίου-
 618^a ται διὰ τὸ ἄβρωτοι εἶναι· ἕτεροι δὲ γίνονται ἐνίοτε τοῦ φθι-
 νοπώρου, φαίνονται δ' ἐφ' ἡμέραν μίαν ἢ δύο τὸ πλεῖστον,
 καὶ εἰσιν ἐδώδιμοι καὶ σφόδρα εὐδοκιμοῦσιν. καὶ διαφέρουσι
 τῶν αἰεσκῶπων καλουμένων οὗτοι ἄλλῳ μὲν ὡς εἰπεῖν οὐδενί,
 5 τῷ δὲ πάχει· καὶ οὗτοι μὲν εἰσιν ἄφωνοι, ἐκεῖνοι δὲ φθέγ-
 γονται. περὶ δὲ γενέσεως αὐτῶν ἥτις ἐστίν, οὐδὲν ὥπται, πλήν
 ὅτι τοῖς ξεφυρίοις φαίνονται· τοῦτο δὲ φανερόν.
 29 Ὁ δὲ κόκκυξ, ὥσπερ εἴρηται ἐν ἑτέροις, οὐ ποιεῖ νεοτ-
 τίαν, ἀλλ' ἐν ἀλλοτρίαις τίκτει νεοττιαῖς, μάλιστα μὲν ἐν
 10 ταῖς τῶν φαβῶν καὶ ἐν ὑπολαῖδος καὶ κορύδου χαμαί, ἐπὶ

20 κορυδαλῶν PA^a C^a || 21 ἔχουσα | οὐκ ἔχουσα A^a C^a || σπο-
 ράδην A^a C^a || 22 ἐλάττον PD^a E^a A^a || 23 ἀσκαλώπας PE^a, ἀσκό-
 λοιπες C^a, ἀσκολόπας A^a, σκολόπαξ (Gesner, ὁ σκαλώπας Syll
 Casaub || 24 κήπων A^a re Gaza, κόλποις P || τὸ δὲ ῥ. A^a
 25 ἀτταγῆνι A^a pr || 26 ψᾶρ D^a. ψᾶρος volunt A-W II 496 ||
 27 ἐστὶν om D^a || ἱβίες C^a ut videtur || 28 διττά A^a || 32 ὥραν |
 τὴν ὥραν A^a C^a, cf 487^b 29 || εἰσί | ἐστί A^a pr || αἰεὶ σκῶπες A^a C^a,
 αἰεὶ σκῶπες D^a || 618 a 4 αἰεὶ σκῶπων A^a D^a || ἀλλ' ὁ μὲν ὡς
 εἰπεῖν οὐδὲν A^a C^a || 7 ὅτι | ἔτι PE^a A^a C^a || ξεφυρίον C^a || φ. τ.
 δ.] φαίνεται δὲ τοῦτο A^a C^a || 8 ἐν ἑτέροις i e ζιζ 563^b 30
 νεοττίαν, 9 νεοττίαῖς, 11 13 νεοττία A^a C^a. νεοττίαν, 9 νεοτ-
 τίαῖς, 11 13 νεοττία D^a || 10 τῶν om C^a || φάβων P, βαβῶν A^a,

δένδρου δ' ἐν τῇ τῆς χλωρίδος καλουμένης νεοττιᾷ. τίκει
 μὲν οὖν ἐν ῥόνῳ, ἐπ' αἰσθάνει δ' οὐκ αὐτός, ἀλλ' ἐν οὗ ἂν τέκη
 νεοττιᾷ, οὗτος ὁ ὄρνις ἐκκολάπτει καὶ τρέφει, καὶ ὥς φα-
 σιν, ὅταν ἀνέξάνηται ὁ τοῦ κόκκυρος νεοττός, ἐκβάλλει τὰ
 αὐτῆς, καὶ ἀπόλλυνται οὕτως. οἱ δὲ λέγουσιν ὡς καὶ ἀπο- 15
 κτείνασα ἢ τρέφουσα δίδωσι καταφαγεῖν· διὰ γὰρ τὸ κα-
 λὸν εἶναι τὸν τοῦ κόκκυρος νεοττὸν ἀποδοκιμάζει τὰ αὐτῆς.
 τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τούτων ὁμολογοῦσιν αὐτόπται γεγεννημένοι
 τινές· περὶ δὲ τῆς φθορᾶς τῆς τῶν νεοττῶν τῆς ὄρνιθος οὐχ
 ὡσαύτως πάντες λέγουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν φασιν αὐτὸν ἐπιφοι- 20
 τῶντα τὸν κόκκυρα κατεσθίειν τὰ τῆς ὑποδεξαμένης ὄρνιθος
 νεόττια, οἱ δὲ διὰ τὸ τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὸν νεοττὸν τοῦ
 κόκκυρος ὑποκάπτουτα τὰ προσφερόμενα φθάνειν, ὥστε λιμῶ
 τοὺς ἑτέρους ἀπόλλυσθαι νεοττούς, οἱ δὲ κρείττον' ὄντα
 ἀποκτινύναι συντρεφόμενον αὐτοῖς. δοκεῖ δ' ὁ κόκκυς φρό- 25
 νιμον ποιεῖσθαι τὴν τέκνωσιν· διὰ γὰρ τὸ συνειδέναι αὐτῷ
 τὴν δειλίαν καὶ ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο βοηθῆσαι, διὰ τοῦτο ὥς-
 περ ὑποβολιμαίους ποιεῖ τοὺς ἑαυτοῦ νεοττούς, ἵνα σωθῶσιν.
 τὴν γὰρ δειλίαν ὑπερβάλλει τοῦτο τὸ ὄρνειον· τίλλεται γὰρ
 ὑπὸ τῶν μικρῶν ὀρνέων, καὶ φεύγει αὐτά. 30

Οἱ δ' ἀποδες, οὓς καλοῦσιν τινες κυψέλους, ὅτι μὲν 30
 ὅμοιοι ταῖς χελιδόσιν εἰσὶν, εἴρηται πρότερον· οὐ γὰρ ῥαδίον
 διαγνῶναι πρὸς τὴν χελιδόνα, πλὴν τῷ τὴν κνήμην ἔχειν δα-
 σεῖαν. οὗτοι νεοττεύουσιν ἐν κυψελίσιν ἐκ πηλοῦ πεπλασμέ-

„fabarum“ vel „fassarum“ tr || ὑπολλίδος PE^a. de re cf Theophr
 de caus pl II 17, 9 || 11 ἐν] ἐπὶ D^a || 13 ἐκλέπει A^a rc || ὡς om
 PE^a A^a C^a || 14 ἐκβάλλει δὲ τὰ αὐτῆς A^a pr || 15 ἀπόλλυνται
 A^a C^a || καὶ et 16 ἢ τρέφουσα om PE^a A^a C^a tr || 16 φαγεῖν D^a „
 17 τοῦ om C^a || ἀποδοκιμάζειν Sch Pk A-W falso; intellege ex
 superioribus ὡς φασιν || 20 οἱ μὲν] intellegendus est Arist l 1 ||
 23 ὑποκάπτουτα PD^a E^a || 24 κρείττον A^a, κρείττω PD^a E^a ||
 25 ἀποκτινύναι A^a C^a || φρόνιμον] malim φρονίμως || 28 ποιεῖν
 A^a || 31 κυψέλους et 34 κυψελίσιν A^a || 32 πρότερον] ζῆα
 487^b 25 || 33 διαγνῶναι Pk A-W. cf Anton Lib 20. γνῶναι
 codd.

- 35 ναις μακραις, ὅσον εἰσδυσιν ἐχούσαις. ἐν στεγνῷ δὲ ποιεῖται
 618^b τὰς νεοττίας ὑπὸ πέτραις καὶ σπηλαίοις, ὥστε καὶ τὰ θηρία
 καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφεύγειν. ὁ δὲ καλούμενος αἰγοθήλας
 ἐστὶ μὲν ὀρεινός, τὸ δὲ μέγεθος κοτυφου μὲν μικρῷ μεῖζων,
 κόκκυγος δ' ἐλάττων. τίκει μὲν οὖν ὥα δύο ἢ τρία τὸ
 5 πλείστον, τὸ δ' ἡθὺς ἐστὶ βλακικός. θηλάζει δὲ τὰς αἰγας
 προσπετόμενος, ὅθεν καὶ τοῦνομ' εἴληφεν· φασὶ δ', ὅταν
 θηλάσῃ τὸν μαστόν, ἀποσβέννυσθαι τε καὶ τὴν αἶγα ἀπο-
 τυφλοῦσθαι. ἔστι δ' οὐκ ὄξυωπὸς τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τῆς νυ-
 31 κτός βλέπει. οἱ δὲ κόρακες ἐν τοῖς μικροῖς χωρίοις, καὶ
 10 ὅπου μὴ ἱκανὴ τροφὴ πλείοσι, δύο μόνοι γίνονται· καὶ τοὺς
 ἑαυτῶν νεοττοῖς, ὅταν οἴοι τ' ὥσιν ἤδη πέτεσθαι, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐκβάλλουσιν, ὕστερον δὲ καὶ ἐκ τοῦ τόπου ἐκδιώκου-
 σιν. τίκει δ' ὁ κόραξ καὶ τέτταρα καὶ πέντε. περὶ δὲ τοὺς
 χρόνους ἐν οἷς ἀπώλονται οἱ Μηδίου ξένοι ἐν Φαρσάλῳ,
 15 ἐρημία ἐν τοῖς τόποις τοῖς περὶ Ἀθήνας καὶ Πελοπόννησον
 ἐγένετο κοράκων, ὥς ἐχόντων αἰσθησίν τινα τῆς παρ' ἀλλή-
 λων δηλώσεως.
- 32 Τῶν δ' αἰετῶν ἔστι πλείονα γένη, ἐν μὲν ὁ καλούμενος
 πύραργος· οὗτος κατὰ τὰ πεδία καὶ τὰ ἄλση καὶ περὶ τὰς
 20 πόλεις γίνεταί· ἔνιοι δὲ καλοῦσιν νεβροφόρον αὐτόν. πέ-
 τεταί δὲ καὶ εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὴν ὕλην διὰ τὸ θάρσος·
 τὰ δὲ λοιπὰ γένη ὀλιγάκις εἰς πεδία καὶ εἰς ἄλση φοιτᾷ.
 ἕτερον δὲ γένος αἰετοῦ ἐστὶν ὃ πλάγγος καλεῖται, δεύτερος

35 μακράς C^a, μικραῖς conit A-W || εἰσδύσεις A^a C^a „habentibus quantum pro ingressu“ tr || b 1 νεοττίας codd || 3 μὲν alterum om P E^a A^a C^a || μικροῦ C^a || μεῖζον et 4 ἐλάττω A^a || 4 τὰ πλείστα Sch c tr || 5 βλακικός D^a, βαλακικός P || 7 μασθὸν P A^a || τε] exspectes τὸ γάλα ut propon A-W. „annihilatur lac“ Albertus || τὴν αἶγα del Sch ex Aeliano h a II 39 et Antig 51, falso || 9 μικροῖς] λεπτοῖς A-W. μικρὰ χ. sunt parva oppida vel, ut ait Plinius X 15, parvi vici; in oppidis autem corvi degere solent 617^b 13 || 10 μόνοι μὲν οἷον A^a C^a || 12 διώκουσι D^a 14 ὁ P D^a || μηδεῖον P E^a || 15 ἐρημία . . . ἐγένετο πλῆθος κοράκων tr || πελοπόννησον D^a || 20 πέταται P, πετᾶται A^a C^a || 23 πλάγος A^a.

μεγέθει καὶ ῥώμῃ· οἰκεῖ δὲ βήσσας καὶ ἄγκη καὶ λίμνας,
ἐπικαλεῖται δὲ νητοφόνος καὶ μορφνός· οὗ καὶ Ὅμηρος ²⁵
μέμνηται ἐν τῇ τοῦ Πριάμου ἐξόδῳ. ἕτερος δὲ μέλας τὴν
χρόαν καὶ μέγεθος ἐλάχιστος, κράτιστος τούτων· οὗτος οἰκεῖ
ὄρη καὶ ὕλας, καλεῖται δὲ μελανάετος καὶ λαγοφόνος. ἐκ-
τρέφει δὲ μόνος τὰ τέκνα οὗτος καὶ ἐξάγει. ἔστι δ' ὠκυ- ³⁰
βόλος καὶ εὐθήμενος καὶ ἄφθονος καὶ ἀφοβος καὶ μάχι-
μος καὶ εὐφημος· οὐ γὰρ μινυρίζει οὐδὲ λέληκεν. ἔτι δ'
ἕτερον γένος περκόπτερος· λευκὴ κεφαλὴ, μεγέθει δὲ μέ-
γιστος, πτερὰ δὲ βραχύτατα καὶ οὐροπύγιον πρόμηκες, γυπὶ
ὅμοιος· ὄρειπέλαργος καλεῖται καὶ ὑπάετος. οἰκεῖ δ' ἄλση,
τὰ μὲν κακὰ ταῦτά ἔχων τοῖς ἄλλοις, τῶν δ' ἀγαθῶν ³⁵
οὐδέν· ἀλλίσκεται γὰρ καὶ διώκεται ὑπὸ κοράκων καὶ τῶν ^{619^a}
ἄλλων· βαρὺς γὰρ καὶ κακόβιος καὶ τὰ τεθνεῶτα φέρων,
πεινῇ δ' αἰεὶ καὶ βοᾷ καὶ μινυρίζει. ἕτερον δὲ γένος ἐστὶν
ἀετῶν οἱ καλούμενοι ἀλιάετοι. οὗτοι δ' ἔχουσιν ἀνχένα τε
μέγαν καὶ παχὺν καὶ πτερὰ καμπύλα, οὐροπύγιον δὲ πλατὺ· ⁵
οἰκοῦσι δὲ περὶ θάλατταν καὶ ἀκτὰς, ἀρπάζοντες δὲ καὶ οὐ
δυνάμενοι φέρειν πολλάκις καταφέρονται εἰς βυθόν. ἔτι δ'
ἄλλο γένος ἐστὶν ἀετῶν οἱ καλούμενοι γνήσιοι. φασὶ δὲ τού-
τους μόνους καὶ τῶν <ἀετῶν καὶ τῶν> ἄλλων ὀρνίθων γνη-
σίους εἶναι· τὰ γὰρ ἄλλα γένη μέμικται καὶ μεμοίχευται ὑπ' ¹⁰
ἀλλήλων, καὶ τῶν ἀετῶν καὶ τῶν ἱεράκων καὶ τῶν ἐλαχίστων.
ἔστι δ' οὗτος μέγιστος τῶν ἀετῶν ἀπάντων, μέλζων τε τῆς

25 μορφός A^aC^a, μόρφος PE^a || Ὅμηρος] Il 24, 316 || 27 κρά-
τιστος] καὶ κρ. D^a || 28 μελαναετός PD^aE^a || λαγοφόνος PE^a ||
29 μόνον A^a || 31 λέλυκεν A^a || ἔστι PA^a || 32 περκινόπτερος edd ||
λευκὴ κεφαλῇ A^aC^a || 33 et 619^a 5 οὐροπύγιον C^a, ὄροπύγιον
PD^aE^a || 34 ὄρειπέλαργός PD^a || γυπαιετός D^a, quae lectio fir-
matur verbis γυπὶ ὅμοιος. at ὑπαιετός P, ὑπάετος A^aC^a tr, de
quo nomine cf ὑποτριόρχης, ὑπολαῖς || 35 κατὰ PE^aA^aC^a „mala“
tr || 619 a 3 πείνη C^a „esurit“ tr, πίνει A^a, ποιεῖ PD^aE^a
αἰεὶ C^a || βία A^aC^a || μινυρίζει C^a || 4 ἀλιάετοι PD^aE^a, ἀλιάετοι
A^aC^a || 5 οὐροπύγιον C^a || 8 11 12 αἰετῶν PD^aE^a || 8 τοὺς A^a
pr || 9 ἀετῶν καὶ τῶν inserui || 10 μικτὰ A^aC^a || 11 τῶν ante
ἐερ. om A^aC^a || 12 τε om D^a.

φήνης, τῶν δ' αἰτῶν καὶ ἡμιόλιος, χρῶμα ξανθός. φαίνεται
 δ' ὀλιγάκις, ὥσπερ ἡ καλουμένη κύμινδις. ὥρα δὲ τοῦ
 15 ἐργάζεσθαι αἰτῶ καὶ πέτεσθαι ἀπ' ἀρίστου μέχρι δείλης·
 τὸ γὰρ ἔωθεν κάθεται μέχρι ἀγορᾶς πληθυνούσης. γηρά-
 σκουσι δὲ τοῖς αἰτοῖς τὸ ῥύγχος αὐξάνεται τὸ ἄνω γαμ-
 ψούμενον αἰεὶ μᾶλλον, καὶ τέλος λιμῶ ἀποθνήσκουσιν. ἐπι-
 λέγεται δὲ τις καὶ μῦθος, ὡς τοῦτο πάσχει διότι ἄνθρωπος
 20 ποτ' ὦν ἡδίκησε ξένον. ἀποτίθεται δὲ τὴν περιτεύουσαν
 τροφήν τοῖς νεοττοῖς· διὰ γὰρ τὸ μὴ εὐπορον εἶναι καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν αὐτὴν πορίζεσθαι, ἐνίοτε οὐκ ἔχουσιν ἔσωθεν
 κομίζειν. τύπτουσι δὲ ταῖς πτέρυξι καὶ τοῖς ὄνυξιν ἀμύτ-
 τουσιν, ἂν τινα λάβωσι σκευωρούμενον περὶ τὰς νεοττιάς.
 25 ποιοῦνται δ' αὐτὰς οὐκ ἐν πεδινοῖς τόποις ἀλλ' ἐν ὑψηλοῖς,
 μάλιστα μὲν ἐν πέτραις ἀποκορήμιοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 ἐπὶ δένδρων. τρέφουσι δὲ τοὺς νεοττοὺς ἕως ἂν δυνατοὶ γέ-
 νωνται πέτεσθαι· τότε δ' ἐκ τῆς νεοττιάς αὐτοὺς ἐκβάλλουσι
 καὶ ἐκ τοῦ τόπου τοῦ περὶ αὐτὴν παντὸς ἀπελαύνουσιν. ἐπέχει
 30 γὰρ ἐν ζευγος αἰτῶν πολὺν τόπον· διόπερ οὐκ ἐᾷ πλησίον
 αὐτῶν ἄλλους αὐλισθῆναι. τὴν δὲ θήραν ποιεῖται οὐκ ἐκ τῶν
 σύνεγγυς τόπων τῆς νεοττιάς, ἀλλὰ συχνὸν ἀποπτάς. ὅταν
 δὲ κυνηγήσῃ καὶ ἄρῃ, ἴστησι καὶ οὐκ εὐθύς φέρει, ἀλλ'
 ἀποπειραθεὶς τοῦ βάρους ἀφίησιν. καὶ τοὺς δασύποδας δ' οὐκ

14 ἡ] καὶ ἡ 1^a || κύβινδις PD^aE^aC^a, κύβινδος A^a || 15 αἰετῶ
 et similiter 30, ^b 17 1^a || 16 γηράσκουσι — 20 ξένον] ex Aristo-
 tele refert Demetr de eloc c 157. Itaque hoc quoque loco
 efficias illum libellum non a Dem Phalereo, sed multo post
 eum scriptum esse || 20 ἀποτίθεται tr, nescio an recte || 21 νεοτ-
 τοῖς ἐν ταῖς νεοττιάς· διὰ A^aC^a tr || γὰρ om 1^a, erasum ut
 videtur; transpositum malunt post 22. ἐνίοτε A-W || εἶναι καὶ
 καθ' A^aC^a || 24 28 32 νεοττιάς D^a || 29 αὐτὴν Sylb. αὐτὸν
 PD^aE^aC^a. αὐτῶν A^a || 30 περ om A^a || 31 αὐτοῦ ἄλλους αὐλι-
 σθῆναι A^a || ποιεῖται Sylb, ποιεῖ Ambr, ποιοῦνται cett codd
 Ald || αὐτόπτας A^a, αὐτόπταις C^a pr || 33 κινήσῃ, PE^aA^aC^a tr ||
 ἴστησι (pondus examinat, ut 595^a 22) conieci, τίθησι codd Plin
 34 προπειραθεὶς E^a, quod Cs A-W recipere non debuerunt;
 nam ἀποπειραῖσθαι (cf ἀπογινώσκειν, ἀποτιγχάνειν) significare
 videtur: frustra experiri.

εὐθύς λαμβάνει, ἀλλ' εἰς τὸ πεδίον ἑάσας προσελθεῖν· καὶ 619^b
καταβαίνει δ' οὐκ εὐθύς εἰς τὸ ἔδαφος, ἀλλ' αἰὶ ἀπὸ τοῦ
μειζονος ἐπὶ τὸ ἔλαττον κατὰ μικρόν. ἄμφω δὲ ταῦτα
ποιεῖ πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ μὴ ἐνεδρεύεσθαι. καὶ ἐφ' ὕψη-
λῶν καθίζει διὰ τὸ βραδέως αἴρεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς. ὕψοῦ 5
δὲ πέτεται, ὅπως ἐπὶ πλεῖστον τόπον καθορᾷ· διόπερ θεῖον
οἱ ἄνθρωποι φασιν εἶναι μόνον τῶν ὀρνέων. πάντες δ' οἱ
γαμψώνυχοι ἥκιστα καθιζάνουσιν ἐπὶ πέτραις διὰ τὸ τῇ
γαμψότητι ἐμπόδιον εἶναι τὴν σκληρότητα. θηρεύει δὲ λα-
γῶς καὶ νεβροὺς καὶ ἀλώπεκας καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσων <ἄν> 10
κρατεῖν οἷός τ' ἦ. μακρόβιος δ' ἐστίν· δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ
τοῦ τὴν νεοιτιὰν τὴν αὐτὴν ἐπὶ πολὺ διαμένειν.

Ἐν δὲ Σκύθαις ὀρνίθων γένος ἐστὶν οὐκ ἔλαττον ὠτίδος· 33
τοῦτο τίκει δύο νεοτούς, οὐκ ἐπικάθεται δέ, ἀλλ' ἐν δέρ-
ματι λαγωῦ ἢ ἀλώπεκος ἐγκρύψαν ἐᾷ· ἐπ' ἄκρῳ δὲ τῷ 15
δένδρῳ φυλάττει, ὅταν μὴ τύχῃ θηρεῦον· κἂν τις ἀναβαίῃ,
μάχεται καὶ τύπτει ταῖς πτέρυξιν, ὥσπερ οἱ ἀετοί.

Γλαῦκες δὲ καὶ νυκτικόρακες, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆς 34
ἡμέρας ἀδυνατεῖ βλέπειν, τῆς νυκτὸς μὲν θηρεύοντα τὴν
τροφὴν αὐτοῖς πορίζεται, οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν νύκτα 20
τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἀκρέσπερον καὶ περὶ ὄρθρον· θηρεύει δὲ
μῦς καὶ σάνρας καὶ σφονδύλας καὶ τοιαῦτ' ἄλλα ζῳδά-

b 2 δ' om PD^aC^a || 3 ἐπὶ] εἰς A^aC^a || 4 ποιεῖ om D^a ||
ὕψηλοῦ D^a || 5 βαθίζει A^a || 6 πέτεται A^a, πετᾶται et καθο-
ράται C^a || 7 φασιν οἱ ἄ. A^a || 8 πέτρα PD^a || 10 ἄν adieci cum
Pk, qui τ' ἄν ἦ || 11 ἦ] ἦν C^a, ὦν P, ἐστίν D^a ex coniectura,
ut videtur || 12 τοῦ πολλὴν χρόνον τὴν νεοιτιάν D^a || αὐτῶν
A^aC^a, αὐτὴν etiam tr Gaza || ἐπὶ πολὺ] δὴ PE^a, om D^a ||
13 σκυθίαις PE^aA^aC^a, σκυθία Ald Cs || γένος ἐ. ὀρ. D^a || οὐκ
ἔλαττον ὠτίδος] αἱ ὠτίδες E^a, αἱ ὀτίδες P || 14 νεοτούς] ex-
spectes ὡς || 16 θηρεῦον Sch Pk, θηρεύων codd || κἂν] καὶ κἂν
A^a pr C^a || ἀναβαίνει A^a || 20 πορίζονται D^a || 21 ἀλλ' ἀκρέσπε-
ρον A-W praeunte Schneidero qui elicuit ἀλλὰ τὴν ἄ. ex
Athenaei scriptura ἀλλὰ τὴν ἀκρέσπερον. at ἄχρι ἐσπερίου
PD^aE^a, μέχοι ἐ. A^a pr C^a, μ. ἐσπέρας A^a rc, ἄχρι ἐσπέρας Ald
Camot Sylb Cs || 22 σφονδύλας E^a.

ρια. ἡ δὲ καλουμένη φήνη ἐστὶν εὐτεκνος καὶ εὐβίωτος καὶ
 δειπνοφόρος καὶ ἥπιος, καὶ τὰ τέκνα ἐκτρέφει καὶ τὰ αὐ-
 25 τῆς καὶ τὰ τοῦ αἰτοῦ. καὶ γὰρ ταῦθ' ὅταν ἐκβάλῃ, ἐκείνη
 ἀναλαβοῦσα τρέφει· ἐκβάλλει γὰρ ὁ αἰτὸς πρὸ ὥρας,
 ἔτι βίου δεόμενα καὶ οὐπω δυνάμενα πέτεσθαι. ἐκβάλλειν
 δὲ δοκεῖ ὁ αἰτὸς τοὺς νεοττοὺς διὰ φθόνον· φύσει γὰρ ἐστι
 φθονερός καὶ ὀξύπεινος, ἔτι δ' ὀξυλαβής. λαμβάνει δὲ μέγα,
 30 ὅταν λάβῃ. φθονεῖ οὖν τοῖς νεοττοῖς καὶ ἀδρυνομένοις, ὅτι
 φαγεῖν ἀγαθοὶ γίνονται, καὶ σπᾶ τοῖς ὄνυξιν. μάχονται δὲ
 καὶ οἱ νεοττοὶ καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς ἔδρας καὶ τῆς τροφῆς·
 ὁ δ' ἐκβάλλει καὶ κόπτει αὐτούς· οἱ δ' ἐκβαλλόμενοι βο-
 ῶσι, καὶ οὕτως ὑπολαμβάνει αὐτοὺς ἡ φήνη. ἡ δὲ φήνη
 620^a ἐπάργεμός τ' ἐστὶ καὶ πεπήρωται τοὺς ὀφθαλμούς· ὁ δ' ἀλι-
 ἄετος ὀξυωπέστατος μὲν ἐστὶ, καὶ τὰ τέκνα ἀναγκάζει ἔτι
 ψιλὰ ὄντα πρὸς τὸν ἥλιον βλέπειν, καὶ τὸν μὴ βουλόμενον
 κόπτει καὶ στρέφει, καὶ ὁποτέρου ἂν ἔμπροσθεν οἱ ὀφθαλμοὶ
 ■ δακρύνωσιν, τοῦτον ἀποκτείνει, τὸν δ' ἕτερον ἐκτρέφει. δια-
 τρίζει δὲ περὶ θάλατταν, καὶ ζῇ θηρεύων τοὺς περὶ τὴν θά-
 λατταν ὄρνιθας, ὥσπερ εἴρηται. θηρεύει δ' ἀπολαμβάνων
 καθ' ἕνα. παρατηρῶν ἀναδύμενον ἐκ τῆς θαλάττης. ὅταν
 δ' ἴδῃ ὁ ὄρνις ἀνακύπτων τὸν ἀλιάετον, πάλιν φοβηθεὶς
 10 καταδύεται ὡς ἑτέρα ἀνακύνων· ὁ δὲ διὰ τὸ ὀξὺ ὄραν αἰε-

23 φήνη] φλυνή A^a pr ut videtur | εὐβίωτος A^aC^a |
 24 ἐκτρέφει] εὐ τρέφει A^aC^a tr | 25 τὰ om A^a || ἐκβάλλῃ P D^aE^aA^a |
 ἐκείνος D^a edd, quae interpung post ἐκείνος || 27 βίου] τιτάνου
 Pk nimis argute || 29 ἔτι δὲ] οὔτοι γε Pk ex veteribus interpr.
 falso; nam ὀξυλαβής agnoscunt Albertus „tarde invenit cibum”
 tr „est autem tarde captiva”, Gaza vero οὐ πολυλαβής „nec
 copiosae venationis” || 30 καὶ om D^a | 31 σπᾶν Pk monente
 Schneidero e tr || 32 καὶ αὐτοὶ Cs ex Ambr Gaza, καὶ αὐτοῖς
 A^a pr C^a, καὶ αὐτοῖς P E^a, καὶ ἑαυτοῖς D^a, ἑαυτοῖς A^a re
 34 οὕτως om P E^aA^aC^a, non tr | ἡ δὲ φ. ἐπαρ.] πεπήρωμένος
 A^aC^a || 620 a 1 αἰτὸς P D^aE^a. Hic redit compilerator ad eum lo-
 cum, unde superiora 619^a 3—7 excerptis || 2 ὀξυωπέστατος A^a
 4 καὶ ὄπ. — 5 ἐκτρέφει om C^a | 7 ὥσπ. εἴρ.] Haliaetum aves
 marinas venari nec 593^b 24 nec 619^a 6 dictum est | 9 ἀλιάετον
 D^a || 10 ἑτέρα C^a.

ἔπεται, ἕως ἂν ἀποπνίξῃ ἢ λάβῃ μετέωρον. ἀθρόαις δ' οὐκ ἐπιχειρεῖ φαινοῦσαι γὰρ ἀπερύκουσι ταῖς πτέρυνξιν.

Οἱ δὲ κέπροι ἀλίσκονται τῷ ἀφρωῷ· κάπτουσι γὰρ αὐ- 35
τόν, διὸ προσραίνοντες θηρεύουσιν. ἔχει δὲ τὴν μὲν ἄλλην
σάρκα εὐώδη, τὸ δὲ πυγαῖον μόνον θινὸς ὄζει. γίνονται δὲ 15
πίονες.

Τῶν δ' ἱεράκων κράτιστος μὲν ὁ τριόρχης, δεύτερος δ' 36
ὁ αἰσάλων, τρίτος ὁ κίρκος. ὁ δ' ἀστερίας καὶ ὁ φασσοφό-
νος καὶ ὁ πτέρυγες ἄλλοιοι. οἱ δὲ πλατύτεροι ἱέρακες ὑπο-
τριόρχαι καλοῦνται, ἄλλοι δὲ πέρκοι καὶ σπιζῖται, οἱ δ' 20
ἔλειοι, οἳ καὶ φρουνολόγοι· οὗτοι εὐβιώτατοι καὶ χθαμαλο-
πτῆται. γένη δὲ τῶν ἱεράκων φασὶ τινες εἶναι οὐκ ἐλάττω
τῶν δέκα, διαφέρουσι δ' ἀλλήλων· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ
τῆς γῆς καθημένην τύπτουσι τὴν περιστερὰν καὶ συναρπά-
ζουσι, πετομένης δ' οὐ διγγάνουσιν· οἱ δ' ἐπὶ δένδρου μὲν ἢ 25
τινος ἄλλου καθημένην θηρεύουσιν, ἐπὶ τῆς γῆς δ' οὔσης ἢ
μετεώρου οὐχ ἄπτονται· οἱ δ' οὐτ' ἐπὶ τῆς γῆς οὐτ' ἐπ' ἄλλου
καθημένης διγγάνουσιν, ἀλλὰ πετομένην πειρῶνται λαμβά-
νειν. φασὶ δὲ καὶ τὰς περιστερὰς γινώσκειν ἕκαστον τούτων
τῶν γενῶν, ὥστε προσπετομένων, εἰ μὲν ἢ τῶν μετεωροθή- 30
ρων, μένειν ὅπου ἂν καθήμεναι τύχωσιν, εἰ μὲν δ' ἢ τῶν χα-
μαιτύπων ὁ προσπετόμενος, οὐχ ὑπομένειν ἀλλ' ἀναπέτε-
σθαι. ἐν δὲ Θράκῃ τῇ καλουμένῃ ποτὲ Κεδριπόλιος ἐν τῷ

11 ἔπεται A-W, πέτεται codd, περιπέτεται mavult Pk ||
δ'] γὰρ PE^aA^aC^a || 12 νέουσαι A^aC^a tr || 13 κέμφοι codd ||
κόπτουσι PD^aE^a || 15 θῖνος C^a || 17 δὲ σάλων PE^aA^aC^a || 18 τρί-
τος δὲ ὁ Sch || κίρκος P || 19 πτερύγες A^aC^a, πτέρυγες E^a, πέρυγες
Ald, πέρκης maluit Gesner || πλατύτεροι Sch Di Pk e tr, πλα-
τυτεροπτέραι C^a, πλατυτεροπτεράκες A^a || 20 πέρκαι καὶ σπι-
ζαι A^a, σπιζαι etiam C^aD^a. περκοί maluit Gesner, fort recte |
οἱ δ' ἔλειοι οἳ καὶ A-W, ut iam Külb, Sundevall; nam decem
genera (τῶν δέκα) auctor enumerare vult. οἱ δ' ἔλειοι Sch ex
Hesych, qui ἐλειὸς, εἶδος ἱέρακος exhibet. ἔλειοι Di, οἱ δ' ἔλειοι
οἱ καὶ Pk. οἱ δὲ λείοι καὶ οἱ codd || 23 δ'] δὲ καὶ A^a || 30 προ-
πετομένων PE^aA^aC^a || μὲν] μὴ C^a || 31 μένει A^a || 32 προπετό-
μενος A^aC^a || 33 Κεδριπόλιος dedi secutus Dittenbergerum

ἔλει θηρεύουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ ὀρνίθια κοινῇ μετὰ τῶν ἰε-
 35 ράκων· οἱ μὲν γὰρ ἔχοντες ξύλα σοβοῦσι τὸν κάλαμον καὶ
 620^b τὴν ὕλην, ἵν' ἀναπέτωνται τὰ ὀρνίθια, οἱ δ' ἱέρακες ἄνωθεν
 ὑπερφαινόμενοι καταδιώκουσιν· ταῦτα δὲ φοβούμενα κάτω
 πέτονται πάλιν πρὸς τὴν γῆν· οἱ δ' ἄνθρωποι τύπτοντες τοῖς
 ξύλοις λαμβάνουσι, καὶ τῆς θήρας μεταδιδόασιν αὐτοῖς· ὅι-
 5 πτousi γὰρ τῶν ὀρνίθων, οἱ δ' ὑπολαμβάνουσιν. καὶ περὶ τὴν
 Μαιῶτιν δὲ λίμνην τοὺς λύκους φασὶ συνήθεις εἶναι τοῖς
 ποιουμένοις τὴν θήραν τῶν ἰχθύων· ὅταν δὲ μὴ μεταδι-
 δῶσι, διαφθείρειν αὐτῶν τὰ δίκτυα ξηραίνόμενα ἐν τῇ γῇ.
 37 Τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς ὀρνίθας τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον·
 10 ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς θαλαττίοις ζώοις πολλὰ τεχνικὰ θεωρη-
 σαι πρὸς τοὺς ἐκάστων βίους. τὰ τε γὰρ θρυλούμενα περὶ τὸν
 βάτραχον τὸν ἀλιέα καλούμενόν ἐστιν ἀληθῆ, καὶ τὰ περὶ
 τὴν νάρκην. ὁ μὲν γὰρ βάτραχος <θηρεύει τὰ ἰχθυῖδια> τοῖς
 πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποκρεμαμένοις, ὧν τὸ μὲν μῆκος ἐστι
 15 τριχοειδές, ἐπ' ἄκρου δὲ στρογγύλον, ὥσπερ προσκείμενον
 ἐκατέρῳ δελέατος χάριν· ὅταν οὖν ἐν τοῖς ἀμμώδεσιν ἢ θο-
 λώδεσιν ἀναταράξας κρύψῃ ἑαυτόν, ἐπαίρει τὰ τριχώδη,
 κοπτόντων δὲ τῶν ἰχθυοῦντων συγκατάγει μέχρι περ' ἂν πρὸς τὸ

(ann Bursian XI 270), qui locum ita interpretatur: In ea parte Thraciae, quae olim Thracia regis Cedripolis vel Ketripolis vocabatur. κεδριπόλιος P et oxyt D^a, κέδρει πόλιος E^a, κέδρει πόλει A^aC^a, Κεδροπόλει Ald. Ceterum cf Antig 34. Κεδριπόλει (Κεδριπολι cod) et Theophr de odor p 441 αἱ κριθαὶ αἱ ἐκ τῆς Κεδροπόλιος. At Θράκης Sch praecunte Sylburgio, τῆς Θ. Pk || 35 καὶ| κατὰ PE^aA^aC^a || b 1 ἀναπέτωνται A-W, ἵν' ἐκπέτ. Sch Pk e Gaza, ἵνα πέτ. codd || 3 πέταται PC^a || 4 καὶ — 5 ὑπο- λαμβάνουσιν om PE^aA^aC^a || 6 λύκους| λάρους? an hos „lupos aquaticos“ Alberti lutras intellegendas esse recte censuit Ges- ner? || 7 διδῶσι E^a, δίδωσι A^aC^a || 9 τοῖς| τὰς C^a || 10 ἐν om C^a || 11 θρυλλόμενα A^a(C^a)D^a || πρὸς| περὶ malunt A-W, vix recte || 12 ἀλίς C^a, ἀλία P || τὰ om PA^aC^a || 13 θ. τ. i. adscivi ex Antigono 52, χοῖται inserit Pk; aperte aliquod verbum intercidit || 14 ἀποκρεμαμένοις A^aC^a || 16 οὖν om D^a, fort quia falsum est: nam expectes γὰρ || 18 κοπτόντων malebat C^a ἂν] ἂν οὐ PE^aA^aC^a.

στόμα προσαγάγη. ἥ τε νάρκη ναρκᾶν ποιοῦσα ὧν ἂν κρα-
 τήσῃν μέλλῃ ἰχθύων, τῷ τρόπῳ ὃν ἔχει ἐν τῷ σώματι λαμ- 20
 βάνουσα, τρέφεται τούτοις· κατακρύπτεται δ' εἰς τὴν ἄμμον
 καὶ πηλόν, λαμβάνει δὲ τὰ ἐπινέοντα, ὅσα ἂν ναρκήσῃ ἐπι-
 φερόμενα τῶν ἰχθυοδίων· καὶ τούτου αὐτόπται γεγέννηται
 τινες. κατακρύπτει δὲ καὶ ἡ τρυγὼν αὐτήν, πλὴν οὐχ ὁμοίως.
 σημεῖον δ' ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ζῶσιν· ἀλίσκονται γὰρ ἔχον- 25
 τες κεστρέας πολλάκις· ὄντες αὐτοὶ βραδύτατοι, τὸν τάχιστον
 τῶν ἰχθύων. ἔπειτα ὁ μὲν βάτραχος, ὅταν μῆκέτ' ἔχῃ τὰ ἐπὶ
 ταῖς θριξίν, ἀλίσκεται λεπτότερος· ἡ δὲ νάρκη φανερά ἐστι
 καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποιοῦσα ναρκᾶν. καθαμμίζουσι δ' ἑαυτὰ
 καὶ ὄνος καὶ βάτος καὶ ψῆττα καὶ ῥίνη, καὶ ὅταν ποιήσῃ 30
 ἑαυτὰ ἄδηλα, εἴτα ῥαβδεύεται τοῖς ἐν τῷ στόματι, ἃ καλοῦσιν
 οἱ ἀλιεῖς ῥαβδία· τὰ δὲ μικρὰ ἰχθυῦδια προσέρχονται ὡς πρὸς
 φυκία ἅψ' ὧν τρέφονται. ὅπου δ' ἂν ἀνθίας ᾗ, οὐκ ἔστι
 θηρίον· ὧ καὶ σημείῳ χρώμενοι κατακολυμβῶσιν οἱ σπογγεῖς,
 καὶ καλοῦσιν ἱεροὺς ἰχθύς τούτους· ἔοικε δὲ συμπιτώματι, 35
 καθάπερ ὅπου ἂν ᾗ κοχλίας, σὺς οὐκ ἔστιν οὐδὲ πέρδιξ· κατε- 621^a
 σθίλουσι γὰρ ἄμφω τοὺς κοχλίας. ὁ δ' ὄφρις ὁ θαλάττιος τὸ

20 ἰχθυοδίων D^a, nescio an recte || τῷ τρόπῳ ὃν ἐκχεῖ τῷ
 τύματι Pk, nimis subtiliter; potius λαμβάνουσα delectam, pro
 τρόπῳ ὃν malim μορίῳ (cf Athen VII 314^a) vel ὀργάνῳ ὁ. ||
 σώματι A^a Gaza Cs Sch, στόματι cett || 21 δ'] exspectes γὰρ ||
 23 ἰχθυοδίων mutavi intuens participia antecedentia; ἰχθύων
 codd || 24 ἑαυτήν D^a || 25 ζῶσιν] subiectum intellegere cogi-
 mur οὗτοι οἱ ἰχθύες || super ἔχοντες add ἐν γαστρὶ τοὺς
 C^a rc 26 post κεστρέας dura est appositio τὸν τάχιστον;
 fort mutandum est κεστρέα, quod auctor Plinii legisse vide-
 tur || αὐτοὶ ὄντες D^a || 27 μὲν om D^a || μῆκέτ' ἔχῃ τὰ] μὴ
 κατέχῃται A^a C^a || 29 αὐτὰ PE^a, αὐτὰ A^a C^a || 30 βάτος Sch
 e Gaza Plinio; βάτραχος codd || 31 δῆλα PE^a || ῥαβδεύεται C^a ||
 τοῖς] τῶν A^a || 32 τὰ δὲ μ. ἰ. π.] προσέρχονται δ' PE^a A^a C^a;
 cum D^a facit tr || ὡς προσπεφυκῆναι E^a ὥσπερ πεφυκῆναι A^a
 et parox C^a, ὡς προσπεφυκέναι P || 33 ᾗ D^a Athen VII 282^c,
 ὁραθῇ PE^a A^a C^a tr, ὁφθῇ Plutarch de soll an 981° || 621 a 2
 ἄμφω] πάντες PE^a A^a pr C^a, πάντας A^a rc Gaza Scal Sch
 „ambo“ . tr.

μὲν χρῶμα παραπλήσιον ἔχει τῷ γόγγρω καὶ τὸ σῶμα, πλήν
 ἔστιν μνουρότερος καὶ σφοδρότερος· ἐὰν δὲ φοβηθῇ καὶ
 5 ἀφεθῇ, εἰς τὴν ἄμμον καταδύεται ταχὺ τῷ ῥύγχει διατροπή-
 σας· ἔχει δ' ὀξύτερον τὸ στόμα τῶν ὕφρων. ἦν δὲ καλοῦσι
 σκολόπενδραν, ὅταν καταπίῃ τὸ ἄγκιστρον. ἐκτρέπεται τὰ ἐν-
 τὸς ἐκτός, ἕως ἂν ἐκβάλῃ τὸ ἄγκιστρον· εἴθ' οὕτως εἰστρέπεται
 πάλιν ἐντός. βαδίζουσι δ' αἱ σκολόπενδραι πρὸς τὰ κνισώδη,
 10 ὥσπερ καὶ αἱ χερσαῖαι. τῷ μὲν οὖν στόματι οὐ δάκνουσι, τῇ
 δ' ἄψει καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥσπερ αἱ καλούμεναι κνίδαι.
 τῶν δ' ἰχθύων αἱ ὀνομαζόμεναι ἀλώπεκες ὅταν αἰσθῶνται
 ὅτι τὸ ἄγκιστρον καταπεπώκασι, βοηθοῦσι πρὸς τοῦτο ὥσπερ
 καὶ ἡ σκολόπενδρα· ἀναδραμοῦσαι γὰρ ἐπὶ πολὺ πρὸς τὴν
 15 ὀρμὴν ἀποτρογούσιν αὐτῆς· ἀλίσκονται δὲ περὶ ἐνίους τό-
 πους πολυαγκίστροις ἐν ῥωάδεσι καὶ βαθέσι τόποις. συστρέ-
 φονται δὲ καὶ αἱ ἄμναι, ὅταν τι θηρίον ἴδωσι, καὶ κύκλῳ
 αὐτῶν περιένουσιν αἱ μέγισται, κἂν ἄπτηταί τις, ἀμύνουσιν·
 ἔχουσι δ' ὀδόντας ἰσχυροὺς, καὶ ἤδη ὥπται καὶ ἄλλα καὶ
 20 λάμια ἐμπεσοῦσα καὶ καθελκωθεῖσα. τῶν δὲ ποταμίων ὁ
 γλάνις ὁ ἄρρην περὶ τὰ τέκνα ποιεῖται ἐπιμέλειαν πολλήν·
 ἡ μὲν γὰρ θήλεια τεκοῦσα ἀπαλλάττεται, ὁ δ' ἄρρην, οὗ
 ἂν πλείστον συστῇ τοῦ κυήματος, ὠφρυλακεῖ παραμένων,
 οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἄλλην παρεχόμενος πλὴν ἐρύκων τᾶλλα
 25 ἰχθύδια μὴ διαρπάσῃ τὸν γόνον· καὶ τοῦτο ποιεῖ ἡμέρας
 καὶ τετταράκοντα καὶ πεντήκοντα, ἕως ἂν αὐξηθῇς ὁ γόνος
 δύνηται διαφεύγειν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰχθύων. γινώσκεται δ'

4 ἀμνουρότερος PE^aA^aC^a tr || φοβηθῇ | λιγθῇ edd e (iaza
 praeter Ald Syll Scal A-W || 5 ἀφεθῇ corr videtur, fort ex
 διωχθῇ vel ἀπειλαθῇ || 7 ἐκτρέπεται A^aC^a || 8 ἐκβάλῃ PD^a
 ἐκτρέπεται PE^a || 9 κνισώδη A^aC^a || 11 ἄψει Syll e Gaza, ὄψει
 codd || κνίδαι D^a, κνίγαι PE^aA^a, κνίγαι C^a || 13 ὅτι] διατί
 PE^aA^aC^a, ὡς A^a corr || καταπεπώκασι C^aE^a || 15 αὐτόν C^a
 ἀλώσκονται A^a || δὲ D^a tr Ald Sch Di A-W, γὰρ ceteri || 16 τό-
 ποις del Pk || 17 καὶ ante αἱ ἄμ. inepte positum | ἄμναι PD^a
 18 αὐτὸ D^a || ἀμύνουσιν A^a || 20 ἄμναι D^a || 21 γλάνις C^a, γλαρίης
 A^a || τὰ om PA^aC^a || 22 μὲν om PE^aA^aC^a || 24 οὐδὲ μίαν A^a.

ὑπὸ τῶν ἀλιέων οὗ ἂν τύχῃ ῥοφυλακῶν· ἐρύκων γὰρ τὰ
 ἰχθυΐδια ἄττει καὶ ἤχον ποιεῖ καὶ μυγμόν. οὕτω δὲ φιλο-
 στόργως μένει πρὸς τοῖς ῥοῖς, ὥστε οἱ ἀλιεῖς ἐκάστοτε, ἂν 30
 βαθείαις ρίζαις τὰ ῥὰ προσῇ, ἀνάγουσιν ὡς ἂν δύνωνται
 εἰς βραχύτατον· ὁ δ' ὅμως οὐκ ἀπολείπει τὸν γόνον, ἀλλ'
 ἔαν μὲν <νέος> τύχῃ, ταχέως ὑπὸ τοῦ ἀγκίστρον ἐάλω διὰ τὸ
 ἀρπάζειν τὰ προσιόντα τῶν ἰχθυΐων, ἔαν δ' ἡ συνήθης καὶ
 ἀγκιστροφάγος, λείπει μὲν οὐδ' ὡς τὸν γόνον, τῷ δ' ὀδόντι 621^b
 τῷ σκληροτάτῳ συνδάκνων διαφθείρει τὰ ἀγκίστρα. ἅπαντα δὲ
 καὶ τὰ πλωτὰ καὶ τὰ μόνιμα τούτους νέμεται τοὺς τόπους ἐν
 οἷς ἂν φυῶσι, καὶ τοὺς ὁμοίους τούτοις· ἡ γὰρ οἰκεία τροφή
 ἐκάστων ἐν τούτοις ἐστίν. πλανᾶται δὲ μάλιστα τὰ σαρκο- 5
 φάγα· πάντα δὲ σχεδὸν ἐστὶ σαρκοφάγα πλὴν ὀλίγων, οἷον
 κεστρέως καὶ σάλπηος καὶ τριγλῆος καὶ χαλκίδος. τῇ δὲ κα-
 λουμένην φωλίδι ἢ μύξα, ἣν ἀφίησι, περιπλάττεται περὶ
 αὐτήν καὶ γίννεται καθάπερ θαλάμη. τῶν δ' ὀστρακοδέρμων
 καὶ ἀπόδων ὁ κτεῖς μάλιστα καὶ πλεῖστον κινεῖται δι' αὐτοῦ 10
 πετόμενος· ἡ γὰρ πορφύρα ἐπὶ μικρότατον προέρχεται, καὶ
 τὰ ὅμοια ταύτῃ. ἐκ δὲ τοῦ εὐρίπου τοῦ ἐν Πύρρῳ οἱ
 ἰχθυεὺς χειμῶνος μὲν ἐκπλέουσιν ἔξω, πλὴν κωβιοῦ, διὰ τὸ
 ψῦχος (ψυχρότερος γὰρ ἐστὶν ὁ εὐριπος), ἅμα δὲ τῷ ἔαρι
 πάλιν εἰσπλέουσιν. οὗ γίννεται δ' ἐν τῷ εὐρίπῳ οὔτε σκάρος 15
 οὔτε θρίττα οὔτ' ἄλλο τῶν ἀκανθηροτέρων οὐδέν, οὐδὲ γαλεοὶ

29 μυγμόν PE^aC^a, νηγμόν super η scripto v A^a || 30 post
 ἂν (ἔαν PD^a) add ἐν PD^aE^aC^a || 32 ὁ om A^aC^a || ὅμως Syllb,
 ὁμοίως codd || 33 νέος add iam Camot || b 1 δὲ σκληροτάτῳ
 ὀδόντι s. D^a || 2 διαφέρει A^a pr C^a || πάντα A^aC^a || 5 εἰς A^a ||
 6 πάντα — σαρκοφάγα om A^aC^a Gaza, aperte ὁμοιοτελεῦτω, se-
 clud A-W, falso. Nam etiam ζιθ 591^a 15 certe σάλπη et 19
 κεστρέως inter τὰ μὴ σαρκοφαγοῦντα referuntur || 7 σάρπη
 PE^aA^aC^a || τὴν δὲ καλουμένην PD^aE^a || 8 φωλίδα PD^aE^a, φο-
 λίδι A^a || περιπλάττει τὰ περὶ αὐτήν Pk || περὶ αὐτήν fort po-
 nendum post γίννεται || 10 ἐαυτοῦ D^a || 11 μικρόν D^a tr || 12 τοῦ
 ἐν] τὰ A^a || ἐκπυρία A^aC^a, ἐκπυρὶ P, ἐκπύρι E^a || οἱ] οἷον A^a ||
 13 χειμῶνα A^a || 14 ἐστὶν om C^a || εὐριπος et 15 εὐρίπῳ A^a ||
 15 σαργὸς A^aC^a || 16 θρίσσα PD^aE^a || ἀνθηροτέρων A^aD^a.

οὐδ' ἀκανθίαι οὐδὲ κάραβοι οὐδὲ πολύποδες οὐδὲ βολίταιναι
οὐδ' ἄλλ' ἄττα· τῶν δ' ἐν τῷ εὐρίπῳ φνυμένων οὐκ ἔστι πε-
λάγιος ὁ λευκὸς κωβίος. ἀκμάζουσι δὲ τῶν ἰχθύων οἱ μὲν
20 ὠσφόροι τοῦ ἔαρος, μέχρι οὗ ἂν ἐκτέκωσιν, οἱ δὲ ζωοτόκοι
τοῦ μετοπώρου, καὶ πρὸς τούτοις κεστρεῖς καὶ τριγλαί καὶ
τᾶλλα τὰ τοιαῦτα. πάντα δὲ καὶ τὰ πελάγια καὶ τὰ εὐρι-
πώδη τίκτει ἐν τῷ εὐρίπῳ· ὀχεύονται μὲν γὰρ τοῦ μετο-
πώρου, τίκτουσι δὲ τοῦ ἔαρος. ἔστι δὲ καὶ τὰ σελάχη
25 κατὰ μὲν τὸ μετόπωρον ἀναμιξ τὰ ἄρρενα τοῖς θήλεσι
κατὰ τὴν ὀχέαν, τοῦ δ' ἔαρος εἰσπλέουσι διακεκριμένα,
μέχρι οὗ ἂν ἐκτέκωσιν· κατὰ δὲ τὴν ὀχέαν ἀλίσκεται πολλὰ
συνεξευγμένα. τῶν δὲ μαλακίων πανουργότατον μὲν ἡ ση-
πία, καὶ μόνη χρῆται τῷ θολῷ κρύψεως χάριν, καὶ οὐ
30 μόνον φοβουμένη· ὁ δὲ πολύπους καὶ ἡ τευθὺς διὰ φόβον
ἀφίησι τὸν θολόν. ἀφίησι δὲ ταῦτα πάντα οὐδέποτε ἀθρόον
τὸν θολόν. καὶ ὅταν ἀφῇ, αὐξάνεται πάλιν. ἡ δὲ σηπία,
ὥσπερ εἴρηται, τῷ τε θολῷ πολλάκις χρῆται κρύψεως χά-
ριν, καὶ προδεῖξασα εἰς τὸ πρόσθεν ἀναστρέφεται εἰς τὸν
622^a θολόν· ἔτι δὲ θηρεύει τοῖς μακροῖς τοῖς ἀποτείνουσιν οὐ

17 βολιταιναι PD^a || 18 ἄλλ᾽ ἄττα A^a || πελάγιον PE^a A^a C^a,
fort recte || 20 τέκωσιν A^a C^a || 22 τὰ om A^a C^a || τοιαῦτα. π. δὲ
καὶ τὰ πελ. καὶ τὰ εὐρ. | τοιαῦτα πάντα. περὶ δὲ τὴν λεσβὸν
καὶ τὰ πελάγια πάντα καὶ τὰ εὐρ. PE^a A^a C^a, quam lectionem
existimo interpolatam a librario, qui tota parte a ^b 12—28
solum de euripo Pyrrhaeo agi non intellexerat. Nec verba
^b 19 ἀκμάζουσι—22 τὰ τοιαῦτα hunc contextum interrumpere
puto; certe compilatori ipsi assigno. Cum D^a facit tr || εὐριπ-
πώδη et εὐρίπῳ C^a || 23 μὲν γὰρ | δὲ PE^a A^a C^a, μὲν οὖν Ald
24 καὶ om A^a || τὰ σελάχη εἰσπλέουσι] haec verba repugnant
superioribus ^b 15 οὐ γίγνεται . . . γαλεοὶ οὐδ' ἀκανθίαι: nam
haec quoque sunt σελάχη. Ex alio igitur fonte compiler
haec hausisse videtur || 26 et 27 ὀχέαν A^a || 27 μέχρις ἂν D^a
τέκωσι A^a || 28 συνευγνόμενα A^a C^a || 29 μόνη A-W monente
Sylburgio. μόνῳ A^a D^a, μόνον cett | θορῶ et 31 θορόν A^a C^a,
θόλω et θόλον cett || 31 ἀφίησι - 32 θολόν om A^a C^a Gaza
33 περ om A^a || τε om A^a C^a || θολῷ A^a pr, θορῷ A^a re C^a ||
622 a 1 θορόν A^a C^a tr, θόλον cett.

μόνον τὰ μικρὰ τῶν ἰχθυδίων, ἀλλὰ καὶ κεστρέας πολλά-
 κισ. ὁ δὲ πολύπους ἀνόητον μὲν ἔστι (καὶ γὰρ πρὸς τὴν
 χεῖρα βαδίζει τοῦ ἀνθρώπου καθιεμένην), οἰκονομικὸς δ'
 ἔστιν· πάντα γὰρ συλλέγει μὲν εἰς τὴν θαλάμην, οὗ τυγχά- 5
 νει κατοικῶν, ὅταν δὲ καταναλώσῃ τὰ χρησιμώτατα, ἐκ-
 βάλλει τὰ ὄστρακα καὶ τὰ κελύφια τῶν καρκίνων καὶ κογ-
 χυλίων καὶ τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθυδίων· καὶ θηρεύει τοὺς
 ἰχθυῖς τὸ χρῶμα μεταβάλλων καὶ ποιῶν ὅμοιον οἷς ἂν
 πλησιάζῃ λίθοις. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ φοβηθεῖς. λέγε- 10
 ται δ' ὑπὸ τινων ὥς καὶ ἡ σηπία τοῦτο ποιεῖ· παρόμοιον
 γὰρ φασὶ τὸ χρῶμα ποιεῖν τὸ αὐτῆς τῷ τόπῳ περὶ ὃν δια-
 τρίβει. τῶν δ' ἰχθύων τοῦτο ποιεῖ μόνον ἡ ῥίνη· μεταβάλλει
 γὰρ τὴν χροάν ὥσπερ ὁ πολύπους. τὸ μὲν οὖν πλεῖστον γένος
 τῶν πολυπόδων οὐ διετίζει· καὶ γὰρ φύσει συντηκτικόν ἔστιν· 15
 σημεῖον δ' ἔστιν, πλούμενος γὰρ ἀφίησιν αἰεὶ τι καὶ τέλος
 ἀφανίζεται. αἱ δὲ θήλειαι μετὰ τὸν τόκον τοῦτο πάσχουσι
 μᾶλλον, καὶ γίνονται μωραί, καὶ οὔτε κυματιζόμεναι αἰ-
 σθάνονται, λαβεῖν τε τῇ χειρὶ κατακολυμβήσαντα ῥάδιον·
 βλεννώδεις τε γίνονται, καὶ οὐδὲ θηρεύουσιν ἔτι προσκαθή- 20
 μεναι. οἱ δ' ἄρρενες σκυτώδεις τε γίνονται καὶ γλίσχροι. ση-
 μεῖον δὲ δοκεῖ εἶναι τοῦ μὴ διετίζειν, ὅτι μετὰ τὴν γένεσιν
 τῶν πολυποδίων ἔν γε τῷ θέρει πρὸς τὸ φθινόπωρον μέ-
 γαν πολύπουν οὐκέτι ῥάδιόν ἔστιν ἰδεῖν, μικρὸν δὲ πρὸ τούτου
 τοῦ καιροῦ μέγιστοί εἰσιν οἱ πολυποδες. ὅταν δὲ τὰ ῥὰ ἐκτέ- 25
 κωσιν, οὕτω καταγρηράσκειν καὶ ἀσθενεῖς γίνεσθαι ἀμφοτέρους
 φασὶν ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ἰχθυδίων κατεσθίεσθαι καὶ ῥαδίως

2 καὶ om C^a || 5 μὲν γὰρ συλλ. D^a || τυγχ. δὴ κατ. A^aC^a ||
 6 κατ' οἰκῶν A^a || 9 ante ἰχθυῖς add Sch συνεργομένους ex
 Antig 55 || 10 πλησιάζῃ A^a tr || 11 καὶ ante ὥς PD^aE^aC^a, om
 A^a tr || 12 ποιεῖ A^aC^a. τὸ χρ. τὸ αὐτῆς ποιεῖν D^a || 13 ἡ om
 PE^aA^aC^a || 16 πηλούμενος PD^aE^aC^a || 17 ἀφανίζεται] ἀφίησιν
 PE^aA^aC^a || δὲ] γὰρ A^a || 20 βλεννώδεις τι γίνεσθαι PE^aA^aC^a ||
 21 κυτώδεις A^aC^a, κητώδεις PE^a || τε om A^aC^a || 23 post θέρει
 add καὶ D^a tr || 24 πολύπουν om A^a || οὐκ ἔστι ῥάδιον ἰδεῖν
 PC^a || 27 καὶ ante ὑπὸ exhib D^a tr, om cett.

ἀποσπᾶσθαι ἀπὸ τῶν φωλεῶν· πρότερον δὲ τοιοῦτον οὐδὲν
 πάσχειν. ἔτι δὲ τοὺς μικροὺς καὶ νέους τῶν πολυπόδων μετὰ
 30 τὴν γένεσιν οὐδὲν φασὶ τοιοῦτον πάσχειν, ἀλλ' ἰσχυροτέρους
 εἶναι τῶν μειζόνων. οὐ διετίζουσι δ' οὐδ' αἱ σηπία. εἰς δὲ τὸ
 ξηρὸν ἐξέρχεται μόνον τῶν μαλακίων ὁ πολύπους· πορεύεται
 δ' ἐπὶ τοῦ τραχέος, τὸ δὲ λείον φεύγει. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἄλλα
 ἰσχυρὸν τὸ ξῶον, τὸν δὲ τράχηλον ἀσθενές, ὅταν πιεσθῇ.
 622^b περὶ μὲν οὖν τῶν μαλακίων τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ... τὰς
 δὲ κόγχας φασὶ τὰς λεπτὰς καὶ τραχείας ποιεῖσθαι περὶ
 αὐτὰς οἶον θώρακα σκληρόν, καὶ τοῦτον μείζονα, ὅταν γί-
 γνωνται μείζους, καὶ ἐκ τούτου ἐξιέναι ὥσπερ ἐκ φωλεοῦ τινος
 5 ἢ οἰκίας. ἔστι δὲ καὶ ὁ ναυτίλος πολύπους τῇ τε φύσει καὶ
 οἷς ποιεῖ περιττός· ἐπιπλεῖ γὰρ ἐπὶ τῆς θαλάττης, τὴν ἀνα-
 φορὰν ποιησάμενος κάτωθεν ἐκ τοῦ βυθοῦ, καὶ ἀναφέρε-
 ται μὲν κατεστραμμένῳ τῷ ὀστράκῳ, ἵνα ῥᾶόν γ' ἀνέλθῃ
 καὶ κενῶ ναυτίλληται, ἐπιπολάσας δὲ μεταστρέφει. ἔχει δὲ
 10 μεταξὺ τῶν πλεκτανῶν τι συνυφές, οἷον ἔστι τοῖς στεγα-
 νόποσι τὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων· πλὴν ἐκείνοις μὲν παχύ,
 τοῖτοις δὲ λεπτόν τοῦτο καὶ ἀραχνιῶδές ἐστιν. χρῆται δ'

28 πετρῶν D^a tr || τοιοῦτ' E^a || 29 πάσχει C^a || 30 οὐδένα
 D^a, ὅθιν P || 32 ξηρὸν] σηπίοι A^a || ἐξέρχονται A^a C^a, ἐξέρχεται
 μὲν P D^a E^a || 34 πιασθῇ C^a, πιεσθῇ A^a, sed eo man re in lac
 h 1 τὰ μαλάκια P D^a E^a. verba περὶ — 5 οἰκίας relegat ver-
 borum contextus post ^b 18 ζῆν. Lac post τρόπον indicat iam
 Sch. Suo iure existimant A-W subiectum sequentis enunciati
 intercidisse, paguros Bernhard; restituo igitur τὰ δὲ καρκίνια
 φασὶ τὰς κόγχας τὰς λεπτὰς κτλ. cum correctione 3 αὐτὰ et 4
 μείζω || 3 αὐταῖς A^a C^a, αὐτὰς Sch || σκληρόν A^a pr || 5 ἢ] καὶ
 D^a || ναυτίλος] Aliqua ex parte rectius eandem rem excerptit
 Athen VII 318^a, non ex ipso Aristotele, quod quidem ille
 dicit, sed e scriptore posteriore, cum hic locus ad Theo-
 phrastum referendus esse videatur. Utut est, quominus ambo
 loci ex eodem auctore hausti sint, obstat initium plane diver-
 sum || 6 περιττός D^a || ἐπὶ πλείον A^a || 9 κυρτὸν A^a || 10 et 14
 πλεκτανῶν D^a || 10 post τῶν add δύο Sch || ante τι codd exhib
 ἐπὶ, quod tr om. Sch suadente Camo del, Pk in ἐπίσπαστον
 mutavit, ego correctum in ἔστι post οἶον inserui || συνυφές
 A^a C^a || οἶον propon A-W, ὁμοιον codd || 12 ἀραχνιῶδές P D^a.

αὐτῷ, ὅταν πνευμάτιον ᾗ, ἰστίω· ἀντὶ πηδαλίων δὲ <δύο> τῶν
 πλεκτανῶν παρακαθήσιν· ἐὰν δὲ φοβηθῇ, καταδύνει τῆς
 θαλάττης μεστῶσας τὸ ὄστρακον. περὶ δὲ γενέσεως καὶ συν- 15
 αυξήσεως τοῦ ὀστράκου ἀκριβῶς μὲν οὐπω ὥπται. δοκεῖ δ' οὐκ
 ἐξ ὁχείας γίνεσθαι, ἀλλὰ φύεσθαι ὥσπερ τᾶλλα κογχύλια.
 οὐ δῆλον δέ πω οὐδ' εἰ ἀπολυόμενος δύναται ζῆν.

Τῶν δ' ἐντόμων ζώων ἐργατικώτατά ἐστι, σχεδὸν δὲ καὶ 38
 πρὸς τᾶλλα συγκρίνεσθαι πάντα, τό τε τῶν μυρμήκων γέ- 20
 νος καὶ τὸ τῶν μελιττῶν, ἔτι δ' ἀνθρῆναι καὶ σφήκες καὶ
 πάνθ' ὥς εἰπεῖν τὰ συγγενῇ τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν ἀραχ-
 νῶν, οἳ γλαφυρώτεροι [καὶ λαγαρώτεροι] καὶ τεχνικώτεροι
 περὶ τὸν βίον. ἡ μὲν οὖν τῶν μυρμήκων ἐργασία πᾶσιν ἐστὶν
 ἐπιπολῆς ἰδεῖν, καὶ ὥς αἰεὶ μίαν ἀτραπὸν πάντες βαδίζουσι 25
 κατὰ τὴν ἀπόθεσιν τῆς τροφῆς καὶ ταμιεῖαν· ἐργάζονται γὰρ
 καὶ τὰς νύκτας τὰς πανσελήνους. τῶν δ' ἀραχνῶν καὶ τῶν 39
 φαλαγγίων ἔστι πολλὰ γένη, τῶν μὲν δητικῶν φαλαγ-
 γίων δύο, τὸ μὲν ἕτερον ὅμοιον τοῖς καλουμένοις λύκοις,
 μικρὸν καὶ ποικίλον καὶ ὄξυ καὶ πηδητικόν· καλεῖται δὲ 30
 ψύλλα· τὸ δ' ἕτερον μεῖζον, τὸ μὲν χρῶμα μέλαν, τὰ δὲ
 σκέλη τὰ πρόσθια μακρὰ ἔχον, καὶ τῇ κινήσει νωθρὸν καὶ
 βαδίζον ἡρέμα καὶ οὐ κρατερὸν καὶ οὐ πηδῶν. τὰ δ' ἄλλα

13 πνευμάτιον] πνεῦμά τι PE^a || δύο post δὲ inser A-W,
 post πλεκτ. Sch Pk || 14 ἂν PD^a || 16 αὐξήσεως D^a || δοκεῖ] sub-
 iectum intellegendum esse videtur ὁ ναυτίλος || 18 ἀποδυνόμενος
 PD^aE^a „absolutum“ tr || 19 ἐργατικώτατον ζώων ἐστί A^aC^a,
 ἐργατικώτατα ξ. ἐ PE^a, ζώων ἐργατικώτατα σχεδὸν ἐστί καὶ D^a ||
 σχεδὸν δ' <οῖον> καὶ Pk || 21 ἀνθρῆναι D^a || 22 ἀραχνῶν Sylb
 A-W, ἀραχνίων codd || 23 οἳ coniecī, οἱ codd, ξνιοι A-W || γλα-
 φυρώτατοι PE^aA^aC^a tr || λαγαρώτατοι PD^aE^aC^a tr. καὶ λ. ut
 glossema del A-W || τεχνικώτατοι D^a tr || 25 ἀτραπὸν πάντες]
 ἀνατρέποντες A^aC^a || 26 κατὰ Pk, καὶ codd || ταμιεῖαν C^a, ut
 videtur, τὰ ταμιεῖα A^a. post ταμιεῖαν Sylb Sch addunt ποιῶν-
 ται || 27 ταῖς νυξὶ ταῖς πανσελήνοισι D^a tr, ταῖς πανσελήνοισι
 C^a || ἀραχνῶν A-W, ἀραχνίων codd || 28 post ἔστι add μὲν
 PE^aA^aC^a || τῶν μὲν] τῶν δὲ C^a, τῶν μέντοι Sch, τῶν γε μὴν
 Pk || 29 μὲν] δὲ PE^a || 32 τὰ om A^a.

πάντα, ὅσα παρατίθενται οἱ φαρμακοπῶλαι, τὰ μὲν οὐδεμίαν
 623^a τὰ δ' ἀσθενῇ ποιεῖ τὴν δῆξιν. ἄλλο δ' ἐστὶ τῶν καλουμέ-
 νων λύκων γένος. τούτων μὲν οὖν τὸ μικρὸν οὐχ ὑφαίνει
 ἀράχνιον, τὸ δὲ μείζον τραχὺ καὶ φαῦλον πρὸς τῇ γῇ καὶ
 ταῖς αἵμασιαῖς· ἐπὶ τοῖς στομίοις δ' αἰεὶ ποιεῖ τὸ ἀράχνιον,
 ■ καὶ ἔνδον ἔχον τὰς ἀρχὰς τηρεῖ, ἕως ἂν ἐμπεσόν τι κινήθῃ·
 ἔπειτα προσέρχεται. τὸ δὲ ποικίλον ὑπὸ τοῖς δένδροις ποιεῖ-
 ται μικρὸν καὶ φαῦλον ἀράχνιον. ἄλλο δ' ἐστὶ τρίτον τούτων
 σοφώτατον καὶ γλαφυρώτατον· ὑφαίνει γὰρ πρῶτον μὲν
 διατεῖναν πρὸς τὰ πέρατα πανταχόθεν, εἴτα στημονίζεται
 10 ἀπὸ τοῦ μέσου (λαμβάνει δὲ τὸ μέσον ἱκανῶς), ἐπὶ δὲ τού-
 τοις ὥσπερ κρόκας ἐμβάλλει, εἴτα συνυφαίνει. τὴν μὲν οὖν
 κοίτην καὶ τὴν ἀπόθεσιν τῆς θήρας ἄλλοθι ποιεῖται, τὴν δὲ
 θήραν ἐπὶ τοῦ μέσου τηροῦσα· κάπειθ' ὅταν ἐμπέσῃ τι, κινή-
 θέντος τοῦ μέσου πρῶτον μὲν περιδεῖ καὶ περιελίττει τοῖς
 15 ἀραχνίοις, ἕως ἂν ἀχρεῖον ποιήσῃ, μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπή-
 νεγκεν ἀραμένη, καὶ ἔαν μὲν τύχῃ πεινῶσα, ἐξεχύλισεν
 (αὕτη γὰρ ἡ ἀπόλαυσις), εἰ δὲ μὴ, πάλιν ὀρμᾷ πρὸς τὴν
 θήραν, ἀκесάμενη πρῶτον τὸ διερωγός· ἔαν δέ τι μεταξὺ
 ἐμπέσῃ, πρῶτον ἐπὶ τὸ μέσον βαδίζει, κἀκεῖθεν ἐπανέρχε-
 20 ται πρὸς τὸ ἐμπεσόν ὥσπερ ἀπ' ἀρχῆς. ἔαν δέ τις λυμίνη-
 ται τοῦ ἀραχνίου, πάλιν ἄρχεται τῆς ὑφῆς καταφερομένου
 τοῦ ἡλίου ἢ ἀνατέλλοντος διὰ τὸ μάλιστα ἐν ταύταις ταῖς
 ὥραις ἐμπίπτειν τὰ θηρία. ἐργάζεται δὲ καὶ θηρεύει ἡ θή-
 λεια· ὁ δ' ἄρσεν συναναπολαύει. τῶν δ' ἀραχνῶν τῶν γλαφυ-

34 φαρμακοπωλῖται A^a et paroxyt C^a || οὐδὲ μίαν A^a
 623 a 2 τούτων conieci, τοῦτο codd, om tr. τὸ μὲν οὖν μικρὸν
 Sch || 3 παχὺ D^a || 4 στομίοις scl τῶν τραγῶν || αἰεὶ A^aC^a ||
 5 ἔχον] ἔχει A^aC^a || κινήσῃ Sch Pk e tr Gaza || 9 διατεῖναν scl
 τὸ ὑφασμα || κέρατα A^aC^a tr || 12 ἀλλαχόθι A^a || 13 ad partic
 τηροῦσα intellege ἡ ἀράχνη, quae subiecti mutatio fort ad
 fontem mutatum referenda est || τι om C^aE^a || 15 ταῦτα ἐξήνε-
 γκεν D^a, ταῦτα ἡνεγκεν P || 17 ἀπόλαυσις PE^aA^aC^a || 18 ἀκεσά-
 μενον PE^aA^aC^a | μεταξὺ secl Sch || 20 τις] τι tr || λυμίνηται
 A^a || 24 ἀραχνῶν A-W, ἀραχνίων codd.

ρῶν καὶ ὑφαινόντων ἀράχμιον πυκνὸν δύο ἐστὶ γένη, τὸ μὲν 25
 μειζον τὸ δ' ἔλαττον. τὸ μὲν οὖν μακροσκελέστερον κάτωθεν
 κρεμáμενον τηρεῖ, ὅπως ἂν μὴ φοβούμενα τὰ θηρία εὐλα-
 βῆται ἀλλ' ἐμπίπτῃ ἄνω (διὰ γὰρ τὸ μέγεθος οὐκ εὐκρυφές
 ἐστὶ), τὸ δὲ συμμετρότερον ἄνωθεν ἐπηλυγισάμενον τοῦ ἀρα-
 χμίου ὅπῃν μικράν. δύνανται δ' ἀφιέναι οἱ ἀράχμαι τὸ ἀρά- 30
 χμιον εὐθύς γενόμενοι, οὐκ ἔσωθεν ὡς ὃν περίττωμα, καθάπερ
 φησὶ Δημόκριτος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σώματος οἷον φλοιόν, ἣ τὰ
 βάλλοντα ταῖς θριξίν, οἷον αἱ ὕστριχες ... ἐπιτίθεται δὲ καὶ
 περιελίττεται καὶ τοῖς μερίζοσι ζώοις, ἐπεὶ καὶ ταῖς σαύ-
 ραις ταῖς μικραῖς ἐπιβάλλον περὶ τὸ σῶμα περιθέον ἀφίη- 623^b
 σιν, ἕως ἂν συλλάβῃ τὸ στόμα· τότε δ' ἤδη δάκνει προσ-
 ελθόν.

Καὶ περὶ μὲν τούτων τῶν ζώων τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. 40
 ἐστὶ δὲ τι γένος τῶν ἐντόμων, ὃ ἐνὶ μὲν ὀνόματι ἀνώνυμόν 5
 ἐστὶν, ἔχει δὲ πάντα τὴν μορφήν συγγενικὴν· ἐστὶ δὲ ταῦτα
 ὅσα κηριοποιά, οἷον μέλιται καὶ τὰ παραπλήσια τὴν μορ-
 φήν. τούτων δ' ἐστὶ γένη ἑννέα, ὧν τὰ μὲν ἔξ ἀγελαῖα, μέ-
 λιττα, βασιλεῖς τῶν μελιττῶν, κηφήν ὁ ἐν ταῖς μελίτταις,

26 κάτωθεν om A^a || 27 κρεμáμενον A^aC^a || 28 ἐμπίπτει
 A^a || εὐκρυφα D^a, εὐφνές A^a || 29 ἐπιλυγισάμενον PC^a, ἐπιλυγί-
 σαμεν D^a || 30 δύνανται] οὐ δύν. D^a || 31 οὐκ] ὧ οὐκ A^aC^a,
 οὐδ' D^a || ὡς δὲ] ὅσον D^a || 32 φησὶν ὁ δημ. D^a || ἣ Usener
 „sicut emittuntur pili“ tr, ἣ τὰ βάλλοντα PE^a, εἴτα βάλλονται
 A^aC^a, μεταβάλλονται D^a || 33 ὅς τριχες A^aC^a || ἐπιτίθεται Sch
 Pk e tr Gaza, περιτίθεται codd. Subiectum huius appendicis,
 nomen alicuius araneae, mygalen aviculariam magnitudine
 adaequantis, vel solum τὸ μέγιστον τῶν ἀ. γένος, intercidisse
 videtur || 34 περιελίττει PE^aA^aC^a || αὔραις A^aC^a || b 1 σῶμα
 Sundevall, στόμα codd; de simili re et dictione cf θ 488^b 26 ||
 ἀφίησιν sel ἀράχμιον || 2 τῷ στόματι A^aC^a || τὸ δ' ἤδη PE^a,
 ὃ δὴ καὶ A^a et omisso καὶ C^a || 4 μὲν] μὲν οὖν PA^a || τούτων
 om A^a || 5 ἀνώνυμον praeunte Scaligero Cs e Gaza tr, ὁμώ-
 νυμον codd || 6 πᾶσαν C^a || 7 μέλιττα P || καὶ — 8 μελιττῶν om
 A^a || 9 verba βασιλεῖς τῶν μελιττῶν om codd tr; e Gaza („reges
 arum“) in edd principes irrepsisse videntur; saltem scribi de-
 buit βασιλεὺς τ. μ. Sed, ut A-W, malim absint et haec et se-
 quentia κηφήν ὁ ἐν τ. μ. correctis numeris ἑννέα in ἐπτά et

- 10 σφῆξ ὁ ἐπέτειος, ἔτι δ' ἀνθρήνη καὶ τενθρηδών· μοναδικὰ
δὲ τρία, σειρήν ὁ μικρός, φαιός, ἄλλος σειρήν ὁ μεῖζων. ὁ
μέλας καὶ ποικίλος, τρίτος δ' ὁ καλούμενος βομβύλιος, μέ-
γιστος τούτων. οἱ μὲν οὖν μύρμηκες θηρεύουσι μὲν οὐδέν. τὰ
δὲ πεποιημένα συλλέγουσιν· οἱ δ' ἀράχνη ποιοῦσι μὲν οὐδέν
15 οὐδ' ἀποτίθενται, θηρεύουσι δὲ μόνον τὴν τροφήν· τῶν δ' ἐννέα
γενῶν τῶν εἰρημένων περὶ μὲν τῶν λοιπῶν ὕστερον λεχθήσε-
ται, αἱ δὲ μέλιται θηρεύουσι μὲν οὐδέν, αὐταὶ δὲ ποιοῦνται
καὶ ἀποτίθενται· ἔστι γὰρ αὐταῖς τὸ μέλι τροφή. δῆλον δὲ
ποιοῦσιν, ὅταν τὰ κηρία ἐπιχειρῶσιν οἱ μελιττουργοὶ ἐξαιρεῖν·
20 θυμιώμεναι γὰρ καὶ σφόδρα πονοῦσαι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ τότε
μάλιστα τὸ μέλι ἐσθλούςιν, ἐν δὲ τῷ ἄλλῳ χρόνῳ οὐ σφόδρα
ὀρῶνται, ὥς φειδόμεναι καὶ ἀποτιθέμεναι τροφῆς χάριν.
ἔστι δ' αὐταῖς καὶ ἄλλη τροφή, ἣν καλοῦσιν τινες κήρινθον·
ἔστι δὲ τοῦτο ὑποδεέστερον καὶ γλυκύτητα συκώδη ἔχον, κο-
35 μίζουσι δὲ τοῦτο τοῖς σκέλεσι καθάπερ καὶ τὸν κηρόν. ἔστι δὲ
περὶ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ τὸν βίον πολλὴ ποικιλία. ἐπει-
δὲν γὰρ παραδοθῇ αὐταῖς καθαρὸν τὸ σμῆνος, οἰκοδομοῦσι
τὰ κηρία, φέρουσαι [τῶν τ' ἄλλων ἀνθέων καὶ] ἀπὸ τῶν
δένδρων τὰ δάκρυα, ἰτέας τε καὶ πετέας καὶ ἄλλων τῶν
30 κολλωδεστάτων. τούτῳ δὲ καὶ τὸ ἔδαφος διαχρῶσιν τῶν ἄλ-
λων θηρίων ἔνεκεν· καλοῦσι δ' οἱ μελιττουργοὶ τοῦτο κόνισιν.
καὶ τὰς εἰσόδους δὲ παροικοδομοῦσιν. εἰς εὐρεῖαι ὧσιν. πλάτ-

ἔξ in τέτταρα; fort enim infra ^b 15 τῶν ἐννέα γενῶν formicae quoque et araneae sunt, etsi harum nulla iam fit mentio; at ne σειρήνες quidem postea commemorantur | 10 ἀνθρήνη PD^a || τῶν θρηδῶν A^a || μοναδικὰ A^aC^a || 11 εἶρην utrobique A^aC^a || φαλός PD^a | 17 μέλισσαι PD^aA^a || αὐταὶ A^aC^aD^a || 19 μελιττουργοὶ D^aE^a, nescio an recte ἐξαιρεῖν A^aC^aD^a || 20 γὰρ om C^a || 22 ὀρῶνται | ἐσιτῶνται? cf 624^a 26 εὐωχῶνται || 23 ταύταις A^aC^a || κήρινθον C^a, κόρινθον P || 26 βίον αὐτῶν πολυποικιλία A^a pr || 28 τῶν — καὶ seclusi; Pikkoli conjectura φέρουσαι τὸν χυμὸν τῶν ἀνθέων, etsi ad veritatem accedere videtur, violentior est || δ' A^a || 29 τὸ δάκρυον P || 31 μελιττουργοὶ A^aE^a κώνησιν P, κόνιται C^a, „commosem“ tr, κόμμωσιν e Plinio, Hesychio Sch Di Pk || 32 καὶ om A^a.

τουσι δὲ κηρία πρῶτον ἐν οἷς αὐταὶ γίνονται, εἴτ' ἐν οἷς οἱ
 καλούμενοι βασιλεῖς καὶ τὰ κηρήνια. τὰ μὲν οὖν αὐτῶν ἀεὶ
 πλάττουσι, τὰ δὲ τῶν βασιλέων ὅταν ἦ πολυγόνια, τὰ δὲ 624^a
 κηρήνια ἐὰν μέλιτος ἀφθονία ἐπισημαίνῃ. πλάττουσι δὲ
 τὰ μὲν τῶν βασιλέων πρὸς τοῖς αὐτῶν (μικρὰ δ' ἐστὶ ταῦτα),
 τὰ δὲ κηρήνια πρὸς αὐτά· ἐλάττω δ' ἐστὶ ταῦτα τῷ με-
 γέθει τῶν μελιττίων. ἄρχονται δὲ τῶν ἰστών ἄνωθεν ἀπὸ 5
 τῆς ὀροφῆς τοῦ σμήνους, καὶ κάτω συννφεῖς ποιοῦσιν ἕως τοῦ
 ἐδάφους ἰστοὺς πολλοὺς. αἱ δὲ θυρίδες καὶ αἱ τοῦ μέλιτος καὶ
 τῶν σχαδόνων ἀμφίστομοι· περὶ γὰρ μίαν βάσιν δύο θυρί-
 δες εἰσὶν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀμφικυπέλλων, ἡ μὲν ἐντὸς ἡ δ'
 ἐκτός. αἱ δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν κηρίων πρὸς τὰ σμήνη 10
 συννυφείαι, ὅσον ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς στίχους κύκλῳ, βραχεῖαι καὶ
 κεναὶ μέλιτος· πληρέστερα δὲ τῶν κηρίων τὰ μάλιστα τῷ
 κηρῷ καταπεπλασμένα. περὶ δὲ τὸ στόμα τοῦ σμήνους τὸ μὲν
 πρῶτον τῆς εἰσόδου περιαλήλιπται μίτυ· τοῦτο δ' ἐστὶ μέ-
 λαν ἱκανῶς, ὥσπερ ἀποκάθαρον αὐταῖς τοῦ κηροῦ, καὶ τὴν 15
 ὁσμὴν δριμύ, φάρμακον δ' ἐστὶ τυμμάτων καὶ τῶν τοιούτων
 ἐμπυημάτων· ἡ δὲ συνεχρῆς ἀλοιφή τούτῳ πισσόκηρος, ἀμ-
 βλύτερον καὶ ἥττον φαρμακῶδες τῆς μίτυος. λέγουσι δὲ τι-
 νες τοὺς κηρήνας κηρία μὲν πλάττειν καθ' αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ

33 δὲ] δὲ καὶ A^aC^a || αὐταὶ A^aD^a || 624 a 1 πολυγόνια
 A^aC^a || 2 ὅτ' ἂν A^a pr, ἐπ' ἂν A^a corr || ἀφθονία Sylburg, ἀφθο-
 νία codd „coria“ tr || 4 πρὸς αὐτά] καθ' αὐτά i e seorsum
 Sch, πρόσω καθ' αὐτά fort recte Pk; cf infra ^b 14 χωρὶς ||
 5 μελιττίων retinendum est, sive antedens ταῦτα explices
 „favos regum et fucorum“ sive, id quod malo, ad fucorum tan-
 tum favos referas; scribatur modo ἐλάττω δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα.
 Pk coni βασιλείων, cum ei ut aliis κηρίον cella sit || 6 συν-
 νφεῖς ποιοῦσιν ἕως Turnebus, συννφεῖς (συννηφεῖς A^a, σύννφεες D^a)
 ποιοῦσί τε ἕως (ὡς A^aC^a) codd || 7 μέλιτος καὶ αἱ Victorius
 9 ἐπὶ A-W, ἡ codd. ὥσπερ ἐπὶ τῶν Pk || 11 συννφεῖαι PE^aC^a,
 συννηφεῖαι A^a, συννφνῖαι D^a || 12 πλ. δὲ κηρίων τοῦ μέλιτος τὰ
 κηρῷ καταπεπλασμένα propon A-W. Potius exspectes πληρέ-
 στατα δὲ τῶν κ. τὰ μάλιστα κηρῷ καταπ. || 14 μίτυ et 18 μή-
 τυος A^aC^a || 16 τριμμάτων P || 17 ἐμποιημάτων A^aC^a.

20 αὐτῷ σμήνει καὶ ἐν τῷ ἐνὶ κηρίῳ μεριζομένους πρὸς τὰς με-
 λίττας, μελιτουργεῖν μέντοι οὐδέν, ἀλλὰ τρέφεσθαι τῷ τῶν
 μελιττῶν καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς νεοιτούς. διατρίβουσι δ' οἱ κη-
 φῆνες τὰ μὲν πολλὰ ἔνδον, ἐὰν δ' ἐκπετασθῶσι, προσφέ-
 ρονται ῥύβδην ἄνω πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐπιδινοῦντες αὐτοὺς καὶ
 25 ὥσπερ ἀπογυμνάζοντες· ὅταν δὲ τοῦτο δράσωσι, πάλιν εἰς-
 ελθόντες εὐωχοῦνται. οἱ δὲ βασιλεῖς οὐ πέτονται ἔξω, ἐὰν μὴ
 μετὰ ὅλον τοῦ ἔσμοῦ, οὔτ' ἐπὶ βοσκὴν οὔτ' ἄλλως. φασὶ δὲ
 καὶ ἐὰν ἀποπλανηθῇ [ὁ ἀφεσμός], ἀνιχνεύουσας μεταθεῖν ἕως
 ἂν εὕρωσι τὸν ἡγεμόνα τῇ ὁσμῇ. λέγεται δὲ καὶ φέρεσθαι
 30 αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἔσμοῦ, ὅταν πέτεσθαι μὴ δύνηται· καὶ ἐὰν
 ἀπόληται, ἀπόλλυσθαι τὸν ἀφεσμόν· ἐὰν δ' ἄρα χρόνον
 τινὰ διαμείνωσι καὶ κηρία ποιήσωσι, μέλι οὐκ ἐγγίγνεσθαι
 καὶ αὐτὰς ταχὺ ἀπόλλυσθαι. τὸν δὲ κηρὸν ἀναλαμβάνουσιν
 αἱ μέλιται ἀρριχώμεναι πρὸς τὰ βρύα ὀξέως τοῖς ἔμπρο-
 624^b σθεν ποσί· τούτους δ' ἐκμάττονσιν εἰς τοὺς μέσους, τοὺς δὲ
 μέσους εἰς τὰ βλαισὰ τῶν ὀπισθίων· καὶ οὕτω γεμισθεῖσαι
 ἀποπέτονται, καὶ δῆλαί εἰσι βαρυνόμεναι. καθ' ἑκάστην δ'
 πτῆσιν οὐ βαδίζει ἡ μέλιτα ἐφ' ἕτερα τῷ εἶδει <ἀλλ' ἐπὶ
 5 τὰ ὁμοειδῆ> ἄνθη, οἶον ἀπ' ἴου ἐπ' ἴον, καὶ οὐ θιγγάνει
 ἄλλου γε, ἕως ἂν εἰς τὸ σμήνος εἰσπετασθῇ. ὅταν δ' εἰς

20 ἐνὶ om A^aC^a tr || 21 μελιτουργεῖν PA^aC^a || τὸ PD^a || 24 ῥύ-
 δην A^aC^a tr || 25 δράσει A^a || 27 ἄλλως] ἄλλοσε? „ad aliud“ tr ||
 28 ὁ ἀφεσμός] ὁ αὐτῶν ἔσμός A^aC^a tr; haec verba ut perversum
 glossema seclusi, quia potius desideres ὁ βασιλεὺς ἀπὸ
 τοῦ ἔσμοῦ (vel ἀφ' ἔσμοῦ), τὰς μελίττας. „et si cum pergunt rex
 ipse forte aberravit“ (Gaza, unde A-W quoque ἐν ἀφεσμῷ vel
 ἀπὸ τοῦ ἔσμοῦ malunt; cf Aelian h a 5, 10 || μεταθεῖναι ὡς
 A^a || 30 αὐτὴν D^a || 31 ἀπόληται A^aD^a || ἀπολύεσθαι αὐτῶν τὸν
 ἔσμόν A^a, ἀπολλύεσθαι τὸν αὐτῶν ἔσμόν C^a tr || 32 κηρία οὐ
 π. D^a || 33 ἀπολλύεσθαι A^a, ἀπολλύεσθαι C^a || ἀναλαμβάνουσαι
 A^a || 34 ἀρριχώμεναι A^aC^a tr, ἀρνόμεναι D^a, ἀναρριχώμεναι Cs
 Sch, ἀρριχώμεναι coni Bonitz || τοῖς] πρὸς τοῖς D^a || ἔμπροσθεν
 C^a || b 1 αἰμάττονσιν D^a || 2 χωσθεῖσαι D^a, σθεῖσαι P^E, βια-
 σθεῖσαι Ald pr | 3 εἰσι] δέ εἰσι D^a || 4 verba inserta adieci
 6 εἰσπετασθῇ in ras D^a, at εἰσπετασθῇ. ὅταν δ' εἰς τὸ σμ. om

τὸ σμήνος ἀφίκωνται, ἀποσεύονται, καὶ παρακολουθοῦσιν
ἐκάστη τρεῖς ἢ τέταρες. τὸ δὲ λαμβανόμενον οὐ ῥᾷδιόν
ἐστὶν ἰδεῖν· οὐδὲ τὴν ἐργασίαν ὄντινα τρόπον ποιοῦνται,
οὐκ ὁπταί· τοῦ δὲ κηροῦ ἡ ἀνάληψις τεθεώρηται ἐπὶ τῶν 10
ἐλαιῶν, διὰ πυκνότητα τῶν φύλλων ἐν ταύτῳ διαμενουσῶν
πλείω χρόνον. μετὰ δὲ τοῦτο νεοττεύουσιν. οὐδὲν δὲ κωλύει
ἐν τῷ αὐτῷ κηρίῳ εἶναι νεοττοὺς καὶ μέλι καὶ κηφῆνας.
ἐὰν μὲν οὖν ὁ ἡγεμὼν ξῆ, χωρὶς φασὶ τοὺς κηφῆνας γίγνε-
σθαι, εἰ δὲ μή, ἐν τοῖς τῶν μελιττῶν κυττάροις γεννᾶσθαι 15
ὑπὸ τῶν μελιττῶν, καὶ γίγνεσθαι τούτους θυμικωτέρους· διὸ
καὶ καλεῖσθαι κεντρωτοὺς, οὐκ ἔχοντας κέντρον, ἀλλ' ὅτι βού-
λονται μὲν οὐ δύνανται δὲ βάλλειν. εἰσὶ δὲ μερίζους οἱ τῶν
κηφήνων κύτταροι. ἀναπλάττουσι δ' ὅτε μὲν καὶ αὐτὰ καθ'
αὐτὰ τὰ κηρία τὰ τῶν κηφήνων, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δ' ἐν τοῖς 20
τῶν μελιττῶν· διὸ καὶ ἀποτέμνουσιν. εἰσὶ δὲ γένη τῶν με-
λιττῶν πλείω, καθάπερ εἴρηται πρότερον, δύο μὲν ἡγεμό-
νων, ὁ μὲν βελτίων πυρρός, ὁ δ' ἕτερος μέλας καὶ ποικι-
λώτερος, τὸ δὲ μέγεθος διπλάσιος τῆς χρηστῆς μελίττης· ἡ
δ' ἀρίστη μικρά, στρογγύλη καὶ ποικίλη, ἄλλη μακρά, 25
ὁμοία τῇ ἀνθρήνῃ. ἕτερος ὁ φῶρ καλούμενος, μέλας, πλα-
τυγᾶστωρ. ἔτι δ' ὁ κηφήν· οὗτος μέγιστος πάντων, ἄκεντρος
δὲ καὶ νωθρός. διαφέρουσι δ' αἱ γιγνόμεναι τῶν μελιττῶν αἵτ'
ἀπὸ τῶν τὰ ἡμέρα νεμομένων καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ὄρεινά· εἰσὶ
γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν ὕλονόμων δασύτεραι καὶ ἐλάττους καὶ ἐρ- 30
γατικώτεραι καὶ χαλεπώτεραι. αἱ μὲν οὖν χρησταὶ μέλιται

PE^a A^a C^a. retinet tr || 7 ἀποσεύοντα A^a C^a || 8 ἐκάστοτε P || 9 οὐδὲ] οὐ δὲ A^a C^a, ἢ D^a „neque“ tr || ὅτινα] τίνα D^a, ἢ τινὰ PA^a C^a || 11 φύλλων] βρύων fort recte A-W || 12 τοῦτο δὲ A^a || 13 αὐτῷ om PE^a || κηρῷ PD^a C^a, καιρῷ A^a, „favo“ tr || 15 γενέσθαι A^a C^a || 17 κέντρον om codd, add ut videtur Grynaeus || ἄλλο A^a pr C^a tr || 20 τὰ ante τῶν om A^a || ἐπὶ om A^a C^a E^a || 22 πρότερον i e ξιε 553^a 25 || δύο ὁ μὲν ἡγεμὼν ὢν ὁ A^a C^a || 23 μὲν] δὲ A^a || 24 verba ἡ δ' ἄρ. μικρά κτλ. repetita sunt e ξιε 553^b 8 || 26 ἀνθρήνη A^a C^a, ἀνθρίνη D^a || ὁ ἕτερος ὁ A^a || 27 ἔτι om A^a C^a || 30 γὰρ] δὲ A^a C^a || 31 αἱ om A^a pr C^a.

ἐργάζονται τὰ τε κηρία δμαλὰ καὶ τὸ ἐπιπολῆς κάλυμμα
 πᾶν λείον, ἔτι δ' ἐν εἶδος τοῦ κηρίου, οἶον ἅπαν μέλι ἢ νεοτ-
 τοὺς ἢ κηφήνας· ἐὰν δὲ συμβῇ ὥστ' ἐν τῷ αὐτῷ κηρίῳ ἅπαντα
 35 ποιεῖν αὐτάς, ἔσται ἐφεξῆς ἐν εἶδος εἰργασμένον δι' ἀνταλ-
 625^a λαγῆς. αἱ δὲ μακραί τὰ τε κηρία ποιοῦσιν ἀνώμαλα καὶ τὸ
 κάλυμμα ἀνωδηκός, ὅμοιον τῷ τῆς ἀνθρήνης. ἔτι δὲ τὸν
 γόνον καὶ τᾶλλα τεταγμένα ὥς ἂν τύχη· γίνονται δ' ἐξ
 αὐτῶν οἷ τε πονηροὶ ἡγεμόνες καὶ κηφήνες πολλοὶ καὶ οἱ
 5 φῶρες καλούμενοι, μέλι δ' ἢ πάνυ βραχὺ ἢ οὐδέν. ἐπικά-
 θηνται δ' ἐπὶ τοῖς κηρίοις αἱ μέλιτται καὶ συμπέττουσιν·
 ἐὰν δὲ τοῦτο μὴ ποιῶσι, φθείρεσθαί φασι τὰ κηρία καὶ
 ἀραχνιοῦσθαι. καὶ ἐὰν μὲν τὸ λοιπὸν δύνωνται κατέχειν ἐπι-
 καθήμεναι, τοῦθ' ὥσπερ ἔκβρωμα γίνεταί, εἰ δὲ μὴ, ἀπόλ-
 10 λυταὶ ὅλα. γίνεταί δὲ σκολήκια ἐν τοῖς φθειρομένοις, ἃ
 πτερούμενα ἐκπέταται. καὶ τὰ πίπτοντα δὲ τῶν κηρίων ὀρθοῦ-
 σιν αἱ μέλιτται, καὶ ὑφιστάσιν ἐρείσματα, ὅπως ἂν δύνων-
 ται ὑπιέναι· ὅταν γὰρ μὴ ἔχωσιν ὁδὸν ἢ προσπορεύσονται, οὐ
 προσκαθίζουσιν, εἴτ' ἀραχνιοῦται. τοῦ δὲ φωρὸς καὶ κηφήνος
 15 γενομένων οὐδέν ἐστιν ἔργον, τὰ δὲ τῶν ἄλλων βλάπτουσιν.
 ἀλίσκόμενοι δὲ θνήσκουσιν ὑπὸ τῶν χρηστῶν μελιττῶν. κτεί-
 νουσι δ' αὐταὶ σφόδρα καὶ τῶν ἡγεμόνων τοὺς πολλούς, καὶ
 μᾶλλον τοὺς πονηρούς, ἵνα μὴ πολλοὶ ὄντες διασπῶσι τὸν
 ἔσμόν. κτείνουσι δὲ μάλιστα, ὅταν μὴ πολύγονον ἢ τὸ σμῆ-

32 ἐπὶ πολῆς A^a || 33 ἔστι PD^aE^aC^a tr || 34 ἂν PD^a 35 ποιεῖν]
 εἶναι Ald Cs || αὐτάς hausi e tr „ipsas“, τὰς χρ. μελίττας in-
 tellogens: αὐτά codd, ταῦτα Sch || ἐν A^a || ἀνταλλαγῆς coni.
 ἀντλίας codd aperte corruptum. διανταίως Pk, δι' ἄ. om tr ||
 625 a 1 μικραί D^a || 2 ἀνωδικός C^a || ἀνθρήνης PD^a || 3 τᾶλλα
 οὐ τεταγμένα ἄλλ' ὥς Ald edd omnes praeter A-W || 4 αὐτῆς
 A^a || πολλοὶ κηφήνες PA^aC^a || 5 δ' ἢ] δὴ A^a pr C^aE^a, δὲ PD^a
 tr || 6 ἐπὶ] ἐν D^a || συμπέττουσι C^a || 9 ἔκβρωμα A^a, ἔκβρωμα Sch
 „putredo“ tr „abortus“ Gaza || δὲ om C^a | ἀπόλλυνται D^a ||
 11 πτεροῦμενα A^a pr || δὲ τῶν δὲ κηρίων A^a pr || 12 ἐρείσματα
 PE^aA^aC^a || ἂν om PD^a || 13 προσπορεύονται D^a || 14 καὶ τοῦ
 κηφ. omnes ante Bk edd || κηφήνου A^a || 15 γενομένου A^aC^a ||
 ἔστιν] δὴ C^a, δεῖ A^a || 18 μὴ om C^a πολλοὶ ὄντες] πονηροὶ ὥσι καὶ A^a.

νος μηδὲ ἀφέσεις μέλλωσι γίνεσθαι· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς 20
 καιροῖς καὶ τὰ κηρία διαφθείρουσι τὰ τῶν βασιλέων, ἐὰν ἢ
 παρεσκευασμένα, ὡς ἐξαγωγέων ὄντων. διαφθείρουσι δὲ καὶ
 τὰ τῶν κηφήνων, ἐὰν ὑποφαίνῃ ἀπορία μέλιτος καὶ μὴ
 εὐμελιτῇ τὰ σμήνη· καὶ τοῖς ἐξαιρουῦσι περὶ τοῦ μέλιτος τότε
 μάχονται μάλιστα, καὶ τοὺς ὑπάρχοντας τῶν κηφήνων ἐκ- 25
 βάλλουσι, καὶ πολλάκις ὀρῶνται ἐν τῷ τεύχει ἀποκαθήμενοι.
 πολεμοῦσι δὲ σφόδρα αἱ μικραὶ τῷ γένει τῷ μακρῷ, καὶ
 πειρῶνται ἐκβάλλειν ἐκ τῶν σμηνῶν· κὰν ἐπικρατήσωσι,
 τοῦτο δοκεῖ ὑπερβολῇ γίνεσθαι ἀγαθὸν σμήνος. αἱ δ' ἕτε-
 ραι ἂν γένωνται αὐταὶ ἐφ' ἑαυτῶν, ἀρογοῦσί τε καὶ τελέως 30
 οὐδὲν ποιοῦσιν ἀγαθόν, ἀπόλλυνται δὲ καὶ αὐταὶ πρὸ τοῦ φθι-
 νοπώρου. ὅσας δὲ κτείνουσιν αἱ χρησταὶ μέλιτται, πειρῶνται
 μὲν ἕξω τοῦ σμήνους τοῦτο πράττειν· ἐὰν δ' ἕσω τις ἀποθάνῃ,
 ἐξάγουσιν ὁμοίως. οἱ δὲ φῶρες καλούμενοι κακουργοῦσι μὲν
 καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς κηρία, εἰσέρχονται δέ, ἐὰν λάθωσι, καὶ 625^b
 εἰς τὰ ἀλλότρια· ἐὰν δὲ ληφθῶσι, θνήσκουσιν. ἔργον δ' ἐστὶ
 λαθεῖν· ἐπὶ τε γὰρ εἰσόδῳ ἐκάστη φύλακὲς εἰσιν, αὐτός τ'
 ἐὰν εἰσελθὼν λάθῃ, διὰ τὸ ὑπερπεπληῆσθαι οὐ δύναται πέτε-
 σθαι, ἀλλὰ πρὸ τοῦ σμήνους κυλίνεται, ὥστ' ἔργον ἐστὶν αὐτῷ 5
 ἐκφυγεῖν. οἱ δὲ βασιλεῖς αὐτοὶ μὲν οὐχ ὀρῶνται ἕξω ἄλλως
 ἢ μετ' ἀφέσεως· ἐν δὲ ταῖς ἀφέσεσιν αἱ λοιπαὶ περὶ τοῦτον
 συνεσπειραμέναι φαίνονται. ὅταν δ' ἄφεςις μέλλῃ γίνε-
 σθαι, φωνὴ μονῶτις καὶ ἴδιος γίνεταί ἐπὶ τινος ἡμέρας, καὶ
 πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὀλίγαι πέτονται περὶ τὸ σμήνος· 10
 εἰ δὲ γίνεταί καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν ταύταις, οὐκ ὥπται πω διὰ

21 ἂν D^a || 23 ὑποφαίνῃ] ἢ D^a || ἀπομοιρία A^aC^a || μὴ εὐ-
 μέλιττα σμήνη C^a, μὴ οὐ μέλιτα σμῆνα A^a, μὴ εὐμελιτῇ τὰ
 σμήνη D^a || 24 ἐξαίρουσι A^aD^a || 25 ἐνυπάρχοντας omnes ante
 Bk edd || 26 ἀποκαθήμενοι A-W e Gaza, ἀποκαθήμεναι codd
 27 αἱ om A^a || 29 ὑπερβολῇ γίνεσθαι] ὑπερβαλέσθαι A^a || 30 αὐ-
 ται A^a pr C^aD^a || 34 κακουργοῦσι] καὶ κακουργοῦσι A^aC^a
 b 1 καὶ ante εἰς om A^a || 2 ληφθῶσιν] ληφθῶσιν εἰς τὰ ἀλλό-
 τρια PD^a || 4 ὑπερπλησθῆναι D^a || 7 τούτων C^a || 11 πω] οὐπω
 codd.

τὸ μὴ ῥάδιον εἶναι. ὅταν δ' ἀθροισθῶσιν, ἀποπέτονται καὶ
χωρίζονται καθ' ἕκαστον τῶν βασιλέων αἱ ἄλλαι· ἐὰν δὲ
τύχῳσιν ὀλίγαι πολλαῖς ἐγγὺς καθεζόμεναι, μετανίστανται
15 αἱ ὀλίγαι πρὸς τὰς πολλὰς, καὶ τὸν βασιλέα ὃν ἀπέλιπον,
ἐὰν συνακολουθήσῃ, διαφθείρουσιν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἀπό-
λειψιν καὶ ἄφεσιν τοῦτον συμβαίνει γίνεσθαι τὸν τρόπον.
εἰσὶ δ' αὐταῖς τεταγμέναι ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων, οἷον αἱ μὲν
ἀνθοφοροῦσιν, αἱ δ' ὕδροφοροῦσιν, αἱ δὲ λεαίνουσι καὶ κατορ-
20 θοῦσι τὰ κηρία. φέρει δ' ὕδωρ, ὅταν τεκνοτροφῇ. πρὸς σάρκα
δ' οὐδενὸς καθίζει, οὐδ' ὀψοφαγεῖ. χρόνος δ' αὐταῖς οὐκ
ἔστιν εἰθισμένος ἀφ' ὅτου ἄρχονται ἐργάζεσθαι· ἀλλ' ἐὰν
τὰπιτήδεια ἔχῳσι καὶ εὖ διαγῶσι, μᾶλλον ἐν ἔσθῃ τοῦ ἔτους
ἐγχειροῦσι τῇ ἐργασίᾳ, καὶ ὅταν εὐδία ᾖ, συνεχῶς ἐργά-
25 ζονται. καὶ εὐθύς δὲ νέα οὖσα, ὅταν ἐκδύῃ, ἐργάζεται τρι-
ταῖα, ἐὰν ἔχῃ τροφήν. καὶ ὅταν ἐσμὸς προκάθῃται, ἀποτρέ-
πονται εἶναι ἐπὶ τροφήν, εἰτ' ἐπανέρχονται πάλιν. ἐν δὲ
τοῖς εὐθινοῦσι τῶν σμηνῶν ἐκλείπει ὁ γόνος τῶν μελιττῶν
περὶ τετταράκονθ' ἡμέρας μόνον τὰς μετὰ χειμερινὰς τρο-
30 πὰς. ἐπειδὰν δ' ἠϋξημένοι ᾧσιν οἱ νεοττοί, τροφήν αὐτοῖς
παραθεῖσαι καταχρoίουσιν· ὅταν δ' ᾖ δυνατός, αὐτὸς διελὼν
τὸ κάλυμμα ἐξέρχεται. τὰ δὲ γινόμενα θηρία ἐν τοῖς σμή-
νεσι καὶ λυμαινόμενα τὰ κηρία αἱ μὲν χρησταὶ μέλιται
ἐκκαθαίρουσιν, αἱ δ' ἕτεραι διὰ κακίαν περιορῶσιν ἀπολλύ-
626^a μενα τὰ ἔργα. ὅταν δὲ τὰ κηρία ἐξαίρῳσιν οἱ μελιττουργοί,

12 ἀποπέτανται PE^aA^aC^a || 13 αἱ ἄλλαι | i e ceterae apes, quae non sunt reges; non est quod mutes αἱ ἀγέλαι vel simile quid. at αἱ δ' ἄλλαι ἐὰν (κἂν A^a, τύχῳσιν A^aC^a „aliae autem si non contigerint“ tr. διάδηλαι· ἐὰν δὲ πη, τυχ. Pk || 19 αἱ δ' ὕδροφοροῦσιν om PD^a || 21 ὀψοφαγεῖ A^a || 22 ἐνστάζεσθαι A^aC^a || 23 ἔχῃ, PE^aA^aC^a || εὐδία ᾧσι D^a || 25 ἐκδοίῃ A^a || τριταῖα C^a || 26 ἀποπέτονται D^a || 28 εὐθινοῦσι A^aC^a, εὐθιροῦσι cett || γόνος | πόνος Sch Pk, falso || 30 ἐὰν PC^a || ἠϋξημένοι A^a || 31 παραθεῖσαι A^a || κατακλείουσιν D^a tr || ἀδύνατος PE^aA^aC^a tr || 33 καὶ | καὶ τὰ iidem || 34 ἀπολελυμμένα A^a || 626 a 1 ἔργα αὐτῶν. ὅταν A^aC^a || ἐξαίρῳσι A^aC^aD || μελιττουργοί D^a.

ἀπολείπουσιν αὐταῖς τροφήν διὰ χειμῶνος, ἢ ἔαν μὲν διαρκῆς ἦ, σώζεται τὸ σμῆνος, εἰ δὲ μή, ἔαν μὲν χειμῶν ᾗ, αὐτοῦ θνήσκουσιν, εὐδιῶν δ' οὐσῶν ἐκλείπουσι τὸ σμῆνος. τροφή δὲ χρῶνται μέλιτι καὶ θέρους καὶ χειμῶνος· τίθενται δὲ καὶ 5 ἄλλην τροφήν ἐμφερῇ τῷ κηρῷ τὴν σκληρότητα, ἣν ὀνομάζουσι τινες σανδαράκην. ἀδικοῦσι δ' αὐτὰς μάλιστα οἱ τε σφηκες καὶ οἱ αἰγίθαλοι καλούμενοι τὰ ὄρνεα, ἔτι δὲ χελιδὼν καὶ μέροψ. θηρεύουσι δὲ καὶ οἱ τελματιαῖοι βάτραχοι πρὸς τὸ ὕδωρ αὐτὰς ἀπαντώσας· διόπερ καὶ τούτους οἱ με- 10 λισσεῖς ἐκ τῶν τελμάτων, ἀφ' ὧν ὑδρεύονται αἱ μέλιτται, θηρεύουσι, καὶ τὰς σφηκίας καὶ τὰς χελιδονίας τὰς πλησίον τῶν σμηνῶν ἐξαιροῦσι, καὶ τὰς τῶν μερόπων νεοττίας. οὐδὲν δὲ φεύγουσι τῶν ζῴων ἄλλ' ἢ ἑαυτάς. ἡ δὲ μάχη αὐτῶν ἐστὶ καὶ πρὸς ἑαυτάς καὶ πρὸς τοὺς σφήκας· καὶ ἔξω μὲν 15 οὔτε ἀλλήλας ἀδικοῦσιν οὔτε τῶν ἄλλων οὐδέν, τὰ δὲ πρὸς τῷ σμήνῃ ἀποκτείνουσιν, ὧν ἂν κρατήσωσιν. αἱ δὲ τύπτουσαι ἀπόλλυνται διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ κέντρον ἄνευ τοῦ ἐντέρου ἐξαιρεῖσθαι <ἀλλ' οὐκ αἰ>· πολλάκις γὰρ σώζεται, ἔαν ὁ πληγεὶς ἐπιμελῇται καὶ τὸ κέντρον ἐκθλήψῃ· τὸ δὲ κέντρον ἀπο- 20 βαλοῦσα ἡ μέλιττα ἀποθνήσκει. κτείνουσι δὲ βάλλουσαι <καὶ> τὰ μεγάλα τῶν ζῴων, οἷον ἵππος ἥδη ἀπέθανεν ὑπὸ μελιττῶν. ἥκιστα δὲ χαλεπαίνουν οἱ ἡγεμόνες καὶ τύπτουσιν. τὰς δ' ἀποθνησκούσας τῶν μελιττῶν ἐκκομίζουσιν ἔξω, καὶ τᾶλλα δὲ καθαριώτατόν ἐστὶ τὸ ζῶον· διὸ καὶ τὸ περιττώμα πολλάκις 25 ἀφῴσιν ἀποπετόμεναι, διὰ τὸ δυσῶδες εἶναι. δυσχεραίνουσι

2 χειμῶνα καὶ ἔαν μὲν διαρκῆς D^a tr || διαρκὲς ἦ P, διαρκέση A^aC^a || 7 αἰ PA^aC^a || 8 αἰγίθαλοι A^aC^a, αἰγίθαλλοι P || 12 σφηκίας ? || χελιδονίας A-W, χελιδόνας codd || 13 ἐξαιροῦσι A^aC^aD^a || νεοττίας codd || 15 καὶ om PE^aA^aC^a || αὐτάς PE^aA^aC^a || πρὸς om PE^aA^aC^a || 16 τὰς D^a || 19 verba ἄλλ' οὐκ αἰ supplevi respiciens sequentia. „emittere multis vel saepe enim“ tr || 20 ἀποβαλοῦσι A^a, ἀποβάλλουσα PD^aE^a || 21 ἡ — βάλλουσαι om A^aC^a || καὶ add edd ante Bekkerum || 22 οἷον om P || 25 καθαριώτατον E^a, καθαρώτατόν PA^aC^a || τῶν ζῴων PE^aA^aC^a || διὸ καὶ] δι' οὓς A^a pr || 26 ἀφίησιν PA^a pr C^a.

δ' ὥσπερ εἴρηται, ταῖς δυσώδεσιν ὁσμαις καὶ ταῖς τῶν μύ-
ρων· διὸ καὶ τοὺς χρωμένους αὐτοῖς τύπτουσιν. ἀπόλλυνται δὲ
διὰ τ' ἄλλα συμπτώματα, καὶ ὅταν οἱ ἡγεμόνες πολλοὶ
30 γενόμενοι ἕκαστος αὐτῶν μέρος ἀπαγάγῃ. ἀπόλλυσι δὲ καὶ
ὁ φρυγὸς τὰς μελίττας· ἐπὶ τὰς εἰσόδους γὰρ ἔλθων φρυγᾶ
τε καὶ ἐπιτηρῶν ἐκπετομένης κατεσθίει· ὑπὸ μὲν οὖν τῶν
μελιττῶν οὐδὲν δύναται κακὸν πάσχειν, ὁ δ' ἐπιμελόμενος
626^b τῶν σμηνῶν κτείνει αὐτόν. τὸ δὲ γένος τὸ τῶν μελιττῶν ὃ
εἴρηται ὅτι πονηρόν τε καὶ τραχέα τὰ κηρία ἐργάζεται, εἰσὶ
τινες τῶν μελιττουργῶν οἳ φασὶ μάλιστα τὰς νέας τοῦτο ποι-
εῖν δι' ἀνεπιστημοσύνην· νέαι δ' εἰσὶν αἱ ἐπέτειοι. οὐχ ὁμοίως
5 δ' οὐδὲ κεντοῦσιν αἱ νέαι· διὸ οἱ ἔσμοι φέρονται· εἰσὶ γὰρ
νέων μελιττῶν. ὅταν δ' ὑπολίπῃ τὸ μέλι, τοὺς κηφῆνας ἐκ-
βάλλουσι, καὶ παραβάλλουσι σῦκα καὶ τὰ γλυκέα αὐταῖς.
τῶν δὲ μελιττῶν αἱ μὲν πρεσβύτεραι εἶσω ἐργάζονται καὶ
δασεῖαί εἰσι διὰ τὸ εἶσω μένειν, αἱ δὲ νέαι ἔξωθεν φέ-
10 ρουσι καὶ εἰσι λειότεραι. καὶ τοὺς κηφῆνας δ' ἀποκτείνουσιν,
ὅταν μηκέτι χωρῇ αὐταῖς ἐργαζομέναις· εἰσὶ δ' ἐν μυχῶ τοῦ
σμήνους. ἤδη δὲ νοσήσαντός τινος σμήνους ἦλθόν τινες ἐπ'
ἀλλότριον, καὶ μαχόμεναι νικῶσαι ἔξέφερον τὸ μέλι· ἐπεὶ
δ' ἀπέκτεινεν ὁ μελιττουργός, οὕτως ἐπεξῆσαν αἱ ἕτεραι καὶ
11 ἡμύνοντο, καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔτυπον. τὰ δὲ νοσήματα
ἐμπίπτει μάλιστα εἰς τὰ εὐθινοῦντα τῶν σμηνῶν, ὃ τε κα-
λούμενος κληρός· τοῦτο δὲ γίγνεται ἐν τῷ ἐδάφει σκολήκια μι-

27 ὥσπερ εἴρηται i e 623^b 20 || 30 ἀπαγάγῃ πη (ποι incert C^a)· ἀπόλλυσι P^aE^aA^aC^a || 31 φρυγὸς A^a „syriinis“ („ferinis“ Fes) tr, γρυγὸς Ael h a l 58 || φρύσαι A^a || 33 οὐδὲν δ. κ. π. codd omnes || ἐπιμελόμενος A^a || b 1 τὸ δὲ] διὰ τὸ A^aC^a tr 2 εἴρηται i e 625^a 1 || τραχεῖα A^aC^a || ἀπεργάζεται A^a || εἰσὶ δὲ τινες A^aC^a tr || 3 μελιττουργῶν D^aE^a || τὰς νέας μάλιστα A^a 5 δ' οὐδὲ] δὲ D^a || οἱ om A^a || 6 κηφῆνας A^a || 7 σῦκα C^a 8 μελισσῶν codd || εἶσω] τὰ εἶσω P^aA^aC^a. articulum del iam Sch || 9 μένειν] μὲν εἶναι A^aC^a || ἔξωθεν] ἔ. μὲν A^a || 11 δ'] γὰρ P^aD^aE^aC^a tr || 14 μελιττουργός E^a || 16 ἐκπίπτει C^a || μᾶλλον εἰς τὰ εὐθινοῦντα A^a || 17 κληρός tr, σκληρός A^aC^a, σκληρός D^aE^a et postposito 16 καλούμενος P || τοῦτο] τότε A^a re || δὲ om P^aE^aA^a.

κρά, ἀφ' ὧν ἀνῃξανόμενων ὥσπερ ἀράχνια κατίσχει ὕλον τὸ
 σμήνος, καὶ σήπεται τὰ κηρία· ἄλλο δὲ νόσημα οἶον ἀργία
 τις γίγνεται τῶν μελιττῶν καὶ δυσωδία τῶν σμηνῶν. νομὴ 20
 δὲ ταῖς μελιτταις τὸ θύμον· ἄμεινον δὲ τὸ λευκὸν τοῦ
 ἐρυθροῦ. τόπος δ' ἐν τῷ πνίγει μὴ ἀλειινός, ἐν δὲ τῷ χει-
 μῶνι ἀλειινός. νοσοῦσι δὲ μάλιστα, ὅταν ἐρυσιβώδη ἐργά-
 ζονται ὕλην. ὅταν δ' ἄνεμος ἢ μέγας, φέρουσι λίθον ἐφ'
 ἑαυταῖς ἔρμα πρὸς τὸ πνεῦμα. πίνουσι δ', ἂν μὲν ἢ ποτα- 25
 μὸς πλησίον, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν, θέμεναι τὸ
 ἄχθος πρῶτον· ἐὰν δὲ μὴ ἢ, ἐτέρωθεν πίνουσαι ἀνεμοῦσι
 τὸ μέλι, καὶ αὐθις ἐπ' ἔργον πορεύονται. τῇ δὲ τοῦ μέλιτος
 ἐργασίᾳ διττοὶ καιροὶ εἰσιν, ἕα καὶ μετόπωρον· ἥδιον δὲ
 καὶ λευκότερον καὶ τὸ σύνολον κάλλιόν ἐστι τὸ ἐαρινὸν 30
 τοῦ μετοπωρινοῦ. μέλι δὲ κάλλιστον γίγνεται ἐκ νέου κηροῦ
 καὶ ἐκ μόσχου· τὸ δὲ πυρρὸν αἰσχιον διὰ τὸ κηρίον· δια-
 φθίρεται γὰρ ὥσπερ οἶνος ὑπ' ἀγγείου· διὸ δεῖ ξηραίνειν
 αὐτό. ὅταν δὲ τὸ θύμον ἀνθῇ καὶ πληρες γίγνηται τὸ κηρίον, 627^a
 οὐ πῆγνυται τοῦτο. ἔστι δὲ καλὸν τὸ χρυσοειδές· τὸ δὲ λευ-
 κὸν οὐκ ἐκ θύμου εἰλικρινοῦς, ἀγαθὸν δὲ πρὸς ὀφθαλμοὺς καὶ
 ἔλκη. τοῦ δὲ μέλιτος τὸ μὲν ἀσθενὲς αἰεὶ ἄνω ἐπιπολάζει,
 ὃ δεῖ ἀφαιρεῖν, τὸ δὲ καθαρόν κάτω. ὅταν δ' ἡ ὕλη ἀνθῇ, 5
 κηρὸν ἐργάζονται· διὸ ἐκ τοῦ σίμβλου τότ' ἐξαιρετέον τὸν
 κηρόν· ἐργάζονται γὰρ εὐθύς. ἀφ' ὧν δὲ φέρουσιν, ἔστι

18 ἀνῃζαμένων P, ἀνῃζανόμενον A^a || 21 τῶν μελιττῶν PD^aE^a.
 θύμον C^a || 22 ἐν] ἐν τε D^a || ἐν δὲ] καὶ ἐν A^aC^aE^a. ἐν — 23
 ἀλειινός om P || 24 μέγαν A^a || 25 ἑαυτοῖς A^aD^a || 26 οὐδαμοῖς
 A^a pr || 27 πιοῦσαι Pk auctore Schneidero, qui πιοῦσαι καὶ
 ἀνελοῦσαι τὸ μέλι αὐθις ἐπ' ἔργον π. scribendum censet ||
 28 ἐπ' ἔργον ἐνθὺς P. αὐθις Sch Pk e tr, ἐνθὺς codd || 29 δὲ
 om A^a pr C^a || 30 κάλλιόν] καὶ λεῖον C^a, λεῖον A^a || 31 κάλλιστον
 D^a tr Sch Pk, κάλλιον ceteri || ἐκ] τὸ ἐκ A^a || κηρίου propon
 A-W e tr; potius exspectes ἐν νέῳ κηρῷ καὶ ἐν μόσχῳ ||
 627 a 1 et 9 θύμον C^aD^a || γένηται tr || 2 πῆγνυται PE^a || τὸ
 χρυσ.] exspectes καὶ χρυσ. || 3 ὀφθαλμὸν A^a || 4 et 5 ἄνω et
 κάτω C^a || 6 ἐξαιρετέον τὰ κηρία· ἐ. γ. αὐθις volunt A-W:
 magis interpretatio quam emendatio.

- τάδε, ἀτρακτυλλίς, μελίλωτον, ἀσφόδελος, μυροίνη, φλεώς, ἄγνος, σπάρτον. ὅταν δὲ τὸ θύμον ἐργάζωνται, ὕδωρ μι-
 10 γνύουσι πρὶν τὸ κηρίον καταλείφειν. ἀφοδεύουσι δ' αἱ μέλιτ-
 ται πᾶσαι ἢ ἀποπετόμεναι, ὥσπερ εἴρηται, ἢ εἰς ἓν κηρίον.
 εἰσὶ δ' αἱ μικραὶ ἐργάτιδες μᾶλλον τῶν μεγάλων, ὥσπερ
 εἴρηται, ἔχουσι δὲ τὰ πτερὰ περιτετριμμένα καὶ χροιάν
 15 ὡσπερ γυναιῖκες ἀργαί. δοκοῦσι δὲ χαίρειν αἱ μέλιτται καὶ
 τῷ κρότῳ, διὸ καὶ κροτοῦντές φασιν ἀθροίζειν αὐτὰς εἰς τὸ
 σμῆνος ὀστράκοις τε καὶ ψήφοις· ἔστι μέντοι ἄδηλον ὅλως
 εἴ τι ἀκούουσιν, καὶ πότερον δι' ἡδονὴν τοῦτο ποιοῦσιν ἢ διὰ
 φόβον. ἐξελαύνουσι δὲ καὶ τὰς ἀργὰς αἱ μέλιτται καὶ τὰς
 20 μὴ φειδομένας. διήρηνται δὲ τὰ ἔργα, ὥσπερ εἴρηται πρό-
 τερον, καὶ αἱ μὲν γόνον ἐργάζονται, αἱ δὲ τὸ μέλι, αἱ δ'
 ἐριθάκη· καὶ αἱ μὲν πλάττουσι κηρία, αἱ δ' ὕδωρ φέρουσιν
 εἰς τοὺς κυττάρους καὶ μιγνύουσι τῷ μέλιτι, αἱ δ' ἐπ' ἔργον
 ἔρχονται. ὁρθοῖαι δὲ σιωπῶσιν, ἕως ἂν μία ἐγείρῃ βομβή-
 25 σασα δις ἢ τρίς· τότε δ' ἐπ' ἔργον ἀθροαί πέτονται, καὶ
 ἐλθοῦσαι πάλιν θορυβοῦσι τὸ πρῶτον, κατὰ μικρὸν δ' ἤττον,
 ἕως ἂν μία περιπετομένη βομβήσῃ, ὥσπερ σημαίνουσα κα-
 θεύδειν· εἴτ' ἐξαπλῆς σιωπῶσιν. διαγιγνώσκεται δ' ἰσχύειν
 τὸ σμῆνος τῷ τὸν ψόφον εἶναι πολὺν καὶ κινεῖσθαι ἐξιούσας
 30 καὶ εἰσιούσας· τότε γὰρ σχαδόνας ἐργάζονται. πεινῶσι δὲ
 μάλισθ' ἡνίκ' ἂν ἄρχωνται ἐκ τοῦ χειμῶνος. ἀργότεραι δὲ

8 ἀτρακτυλλίς A^a, ἀτρακτοϋλλίς C^a || ἀσφοδελὸς A^aC^a || μυ-
 ρίνη φλεὸς (φλεὼς C^a) ἄγνος A^aC^a || 10 καταληφθῆ A^a, κατα-
 λιφθῆ C^a ut videtur || αἱ om PD^aE^a || 11 ὥσπ. εἴρ. i e 626^a 25 „
 14 ἐπικεκαμμένοι PA^a || 16 κροτοῦντα φησὶν PA^a || 17 ψόφοις
 PD^aA^a re | 18 εἴ τι PA^a re, ἔτι A^a pr C^a, εἴτε E^a, εἰ D^a tr ||
 19 δέ | γάρ A^a || 20 εἴρ. πρωτ. i e 625^b 18 || 21 γόνον deprompsi
 e tr, κηρία codd, κηρὸν A-W. αἱ μὲν ἐργάζονται μέλι αἱ δὲ
 γόνον αἱ δ' ἐριθάκη Sch Pk e tr || 22 ἐιθάκη A^aC^aD^a
 24 ἂν om PE^a(C^a) || 25 τρεῖς. τὸ δ' A^a pr || 26 δ' ἤττον] διττὸν
 A^aC^a || 29 τὸν om PD^aE^a || 30 σχαδόνας P, σχάλωρες A^aC^a
 (ω corr in C^a), χλαδόνας E^a pr || πίρουσι PD^aE^a, ποροῦσι Scalig,
 „famescunt“ tr | 31 ἂν om A^a, ἂν ἔργον ἀρχ. Pk, ἡνίκ' ἂν-

γίνονται, ἐὰν πλεῖον τις καταλίπη μέλι βλίττων· ἀλλὰ
 δεῖ πρὸς τὸ πληθος καταλείπειν τὰ κηρία· ἀθυμότερον δ'
 ἐργάζονται κἂν ἐλάττω καταλειφθῇ. ἀργότεραι δὲ γίνονται 627^b
 κἂν μέγα τὸ κυψέλιον ᾗ· ἀθυμότερον γὰρ πονοῦσιν. βλίττε-
 ται δὲ σμήνος χοᾶ ἢ τρία ἡμίχοα, τὰ δ' εὐθενοῦντα δύο
 χοᾶς ἢ πέντε ἡμίχοα· τρεῖς δὲ χοᾶς ὀλίγα. πολέμιον δὲ
 πρόβατον ταῖς μελίτταις, καὶ οἱ σφήκες, ὥσπερ εἴρηται 5
 καὶ πρότερον· θηρεύουσι δὲ τούτους καὶ οἱ μελιττουργοί, λο-
 πάδα τιθέντες καὶ κρέας εἰς αὐτὴν ἐμβάλλοντες· ὅταν δὲ
 πολλοὶ ἐμπίπτωσιν, ἐπὶ τὸ πῦρ παμάσαντες ἐπιτιθέασιν. κη-
 φῆνες δ' ὀλίγοι ἐνόντες ὠφελοῦσι τὸ σμήνος· ἐργατικωτέρας
 γὰρ ποιοῦσι τὰς μελίττας. προγινώσκουσι δὲ καὶ χειμῶνα 10
 καὶ ὕδωρ αἱ μέλιτται· σημεῖον δέ, οὐκ ἀποπέττονται γὰρ
 ἄλλ' ἐν τῇ εὐδίᾳ αὐτοῦ ἀνειλοῦνται, ᾧ γινώσκουσιν οἱ μελιτ-
 τουργοὶ ὅτι χειμῶνα προσδέχονται. ὅταν δὲ κρέμονται ἐξ
 ἀλλήλων ἐν τῷ σμήνει, σημεῖον γίνεται τοῦτο ὅτι ἀπολείπει
 τὸ σμήνος. ἀλλὰ καταφυσῶσι τὸ σμήνος ὄνῳ γλυκεῖ οἱ 15
 μελιττουργοί, ὅταν τοῦτ' αἰσθῶνται. φντεῦειν δὲ συμφέρει περὶ
 τὰ σμήνη ἀχράδας, κυάμους, πόαν Μηδικήν, Συρίαν, ὄχρους,
 μυρρίνην, μήκωνα, ἔρπυλλον, ἀμυγδαλῆν. γινώσκουσι δέ
 τινες τῶν μελιττουργῶν τὰς ἑαυτῶν ἐν τῷ νομῷ ἄλευρα
 καταπάσαντες. ἐὰν δ' ἔαρ ὄψιον γένηται ἢ ἀνῆμος, καὶ 20
 ὅταν ἐρυσίβη, ἐλάττον' ἐργάζονται αἱ μέλιτται τὸν γόνον.

εγείρονται ἐκ A-W || 32 βλήττων PD^a, βλήττων A^aC^a, βλάπτων
 E^a || 33 καταλιπεῖν PD^a || ἀθυμότερον — ^b2. ἢ om A^a || b 2 κυ-
 ψέλλιον C^aD^a || γάρ] δὲ A^a || βλήττεται codd || 3 χοᾶ D^a, χοᾶς
 E^a, χοαὶ P, χοαῖς A^aC^a || ἢ om A^aC^a || εὐθενοῦντα codd || 4 χοᾶς
 bis A^aC^aD^a || πολέμιοι A-W, potius corrige πολέμια || 5 πρόβατα
 PD^a tr, fort recte, πρόβατι A^a pr, πρόβατιον A^a rc, om Gaza,
 del A-W, at agnoscit Plin || 6 πρότερον i e 626^a7 || τούτους κα-
 λῶς οἱ Pk || μελιττουργοὶ A^aE^a || 7 κρέα A^a tr || ἐμβάλλοντες C^a ||
 8 εἰς D^a || 10 γάρ] δὲ A^a || 11 ἀποπέττονται A^a || 12 αὐδία A^a pr ||
 δ PD^aE^a || 12 et 16 μελιττουργοί, 19 μελιττουργῶν E^a || 13 κρέμ-
 νονται C^a || 16 παρὰ PD^aE^a tr || 17 τὰ om A^a || Συρίαν] πόαν
 συρίαν D^a || Συρίαν ὄχρους] συρίαν ὄχρας E^a, συριανόχρους P ||
 18 ἐρπύλλω C^a, ἐρπύλλωτα A^a || ἀμυγδαλῆν PD^a, μυγδαλῆν A^aC^a ||
 19 νόμω PE^a || 20 κατασπάσαντες PE^aC^a || δ' om A^a || 21 ἐλάτ-

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς μελίττας τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον,
 41 τῶν δὲ σφηκῶν ἐστὶ δύο γένη. τούτων δ' οἱ μὲν ἄγριοι σπά-
 νιοι, γίνονται δ' ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ τίκτουσιν οὐ κατὰ γῆς
 25 ἀλλ' ἐν ταῖς δρυσί, τὴν μὲν μορφὴν μέζους καὶ προμηκέ-
 στεροι καὶ μελαγχρῶτες τῶν ἐτέρων μᾶλλον, ποικίλοι δὲ
 καὶ ἔγκεντροι πάντες καὶ ἀλκιμώτεροι, καὶ τὸ πλήγμα ὀδυ-
 νηρότερον αὐτῶν ἢ ἐκείνων· καὶ γὰρ τὸ κέντρον ἀνάλογον
 μεῖζον τὸ τούτων. οὔτοι μὲν οὖν διετίζουσιν, καὶ ὀρῶνται καὶ
 30 τοῦ χειμῶνος ἐκ δρυῶν κοπτομένων ἐκπετόμενοι, ζῶσι δὲ
 φωλοῦντες τὸν χειμῶνα· ἡ δὲ διατριβὴ ἐν τοῖς ξύλοις. εἰσὶ
 δ' αὐτῶν οἱ μὲν μῆτραι οἱ δ' ἐργάται, ὥσπερ καὶ τῶν ἡμε-
 ρωτέρων. τίς δ' ἡ φύσις τοῦ ἐργάτου καὶ τῆς μήτρας, ἐπὶ
 628^a τῶν ἡμερωτέρων ἔσται δῆλον. ἔστι γὰρ καὶ τῶν ἡμέρων σφη-
 κῶν δύο γένη, οἱ μὲν ἡγεμόνες, οἷς καλοῦσι μήτρας, οἱ δ'
 ἐργάται. εἰσὶ δὲ μέζους οἱ ἡγεμόνες πολὺ καὶ πρῶτεροι. καὶ
 οἱ μὲν ἐργάται οὐ διετίζουσιν, ἀλλὰ πάντες ἀποθνήσκου-
 5 σιν, ὅταν χειμῶν ἐπιπέσῃ (φανερὸν δ' ἐστὶ τοῦτο· τοῦ γὰρ
 χειμῶνος ἀρχομένου μὲν μωροὶ γίνονται οἱ ἐργάται αὐτῶν,
 περὶ δὲ τροπὰς οὐ φαίνονται ὅλως), οἱ δ' ἡγεμόνες οἱ κα-
 λούμενοι μῆτραι ὀρῶνται δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος καὶ κατὰ
 γῆς φωλεύουσιν· ἀροῦντες γὰρ καὶ σκάπτοντες ἐν τῷ χειμῶνι
 10 μήτρας μὲν πολλοὶ ἐωράκασιν. ἐργάτας δ' οὐδεῖς. ἡ δὲ γέ-
 νεσις τῶν σφηκῶν ἐστὶ τοιάδε. οἱ ἡγεμόνες ὅταν λάβωσι
 τόπον εὐσκεπῇ ἐπιόντος τοῦ θέρους, πλάττονται τὰ κηρία
 καὶ συνίστανται οἷς καλοῦσι σφηκωνεῖς. ἱστοὺς μικροὺς οἶον
 τετραθύρους ἢ ἐγγὺς τούτων, ἐν οἷς σφήκες γίνονται καὶ

τον' Usener, ἔλαττον P^a A^a C^a, ἐλάττονα I^a tr || ἐργάζονται A^a
 23 δ' om D^a || 24 ἄγριοι A^a || 26 μελαγχρῶτες C^a, μελανοχρῶτες
 A^a || ἐντέρων A^a || 28 γὰρ om D^a tr || 29 ὀρῶνται | ὀρῶν P^a
 καὶ om I^a tr || 31 φωλοῦνται A^a || 33 τίς—628^a 1 ἡμερωτέρων om
 A^a C^a tr || 628^a 2 γένη δύο A^a I^a || 3 πολὺ | ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ tr,
 7 τροπὰς δ' PD^a E^a || 11 ἐστὶ om P^a E^a A^a C^a || 12 εὐσκεπῇ tr, εὐ-
 σκοπον PD^a E^a C^a, ἀσκοπον A^a, quae lectio coniecturam redolet
 sumptam ex ^b 11 || ἐπιόντες tr, εἰπόντες P^a, ποροῦντος A^a,
 ποροῦντες C^a || 13 σφηκῶνας, δίσκους μικροὺς, Pk. Ego con-

οὐ μῆτραι. τούτων δ' αὐξηθέντων πάλιν μετὰ τούτους ἄλ- 15
 λους μείζους συνίστανται, καὶ πάλιν τούτων αὐξηθέντων
 ἐτέρους, ὥστε τοῦ μετοπώρου τελευτῶντος πλεῖστα καὶ μέγιστα
 γίνεσθαι σφηκία, ἐν οἷς ὁ ἡγεμών, ἡ καλουμένη μήτρα,
 οὐκέτι σφηκας γεννᾷ, ἀλλὰ μήτρας. γίνονται δ' οὗτοι ἄνω
 ἐπὶ τοῦ σφηκίου ἐπιπολῆς μείζους σκώληκες ἐν θυρίσι συν- 20
 εχέσι τέτταρσιν ἢ μικρῶ πλείοσιν, παραπλησίως δ' ὥσπερ ἐν
 τοῖς κηρίοις τὰ τῶν ἡγεμόνων. ἐπειδὴν δὲ γίνονται οἱ
 ἐργάται σφηκες ἐν τοῖς κηρίοις, οὐκέτι οἱ ἡγεμόνες ἐργά-
 ζονται, ἀλλ' οἱ ἐργάται αὐτοῖς τὴν τροφήν εἰσφέρουσιν·
 φανερόν δ' ἐστὶ τοῦτο τῷ μηκέτι τοὺς ἡγεμόνας ἐκπέτεσθαι 25
 τῶν ἐργατῶν, ἀλλ' ἔνδον μένοντας ἡσυχάζειν. πότερον δ' οἱ
 περυσίνοι ἡγεμόνες, ὅταν νέους ποιήσωσιν ἡγεμόνας, ἀποθνή-
 σκουσιν ὑπὸ τῶν νέων σφηκῶν, καὶ τοῦθ' ὁμοίως συμβαί-
 νει (ἀέλ), ἢ καὶ πλείω χρόνον δύνανται ζῆν, οὐδὲν ὥπται πω·
 οὐδὲ γῆρας οὔτε μήτρας οὔτε τῶν ἀγρίων σφηκῶν οὐδεὶς πω 30
 ὥπται ἑωρακώς, οὐδ' ἄλλο τοιοῦτον οὐδὲν πάθος. ἔστι δ' ἡ μή-
 τρα πλατὺ καὶ βαρὺ, καὶ παχύτερον καὶ μείζον τοῦ σφηκός, καὶ
 πρὸς τὴν πτῆσιν διὰ τὸ βάρος οὐκ ἄγαν ἰσχυρόν· οὐδὲ δύ-
 νανται ἐπὶ [τὸ] πολὺ πέτεσθαι· διὸ καὶ κάθηνται ἐν τοῖς
 σφηκίοις ἀέλ, συμπλάττουσαι καὶ διοικοῦσαι τὰ ἔνδον. ἐν 35

iungo ultimam syllabam vocabuli σφηκωνεῖς cum sequenti
 τοὺς, reputans in libro IX. ἰστὸν aequè atque κηρίον usurpari
 et θυρίδα (τετράθυρος) idem valere atque κύτταρον || 15 μῆτρας
 C^a || 16 μείζους] μείζους ἰστούς D^a || συνίσταται C^a || 20 ἐπιπολῆς
 (ἐπὶ πολῆς A^a) glossema esse videtur || 22 τὰ] scilicet σκώληκία ||
 ἡγεμόνων] σφηκῶν Cs. ὥσπερ οἱ (scilicet σκώληκες) ἐν τοῖς κηρίοις
 τῶν σφηκῶν desiderat Sch; at ἡγεμόνες τῶν μελιττῶν intel-
 gendi sunt || 24 αὐτῶν A^a || 25 τούτω A^a || ἐκπέτασθαι A^aC^aE^a
 26 τῶν ἐργατῶν secl A-W, praefigit ἀπὸ Sch e tr || μὲν ὄντας
 PE^a || 27 περισυνοὶ A^a || 28 ὑπὸ Gaza, ἀπὸ PE^aA^aC^a, μετὰ D^a,
 quae est mala coniectura || 29 ἀέλ, quod tr („similiter semper“)
 et Albertus legerunt, adieci; si deesset, addendum esset ὥσπερ
 ἐν ταῖς μελίτταις; cf 625^b15 || θύναται A^aC^a || οὐδὲ] οὔτε D^a ||
 30 οὐδὲ μῆτρας A^a || 31 τοιοῦτ' PE^a || 32 πλατὺς A^a || παχύτερα
 A^a || 34 τὸ primus Bk e codd, falso. „ad multum“ tr || καὶ] ἀέλ
 A^aC^a tr, ἂν P || 35 σφηκίοις C^a et similiter saepius || ἀέλ om

δὲ τοῖς πλείστοις σφηκίοις ἔνεισιν αἱ μήτραι καλούμεναι.
 628^b ἀμφισβητεῖται δὲ πότερον ἔγκεντροί εἰσιν ἢ ἄκεντροι· εἰ-
 κασι δ' ὥσπερ οἱ τῶν μελιττῶν ἡγεμόνες, ἔχειν μὲν, οὐκ
 ἐξιέναι δ' οὐδὲ βάλλειν. τῶν δὲ σφηκῶν οἱ μὲν ἄκεντροί
 εἰσιν ὥσπερ κηφῆνες, οἱ δ' ἔχουσι κέντρον. εἰσὶ δ' οἱ
 5 ἄκεντροι ἐλάττους καὶ ἀμενηνότεροι, καὶ οὐκ ἀμύνονται, οἱ
 δ' ἔχοντες τὰ κέντρα μείζους καὶ ἀλκιμοί· καὶ καλοῦσι τού-
 τους ἔνιοι μὲν ἄρρενας, τοὺς δ' ἄκέντρους θηλείας. πρὸς
 δὲ τὸν χειμῶνα ἀποβάλλειν δοκοῦσι πολλοὶ τῶν ἐχόντων τὰ
 κέντρα· αὐτόπτη δ' οὐπω ἐντετυχήκαμεν. γίνονται δ' οἱ
 10 σφῆκες μᾶλλον ἐν τοῖς αὐχμοῖς καὶ ἐν ταῖς χώραις ταῖς
 τραχείαις, γίνονται δ' ὑπὸ γῆν, καὶ τὰ κηρία πλάττουσιν
 ἐκ φορυτοῦ καὶ γῆς, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ἕκαστον ὥσπερ ἀπὸ
 ὁρίζης. τροφῇ δὲ χρῶνται μὲν καὶ ἀπ' ἀνθῶν τινῶν καὶ
 καρπῶν, τὴν δὲ πλείστην <ἔχουσιν> ἀπὸ ζωοφαγίας. ὠμ-
 15 μένοι δ' εἰσιν ὀχευόμενοι ἤδη καὶ τῶν ἄλλων τινές· εἰ δ'
 ἄκεντροι ἄμφω ἢ κέντρα ἔχοντες, ἢ ὁ μὲν ὁ δ' οὐ, οὐπω
 ᾧπται. καὶ τῶν ἀγρίων ὀχευόμενοι ὠμμένοι, καὶ ὁ ἕτερος
 ἔχων κέντρον· περὶ θατέρου δ' οὐκ ὥφθη. ὁ δὲ γόνος οὐ
 δοκεῖ ἐκ τοῦ τόκου γίνεσθαι, ἀλλ' εὐθὺς μείζων εἶναι ἢ
 20 ὡς σφηκὸς τόκος. εἰάν δὲ λάβῃ τις τῶν ποδῶν σφῆκα καὶ
 τοῖς πτεροῖς ἐᾷ βομβεῖν, προσπέτονται οἱ ἄκεντροι, οἱ δὲ
 τὰ κέντρα ἔχοντες οὐ προσπέτονται· ᾧ τινες τεκμηρίῳ χρῶν-
 ται ὡς τῶν μὲν ἀρρένων ὄντων τῶν δὲ θηλειῶν. ἀλίσκον-
 ται δ' ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῦ χειμῶνος καὶ ἔχοντες ἔνιοι
 25 κέντρα καὶ οὐκ ἔχοντες. ἐργάζονται δ' οἱ μὲν μικρὰ καὶ

PA^a(^a tr || τὰ | κατὰ A^a || 36 εἰσιν αἱ μήτραι A^a || h 2 οἱ—
 4 ὥσπερ om A^aC^a || 4 οἱ post δ' om C^a || 6 ἀλκιμώτεροι A^a ||
 9 αὐτόπται D^a tr, αὐτόπη P || 12 φορυτοῦ PD^a || 13 ἀγαθῶν C^a ||
 14 post πλείστην adde cum Pikkolo κτῶνται vel ἔχουσιν vel simile
 quid ὠμμένοι | ὡρ ὠμμένοι PE^a || 15 ἤδη om PE^aA^aC^a ἄλλων], *intel-*
lege τῶν ἡμερωτέρων Sch; sed potius ἡμέρων scribendum εἰ], *si*
 tr, οἱ codd || 16 οὐπω | πω B^a, πορ P, om D^a || 17 καὶ ante ὁ
 om D^a || 19 τόκου | γόνου D^a tr || μείζω A^a pr || 20 τόκος | γόνος
 iure malunt A-W || 24 ἔχοτος bis A^a.

ὀλίγα σφηκία, <οἱ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα>. αἱ δὲ μῆτραι καλούμεναι ἀλίσκονται τραπέσης τῆς ὥρας, αἱ πολλαὶ περὶ τὰς πτελέας· συλλέγθουσι γὰρ τὰ γλίσχρα καὶ κομμιώδη. γε- γέννηται δὲ πού⁴ μητρῶν πλῆθος γενομένων τῷ ἔμπροσθεν ἔτει πολλῶν σφηκῶν καὶ ἐπομβρίας. θηρεύονται δὲ περὶ 30 τοὺς κρημνοὺς καὶ τὰ ῥήγματα τῆς γῆς τὰ εἰς ὄρθόν, καὶ πάντες φαίνονται ἔχοντες κέντρα.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς σφήκας τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, αἱ δ' ἀνθρῆναι ζῶσι μὲν οὐκ ἀνθολογούμεναι ὥσπερ αἱ μέ- 42 λιτται, ἀλλὰ τὰ πολλὰ σαργοφαγοῦσαι (διὸ καὶ περὶ τὴν 35 κόπρον διατρίβουσιν· θηρεύουσι γὰρ τὰς μεγάλας μυίας, καὶ ὅταν καταλάβωσιν, ἀφελοῦσαι τὴν κεφαλὴν ἀποπέτονται φέρουσαι τὸ σῶμα τὸ λοιπόν), ἄπτονται δὲ καὶ τῆς γλυ- 629^a κείας ὀπώρας. τροφῇ μὲν οὖν χρῶνται τῇ εἰρημένῃ, ἔχουσι δ' ἡγεμόνας ὥσπερ αἱ μέλιτται καὶ οἱ σφήκες· καὶ οἱ ἡγε- μόνες οὗτοι μερίζοντες εἰσι τῷ μεγέθει κατὰ λόγον πρὸς τὰς ἀνθρήνας ἢ ὁ τῶν σφηκῶν πρὸς τοὺς σφήκας καὶ ὁ τῶν 5 μελιττῶν πρὸς τὰς μελίττας. διατρίβει δ' ἔσω καὶ οὗτος, ὥσπερ ὁ τῶν σφηκῶν ἡγεμών. ποιοῦσι δὲ τὸ σμήνος ὑπὸ γῆν αἱ ἀνθρῆναι, ἐκφέρουσαι τὴν γῆν ὥσπερ οἱ μύρμηκες· ἀφεςμὸς γάρ, ὥσπερ τῶν μελιττῶν, οὐ γίνεται οὔτε τούτων οὔτε τῶν σφηκῶν, ἀλλ' <αἱ> ἀεὶ ἐπιγιννόμεναι νεώτεραι 10 αὐτοῦ μένουσι καὶ τὸ σμήνος μεῖζον ποιοῦσιν ἐκφέρουσαι τὸν χοῦν. γίνεται δὲ μεγάλα τὰ σμήνη· ἥδη γὰρ εὐθενοῦν- τος σμήνους κόφινοι τρεῖς καὶ τέτταρες ἐξήρηνται κηρίων. οὐδὲ τροφήν, ὥσπερ αἱ μέλιτται, ἀποτίθενται, ἀλλὰ φωλεύ- ονσι τὸν χειμῶνα, αἱ δὲ πλεῖστα ἀποθνήσκουσιν· εἰ δὲ καὶ 15

26 οἱ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα om codd tr Ald pr, add Gry- naeus || 27 περιούσης PE^a, προΐούσης D^a tr || 28 καὶ] καὶ τὰ D^a κομώδη D^a, μομμιώδη E^a, μομβιώδη P 31 τὰς εἰς A^aC^a | 34 ἀν- θρῆναι et similiter infra PE^a || 36 μυίας A^a || 629 a 3 ἡγεμόνα PE^a || 5 ἀνθρήνας D^a, ἀνθρῆνας A^aC^a || ὁ alterum om C^a || 7 ὁ] καὶ ὁ D^a tr || 8 ἀνθρῆναι C^a || 10 αἰεὶ A^a || αἱ adieci || 12 δὲ] γὰρ A^aC^a || εὐθενοῦντος A^aC^a, εὐθηνοῦντος PE^a, ἐξ εὐθηνοῦντος D^a || 13 κόφινοι C^a || 14 post τροφήν add δ' PC^a.

- παῖσαι, οὐπω δῆλον. οἱ δ' ἡγεμόνες πλείους εἰς οὐ γίνον-
ται ἐν τοῖς σμήνεσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν μελιττῶν, οἱ δια-
σπῶσι τὰ σμήνη τῶν μελιττῶν. ὅταν δὲ πλανηθῶσί τινες
τῶν ἀνθρηνῶν ἀπὸ τοῦ σμήνους, συστραφεῖσαι πρὸς τινα
20 ὕλην ποιοῦσι κηρία, οἷάπερ καὶ ὁρᾶται ἐπιπολῆς ὄντα πολ-
λάκις, καὶ ἐν τούτοις ἐργάζονται ἡγεμόνα ἓνα· οὗτος δ'
ἐπ' αὐτὴν ἐξέλθῃ καὶ αὐξήσῃ, ἀπάγει λαβὼν καὶ κατοικίζει μεθ'
αὐτοῦ εἰς σμήνος. περὶ δ' ὀχλείας τῶν ἀνθρηνῶν οὐδὲν
ᾧπταί πω, οὐδὲ πόθεν γίνεται ὁ γόνος. ἐν μὲν οὖν
25 ταῖς μελίτταις ἄκεντροί εἰσι καὶ οἱ κηφῆνες καὶ οἱ βασι-
λεῖς, καὶ τῶν σφηκῶν ἔνιοι ἄκεντροί εἰσι, καθάπερ εἴρηται
πρότερον· αἱ δ' ἀνθρηναὶ πᾶσαι φαίνονται κέντρον ἔχουσαι.
ἐπισκεπτέον δὲ μᾶλλον καὶ περὶ τοῦ ἡγεμόνος, εἰ κέντρον
ἔχει ἢ μή.
- 43 Οἱ δὲ βομβύλιοι τίκτουςιν ὑπὸ πέτρας ἐπ' αὐτῆς τῆς
31 γῆς, θυρίσι δυσὲν ἢ μικρῶ πλείουσιν· εὐρίσκεται δὲ καὶ μέ-
λιτος ἀρχὴ φάυλου τινὸς ἐν τούτοις. ἡ δὲ τενθρηδὼν προσ-
εμφερῆς μὲν ἐστὶ τῇ ἀνθρήνῃ, ποικίλον δέ, καὶ τὸ πλάτος
ὁμοιον τῇ μελίττῃ· λίχνον δ' ὃν καὶ πρὸς τὰ μαγειρεῖα
35 καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ τὴν τοιαύτην ἀπόλαυσιν κατὰ μόνας
προσπέταται· ἐκτίκει δὲ κατὰ γῆς ὥσπερ οἱ σφήκες, πο-
629^b λύχουν δ' ἐστὶ, καὶ τὸ τενθρήνιον αὐτῶν πολὺ μεῖζον ἢ
τῶν σφηκῶν καὶ προμηκέστερον.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν τῶν μελιττῶν καὶ τῶν σφηκῶν
καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἐργασίαν καὶ τὸν βίον τοῦτον

20 ἄπερ D^a tr || ὁρᾶται A^a pr C^a || ἐπιπολήσαντα π. P E^a C^a,
ἐπιπολάσαντα π. A^a || 21 τούτοις conieci, τούτω codd || ἐμεργάζον-
ται P || ἓνα om Ald, fort recte ut dittographiam || 22 αὐξήσῃ
ἐξελθὼν Sch e tr, ἐπ' αὐτὸς οἷος ἐξελθεῖν αὐξήσῃ Pk || μετ' αὐτοῦ
A^a C^a || 23 ἀνθρηνῶν C^a || 26 καὶ ante τῶν om A^a C^a || 27 πρότε-
ρον i e 628^b3 || 31 post γῆς aut κηρία πλάττορες addendum
aut ταύταις pro τούτοις scribendum esse censet Sch: sed τού-
τοις etiam ad nomen βομβύλιοι referri potest || 33 ἀνθρηπίνῃ A^a
pr C^a || 34 ὃν om P E^a A^a C^a || 36 προσπετάται A^a C^a || b 1 τερ-
θρήνιον D^a || ἢ τὸ τῶν Sch e tr || 3 καὶ] καὶ τὴν A^a E^a || 4 τὴν
ἄλλην codd tr.

ἔχει τὸν τρόπον. περὶ δὲ τὰ ἥθη τῶν ζώων, ὥσπερ εἶρη- 44
 ται καὶ πρότερον, ἔστι θεωρῆσαι διαφορὰς πρὸς ἀνδρείαν 6
 μὲν μάλιστα καὶ δειλίαν, ἔπειτα καὶ πρὸς πραότητα καὶ
 ἀγριότητα καὶ αὐτῶν τῶν ἀγρίων. καὶ γὰρ ὁ λέων ἐν τῇ
 βρώσει μὲν χαλεπώτατός ἐστι, μὴ πεινῶν δὲ καὶ βεβρωκὼς
 πραότατος. ἔστι δὲ τὸ ἥθος οὐχ ὑπόπτῃς οὐδενὸς οὐδ' ὕφ- 10
 ορώμενος οὐδέν, πρὸς τε τὰ σύντροφα καὶ συνήθη σφόδρα
 φιλοπαίγμων καὶ στερκτικός. ἐν δὲ ταῖς θήραις ὁρώμενος
 μὲν οὐδέποτε φεύγει οὐδὲ πτήσσει, ἀλλ' ἐὰν καὶ διὰ πλῆ-
 θος ἀναγκασθῇ τῶν θηρευόντων ὑπαγαγεῖν, βάδην ὑποχωρεῖ
 καὶ κατὰ σκέλος καὶ κατὰ βραχὺ ἐπιστρεφόμενος· ἐὰν μέντοι 15
 ἐπιλάβηται δασέος, φεύγει ταχέως, ἕως ἂν καταστῇ εἰς φα-
 νερόν· τότε δὲ πάλιν ὑπάγει βάδην. ἐν δὲ τοῖς ψιλοῖς ἐὰν
 ποτ' ἀναγκασθῇ εἰς φανερόν διὰ τὸ πλῆθος φεύγειν, τρέχει
 κατατείνας καὶ οὐ πηδᾷ. τὸ δὲ δρόμημα συνεχῶς ὥσπερ
 κυνὸς ἐστι κατατεταμένον. διώκων μέντοι ἐπιρρίπτει ἑαυ- 20
 τόν, ὅταν ἡ πλησίον. ἀληθῆ δὲ καὶ τὰ λεγόμενα, τό τε
 φοβεῖσθαι μάλιστα τὸ πῦρ, ὥσπερ καὶ Ὀμηρος ἐποίησεν
 καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖς ἐσσύμενός περ,
 καὶ τὸ τὸν βάλλοντα τηρήσαντα ἴεσθαι ἐπὶ τοῦτον· ἐὰν δέ
 τις βάλλῃ μὲν, μὴ ἐνοχλῇ δ' αὐτόν, ἐὰν ἐπαΐξας συλλάβῃ, 25
 ἀδικεῖ μὲν οὐδὲν οὐδὲ βλάπτει τοῖς ὄνυξι, σείσας δὲ καὶ

5 ἔθη C^a || 6 καὶ om D^a tr || πρότερον cf initium libri VIII.
 et IX. et 610^b 20 || 7 πρὸς om PE^a A^a || 8 λέων ἀντιβολῆσαι μὲν
 χ. ἐ. νῆστις, μὴ κτλ. praeeunte Schneidero Pk ex Ael h a IV 34
 9 πίνων C^a || 10 εἶδος C^a || οὐδ' om A^a C^a tr || 13 πτή C^a, πτήσει
 A^a || 14 ὑπάγειν D^a || 15 καὶ post σκέλος om PA^a C^a tr || ὑπο-
 στρεφόμενος A^a. ad rem cf Iliad XI 547 || 17 δὴ PA^a || ψι-
 λοῖς Grynaeus e Gaza. „planis“ tr. φίλοις PD^a pr A^a rc, φύ-
 λους A^a pr, φύλλοις C^a E^a || 19 δράμημα A^a pr C^a || συνεχῆς tr
 Sch || 20 ἐπιρρίπτει αὐτόν A^a pr C^a || 23 καιόμενός D^a, omisso in
 lac reliquo versu, qui est ex II XI 554 vel XVII 663 || δαῖτες A^a,
 δᾶσαι C^a || τρεῖς PE^a tr, δαῖτας τρεῖς A^a || 24 βαλόντα E^a || τηρή-
 σοντ' C^a, τηρήσαντ' A^a || αἰσθῆσθαι A^a pr C^a || 25 βάλη E^a || μὲν,
 μὴ ὀχλῇ A^a. Interpuncti ut tr Camot Scal, intuens Ael h a
 V 39 et Plin VIII 19, cum Gaza Sylb Sch Bk Pk A-W comma
 post μὴ ponant || αὐτόν om Sch.

- φοβήσας ἀφίησι πάλιν. πρὸς δὲ τὰς πόλεις ἔρχονται μά-
 λιστα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀδικοῦσιν, ὅταν γένωνται πρεσβύ-
 ται, διὰ τε τὸ γῆρας ἀδύνατοι θηρεύειν ὄντες καὶ διὰ τὸ
 30 πεπονηκέναι τοὺς ὀδόντας. ἔτη δὲ ζῶσι πολλά, καὶ ὁ λη-
 φθεὶς λέων χωλὸς πολλοὺς τῶν ὀδόντων εἶχε κατεαγότας,
 ὃν τεκμηρίω ἐχρῶντό τινες ὅτι πόλλ' ἔτη ζῶσιν· τοῦτο γὰρ
 οὐκ ἂν συμπεσεῖν μὴ πολυχρόνιῳ ὄντι. γένη δ' ἐστὶ λε-
 ὄντων δύο· τούτων δ' ἐστὶ τὸ μὲν στρογγυλώτερον καὶ οὐλο-
 35 τριχώτερον δειλότερον, τὸ δὲ μακρότερον καὶ εὐθύτριχον
 630^a ἀνδρειότερον. φεύγουσι δ' ἐνίοτε κατατείναντες τὴν κέρκον
 ὥσπερ κύνες. ἤδη δ' ὥπται λέων καὶ ὑ' ἐπιτίθεσθαι μέλ-
 λων, καὶ ὥς εἶδεν ἀντιφρίξαντα, φεύγων. ἐστὶ δὲ πρὸς
 τὰς πληγὰς εἰς μὲν τὰ κοῖλα ἀσθενής, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο σῶμα
 5 δέχεται πολλὰς καὶ κεφαλὴν ἔχει ἰσχυράν. ὅσα δ' ἂν δάκη
 ἢ τοῖς ὀνυξιν ἐλκώσῃ, ἐκ τῶν ἐλκῶν ἰχώρες ῥέουσιν ὠχροὶ
 σφόδρα καὶ ἐκ τῶν ἐπιδέσμων καὶ σπόγγων ὑπ' οὐδενὸς
 δυνάμενοι ἐκκλύζεσθαι· ἡ δὲ θεραπεία ἡ αὕτη καὶ τῶν
 κυνοδήκτων ἐλκῶν.
- 10 Φιλάνθρωποι δ' εἰσὶ καὶ οἱ θῶες, καὶ οὐτ' ἀδικοῦσι τοὺς
 ἀνθρώπους οὔτε φοβοῦνται σφόδρα, πολεμοῦσι δὲ τοῖς κυσὶ
 καὶ τοῖς λέουσιν· διὸ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ οὐ γίνονται. ἄρι-
 στοι δ' οἱ μικροὶ τῶν θῶων. γένη δ' αὐτῶν οἱ μὲν φασιν
 εἶναι δύο, οἱ δὲ τρεῖς· οὐ δοκεῖ δὲ πλείω εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ
 15 τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ὀρνέων καὶ τῶν τετραπόδων ἔνια,
 καὶ οἱ θῶες μεταβάλλουσι κατὰ τὰς ὥρας, καὶ τό τε χρῶμα
 ἕτερον τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους ἴσχουσι, καὶ τοῦ μὲν
 θέρους λεῖοι γίνονται τοῦ δὲ χειμῶνος δασεῖς.

27 ἐκφοβήσας A^a || πόλεις] ἐπαύλεις Aelianum scriptum le-
 gisse suspicatur Sch | εἰσέρχονται A^a | 28 διώκουσιν D^a tr | πρεσβύ-
 τεροι C^a || 29 θηρεύοντες et 30 ἔτι A^a pr | 33 συμπίση D^a | μὴ |
 μὴ οὐ P E^a | ἐστὶ τῶν λ. D^a || 34 στρογγυλότερον I^a || 35 εὐτριχον
 P I^a A^a C^a, quod Ioachim non defendisset, si Plinium VIII 18
 „simplicique villo“ et Ael h a IV 34 εὐθυτενὴς τὴν τρεῖς in-
 sprexisset. εὐτριχον καὶ E^a || 630 a 1 φεύγ. | καὶ φεύγ. D^a || 8 ἐκ-
 κλύζεσθαι P E^a || 13 θῶων codd || γέμη C^a.

Ὁ δὲ βόναςος γίγνεται μὲν ἐν τῇ Παιονίᾳ ἐν τῷ ὄρει 45
 τῷ Μεσσαπίῳ, ὃ ὀρίζει τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν Μαιδικὴν 20
 χώραν, καλοῦσι δ' αὐτὸν οἱ Παίονες μόναπον. τὸ δὲ μέ-
 γεθός ἐστιν ἡλίκον ταῦρος, καὶ ἔστιν ὀγκωδέστερον ἢ βοῦς·
 οὐ γὰρ πρόμηκός ἐστιν. τὸ δὲ δέρμα αὐτοῦ κατέχει εἰς
 ἐπτάκλινον ἀποταθέν. καὶ τὸ ἄλλο δ' εἶδος ὅμοιον βοῖ,
 πλὴν χαίτην ἔχει μέχρι τῆς ἀκρωμίας ὥσπερ ἵππος· μαλα- 25
 κωτέρα δ' ἢ θορίξ τῆς τοῦ ἵππου, καὶ προσεσταλμένη
 μᾶλλον· χρῶμα δ' ἔχει [τοῦ τριχώματος] ξανθόν· βαθεῖα δὲ
 καὶ μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν καθήκουσα ἡ χαίτη ἐστὶ καὶ
 πυκνή. τὸ δὲ χρῶμα ἔχει <τοῦ τριχώματος> μέσον τεφροῦ
 καὶ πυρροῦ, [οὐχ] οἷον αἱ παρῶαι ἵπποι καλούμεναι, ἀλλ' 30
 αὐχμηροτέραν τὴν τρίχα <ἄνωθεν>, κάτωθεν ἐριώδη· μέλα-
 νες δ' ἢ πυρροὶ σφόδρα οὐ γίνονται. φωνὴν δ' ὁμοίαν
 ἔχουσι βοῖ, κέρατα δὲ γαμψά, κεκαμμένα πρὸς ἄλληλα καὶ
 ἄχρηστα πρὸς τὸ ἀμύνεσθαι, τῷ μεγέθει σπιθαμιαῖα ἢ μικρῷ
 μείζω, πάχος δ' ὥστε χωρῆσαι μὴ πολλῷ ἔλαττον ἡμίχου 35
 ἐκάτερον· ἢ δὲ μελανία καλὴ καὶ λιπαρὰ τοῦ κέρατος. τὸ
 δὲ προκόμιον καθήκει ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστ' εἰς τὸ 630^b
 πλάγιον παρορᾶν μᾶλλον ἢ εἰς τὸ πρόσθεν. ὀδόντας δὲ
 τοὺς ἄνωθεν οὐκ ἔχει, ὥσπερ οὐδὲ βοῦς οὐδ' ἄλλο τῶν

19 βόναςος A^a, βόναςσος PD^aC^a tr || παιωνία et 20 παιω-
 νικὴν PE^aA^a || 20 μεσαπίῳ A^aE^a || ὀρίζει πρὸς τὴν A^aC^a || μηδι-
 κὴν A^aC^aD^aE^a || 21 παίονες A^a || 24 διαταθέν D^a tr || δ' om A^a ||
 26 προσεσταλμένη P || 27 verba τοῦ τριχώματος auctore Schnei-
 dero post 29 χρῶμα ponenda sunt, mea sententia loco parti-
 culae τι, quam A^aC^a ante μέσον, PD^aE^a tr post μ. exhibent ||
 29 τέφρον A^aC^a || 30 οὐχ om tr, praeunte Gesnero del A-W.
 cf παρῶας apud Photium || πάριαι A^a, παρίαι C^a || 31 αὐχμηρό-
 τεραι A^a || secundum Gazam post τρίχα intercidit ἄνωθεν, quod
 sane adverbio sequenti requiritur || 32 ἢ] οἱ PE^a || 33 post γαμψά
 add καὶ E^a || 34 ἀμύνεσθαι D^a || 35 ὥστε edd e Gaza, ὥσπερ
 codd „ut capiant“ tr || ἡμίχουν PE^aA^aC^a, ἡμιχόον πλείον Θ.
 830^a14 || 36 λιπαρὰ] αἱ παρὰ PE^aC^a tr, αἱ περὶ A^a pr || b 2 παρ-
 ορᾶν edd post Grynæum praeter Scal „respiciat“ tr. A-W vero
 παρορᾶν, lectionem codicum, immerito defendunt.

κερατοφόρων οὐδέν, σκέλη δὲ δασέα· καὶ ἔστι διχαλόν·
 5 κέρκον δ' ἐλάττω ἢ κατὰ τὸ μέγεθος, ὁμοίαν τῇ τοῦ βοός.
 καὶ ἀναρρίπτει τὴν κόνιν καὶ ὀρύττει ὥσπερ ταῦρος. δέρμα
 δ' ἔχει πρὸς τὰς πληγὰς ἰσχυρόν. ἔστι δ' ἡδύκρεων, διὸ
 καὶ θηρεύουσιν αὐτό. ὅταν δὲ πληγῇ, φεύγει καὶ ὑπομένει
 ὅταν ἐξαδυνατῇ. ἀμύνεται δὲ λακτίζων καὶ προσαφοδεύων
 10 καὶ εἰς τέτταρας ὀργυιὰς ἀφ' ἑαυτοῦ ῥίπτων· ῥαδίως δὲ
 χρῆται τούτῳ καὶ πολλάκις, καὶ ἐπικαίει ὥστε ἀποψήχεσθαι
 τὰς τρίχας τῶν κυνῶν. τεταραγμένου μὲν οὖν καὶ φοβου-
 μένου τοῦτο ποιεῖ ἢ κόπρος, ἀταράκτου δ' ὄντος οὐκ ἐπι-
 καίει. ἢ μὲν οὖν ἰδέα τοῦ θηρίου καὶ ἡ φύσις τοιαύτη
 15 τίς ἐστιν· ὅταν δ' ὥρα ἢ τοῦ τίκτειν, ἀθρόοι τίκτουςιν ἐν
 τοῖς ὄρεσιν. περὶ δὲ τὸν τόπον ἀφοδεύουσι πρότερον πρὶν
 τεκεῖν, καὶ ποιοῦσιν οἶον περίβολον· προΐεται γὰρ τὸ θη-
 ρίον πολὺ τι πληθὺς τούτου τοῦ περιττώματος.

46 Πάντων δὲ τιθασσότατον καὶ ἡμερώτατον τῶν ἀγρίων
 20 ἐστὶν ὁ ἐλέφας· πολλὰ γὰρ καὶ παιδεύεται καὶ ξυνήσιν,
 ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖν διδάσκονται τὸν βασιλέα. ἔστι δὲ καὶ
 εὐαίσθητον καὶ τῇ συνέσει τῇ ἄλλῃ ὑπερβάλλον. ὃ δ' ἂν
 ὀχεύσῃ καὶ ἔγκυν ποιήσῃ, τούτου πάλιν οὐχ ἄπτεται. ζῆν
 δὲ φασὶ τὸν ἐλέφαντα οἱ μὲν ἔτη διακόσια, οἱ δ' ἑκατὸν
 25 εἴκοσι, καὶ τὴν θήλειαν ἴσα σχεδὸν τῷ ἄρρενι, ἀκμάζειν δὲ
 περὶ ἔτη ἐξήκοντα, πρὸς δὲ τοὺς χειμῶνας καὶ τὰ ψύχη
 δύσριγον εἶναι. ἔστι δὲ τὸ ζῶον παραποτάμιον, οὐ ποτά-
 μιον. ποιεῖται δὲ καὶ διὰ τοῦ ὕδατος τὴν πορείαν, ἕως
 τούτου δὲ προέροχεται ἕως ἂν ὁ μυκτὴρ ὑπερέχῃ αὐτοῦ·

4 κερατοφόρων] δικεράτων tr Antig 58 || βραχεία tr || διχηλόν
 Πα || 5 ἐλάττω κατὰ C^a, ἐ. μὲν ἢ κ. tr || τὸ om PA^a || ὁμοίαν δὲ
 τῇ tr || 6 ἀνάρπτει A^a pr || 9 ἐξαδυνατῇ legitur etiam θ. 830^a 17.
 ἐξατονῇ A^aE^a || λακτίζον καὶ προσαφοδεύον et 10 ῥίπτων A^aC^a
 11 καὶ post πολλάκις om PE^aA^aC^a tr || ἀποψήχεσθαι A^aD^a |
 15 τίς et 17 οἶον om A^a || 18 τι] τὸ PE^a || τούτου om C^a || 20 ξύν-
 εισιν PE^a || 22 εὐσυναίσθητον PE^aA^aC^a || ὑπερβάλλον A^a || 24 ἔτη
 om A^a | 25 ἴσα A^a || 29 δὲ τούτου C^a || 30 ἀναφύσαι A^a pr |
 νεῖν] νῦν A^a pr || 31 δύνανται P.

ἀναφνδῆ γὰρ διὰ τούτου καὶ τὴν ἀναπνοὴν ποιεῖται. νεῖν 30
δ' οὐ πάνυ δύναται διὰ τὸ τοῦ σώματος βάρος.

Οἱ δὲ κάμηλοι οὐκ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰς μητέρας, 47
ἀλλὰ καὶν βιάζηται τις, οὐ θέλουσιν. ἤδη γὰρ ποτε ἐπεὶ
οὐκ ἦν ὀχεῖον, ὃ ἐπιμελητῆς περικαλύψας τὴν μητέρα ἐφ-
ῆκε τὸν πῶλον· ὥς δ' ὀχεύοντος ἀπέπεσε <τὸ κάλυμμα>, 35
τότε μὲν ἀπετέλεσε τὴν συνουσίαν, μικρὸν δ' ὕστερον δακῶν
τὸν καμηλίτην ἀπέκτεινεν. λέγεται δὲ καὶ τῷ Σκυθῶν βα- 631^a
σιλεῖ γενέσθαι ἵππον γενναίαν, ἐξ ἧς ἅπαντας ἀγαθοὺς
γίγνεσθαι τοὺς ἵππους· τοῦτον ἐκ τοῦ ἀρίστου βουλούμενον
γεννηῆσαι <γεννηθέντα> ἐκ τῆς μητρὸς προσάγειν, ἵν' ὀχεύσῃ·
τὸν δ' οὐ θέλουν· περικαλυφθείσης δὲ λαθόντα ἀναβῆναι· 5
ὥς δ' ὀχεύσαντος ἀπεκαλύφθη τὸ πρόσωπον τῆς ἵππου,
ιδόντα τὸν ἵππον φεύγειν καὶ ῥῖψαι ἑαυτὸν κατὰ τῶν
κρημνῶν.

Τῶν δὲ θαλαττίων πλεῖστα λέγεται σημεῖα περὶ τοὺς 48
δελφῖνας προότητος καὶ ἡμερότητος, καὶ δὴ καὶ πρὸς παῖ- 10
δας ἔρωτες καὶ ἐπιθυμίαι καὶ περὶ Τάραντα καὶ Καρίαν
καὶ ἄλλους τόπους. καὶ περὶ Καρίαν δὲ ληφθέντος δελφίνος

34 περικύψας A^a || ἀφῆκε A^a pr E^a, ἔφη καὶ P || 35 ὀχεύον-
τος Pk monente Scaligero, ὀχεύσαντος codd, cum oculi libra-
rii ad 631^a6 delati esse videantur || τὸ κάλυμμα praeunte
Gaza iam Sylb supplevit; hoc nisi addas, ἀπέπεσε mutetur in
ἀπεκαλύφθη scl ἡ μήτηρ || 631 a 1 καμηλίτην C^a || τῶν P, τῷ
τῶν D^a, ut conicere liceat καὶ τῷ τῶν. at Antig. τῷ δὲ Σκ. β. ||
2 ἵππον γενεάν A^a pr, ἵππων γ. A^a re || 3 γενέσθαι PE^aA^aC^a ||
τούτων („horum autem“ tr) Camot edd seq praeter Camum.
τούτων τὸν ἀρίστον Sylb e Gaza propon || 4 γεννηθέντα inserui
ex Antig. βουλούμενον γέννησιν καὶ τῆς μ. Pk || προσάγειν PD^aE^a
tr Antig; ἄγειν A^aC^a, προσάγαγειν edd || 5 τὴν P || λαθόντος
PE^aC^a, λαθόντως A^a tr, omnes, ut videntur, coniecturas tentan-
tes; nam exspectes ἀγνοοῦντα || 6 δ' om C^a || ὀχεύσαντι E^a
τῆς] τοῦ A^a, τῆς τοῦ PE^a || 7 ιδόντα δὲ τὸν C^a || ῥίψαι A^aC^a ||
τῶν] τὸν P, om A^aPk || 8 κρημνόν P || 9 θαλασσίῳν PD^aA^aC^a
10 καὶ post δι' om PE^aA^aC^a || 11 ἔρωτι καὶ ἐπιθυμίᾳ A^a pr C^a,
ἐρωτικαὶ ἐπιθυμίαι A^a re || τάρανταν καὶ καρίαν τὴν καὶ καρίαν
C^a, τάραντα καὶ καρίαντα καὶ καρίαν A^a pr || 12 καὶ ante περὶ om
Ald edd omn praeter A-W || δὲ] γὰρ Ald edd omn praeter A-W.

καὶ τραύματα λαβόντος ἀθρόον ἐλθεῖν λέγεται πλῆθος δελφίνων εἰς τὸν λιμένα, μέχριπερ ὁ ἀλιεύς ἀφῆκεν· τότε δὲ
 15 πάλιν ἅμα πάντες ἀπῆλθον. καὶ τοῖς μικροῖς δελφῖσιν ἀκολουθεῖ τις ἀεὶ τῶν μεγάλων φυλακῆς χάριν. ἤδη δ' ὥπται δελφίνων μεγάλων ἀγέλη ἅμα καὶ μικρῶν· τούτων δ' ἀπολειπόμενοί τινες δι' οὐ πολλοῦ ἐφάνησαν δελφινίσκον μικρὸν τεθνηκότα, ὅτ' εἰς βυθὸν φέροιτο, ὑπονέοντες καὶ
 20 μετεωρίζοντες τῷ νώτῳ οἶον κατελεοῦντες, ὥστε μὴ καταβρωθῆναι ὑπὸ τινος τῶν ἄλλων θηρίων. λέγεται δὲ καὶ περὶ ταχυτήτος ἄπιστα τοῦ ζώου. ἀπάντων γὰρ δοκεῖ εἶναι ζώων τάχιστον, καὶ τῶν ἐνύδρων καὶ τῶν χερσαίων, καὶ ὑπεράλλονται δὲ πλοίων μεγάλων ἰστούς. μάλιστα δὲ τοῦτ'
 25 αὐτοῖς συμβαίνει ὅταν διώκωσί τινα ἰχθὺν τροφῆς χάριν· τότε γάρ, ἐὰν ἀποφεύγῃ, συνακολουθοῦσιν εἰς βυθὸν διὰ τὸ πεινῆν, ὅταν δ' αὐτοῖς μακρὰ γίγνηται ἡ ἀναστροφὴ, κατέχουσι τὸ πνεῦμα ὥσπερ ἀναλογισάμενοι, καὶ συστρέψαντες ἑαυτοὺς φέρονται ὥσπερ τόξευμα, τῇ ταχυτῇ τὸ μῆκος
 30 διελθεῖν βουλόμενοι πρὸς τὴν ἀναπνοήν, καὶ ὑπεράλλονται τοὺς ἰστούς, ἐὰν παρατυγχάνῃ που πλοῖον. ταῦτόν δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κατακολυμβηταί, ὅταν εἰς βυθὸν ἑαυτοὺς ἀφῶσιν· κατὰ τὴν ἑαυτῶν γὰρ δύναμιν καὶ οὗτοι ἀναφέρονται
 631^b 31 συστρέψαντες. διατρίβουσι δὲ μετ' ἀλλήλων κατὰ συζυγίας οἱ ἄρρενες ταῖς θηλείαις. διαπορεῖται δὲ περὶ αὐτῶν διὰ τί ἐξοκέλλουσιν εἰς τὴν γῆν. ποιεῖν γὰρ φασὶ τοῦτ' αὐτοὺς ἐνίστε. ὅταν τύχωσι, δι' οὐδεμίαν αἰτίαν.
 49 Ὅσπερ δὲ τὰς πράξεις κατὰ τὰ πάθη συμβαίνει ποι-

13 τραύματος A^a || 15 δελφῖσιν A^a || 16 τῶν μεγάλων ἀεὶ A^a.
 18 δι' οὐ πολλοῦ coniecti, dño οὐ πολὺ codd, sed πολλοὶ PE^a.
 μετ' οὐ πολὺ post Ald edd pleraeque e Gaza, qui „paulo post“ ||
 ἐφάνη A^a || 19 τεθνηκότα μικρὸν et πονέοντες A^a C^a || 20 κατελεοῦντα A^a || 23 ζώων τῶν ζ. D^a || 25 αὐτοῖς A^a pr || 26 ἄν C^a ||
 ὑποφεύγῃ Sch Pk e tr || 27 μικρὰ et ἀναστροφὴ C^a || 31 ταυτό PD^a E^a A^a || b 4 αὐτοῖς C^a E^a || 5 δὲ tr Gaza m Ambr, γὰρ C^a,
 γὰρ καὶ PD^a E^a A^a || τὰ πάθη κατὰ τὰς πράξεις D^a Ald „mores et operationes“ tr.

εἶσθαι πᾶσι τοῖς ζώοις, οὕτω πάλιν καὶ τὰ ἥθη μετα-
βάλλουσι κατὰ τὰς πράξεις, πολλάκις δὲ καὶ τῶν μορίων
ἔνια, οἷον ἐπὶ τῶν ὀρνίθων συμβαίνει. αἳ τε γὰρ ἀλεκτο-
ρίδες ὅταν νικήσωσι τοὺς ἄρρενας, κοκκύζουσὶ τε μιμούμεναι
τοὺς ἄρρενας καὶ ὀχεύειν ἐπιχειροῦσι, καὶ τό τε κάλλαιον 10
ἐξαίρεται αὐταῖς καὶ τὸ οὐροπύγιον, ὥστε μὴ θαδίως ἂν
ἐπιγινῶναι ὅτι θηλείαι εἰσιν· ἐνταῖς δὲ καὶ πληκτρά τινα
μικρὰ ἐπανέστη. ἥδη δὲ καὶ τῶν ἀρρένων τινὲς ὥφθησαν
ἀπολομένης τῆς θηλείας αὐτοὶ περὶ τοὺς νεοττοὺς τὴν τῆς
θηλείας ποιούμενοι σκευωρίαν, περιάγοντές τε καὶ ἐκτρέφον- 15
τες οὕτως ὥστε μήτε κοκκύζειν ἔτι μήτ' ὀχεύειν ἐπιχειρεῖν.
γίνονται δὲ καὶ θηλυδρία ἐκ γενετῆς τῶν ὀρνίθων τινὲς
οὕτως ὥστε καὶ ὑπομένειν τοὺς ἐπιχειροῦντας ὀχεύειν.

Μεταβάλλει δὲ τὰ ζῷα οὐ μόνον τὰς μορφὰς ἔνια καὶ 50
τὸ ἥθος κατὰ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ὥρας, ἀλλὰ καὶ ἐκτεμνό- 20
μενα. ἐκτέμνεται δὲ τῶν ζῳῶν ὅσα ἔχει ὄρχεις. ἔχουσι δ'
οἱ μὲν ὀρνιθες τοὺς ὄρχεις ἐντὸς καὶ τὰ ὠοτόκα τῶν τετρα-
πόδων πρὸς τῇ ὀσφύϊ, τὰ δὲ ζωοτόκα καὶ περὶ τὰ μὲν
πλεῖστα ἐκτός, τὰ δ' ἐντός, πάντα δὲ πρὸς τῷ τέλει τῆς
γαστροῦ. ἐκτέμνονται δ' οἱ μὲν ὀρνιθες κατὰ τὸ οὐροπύ- 25
γιον, καθ' ὃ συμπίπτουσιν ὀχεύοντες· ἐνταῦθα γὰρ ἂν ἐπι-
καύσῃ τις δυσὶν ἢ τρισὶ σιδηροῖς, ἐὰν μὲν ἥδη τέλειον
ᾖντα, τό τε κάλλαιον ἔξωχρον γίνεταί καὶ οὐκέτι κοκκύζει

9 τε] καὶ A^a || μιμουμένους A^a pr || 10 καὶ post ἄρρενας om
A^a, ante ὃ μιμούμεναι pon PE^aC^a tr || κάλλιον A^aC^aE^a || 11 ὀρο-
πύγιον PD^aE^aC^a || 12 θηλείαι ἔνιαι εἰσιν. ἐνίστε δὲ PE^aA^aC^a ||
τινα om A^aC^a tr || 14 ἀπολλομένης A^a || 14 αὐτοὶ] αὐτοὶ αὐτοῖς
(vel αὐτοῖς) PE^aA^aC^a || τὴν τῆς θηλείας om D^a || 15 πονοῦμενοι
PE^a, πονοῦμεναι A^a || 16 ὥστε μηκέτι κοκ. A^aC^a || 17 ὀρνέων D^a ||
18 οὕτως om D^a || ὥστε μήτε (μή A^aC^a tr) κοκκύζειν ἔτι μήτ'
ὀχεύειν ἐπιχειρεῖν καὶ ὑπομένειν PE^aA^aC^a tr || ὀχεύειν ἐπιχειροῦν-
τας A^a || 19 μεταβάλλει κτλ. In his ultimis partibus ordinem
codicum iam a Gaza Ald pr turbatum iure restituit Bk || 20 καὶ
τάς] καὶ κατὰ τὰς C^a || 23 μὲν] δὲ C^a || 25 ὀρνιθες] ἄρρενες A^a
pr C^a || παρὰ τὸ ὀροπύγιον D^a || 26 ἐπικλύση PE^a || 27 σιδηροῖς
A^aC^a || ἴδη A^a pr C^a || 28 ὄντα, τὸ] ὄν· ταντὸ A^a pr || κάλλιον
PE^aA^aC^a.

οὐδ' ἐπιχειρεῖ ὀχεύειν, ἐὰν δ' ἔτι νεοττὸν ὄντα, οὐδὲ γίγνε-
 30 ται τούτων οὐδὲν αὐξανομένου. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ἐπ' ἀνθρώπων· ἐὰν μὲν γὰρ παιῖδας ὄντας πηρώσῃ τις, οὔτε
 αἱ ὑστερογενεῖς ἐπιγίγνονται τρίχες οὔτε ἡ φωνὴ μεταβάλλει,
 632^a ἀλλ' ὅξεϊα διατελεῖ· ἂν δ' ἤδη ἡβῶντας, αἱ μὲν ὑστερο-
 γενεῖς τρίχες ἀπολείπουσι πλήν τῶν ἐπὶ τῆς ἡβῆς
 (αὗται δ' ἐλάττους μὲν, μένουσι δέ), αἱ δ' ἐκ γενετῆς
 τρίχες οὐκ ἀπολείπουσιν· οὐδεὶς γὰρ γίγνεται εὐνοῦχος
 5 φαλακρός. μεταβάλλει δὲ καὶ ἡ φωνὴ ἐπὶ τῶν τετραπόδων
 τῶν ἐκτεμνομένων ἀπάντων ἢ πηρουμένων εἰς τὸ θῆλυ.
 τὰ μὲν οὖν ἄλλα τετράποδα ἐὰν μὴ νέα ἐκτέμνηται, δια-
 φθείρεται· ἐπὶ δὲ τῶν κάπρων μόνων οὐδὲν διαφέρει.
 πάντα δ' ἐὰν μὲν νέα ἐκτμηθῇ, μείζω γίγνεται τῶν ἀτμήτων
 10 καὶ γλαφυρώτερα, ἐὰν δὲ καθεστηκότα ἤδη, οὐκέτι αὐξάνε-
 ται ἐπὶ πλεῖον. οἱ δ' ἔλαφοι ἐὰν μὲν μὴ πω τὰ κέρατα
 ἔχοντες διὰ τὴν ἡλικίαν ἐκτμηθῶσιν, οὐκέτι φύουσι κέρατα·
 ἐὰν δ' ἔχοντας ἐκτέμῃ τις, τό τε μέγεθος ταῦτόν μένει
 τῶν κεράτων, καὶ οὐκ ἀποβάλλουσιν. οἱ μὲν οὖν μόσχοι
 15 ἐκτέμνονται ἐνιαύσιοι, εἰ δὲ μὴ, αἰσχίους καὶ ἐλάττους
 γίγνονται· οἱ δὲ δαμάλαι ἐκτέμνονται τὸν τρόπον τοῦτον·
 κατακλίνοντες καὶ ἀποτέμνοντές <τι> τῆς ὀσχέας κάτωθεν
 τοὺς ὄρχεις ἀποθλίβουσιν, εἴτα ἀναστέλλουσι τὰς ῥίζας ἄνω
 ὥς μάλιστα, καὶ τὴν τομὴν θριξὶ βύουσι, ὅπως ὁ ἰχὼρ
 20 ῥέῃ ἔξω· καὶ ἐὰν φλεγμάλῃ, κατακαύσαντες τὴν ὀσχέαν
 ἐπιπάττουσιν. οἱ δ' ἐνόρχαι τῶν βοῶν ἐὰν ἐκτμηθῶσι, τὸ

31 ἀνθρώπων PE^aA^aC^a || 632^a 5 ἐπὶ | καὶ ἐπὶ PD^aA^aC^a | 6 τῶν δ' ἐκτ. PE^a || ἢ πηρ. add D^a tr Ald, om ceteri | 7 οὖν om PE^a | μὴ] μὲν PE^aA^aC^a tr | 8 μόνον οὐδὲν διαφθείρει PD^aE^a || 9 μὲν] μὴ C^a || νέα om A^a pr C^a || 11 μὲν om PC^a || μὴ πω τὰ | μὴ πτηνωτά C^a, πτηνωτά A^a pr | 13 τε om A^aC^a || 15 γίγνονται καὶ ἐλάττους A^a | 16 verba οἱ δὲ δαμ. seclud A-W Gazam secuti. ἐλάττους οἱ δαμάλεις. ἐκτέμνονται δὲ τὸν κτλ. (Gesner Syllb Cs Sch Pk. Sed non est quod quidquam mutetur || αἱ δὲ δαμάλεις A^a re || 17 τι εἰδίδι || τὰς ὀσχέας A^a pr || 19 βύουσιν om A^a pr in lac, βίνουσιν PE^aA^a re C^a || 20 κατακαύσαντα A^a ὀσχέαν C^a | 21 ἐπιπάττουσιν C^aD^a || τὸ] τὸν PE^a.

φανερὸν συγγενῶσιν. ἐκτέμνεται δὲ καὶ ἡ καπρία τῶν θη-
λειῶν ὑῶν, ὥστε μηκέτι δεῖσθαι ὀχείας ἀλλὰ πιαίνεσθαι
ταχέως. ἐκτέμνεται δὲ νηστεύσασα δύο ἡμέρας, ὅταν κρε-
μάσῃ τῶν ὀπισθίων σκελῶν. τέμνουσι δὲ τὸ ἥτρον, ἥ ²⁵
τοῖς ὄρεσιν οἱ ὄρχεις μάλιστα φύονται· ἐνταῦθα γὰρ ἐπὶ
ταῖς μήτραις ἐπιπέφυκεν ἡ καπρία, ἥς μικρὸν ἀποτέμνοντες
συρράπτουσιν. ἐκτέμνονται δὲ καὶ αἱ κάμηλοι αἱ θήλειαι,
ὅταν εἰς πόλεμον χρῆσθαι αὐταῖς βούλωνται, ἵνα μὴ ἐν
γαστρὶ λάβωσιν. κέκτηνται δ' ἔνιοι τῶν ἄνω καμήλους καὶ ³⁰
τρισχιλίας· θέουσι δὲ θᾶσσον τῶν Νισαίων ἵππων πολὺ,
ἐὰν θέωσι, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ὀρέγματος. ὅλως δὲ μακρό-
τερα γίγνεται τὰ ἐκτεμνόμενα ζῶα τῶν ἀτμήτων.

Ὁφελοῦνται δὲ τὰ ζῶα καὶ χαίρουσι καὶ μηρυκάζοντα ^{632^b}
ὥσπερ ἐσθίοντα ὅσα μηρυκάζει. μηρυκάζει δὲ τὰ μὴ ἀμφώ-
δοντα, οἷον βόες καὶ πρόβατα καὶ αἶγες. ἐπὶ δὲ τῶν ἀγρίων
οὐδὲν πω συνῶπται, ὅσα μὴ συντρέφεται ἐνίοτε, οἷον ἔλα-
φος· αὕτη δὲ μηρυκάζει. πάντα δὲ κατακείμενα μηρυκά- ⁵
ζουσι μᾶλλον. μάλιστα δὲ τοῦ χειμῶνος μηρυκάζουσιν, τὰ

22 συγγενῶσιν A^aC^a pr, οὐ γεννῶσιν D^a. Ultima tria
verba corrupta sunt. Ad verum proxime accedere videntur
A-W, qui Casaubonum (ἐὰν ἐκτμηθέντες εὐθὺς ἐπιβῶσιν, ὀχεύ-
ουσι καὶ γεννῶσιν), Gazae versionem, ζγα 717^b3 respicientes
μετὰ μικρὸν συγγινόμενοι γεννῶσιν coniciunt. Pro verbis τὸ
φανερὸν Cs προσφάτως e marg Basil; ὅσον εἰς τὸ φανερόν
συγγίνονται Sch e tr; ἐὰν ἐκτμηθέντες <ὀχεύωσιν εὐθέως, γεν-
νῶσιν· εἰ δὲ μή, ὅσον εἰς> τὸ φ. συγγίνονται Pk || 23 ὑῶν A^a ||
24 νηστεύσασθαι D^a, νηστεύουσα PE^a || 25 δὲ om PD^aE^a || τὸ
ἥτρον PE^a, τὸν τρόπον A^a pr C^a tr, τὸν τόπον pessime Di ||
ἥ om A^a pr C^a || 26 οἱ A^a rc in ras || 30 ἄνω] ἀνθρώπων PD^aE^a
„quidam superiorum“ tr || 31 νησσαιῶν A^a pr, νησαίων C^aD^aE^a
tr, νησιβαίων P || ἵππων ἐὰν εἰς πολὺν θ. D^a || 32 θέωσι cor-
ruptum est. ἀγαθαὶ ὧσι Pk, ἀκμάζουσι propon A-W. θέλωσι
an ὀξυνθῶσι vel κεντῶσι sel οἱ καμηλῖται? || ὀρέγματος A^aD^a ||
33 γίνεται] γὰρ γίν. A^a || b 1 μηρυκάζοντα A-W bene; sed
καὶ retinere debuerunt. „et gaudent ruminantia“ tr. καὶ μηρυ-
κάζουσιν codd, quod servari possit, si post καὶ intruseris εἰ ||
2 ἐσθίοντα μηρυκάζονται· μηρυκάζει D^a || ἀμφόδοντα et 9 ἀμφο-
δότων D^a || 4 συστρέφεται A^a pr C^a || 5 μηρυκάζει D^a || 6 μᾶλλον
—μηρυκάζουσιν om PE^aA^aC^a, servat tr Plin.

- τε κατ' οἰκίαν τρεφόμενα σχεδὸν ἐπὶ μῆνας τοῦτο ποιεῖ.
τὰ δ' ἀγελαῖα καὶ ἦττον καὶ ἐλάττονα χρόνον μηρυκάζει διὰ
τὸ νέμεσθαι ἔξω. μηρυκάζει δὲ καὶ τῶν ἀμφοδόντων ἔνια,
10 οἷον οἱ τε μῦες οἱ Ποντικοὶ καὶ ἄλλοι ἰχθύες καὶ ὃν κα-
λοῦσιν ἔνιοι ἀπὸ τοῦ ἔργου μήρυκα. ἔστι δὲ τὰ μὲν μακρο-
σκελῆ τῶν ζώων ὑδροκοιλία, τὰ δ' εὐρυστήθη ἐμετικά μάλ-
λον, καὶ ἐπὶ τῶν τετραπόδων καὶ ἐπ' ὀρνίθων καὶ ἐπ' ἀν-
14 θρώπων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ.
- 49 B Τῶν δ' ὀρνέων πολλὰ μεταβάλλουσι κατὰ τὰς ὥρας καὶ
τὸ χροῶμα καὶ τὴν φωνήν, οἷον ὁ κόττυφος ἀντὶ μέλανος
ξανθός, καὶ τὴν φωνήν ἴσχει ἄλλοιαν· ἐν μὲν γὰρ τῷ
θέρει ἄδει, τοῦ δὲ χειμῶνος παταγεῖ καὶ φθέγγεται θορυ-
βῶδες. μεταβάλλει δὲ καὶ ἡ κίχλη τὸ χροῶμα· τοῦ μὲν γὰρ
20 χειμῶνος ψαρά τοῦ δὲ θέρους ποικίλα τὰ περὶ τὸν αὐχένα
ἴσχει· τὴν μέντοι φωνήν οὐδὲν μεταβάλλει. ἡ δ' ἀηδὼν
ἄδει μὲν συνεχῶς ἡμέρας καὶ νύκτας δεκαπέντε, ὅταν τὸ
ὄρος ἤδη δασύνηται· μετὰ δὲ ταῦτα ἄδει μὲν, συνεχῶς δ'
οὐκέτι. τοῦ δὲ θέρους προϊόντος ἄλλην ἀφήσει φωνήν καὶ
21 οὐκέτι παντοδαπὴν οὐδὲ τραχεῖαν καὶ ἐπιστρεφῆ ἄλλ' ἀπλὴν,
καὶ τὸ χροῶμα μεταβάλλει, καὶ ἔν γ' Ἰταλίᾳ τὸ ὄνομα ἔτε-

10 μῦες A^aC^a || ἄλλοι conieci, οἱ codd. Si etiam in hoc libro omnia cum Aristotelicis sententiis congruere opineris, scribas καὶ ὁ ἰχθύς, ὃν καὶ, quod Gaza aut legit aut finxit, vel, ut Pk, καὶ εἰς ἰχθύς, ὁ σκάρος, ὃν καὶ. Sylb ambigit inter καὶ τῶν ἰχθύων ὃν καὶ. et καὶ οἱ ἰχθύες ὁ σκάρος καὶ ὃν καὶ. || 11 μήρυκαν P, μηρυκᾶν A^a pr C^a tr || 12 εὐρυστήθη A^a || 17 ξανθός A^aC^a i e ξξανθός ut εκλευκος. cf ὑπόξανθος Ael h a XII 28 || ἴσχει ἴσχει δ' C^a, δ' ἴσχει A^a || ἄλλοιαν om P E^a || ἐν μὲν γὰρ τῷ χειμῶνι παταγεῖ, ἐν δὲ τῷ θερεί ἄδει καὶ φθέγγεται θ. A^a || 18 τοῦ θέρους P || ἄδει τοῦ χειμῶνος καὶ παταγεῖ C^a, om P E^a || 20 ψάρα A^aC^a || ποικίλα A^a pr || τὰ τὰ τε P E^aC^a, τόν τε A^a || 21 ἰσχία A^aC^a „circa collum et vertebra“ tr, coniunxit igitur lectionem utriusque familiae || 24 προϊόντος A^aC^a || 25 τραχεῖαν corruptum videtur; etiam peius est ταχεῖαν, quod cum Accorambonio exhibet Scal Pk. Exspectes, nisi deleri malis, ποικίλην vel λίγειαν. cf Ael h a XII 28 πολυήχως καὶ ποικίλως || 26 „ac vocem et colorem permutat“ tr || γ' om A^aC^a || τὸ] δὲ τὸ A^a.

ρον καλεῖται περὶ τὴν ὥραν ταύτην. φαίνεται δ' οὐ πολὺν χρόνον· φωλεῖ γάρ. μεταβάλλουσι δὲ καὶ οἱ ἐρίθακοι καὶ οἱ καλούμενοι φοινίκουροι ἐξ ἀλλήλων· ἔστι δ' ὁ μὲν ἐρίθακος χειμερινόν, οἱ δὲ φοινίκουροι θερινοί, διαφέρουσι δ' 31 ἀλλήλων οὐδὲν ὥς εἰπεῖν ἄλλ' ἢ τῇ χροᾷ μόνον. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ συκαλλίδες καὶ οἱ μελαγκόρουφοι· καὶ γὰρ οὗτοι μεταβάλλουσιν εἰς ἀλλήλους. γίννεται δ' ἡ μὲν συκαλὶς περὶ τὴν ὁπώραν, ὁ δὲ μελαγκόρουφος εὐθέως μετὰ τὸ φθι- 633^a νόπωρον. διαφέρουσι δὲ καὶ οὗτοι οὐδὲν ἀλλήλων· πλήν τῇ χροᾷ καὶ τῇ φωνῇ. ὅτι δ' ὁ αὐτός ἐστιν ὄρνις, ἥδη ὥπται περὶ τὴν μεταβολὴν ἐκάτερον τὸ γένος τούτων, οὐπω δὲ τελείως μεταβεβληκότων οὐδ' ἐν θατέρῳ εἶδει ὄντων. οὐ- 5 δὲν δ' ἄτοπον εἰ ἐπὶ τούτων αἱ φωναὶ μεταβάλλουσιν ἢ τὰ χρώματα, ἐπεὶ καὶ ἡ φάττα τοῦ μὲν χειμῶνος οὐ φθέγγεται (πλήν ἥδη ποτὲ εὐδίας ἐκ χειμῶνος σφοδροῦ γενομένης ἐφθέγγετο καὶ ἐθαυμαστώθη ὑπὸ τῶν ἐμπείρων), ἀλλ' ὅταν ἔαρ γένηται, τότε ἄρχεται φωνεῖν. τὸ δ' ὅλον τὰ ὄρνεα 10 καὶ μάλιστα καὶ πλείστας ἀφίησι φωνάς, ὅταν ὥσι περὶ τὴν ὀχέαν. μεταβάλλει δὲ καὶ ὁ κόκκυξ καὶ τὸ χρῶμα καὶ τῇ φωνῇ [οὐ] σαφηνίζει, ὅταν μέλλῃ ἀφανίζεσθαι· ἀφανίζεται δ' ὑπὸ κύνα, φανερός δὲ γίννεται ἀπὸ τοῦ ἔαρος ἀρξάμενος μέχρι κυνὸς ἐπιτολῆς. ἀφανίζεται δὲ καὶ ἦν 15 καλοῦσί τινες οἰνάνθην ἀνίσχοντος τοῦ σειρίου, δυομένου δὲ φαίνεται· φεύγει γὰρ ὅτε μὲν τὰ ψύχη ὅτε δὲ τὴν ἀλέαν. μεταβάλλει δὲ καὶ ὁ ἔποψ τὸ χρῶμα καὶ τὴν ιδέαν, ὥσπερ πεποιήκεν Αἰσχύλος ἐν τοῖσδε.

27 δ'] γὰρ A^a pr || 28 ἐρίθακοὶ et 29 ἐρίθακός A^a C^a || 29 et 30 φοινικοῦροι PD^a E^a || 31 τὸ χρῶμα P || χρεῖα A^a pr || 32 συκαλλίδες et 33 συκαλλὶς PD^a E^a C^a tr || 633 a 3 ὁ om A^a C^a || 4 τὸ om A^a C^a || τοῦτο PD^a E^a || 5 μεταβεβληκότων coniecī, μεταβεβληκότ C^a, μεταβεβληκότα A^a D^a tr, μεταβεβληκότος PE^a || ὄντων coniecī, ὄντα codd || 8 γενομένου PA^a || 9 ἐθαυμάσθη PD^a E^a A^a || 11 καὶ post μάλιστα om A^a || 13 οὐ del Scalig A-W || 14 κύνα A^a || 17 φθέγγεται E^a, φεύγεται P, φεύγει A^a C^a || γὰρ] δὲ PE^a A^a C^a || 19 Αἰσχύλος] Nauck fr 297. cf Plin h a X 44:

20 τοῦτον δ' ἐπόπτην ἔποπα τῶν αὐτοῦ κακῶν
 πεποικίλωκε, κάποδηλώσας ἔχει
 θρασὺν πετραῖον ὄρνιν ἐν παντευχίᾳ,
 ὃς ἦρι μὲν φαίνονται διαπάλλει πτερόν
 κίρκου λεπάργου. δύο γὰρ οὖν μορφὰς φανεῖ,
 25 παιδὸς τε χαύτοῦ νηδύος μιᾶς ἅπο.
 νέας δ' ὀπώρας ἥνικ' ἂν ξανθῇ στάχυν,
 στικτὴ νιν αὖθις ἀμφινωμήσει πτέρυξ.
 αἰεὶ δὲ μίσει τῶνδ' ἅπ' ἄλλον εἰς τόπον
 δρυμοὺς ἐρήμους καὶ πάγους ἀποικιεῖ.

30 Εἰσὶ δὲ τῶν ὀρνίθων οἱ μὲν κονιστικοί, οἱ δὲ λουῖσται,
 οἱ δ' οὔτε κονιστικοὶ οὔτε λουῖσται. ὅσοι μὲν μὴ πτητικοὶ
 633^b ἀλλ' ἐπίγειοι, κονιστικοί, οἷον ἀλεκτορίδες, πέρδιξ, ἀτταγὴν,
 κορύδαλος, φασιανός· τῶν δ' εὐθυωνύχων ἔνιοι, καὶ ὅσοι
 περὶ ποταμὸν ἢ ἔλη ἢ θάλατταν διατρίβουσι, λοῦνται· οἱ

mutat et upupa, ut tradit Aeschylus poeta. At Welcker Sophoclis locum esse iudicat a Tereo petatum || ἐν δὲ τοῖς A^a, om PE^a || 20 τοῦτον δ' om A^a || ἔποπα A^a pr C^a, ἔπ α P || 21 πεποικίλωκε A^a || καὶ ἀποδηλώσας A^aC^aD^a || 22 παντευχία ὃς] παντὶ ἐγχίαιος C^a, πατρὶ (παντὶ A^a re) ἐγχίαιος A^a pr || 23 ὃς — 24 λεπάργον om PE^a, at sec Camum in P legitur κίρκου δ' ἐπάργον || 23 φαίνονται A^aC^a, φανέντι Nauck || διαβάλλει A^aC^aD^a || 24 κέρβον A^a || λεπαργον C^a, λεπαργοῦ A^a, δ' ἐπάργον D^a || φαίνει A^aC^aD^a || 25 χαύτοῦ Sylb, καύτοῦ codd || ἅπο] δ' ἀπὸ C^a || 26 δ'] ἐστίν E^a, om C^a || ἵνα καταξανθῇ PE^a A^aC^a. Veram lectionem non Salmasius demum restituit, ut Nauck dicit, sed invenitur iam apud Camot Sylb. ξανθοὶ sel ὦσι Pk ex adnotatione Sylburgii hausit || 27 στικτὴν μανθεῖς A^a, στικτὴ νιν αὖθις C^a, τίττει τὴν αὖθις E^a, τίττειν ἰν' αὖθις P || ἀμφινωμήσῃ A^aC^a, ἀμφινωμῆσῃ PE^a, ἀμφινωμήσει D^a || πτερύξαι εἰ δὲ μ. A^a, πτερύξαι εἶδε μ. C^a || 28 μίσει D^a, μίσει C^a, μίσει PA^a tr || τὸν δὲ PE^aC^a || ἀπάλλον E^a, ἀσπάλλον P, ἀπαλῶν A^a, τοῦδε Παλλήνης τόπον Ios Scalig Sch, τῶν δὲ II. τόπων Cs, τῶνδ' ἀπαλλαγὴς τόπων Heath || 29 ἀποικιεῖ Salmas, ἀποικίσει codd || 30 λοῦνται PD^aE^a Athen IX 387^b || 31 λοῦνται D^a Athen λοῦνται PE^a || μὲν οὖν μὴ, Sylb Sch Pk || b 1 ἀλεκτορίδες D^a ἀτταγῆς E^a, ἀτταγῆς ceteri || 2 κορύδαλος P, κορυδαλός A^a, κορυδαλλός C^aD^a Athen || φασσιανός A^aC^a || εὐθυωνύχων A^aC^a || 3 θάλασσαν PD^aE^aA^a.

δ' ἄμφω, καὶ κονίονται καὶ λοῦνται, οἷον περιστερά καὶ
 στρουθός· τῶν δὲ γαμψωνύχων οἱ πολλοὶ οὐδέτερον. ταῦτα 5
 μὲν οὖν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ἴδιον δ' ἐνίοις συμβαίνει
 τῶν ὀρνιθίων τὸ ἀποφοεῖν, οἷον καὶ ταῖς τρυγόσιν· ποι-
 οῦνται δὲ καὶ περὶ τὴν ἑδραν κίνησιν οἱ τοιοῦτοι ἰσχυρὰν
 ἅμα τῇ φωνῇ.]

K.

[Προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ τοῦ μὴ 10
 γεννᾶν ἀλλήλοις συνόντας τὸ αἷτιον ὅτε μὲν ἐν ἀμφοῖν
 ἐστίν, ὅτε δ' ἐν θατέρῳ μόνον. πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ
 θήλεος δεῖ θεωρεῖν τὰ περὶ τὰς ὑστέρας ὅπως ἔχει, ἵν' εἰ
 μὲν ἐν ταύταις τὸ αἷτιον, αὗται τυγχάνωσι θεραπείας, εἰ
 δὲ μὴ ἐν ταύταις, περὶ ἕτερόν τι τῶν αἰτίων ποιῶνται τὴν 15
 ἐπιμέλειαν. ἔστι δ', ὥσπερ καὶ περὶ ἄλλο μέρος, φανερόν
 εἰ ὑγιαίνει, ὅταν τὸ ἔργον τὸ αὐτοῦ ἱκανῶς ἀποτελῇ καὶ
 ἄλυπόν τ' ᾗ καὶ μετὰ τὰς ἐργασίας ἄκοπον, οἷον ὀφθαλμὸς
 ὅταν λήμην τε μηδεμίαν ποιῇ καὶ ὄρεα καὶ μετὰ τὴν ὄρα-
 σιν μὴ ταράττεται μηδ' ἀδυνατῇ ὄρεα πάλιν. οὕτω καὶ 20
 ὑστέρα ἢ πόνον τε μὴ παρέχουσα, καὶ ὃ ἐκείνης ἐστὶ, τοῦθ'
 ἱκανῶς ἀπεργαζομένη, καὶ μετὰ τὰ ἔργα μὴ ἀδύνατος ἄλλ'
 ἄκοπος. λέγεται δὲ καὶ μὴ καλῶς ἔχουσαν τὴν ὑστέρα
 ὅμως πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὐτῆς ἔχειν καλῶς καὶ ἀλύπως, ἂν

4 κονιῶνται A^aC^a || περιστερά C^a || 5 οὐδ' ἕτερον A^a ||
 Codices D^aF^aG^a et capite primo Q, quorum G^a libro septimo,
 qui ipsi nonus est, extremo σημείωσαι ὅτι ἐν τῷ λατινικῷ εὑ-
 ρομεν καὶ δέκατον βιβλίον τῶν περὶ τὰ ζῷα ἱστοριῶν, οὗ ἡ ἀρχὴ
 'προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἢ τοῦ μὴ — θατέρῳ ἐστίν.' οὐκ οἶδα
 εἰ τοῦτο τὸ βιβλίον εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ· μέχρι γὰρ
 τοῦ νῦν οὐκ ἐνέτυχον αὐτῷ. ubi manus recentior ἀλλὰ νῦν ἐν-
 ετύχομεν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ κἀνταῦθα ἐνεγράψαμεν.
 eadem paulo ante, ubi est τέλος τοῦ παρόντος βιβλίου, οὗ τοῦ
 καθόλου adscribit τῶν ἱστοριῶν βιβλίον, ἀλλὰ τοῦ ἐννάτου
 δηλονότι· εὐρηται γὰρ καὶ δέκατον Bk || 10 τοῦ om G^a || μὴ
 om D^a || 11 συνιόντας Q tr || || 17 εἰ] ὅτι? „et si“ tr || 24 τὸ post
 ἔργον om F^a || ἐαυτῆς D^a || ἔχει F^a.

- 25 μὴ ταύτῃ χειρὸν, ὃ ἔργον ἐστὶν αὐτῆς, ἔχῃ, ὥσπερ ὅμμα
 ἰσχύει αὐτὸ ὁρᾶν ἀκριβῶς, μὴ ἔχοντος τοῦ ὀφθαλμοῦ καλῶς
 πάντα τὰ μόρια, ἢ εἰ φῦμά τι <τυγχάνει> ὄν. ὁμοίως δὲ
 καὶ ὑστέρα, εἰ εὖ ἔχει τοῦ ἐπικαίρου τόπου, οὐδὲν ἂν πρὸς
 634^a τοῦτο βλάπτοιτο. δεῖ δὴ τὴν ἔχουσαν καλῶς ὑστέραν πρῶ-
 τον μὲν τῷ τόπῳ μὴ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως
 τῇ θέσει, πλὴν τοῦ γίνεσθαι πορρώτερον ἄνευ πάθους
 καὶ λύπης, καὶ μηδὲν ἀναισθητοτέρας εἶναι θιγγανομένης.
 5 τοῦτο δὲ κρίνειν οὐ χαλεπόν. ὅτι δὲ δεῖ τοιαύτας εἶναι,
 ἐκ τῶνδε φανερόν. εἰ μὲν μὴ πλησίον προσίασιν, οὐκ
 ἔδονται ἀνασπαστικά· πόρρω γὰρ αὐταῖς ἔσται ὁ τόπος
 ὅθεν δεῖ ἀναλαβεῖν. εἰ δὲ [μὴ] πλησίον μένουσι καὶ μὴ
 οἶαι ἐπανιέναι πορρωτέρω, κωφότεραι ἔσονται <τῷ> δια-
 10 θιγγάνεσθαι ἀεί, ὥστε μὴ ταχὺ ἀνοίγεσθαι· δεῖ <δὲ> τοῦτο
 σφόδρα ποιεῖν καὶ εὐηκόους εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν χρὴ
 ὑπάρχειν — ὅσαις δὲ μὴ ὑπάρχει, αὗται θεραπειὰς δέονται
 τινος — καὶ τὰ καταμήνια γίνεσθαι καλῶς· τοῦτο δ' ἐστὶ
 δι' ἴσων χρόνων καὶ μὴ πεπλανημένως, ὑγιαίνοντος τοῦ σώ-
 15 ματος. σημαίνει γὰρ οὕτω γιγνόμενα καλῶς ἔχειν <τὰς
 ὑστέρας πρὸς τὸ> ἀνοίγεσθαι καὶ δέχεσθαι τὴν ἐκ τοῦ σώ-
 ματος ὑγρότητα, ὅταν τὸ σῶμα διδῷ. ὅταν δὲ πλεονάκῃς

25 ταύτῃ Pk, ταύτης codd || ὃ correxi, τὸ codd. Pk addit
 ὃ post ἔργον. Sed fort nihil mutandum, at ἐστὶν delendum
 est || ἔχῃ Pk, ἔχειν codd || post ὅμμα add οὐδὲν solus Q || 26 ἰσχύει
 conieci, κωλύει codd || καλῶς om F^a || 27 μά τι ὄν in lac om
 F^a, τι om Q. ἢ—ὄν om tr || τυγχάνει adieci. Pk suadente
 Schneidero mutat ὄν in ἐνείῃ || 28 καὶ | καὶ ἡ F^a || εἰ εὖ om tr ||
 ἔχοι Dⁿ „habeat“ tr || 634 a 1 βλάπτοιτο Pk, βλάπτοι codd ||
 δὲ F^a || 2 ὁμοίαν? || 3 πλὴν τοῦ γ. Sch, π. γ. τὸ codd || 6 εἰ μὲν
 conieci. εἴτε γὰρ codd || προσίᾳσι F^a „emiserint“ i e προιᾳσι
 tr || 7 ἀνασπαστικά Sch, ἄμα σπαστικά codd || 8 μὴ del Sch,
 πάνν pro μὴ Pk || 9 οἶναι G^a, εἶναι QF^a || τῷ δ. ἀεί Pk, δ. δ'
 ἀεί codd. ὥστε θιγγανομένης μὴ, ταχὺ ἀνοίγεσθαι conī Sch ||
 10 δὲ add tr Sch || 11 μὲν conieci, τε codd || 12 δὲ tr, τε codd ||
 13 post τινος add ὥστε Pk || γίγεται Q || 15 γιγνόμενα sel τὰ κατα-
 μήνια || τὰς ὑστέρας addidi || 16 πρὸς τὸ inser Sch e tr || 17 ante
 πλεον. add ἢ Scal Sylb Sch.

ἢ ἐλαττονάκεις ἢ πεπλανημένως ἀφιδῶσι, τοῦ ἄλλου σώματος
 μὴ συναιτίου ὄντος ἀλλ' ὑγιαίνοντος, ἀνάγκη τοῦτο συμ-
 βαίνειν δι' αὐτάς. καὶ <γὰρ ἢ> διὰ κωφότητα οὐκ ἐν- 20
 οίγονται ἐν τοῖς καιροῖς, ὥστ' ὀλίγα δέχονται, ἢ μᾶλλον
 ἐπισπῶνται τὸ ὑγρὸν διὰ τινὰ φλεγμασίαν αὐτῶν, ὥστε
 θεραπείας σημαίνουσι δεόμεναι, ὥσπερ καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ
 κύστις καὶ κοιλία καὶ τᾶλλα· πάντες γὰρ οἱ τόποι φλεγ-
 μαίνοντες ἔλκουσιν ὑγρότητα ποιᾶν τιν', ἢ πέφυκεν ἐκκρίνε- 25
 σθαι εἰς ἕκαστον τόπον, ἀλλ' οὐ τοιαύτη ἢ τοσαύτη. ὁμοίως
 δὲ καὶ ἡ ὑστέρα πλείω ἀποδιδούσα σημαίνει φλεγματικόν
 τι πάθος, ἐὰν ὅμοια μὲν πλείω δ' ἀποδιδῶ. ἐὰν δ' ἀνόμοια
 καὶ σεσημμένα μᾶλλον <ἢ> οἷα ταῖς ὑγιαίνουσais προέρχε-
 ται, τοῦτο μὲν ἤδη πάθος καὶ ἐπίδηλον γίνεσθαι. ἀνάγκη 30
 γὰρ καὶ πόρους τινὰς ἐπισημαίνειν, ἐχούσης ὥς οὐ δεῖ. <καὶ>
 ταῖς δ' ὑγιαίνουσais τὰ λευκὰ [καὶ] σεσημμένα προέρχεται,
 ταῖς μὲν καὶ ἀρχομένων, ταῖς δὲ πλείστis ληγόντων τῶν
 καταμηνίων. ὅσαις μὲν οὖν σεσημμένα μᾶλλον γίνεσθαι ἢ
 ταῖς ὑγιαίνουσais, ἢ ἄτακτα, πλείω ἢ ἐλάττω, μᾶλλον δέον- 35
 ται θεραπείας ὥς ἐμποδιζόντων πρὸς τὴν τέκνωσιν. ὅσαις
 δὲ τοῖς χρόνοις μόνον ἀνωμάλοις καὶ μὴ δι' ἴσου, ἦττον
 μὲν διακωλυτικὸν τὸ πάθος, διασημαίνει μέντοι τῆς ὑστέ-
 ρας τὴν ἕξιν κινουμένην καὶ οὐκ ἀεὶ ὁμοίως μένουσαν.
 ἔστι δὲ τοῦτο τὸ πάθος οἷον μὲν βλάψαι τὰς εὐφρεῖς πρὸς 40
 τὴν σύλληψιν, οὐ μέντοι νόσος, ἀλλὰ τοιοῦτόν τι πάθος
 οἷον καθίστασθαι καὶ ἄνευ θεραπείας, ἂν μὴ τι προσεξ- 634^b
 αμαρτάνῃ αὐτή. ἐὰν δὲ μεταβάλλωσι τῇ τάξει ἢ τῷ πλή-
 θει, τοῦ ἄλλου σώματος μὴ ὁμοίως ἔχοντος ἀλλ' ὅτε μὲν

20 γὰρ ἢ add Pk || 21 δ', quod codd ante ἐν add, expunxit Sch ||
 25 ποιᾶν τινὰ Pk, τοιαύτην codd, om tr || 26 ad τοσαύτη in-
 tellege οἷαν καὶ ὅσην εἶναι δεῖ || 28 ἀνόμοια Camot, ὅμοια codd
 tr || 29 ἢ inser Sch e tr „magis quam aliis qualia“ || 30 τοῦτο]
 τότε Sch e tr || 31 ἐχούσας QF^a || καὶ addidi || 32 καὶ deleui ||
 36 τέκνωσιν Iunt Camot, νέωσιν codd Ald || 37 ἀνωμάλως Sylb
 Sch || b 1 καθίστασθαι] „consistit et desistit“ tr || προσεξαμαρ-
 τάνηται. ἐὰν Pk || 2 αὐτῇ om tr || 3 ὁμοίου F^a.

- ὑγροτέρου ὅτε δὲ ξηροτέρου, οὐδὲν αἷται αἱ ὑστέραι, ἀλλὰ
 5 δεῖ καὶ ἀκολουθεῖν αὐτὰς τῇ τοῦ σώματος ἔξει, δεχομένας
 καὶ ἀφιεῖσας κατὰ λόγον. ἐὰν μὲν οὖν ὑγιαίνοντος τοῦ
 σώματος μεταβάλλοντος δὲ τοῦτο ποιῶσιν, οὐδὲν αὐταὶ δέ-
 ονται θεραπείας· ἐὰν δὲ νοσοῦντος ἢ ἐλάττω ἀποδιδῶσι
 διὰ τὸ ἄλλοθί που ἀναλίσκεσθαι τὸ περίττωμα, ἢ κάμνει
 10 τὸ σῶμα, ἢ πλείω ἀφιῶσι διὰ τὸ δεῦρο ἐξερεῦγесθαι τὸ
 σῶμα, οὐδὲ τοῦτο σημαίνει αὐτὰς γε τὰς ὑστέρας δεῖσθαι
 θεραπείας, ἀλλὰ τὸ σῶμα. ὥς ὅσαις συμμεταβάλλει ταῖς
 ἔξεσι τοῦ σώματος τὰ γυναικεῖα, δηλοῖ ὅτι οὐδὲν αἷτιον ἐν
 ταῖς ὑστέραις ἐστίν, <ἀλλ'> ὅτι ὑγιαίνουσιν διατελοῦσιν.
 15 αὐταὶ δ' αὐτῶν ὅτε μὲν ἄρρωστώτεραι, ὅτε δ' ἰσχύουσι μάλ-
 λον, καὶ ὅτε μὲν ὑγρότεραι ὅτε δὲ ξηρότεραι. καὶ φοιτᾷ
 αὐταῖς, ὅταν μὲν πλείον τὸ σῶμα αὐτῶν, πλείω, ὅταν δ'
 ἔλαττον, ἐλάττω, καὶ ἐὰν μὲν ὑγρόν, ὑδαρέστερα, ἐὰν δὲ
 ξηρόν, ἐναιμότερα. καὶ ἄρχονται μὲν ἐκ λευκῶν γαλακτο-
 20 ειδῶν, ἀνόσμων μενόντων· τὰ δὲ φοινικῶ μὲν, ἀπολήγοντα
 δὲ λευκότερα, ἐσχάτης καταμίξεως. ὁσμὴν δ' ἔχει τὰ λευκὰ
 ταῦτα οὐ σηπεδόνος, ἀλλὰ ὀριμντέραν καὶ βαρυντέραν, οὔτε
 πύου· καὶ ἄνευ μὲν τήξεως, μετὰ μέντοι θερμοσίας, ὅταν
 οὗτος ἢ ὁ τρόπος τῶν σημείων. ὅσαις μὲν οὖν οὕτω συμ-
 25 βαίνει, ταύταις ἔχουσιν ὥς δεῖ τὰ περὶ τὰς ὑστέρας πρὸς
 τὴν τέκνωσιν.
 2 Καὶ πρῶτον ταῦτα σκεπτέον, εἰ καλῶς ἔχει, μετὰ δὲ
 ταῦτα, πῶς ἔχει τὸ στόμα τῶν ὑστερῶν. δεῖ γὰρ εἰς ὀρ-
 θὸν ἔχειν· εἰ δὲ μή, οὐχ ἔλξουσιν εἰς αὐτὰς τὸ σπέρμα.

8 ἢ del Scal Sch Pk ἀποδιδῶσι Scal Sch Pk, ἀποδίδωσι codd ||
 9 διὰ τὸ ἄ. που ἀν. | ἀποδηλοῖ ὅτι ἄ. που ἀναλίσκεται Pk || ἢ Pk,
 ἢ codd, del Sch || 10 ἢ conieci, ἐὰν δὲ codd, quae lectio orta
 est, postquam antecedens ἢ a librariis mutatum est in ἢ
 14 ἀλλ' add Sch „valde“ (μάλα?) add tr || 16 φοιτᾷ sel τὰ κατα-
 μήνια || 17 αὐτῶν Syllb, sel τῶν ὑστερῶν. at αὐτοῦ codd, αὐτὸ Sch
 19 καὶ — 20 μενουσῶν om Q F^a G^a. μενόντων Syllb, μενουσῶν D^a
 21 καταμίξεως Camot, καταλήξεως codd tr || οὐ μὴν Q F^a
 24 οὖν om Q pr 27 ταῦτα sel τὰ καταμήνια || 28 σῶμα Q D^a G^a tr.

εἰς τὸ πρόσθεν γὰρ αὐτῶν καὶ ἡ γυνὴ προῖται, ὥς δῆλον, 30
 ὅταν ἐξονειρώτῳσιν αὐτοτελῶς· τότε γὰρ οὗτος ὁ τόπος
 θεωρείας δεῖται αὐταῖς ὑγρανθεῖς, ὥσπερ εἰ ἀνδρὶ συν-
 εγένοντο, ὥς προῖεμένου ἐνταῦθα καὶ [τὸ παρὰ] τοῦ ἀνδρός,
 εἰς τὸν αὐτὸν τόπον καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ὑστέρας εἶσω. ἀλλ'
 ὅταν ἐνταῦθα προῖωνται, ἐντεῦθεν σπῶσι τῷ πνεύματι, οἷον 35
 αἱ ῥῖνες, καὶ αἱ ὑστέραι τὸ σπέρμα. διὸ καὶ παντὶ σχή-
 ματι συνοῦσαι κυῖσκονται, ὅτι εἰς τὸ πρόσθεν παντελῶς,
 <ὀπωσοῦν> ἐχούσης, γίνεταί καὶ αὐταῖς καὶ τοῖς ἀνδράσιν
 ἡ πρόεσις τοῦ σπέρματος· εἰ δ' εἰς αὐτήν, οὐκ ἂν πάντως
 συγγενόμεναι συνελάμβανον. ἐὰν δὲ μὴ εἰς ὀρθὸν βλέπωσιν 40
 αἱ ὑστέραι ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ ἰσχία ἢ πρὸς τὴν ὀσφύν ἢ πρὸς
 τὸ ὑπογάστριον, ἀδύνατον συλλαβεῖν διὰ τὴν προειρημένην 635^a
 αἰτίαν, ὅτι ἀνελέσθαι οὐκ ἂν δύναιντο τὸ σπέρμα. ἐὰν μὲν
 οὖν ἰσχυρῶς τῇ φύσει οὕτως ἔχωσιν ἢ ὑπὸ νόσον, ἀνίατον
 τὸ πάθος· ἐὰν δ' ἢ ῥῆγμα ἢ φύσει ἢ ὑπὸ τινος νόσου
 διὰ φλεγμασίαν συσπασάσης, ἐπὶ θάτερα αὐτῇ τὸ πάθος. 5
 ταῖς δὲ μελλούσαις ἐγκύοις ἔσεσθαι δεῖ, καθάπερ εἴρηται,
 τὸ στόμα εἰς ὀρθὸν εἶναι, καὶ πρὸς τούτοις ἀνοίγεσθαι
 καλῶς. λέγω δὲ τὸ καλῶς τοιοῦτον, ὅπως ὅταν ἄρχηται τὰ
 γυναικεῖα, διγγανόμενον ἔσται τὸ στόμα μαλακώτερον ἢ

31 αὐτοτελῶς audacter conieci, etiam formam αὐτοτελέως
 tolerari posse ratus; nam usitatius αὐτομάτως a scriptura co-
 dicum αὐται τελέως, quam vitiosam esse iam Sch perspexerat,
 nimis recedit. „ipsae perfectionem“ tr || 32 συνεγένοντο Sch in
 adnot, συνεγίνοντο Sylb Sch Pk, συνεγίνετο codd || 33 προῖεμένου
 conieci, προῖεμένων codd Bk, προῖεμέναις edd. τὸ παρὰ seclusi ||
 post ἀνδρός add Pk προσιεμένων || 34 post τόπον desiderat Sch
 δεχομέναις, sed verba εἰς — τόπον appositio adverbii ἐνταῦθα
 sunt || 35 προσῶνται? || 38 ὀπωσοῦν adieci „quocunque modo
 matrix se habet“ interpretans. cf ^a31. Nisi hoc adverbium
 addas, coniuncta verba παντελῶς ἐχούσης interpretare „matricis
 rite se habentis i e integrae“. ἐχούσης del Sch, ἐκούσαις ἢ μὴ
 Pk || 39 εἰς αὐτήν] intellege προῖεντο || 40 συγγινόμεναι QF^aG^a ||
 635 a 4 ἢ ante ὑπὸ om QF^aG^a || τινος conieci, τῆς codl ||
 7 εἶναι] τείνειν Pk temere; „superhabere“ i e ὑπερέχειν tr, cf
 634^b 28.

10 πρότερον, καὶ μὴ διεστομωμένον φανερώς, ἀλλ' ἦτιον. οὐ-
 τως ἔχοντος τὰ πρῶτα σημεῖα τὰ λευκὰ φοιτάτω. ὅταν δὲ
 σαρκινώτερα ἢ τὴν χροάν τὰ σημεία, φανερώς ἔσται ἀν-
 εστομωμένη ἄνευ ἀλγήματος, κἂν θιγγάνηται κἂν μὴ θιγ-
 γάνηται, καὶ <οῖα> μήτε κωφότητα μήτε στόμα ἀλλοιότερον
 15 αὐτὸ αὐτοῦ <ἔχειν>. ληξάντων δὲ τῶν γυναικείων διεστομω-
 μένον ἔστω σφόδρα καὶ ξηρόν, ἀλλὰ μὴ σκληρόν, ἡμέραν
 ὅλην καὶ ἡμίσειαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας. ταῦτα γὰρ σημαίνει
 οὕτω γιγνόμενα ὅτι καλῶς ἔχουσιν αἱ ὑστέραι καὶ ποιοῦσι
 τὸ αὐτῶν ἔργον, <καὶ> τῷ μὲν μὴ εὐθὺς ἀνεστομῶσθαι
 20 ἀλλὰ μαλακὸν τὸ στόμα γίνεσθαι, ὅτι ἅμα τῷ ἄλλῳ σώ-
 ματι λυομένῳ λύονται καὶ οὐκ ἐμποδίζουσι καὶ ἀφιᾶσι
 πρῶτον τὰ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος, ὅταν δὲ πλείω τὸ σῶμα
 προῖηται, ἀναστομοῦνται· ὅπερ ἐστὶ στόματος ὑγιεινῶς ἔχον-
 τος. παυσαμένων δὲ τῶν σημείων τῷ μὴ εὐθὺς συμπίπτειν,
 25 ἀλλ' ἂν πάντ' ἀπορρεύσῃ, σημαίνουσιν ὅτι κεναὶ καὶ ξηραὶ
 γίνονται καὶ διψηραὶ καὶ οὐκ ἔχουσι λείψανα περὶ τὴν δι-
 οδον. προσσπαστικαὶ οὖν οὔσαι σημαίνουσι καλῶς ἔχειν
 πρὸς τὸ συλλαβεῖν πλησιάσαντος, ὅταν οὕτως ἔχωσιν ἄνευ
 ἄλγους καὶ [μετὰ] ἀναισθησίας. τό τε μὴ ἀλλοιότερον
 30 ἔχειν τὸ στόμα ἀγαθόν· καὶ γὰρ τοῦτο σημαίνει ὅτι οὐδέν
 ἔστιν ὃ κωλύει μὴ συμμύειν αὐτὰς ὅταν δέῃ.

10 ἦτιον conieci, ei codd, om tr, del Sch, οὖν Pk. Post φανε-
 ρῶς om codd interpungunt || 12 σαρκινώτερα QF^aG^a || 13 θιγ-
 γάνηται Sch e tr, θιγγάνη codd utroque loco || 14 οῖα et 15 ἔχειν
 addidi. καὶ μήτε κωφὸν τὸ στόμα μήτε ἀλλοιότερον αὐτὸ αὐτοῦ
 mavult Sch, propter καὶ falso. at Pk κἂν θιγγάνηται κἂν
 μὴ, οὐκ ἂν εἴη μήτε . . . αὐτοῦ ἐλέγξει || 19 καὶ inserui || 20 ὅτι
 ὥστε = „quare“ tr || 22 ἀφ' αὐτοῦ D^a || 23 προῖηται Sch e tr,
 προῖενται codd. ἀναστομοῦνται Sylb, ἀναστομοῦντα codd tr
 24 τῷ Sch, τοῦ codd. μὴ secludit Sch. τῷ μύειν εὐθὺς συμ-
 πῖπτον τὸ στόμα σημαίνουσιν ὅτι, ἐπὰν ἀπεράσῃ, κεναὶ κτλ. Pk
 25 ἀλλ' ἂν πάντ' ἀπορρεύσῃ (i e post 1½ vel 2 dies) adieci: in
 codicibus ante κεναὶ solum invenitur ἂν ἀπορήσῃ, in tr „ap-
 petito“, quod, etsi male intellectum, Pikkoli coniecturam fir-
 mare potest || 27 προσσπαστικαὶ QF^a || 29 μετὰ del Sch || 30 στόμα
 Sch e tr; cf ^a14. σῶμα codd.

Περὶ μὲν οὖν τὸ στόμα τῶν ὑστερῶν ἐκ τούτων ἡ σκέ- 3
 ψις ἐστίν, εἰ ἔχει ὥς δεῖ ἢ μή. περὶ αὐτὴν δὲ τὴν ὑστέ-
 ραν δεῖ συμβαίνειν τοιαῦτα μετὰ τὴν κάθαρσιν, πρῶτον
 μὲν ἐν τοῖς ὕπνοις ὥς συγγιγνομένην τῷ ἀνδρὶ καὶ προ- 35
 ἱεμένην, ὥς ἂν εἰ παρεπλησίαζε, ῥαδίως· ἂν τοῦτο φαίνη-
 ται πλεονάκις πάσχουσα, ἄμεινον. καὶ ἀνισταμένην ὅτε μὲν
 δεῖσθαι θεραπείας οἷας ὅταν πλησιάσῃ ἀνδρὶ, ὅτε δὲ ξηρὰν
 εἶναι· τὴν δὲ ξηρότητα ταύτην μὴ συνεχῇ, ἀλλ' ὕστερον
 μετὰ τὴν ἔγερσιν ἐξυγραίνεσθαι ὅτε μὲν θάττον ὅτε δ' 40
 ὀψιαίτερον καὶ ὅσον εἰς ἡμισυ τῆς ἡμέρας βραχὺ προ-
 ελθοῦσης. ἡ δ' ὑγρότης ἔστω τοιαύτη οἷα ὅταν πλησιάσῃ 635^b
 τῷ ἀνδρὶ. πάντα γὰρ ταῦτα σημαίνει δεκτικὴν τὴν ὑστέ-
 ραν εἶναι τοῦ διδομένου, καὶ προσσπαστικὰς τὰς κοτυλη-
 δόνας, καὶ καθεκτικὰς ὧν λαμβάνουσι, καὶ ἀκούσας ἀφ-
 εΐσας. ἔτι φύσας ἐγγίγνεσθαι ἄνευ πάθους, ὥσπερ τῇ 5
 κοιλίᾳ, καὶ ἀφίεναι καὶ μεγάλας γιγνομένας καὶ ἐλάττους
 αὐτῶν, ἄνευ νόσου· καὶ γὰρ ταῦτ' ἀποδηλοῖ αὐτάς, ὅτι
 οὐδὲν στερεώτεραι τοῦ δέοντός εἰσιν, οὐδὲ κωφαὶ οὔτε φύ-
 σει οὔτε νόσῳ, ἀλλὰ δύνανται, ὃ ἂν δέξωνται, αὐξανομένῳ
 παρέχειν χώραν. ἔχουσι γὰρ καὶ διατάσιν. ὅταν δὲ τοῦτο 10
 μὴ γίγνηται, ἢ πυκνότερα εἰσιν ἢ ἀναισθητότεραι ἢ φύσει
 ἢ νόσῳ. διὸ καὶ οὐ δύνανται τρέφειν, ἀλλὰ καὶ διαφθεί-
 ρουσι τὰ ἔμβρυα, ἐὰν μὲν σφόδρα τοιαῦτα ᾖσιν, ἔτι μικρὰ
 ὄντα, ἐὰν δ' ἦττον, μείζω· ἐὰν δὲ πάνν ἡρέμα, φαυλότερα
 ἐκτρέφουσι τὰ ἔκγονα καὶ οἶον ἐν ἀγγεῖῳ φαύλῳ τραφέντα. 15
 ἔτι δὲ θιγγανομένης τὰ ἐπὶ δεξιὰ καὶ τὰ ἐπ' ἀριστερὰ
 ὁμαλὰ αὐτῆς εἶναι, καὶ τᾶλλα τούτοις ὁμοίως. καὶ ἐν τῇ

36 εἰ παρ.] εἴπερ ἐπλησίαζε Dindorf || ῥαδίως om G^a || καὶν
 Pk || 38 ξηρὰν εἶναι coniecī. ξηρασίας codd. „siccam“ tr ||
 41 βραχὺ Pk, βραχείας codd || b 1 πλησιάσῃ F^a || 3 προσσπαστι-
 κὰς D^a || 5 τῇ κοιλίᾳ Sch, ἡ κοιλία codd || 6 ἀπιέναι Sch, falso;
 nam subiectum est τὰς μεγάλας καὶ ἐλ. γι. ὑστέρας. „emitti“
 i e ἀφίεσθαι tr || 7 αὐτῶν Sch, αὐτῶν codd || 8 οὐδὲ Pk, οὔτε
 codd || 9 ὃ coniecī, ὡς codd, ᾧ Sch || 10 γὰρ coniecī, δὲ codd ||
 15 τὰ] δὲ τὰ codd. δὲ secl iam Sch.

πρὸς τὸν ἄνδρα συνουσίᾳ μεταξὺ ὑγραίνεσθαι, μὴ πολλάκις
 δὲ μῆδὲ σφόδρα. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ πάθος οἶον ἰδρωμα
 20 τοῦ τόπου, ὥσπερ καὶ τῷ στόματι σίαλον πολλαχοῦ ἀφίεμεν
 κατὰ τὴν προσφορὰν τῶν σιτίων, καὶ ὅταν λαλῶμεν καὶ
 ἐργαζώμεθα αὐτοὶ πλέον· καὶ τοῖς ὅμμασι δακρύομεν πρὸς
 τὰ λαμπρότερα ὁρῶντες, καὶ ὑπὸ ψύχους καὶ θερμότητος
 ἰσχυροτέρας, <ὕφ'> ἧς κρατεῖται τὰ μόρια ταῦτα, ὅταν τύχη
 25 ὑγροτέρως ἔχοντα. οὕτω καὶ αἱ ὑστέρας ὑγραίνονται ἐργα-
 ζόμεναι, ὅταν τύχωσιν ὑγροτέρας διαθέσεως. πάσχουσι δὲ
 τοῦτο τὸ πάθος καὶ αἱ μάλιστα καλῶς πεφυκυῖαι. διὸ θε-
 ραπείας ἀεὶ δέονται αἱ γυναῖκες ἢ πλείονος ἢ ἐλάττονος,
 ὥσπερ καὶ τὸ στόμα πτύσεως. ἀλλ' ἐνίοις τοσαύτη ὑγρασία
 30 γίγνεται, ὥστε μὴ δύνασθαι καθαρὸν τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀνα-
 σπάσαι διὰ τὴν σύμμειξιν τῆς γιγνομένης ἀπὸ τῆς γυναι-
 κὸς ὑγρότητος. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς πάθεσι καὶ τοσόνδε
 δεῖ κατανοεῖν, τί συμβαίνει, ὅταν δόξῃ ἐν τῷ ὕπνῳ πλη-
 σιάσαι τῷ ἀνδρὶ, πῶς ἔχουσα ἐξανίσταται, οἶον εἰ ἀσθενε-
 35 στέρα, καὶ εἰ ἀέλ, μὴ ὅτε μὲν ὅτε δ' οὐ, ἢ ἐνίοτε καὶ ἰσχυ-
 ροτέρα· εἰ δὲ μὴ, <εἰ> ξηροτέρα τὸ πρῶτον, εἶτα ἐφυγγαί-
 νεται. δεῖ γὰρ ταῦτα συμβαίνειν τῇ γονίμῳ γυναικί. τὸ
 μὲν γὰρ ἐκλύεσθαι σημαίνει προετικὸν εἶναι τὸ σῶμα σπέρ-
 ματος ἀέλ, τὴν τ' ἐκποιοῦσαν ποιεῖ καὶ σωματώδη οὔσαν
 40 ἀσθενεστέραν. τὸ δ' ἀνόσως τοῦτο πάσχειν σημεῖον ὅτι

19 μῆδὲ] μὴ F^a || 20 σίαλον π. ἀφίεμεν κατὰ τὴν προσφορὰν
 egregie Pk, σίαλον π. μὲν καὶ πρὸς τὴν φορὰν codd. σίαλον
 et τὴν προσφορὰν iam Sylb maluit. „salivamus et ad oblati-
 onem“ tr: omisit igitur πολλαχοῦ || 24 ὕφ' adieci || ἧ Pk || κρατεῖ-
 ται Pk, κρατεῖ codd || 25 οὕτως D^a || 27 exspectes καὶ μάλιστα
 αἱ κάλλιστα π. || 33 τί ci, εἰ codd aut verba εἰ συμβαίνει,
 quae abundare iam Sch iudicat, secludenda || 35 καὶ ante ἀεί
 om F^aG^a || 36 εἰ inser Pk || 37 συμβαίνει D^a || 38 προετικὸν F^a
 39 τ' ἐκπ.—ἀσθενεστέραν Sch, qui solum δὲ pro τ'. Cunctanter
 recepi, nam adiectivum σωματώδης cum Scaligero ad σπέρμα
 referre malim, τό τ' ἐκποιεῖν σωματώδης ποιεῖ ἐτι ἀσθενεστέραν
 vel aliquid simile exspectans. τε ποιοῦσαν ποιεῖ· καὶ σωματω-
 δῶν δ' οὔσων ἀσθενεστέραν codd.

κατὰ φύσιν καὶ ὃν δεῖ τρόπον ἢ ἄφοδος τούτου γίγνεται· εἰ γὰρ μή, νοσώδης ἦν ἡ ἀρρωστία. τὸ δὲ ποτε καὶ ἰσχύ- 636^a
ειν μᾶλλον, καὶ ξηρὰν εἶναι τὴν ὑστέρα, εἴτ' ἐφυγραίνε-
σθαι, σημειῖον ὅτι πᾶν τὸ σῶμα λαμβάνει καὶ ἀφανίζει, καὶ
οὐ μόνον ἡ ὑστέρα, <ἀλλὰ> καὶ τὸ σῶμα ἰσχύει. πνεύματί
τε γὰρ ἔλκει ἡ ὑστέρα τὸ προσελθὸν ἔξωθεν αὐτῇ, ὥσπερ 5
πρότερον εἴρηται. οὐ γὰρ εἰς αὐτὴν προῖεται, ἀλλ' οὗ καὶ
ὁ ἀνὴρ. ὅσα δὲ πνεύματι, πάντα ἰσχύϊ ἐργάζεται. ὥστε δη-
λον ὅτι καὶ τὸ σῶμα προσπαστικὸν τῆς τοιαύτης.

Εἰσὶ δὲ τινες αἱ πάσχουσί τι τοιοῦτον ὃ καλοῦσιν ἐξ-
ανεμοῦσθαι· δεῖ δὴ καὶ τοῦτο μὴ πάσχειν. ἔστι δὲ τοι- 10
οῦτον τὸ πάθος· ὅταν συγγένωνται τῷ ἀνδρί, οὔτε προῖεμε-
ναι δηλαὶ τὸ σπέρμα οὔτε κυῖσκονται, διὸ καὶ καλεῖται ἐξ-
ανεμοῦσθαι. αἴτιον δὲ τοῦ πάθους ἡ ὑστέρα, ὅταν ἡ λίαν
ξηρά· ἐλκύσασα γὰρ πρὸς αὐτὴν τὸ ὑγρὸν <οὐκ> ἀφίησιν ἔξω·
τὸ δὲ κατασκελετεύεται, καὶ μικρὸν τι γιγνόμενον ἐξ αὐτῆς 15
ἀπέπεσέ τε καὶ ἔλαθε διὰ μικρότητα ἐξιόν. καὶ ὅταν μὲν
τοῦτο σφόδρα πάθῃ ἡ ὑστέρα καὶ γένηται ὑπέρξηρος, ταχύ
τ' ἀπέβαλε καὶ ταχὺ δῆλον γίγνεται ὅτι οὐ κύει· ἐὰν δὲ
μὴ σφόδρα ταχέως ταῦτα ποιῇ, ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ δοκεῖ
κύειν, ὃ ἂν ἔχῃ αὐτὴ πρὸς αὐτῇ, ἕως ἂν ἀποβάλλῃ. καὶ 20
ὅμοια συμβαίνει ταχὺ ταύταις πάθῃ οἷα ταῖς ὀρθῶς κνού-
σαις, καὶ ἐὰν γίγνηται πολὺς χρόνος, αἴρεται ἡ ὑστέρα,

636 a 1 ἡ post ἦν om D^a || καὶ ἰσχύειν μᾶλλον del Sch ||
4 ἀλλὰ inser Di Pk || 6 πρότερον i e 634^b 33 || de re cf ζγβ739^a 35 ||
7 ὅσαι D^a || 8 προσπαστικὸν τὸ τῆς τ. D^a „quod talis“ tr || 9 εἰσι
κτλ. Hunc capitulorum ordinem observant non solum codd
Graeci, sed etiam tr Albertus. At edd varie corrigere studu-
erunt; velut Sch Pk huc transponunt verba ^b24 ἐτι δ' ἐνίοτε
—637^b 6 ὅσοις μηδέν. In Camotiana post ^a6 ἀλλ' οὐ καὶ sequi-
tur ^b34 ἂν ἄλλως — 637^b 16 ἀνὴρ. Tum reditur ad 636^a 7 ὅσα ||
10 τοιοῦτον τὸ transposui, τὸ τ. codd || 11 πάθος om G^a || 12 δη-
λαι om F^aG^a || 14 οὐκ inserui || 15 αὐτῆς i e ὑστέρας conieci.
at codd αὐτοῦ, i e τοῦ ὑγροῦ, quod ferri vix potest || 16 „ut
propter“ ὥς διὰ tr || μικρότητα F^a || 20 ἂν — ἕως om F^aG^a || αὐτῇ
conieci, αὐτὴν codd. transpone ἕως ἂν ἀποβάλλῃ ante δ — αὐτῇ.
ὃ ἂν ἔχῃται πρὸς αὐτῇ, ἕως ἀποβάλλῃ Pk || ἀποβάλλῃ F^a.

ὥστε φανερώς δοκεῖ κύνειν, ἕως ἂν ἀποπέσῃ· τότε δ' ὁμοία
 ἐγένετο οἷα πρὸ τοῦ ἦν. ἀναφέρουσι δὲ τοῦτο τὸ πάθος
 25 εἰς τὸ δαιμόνιον· ὃ ἐστι θεραπευτόν, ἐὰν μὴ φύσει <ῆ>
 τοιαύτη ἢ σφόδρα πάσχουσα ὃ πάσχει. σημεῖον δὲ τοῦ μὴ
 τοιαύτας εἶναι, ἐὰν φαίνωνται μὴ προιέμεναι, ὅταν λάβω-
 4 σι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ μὴ συλλάβωσιν. κωλύονται δὲ καὶ
 ἐὰν σπᾶσμα ἔχουσιν αἱ ὑστέραι. γίνονται δὲ σπᾶσματα
 10 [ἐν ταῖς ὑστέραις] ἢ φλεγμασίᾳ διατεινομένης τῆς ὑστέρας,
 ἢ ἐν τῷ τόκῳ πληρώματος πολλοῦ ἑξαπίνης ἐπιπεσόντος
 καὶ μὴ ἀνοιγομένου τοῦ στόματος· τότε ὑπὸ τῆς διατάσεως
 γίνεταί σπᾶσμα. σημεῖον δὲ τοῦ μὴ ἔχειν σπᾶσμα, ἐὰν
 μὴ φαίνεται εἰς φλεγμασίαν ἀφικνουμένη ἐν τοῖς αὐτῆς
 35 ἔργοις ἢ ὑστέρα· ἔχουσα γὰρ σπᾶσμα φλεγμαῖνοι ἂν ποτε.
 ἔτι δ' ἐὰν φῦμα ἐπὶ τοῦ στόματος ἦ, πολλὰ ἐλκωθέντος,
 ἐμποδίζει πρὸς τὰς συλλήψεις. σημεῖον δὲ καὶ τοῦ ταῦτα
 μὴ ἔχειν, ἐὰν φαίνεται ἀνοιγομένη καλῶς ἢ ὑστέρα καὶ
 συμμύουσα, ὅταν γένηται αὐταῖς τὰ γυναικεῖα καὶ αἱ πρὸς
 636^b τὴν ἀνδρὰ χρήσεις. ἔτι ἔστιν αἷς πως τὸ στόμα συμφύεται,
 ταῖς μὲν ἐκ γενετῆς ταῖς δὲ διὰ νόσον. γίνεταί δὲ τοῦτο
 καὶ ἰατὸν καὶ ἀνίατον. οὐ χαλεπὸν δὲ τοῦτο γνῶναι, ἐὰν
 ἦ· οὐ γὰρ οἷόν τ' οὔτε λαμβάνειν οὐδὲν ὦν δεῖ οὔτε προ-
 5 ἱεσθαι. ἐὰν οὖν φαίνεται καὶ δεχομένη παρὰ τοῦ ἀνδρὸς
 καὶ ἀφιεῖσα, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν ἐνσχεθεῖν τῷ πάθει. ὅσαις
 δὲ τούτων μηδὲν ἐμπόδιον ἦ, ἀλλ' ἔχουσιν ὃν τρόπον δεῖν
 εἶρηται ἔχειν, ἂν μὴ ὁ ἀνὴρ αἷτιος ἢ τῆς ἀτεκνίας, ἢ ἀμ-
 φότεροι μὲν δύνωνται τεκνοῦσθαι, πρὸς ἀλλήλους δὲ μὴ
 10 ὅσι σύμμετροι τῷ ἅμα προῖεσθαι ἀλλὰ πολὺ διαφωνῶσιν,

25 ἢ addidi || 26 ὃ πάσχει conieci, τὸ πάσχον codd „quod
 patitur“ tr, τὸ πάθος Scal Sch. φύσει τοιαύτη ἢ σφόδρα,
 πάσχουσα δ' ἐπὶ πόσόν Pk || 28 verba καὶ μὴ συλλάβωσιν vix
 requiras || κωλύονται G^a || 30 verba ἐν ταῖς ὑστέραις del Pk ||
 34 αὐτῆς Sylb, αὐτοῖς codd || b 1 πω F^a || 6 οὐκ ἂν Pk, κἂν
 codd || ἐνσχεθεῖν conieci, ἔλεγχος εἶη codd. ἐλεγχθεῖν Pk male.
 ὅτι ἀνέλεγκτος εἶη Scal || 7 δεῖν Sch e tr, δῆ codd. τρόπον
 ἢδη εἶρηται δεῖν ἔχειν Pk || 10 πολλοὶ F^a.

[οὐκ] ἔσονται τέκνα τούτοις. τοῦ μὲν οὖν εἰδέναι, <εἰ> τὰ 5
τοῦ ἀνδρὸς ἀναίτια, ἔστι μὲν καὶ ἄλλα σημεῖα λαβεῖν· ἃ δὲ
πάντων σαφέστατα, εἰ φαίνοιτο πρὸς ἄλλας πλησιάζων καὶ
γεννῶν. τοῦ δὲ πρὸς ἀλλήλους μὴ συνδρομῶς ἔχειν, <εἰ
γε> πάντων τῶν εἰρημένων ὑπαρξάντων μὴ γεννῶσιν. δη- 15
λοῖ γὰρ ὅτι τοῦτο αἷτιον μόνον. εἴπερ γὰρ καὶ ἡ γυνή
συμβάλλεται εἰς τὸ σπέρμα καὶ τὴν γένεσιν, δῆλον ὅτι δεῖ
ἰσοδρομῆσαι παρ' ἀμφοῖν. ἐὰν οὖν ὁ μὲν ταχὺ ἐκποιήσῃ
ἡ δὲ μόλις (τὰ γὰρ πολλὰ αἱ γυναικες βραδύτεραι), τοῦτο
καλύει· διὸ καὶ συζευγνύμενοι οὐ γεννῶντες μετ' ἀλλήλων 20
γεννῶσιν, ὅταν ἐντύχωσιν ἰσοδρομοῦσι πρὸς τὴν συνουσίαν.
εἰ γὰρ ἡ μὲν ὀργῶσα καὶ παρεσκευασμένη εἴῃ καὶ ἐννοίας
ἔχουσα ἐπιτηδείας, ὁ δὲ προλελυπημένος καὶ κατεψυγμένος,
ἀνάγκη τότε ἰσοδρομῆσαι αὐτοὺς ἀλλήλοις. ἔτι δ' ἐνίοτε
γυναιξὶ καὶ ἐξονειρωξάσαις καὶ ἀνδράσιν ἀφροδισιάσασσι 25
συμβαίνει εὐρωστοτέροις εἶναι, μὴ ἰσχυρὶ ἀλλ' ὑγιείᾳ. γίγνε-
ται δὲ τοῦτο, ὅταν πολὺ τὸ σπέρμα ἢ ἡθροισμένον ἐπὶ τὸν
τόπον ὅθεν προῖενται. ἐὰν οὖν τότε ἀπέλθῃ, οὐδὲν ἀσθε-
νέστεραι γίγνονται· οὐ γὰρ αἰὲ ἐκλύονται ἀπελθόντων, ὅταν
ἱκανὰ ἢ τὰ λειπόμενα· οὐδ' ἂν [εἰ] ἐκεῖνα ἄχρηστα ἢ. 30

11 οὐκ suo iure del Bk, non agnoscit Albertus || τοῦ μὲν
οὖν] τῷ μὲν D^a || εἰδέναι] εἶναι Bk, quod ferri nequit, nisi
antea inseras μὴ, pariter atque Albertus „signum autem non
esse in viro causam privationis conceptus“ || εἰ add Pk e tr ||
12 ἀναίτια Pk, αἷτια codd || 13 πάντων σαφέστατα audacter mu-
tavi; nam lectio codicum ῥάω μάλιστα aperte corrupta est.
„quae facile magis“ tr || εἰ inser Pk. μάλιστ' ἂν φαίνοιτο,
<τάδε> πρὸς Sch || 14 τοῦ] τὸ F^aG^a. ὅταν . . . ἔχωσι Sch e
tr || ἀλλήλους Sch e tr, ἄλλους D^a, ἄλλας F^aG^a || εἰ γε inser Pk ||
15 μὴ] οὐ F^aG^a || 18 οὖν ὁ] οἱ G^a || 20 οὐ γεννῶντες μετ' ἃ.
γεννῶσιν] sic transposui verba codicum γεννῶσι μετ' ἃ. οὐ γεν-
νῶντες δέ, sed δέ om F^aG^a tr. οὐ γεννῶσι μ. ἃ. γεννῶντες
δὲ Scal Sch Pk, sed Pk pro δὲ exhibet δηλαδή· Hos si
sequer, deinceps scriberem ὅταν τύχωσιν ἰσοδρομοῦν-
τες πρὸς τὴν συνουσίαν || 22 πεπερασμένη F^a || 24 ἰσοδραμῆσαι
F^a || ἀλλήλοις αὐτούς D^a || ἔτι Sylb. ὅτι codd || 30 εἰ del Sch
suadente Sylburgio.

ἅμα <δὲ> καὶ ῥᾶον <ἔχουσιν> οἷον πλησμονῆς ἀπαλλαγείσαι·
 διὸ οὐκ ἰσχύει εὐρωστότεραι ἀλλὰ κουφότητι γίνονται. ἀλλ'
 ὅταν ἀπὸ τοσούτων ἀπλή ὦν τὸ σῶμα δεῖται, τότε ἀσθε-
 νεστέρας ποιεῖ. παύεται δὲ ταχύ, ἂν ἄλλως τις ὑγιάνῃ τὸ
 35 σῶμα καὶ ἐν ἡλικίᾳ ἧ, ἣ ταχὺ σπερμοποιεῖ· τῶν γὰρ αὐξά-
 νομένων τοῦτ' ἐστὶ ταχὺ καὶ τῶν αὐξητῶν. καὶ λανθάνου-
 σι τότε μάλιστα κνίσκόμεναι. οὐ γὰρ οἴονται συνειληφέναι
 ἐὰν μὴ αἰσθῶνται προϊέμεναι. <ἔτι> δὲ τυγχάνουσιν ὑπο-
 λαμβάνουσαι ὡς δεῖ ἀπ' ἀμφοῖν συμπεσεῖν ἅμα, καὶ ἀπὸ
 40 τῆς γυναικὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός. μάλιστα δὲ λανθάνει,
 637^a ὅσαι οἴονται ἀδύνατον εἶναι συλλαβεῖν, ἐὰν μὴ ξηρανθῶσι
 καὶ ἐπιδήλως ἀφανισθῇ τὸ δοθέν. συμβαίνει δ' ἐνίοτε
 πλέον προῖεσθαι καὶ αὐτὴν καὶ τὸν ἄνδρα οὗ ἂν δύνηται
 ἀφανίσει καὶ τοῦ ἱκανοῦ. ὅταν οὖν σπάσῃ μὲν ἱκανόν,
 5 λειφθῇ δὲ πολὺ, τότε λανθάνουσι κνίσκόμεναι. ὅτι δὲ τοι-
 οῦτον ἐνδέχεται γίνεσθαι καὶ οὐκ ἐξ ἅπαντος γίνεταί τὸ
 πάθος, δηλοῖ ὅσα τῶν ζώων ἀπὸ μιᾶς ὀχέας πολλὰ τίκτει,
 καὶ ἡ τῶν διδύμων γένεσις, ὅταν ἀπὸ μιᾶς γένηται· δηλον
 γὰρ ὅτι οὐκ ἐξ ἅπαντος ἐγένετο, ἀλλὰ μέρος τι αὐτοῦ ἔλα-
 10 βεν ὁ τόπος, τὸ δὲ περιελείπετο πολλαπλάσιον. ἔτι εἰ

31 δὲ et τὰ σώματα post ῥάω inser Pk || ῥάω F^aG^a || ἔχου-
 σιν inserui || ἀπαλλαγέντα codd || ἅμα δὲ καὶ ῥάους γίνονται,
 οἷον πλησμονῆς ἀπαλλαγείσαι propon Sch || 33 ἀπλή Scal Sch,
 ἐπλή codd || 34 ποιεῖ] ἐποίει D^a || παύεται sel τὸ ἀσθενεῖν ||
 35 ἧ om D^a || αὐξομένων D^a || 37 τότε sel ὅταν πολὺ τὸ σπέρμα
 κτλ. || οἷον τε F^a || 38 ἔτι inser Pk. post αἰσθῶνται interpung
 Bk || 637^a a 1 δύνατον codd infra, libro extremo: ibi enim
 haec 636^b 40 μάλιστα δὲ — 637^a 10 πολλαπλάσιον codd Graeci
 et tr iterum ponunt || ἀναξηρανθῶσι codd infra. ἀναξηρανθῇ
 D^a infra || 3 προῖεσθαι codd infra || δύνηται Isingr Sch, δύνατο
 codd || 5 λειφθῇ tr Scal, ληφθῇ codd hic et infra || λανθ. καὶ
 κνίσκ. codd infra || καὶ ὅτι οὐκ D^a infra || 6 τὸ πάθος i e τὸ
 κνεῖν || 8 ὅταν] καὶ codd infra || 9 γάρ] exspectes οὖν || οὐκ ἐξ
 e tr transpon Sylb Sch, ἐξ οὐχ codd, sed οὐχ om D^a || ἐγένετο
 sel ἡ κήσις || 9 μέρος τι αὐτοῦ D^a tr, μέρος τοῦ αὐτοῦ F^aG^a ||
 10 ὁ conieci, τις codd tr, om Bk. ὁ τόπος i e ἡ ὑστέρα || περι-
 ἔλιπε codd hoc loco, περιέλιπε τὸ tr et infra codd.

πολλὰ ἀπὸ μιᾶς ὀχέας γίγνεται, ὅπερ φαίνεται ἐπὶ τῶν
 ὑῶν καὶ τῶν διδύμων ἐνίοτε γιγνόμενον, δῆλον ὅτι οὐκ
 ἀπὸ παντὸς ἔρχεται τὸ σπέρμα τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐφ'
 ἑκάστου εἶδους ἐμερίζετο. ἀπὸ παντὸς μὲν γὰρ ἐνδέχεται
 ἀποχωρισθῆναι, καὶ τὸ πᾶν εἰς πολλά. ὥστε ἅμα καὶ κατὰ 15
 μέρος ἀδύνατον. ἔτι ἡ γυνὴ προῖται εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ
 στόματος τῶν ὑστερῶν, οὗ καὶ ὁ ἀνὴρ, ὅταν πλησιάζῃ. ἐν-
 τεῦθεν γὰρ σπᾶ τῷ πνεύματι, ὥπερ τοῖς στόμασιν ἢ τοῖς
 μυκτῆρσιν. πάντα γὰρ ὅσα μὴ ὀργάνοις προσάγεται, ἢ φύ-
 σιν ἔχει ἄνω <φέρεσθαι> κοῦφα ὄντα, ἢ πνεύματι ἔλκονται 20
 <ῶς> ἐκ τούτου τοῦ τόπου. διὸ ἐπιμελοῦνται ὅπως γένηται
 ξηρὸς οὕτως, ὥπερ πρὶν τοῦτο συμβαίνειν. πέφυκε δ'
 οὕτως ἡ ὁδός, δι' ἧς ἔρχεται, ταῖς γυναιξίν. ἔχουσι καυλόν,
 ὥπερ καὶ οἱ ἄνδρες τὸ αἰδοῖον, ἀλλ' ἐν τῷ σώματι. ἀνα-
 πνέουσι <δὲ> διὰ τούτου μικρῷ πόρῳ ἀνωτέρῳ <ὄντι ἢ> 25
 ἢ οὐροῦσιν αἱ γυναῖκες. διὸ καὶ ὅταν ὀργῶσιν ἀφροδισια-
 σθῆναι, οὗτος ὁ τόπος οὐκ ἔχει ὁμοίως καὶ πρὶν ὀργᾶν.
 ἀπὸ δὴ τούτου τοῦ καυλοῦ γίγνεται <ἡ> ἔκπτωσις, καὶ τὸ
 ἔμπροσθεν τῆς ὑστέρας πολλῷ μείζον ἢ καθ' ἣν εἰς ἐκείνον
 τὸν τόπον ἐκπίπτει. ὅμοιον δ' ἐστὶ τοῦτο κατὰ τοῦτο ταῖς 30

12 γιγνόμενα D^aG^a || 15 ὥστε] et sententia et particula
 μὲν ante γὰρ posita flagitatur ἀλλὰ. De re cf ζγα 723^b9 |
 15 μετὰ F^a || 16 ἔτι — 17 πλησιάζῃ] cf 636^a6 et ζγβ 739^a35 |
 19 φύσιν Pk, εἴφουσιν D^a tr, εἴφουσιν G^a, εἰ φύσιν F^a || 20 ἄνω
 φ. Pk Scaligeri versionem respiciens „aut natura trahuntur
 sursum in cava loca“, ἄνωθεν codd tr || κοῦφα conieci, κοῖλα
 codd. Hunc locum sic quoque restituas: εἰσφυσῶνται ἄνω εἰς
 κοῖλα ὄντα; scribentis enim animo cucurbitulae obversari viden-
 tur ut ζγβ 737^b28 || ἔλκων ἢ ἐκ codd „trahunt ex“ tr, ἔλκονται
 ὥπερ ἐκ Pk praeunte Scaligero || 22 οὗτος D^a tr || ante πρὶν
 fort intercudit ἦν || τοῦτο i e τὴν συνοσίαν || συμβαίνει D^a tr
 24 στόματι Bk, qui interpunx post τὸ αἰδοῖον || ἀναπνέουσι conieci,
 ἀποπνέουσι codd || 25 δὲ inserui, οὖν inser Sch Pk e tr || τούτου
 Sch Pk, τοῦτο codd || post μικρῷ add τε codd; si teneas, scribe
 πόρῳ μικρῷ τε καὶ ἄν. || ὄντι ἢ inserui, ἢ inser iam Scal Sch
 Pk || 26 ὀργᾶ D^a || 28 ἡ inser Sch Pk || 29 καθ' ἣν i e τὸ ὀπι-
 σθεν ὄθεν || 30 ἐκπίπτει scl τὸ σπέρμα || τοῦτο scl τὸ μόριον,
 i e ὁ καυλός. at οὗτος maluit Sch.

ρισίν· καὶ γὰρ αἱ ῥῖνες ἔχουσιν εἴσω εἰς τὸν φάρυγγα πό-
 ρον τινὰ καὶ εἰς τὸν ἔξω ἀέρα· οὕτω κακῆϊνος καὶ ἔσω ἔχει
 πόρον μικρόν τε πάνυ καὶ στενόν, ὅσον πνεύματι ἔξοδον,
 τὸν δ' εἰς τὸ πρόσθεν τῆς ὑστέρας εὐρύχωρον, εὗρουν,
 35 ὥσπερ αἱ ῥῖνες τὸν εἰς τὸν ἀέρα μελίζω τοῦ εἰς τὸ στόμα
 καὶ φάρυγγα. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ γυναικες μελίζω τὸν εἰς τὸ
 ἔμπροσθεν τῶν ὑστερῶν πόρον ἔχουσι καὶ εὐρυχωρότερον
 τοῦ ἔσω. ὅ,τι συμβάλλεται εἰς τοῦτο, ποιεῖ <πίστιν τῇ ὑπ-
 ἀρξει> τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὅτι καὶ ἡ γυνὴ γόνιμον
 40 προῖεται. τὰ δ' αὐτὰ <εἰ> αἷτια, ταῦτά συμβαίνει. καὶ γὰρ
 οἷς ἢ νόσον ἢ θανάτου δοκεῖ <ἕτερον πρὸ> ἑτέρου τὸ αἰ-
 637^bτιον εἶναι, θεωροῦσι τὸ τελευταῖον ἐπὶ τὰς ἀρχάς, ὃ δεῖ
 ὄραν. τοῖς μὲν γὰρ ταῦτα αἷτια τὰ πρῶτα, τοῖς δ' οὐδέν,
 τῶν δὲ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ. ἀποδίδωσιν οὖν κατὰ λόγον καὶ
 τὰ ἀποβαίνοντα· καὶ τοῖς μὲν διὰ πάντων συμβαίνει δι-
 5 ελθεῖν τῶν αὐτῶν παθημάτων, τοῖς δὲ διὰ πολλῶν, οἷς
 πολλά, τοῖς δὲ δι' ὀλίγων, τοῖς δὲ δι' οὐδενός, ὅσοις μηδέν.
 6 φανερά δὲ τὰ ζῳά ἐστίν, ὅταν ὀχευθῆναι δέηται. διώκει
 γὰρ τὰ ἄρρενα, οἷον αἱ ἀλεκτορίδες διώκουσι καὶ ὑφιζά-
 νουσιν αὐταί, ἔαν μὴ ὀργᾷ ὁ ἄρρην. τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ
 10 ἄλλα ζῳα. εἰ δὴ ταῦτά πάθῃ πᾶσι τοῖς ζῳοῖς φαίνεται
 ὄντα περὶ τὴν συνουσίαν, δῆλον ὅτι καὶ <ταῦτά> τὰ αἷτια
 συμβαίνοντα. ἀλλὰ μὴν ἢ γ' ὕρσις οὐ μόνον τοῦ λαβεῖν

32 ἔσω Di Pk, ἔξω codd || 34 ante εὗρουν inser καὶ Pk sua-
 dentibus Scaligero et Schneidero || 36 verba ὁμοίως — 38 ἔσω
 tamquam glossema iam dicta repetunt || 38 τοῦ Scal Sch Pk e tr,
 τὸ codd || ἔσω conieci, ἔξω codd || πίστιν τῇ ὑπάρξει inserui,
 πίστιν inser iam Pk || 39 τῶν αὐτῶν παθ. i e quibus afflictitur
 τὸ τοῦ ἀνδρὸς αἰδοῖον || 40 verba τὰ — ^b6 μηδέν, fort aliena
 manu addita, nimis vaga et obscura sunt. Iam Sch censet
 verba *38 ὅ,τι — μηδέν luxata et suo loco mota esse || εἰ inserui.
 at τὰ δ' αὐτὰ αἷτια ταῦτ' ἐπεὶ ἐστὶ, ταῦτά συμβαίνει tr || 41 ἑτε-
 ρον πρὸ inser Pk || b 1 εἶναι add D^a tr, om F^a(G^a) || legendum
 videtur τὸ τελευταῖον, ἀλλ' οὐ τὰς ἀρχάς, ἀς δ. ὁ. || 2 ταῖς μ. F^a ||
 ταῦτα tr, ταῦτά codd || 11 ταῦτά inserui; post αἷτια inser τὰ
 Sch Pk.

ἐπιθυμίαν ἔχει, ἀλλὰ καὶ τοῦ προέσθαι. σημεῖον δὲ τούτου·
ἐὰν γὰρ μὴ παρῇ ὁ ἄρσην, πτήσσει ὑπ' ἄλλην καὶ ἔγκυος
γίγνεται καὶ τίκτει ὑπηνέμια, ὥς, ἐπιθυμοῦσα τοῦ ἀφεῖναι 15
τὸ σπέρμα, καὶ ἀφείσα, <ὥσπερ> ὅταν καὶ τῷ ἄρσενι ἀνῆρ
συνῇ. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ τᾶλλα, ἐπειδὴ καὶ <ἐπὶ> τῶν
ἀδουσῶν ἀκριδῶν ἤδη τις ἐπειράθη τρέφουσα, ἔτι ἀπαλὰς
λαβοῦσα· καὶ <γὰρ> ἐγένοντο ἀύξηθεῖσαι αὐτόματοι ἔγκυοι.
ἐκ δὴ τούτων δῆλον ὅτι συμβάλλεται εἰς τὸ σπέρμα πᾶν τὸ 20
θῆλυ, εἴ γε καὶ ἐφ' ἐνὸς γένους φαίνεται τοῦτο γιγνόμενον.
οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ ῥὸν τὸ ὑπηνέμιον τοῦ γονίμου ἀλλ' ἢ
τῷ μὴ γεννᾶν ζῶον. τοῦτο δ' ὅτι οὐ παρ' ἀμφοῖν ἦλθεν. διὸ
οὐδὲ τὰ ἀπὸ τοῦ ἄρσενος ἅπαντα γόνιμα φαίνεται, ἀλλ'
ἐνια ἄγονα, ὅταν μὴ ἐξ ἀμφοῖν ὥς δεῖ συναρμοσθῇ. ἔτι 25
γυναῖκες ἐξονειρώττουσι, καὶ ταύταις γίγνεται, ὥς ὅταν συγ-
γένωνται ἀνδρί, ταῦτά παθήματα μετὰ τὸν ὄνειρωγμόν, διά-
λυσις καὶ ἀδυναμία. δῆλον τοίνυν, εἰ ἐν τῷ ἐξονειρωγμῷ
φαίνονται προϊέμεναι, <ὥς> καὶ τότε συμβάλλονται, ὅτι μετὰ
τοὺς ἐξονειρωγμοὺς ὁ αὐτὸς τόπος ἀφυγραίνεται, καὶ θερα- 30
πείας δέονται τῆς αὐτῆς αὐταὶ ὑφ' αὐτῶν, ὥσπερ ὅταν συγ-
γένωνται ἀνδρί. ὥστε φανερόν ὅτι παρ' ἀμφοῖν γίγνεται
πρόσεις τοῦ σπέρματος, εἰ μέλλει γόνιμον ἔσεσθαι. προῖνται
δ' οὐκ εἰς αὐτάς αἱ ὑστέραι, ἀλλ' ἔξω, οὗ καὶ ὁ ἀνῆρ·

13 ἔχει om D^aG^a || 14 ὁ om D^a || πτήσσει ὑπ' ἄλλην coniecī,
πίπτει ὑπ' αὐτὴν codd, προίεται εἰς αὐτὴν Sch e Scal, φρίττει
καθ' αὐτὴν Pk || 15 ὥς — 16 ὅταν] sic locum restituere ausus
sum. ὥς ἐπιθυμοῦσα καὶ τοῦ ἀφεῖναι τότε, καὶ ἀφείσα ὅταν
codd. At Sch Pk post ἀφείσα inser παύεται ταχὺ ὥς, quod
non probo. Potius adderem τοῦ τίκτειν || 16 pro verbis ἀνῆρ
συνῇ Pk temere scribit ὕπαρ καὶ μὴ ὄναρ συνῇ || 17 ἐπὶ in-
serui || 18 τρέφουσαν F^aG^a || 19 γὰρ inserui || ἀύξηθεῖσαι om F^a
G^a, at exhib tr, quae om αὐτόματοι || 21 ἀφ' F^a || 22 ῥὸν con-
iecī, ζῶον codd. τοῦ ζῶον Pk || τοῦ γονίμου coniecī, τούτου
codd || ἀλλ' ἢ Sch e tr, ἀλλὰ codd || 23 οὐ coniecī, καὶ codd ||
26 γίγνεται om F^a || 29 ὥς add Sch Pk praeunte Scaligero ||
τότε i e ὅταν συγγίνονται ἀνδρί || συμβάλλονται scī εἰς τὴν
γένεσιν || 33 τοῦ om D^a || μέλλοι F^a || 34 ἀλλ' om D^aG^a.

35 εἴτ' ἐκείθεν ἔλκουσιν εἰς αὐτάς· <πῶς> οὖν τὰ μὲν γεννᾶ
 ἀφ' αὐτῶν τὰ θήλεα, οἷον ὄρνις τὰ ὑπηνέμια, τὰ δ' οὐδέν,
 οἷον ἵπποι καὶ πρόβατα; ἢ ὅτι ἡ μὲν ὄρνις εἰς τὴν ὑστέ-
 ραν προῖεται, καὶ οὐκ ἔστιν ἕξω τόπος εἰς ὃν ἀφίησιν, οὐδ'
 ὁ ἄρσεν; διὸ ἐὰν μὴ τύχη ὀχεύων, εἰς τὴν γῆν ἐκχεῖ τοῖς
 40 δὲ τετράποσιν ἔστιν ἕξω τόπος ἄλλος, εἰς ὃν καὶ τὸ θῆλυ
 638^a προῖεται καὶ τὸ ἄρσεν· ὅπερ τοῖς μὲν ἄλλοις μετὰ τῶν ἄλ-
 λων ὑγρῶν συγχεῖται καὶ οὐ συνίσταται ἐν τῇ ὑστέρᾳ διὰ
 τὸ μὴ εἰσιέναι, ταῖς δ' ὄρνισι λαβοῦσα ἡ ὑστέρα συμπίπτει
 καὶ σῶμά τι <ποιεῖ> ὅμοιον τᾶλλα, πλήν οὐ ζῶον, διότι δεῖ
 5 ἕξ ἀμφοῖν τὸ ζῶον εἶναι. ἔστι δ' ἐνστέῃναι εἰ ἀληθῆ λέ-
 γουσι φάσκουσαι, ὅταν ἐξονειρώττωσι, ξηραὶ ἀνίστασθαι. δῆλον
 γὰρ ὅτι ἔλκει ἡ ὑστέρα ἀνωθεν, ὥστε διὰ τί οὐ γεννᾷ αὐτὰ
 καθ' αὐτὰ τὰ θήλεα, ἐπεὶ περ καὶ μιχθὲν ἔλκει τὸ τοῦ ἄρ-
 ρενος; διὰ τί οὐχὶ καὶ ἀμιγῆς τὸ αὐτῆς ἔλκει, ὅπερ εἰς τὸ
 10 ἕξω διατείνει; . . . αἷς γίγνεται τοῦτο τὸ πάθος κνούσαις
 ἔτη πολλά. τίκτουσι γὰρ ὁ καλοῦσι μύλην, οἷον συνέβη τινὶ
 γυναικί· <ῆ> συγγενομένη, τῷ ἀνδρὶ καὶ δοξάσῃ συλλαβεῖν
 ὅ τ' ὄγκος ἠδύξανετο τῆς ὑστέρας καὶ τᾶλλα ἐγγίγνετο τὸ
 πρῶτον κατὰ λόγον. ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος ἦν τοῦ τόκου, οὔτε
 15 ἔτικτεν οὔτε ὁ ὄγκος ἐλάττων ἐγγίγνετο, ἀλλ' ἔτη τρεῖς ἢ
 τέτταρα οὕτω διετέλεσεν, ἕως δυσεντερίας γενομένης καὶ

35 ἔλκουσιν — 36 τὰ Pk. ἔλκουσιν iam Sylb et e tr Sch.
 ἔλκει εἰς αὐτάς· ὧν τὰ codd. ὡς pro ὧν Sch e Scal || 36 θήλεια
 D^aG^a || τὰ δ' ὑπηνέμια codd tr || 638 a 3 συμπίπτει G^a, συμ-
 πίπτει F^a || 4 ποιεῖ inser Sch, sed fort τι, ut fragmentum huius
 verbi, expungendum est; om tr || διότι conieci, διὸ codd || 6 ὅταν
 Sch, ὅτι ἂν codd tr || 9 ἀμιγῆς Pk, qui οὐχὶ πᾶσα καὶ ἄ. ex-
 hibet, αἱ αἷγες codd || 10 post διατείνει solutio interdidit, quare
 lac indicavi; at Sch αἷς mutat in ἐνίαις μέντοι vel ὅμως, Pk
 in ἐνίαις δ' οὖν. „propter quod quibusdam“ = διὰ τί ἐνίαις tr.
 Ceterum verba αἷς — 18 συναποθνήσκει deprompta sunt e ζγδ
 775^b25. Ad verba συγκαταγερᾶσκει καὶ συναποθνήσκει cf
 Hippocrat de M M 2,9, de Int Affect. 29, 4, de Morb 27 || 12 ἢ
 add Pk, συγγενομένη et δοξάσῃ Sch e l l et tr. συγγενομένης
 et δοξάσης codd || 13 τὸ πρῶτον] πρῶτα F^a || 16 διετέλει Ar l l ||
 ἕως Sylb, ὡς codd. „tandem“ tr.

κινδυνεύσας' ὑπ' αὐτῆς ἔτεκε σάρκα εὐμεγέθη, ἣν καλοῦσι
 μύλην. ἐνίαις δὲ καὶ συγκαταγερᾷσκει τὸ πάθος καὶ συν-
 αποθνήσκει. πότερον δὲ διὰ θερμότητα γίνεταί τὸ πάθος
 τοῦτο, ὅταν τύχῃ ἢ ὑστέρα θερμὴ καὶ ξηρὰ οὖσα καὶ διὰ 20
 ταῦτα σπαστικὴ πρὸς αὐτήν, καὶ οὕτως ὥσθ' ἕκαστον ἀν-
 ελέσθαι καὶ φυλάξαι πρὸς αὐτήν; οὕτω γὰρ ἐχούσαις, εἰ
 μὴ μεμιγμένον ἢ τὸ ἀπ' ἀμφοῖν, ἀλλ' ὥσπερ τὸ ὑπηνέμιον
 ἐνδέχεται ἀπὸ θατέρου, τότε γίνεταί ἡ καλουμένη μύλη,
 οὔτε ζῶον, διὰ τὸ μὴ παρ' ἀμφοῖν, οὔτε ἄψυχον, διὰ τὸ 25
 ἔμψυχον <τὸ> ληφθὲν εἶναι, ὥσπερ τὰ ὑπηνέμια. πολὺν
 δὲ χρόνον ἐμμένει διὰ τε τὴν τῆς ὑστέρας διάθεσιν, καὶ
 διότι ἡ μὲν ὄρνις πολλὰ εἰς αὐτὴν τίκτουσα, ὑπὸ τούτων
 τεινομένης τῆς ὑστέρας, προάγει καὶ τίκτει· καὶ ὅταν ἅπαξ
 οἰχθῇ, καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέρχεται. οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ εἶργον, 30
 ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα προετικὸν γενόμενον, ὅτε ἐπληροῦτο, οὐ-
 κέτι τὴν ὑστέραν ποιεῖ ἀντισπαστικὴν. ὅσα δὲ ζωοφορεῖ,
 <τούτοις> διὰ τὸ μεταβάλλειν τὴν δύναμιν αὐξανόμενον
 <τοῦ ἐμβρύου> καὶ ἄλλοτε ἄλλοίαις δεῖσθαι τροφῆς, ἐπιφλεγ-
 μαίνουσά τι ἢ ὑστέρα ποιεῖ τακτὸν τὸν τόκον. ἡ δὲ σάρξ, 35

17 κ. ὑπ' αὐτῆς Sch e l l, κινδυνευσάσης αὐτῆς codd.
 Rem aliter describit Aristoph H A epit I 81 εἶτα χειμῶνος
 γενομένου καὶ πολλῆς δυσανδρίας (δυσανδρίας Lambros) ἔτεκε
 σάρκα τὸν λεγόμενον μύλον καὶ ἐσώθη || εὐμεγέθη apud Ar de-
 est || 19 δέ] οὐν Sch e tr. Scriptorem decimi libelli causas
 molae traduxisse ex Aristotelis Problematibus, quae hodie
 non exstant, iure coniecit Sch e ζγδ 775^b 37. Inde alia quoque
 sumpta esse videntur velut 637^b 35 || 20 οὖσα καὶ ξηρὰ F^a ||
 21 σπαστικὴ οὖσα πρὸς F^a || ἕκαστον conieci, ὅτιοῦν Pk, ἔστιν
 codd || 22 Fortasse πρὸς αὐτὴν post ἀνελέσθαι transponendum
 est. Responsum deest || 23 ἢ Sylb, ἐστὶν codd, μεταστῇ Pk,
 „ponatur“ tr, del Sch || 24 ἐνδέχεται Sch, ἐνδέχεται Sylb, ἐν-
 δέξαιτο codd || 26 τὸ inser Pk, quī εἶναι τὸ ληφθὲν || 27 ἐμμένει
 scl τὰ ὑπηνέμια || 29 τεινομένης Di, κινουμένης Scal Sch Pk,
 γινομένης codd || προάγει Scal Sch Pk, προσάγει codd || 30 τὸ
 τ.] τότε τ. F^a || 31 καὶ τὸ Scal Sch Pk, κατὰ codd || προετικὸν .
 F^a || 33 τούτοις inser Sch || 34 τοῦ ἐμβρύου inser Sch || 35 τακτὸν
 τὸν Pk, τὸν Sch, ταῦτὸν codd.

διὰ τὸ μὴ ζῶον εἶναι, ἀεὶ τῶν ὁμαλῶν. διόπερ οὐ βαρύνει
 τὴν ὑστέρα οὐδὲ ποιεῖ φλεγμαίνειν. ὥστ' ἐνίαις γε καὶ
 συναποθνήσκει τὸ πάθος, ἐὰν μὴ τι εὐτύχημα ἀσθενήματος
 638^b συμβῇ, οἷον τῇ ληφθείσῃ ὑπὸ τῆς δυσεντερίας. πότερον δ'
 ὥσπερ εἴρηται, διὰ θερμότητα γίνεταί τὸ πάθος ἢ μᾶλλον
 δι' ὑγρότητα, ὅτι καὶ ἔστιν <ὅτε> τὸ πλήρωμα οἷον κυμαίνει,
 ἢ ὅταν μὴ οὕτως ἢ ψυχρὰ ἢ ὑστέρα ὥστε ἀφεῖναι, μηδ'
 5 οὕτω θερμῇ ὥστε πέψαι; διὸ καὶ χρόνιον τὸ πάθος, ὥσπερ
 καὶ τὰ <μὲν> ἐν ἐψήσει πολὺν χρόνον διαμένει, τὰ δ'
 ἐψόμενα πέρας ἔχει καὶ ταχυτῆτα. αἱ δὲ τοιαῦται ὑστέραι
 ἀωρόταται οὔσαι τὸν χρόνον ποιοῦσι πολύν. ἔτι δὲ τῷ μὴ
 ζῶον εἶναι οὐ κινούμενον οὐ ποιεῖ τὴν ὠδίναν· ἡ γὰρ κί-
 10 νησις τῶν συνδέσμων ὠδὶς ἔστιν, ἣν διὰ τὸ ζῆν προίεται
 τὸ ἔμβρυον. καὶ ἡ σκληρότης δ' ἡ γιγνομένη τοῦ κυήματος
 μολύσεως ἔργον ἔστιν. οὕτω γὰρ γίνεταί σκληρὸν ὥστε
 πελέκει οὐ δύνανται διακόπτειν. τὰ μὲν οὖν ἐφθὰ καὶ
 πάντα τὰ πεπεμμένα μαλακὰ γίνεταί, τὰ δὲ μεμολυσμένα
 15 ἄπεπτα καὶ σκληρά.

Ὅ,τι πολλοὶ ἰατροὶ ἀγνοοῦντες δι' ὁμοιότητα μύλας εἶναι
 τὸ πάθος λέγουσιν, ἂν μόνον ἴδωσι τὰς τε κοιλίας ἐπαιρο-
 μένας ἄνευ ὕδρωπος καὶ τῶν ἐπιμηνίων σχέσιν, ὅταν χρο-
 νίζῃ τοῦτο τὸ πάθος. τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὀλιγάκις γί-
 20 γνονται αἱ λεγόμεναι μύλαι. ἄλλοτε μὲν <γὰρ> σύρρους

36 διόπερ οὐ Pk, δεῖ γὰρ ὁ codd || 37 οὐδὲ ποιεῖ φ. ὥστ' Sch οὐδὲν οἶε φ. ὡς codd. „nihil ut et," tr. quae cetera om |
 38 τι Sch, δι' codd || b 3 ὅτε add Pk || κυμαίνει Pk, μύδος Di, μύει codd || 6 καὶ om D^a tr || μὲν add Sch || 7 ταχυτῆτα] ταχὺ τήκεται Pk, ἐν τάχει vel κατὰ ταχυτῆτα mavult Sch || 8 ἀωρά-
 τεται Pk, ἀκρόταται codd || τῷ Di, τὸ codd, διὰ τὸ Sch e tr „propter non a. esse" || 9 οὐ pr] μὴ F^aG^a, μηδὲ Pk ||
 10 προίεται Sch e tr, προῖσθαι codd. ἦν, διὰ τὸ ζητεῖν προ-
 ῖσθαι, ποιεῖ τὸ ἔμβρυον bene Sylb nisis Scaligero || 11 κυήμα-
 τος conieci, πράγματος codd || 12 μολύσεως conieci, μολύνσεως Sch „mollies eos" tr, κωλύσεως codd || 13 πελέκει D^a || 14 μεμω-
 λυσμένα conieci, μεμολυσμένα Sylb, ἀπολελυμένα codd || 16 ὅ,τι Sylb Di, διότι Sch e tr „quare", ὅτι codd || 17 λέγουσιν iam Camot, πᾶσχοσιν codd tr || 20 λεγόμεναι Pk, γιγνόμεναι codd || γὰρ add Sch.

γίννεται ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν περιττωμάτων καὶ ὑδαρῶν, ἄλλοτε δὲ παχυτέρων, εἰς τὸν περὶ τὴν κοιλίαν τόπον, εἰς τὴν φύσιν τοιαῦτα ἢ τὴν ἔξιν ὧσιν. ταῦτα γὰρ οὐτ' ὀδύνην ἂν παρέχοι οὔτε θερμότητα διὰ ψυχρότητα. αὔξησιν δὲ λαβόντα τὰ μὲν μείζω, τὰ δ' ἐλάττω, οὐδεμίαν ἄλλην 25 ἐπισπῶνται νόσον παρ' ἑαυτά, ἀλλ' ὥσπερ πῆρωμά τι ἡσυχάζει. ἢ δ' ἀπόλειψις τῶν καταμηνίων γίννεται διὰ τὸ δεῦρο καταναλίσκεσθαι τὰ περιττώματα, ὥσπερ καὶ ὅταν θηλάζωνται. καὶ γὰρ ταύταις ἢ οὐ γίννεται ἢ ὀλίγα. ἔστι δ' ὅτε καὶ εἰς τὸν μεταξὺ τόπον τῆς ὑστέρας καὶ τῆς κοι- 30 λας συρρέον <τι> ἐκ τῆς σαρκὸς δοκεῖ μύλη εἶναι, οὐκ οὐσα. ἔστι δ' οὐ χαλεπὸν γινῶναι, ἂν μύλη <ἢ>, θιγγανοῦσῃ τῆς ὑστέρας. εἰς γὰρ ἡ εὐσταλὴς καὶ μὴ ἔχουσα αὔξησιν, δῆλον ὅτι οὐκ ἐν ἐκείνῃ τὸ πάθος. εἰς δὲ τοιαύτη ἢ οἷα ὅτε παιδίον <εἶχεν>, ἔξει μύλην, θερμὴ τε καὶ 35 στιφρὰ καὶ ξηρὰ ἔσται διὰ τὸ εἶσω τετράφθαι τὰ ὑγρά, καὶ τὸ στόμα τοιοῦτον οἷον ὅταν κύωσιν. εἰς δὲ τι ἄλλο ἢ ὁ ὄγκος, ἔσται ψυχρὰ θιγγανομένη καὶ οὐ ξηρὰ, καὶ αἰεὶ τὸ στόμα ὁμοιον.

23 τοιαῦτα] τοιαύτη Sch Pk, de qua lectione dubito. τοιαῦτα ἢ τὴν φύσιν F^a || ἢ ἢ G^a || ὧσιν om F^aG^a. cum D^a consentit tr || ὀδύνην ἂν παρέχοι conieci, ὀδυνηρὰν παρέχει codd, ὀδύνην τινὰ παρέχει Sch Pk „dolorem parturitionis exhibent“ tr || 31 τι inser Pk, ὑγρὸν vel περιττώμα propon Sch || 32 ἢ θιγγανοῦσῃ scl μαία Di, cf Hippocr de steril (VIII vol p 410 L) δῆλον δὲ μάλιστα ἔστι ψηλαφώσῃ, ibid p 438. ἢν τὸ στόμα τῶν μητρῶν σκληρὸν γένηται . . . τῷ δακτύλῳ γνώσεται ψάονσα. θιγγάνουσα ἢ codd. ἢ, θιγγάνουσαν Scal. ἢ θιγγάνουσι Sch || 35 οἷα Sch Pk, οἷον codd tr || εἶχεν inserui || ἔξει mutavi, ἔχει codd. ἔχει dupl Di, ἔχει, <ἐλέγξει> μύλην Pk. μύλην mavult delere Sch, perperam secutus tr, quia haec semper μύλην omittit || 36 στιφρὰ Pk, ψυχρὰ codd. καὶ ψυχρὰ del Di 37 τοιοῦτον Sylb Sch, τοιαύτη codd || οἷον] οἱ δ' codd „qualis“ tr.

Index

animalium, plantarum, nominum propriorum.

- Ἀγελαῖα ζῶα — μοναδικά 487^b 34.
 ἄγρευτικά — ἀφροδισι-
 αστικά 488^b 5.
 ἄγνος 627^a 9.
 ἄγραμματα — διάλεκτον
 ἔχοντα 488^a 32.
 ἄγρια — ἡμερα 488^a 27.
 ἄγροικα — ὄρεα — συν-
 ανθρωπίζοντα 488^b 2.
 Ἀδριανικαὶ ἀλεκτορίδες
 558^b 14.
 Ἀδρίας 598^b 17.
 ἀεισκῶπες 617^b 32.
 ἀετός (v l αἰετός) 490^a 7;
 517^b 2; 563^a 17, ^b 5;
 592^b 1; 601^b 3; 609^a 4,
^b 7, 12, 26; 610^a 1;
 613^b 11; 615^a 33, ^b 13;
 618^b 18.
 ἀετός, piscis, 540^b 18.
 ἀηδών 536^a 29, ^b 18;
 542^b 28; 616^b 8; 632^b
 21.
 ἀθερίνη 570^b 16; 571^a 7.
 ἀθερίνοι 610^b 6.
 Ἀθήνησι 577^b 31; περὶ
 Ἀθήνας 569^b 11; 618^b
 15; ἐν τῷ Ἀθηναίων
 λιμένι 569^b 27; Ἀθη-
 ναῖοι 559^a 13.
 Ἄθως 549^b 17; 607^a 12.
 Αἰγαῖος 598^a 26.
 αἰγιον γάλα 522^a 23,
 28, 30.
 αἰγιαλώδη ζῶα — πελά-
 για — πετραῖα 488^b 7.
 αἰγίθαλος (v l αἰγιθα-
 λός, αἰγίθαλλος) 592^b
 17; 616^b 3; 626^a 8.
 αἰγίθος (v l αἰγιθός,
 αἰγίοθος) 609^a 31; 610^a
 7; 616^b 10.
 αἰγοθήλας 618^b 2.
 αἰγοκέφαλος 506^a 17, ^b 23,
 509^a 2.
 αἰγυπιός (v l αἰγύπτιος)
 609^b 9, 34; 610^a 1.
 Αἰγύπτιοι 500^a 5.
 Αἰγυπτος 502^a 9; 503^a 1;
 557^a 31; 559^b 1; 562^b 26;
 581^a 2; 584^b 7; 597^a 6;
 606^a 21; 608^b 33; 612^a
 16; 617^b 27, 29, 30.
 αἰγώλιος (v l αἰτώλιος,
 αἰγωλιός) 563^a 31; 592^b
 11; 609^a 27; 616^b 25.
 Αἰθιοπία 490^a 11; 573^b 29.
 Αἰθίοψ 517^a 19; 528^a 18;
 586^a 4.
 αἰθυσια (v l αἶθυσια) 487^a
 23; 542^b 20; 593^b 17.
 αἰλουροι 540^a 10; 580^a
 24; 612^b 15.
 αἶξ 488^a 31; 492^a 14;
 499^b 10, 18; 501^b 21;
 520^b 10; 522^a 8, 14,
^b 34; 536^b 30; 545^a 24;
 557^a 16; 567^a 5; 572^b
 32; 573^a 19, ^b 20; 574^a
 11; 596^a 14, ^b 6; 606^a
 7 — 25; 610^b 29; 611^a
 4; 612^a 3; 618^b 5;
 632^b 3.
 αἰσάλων 609^b 30 — 35;
 620^a 18.
 Αἰσχύλος 633^a 19.
 αἰσχυνηλὰ καὶ φυλακτι-
 κα ζῶα 488^b 23.
 ἀκαλήφη 487^a 26, ^b 13;
 531^a 32 — ^b 16; 588^b
 20; 590^a 27.
 ἀκανθίας 565^a 30, ^b 27;
 621^b 17.
 ἀκανθίς 592^b 30; 610^a 4,
 6; 616^b 31.
 ἀκανθυλλίς 593^a 18;
 616^a 5.
 ἀκαρί 557^b 8.
 ἀκρίς 532^b 11; 585^b 11;
 550^b 32; 555^b 18 — 556^a
 8; 592^b 24; 601^a 7;
 612^a 34; 637^b 18.
 ἄκυλος 595^a 29.
 ἀλεκτορίς 544^a 31; 558^b
 9 — 25; 559^a 17, ^b 23,
 28; 560^a 1, ^b 3, 19;
 561^a 6 — 562^b 2; 564^b
 2; 618^b 15; 614^b 10;

- 617^b 24; 631^b 8; 633^b 1; 637^b 8.
ἀλεκτρωνών 488^b 4; 504^b 11; 508^b 28; 509^a 21; 536^a 28, 31; 539^b 30; 559^b 18; 564^b 12; 592^b 12; 614^a 7.
ἀλκίαιετος (v l *ἀλκιάετος*, *ἀλκιάετός*) 593^b 25; 619^a 4; 620^a 1 — 12.
ὁ ἀλιεύς βάτραχος 620^b 11.
Ἀλκμβιάδης 578^b 29.
Ἀλκμαίων 492^a 14; 581^a 14.
Ἀλκμάν 557^a 2.
ἀλκυνόνειοι ἡμέραι 542^b 6; *ἀλκυνονίδες ἡ.* 542^b 18.
ἀλκυνών 542^b 4, 12, 19, 25; 593^b 10; 615^b 29; 616^a 14 — 34.
ἀλοσάχνη 616^a 20, 28.
Ἀλωπεκόννητος 598^a 22.
ἀλώπηξ 488^b 21; 500^b 23; 580^a 6, ^b 25; 606^a 24; 607^a 3; 609^b 1, 3, 26, 30, 32; 610^a 12; 619^b 10, 15.
ἀλώπηξ τὸ δερμόπτερον 490^a 8.
ἀλώπηξ ὁ ἰχθύς 565^b 1; 566^a 31; 621^a 12.
ἀμία (v l *ἄμια*, *ἄμεια*, *ἄμνια*) 488^a 7; 506^b 13; 591^a 11, ^b 18; 598^a 22, 27; 601^b 21; 621^a 17.
ἄμισός 554^b 15.
ἄμπελος 546^a 2; 556^b 3.
ἀμυγδαλή 627^b 18.
ἀμυγδαλον 614^b 15.
ἀμυντικά *ζῶα* — *φυλακτικά* 488^b 8.
ἄναρχα — *ὄψ' ἡγεμόνα* 488^a 11, 12; 553^b 17.
ἀνδρεῖα *ζῶα* 488^b 17; 606^b 18; 608^a 33.
ἀνελεύθερα ζῶα 488^b 16.
ἀνέλντρα ζῶα 490^a 16.
ἀνθίας 570^b 21; 610^b 5; 620^b 33.
ἄνθος τὸ ὄρεον 592^b 25; 609^b 14; 610^a 6; 615^a 27.
ἀνθρήνη 531^b 22; 551^a 30; 553^b 9; 554^b 22 — 555^a 8; 622^b 21; 623^b 10; 624^b 26; 625^a 2; 628^b 34 — 629^a 33.
ἄνθρωπος 488^a 7, 9, 30; 489^a 35; 490^b 19, 33; 494^a 28, *alias saepissime*.
Ἀντανδρεία 519^a 16.
ἄνῳδα ζῶα — *ὠδικά* 488^b 1.
ἄοικα ζῶα — *οἰκητικά* 488^a 21.
ἄπιος 552^b 1.
ἄπλυσται σπόγγοι 549^a 4.
ἄποδα ζῶα — *ἔχοντα πόδας* 489^b 19.
ἄπους τὸ ὄρεον 487^b 25, 29; 618^a 31 — ^b 2.
ἀπύανθοι βόες 595^b 20.
Ἀραβία 546^b 3; 606^b 5.
Ἀράβιαι κάμηλοι — *Βακτριαναί* 498^b 9; 499^a 15.
ἀράχνη 555^b 7 — 17.
ἀράχνης 488^a 16, 18; 529^b 26; 553^a 9; 555^a 24; 557^a 30; 594^a 14; 602^a 29; 609^a 29; 622^b 22; 623^a 30, ^b 14.
ἀράχνην modo tela araneum, modo insectum 542^a 13; 548^a 29; 550^b 31; 552^b 25; 555^a 27 — ^b 8; 605^b 13; 622^b 27; 623^a 3 — ^b 2; 626^b 18.
ἀραχνηεὺν 605^b 10; 625^a 8, 14.
ἀραχινώδης 551^a 21; 557^b 16; 583^a 35; 622^b 12.
ἀραχινώδης 554^b 28 l. v. *ἐν Ἀραχάταις* 499^a 4.
Ἀργεῖα 602^a 8.
ἐν τῇ Ἀργινοῦσῃ 578^b 29.
Ἀριαδιά 617^a 14.
ἄρκτος ursus 498^a 34, ^b 27; 499^a 29; 500^a 23; 507^b 16, 20; 539^b 33; 571^b 27, 30; 579^a 19 — 32; 580^a 7; 594^b 5 — 16; 595^a 10; 600^a 31 — ^b 13; 608^a 32; 611^b 32 — 612^a 1.
ἄρκτοι τὰ μαλακόστρακα 549^b 23.
ἄρκτος regio caeli 572^a 18.
Ἀρκτοῦρος 549^b 11; 569^b 4; 598^a 18; 599^b 11; 617^a 31.
ἄρνες 519^a 14; 606^a 19.
ἄρον 600^b 12; 611^b 35.
ἄρπη 609^a 24; 610^a 11; 617^a 10.
Ἀσία 569^a 20; 578^b 29; 606^b 16, 18.
ἀσκαλαβώτης 538^a 28; 599^a 31; 600^b 23; 607^a 27; 609^a 29; 614^b 4.
ἀσκάλαφος 509^a 22.
ἀσκαλώπας (v l *ἀσκάλωπας*, *ἀσκόλοπας*, *ἀσκολόπας*) 617^b 23.
ἀσκαρίδες 551^b 27 — 552^a 15; *ἀ. ἐλμίνθων γένος τι* 551^a 10.
ἀσπάλαξ 491^b 28; 533^a 3; 605^b 31.
ἀσπίς ὁ ὄφεις 607^a 22; 612^a 16.
ἐν τῇ Ἀσσυρίτιδι 519^a 15.
ἀστακός 490^b 13; 525^a 32, ^b 11; 526^a 11 — ^b 33; 541^b 20, 25; 549^b

- 14; 601^a11; ὁ ἐν τοῖς ποταμοῖς 530^a28.
 ἀσταφίς 595^b11.
 ἀστερίας ὁ ἐρωδιός 609^b22; 617^a5.
 ἀστερίας ὁ ἰέραξ 620^a18.
 ἀστερίας ὁ γαλέος 543^a17; 566^a17.
 ἀστήρ τὸ ὄστρακ. 548^a7.
 ἀσφόδελος (v l ἀσφοδε-
 λός) 627^a8.
 ἀτρακτυλλίς (v l ἀτρα-
 κτουλλίς) 627^a8.
 ἄτρητα ζῶα — τρηματώ-
 δη 488^a25; 516^a26,
^b35.
 ἀτταγήν (v l ἀτταλήν,
 ἀτταγής, ἀτταγίς) 617^b25, 633^b1.
 ἀπτέλαβοι (v l ἀπτέλα-
 φοί) 550^b32; 556^a9,
 12, ^b1.
 ἀύλοπίας (v l ἀύλοπίας)
 570^b20.
 αὐξίδες 571^a18.
 αὐτόματα ζῶα 539^a18 —
 25, ^b3, 7; 547^b19, 548^a
 11; 551^a1 — 13; 558^a
 16; 559^b1, 6; 569^a26;
 570^a17; 637^b19.
 ἀφάκη 596^a26.
 ἀφροδισιαστικά ζῶα —
 ἀγνευτικά 488^b4; 518^b
 11; 540^a12; 613^b25.
 ἀφύη 569^a30 — ^b28.
 ἀχαίνης (v l ἀχαινής,
 ἀχανής, ἀχάννης, ἀχα-
 ίτης) ἔλαφος 506^a23;
 611^b18.
 ἀχάρονας (v l ἀρχάνος,
 ἀθαρίνος, ἀχαρνάς)
 591^b1; 602^a12.
 Ἀχελῷος 535^b18; 579^b7;
 606^b15.
 ἀχέται 582^b17; 556^a21.
 Ἀχίλλειος σπόγγος 548^b
 1, 20.
 ἀχράδες 595^a30; 627^b17.
 ἄχρυα 596^a21, 26.
 Βάκτριαι κάμηλοι 499^a
 14. Βακτριανὰ κ.
 498^b8.
 βάλαγγρος (v l βάλλαγγρος,
 βαρήντος, κάρινος) 538^a
 15.
 βάλανος 603^b31; 615^b22.
 βάλανος τὸ ὄστρακοδ.
 535^a25, 547^b22.
 βάλερος (v l βαλίνος)
 568^b28.
 βαλλιρός (v l βάλλιρος)
 602^b26.
 βασιλεὺς μελιττῶν 553^b
 5; 554^a24; 623^b9, 34;
 624^a1, 3, 26; 625^b6,
 11, 13, 15.
 βασιλεὺς τὸ ὄρνεον 592^b
 28; 615^a19.
 βατὶς (v l βατίος, βαπός)
 τὸ ὄρνεον 592^b17.
 βατὶς τὸ σέλαχος 565^a
 28; 567^a13 l. v.
 βάτος 489^b6, 32; 505^a
 4; 540^b8; 565^b28;
 566^a28, 32; 599^b30;
 620^b30.
 βάτραχος 487^a28; 506^a
 20; 510^b35; 530^b34;
 536^a8sq; 538^a28; 540^a
 31; 568^a24; 589^a29;
 606^a6; 626^a9.
 βάτραχος τὸ σέλαχος 489^b
 33; 505^a6, ^b4; 506^b
 16; 540^b18; 564^b19;
 565^b29; 570^b32; 620^b
 11sq.
 βελόνη (v l βελλόνη, βε-
 λώνη) 506^b10; 543^b11;
 567^b23; 571^a3sq;
 610^b6; 616^a32.
 Βιστωνὺς λίμνη 598^a23.
 βόειος 506^b29; 521^b33;
 522^a28, 30.
 Βοηδρομιών 578^b14;
 597^a24.
 βοῦδια 522^b15.
 Βοιωτία 605^b31.
 Βοιωτοὶ 559^a4.
 Βόλβη λίμνη 507^a17.
 βολίταινα 525^a19, 26;
 621^b17.
 βομβύκιον (v l βομβυκο-
 ειδές) 555^a13; follicu-
 lus Bombycis L? 551^b
 14.
 βομβύλιος (v l βομβυλλίς)
 551^b12) 623^b12; 629^a
 30sq.
 βόναςος (v l βόναςσος,
 βάνασος) 498^b31; 506^b
 31; 630^a19 — ^b18.
 βόρειος 542^b14; 574^a1;
 592^a14; 596^a29; 597^b
 10; 602^a22 — 25.
 βόσκας (v l βάσκας) 593^b
 19.
 Βόσπορος 600^a6; B. δ.
 Κιμμέριος 552^b18.
 βόστρυχοι 551^b26. —
 550^b10 l. v.
 βότερυς 549^a24; 550^a11, 28.
 βονβαλὶς 515^b34; 516^a5.
 βοῦς 488^a30, ^b14; 499^a
 19, 22, ^b17; 500^a10;
 25; 501^a18; 506^a9.
^b29, 31; 510^b18; 522^b
 21 — 523^a8; 536^b29;
 538^b14, 24; 540^a6;
 545^a18; 557^a16; 567^c
 12; 572^a10, 33 — 47;
 573^a21, 27; 575^a14
 — ^b20, 31; 578^b33;
 586^b17; 595^a10, ^b6 —
 31; 602^b14; 604^a13 —
 21; 605^a14; 606^a15;
 611^a7; 632^b3.

- βόες οἱ ἄγριοι 499^a4; β. κινούντες τὰ κέρατα 517^a29.
 βόες Ἑπειρωτικαί 522^b16, 20sq. β. Πυρρί-
 χαι 595^b18.
 βοῦς τὸ σέλαχος 540^b17; 566^b4.
 βρένθος (ν 1 βρίνθος) 609^a23; 615^a16.
 βρύας 1 ν pro βύας 592^b9.
 βρύον 568^a30; 591^b12; 603^a17.—624^a34.
 βρύσσοι (ν 1 βυρσοί, βυρσσοί) 530^b5.
 Βρύσων 563^a7; 615^a10.
 βρυώδης 543^b1.
 Βυζάντιοι 571^a18.
 Βυζάντιον 598^b10; 599^a3; 612^b8.
 βυσσός 547^b15.
 βῶκες (ν 1 βάκες) 610^b4.
 βωμολόχος 617^b18.
 Γάλακες (ν 1 γαλάδες) 528^a23.
 γαλεός 489^b6; 508^b17; 511^a4; 565^b24; 566^a19; 621^b16. γ. ἀκαν-
 θίαι 565^b27. γ. ἀστε-
 ρίαι 543^a17; 566^a17.
 γ. λεῖτοι 565^b2. γ. νε-
 βρίαι 565^a27.
 γαλεοειδής 565^a21; 566^a31. [τὰ γαλεώδη (ν 1
 γαλεοειδῆ, γαλοειδῆ)
 505^a5; 540^b19.
 οἱ γαλεώδεις 505^a18;
 506^b8; 507^a15; 540^b27; 565^a14.
 γαλή 500^b24; 579^a23;
 605^b30; 609^a17, ^b28;
 612^a38, ^b1
 αἱ ἄγριοι γαλαῖ 580^b26.
 γενναῖα ζῶα — ἀγεννή
 488^b17. — 558^b13;
 631^a2.
 γέρανος (486^b10) 488^a4,
 10; 519^a2; 539^b31;
 597^a4, 23, 31, ^b30;
 614^b18 — 26; 615^b16,
 18.
 γίννος (1 ν γίννος, γί-
 ννος, γιννός) 488^a27
 491^a2; 577^b21, 26, 29.
 γλάνυς, 490^a5; 505^a17;
 506^b8; 568^a23, ^b15sq;
 569^a4; 602^b22, 24;
 608^a4; 621^a21 — ^b2.
 γλάνος 594^a31.
 γλαῦκος 508^b20; 598^a13;
 599^b32; 607^b27.
 γλανκώδεις 504^a27.
 γλαυξ 488^a25; 506^a17;
 509^a3, 23; 592^b9;
 597^b23, 26; 600^a28;
 609^a8 — 16; 619^b18.
 γλωττίς 597^b17, 21.
 γνάφαλος 616^b16 — 19.
 οἱ γνήσιοι ἀετοί 619^a8—
 14.
 γογγροειδής 505^b10.
 γόγγρος 489^b28; 505^a15,
 27; 506^b18; 507^a11;
 571^a29, 35; 590^b18;
 591^a6, 10, 18; 598^a12;
 599^b6; 610^b15, 17.
 γυρινώδεις (ν 1 πυρινώ-
 δεις) 568^a2.
 γύψ 563^a5 — 12; 592^b5;
 615^a8 — 14.
 Δαμάλης 632^a16.
 δάσειλλος (ν 1 δασκίλ-
 λος) 591^a14.
 δασυπόδειος 574^b14.
 δασύπους 488^b16; 500^b16;
 507^a16; 511^a31;
 516^a2; 519^a22; 522^b9;
 539^b22; 542^b34; 579^b31
 — 580^a5; 585^a6;
 606^a2, ^b1.
 δέλφαξ 573^b14.
 δελφινίσκος 631^a18.
 δελφίς 489^b2, 4; 500^b1;
 504^b22; 506^b5; 509^b10;
 510^a8; 516^b12; 521^b24;
 533^b10, 14; 534^b7;
 535^b32; 537^a32, ^b3;
 540^b22; 557^a31;
 566^b2, 6; 589^a32;
 591^b10, 26, 29; 631^a9
 — ^b4.
 δερμόπτερα 487^b23;
 490^a8—11.
 Δῆλος 580^a18.
 Δημόκριτος 623^a32.
 διέδρα — συνέδρα 608^b28.
 Δικαία 586^a15.
 δίκταμνον 612^b4.
 Διογένης 511^b30; 512^b12.
 διποδα ζῶα 489^a32;
 490^a10, 498^a29; 502^b21;
 509^b25; 510^b15, 23;
 537^b29; 539^a15; 586^b2.
 δίπτερα 490^a16 — 20;
 532^a20, 22.
 δισχιδῆ ζῶα 499^b9.
 διχαλός (ν 1 διχηλός,
 δίχηνος) 499^a2, 23,
^b14, 17, 20, 22; 502^a10;
 630^b4.
 δόνακες 593^b12; 616^b15.
 δορκάς 499^a9.
 δράκων ὁ ὕψις 602^b25;
 609^a4; 612^a30.
 δράκων ὁ ἰχθύς 598^a11.
 δρεπανίς 487^b27.
 δρομάδες 488^a6; 570^b22.
 δρονοκόλαπτης 614^a34, ^b7.
 δρούς 614^a35; 627^b25.
 δόσθιμα ζῶα 488^b13;
 608^b11.

Ἐγρασίχοιοι 569^b 27.
 ἐγγελεών (v l ἐγγελυών)
 592^a 4, 16.
 ἐγγελυότροφοι 592^a 2.
 Ἐγγελυς (v l ἐγγέλως)
 489^b 28; 504^b 31; 505^a
 16, 28; 506^b 9; 507^a
 11; 517^b 8; 520^a 24;
 534^a 20; 538^a 3, 11;
 567^a 21; 569^a 6, 9;
 570^a 3 — 25; 591^b 31;
 592^a 1 — 27; 608^a 5.
 εἶροψ (v l μέροψ) 559^a 4.
 Ἐκατομβαιών 543^b 12;
 549^a 16; 571^a 14.
 ἐκτοπιστικὰ ζῶα — ἐπι-
 δημητικὰ 488^a 14.
 εἰλαία 553^a 21; 556^a 24;
 624^b 11.
 ἐλάφειος 534^b 23.
 Ἐλαφρολιών 571^a 13;
 579^a 27.
 Ἐλαφος 488^b 15; 490^b 33;
 498^b 14; 499^a 3, ^b 10,
 17; 500^a 10, ^b 23; 506^a
 22, 23, 32; 515^b 34;
 516^a 1; 517^a 25; 520^b
 24; 538^b 19; 540^a 5, 8;
 545^a 1; 578^b 6 — 579^a
 18; 594^b 10; 606^a 7;
 611^a 15 — ^b 31; 612^a
 15; 632^a 11, ^b 4.
 Ἐλαφῶεν ὄρος 578^b 28.
 ἐλέα (v l ἐλαία) 616^b 12.
 ἐλεγῖνοι 610^b 6.
 ἐλεδώνη 525^a 17.
 ἐλειός (v l ἐλιός, λειός)
 600^b 18.
 ἐλεός 592^b 11; 609^b 9.
 ἐλεύθερα ζῶα 488^b 17.
 ἐλεφαντιστής 497^b 27;
 610^a 27.
 ἐλέφας 488^a 28, ^b 22; 492^b
 17; 497^b 22 — 31; 498^a
 5 — 13; 499^a 9; 500^a
 17, ^b 6 — 19; 501^b 30;

502^a 2; 506^b 1; 507^b 35;
 509^b 11; 517^a 31; 523^a
 27; 536^b 22; 540^a 20;
 546^b 7; 571^b 32 — 572^a
 5; 578^a 18 — 25; 596^a
 3 — 13; 604^a 11; 605^a
 23 — ^b 5; 610^a 15 — 34;
 630^b 19 — 31.
 Ἑλλάς 584^b 11; 606^a 22.
 Ἑλλήσποντος 548^b 24;
 549^b 15; 568^a 6.
 ἔλωψ (v l ἔλωψ, ἔλλωψ)
 505^a 16; 506^b 16.
 ἐλμίνθια 570^a 14.
 ἐλμῖς (v l ἐλμῖς, ἔλμισσα)
 548^b 15; 551^a 8; 602^b
 26.
 ἐλμινθιδῶσιν 612^a 32.
 ἐλμινδῶδη 538^a 5.
 ἐμετικὰ ζῶα 632^b 12.
 ἐμπῖς (487^b 5) 490^a 21;
 551^b 27 — 552^a 8; 601^a 3.
 ἐμπροσθόκεντρα ζῶα 490^a
 18.
 ἐμπροσθορητικὰ ζῶα
 509^b 2.
 ἐμύς (v l ἐμύς) 506^a 19;
 558^a 8; 589^a 29; 600^b
 23.
 ἔναιμα ζῶα 490^a 9, 22,
 27, ^b 10; 520^b 27; 536^b
 26; 557^b 33; 599^a 30.
 ἐνστατικὰ ζῶα 488^b 13.
 ἔντομα 487^a 33; 488^a 22;
 490^a 10, ^b 14; 523^b 12,
 18, 525^b 26; 531^b 19 —
 532^b 18; 534^b 15, 18;
 535^b 3; 537^b 6; 538^a 2;
 539^a 11, 24; 541^b 34;
 542^b 30; 550^b 22 —
 557^b 31 passim; 596^b
 11; 599^a 20; 601^a 2;
 622^b 19; 623^b 5.
 ἔνυδρα ζῶα 487^a 15 —
^b 18; 489^b 1; 504^b 13;
 505^b 7; 536^b 33; 542^a

25; 559^a 21; 566^b 31;
 589^a 12 — 590^a 15;
 603^a 29; 631^a 23.
 ἐνυδρίς 487^a 22; 594^b 32,
 33; 595^a 4.
 ἐπίβονλα ζῶα 488^b 16,
 18; 608^b 4.
 ἐπιδημητικὰ — ἐκτοπι-
 στικὰ ζῶα 488^a 13.
 ἐπιλαῖς 592^b 23.
 ἐπιτραγία 538^a 14.
 ἔπου 488^b 3; 559^a 9; 615^a
 16; 616^a 35; 633^a 18, 20.
 ἐργάται σφηκες 627^b 32;
 628^a 3, 6, 10, 24, 26.
 ἐρέβινθοι 546^b 21; 603^b
 27.
 ἐριθάνη 554^a 17; 627^a 22.
 ἐριθάνος 592^b 22; 632^b
 28, 29.
 ἐρινεός arbor 557^b 31.
 — v fructus 554^a 15;
 557^b 25, 29.
 ἔρυνλλον 627^b 18.
 ἐρυντικὰ ζῶα 487^b 21.
 ἐρυνθρά θάλαττα 606^a 12.
 ἐρυνθρίνοι 538^a 21; 567^a
 27; 598^a 13.
 ἐρωδιός 593^b 3; 609^a 30,
^b 7, 21; 610^a 8; 616^a
 33 — 617^a 8.
 ἐσπέριος 619^b 21 l. v.
 ἐτελής 567^a 20.
 Εὐβοία Χαλκιδική 496
 25.
 εὐγενή ζῶα 488^b 17.
 εὐλαί 506^a 30.
 εὐριπος 544^a 21; 547^a 6,
 548^a 9; 603^a 21; 621^a
 12.
 εὐριπώδη ζῶα 621^b 23.
 εὐρυστήθη ζῶα 632^b 12.
 Εὐρώπη 579^b 6; 606^b 14,
 — 18.
 ἐφήμερον ζῶον 490^a 34,
 552^b 18 — 23.

- ἐχενηϊς* 505^b 19 — 22.
ἐχίδια (v l *ἐχίδνια*) 558^a 29.
ἐχιδνα 490^b 25; 599^b 1.
ἐχινόμητραι 530^b 6.
ἐχίνος ὁ χειρσαῖος 490^b 29; 509^b 9; 517^b 24; 540^a 3; 581^a 2; 612^b 4.
ἐχίνος ὁ θαλάττιος 490^b 30; 528^a 2, 7; 530^a 32 — 531^a 7; 531^b 7; 535^a 24; 544^a 18 — 23.
ἔκτις 511^a 16; 558^a 25 — ^b 4; 600^b 26; 607^a 29; 612^a 24.
ἐψητοὶ ἰχθύες 569^a 21.
ζεφύριος 560^a 6. — 618^a 7.
ζιγνίς v l (*ζίγνης*, *ζιγνός*, *δίγνυς*, *δαιμνός*) 604^b 24.
ζύγαινα 506^b 10.
ζωδάρια 551^b 21; 557^b 1; 619^b 22.
ἡμερα *ζῶα* 544^a 29; 558^a 12; 573^a 32; 578^a 31; 606^a 9; 628^a 1. — *τὰ ἡμερα* sc *χωρία* 624^b 29.
ἡμίονος 491^a 3; 538^a 25; 576^a 2, ^b 11, 13; 577^b 24 — 578^a 4; 580^b 1 — 9.
ἡπατος 508^b 20.
ἡπειρος 522^b 20; 572^b 20; 595^b 18; 606^b 4.
ἡπειρωτικαὶ βόες 522^b 16.
ἡπίολος 605^b 14.
Ἡρα 580^a 19.
Ἡρακλεωτικοὶ καρχίνοι 525^b 5; 527^b 12.
Ἡρακλῆς 585^a 15, ^b 24.
Ἡρόδοτος 523^a 17.
Ἡρόδωρος 563^a 7; 615^a 9.
Ἡσιόδος 601^b 2.
θαλάττια ζῶα 487^a 27; 488^b 7; 489^a 33; 505^b 8, 13; 506^b 27; 508^a 5; 557^a 26; 558^a 11; 568^a 10, 15, ^b 8; 589^a 27; 590^b 4; 601^a 10; 602^b 19; 610^b 19; 616^a 20; 620^b 10; 621^a 2; 631^a 9.
Θαργηλιών 543^b 7; 575^b 16; 611^b 9.
θάσος 549^b 16.
Θεμισκνρα 554^b 9.
Θεμιστοκλεῖον 569^b 12.
Θερμόδων 554^b 10; 567^b 17.
Θήβαι 500^a 4.
Θηρευτικὰ ζῶα 488^a 19.
θησαυριστικὰ ζῶα 488^a 19.
Θοῤῥες 595^a 26.
Θοῤῥα 519^a 14; 606^b 3; 620^a 33.
θραυπῖς (v l *θλυπῖς*) 592^b 30.
θριποφάγος 616^b 29.
θρίττα 621^b 16.
θυμινὰ ζῶα 488^b 21; [491^b 14;] 624^b 16.
θύμον fort 554^a 10.
θυμώδη ζῶα 488^b 14. 608^b 3.
θυρνῖς 543^a 9, ^b 12; 571^a 10, (16), 19; (591^b 18); 598^a 26; 610^b 4.
θύρνος 488^a 6; 505^a 27; 543^a 1, 12, ^b 2; 557^a 28; 571^a 8, 11, 13; 591^a 11; 597^a 23; 598^a 17; 599^b 9; 602^a 25, 31; 607^b 28, 32.
θυρνοσκόπος 537^a 20.
θωπευτικὰ ζῶα 488^b 21.
θῶς 507^b 17; 580^a 27; 610^a 14; 630^a 10 — 18.
ῥίβις 617^b 27.
ιδιότροφα ζῶα 488^a 15.
ἰέραξ 490^a 7; 506^a 16, ^b 24; 563^a 30, ^b 15 — 28; 564^a 4; 592^b 1; 606^a 24, 27; 615^a 4, ^b 7; 619^a 11; 620^a 17 — ^b 5.
ἰερὸς ἰχθύς, ἀνθίας 620^b 35.
Ἰθάκη 606^a 2.
ἰκτινος 506^a 16, ^b 24; 563^a 30; 592^b 1, 4; 594^a 2; 600^a 14, 18, 28; 609^a 20; 610^a 11.
ἰκτις (v l *ἔκτις*, *ἰκτίς*) 500^b 24; 612^b 10 — 17.
ἰλιάς (*ἰλλάς* Athen II 68^a) 617^a 22.
Ἰλλυριοὶ 499^b 13.
Ἰλλυρῖς 606^b 3.
ἰλυσπαστικὰ ζῶα 487^b 21.
Ἰνδική 606^a 8; 607^a 34.
Ἰνδικός 499^b 19; 597^b 27; 607^a 4.
Ἰνδοὶ 501^a 26; 571^b 34; 610^a 19.
ἰννος (v l *ἰννός*, *ἰνός*) 491^a 2, in loco suspecto.
ἰξοβόρος 617^a 18.
ἰξὺς 617^a 19.
ἰοβόλα ζῶα 607^a 28.
ἰον 624^b 5.
ἰουλίς 610^b 6.
ἰουλος 523^b 18.
ἰππειος 522^a 28.
ἰππέλαφος 498^b 31 — 499^a 9.
ἰππος, l.v. *ἰππεύς* (cancer cursor) 525^b 8.
ἰπποδῆλαι (v l *ἰππο-θῆρες*) 577^b 18.
ἰππομανεῖν 572^a 11.
ἰππομανές 572^a 21 — 30; 577^a 10; 605^a 2.
ἰππομύρκηες (v l *ἰππεῖς μύρμηκες* etc) 606^a 5.

ἵππος 488^a24; 489^b13;
490^b33; 491^a1; 492^a
6; 499^b11; 500^a34;
501^a17, ^b3, 17; 502^a
10; 510^b18; 518^a9;
521^b23; 536^b29; 545^a
6—14; 571^b12; 572^a
9—32, ^b3, 8—16;
28; 575^b22—577^a18;
585^a6; 594^b1; 595^a
10, ^b23; 604^a23—605^a
15; 611^a10; 630^a25,
30; 631^a2, 6 et sae-
pius.
ἵππος ὁ ποτάμιος 499^b
10; 502^a9—15; 589^a
28; 605^a13.
ἵππουρος 543^a22; 599^b3.
ἵπποφόρβιον 576^a20, ^b4,
27.
ἵπποφορβοί 577^a17.
Ἰστρος 597^a11; 598^b16.
ἰσχάς 577^a11.
Ἰταλία 607^a26; 632^b26.
ἰτέα 568^a29; 623^b29.
Ἰνγξ 504^a12—19.
Ἰρικλῆς 585^a14.
ἰχθυῖδιον 505^b18; 531^b
6; 534^a2; 548^a30, ^b16;
565^a11; 567^b7; 568^a
9, ^b18, 21; 569^a17, 21;
590^a28, ^b2; 602^b2;
620^b18; 621^a25, 29, 34.
ἰχθύς 486^a23; 487^b16,
22; 488^a6; 489^b25;
501^a23; 504^b13; 505^b
2, 13, 29; 511^a12;
515^b25; 536^b33; 538^a
20; 539^a12, 28; 540^b
29; 541^a12; 549^a19;
564^b20; 566^a32; 586^a
26, ^b2; 600^a3; 601^b
9; 602^a13, ^b12; 603^a
8; 607^b8sq; 620^b35;
629^a35 et saepius.
ἰχθυοφαγεῖν 616^a32.

ἰχθυωδῶς 536^a9.
ἰχνεύμων, herpestes ich-
neumon 580^a24; 612^a
16. sphagida 552^b26;
609^a5.
Ἴωνες 615^b8.
Κακόποδα ζῶα 487^b24.
κακόπτερα ζ. 617^b4.
κακοῦργα ζ. 488^b20;
608^b1.
κάλαμος 553^a21; 556^b3;
568^a26, 30; 601^b14;
620^a35.
τὰ καλαμώδη 550^b7;
568^a22.
κάλαρις (ν 1 κόλαρις)
609^a27.
καλλιχοίροι ὄες 573^b12.
καλλιόνυμος 506^b10;
598^a11.
κάλλυντρον 553^a20.
καμηλίτης 631^a1.
κάμηλος 498^b8; 499^a13
—30; 500^a29, ^b16;
501^a14; 521^b32, 540^a
13—19; 546^b1—6;
571^b24; 578^a11—17;
595^b32—596^a3, 10;
604^a10; 606^a16; 630^b
32—36; 632^a27—33.
κάμπη 551^a14, 17, 25,
^b6, 11, 24; 552^b1,
24; 557^b23; 605^b16.
κανθαρίς (ν 1 κάνθαρος,
ἀκανθαρίς) 531^b24;
542^a9; 552^a31.
κάνθαρος ὁ ἰχθύς 598^a
10. κ. τὸ ἔντομον 490^a
15; 552^a17; 601^a4.
καπρᾶν 572^b25.
καπρία 572^a23; 573^b3.—
632^a22, 27.
καπρίζειν 572^a17.
κάπρος ὁ ὄς 500^b6;
545^b2; 546^a7; 573^b

11; 632^a8. κ. ὁ ἰχθύς
505^a13; 535^b18.
καρaboειδής 526^b27;
529^b22.
κάραβος palinurus 487^b
16; 489^a33; 490^a3,
^b12; 523^b8; 525^a30,
^b15, 27, 33sq; 526^a
15, 31, ^b2, 4, 13, 20,
21, 23, 25; 527^a1, 9,
11, ^b16, 28, 33; 534^b
26; 541^b19; 549^a14—
^b28; 590^b13—31;
601^a10—16; 621^b17.
κάραβος insectum 531^b
24; 532^a27; (551^b17, 20
ν 1 σίμβλων, σίμδων).
τὰ καρabώδη 607^b4.
καράμβιοι 551^b17, 19.
Καρία 518^a35; 547^a6;
548^a14; (607^a16); 631^a
11.
καρίδιον 547^b17.
καρίς 525^a33, ^b1, 33;
526^b27; 541^b20; 591^b
15; 607^b15.
καρκίνιον 529^b20—530^a
17; 547^b17; 548^a14
—21.
καρκίνος 487^b17; 490^b
6, 13; 523^b8; 525^a34;
^b1, 3, 6, 17, 31, 33; 526^a
10, ^b20, 28; 527^b4—
33; 529^b29; 541^b25;
547^b26; 549^b27; 590^b
13, 26; 594^b9; 601^a
17, 20; 622^a7.
καρχαρόδοντα 501^a18—
24; 502^a7; 503^a8;
505^a28; 508^b2; 594^a
26, ^b18; 595^a7, 15.—
de dentibus chelarum
homari 526^a20.
κάστωρ 594^b31.
καταρράκτης 509^a4; 615^a
28.

- καυλλόν* 591^b 13.
καυλός 552^a 32; 556^b 4.
κεγχραμῖς 549^a 29.
κεγχρηῖς sive *κεγχρίς*
 509^a 7; 558^b 26; 559^a
 26; 594^a 2.
κέγχρος 551^a 16; 568^b
 24; 580^b 12; 595^a 29.
Κεδρείπολις 620^a 33.
κέδρινον ἔλαιον 583^a 24.
κελεύς (v l *κελῖός*, *κα-*
λίός, *κολιός*) 504^a 19;
 593^a 8; 609^a 19; 610^a 9.
Κελτική 606^b 4.
κέπφος (v l *κίπφος*, *κέμ-*
φος, *γεῖφος*) 593^b 17;
 620^a 13.
κερατοφόρα ζ. 498^b 31;
 499^a 1, ^b 15; 500^a 2;
 501^a 12; 507^a 35, ^b 12,
 33; 510^b 18; 511^a 29.
κερατώδη ζ. 595^a 14; 606^a
 19.
κέρδιον 616^b 28.
κερκίς 595^a 3.
κεστρεύς 504^b 32; 508^b
 18; 534^a 8; 537^a 29;
 541^a 22; 543^a 2, ^b 3,
 11, 14, 17; 567^a 19,
 569^a 7, 17, 22, ^b 29;
 570^b 2, 7, 18; 591^a 19,
 22, ^b 2; 598^a 10; 601^b
 21; 602^a 1; 607^b 25;
 610^b 11, 15; 620^b 26;
 621^b 7, 21.
Κεφαλληνία 605^b 27.
κέφαλος 543^b 16; 567^a
 20; 570^b 16; 591^a 18,
 23, 25; 602^a 4.
κήβος 502^a 17, ^b 24.
κηριοποιά ζ. 623^b 7.
κηρυκώδης 527^a 28
κήρυλος 593^b 14.
κήρυξ 524^b 12; 527^a 24;
 528^a 10, 24, ^b 30; 529^a
 7; 530^a 5, 14; 544^a 15;

- 546^b 26; 547^b 2, 8;
 548^a 19; 599^a 12, 17.
κήτος 490^b 9; 505^b 30;
 521^b 23; 566^b 2.
κητώδης 489^b 2; 492^a 27;
 540^b 22; 589^b 1; 591^b
 27.
κηφήν 553^a 23, 30, ^b 1,
 5, 11; 554^a 22, 24,
^b 4; 624^a 19, 22, ^b 13,
 19, 20, 27; 625^a 4, 14,
 23; 627^b 8; 628^b 4.
κηφήνιον 623^b 34; 624^a
 2, 4.
κίγκλος 593^b 6; 615^a 21.
κίθαρος (v l *κιθαρίς*,
κιθαρές) 508^b 17.
ὁ Κιμμέριος Βόσπορος
 552^b 18.
κινητικά ζ. 489^b 17; (494^b
 6;) 528^a 30; 590^b 1.
κιννάμωμον 616^a 6, 8, 12
 avis et cortex.
κίρκος (v l *κόκκνξ*, *κίρ-*
χος) (559^a 11); 609^b 3;
 620^a 18.
κισσᾶν 584^a 20.
κίττα (v l *κίστα*) 592^b
 13; 615^b 19; 616^a 3
 617^a 20.
κίττος 554^b 14; 611^b 18.
κίχλη (v l *κίγχλη*) 559^a
 5; 600^a 27; 61^a 6;
 617^a 18, ^b 2; 632^b 19.
κίχλη ὁ ἰχθύς 505^a 17;
 598^a 11; 599^b 8; 607^b
 15.
κίγκλος v *κίγκλος*.
κλήρος insectum 605^b 11;
 626^b 17.
κνήκος 550^b 27.
κνίδη animal 548^a 23;
 (v l *κνίγαι*, *κνεῖγαι*)
 621^a 11.
κνίδη planta 522^a 8.
Κνίδος 569^a 14.

- οἱ κνῖπες (σκνῖπες)* 534^b
 19; 593^a 4; 614^b 1.
κνιπολόγος (v l *κνιδο-*
λόγος, *κνίδολος*) 593^a 12.
κόγχη 528^a 22; (530^a 10);
 547^b 13; 548^a 5; 614^b
 28; 622^b 2.
κόγχος 528^a 24—26.
κογχύλια 519^b 22; 547^b 7;
 590^b 4; 591^a 1; 622^a 7, ^b 17.
κοκάλια (v l *κοκκάλια*,
κωκάλια) 528^a 9.
κοκκύνειν 631^b 9, 16, 28.
κόκκνξ 559^a 11 loc corr
 563^b 14—564^a 6; 618^a
 8—30; 633^a 12.
κόκκνξ ὁ ἰχθύς 535^b 20;
 598^a 14.
κολεόπτερα 490^a 14; 552^b
 30, 601^a 3.
κολέραι *οἷες* 596^b 5.
κολίαι 543^a 2 loc incert;
 598^a 24, ^b 27; 610^b 7.
κολλυρίων (v l *κορυλλί-*
ων) 617^b 9.
κολοίος (504^a 19); 509^a 1;
 614^b 5; 617^b 16, 18.
κολοκύνθη (v l *κολοκύν-*
τη) 591^a 17; 596^a 22.
κολυμβίς (v l *κόλυμβος*
 487^a 23; 593^b 19.
τὰ κομμιώδη 628^b 28.
κονίδες 539^b 11; 556^b 23.
κόννυα 534^b 28.
κορακίας 617^b 16.
κορακῖνος 543^a 31; 570^b
 23, 26; 571^a 26; 599^b 3;
 602^a 12; 607^b 24; 610^b 5.
κορακοειδῆ ζῶα 488^b 5;
κόραξ 506^b 21; 509^a 1;
 519^a 5; 563^a 32; 606^a
 24; 609^a 20, ^b 5, 32;
 617^b 13; 618^b 9—16.
ὁ καλούμενος κόραξ 593^b
 20—24.
κορυδῖλος (v l *κορυόδει-*

- λος, κορυφῆς etc) 487^a
 28; 490^a 4; 589^b 26.
 κόρυς 556^b 23 — 27.
 κορυδαλλος (v l κορυ-
 δαλλος, κορυδαλλός)
 617^b 20; 633^b 2.
 κόρυδος (v l κόρυλος,
 κόρυλλος, κόρυδες, κο-
 ριάνος etc) 559^a 2;
 600^a 21; 609^b 27; 610^a
 9; 614^a 33; 615^b 33;
 618^a 10.
 κορυδῶνες 609^a 7.
 κορώνη 509^a 1; 563^b 11;
 564^a 16; 593^b 15; 606^a
 25; 609^a 8, 11, 17, 26;
 610^a 8; 617^b 13, 17.
 κότινος 596^a 26.
 κόττος (v l κοίττος) 534^a 2.
 κότυφος (v l κόσσυφος,
 κότυφος) 544^a 27; 600^a
 20; 609^b 9; 610^a 13;
 614^b 8; 616^a 3; 617^a
 11 — 25, ^b 27; 632^b 16.
 κότυφος ὁ ἰχθύς 599^b
 8; 607^b 15.
 κοχλίας 523^b 11; 525^a 27;
 527^b 35; 528^a 8, ^b 28;
 544^a 23; 557^b 18; 599^a
 15; 621^a 1.
 κόχλος 528^a 1, 10; 529^a
 2, 17, 24, ^b 3; 530^a 27.
 κραγῶν (v l κράγγη,
 plur κραγόνες) 525^b
 2, 22, 29.
 κράμβη 551^a 16; 552^a 32.
 κράστις 595^b 27.
 κρέξ 609^b 9; 616^b 20.
 Κρήτη 572^a 14; 598^a 16;
 612^a 3.
 κριθαί 573^b 11; 595^a 29,
^b 10.
 κριδιᾶν 604^b 8.
 κριμνά 501^b 32.
 κριός 546^a 4; 571^b 22;
 573^b 33; 590^b 30.
 κροκόδειλος 487^a 22; 492^b
 24; 498^a 13; 503^a 1, 8,
 31, ^b 4; 505^b 32; 506^a
 20; 508^a 6; 509^b 9;
 558^a 15, 18; 589^a 27;
 599^a 32; 609^a 1; 612^a
 20.
 κρότῶνες (v l κρότῶνες)
 552^a 15; 557^a 15.
 Κροτωνιάτης 581^a 14.
 κτείς 525^a 22; 528^a 15,
 25, 30; 529^b 1, 7;
 531^b 7; 535^a 17, ^b 26;
 547^b 14, 24, 29, 32;
 599^a 14, 18; 603^a 20;
 607^b 2; 621^b 10.
 κτήνος de corr e κριός
 606^a 19.
 Κτησίαις 501^a 25; 523^a
 26; 606^a 8.
 κύαμος 522^b 34; 561^a 30;
 595^b 8; 627^b 17.
 κύανος ὁ ὄρνις 617^a 23
 — 28.
 κύκνος 488^a 4; 509^a 22;
 593^b 18; 597^b 30; 610^a
 1; 615^a 31 — ^b 5.
 κύλλαρος (v l σκύλλα-
 ρος) 530^a 12.
 Κυλλήνη 617^a 14.
 κύμινδις (v l κύβινδις)
 615^b 6 — 10; 619^a 14.
 κυνάκανθα 552^b 3.
 κύνειος 495^b 24; 574^b 13.
 τὰ κυνηγέσια — οἱ μονο-
 πείραι τῶν λύκων 594^a
 31.
 κυνηγῆσαι 619^a 33.
 κυνηγός 579^b 30.
 κυνίδιον 612^b 10.
 κυνόδηκτος 630^a 9.
 κυνόδοντες 501^b 7; 576^b
 16 — 20; 579^b 13.
 κυνοειδέστερος 502^a 21.
 κυνοκέφαλοι 502^a 19 — 22.
 κυνοραΐσται (v l κυνο-
 ρέσται, κυνοραΐσται
 557^a 18.
 κυνόςουρα ὥα 560^a 5.
 κυνωδέστερος 502^b 23.
 κυπρίνος 505^a 17; 533^a
 29; 538^a 15; 568^a 18,
^b 18, 23, 28; 569^a 5,
 602^b 24.
 Κύπριος 511^b 24.
 Κύπρος 552^b 10.
 Κυρηναία 556^b 2.
 Κυρήνη 556^a 23; 557^a 30,
 606^a 6; 607^a 2.
 κύτιςος 522^b 28.
 κυφαί 525^b 2, 18, 28, 31,
 549^b 12.
 κύχραμος (v l κίχραμος,
 κέχραμος, κεχράμος
 597^b 18.
 κύψελος (v l κύψελλος
 618^a 31; ci 559^a 11.
 κύων 488^a 24, 31, ^b 22,
 489^b 21; 490^b 34; 497^a
 17; 498^b 27; 499^b 8,
 500^a 27; 501^a 4, 17, ^b 5,
 11; 502^a 7; 507^b 22,
 508^a 8, 29; 510^b 17,
 516^a 17; 536^b 29, 31,
 540^b 15; 542^a 29; 545^a
 5, ^b 3; 546^a 28; 557^a
 18; 571^b 31; 572^a 7,
^b 26; 574^a 17 — 575^a
 13; 594^a 29, ^b 23,
 604^a 3 — 10; 607^a 2,
 608^a 27 — 33; 612^a
 6, 31; 629^b 20; 630^a
 11.
 κύνες οἱ Ἰνδικοὶ 607^a 4.
 κύνες αἱ Λακωνικαί 574^a
 18, 22, ^b 10, 27, 31,
 575^a 2; 608^a 31; α
 Λακωνικαί κύνες 608^a
 25.
 κύνες οἱ ἐν τῇ Μολοτ
 τία 608^a 26, 30.
 κύων τὸ σέλαχος 566^a 31.

- κύων τὸ ἄστρον 547^a 14;
 600^a 5; 602^a 26.
 καβιός (ν l κύβος, κη-
 βάτιος, καρβιός) 508^b
 17; 567^b 12; 569^b 24;
 591^b 14; 598^a 11, 16;
 601^b 22; 610^b 4; 621^b
 13, 19.
 καβίτις 569^b 23.
 κωλωτής (ν l κολωτής)
 609^b 19.
 κώνωψ 532^a 14; 535^a 3;
 552^b 4.
 τὰ κῶα — τὰ χῖα 499^b 28.
 Κῶς 551^b 16.
 κωτίλα ζῶα — σιγηλά
 488^a 33.
 Λάβραξ 534^a 9; 537^a 28;
 543^a 3, ^b 4, 11; 567^a
 19; 570^b 21; 591^a 11,
^b 18; 601^b 30; 607^b 26;
 610^b 10, 16.
 λαγώς 606^a 24; 619^b 15.
 λαγώς 619^b 9.
 λαγωφόνος 618^b 28.
 λαεδός (ν l λάεδος, λαι-
 δός, λιβυός) 610^a 9.
 λαιός 617^a 15.
 Λάκαιναι κύνες 608^a 25.
 Λακωνικαὶ κύνες ν κύνες
 αἱ Λακ.
 λάμια 540^b 18; 621^a 20.
 λάρος (ν l γλάρος) 509^a
 4; 542^b 20, 21; 593^b 5,
 16; 609^a 24.
 λάταξ 487^a 22; 594^b 32 —
 595^a 7.
 τὰ λάχανα 601^b 13.
 λῆαινα 500^a 29; 579^b 12.
 Λεβαδιακή 606^a 1.
 λειμώνιαι ἀράχναι 555^b
 7.
 λειόβατος 506^b 9; 566^a
 32.
 λείτοι ἰχθύες 505^a 26, 28;
 567^a 20; λείτοι γαλεοί
 565^b 2; (λείτοι ἰέρακες
 620^a 21).
 λειόστρακα — τραχνό-
 στρακα 528^a 21.
 Λεκτόν 547^a 5.
 Λεοντίνοι 520^b 1.
 λεπάς (ν l λοπάς, λεπίς)
 528^a 14, ^b 2; 529^a 31,
^b 15; 530^a 19, ^b 21;
 547^b 22; 548^a 27; 590^a
 33.
 λεπιδωτοὶ ἰχθύες 505^a
 25, ^b 3; 517^b 14; 567^a 19.
 λεπτοχειλή — παχυχειλή
 528^a 29.
 Λέσβος 621^b 22?
 λευκερωδιός (ν l λευκο-
 ρώδιος, λευκορόδιος)
 593^b 3.
 λεύκη arbor 544^a 9; 549^b
 33.
 οἱ λευκοὶ καλούμενοι
 ἰχθύες 567^a 20.
 λέων 488^b 17; 497^b 16;
 499^b 8, 25; 500^b 15;
 501^a 16; 502^a 7; 507^b
 17, 22; 516^b 7 — 11;
 517^b 2; 521^b 12; 539^b
 22; 571^b 27; 579^a 33
 — ^b 15; 594^b 17 — 27;
 606^b 14; 610^a 13; 612^a
 9; 629^b 8 — 630^a 10, 12.
 τὸ λήϊον τοῦ σίτου 612^a
 32.
 Λήμνος 522^a 14, 18.
 Λητώ 580^a 17.
 λιβωνωτόν 583^a 25.
 Λιβήνη 606^a 7, 18, ^b 9,
 19; 607^a 22; 615^b 4;
 616^b 5.
 λιβνός (ν l λιβιός, λεβι-
 ός, κίβιος, κήβιος) 609^a
 20.
 Λιγύες οἱ ἐπτάπλευροι
 493^b 15.
 λιμναῖα ζῶα 487^a 27;
 564^a 13; 568^a 12; 593^b
 26; 597^b 21; 602^b 20;
 607^b 34.
 λιμνόστρεα 528^a 23, 30;
 547^b 11, 29.
 λόκαλος 509^a 22.
 λόφουρα ζῶα 491^a 1; 495^a
 4; 501^a 6.
 λύγξ 499^b 24; 500^b 15;
 539^b 22.
 Λυδία 617^b 19.
 λύκαινα 580^a 18.
 Λυλία 548^b 20; 606^a 17.
 λυκόβρωτα πρόβατα 596
^b 7.
 λύκος 488^a 28; 500^b 24;
 507^b 17; 540^a 9; 571^b
 27; 580^a 11 — 23; 594^a
 26 — 31; 606^a 23, 26;
 607^a 2; 609^b 1; 612^b 2;
 620^b 6.
 λύκος ὁ κολιός 617^b 17.
 οἱ καλούμενοι λύκοι (φα-
 λάγγια) 622^b 29; 623^a
 1 sq.
 λυκόδης 579^b 16.
 λύρα ὁ ἰχθύς 535^b 17.
 Μαῖα 525^b 5; 527^b 13;
 601^a 19.
 Μαιδική 500^a 2; 630^a 20.
 Μαιμακτηριών 546^b 3;
 566^a 18; 578^b 14; 597^a
 24.
 μαινίδια μικρά 569^a 19.
 μαινίς 569^b 28; 570^b 28,
 31; 607^b 10, 21.
 Μαιῶτις λίμνη 620^b 6.
 Μακεδονικοὶ μέδιμνοι
 596^a 4; Μ. μετρηταὶ
 596^a 7.
 μαλάκια 487^b 16; 489^b
 34; 490^b 13; 494^b 27;
 523^b 2, 27; 524^a 21,
^b 8, 15; 525^a 18; 531^a 1,

- ^b17; 534^b14; 535^b12; 537^a1, ^b4, 27; 544^a1; 549^a19, ^b29; 567^b8; 589^b20; 590^b21, 33; 591^b5, (10); 606^a10; 607^b6; 608^b16; 621^b28; 622^a32.
 μαλακοκρανεύς 617^a32.
 μαλακόσαρκα — σκληρό-
 σαρκα 486^b9.
 μαλακόστρακα 487^b16; 490^b11; 523^b5; 525^a30; 528^a3; 534^b14; 535^b14; 537^a1, ^b5, 27; 541^b19; 549^a14; 550^a32; 589^b20; 590^b10; 599^b29; 601^a18; 607^b3, 5.
 Μαλέα 548^b25.
 Μαραθών 569^b12.
 μαρίνος 570^a33; (v l μύ-
 ρινος) 602^a1.
 μαρτιχόρας 501^a26.
 Μεγαροί 552^a12 loc. dub.
 μελαγχόρυφος 592^b22; 616^b4 — 9; 632^b32.
 μελανάετος 618^b28.
 μελάνουρος 591^a15.
 μελεαγρίς (v l μελεαπίς,
 μελεασπίς) 559^a25.
 μελίλωτον 627^a8.
 μελισσεύς 626^a10.
 Μελιταίον κυνίδιον 612^b10
 μέλιττα 487^a32, ^b19; 488^a9, 16, 21; 489^a32, ^b22; 490^a7; 519^a27, 29; 523^b19; 531^b22; 532^a16, 21, 24; 534^b19; ^b535^a2, ^b6, 9; 537^b8; 551^a29; 553^a17 — 554^b21; ^b27, 30; 555^a5; 596^b16; 599^a24; 601^a6; 622^b21; 623^b7—627^b22 etsaep.
 μελίττιον 624^a5.
 μελιτουργεῖν 624^a21.
 μελιττοργός 554^a2; 623^b19, 31.
 μεμβράδες 569^b25.
 μέροψ (v l εἶροψ) 559^a4; 615^b25; 626^a13.
 Μεσάπιον ὄρος 630^a19.
 μεταβλητικά — μόνιμα 487^b6.
 Μιταγειτινίων 549^a16.
 μετάχοιρον 573^b6; 577^b28;
 Μηδία 552^b9.
 Μηδική πόα 522^b27; 595^b29; 627^b17.
 οἱ Μηδίου ξένοι 618^b14.
 μήκων planta 627^b18.
 μηλολόνη 490^a15; 523^b19; 531^b24; 532^a23; 552^a16.
 μήρηξ 632^b11.
 μητέρες μελιττῶν 553^a29.
 μήτραι σφηκῶν 627^b32; 628^a2, 7, 18, 31, ^b26 — 32.
 ἡ Μιλησία 605^b26.
 Μολοτία 608^a26, 30.
 μοναδικά — ἀγελαῖα 488^a1, 13; 623^b10.
 μόναπος 630^a21.
 μόνιμα—μεταβλητικά 487^b6; 537^b26; 574^a12; 577^a17; 596^a15; 621^b3.
 μονόθυρα — δίθυρα 528^a12, 13; 529^a25 — ^b6; 603^a27.
 μονοκέρατα ζ. 499^b18.
 μονοκόλια ζ. 495^b31.
 μονοτόκα 546^b4, 12; 576^a1; 578^a12.
 μορόχροα 519^a5.
 μόρμυρος (v l ὁσμύλος) 570^b22.
 μορφός (v l μορφός, μόρφος) 618^b25.
 μόσχος vitulus 545^a19, 546^b12; 632^a14.
 μόσχος novum alvearium 626^b32.
 Μουνυχιών 543^b7.
 τὰ Μουσαίου λεγόμενα ἔπη 563^a18.
 μυγαλή (v l μυγδάλη, μεγάλη) 604^b19.
 μυῖα 488^a18; 490^a20, 528^b29; 532^a13, 21, 535^b9; 539^b11; 542^a6 — 10, ^b32; 552^a21, ^b12; 596^b14; 628^b36.
 μύζων (v l σμύζων, σμύζων) 543^b15; 570^b3.
 μυοθήραι ὄφεις 612^b3.
 μύραινα (v l σμύραινα) 489^b28; 504^b34; 505^a16; 506^b17; 517^b7, 540^b1; 543^a20 — 29, 591^a12; 598^a14; 599^a6; 610^b17.
 μύρινος v l pro μαρίνος 602^a1.
 μυρμηκία 534^b23.
 μύρμηξ 488^a10, 12, 21, 523^b21; 534^b22; 542^a32; 583^b19; 594^b9, 606^a5; 614^b12; 622^a20, 24; 623^b13; 629^a8.
 μυρρίνη 627^a8, ^b18.
 μύρτον 550^a10.
 μύς 488^a21; 511^a31, 579^a24; 580^b10 — 581^a5; 595^a9; 600^b14, 606^b6; 619^b22; 632^b10.
 μῦς τὸ κῆτος (v l μυστόκητος) 519^a23.
 μύες (ὄστρακός) 528^a15, 22, 29; 547^b11, 27.
 μύωψ 490^a20; 528^b31, 532^a9; 552^a29; 553^a15; 596^b15.

- μώνυχα* 499^b11 — 21; 500^a30; 526^a2.
Νάνοι (v l *νάνος*) 577^b28.
Νάξος 496^b26.
νάρη torpedo 505^a4; 506^b9; 540^b18; 543^b9; 565^b25; 566^a23, 32; 620^b19 — 29.
Ναυπλία της Αργείας 602^a8.
ναυτίλος 525^a21; 622^b5.
νεβρίαι γαλεοί 565^a27.
νεβρός 522^b12; 578^b19, 21; 619^b10.
νεβροφόνος άετός 618^b20.
Νεΐλος 597^a6.
νεκύδαλος (v l *νεκύδαλος, σκύδαλος*) 551^b12.
νεοτιδες αλεκορίδων και χηνών 559^b23; 560^b4.
Νέσσος 579^b7.
νευστικά ζ. 487^b15, 22, 31; 489^b24; 593^b22.
νηρείται (v l *νηρῖται, νηρέται, νειρίται*) 530^a7, 12, 18, 27; 535^a19; 547^b23; 548^a17.
νηττα 509^a3, 22; 593^b19.
νητοφόνος 618^b25.
Νίνον πολιορκία 601^b4.
Νισαίοι ἵπποι 632^a31.
ἐν Νισύρῳ 617^a24.
νότιος 542^b13, 32; 547^a12; 574^a2; 596^a29.
νότος 597^b11.
νυκτερινοί ὄρνιθες 592^b8.
νυκτερίς 487^b23; 488^a25; 490^a8; 511^a31.
νυκτερόβια ζῶα 488^a25.
νυκτιόραξ 509^a22; 592^b9; 597^b23; 619^b18.
νύμφαι μελιττῶν κτλ. 551^b2; 555^a3, 5.
νυμφιδῶν 604^b10.
Ξάνθος ἀντὶ Σκαμάνδρου 519^a19.
ξηροβατικάι (v l *ξηροβωτικάι*) ὄρνιθες 559^a20.
ξιφίας 505^a19; 506^b17; 602^a26, 30.
ξύλοφόρος (v l *ξύλοφθόρος*) 557^b13.
Ὀδυσσεύς 575^a1.
ὄζολις 525^a19.
οἰκητικά ζῶα — ἄοικα 488^a21.
οἰνάνθη avis 633^a16; planta 549^b33.
οἰνάς 544^b6; 558^b20; 593^a15 — 21.
οἷς 522^b34; 596^a32, ^b6, 7; 610^b31, 33; 611^a3.
οἰστράν 570^b5; 598^a18; 599^b26; 602^a26.
οἰστρος 487^b6; 490^a21; 528^b31; 532^a10; 596^b15.
οἰστρος ὁ τῶν θύνων 557^a28; 602^a27.
οἰστρος τὸ ὄρνεον 592^b23.
Οἶτη 522^a7.
ὄκνος ὁ ἐρωδιός 617^a5.
ὀλοθούρια 487^b15.
Ὅμηρος 513^b27; 519^a18; 574^b34; 575^b5; 578^b1; 606^a20; 615^b9; 618^b25; 629^b22.
ὄνειον γάλα 522^a28.
ὀνίδες stercus asini 552^a17 loc. dub.
ὄνος 491^a2; 499^a19; 501^b3; 502^a13; 506^a23; 521^a5; ^b33; 522^b20; 545^b20; 557^a15; 573^a5, 20; 575^b30; 577^a3, 15; 19 — ^b18; 580^b2; 595^b23; 605^a16 — 22; 606^b4; 609^a31 — ^b5, 20; 610^a4.
ὄνοι οἱ ἄγριοι 580^b3, 4.
ὄνος ὁ Ἰνδικός 499^b19.
ὄνοι οἱ πολύποδες 557^a24.
ὄνος, ἰχθύς θαλάττιος 599^b33; 600^a2; 620^b30.
ὀπισθόκεντρα ζ. 490^a17; 532^a11.
ὀπισθορητικά 500^b15, 17; 509^b3; 539^b21; 540^a24; 546^b1; 579^a33, ^b32.
Ὅποις 576^b26.
ὄρειπλάργος 618^b34.
ὄρές 488^a27; 491^a2; 498^b30; 499^b12; 501^b3; 506^a22; 573^a16; 577^b20, 23; 578^a2; 595^b23.
ὀρίανος 534^b22; 612^a25, 27, 28, 34.
ὄρνυες 543^b5.
ὄρνεον 504^b9; 505^a24; 536^a26; 542^b24; 544^a25; 559^a19; 562^b12; 563^b3, 29; 564^a7; 593^a11, ^b9, 29; 595^a11; 606^b1; 607^b16; 610^a2; 613^b8, 23; 614^b31; 615^a5; 616^a7; 617^b6; 618^a30; 619^b7; 630^a15; 633^a10.
ὄρνιθιον 487^b25; 594^a17; 609^a14, 16; 620^a34; 633^b7.
ὄρνιθοθήραι 609^a15.
ὄρνιθοπάργος 612^b14.

ὄρνιθώδης 524^b 11; 564^b 21.

ὄρνις 486^a 23; 490^a 12; 503^b 29 — 504^b 12; 505^b 29; 506^b 26; 521^b 26; 539^b 27; 542^b 2; 554^a 19; 586^b 2; 593^a 25, ^b 27; 601^a 31, ^b 6; 615^a 16; 616^b 13 et multis aliis locis

ὄρνις gallus 559^b 26; 560^a 3, 8, 13, ^b 6; 631^b 25.

ὄρεβος 522^b 29; 568^b 23; 595^b 7.

ὄρεσπιζος (v l ὀρέσπιζος, ὀνεόσπιζος κτλ.) 592^b 26.

ὄρεοδάκναι (v l ὀρεο- δάκναι) 552^a 30.

ὄρευγομήτρα 597^b 17, 20.

ὄρευξ 506^b 21; 509^a 1, 13; 536^a 26; 559^a 1; 597^a 23, 26, ^b 6, 10 — 20; 613^b 7, 14; 614^a 6, 26, 31, 33; 615^a 6.

ὄρεξ 499^b 20.

ὄρεφός (v l ὀρεφός) 543^b 1; 591^a 12; 598^a 10; 599^b 6.

ὄρχιλος 609^a 12.

ὄρχομενός (v l ἡ ὄρχω- μενία) 605^b 31.

ὄρμυλος (v l μόρμυρος) 570^b 22.

ὄσπρια 552^a 20.

ὄστρακηρά ζ. 529^a 12.

ὄστρακώδεσμα 490^b 10; 491^b 27; 523^b 9; 527^b 35; 528^b 9; 529^b 21; 531^a 33; 532^a 7; 534^b 15; 535^a 6, 23; 537^b 26, 32; 538^a 18; 539^a 9; 544^a 16; 546^b 17, 23, 27; 547^b 26; 588^b 16 — 23; 590^a 19 — ^b 1;

599^a 10 — 20; 603^a 12, 24; 606^a 12; 607^b 2 — 5; 621^b 9.

ὄστρεον 487^a 26, ^b 9, 15; 490^b 11; 523^b 12; 528^a 1; 531^a 16; 547^b 20, 33; 548^a 12; 568^a 9; 590^a 30.

ὄστρεώδη ζ. 607^b 3.

οὔραξ 559^a 13.

ὄφειδιον 607^a 24, 30, 34.

ὄφεις 488^a 23, ^b 16; 489^b 29; 490^a 31, ^b 24, 25; 504^a 15, 18; 505^b 5 — 22, 32; 508^a 8 — ^b 8; 509^b 5, 16; 511^a 14 — 22; 516^b 20; 536^a 7; 538^a 28; 540^a 33 — ^b 5, 30; 549^b 26; 558^a 25 — ^b 7; 571^a 31; 594^a 4 — 24; 599^a 31; 600^b 23 — 601^a 1; 606^b 9; 607^a 21, 31; 609^a 24, ^b 28, 30; 610^a 12; 612^a 29, 35, ^b 3; 621^a 6.

ὄφεις θαλάττιοι 505^b 8 — 12; 621^a 2.

ὄφεις κεραιοφόροι 500^a 4.

ὄφεις πτερωτοί 490^a 11.

ὄφεις τυφλῖναι (v l τυφλῖαι, τυφλοί) 567^b 26; 604^b 25.

Πάγονρος 525^b 5.

Παίονες 630^a 21.

Παιονία 499^b 13; 500^a 1; 630^a 19.

Παιονική 630^a 20.

παλεόντρια 613^a 23.

Παμφίλη 551^b 16.

πανθήρη 580^a 26.

πανούργα ζ. 488^b 20.

παράγεια — πελάγια 602^a 16.

παραποτάμιον ζ. 630^b 27.

παρδαλιαρχές 612^a 7.

παρδάλιον 503^b 5.

πάρδαλις 488^a 27; 499^a 9; 500^a 27; 501^a 17; 606^b 16; 608^a 32; 612^a 10 — 15.

πάρδαλος 617^b 6.

πάρδιον (v l ἱππαρίδιον) 498^b 33.

παρῶαι ἵπποι 630^a 30.

πατταλῖαι ἔλαφοι 611^a 34.

πεζὰ ζ. 487^a 22, ^b 20; 488^a 1; 490^a 34; 505^b 22; 508^a 10; 510^a 18; 516^b 4; 517^a 3, ^b 2, 4; 532^b 33; 537^b 28; 538^a 22, ^b 6; 539^a 13, ^b 19; 540^a 27; 541^a 4; 542^a 23; 566^b 29; 571^b 4; 582^b 35; 586^a 23; 589^a 12, 14, 16, 22, 24, ^b 3; 590^a 5, 8, 13; 600^b 18; 631^b 23.

πελάγια ζ. 488^b 7; 52^a 33; 570^b 29; 598^a 2, 9; 602^a 16; 621^b 18 — 22.

πελαργός 598^b 5, 21; 60^a 21; 612^a 32; 615^b 25.

πελειάς 544^b 2; 597^b 4.

πελεκᾶν 597^a 9, ^b 30; 61^b 27.

Πελοπόννησος 593^a 12; 618^b 15.

περαιάς (v l παρέας) 59^a 24.

πέρδιξ 488^b 4; 508^b 28; 509^a 21; 510^a 6; 536^a 14; 541^a 27; 559^a 1, 2; 560^b 13, 16; 565^a 2; 564^a 20 — 24, ^b 12; 613^a 24, ^b 6 — 614^a 32; 621^a 1; 633^b 1.

περιστέρα 488^a 4, ^b 3; 506^a 16, ^b 21; 508^b 28; 544^a 30, ^b 2, 7, 8; 558^b 10, 24; 559^a 28.

- ^b29; 560^b10, 21, 25; 562^b5, 14, 27; 563^a3; 564^a8; 593^a16; 597^b5; 612^b31—613^a13, 22; 620^a24, 29; 633^b4.
 περισσεροειδῆ 544^b1; 562^b3; 593^a24.
 πέρικη 505^a17; 508^b17; 568^a22, 23; 599^b8.
 περικόπτερος (v l περ-κνόπτερος 618^b32.)
 πέρικοι (v l πέρικαι) 620^a20.
 Περσική 580^b29.
 πετραῖα ζ. 488^b7; 505^b19; 538^a30; 543^a5; 548^b17; 590^b12; 591^b14; 598^a11, 16; 599^b7; 617^a23; 633^a22.
 πέυκη 552^b1.
 πήγανον 612^a29.
 πηλαμύς 488^a6; 543^a2, ^b2; 571^a20; 598^a26; 610^b6.
 Πηλούσιον 617^b30, 31.
 πηνέλοψ (v l πινέλοψ) 593^b25.
 πηνία (v l ὑπήνια) 551^b6.
 πινθηκοειδῆ 498^b15.
 πίνθηκος 502^a17—^b26.
 πικρίς 612^a31.
 πίννα (v l πίννη, πίναι, πίναι, πίνναι) 528^a23, 26, 33; 547^b15, 28; 548^a5; 588^b14.
 πιννοτήραι (v l πιννο-θήραι, πιννοθήραι) 547^b28.
 πιννοφύλαξ 547^b16; 548^a28.
 πίπος (v l πιπώ, ἱππω) 609^a30; 617^a28.
 πίπρα (v l πιπρῶ) 609^a7.
 πιπώ 593^a4—7; 609^a30.
 πίπος 543^a27.
 πίπιγξ (v l πίφηξ) 610^a11.
 πλάγγος ἀετός (v l πλά-νος) 618^b23.
 Πλάττω (v l Πλατέω, λατούω, λατών) θυ-γάτηρ 551^b16.
 Πλειάς 542^b14, 25; 543^a15; 553^b31; 566^a21; 592^a7; 598^b7; 599^a28, ^b11.
 πληκτροφόρα ζ. 504^b9.
 πλόμος 602^b31; πλομί-ζειν 603^a1.
 πλωτά ζ. 488^a1; 504^a7; 542^a24; 571^b3; (607^b26); 621^b3.
 πνεύμονες (τὰ ὀστρακό-δεσμα) 548^a11.
 πόα 522^b27; 564^a12; 590^b7; 594^a6; 595^b29; 612^a7; 627^b17.
 ποηφάγα ζ. 595^a15; 596^a14.
 ποικιλίς 609^a6.
 πολέμια ἀλλήλοις ζ. 608^b28; 609^a4, 12, 16, 22, ^b5, 9, 12, 14, 20, 28, 31, 34; 610^a3, 5, 13, ^b2, 11.
 πολιτικά ζ. 488^a2, 7; 589^a3.
 πολύαιμα ζ. 515^a20; 520^b27; 521^a25.
 Πόλυβος 512^b12.
 πολύγονα ζ. 544^a9; (558^b27); 570^b31; 616^b24.
 πολυδάκτυλα ζ. 499^b8; 502^b34.
 πολύποδα ζ. 490^b4, 15; 498^a17, ^b6; 505^b16; 531^b28; 532^a2; 557^a27.
 πολυπόδια 550^a4; 622^a23.
 ὁ ὄνος ὁ πολύπους 557^a24.
 πολύπους 490^a1; 523^b29; 524^a3—525^a29; 531^b2; 534^a25, ^b25, 27; 541^b1—18; 544^a1—24; 549^b29—550^b21; 590^b15, 19; 591^a1—6; 607^b7; 621^b17, 30; 622^a3—^b18.
 πολύπους ἐν ὀστράκῳ 525^a20—29.
 πολύποδος ὄν (525^a21).
 ὁ Ποντικὸς μῦς 600^b14; 632^b10.
 ποντίλος (v l ναυτικός) 525^a21.
 Πόντος 543^b3; 554^b8, 18; 566^b10; 567^b16; 568^a5; 571^a16, 22; 596^b32; 597^a14; 598^a24, 27, 29, ^b2, 10, 29; 603^a25; 605^a22; 606^a10, 20.
 ποοφαγοῦντα ζ. 593^a16.
 Πορδοσελήνη 605^b29.
 πορευτικά ζ. 487^b18, 31; 535^a24; 588^b17.
 πορφύρα 528^a10, ^b30; 529^a6; 530^a25; 532^a9; 535^a7; 546^b18—547^b25; 568^a11; 590^b2; 599^a11; 603^a13—19; 621^b11.
 πορφύρια μικρά 546^b32.
 πορφυρίων 509^a11; 595^a13.
 Ποσειδεών 543^a11, ^b15; 570^b1.
 ποτάμια ζ. 487^a27; 630^b27.
 πράα ζ. 488^b13, 22.
 πράσιον 591^a16.
 πρασκοκουρίδες (v l πρα-σουκαρίδες) 551^b20.

- πρέσβυς (τὸ ὄρεον) 609^a 17; 615^a 19.
 Πρίαμος 618^b 26.
 πριμάδες (v l πριμαδίαι) 599^b 18.
 πρίστις (v l πρίστης) 566^b 3.
 προβάτειον γάλα 522^a 23, 27.
 πρόβατον 488^a 30; 496^b 26; 499^b 10; 500^a 24, ^b 11; 501^b 21; 516^a 6; 519^a 13, 17; 520^a 10, 32, ^b 2; 522^b 24; 523^a 5; 536^a 15, ^b 30; 545^a 24, ^b 31; 557^a 16; 572^b 31; 573^a 19, 26, ^b 18 — 574^a 16; 578^b 10; 585^a 32; 596^a 14 — ^b 10; 604^a 2, ^b 27; 606^a 13, 17 — 23; 610^b 22 — 611^a 2; 612^b 2; 627^b 5; 632^b 3.
 πρόξ 506^a 22; 515^b 34; 520^b 24.
 Προποντίς 598^a 25, ^b 28.
 ἐν τοῖς προσβορείοις 547^a 12.
 πρόσγεια ζ. 525^a 15; 598^a 2, 9.
 πτελέα 595^b 12; 623^b 29; 628^b 28.
 πτέρυς (v l πτερνίς, πτέρνυς) 620^a 19.
 πτερωτά ζ. 490^a 6, 9, 10, 12, ^b 20; 492^a 26; 505^a 24; 518^b 35; 523^b 19, 20; 534^b 19; 551^a 24; 552^a 20; 553^a 14; 557^b 24.
 πτηνὰ ζ. 487^b 19, 21; 488^a 1, 3; 490^a 6, 14, 33, ^b 3, 16; 517^b 2; 532^a 19, 23; 535^b 6; 542^a 23, 26, 29; 586^a 23; (589^a 23); 606^a 5.
 πτητικὰ ζ. 504^b 8; 558^b 28; 614^a 32; 633^a 31.
 πιλωτά ζ. 490^a 7, 10.
 πτόγξ (v l πτόγξ, πώξ) 615^b 11.
 πύγαργος (v l ὁ τρύγγας) 593^b 6. — 563^b 6; 618^b 19.
 Πυγμαῖοι 597^a 6.
 πυγολαμπίδες (v l πε-
 ρόποδες, πυρολαμπί-
 δες) 523^b 21; 551^b 25.
 πυραλλίς (v l πυραλλίς) 609^a 19.
 περὶ τὸν πυραμητόν 571^a 27.
 πυραύστης (v l πυραύ-
 τής) 605^b 11.
 Πύρρα 621^b 12.
 Πυρραῖος 544^a 21; 548^a 9; 603^a 21.
 Πυρρικός 522^b 24.
 Πύρριχος 595^b 18.
 Πύρρος 522^b 26.
 πυρρούλας (v l πυρου-
 λὰς, πυρρορὰς, πύρ-
 ρος ὕλας etc) 592^b 22.
 πῶλιον (v l πάλιον) 605^a 6.
 πῶλος 572^a 29; 577^a 9; 605^a 3; 610^a 33; 630^b 35.
 ράξ 550^a 28; 552^b 20.
 ράφανος 551^a 15.
 ρητίνη 617^a 19.
 ρίνη 540^b 11; 543^a 14, ^b 9; 565^b 25; 566^a 20, 27; 620^b 30; 622^a 13.
 ρινόβατος 566^a 28.
 οἱ θανάδες ἰχθύες 534^a 27; 548^b 14; 570^b 12; 598^a 28, ^b 29.
 σαθέριον (v l σάθριον) 594^b 31.
 σαλαμάνδρα 552^b 16.
 Σαλαμίς 569^b 12.
 σάλπη (v l σάρπη, σάλ-
 πιγξ) 534^a 9, 16; 54^a 8, ^b 8; 570^b 19; 591^a 15; 598^a 20; 621^b 7.
 σανδαράκη 604^b 28; 621^a 7.
 σαπερδὶς 608^a 2.
 σαργίνος 610^b 6.
 σαργός (v l σάργος) 541^a 7, ^b 8, 15; 570^a 33^a 4; 591^b 19; (621^b 15)
 σαρκοφάγα ζ. 488^a 14^a 556^b 21; 563^a 12, 14^a 590^b 13, 21; 591^a 9^a 13, 19; 592^a 29; 594^a 5, 12, 26, ^b 4, 17; 605^a 21; 606^a 27; 621^b 5^a 628^b 35.
 σατύριον (v l σαπειρίον) 594^b 31.
 σάυρα 488^a 23; 489^b 21^a 498^a 14; 508^a 5; 509^b 8; 510^b 35; (558^a 17); 606^b 6; 619^b 22; 623^a 34.
 σαυροειδής 503^a 16.
 σαῦρος 508^a 22, ^b 5, 12, 28; 504^a 28; 506^a 20; 508^a 10, 25, 35, ^b 7; 540^b 4; 558^a 14, 16; 594^a 4; 599^a 31; 600^b 23.
 σαῦρος ὁ ἰχθύς 610^b 5.
 σειρήν (v l εἰρήν) 623^b 11.
 σεῖριος (ἄστρον) 633^a 16.
 σέλαχος 489^b 2, 6, 16, 30; 492^a 28; 505^a 2, 3, 27; 511^a 4; 516^b 16, 36; 520^a 17, 19; 535^b 24; 537^a 31; 538^a 29; 540^b 6 — 20; 564^b 15, 21; 566^a 15, 24; 570^b 32; 591^a 10; 598^a 12; 621^b 24.

- σελαχώδης (v l σελαχο-
 ειδής) 492^a27; 505^a7;
 508^b23; 540^b15, 25;
 565^b18; 591^b10, 26;
 599^b30.
 σελήνη 582^a36.
 σέσελις 611^a18.
 σηπία (v l σηπύα, ση-
 πύα) 489^a33, ^b36;
 490^b14; 523^b30; 524
^a25, 28, ^b16, 18, 23;
 525^a6, 10; 527^a23;
 529^a4; 534^a23, ^b25;
 541^b1 — 18; 544^a2;
 549^b5; 550^a10, ^b1, 3,
 6, 13, 14, 19; 567^b9,
 11; 590^b33; 607^b7;
 608^b17; 621^b29, 32;
 622^a11, 31.
 σηπίδιον 550^a16, 19, 22,
 26, 29, 31, ^b16.
 σήπιον (v l σηπίειον,
 σηπύειον) 524^b24; 532
^b2.
 σής 557^b3.
 Σίγειον 547^a5; 549^b16.
 σιγηλά ζ. 488^a33.
 Σικελία 520^b1; 522^a23;
 (586^a3); 606^a5.
 τὸ Σικελικὸν πέλαγος
 542^b18.
 σικύα 616^a22.
 σίκνος 551^a12; 595^a30.
 σίλφη (v l σίφλη) 601^a3.
 σίλφιον 607^a23.
 Σιμωνίδης 542^b7.
 σινόδων (v l σινώδων,
 συνόδων, συνόδων) 591
^a11, ^b5, 10; 598^a10;
 610^b5.
 σίττη (v l σίππη) 609^b
 11; 616^b22.
 ἐν Σιφαῖς 504^b32.
 σκαλίδρις (v l σκαλίδρες,
 σκανδρίς, ὁ καλίδρις)
 593^b8.
 Σκάμανδρος 519^a17, 19.
 σκάρος (v l σπάρος) 505
^a15, 28; 508^b11; 591^a
 15, ^b23; 621^b15.
 σκίαινα 601^b30.
 σκίλλα 556^b4.
 Σκυροφοριών 543^b7;
 549^a15; 575^b16.
 σκληρόδεσμα ζ. 490^a2;
 549^b31. cf. 558^a4;
 559^a15.
 σκληρόσαρκα ζ. 486^b9.
 σκληρόστρακα ζ. 528^b2.
 σκληρόφθαλμα ζ. 505^b1;
 520^b6; 526^a9; 537^b12.
 σκνίπες vide κνίπες.
 σκνιποφάγα 593^a4.
 σκολόπαξ 614^a33.
 σκολόπενδρα (v l σκολό-
 πεδρα) α) ἡ χερσαία
 489^b22; 523^b18; 532
^a5; 621^a9. β) ἡ θα-
 λαττία 505^b13; 621^a
 7, 9.
 σκόμβρος 571^a13; 597^a
 22; 599^a2; 610^b7.
 σκοροδύλαι (v l σκοροδύ-
 λαι) 571^a17.
 σκοροπίδες (v l σκομβρί-
 δες) 543^b5.
 σκοροπίος ὁ χερσαῖος
 501^a31; 532^a16; 555
^a23; 557^a29, ^b10;
 602^a28; 607^a15 — 20,
 29.
 σκοροπίος ὁ ἰχθύς 508^b
 17; 543^a7; 598^a13.
 σκοροπιῶδες 532^a19; 557
^b10.
 Σκύθαι 576^a21; 619^b13;
 631^a1.
 τὰ Σκυθικὰ πεδία 597^a5.
 ἡ Σκυθική 605^a21; 606
^a20, ^b4.
 σκυλάκια κυνῶν 574^a25,
 29.
 σκύλιον (v l σκύλλιον,
 σκύλλον) 565^a17, 23,
 26; 566^a19.
 σκυμνίον 608^b25; 611^b
 32.
 σκύμνος 563^a24; 571^b
 31; 578^a23; 600^b2.
 σκολήμιον 552^a19, 25,
 27, 31; 553^a1; 554^a
^a19, 23, ^b1; 555^a16,
 19, 23, 28; 557^b13,
 27; 569^b19; 570^b10;
 602^a27; 605^b10; 625
^a10.
 σκολοκοειδής 553^a4.
 σκαληνοτόκα 489^a35;
 538^a26.
 σκαληνοτοκούμενα 601^a5.
 σκαληνοφάγα 592^b16.
 σκώληξ 489^b9, 14, 16;
 506^a26; 537^b30; 539
^b12; 549^a18; 550^b26,
 28; 551^a16, 28, 30,
^b2, 9, 16, 18; 552^a9,
 16, 20, 21, ^b2, 4, 7,
 13, 24; 553^a4; 554^a
 27, ^b19; 555^a4, 11,
^b6, 23; 556^a1, ^b6;
 557^b6, 15, 19, 23;
 567^b32; 593^a2; 614^a
 35, ^b12; 628^a20.
 σκῶψ 592^b11, 13; 617
^b31.
 σμαρίς (v l καρίς) 607^b22.
 μύξων vide μύξων.
 μύραινα vide μύραινα.
 μῦρος 543^a24, 26.
 σπάρος (v l σκάρος) 508
^b18.
 σπάρον 627^a9.
 σπάταγος (v l σπατά-
 γιος) 530^b4.
 σπερμολόγος 592^b28.
 σπίξα (v l πίξα, ξσπίξα)
 504^a18; 592^b17, 19,
 26; 613^b3.

σπιζίας (v l σπηζίας, σπιζίας, σπίζαι) 592^b2; 620^a20.
 σπιζίτης 592^b18.
 οἱ σπογγεῖς 620^b34.
 σπογγιά 616^a24.
 σπογγος 487^b10; 548^a28 — 549^a13; 588^b20; 616^a30; 630^a7.
 σπονδύλη vide σπονδύλη.
 σταφύλινος (v l σταφυλίνος) 604^b18.
 στεγανόποδα 504^a7, 32; 593^a27, ^b17; 615^a32.
 Σησιχορος 542^b27.
 στρογγυλοπρόσωπα 495^a2.
 τὰ στρουβοειδῆ 528^b18.
 στρόμβοι 492^a17; 530^a6, 26; 548^a18.
 τὰ στρουμβώδη 528^a11, 33, ^b5 — 18; 529^a15; 530^a22, ^b21; 531^a1; 547^b4.
 στρουθίον 539^b33; 613^a29, 33.
 στρουθός 506^b22; 509^a9, 24; 519^a6; 592^b17; 616^a14; 633^b5.
 ὁ στρουθός ὁ ἐν Αἰβύῃ 616^b5.
 Στρυμών 592^a7; 597^a10.
 στυπτηρία (alumen) 547^a20.
 στύραξ 534^b25.
 Συνένσεις 511^b24; 512^b12.
 σύζυγα ζ. 610^b8.
 συκαλῆς (v l συκαλλῆς) 592^b22; 632^b32, 33.
 τὰ συκάμυνα 603^b14.
 συκῆ 522^b2; 552^b1; 557^b29, 31.
 Συκίνη 507^a17.
 σῦκον 541^b24; 595^a29, ^b11; 603^b27.

συνάδης 623^b24.
 σύμφυτον 616^a1.
 συναγρίς (v l σύναγρις) 505^a16; 506^b16.
 σύνεδρα — διεδρα ζ. 608^b29.
 σύννομα ζ. 571^b22; 572^b10, 18; 611^a10.
 συσφόρβιον 571^b20.
 Συράκουσαι 559^b2.
 Συρία 491^a2; 577^b24, 579^b9; 580^b1; 606^a13. πύα Συρία 627^b17.
 Σύριος 557^a3.
 σῦς ἄγριος 578^b2; 606^a7; 621^a1.
 σφαῖρα ἡ θαλαττία 616^a20.
 σφηκία 626^a12.
 σφηκίον 628^a18, 20, 35, 36, ^b26.
 σφηκωνεῖς 628^a13.
 σφήξ (v l σφίγξ) 487^a32; 488^a10; 489^a33; 523^b19; 531^b22, 31; 532^a16; 551^a30; 554^b22 — 555^a12; 622^b21; 623^b10; 626^a8, 15; 627^b5, 23 — 33; 628^a1 — ^b32; 629^a3, 5, 7, 10, 26.
 σφήκες οἱ ἰχνεύμονες 552^b26 — 30.
 σπονδύλη (v l σπονδύλη) 542^a11; 604^b19; 619^b22.
 σφύραινα (v l φύραινα) 610^b5.
 σχάδων (v l σχαλόν, χλαδών etc.) 554^a15, 29; 555^a8; 624^a8; 627^a30.
 σχιζόποδες 593^a29; 615^a26.
 σχοινίλος (v l σχοίνικλος) 593^b6.

σχοινίων 610^a8.
 σωλήν 528^a18, 22; 533^a14; 547^b13; 548^a5 588^b15.

Ταινία 504^b33.
 Τάρας 631^a11.
 ταυράν 572^a33.
 ταῦρος 510^b3; 520^b26 521^a5; 538^b23; 54^a6; 571^b21; 572^b17; (573^b33); 575^a12; 594^b11 — 15; 60^b1, 5; 611^a2; 630^a22, ^b6.
 τὰς 488^b24; 559^b23 564^a25, 31.
 τελματιαῖα ζ. 487^a23 626^a9.
 τενθρηδών 623^b10; 62^a32.
 τενηρένιον 629^b1.
 τερηδών 605^b17.
 τετραπόδα ζ. 488^a23 490^a29, ^b3, 20; 49^a32, ^b5; 502^a23, ^b2 537^b29, 31; 589^b2 596^b2. — 1) mamma lia 489^a32; 490^b3 492^a32; 496^b19, 2 497^b13, 18; 498^a28, ^b11, 16, 25; 49^a13, 31, ^b6; 500^a501^a10; 502^a17, 9 31, 32, ^b15; 503^b3 505^a38, ^b28, 32; 50^a22; 509^b7, 11; 51^a16; 513^b36; 516^b1 518^b30; 522^b21, 3 523^a4; 527^a16; 52^a32; 532^a29; 536^b 539^a15, ^b26; 540^a1 543^b25; 544^b19; 56^b6, 12, 16; 566^b 567^a8; 573^a9, 18, 2 578^a24; 578^a6,

- 586^b 1, ^b 9; 591^b 23; 594^a 25, ^b 28; 600^a 29; 602^b 14; 603^a 30; 605^b 6; 608^a 22; 610^b 23; 611^a 15; 612^a 2; 630^a 15; 632^a 5, ^b 13; 637^b 40. 2) reptilia 495^b 3; 502^b 28; 505^a 23, ^b 29, 35; 506^a 18, ^b 6; 508^a 4; 509^b 7, 24; 510^b 34; 516^b 21; 536^a 5; 540^a 27; 557^b 32; 594^a 4; 631^b 22.
- τετραπτερα ζ. 490^a 16; 532^a 21.
- τέτριξ 559^a 3, 12.
- τεττιγομήτρα 556^b 7.
- τεττιγούμιον (v l τριγό-
μιον) 532^b 18; 556^a 21.
- τέττιξ 532^b 11; 535^b 7, 8; 550^b 32; 556^a 15 —
^b 20; 601^a 7; 605^b 27.
- τενθίς (v l τεφθίς, τευ-
θός) 490^a 1; 490^b 14; 523^b 30; 524^a 25, 31, 33, ^b 23, ^a 27; 541^b 1, 12; 550^b 12, 16, 17; 590^b 33; 607^b 7; 621^b 30.
- τενθός (v l τεϋθος) δ
ιχθύς 610^b 6.
- τεϋθος (v l τευθός) 490^b 14; 523^b 31; 524^a 26 — 34, ^b 23; 550^b 14.
- τήθιον (v l τήθεον, τί-
θεον etc) 528^a 20; 531^a 9 — 31; 535^a 24; 547^b 21; 538^b 20.
- τίγρις 607^a 4.
- τιθασσευτικά ζ. 488^b 22.
- τιθασσά ζ. 540^a 8; 544^b 3; 614^a 9; 615^a 22; 630^b 19.
- τίλων (v l τύλων, ψί-
λων, ψύλων, τριλών
etc) 568^b 26; 602^b 26.
- τιφαί (v l σιφαί) 603^b 26.
- Τορώνη 523^a 7; 530^b 10; 548^b 15.
- τραγᾶν 546^a 3.
- τραγίξειν 581^a 19.
- τράγος 536^a 15; 546^a 1; 571^b 22; 573^b 33; 579^a 1, 3; (611^a 2).
- τράγοι σπόγγων 548^b 4.
- τράγοι μαινίδες 607^b 14.
- τραχυσότρακα — λειό-
στρακα 528^a 23.
- τρηματώδη ζ. — ἄτρητα
488^a 24.
- τρίγλη (v l τρίγλα) 508^b 17; 543^a 5; (557^a 27); 570^b 23 — 25; 591^a 12, ^b 20; 598^a 10, 21; 610^b 5; 621^b 7, 21.
- τριόρχης (v l τριόρχης)
592^b 3; 609^a 24; 620^a 17.
- τριχός 617^a 20.
- τριχίας 543^a 5; 569^b 26; 598^b 12.
- τριχίς 569^b 26.
- τροχίλος (v l τροχίλος,
τροχίλος, τρύχηλος
etc) 609^b 12; 615^a 17. —
- τρ. ὁ περὶ τὰς λίμνας
καὶ τοὺς ποταμούς
593^b 13; 612^a 21.
- τρυγγας v l pro πύγα-
ρος 593^b 6.
- τρυγών 1) avis 544^b 7; 558^b 20; 562^b 4 — 32; 593^a 9, 16, 17; 597^b 5, 7, 8; 600^a 20 — 25; 609^a 18, 25; 610^a 13; 613^a 13, 14, 22, 25, ^b 2; 617^a 32; 633^b 7. 2) piscis 489^b 32; 540^b 8; 565^b 28; 566^b 1; 598^a 12; 620^b 24. 3) animal ignotum 540^a 31.
- τραγλοδυτικά ζ. — ὅ-
ργεια 488^a 23.
- τύπανος 609^a 27.
- τύραννος τὸ ὕρνεον 592^b 23.
- Ἵαινα 579^b 16 — 30; 594^a 31 — ^b 5.
- ῥβρις 615^b 10.
- ῥδρος 487^a 23; 508^b 1.
- ῥεις 495^b 27; 496^b 21; 519^a 24; 521^b 15; 574^b 14; 580^a 4; 605^b 1.
- ῥοβοσκός 603^b 5.
- ῥπάετος 618^b 34.
- Ἵπανς 552^b 17.
- τὰ ὕπερα 551^b 6.
- Ἵπερβόρειοι 580^a 18.
- ῥπίργεια ζ. 488^a 23.
- ῥποζύγιον 595^b 25; 604^b 20, 28.
- ῥπολαῖς (v l ῥπολλίς,
ῥλαίς) 564^a 2; 618^a 10.
- ῥς 488^a 30; 498^b 27; 499^b 12, 21; 500^a 27; 501^a 15, ^b 4, 21; 502^a 8; 506^a 23; 507^b 16, 19, 20, 23; 508^a 8; 509^b 14; 510^b 17; 520^a 9, 27; 536^a 15; 538^b 21; 542^a 29; 545^a 28, ^b 1; 546^a 11 — 28; 557^a 17; 572^a 7, 17; 573^a 32 — ^b 17; 577^b 28; 580^b 24; 595^a 14 — ^b 5; 603^a 30 — 604^a 3; 606^a 7, 9; 607^a 12, 18; 609^b 28, 30; 621^a 1; 630^a 2; 632^a 22 — 28. — ῥς μῶνυξ 499^b 13. — ῥς ἄγριος 488^a 30, ^b 15; 499^a 5; 571^b 13 — 21; 578^a 26 — ^b 6; 594^b 10.
- ῥστριξ (v l ἄστριξ, στριξ)
490^b 29; 579^a 31; 600^a 29; 623^a 33.

- Φαβοτύπος** (ν 1 φοβό-
 τυπος, βαφότυπος) 592^b 2.
φάγρος (ν 1 φαῦρος) 598^a 13; 601^b 31.
φαλάγγιον 538^a 28; 542^a 11—17; 550^a 5, ^b 31; 552^b 27; 555^b 12—16; 571^a 5; 594^a 22; 611^b 21; 622^b 28.
φάλαγξ 609^a 5.
φάλλαινα (ν 1 φάλλαινα) 489^b 4; 521^b 24; 537^a 32; 566^b 2, 7; 589^b 2.
φαλαρίς (ν 1 φαληρίς, φαραρίς) 593^b 19.
Φαρνάκης τοῦ Φαρναβάζου πατὴρ 580^b 7.
Φάρος 607^a 14.
Φάρσαλος 586^a 15; 618^b 14.
φασσιανός (ν 1 φασσιανός) 557^a 12; 559^a 25; 633^b 2.
Φᾶσις 522^b 15.
φασσοφόρος 615^b 7; 620^a 18.
φάσσα (ν 1 φάσσα) 488^b 2; 508^b 28; 510^a 5; 544^b 6; 558^b 20; 562^b 3—563^a 2; 593^a 16; 597^b 4, 8; 600^a 25; 601^a 30; 613^a 14—21; 633^a 7.
φάψ (ν 1 φλάψ) 563^b 32; 564^a 18; 593^a 16, 21; 613^a 12, 25; 618^a 10.
Φερεκύδης 557^a 3.
φήνη 563^a 27; 592^b 5; 619^a 13, ^b 23, 34.
φθείρ 537^a 5; 539^b 10; 556^b 22, 28—557^a 28; 602^b 29.
φθειρὸς ὁ ἰχθύς 557^a 30.
φθειρώδης 557^a 8, 9; 596^b 9.
φθονερά ζ. 488^b 23.
φιλάνθρωπα ζ. 617^b 26; 630^a 10.
φιλητικά ζ. 488^b 21.
φιλόκαλα ζ. 488^b 24.
φιλόλουτρα ζ. 605^a 12.
φιλόστοργα ζ. 611^a 12. cf. 621^a 29.
φιλότεκνα ζ. 566^b 23.
φλεῶς 627^a 8.
Φοίνικες 603^a 1.
Φοινίκη 525^b 7; 541^a 20; 577^b 25.
φοινίκουρος (ν 1 φοινικοῦρος) 632^b 29.
φοῖνιξ 610^a 23.
φολιδωτά ζ. 490^b 24; 492^a 26; 503^a 8, 11; 504^a 28; 508^a 11; 517^b 15; 594^a 4; 599^a 31; 600^b 20.
φοξίνος 567^a 32; 568^a 22.
φορβάδες ἵπποι 604^a 23.
φρόνιμα ζ. 488^b 15. cf. 611^a 16; 614^b 18; 618^a 25.
Φρυγία 517^a 28; 580^b 7; 617^b 19.
Φρύγιος 522^a 29.
φρύνη 506^a 19; 580^b 34.
φρυνολόγος 620^a 21.
φρυγνος 609^a 24; 626^a 31.
φύκης 567^b 20.
φυκίον 550^b 7; 552^a 2; 568^a 8; 570^b 26; 590^b 12; 591^b 19; 620^b 33.
φυκιοφάγος 602^a 21.
φυκίς (ν 1 φύκεις etc) 567^b 20; 591^b 18; 607^b 18.
φῦκος 568^a 6; 570^a 22; 591^b 12; 608^a 17.
φυκώδης 602^a 19.
φυλακτικά ζ. 488^b 8, 9, 23.
φώκαινα (ν 1 φώκη) 566^b 9, 10, 13, 16; 598^b 1.
φώκη 487^b 23; 489^b 1; 492^a 26, 29; 497^a 7; 498^a 31—^b 4, 14; 501^a 21; 506^a 23; 508^a 27; (521^b 24); 540^a 23—26; 566^b 27—567^a 14; 589^a 28; 594^b 30; 608^b 22; (617^a 13).
φωλῖς 621^b 8.
φωνήεντα ζ. — ἄφωνα 488^a 32.
φώρ (ν 1 φλώρ) 553^b 9; 624^b 25; 625^a 5.
φῶνξ (ν 1 θῶνξ etc) 617^a 9.
Χαλκιδική 496^b 26; 519^a 14.
Χαλκίς 531^b 11.
χαλκίς 1) i q ζιγνίς 604^b 23. 2) i q κύμινδης 615^b 10. 3) duo genera piscium 535^b 18; 544^a 2; 568^a 19, ^b 25; 602^b 28; 621^b 7.
χαμαιλέον 504^a 15—^b 28.
χάννα (ν 1 χάννη, χάνη, χάννη) 538^a 21; 567^a 27; 591^a 10, ^b 6; 598^a 13.
χαραδριός 593^b 17; 615^a 1.
χέδρωψ 594^b 7.
χελιδονιά ci A-W 626^a 12.
χελιδών 487^b 27; 506^b 22; 508^b 5; 509^a 9; 519^a 6; 544^a 26; 559^a 6; 563^a 13; 592^b 16; 600^a 14, 17, 27; 612^b 21—31; 618^a 32; 626^a 8.
χελιδών ὁ ἰχθύς 535^b 27.
χέλων (ν 1 χέλλων, χάλων) 543^b 15; 570^b 2; 591^a 23.
χελώνη 503^b 9; 506^a 19, ^b 27; 508^a 4—8; 509

- ^b8; 510^b35; 519^b15; 529^a23; 530^b34; 536^a8; 540^a29; 541^a9—12; 558^a4—7; 600^b22; 612^a24, 28. *χ. ἡ θαλαττία* 506^b27, 29; 508^a5; 540^a29; 558^a11—14; 589^a27; 590^b4—10.
χερσαῖα ζ. 487^a15, 28—34, ^b1, 8, 18; cf 505^b5—17; 508^a5; 528^a8; 529^a15; 558^a15; 631^a23.
χήμη 547^b13.
χήρ 488^b23; 499^a28; 509^a3, 22, ^b31; 559^b23, 29; 560^b10; 563^a29; 564^a10; 593^b24. *ὁ μικρὸς χήν ἀγελᾶτος* 593^b24; 597^b31.
χηναλώπηξ 559^b29; 593^b25.
χίνειος 558^a22.
χίμαιρα 523^a1.
τὰ χῖα καλούμενα 499^b29.
χλόη νύμφων 595^b7.
χλωρεὺς 609^a7, 25, 26.
χλωρεῖς 592^b17; 615^b32; 618^a11.
- χλωρίων* 609^b10; 616^b11; 617^a28.
χοιροπίθηκος 503^a19.
χονδράκανθα ζ. 516^b16; 517^a1.
(χρέμψ (v l χρέψ) 534^a8.)
χομίς (v l χρόμις, χρέμις, χρενίς etc) 534^a9; 535^b17; 543^a2; 601^b30.
χερσαλλίς 551^a19, 26; 557^b23.
χερσομήτρις (v l ῥυσομήτρις) 593^a1.
χερόσοφους (v l χερσόφους) 489^b26; 508^b20; 537^a29; 543^b4; 570^b21; 591^b10; 598^a10, 21; 601^a1; 602^a11.
χυτοὶ λίθους 543^a1.
- Ψάρος (v l ψάρ)* 600^a27; 617^b26.
ψήν 557^b26.
ψηττα 538^a20; 543^a2; 620^b30.
ψιμύθιον (ψιμύδιον) = cerussa 583^a25.
πιττάκη (v l ψιτάκη, σιτακή, σιτακή) 597^b28.
- ψύλλα* 539^b12; 556^b22, 25. *γένος φαλαγγίων* 622^b31.
ψύλλος 537^a6.
ψυχὴ τὸ ἔντομον 532^a27; (539^b12); 550^b26; 551^a14.
Ψυχρὸς ὀποταμός 519^a15.
- ῥδικὰ* ζ. — *ἄνφδα* 488^a34. cf 615^a16, ^b2.
ῥμοφάγα ζ. 608^b25; 609^b1, 4.
ῥτόνα ζ. 489^a35; 490^b21; 495^b3; 498^a13; 502^b28; 505^b2, 29; 506^a14, ^b6; 508^a4, 10; 517^b5; 519^b15; 536^a5; 538^a26; 539^a12, 14; 540^a28, ^b21; 541^a12, 33; 557^b32; 558^b6; 567^b19; 594^a9; 601^b6; 631^b22.
- ῥοφόροι τῶν λίθων* 621^b20.
ὥτις (v l ὅτις, νεοτίς etc) 509^a4, 23; 539^b30; 563^a29; 619^b13.
ῶτος (v l ὠτός) 597^b18, 22; 615^b13 ci.
ῶχρος 627^b17.

WITHDRAWN

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

GLASGOW
UNIVERSITY
LIBRARY
WITHDRAWN

